Bundel van de Commissie Ruimte 2018-2022 van 19 mei 2021

Agenda bijlagen

Agenda_Commissie_Ruimte_19_mei_2021

1 Opening en vaststellen agenda

2 Inspraak

Gelegenheid voor inwoners om zich tot de commissie te richten over geagendeerde en niet-geagendeerde onderwerpen die tot de competentie van de commissie behoren.

Er hebben zich 4 insprekers gemeld:
1\. mevrouw C\. \(Chantal\) Spoelstra inzake procesgang en openstaande vragen betreffende project nieuwbouw Noordeinde
2\. de heer G\.J\. \(Gert\-Jan\) van Kempen inzake agendapunt 10 "Burgerbrief 7 maart 2021 verzoek flexibele toepassing bestemmingsplan Babberichseweg perceel F\-4586"
3\. de heer B\. \(Bert\) Berghoef namens de Nederlandse Bijenhouders Vereniging inzake agendapunt 11 "Brief Nederlandse Bijenhouders Vereniging van 6 april 2021 inzake bijenkasten en omgevingswet \+ raadsinformatiebrief \(RIB\) 2021\-027 inzake vergunning en handhaving kleine bouwwerken"
4\. de heer J\. \(Joris\) Köning namens de buurt inzake noordzijde A12/Zweekhorst m\.b\.t\. het toepassen van de zonneladder bij de realisatie van zonneparken

210519 Inspraaktekst Commissie Ruimte 19 mei 2021 v.Kempen

210519 inspreeknotitie NBV (Berghoef) cie. Ruimte 19 mei 2021

3 Vaststellen besluitenlijst vorige vergadering

De commissie wordt gevraagd de besluitenlijst (verslag) van de vergadering van 7 (en 14) april jl. vast te stellen.

Concept-verslag_Commissie_Ruimte_7_april_2021

4 Vaststellen planningslijst en lijst toezeggingen en moties

De commissie wordt gevraagd de planningslijst en lijst toezeggingen en moties vast te stellen. De planningslijst is hierbij gevoegd. De moties en toezeggingen kunt u raadplegen in het RIS (Raadsinformatiesysteem) in iBabs.

210414 Planningslijst raad Zevenaar 2021-april 2021

5 Z/21/386071 1e Voortgangsrapportage 2021

De raad wordt voorgesteld:
1\. de 1e voortgangsrapportage 2021 vast te stellen;
2\. in te stemmen met de rubrieken 'voorstel raad' zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;
3\. het nadelige saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat\.

Portefeuillehouder: Nanne van Dellen

1021716 Raadsvoorstel 1e Voortgangsrapportage 2021

1023730 Bijlage 1 !e Voortgangsrapportage 2021

Behandelschema 1 VGR 2021

6 Z/21/386341 Raadsvoorstel vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0

De raad wordt voorgesteld:
1\. Kennis te nemen van de Regionale Energie Strategie 1\.0 \(RES\-AN 1\.0\) Regio Arnhem Nijmegen;
2\. De RES\-AN 1\.0 vast te stellen met dien verstande dat:
a. de gemeente zich vooralsnog zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling/uitwerking geeft aan het regionale zoekgebied;
b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van Verkenningsgebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0.

Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf

Dossier 2409 voorblad

1019754 Raadsvoorstel en raadsbesluit vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0

1019966 Bijlage 1 Aanbiedingsbrief

1019967 Bijlage 2 RES-AN 1.0 Bestuurlijke samenvatting

1019968 Bijlage 3 Reactienota (voorlopig conceptbod)

21-497 210517 Beantwoording TV 210504 VVD Naar aanleiding van Raadsvoorstel Z 21 386341 RES 1.0

21-502 210517 Beantwoording TV 210509 PvdA RES 1.0

21-506 210517 Beantwoording TV 210511 PvdA RES 1.0 - aanvullend

7 Z/20/355142 Jaarrekening 2020 en begroting 2022 Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van de jaarrekening 2020 en een zienswijze in te dienen tegen de begroting 2022 van de ODRA.

Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf

Dossier 2411 voorblad

1018815 Raadsvoorstel en besluit Jaarrekening 2020 en begroting 2022 ODRA .docx

1024219 Bijlage 1 Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2020 en begroting 2022 ODRA.pdf

1024221 Bijlage 2 jaarrekening ODRA 2020 .pdf

1024220 Bijlage 3 Begroting 2022 - Omgevingsdienst Arnhem.pdf

1019018 Bijlage 4 Dashboard verbonden partijen ODRA

1018816 Bijlage 5 Brief met reactie op begroting ODRA 2022

21-498 210518 Beantwoording TV VVD 210504 RV Z21.384973 jaarrekening 2020 en begroting 2021 ODRA

8 Z/21/386116 Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022

De raad wordt voorgesteld:
1\. Geen reactie te geven op de jaarrekening 2020 van Reinigingsdienst De Liemers\.
2\. Geen reactie te geven op de Kaderbrief 2022\.

Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf

Dossier 2412 voorblad

Raadsvoorstel Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022

1019260 Bijlage 1 Jaarstukken2020 RDL

1019263 Bijlage 2 Kaderbrief Begroting 2022

1019259 Bijlage 3 Dashboard RDL 2021

507501 Bijlage 4 Accountantsverslag 2020 RDL (w.g.)

9 Z/21/385342 Beschikbaar stellen krediet 2de fase revitalisering Tatelaar voor Toekomstbestendig bedrijventerrein Hengelder en Tatelaar

De raad wordt voorgesteld € 50.000,- beschikbaar te stellen van het krediet van € 500.000,- revitalisering 2de fase Tatelaar ten behoeve van een Actieplan voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar.

Portefeuillehouder: Belinda Elfrink

Dossier 2410 voorblad

102099O Raadsvoorstel en -besluit Beschikbaar stellen krediert 2e fase revitalisering Tatelaar voor Toekomstbestendig bedrijventerrein Hengelder en Tatelaar

10 Burgerbrief 7 maart 2021 verzoek flexibele toepassing bestemmingsplan Babberichseweg perceel F-4586

Geagendeerd op verzoek van de fractie van Sociaal Zevenaar (raadsvergadering 21 april 2021). De fractie wil graag de mogelijkheden hiertoe bespreken.

Nb. Op 7 mei 2021 zijn nog aanvullende stukken door afzender aangeleverd (bijlage 2)

210324 Burgerbrief 210307 verzoek flexibele toepassing best.plan Babberichseweg perceel F-4586

210507 Aanvulling op de burgerbrief 210307 verzoek flexibele toepassing best.plan Babberichseweg perceel F-4586

21-500 210510 Beantwoording TV PvdA 210509 Babberichseweg 47-47a

11 Brief Nederlandse Bijenhouders Vereniging van 6 april 2021 inzake bijenkasten en omgevingswet + raadsinformatiebrief (RIB) 2021-027 inzake vergunning en handhaving kleine bouwwerken

Geagendeerd op verzoek van de fracties van Lokaal Belang, D66 en VVD (raadsvergadering 21 april 2021). De fractie van Lokaal Belang wil zowel de brief als de RIB in samenhang bespreken met het verzoek aan het college om het standpunt hierover te bepalen. De fractie van de VVD wil graag in de commissie een debat over dit onderwerp laten plaatsvinden.

Brief Nederlandse Bijenhouders Vereniging d.d. 6 april 2021 inzake bijenkasten en omgevingswet

RIB 2021-027 Vergunning en handhaving kleine bouwwerken

21-493 210428 Beantwoording SV LB 210406 RIB 2021–027 vergunningverlening en handhaving kleine bouwwerken

21-496 210512 Beantwoording TV LB 210504 RIB nr 2021-027 vergunning en handhaving kleine bouwwerken

12 Stand van zaken project rijkswegen A15 / A12

Vanwege de importantie en impact van dit ruimtelijke project staat dit onderwerp als terugkerend onderdeel op de agenda. De portefeuillehouders informeren de commissie op hoofdlijn over de ontwikkelingen, voor de commissie is er gelegenheid tot het stellen van vragen en het voeren van onderling overleg.

13 Stand van zaken duurzaamheid

Vanwege de importantie en impact van dit project staat dit onderwerp als terugkerend onderdeel op de agenda. De portefeuillehouders informeren de commissie op hoofdlijn over de ontwikkelingen, voor de commissie is er gelegenheid tot het stellen van vragen en het voeren van onderling overleg.

14 Punten van orde commissie

De leden van de commissie kunnen agendaverzoeken aan de commissie voorleggen.

15 Mededelingen portefeuillehouders

Gelegenheid voor de portefeuillehouders om korte actuele en urgente mededelingen te doen.

16 Rondvraag

De leden van de commissie kunnen vragen stellen aan de portefeuillehouders.

Er zijn van tevoren 3 schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording ingediend:
\- door Lokaal Belang inzake doden eikenprocessierupsen met xentari
\- door de PvdA inzake de campagne "Maai Mei Niet"
\- door de VVD inzake Stelconplaten BAT terrein
De vragen zijn hierbij gevoegd en worden ter vergadering door het college beantwoord.

21-510 210514 SVMBC LB doden eikenprocessierupsen met xentari

21-511 210516 SVMBC PvdA Maai Mei Niet

21-512 210517 SVMBC VVD Stelconplaten BAT terrein

17 Sluiting

Zevenaar,
Namens de Agendacommissie,
Ellen Hondelink-Rinsma, commissiegriffier

Agenda Commissie Ruimte 19 mei 2021

Tijd	19:30 - 22:00 uur
Locatie	Digitaal
Voorzitter	M.B.M. Jansen

1	**Opening en vaststellen agenda**
2	**Inspraak** Gelegenheid voor inwoners om zich tot de commissie te richten over geagendeerde en niet-geagendeerde onderwerpen die tot de competentie van de commissie behoren.
3	**Vaststellen besluitenlijst vorige vergadering** De commissie wordt gevraagd de besluitenlijst van de vergadering van 7 april jl. vast te stellen.
4	**Vaststellen planningslijst en lijst toezeggingen en moties** De commissie wordt gevraagd de planningslijst en lijst toezeggingen en moties vast te stellen. De planningslijst is bijgevoegd. De moties en toezeggingen kunt u raadplegen in het RIS (Raadsinformatiesysteem) in iBabs.
5	**Z/21/386071 1e Voortgangsrapportage 2021** De raad wordt voorgesteld: 1. de 1e voortgangsrapportage 2021 vast te stellen; 2. in te stemmen met de rubrieken 'voorstel raad' zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven; 3. het nadelige saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat. Portefeuillehouder: Nanne van Dellen

6	**Z/21/386341 Raadsvoorstel vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0** De raad wordt voorgesteld: 1. Kennis te nemen van de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES-AN 1.0) Regio Arnhem Nijmegen; 2. De RES-AN 1.0 vast te stellen met dien verstande dat: a. de gemeente zich vooralsnog zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling/uitwerking geeft aan het regionale zoekgebied; b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van Verkenningsgebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0. Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf
7	**Z/20/355142 Jaarrekening 2020 en begroting 2022 Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)** De raad wordt voorgesteld kennis te nemen van de jaarrekening 2020 en een zienswijze in te dienen tegen de begroting 2022 van de ODRA. Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf
8	**Z/21/386116 Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022** De raad wordt voorgesteld: 1. Geen reactie te geven op de jaarrekening 2020 van Reinigingsdienst De Liemers. 2. Geen reactie te geven op de Kaderbrief 2022. Portefeuillehouder: Carla Koers-de Graaf
9	**Z/21/385342 Beschikbaar stellen krediet 2de fase revitalisering Tatelaar voor Toekomstbestendig bedrijventerrein Hengelder en Tatelaar** De raad wordt voorgesteld € 50.000,- beschikbaar te stellen van het krediet van € 500.000,- revitalisering 2de fase Tatelaar ten behoeve van een Actieplan voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar. Portefeuillehouder: Belinda Elfrink
10	**Burgerbrief 7 maart 2021 verzoek flexibele toepassing bestemmingsplan Babberichseweg perceel F-4586** Geagendeerd op verzoek van de fractie van Sociaal Zevenaar (raadsvergadering 21 april 2021). De fractie wil graag de mogelijkheden hiertoe bespreken.

11	**Brief Nederlandse Bijenhouders Vereniging van 6 april 2021 inzake bijen-kasten en omgevingswet + raadsinformatiebrief (RIB) 2021-027 inzake vergunning en handhaving kleine bouwwerken** Geagendeerd op verzoek van de fracties van Lokaal Belang, D66 en VVD (raadsvergadering 21 april 2021). De fractie van Lokaal Belang wil zowel de brief als de RIB in samenhang bespreken met het verzoek aan het college om het standpunt hierover te bepalen. De fractie van de VVD wil graag in de commissie een debat over dit onderwerp laten plaatsvinden.
12	**Stand van zaken project rijkswegen A15 / A12** Vanwege de importantie en impact van dit ruimtelijke project staat dit onderwerp als terugkerend onderdeel op de agenda. De portefeuillehouders informeren de commissie op hoofdlijn over de ontwikkelingen, voor de commissie is er gelegenheid tot het stellen van vragen en het voeren van onderling overleg.
13	**Stand van zaken duurzaamheid** Vanwege de importantie en impact van dit project staat dit onderwerp als terugkerend onderdeel op de agenda. De portefeuillehouders informeren de commissie op hoofdlijn over de ontwikkelingen, voor de commissie is er gelegenheid tot het stellen van vragen en het voeren van onderling overleg.
14	**Punten van orde commissie** De leden van de commissie kunnen agendaverzoeken aan de commissie voorleggen.
15	**Mededelingen portefeuillehouders** Gelegenheid voor de portefeuillehouders om korte actuele en urgente mededelingen te doen.
16	**Rondvraag** De leden van de commissie kunnen vragen stellen aan de portefeuillehouders.
17	**Sluiting**

Zevenaar, 20 april 2021.
Namens de Agendacommissie,
Ellen Hondelink-Rinsma, commissiegriffier

Dank u wel voorzitter.
Goedenavond commissieleden.

We willen graag in deze 5 minuten ons plan (kort) toelichten, de meerwaarde voor de gemeente benadrukken en kort stilstaan bij mogelijke bezwaren.

We gaan niet teveel herhalen van wat in de documenten bij deze vergadering al staat, maar benadrukken een paar belangrijke elementen van het idee.

We hebben ook gezien dat er door dhr. Lap een aantal vragen is gesteld en de antwoorden daarop. Daar hebben we ook een korte reactie op.

Samenvatting plan
Het mooie perceel aan de Babberichseweg ligt er een beetje verloren bij. Wij willen heel graag het perceel weer de mooie aanblik geven van een tuin.
De tuin wordt natuur-inclusief ingericht ter verhoging van de biodiversiteit. In de tuin staat ook kleine, duurzame en niet-grondgebonden woning die autarkisch is opgezet en die volledig van natuurlijke materialen is gemaakt (en is daarmee dus niet van steen).

Voordelen gemeente

Wij zien met de uitvoering van dit idee een aantal voordelen voor de gemeente:

- We leveren een bijdrage aan duurzaamheidsopgave van de gemeente: Verhoging van de biodiversiteit door een natuurinclusieve inrichting van het perceel. Daarnaast is het een circulair plan omdat natuurlijke materialen op het terrein worden hergebruikt. Daarnaast krijgt het perceel een frisse, groene en natuurlijke uitstraling.
- Het perceel levert een bijdrage aan de klimaat-neutrale doelstelling voor 2040 van gemeente door de autarkische woonvorm. De uitstoot van stikstof en CO_2 (zowel tijdens het bouwen, het bewonen alsook het te zijner tijd weer afbreken) zal minimaal zijn in vergelijking met reguliere woonvormen.
- De gemeente kan ervaring opdoen met het concept van tiny houses of compact wonen dat later ingezet zou kunnen worden voor het beschikbaar maken van kleine starterswoningen elders in de gemeente.
- Met de uitvoering van dit idee sluiten we aan op de door coalitie aangegeven wens om te experimenteren met kleine verplaatsbare woningen.
- De uitvoering van dit idee is voor de gemeente risicoloos.
  De betreffende grond is in particulier bezit dus de gemeente hoeft geen schaarse grond beschikbaar te stellen voor dit project, terwijl de gemeente wel de hierboven genoemde voordelen kan benutten.
  Daarnaast is er voor de gemeente nauwelijks een inspanning nodig voor dit project.

Mogelijke bezwaren

We begrijpen ook dat er mogelijk bezwaren zouden kunnen zijn:

- “Bouwen” in het buitengebied.
  Eerder zijn bouwaanvragen voor de Babberichseweg afgewezen. En dat begrijpen we. De gemeente wil uiterst voorzichtig zijn met het uitbreiden van de zgn. “rode contouren” in het buitengebied.
  We kunnen niet duidelijk genoeg zijn: <u>Wij zijn echt oprecht van mening dat onze woonvorm</u>

niet zomaar als “bouwen” in de traditionele zin bestempeld kan worden. Reguliere bouw is “steen” en “rode contour”. Ons idee staat voor “natuurlijke materialen” en “groen”. Een wezenlijk verschil in allerlei opzichten. Zie hiervoor ook de 3D Impressies die bij de stukken zitten.
We hebben gezien dat er voor een woonvorm als deze geen specifiek beleid is binnen de gemeente en daarom wordt wellicht teruggevallen op de beleidsregels zoals die gelden voor stenen gebouwen. Daarom hebben wij andere route gekozen dan de standaard procedure van het indienen van een concept-aanvraag.

- De huidige bestemming “Tuin” van het perceel en dan is “wonen” vanuit de regels (die niet gemaakt zijn voor dit soort woonvormen) lastig.
  Tegelijkertijd geldt vaak dat voor verplaatsbare woning weer andere (meer flexibele) regels gelden.
  We zouden heel graag met de gemeente, ambtenaren en/of wethouder eens van gedachten willen wisselen hoe we dit kunnen inpassen.
  Wij zouden graag willen overleggen hoe we de regels vóór dit idee kunnen laten werken in plaats van ertegen.
- Precedent-werking
  Er zou een precedent kunnen ontstaan als wij op grond met een Tuin-bestemming mogen gaan wonen.
  Dit lijkt ons juist bijna een voordeel… Hoe goed zou het zijn als andere burgers met vergelijkbare initiatieven komen om bij te dragen aan biodiversiteit en klimaatneutraal wonen?
- In de antwoorden van dhr Schenk lijkt door te klinken dat we een concept-aanvraag zouden moeten indienen en dan maar afwachten wat uit het proces komt.
  Daar kunnen we 2 dingen over zeggen:
  - Enerzijds hebben we mondeling al gehoord dat de aanvraag “vrijwel kansloos” is. En dat begrijpen we omdat, zoals uitgelegd, de aanvraag zal worden beoordeeld o.b.v. beleid dat niet geschikt is om een aanvraag als deze te beoordelen.
  - We hebben het formulier online ingevuld (maar niet verzonden).
    Want ook bij het invullen bleek dat zo’n standaard proces/formulier niet past bij het speciale karakter van ons idee.

Wij beantwoorden jullie vragen graag n.a.v. de stukken en ons verhaal van vandaag.
Graag horen we wat er nodig is om, samen met u, de gemeentelijke doelstellingen te ondersteunen met behulp van ons plan.

Dank voor uw aandacht.

Inspreeknotitie gemeente Zevenaar inzake brief NBV aan raad en college dd 06 april 2021

Woorden: ongeveer 625

Spreektijd vijf minuten

Geachte commissieleden en andere aanwezigen.

Mijn naam is Bert Berghoef. Ik spreek hier vanavond in namens de Nederlandse BijenhoudersVereniging. Een landelijke vereniging van bijenhouders met ong. 8500 leden

Dank voor de uitnodiging om hier vanavond in te spreken over een voor alle imkers van Nederland buitengewoon belangrijk onderwerp.

De aanleiding voor dit inspreken is drieërlei:

1. Enige tijd geleden werd ik door een van de voormalige burgemeesters van een van uw buurgemeenten en tevens voormalig lid van ons hoofdbestuur gebeld met de vraag of we als NBV eens wilde kijken naar het beleid van de gemeente Zevenaar m.b.t. het interpreteren van de WABO (Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht) betreffende het plaatsen van bijenkasten.
2. Een van uw burgers vroeg ons te adviseren in een handhavingskwestie het plaatsen van bijenkasten betreffend.
3. Naar aanleiding van deze signalen had ik een digitaal gesprek met de betreffende wethouder en correspondeerde ik met een van uw ambtenaren. Hij, de wethouder, vroeg de NBV ook om advies in deze kwestie. (Ik kom straks terug op de email van de betrokken ambtenaar. In dat prettige gesprek werd mij omstandig uitgelegd hoe de gemeente Zevenaar in deze aangelegenheden handhaaft.

Vervolgens heb ik deze kwestie voorgelegd aan onze jurist. Hij heeft de notitie gemaakt die u op 06 april ontvangen heeft. Ik verwijs u graag naar deze notitie voor de gehele motivatie van onze juridische interpretatie van de WABO.

Toch wil ik voor de helderheid en het goede begrip graag ingaan op deze notitie getiteld “Bijenkasten en omgevingsrecht”.

A. Zoals u weet speelt in dit geval handhaving een cruciale rol en is er pas sprake van handhaving als er iets te handhaven is.
B. De gemeente Zevenaar stelt in de email van de betrokken ambtenaar dat een bijenkast als een bouwwerk aangemerkt dient te worden
C. De NBV stelt, kort gezegd, dat een bijenkast op basis van thans geldende wetgeving geen bouwwerk kan zijn en dus vergunningsvrij te plaatsen is. In de door onze jurist gemaakte notitie wordt omstandig uitgelegd wat de wettelijke argumenten zijn om een bijenkast niet aan te merken als een bouwwerk. En

bovendien en zoals u weet, zijn er vele soorten en maten bijenkasten. (Ik laat u een minipluskastje zien waarmee gevorderde imkers bijenhouden).

Het gaat ons als NBV niet aan om u de interpretatie van de wet voor te schrijven. Het is wel onze taak om op te komen voor de belangen van onze imkers. Dat is ook het belang van het hier vanavond inspreken.

In deze discussie valt verder op dat:

- De gemeente Zevenaar in deze casuïstiek een afwijkend standpunt inneemt v.w.b. deze interpretatie van de WABO in vergelijking met andere gemeenten. (Denk hierbij bijvoorbeeld eens aan de Betuwse gemeenten waar talloze fruitkwekers afhankelijk zijn van de bestuiving van hun gewassen door bijen en die bijen reizen mee met de gewassen. Schier onmogelijk om daar mee om te gaan als ware het bouwwerken!)
- In de antwoord-email van de betrokken ambtenaar stond een opmerkelijke NB. Ik citeer:"*U zult begrijpen dat wij van u verwachten dat onjuiste berichtgeving in het openbaar over de gemeentelijke rechtspraktijk zal worden rechtgezet".* U begrijpt dat juiste deze NB voor mij aanleiding was en is om nu hier in te spreken. Er wordt hier op voorhand gesuggereerd dat onze berichtgeving onjuist is. Het is in bestuurlijk Nederland geheel gebruikelijk is om van standpunten te verschillen en deze in openbaarheid en vrij te wisselen. Ik adviseer u om betreffende email nog eens te lezen.

Ik vraag de commissie goed nota te nemen van de in onze notitie genoemde argumenten en zal graag ingaan op de uitnodiging om u allen nader te informeren.

Ik dank u voor uw aandacht.

Bert Berghoef

Namens de NBV

19 mei 2021

Concept-besluitenlijst Commissie Ruimte 7 april 2021
(voortzetting op woensdag 14 april 2021)

Tijd	7 april 2021: 19:30 - 21:55 uur 14 april 2021: 19:30 – 20:55 uur
Locatie	Digitaal
Voorzitter	Maaike Jansen
Aanwezigen	Lokaal Belang: Edwin Buil, André Bulten, Roy van Essen (14 april afwezig) en Dorien Riswick-Keultjes; CDA: Tonny Meijer, Frank Evers en Henk Visser; Sociaal Zevenaar: Paul Freriks (alleen 7 april), H.L.M. Meijer (alleen 14 april); GroenLinks: Bart Kagei; PvdA: Marcel Lap; SP: Lotte van der Velden; D66: Erik Verkampen en VVD: Twan Vreman.
Afwezigen	7 april: Boudewijn van der Kroon (CDA) en Marga Dunnink (SP) 14 april: Boudewijn van der Kroon (CDA), Marga Dunnink (SP), Paul Freriks (Sociaal Zevenaar) en Roy van Essen (Lokaal Belang)
Collegeleden	Carla Koers, Hans Winters, Belinda Elfrink

1	**Opening en vaststellen agenda** De agenda wordt gewijzigd vastgesteld. In verband met insprekers op agendapunten 6 en 10 worden deze agendapunten naar voren gehaald. Voor het overige wordt de agenda ongewijzigd vastgesteld.
2-1	**Inspraak** De volgende insprekers hebben zich gemeld: 1. mevrouw C. Spoelstra-Schulman namens werkgroep Noordeinde inzake project nieuwbouw Noordeinde (agendapunt 10) 2. de heer E. Gudden inzake verklaring van geen bedenkingen Lentemorgen 122 Zevenaar (agendapunt 6) 3. de heer R. Langeveldt inzake verklaring van geen bedenkingen Lentemorgen 122 Zevenaar (agendapunt 6) De inspreekteksten – indien aangeleverd - zijn in iBabs toegevoegd aan dit agendapunt. *Inspraak op agendapunt 10 mevrouw Spoelstra-Schulman:* De commissieleden stellen nog enkele vragen aan inspreekster over de

	inwonersparticipatie door de ontwikkelaar en/of de gemeente, de voor inspreekster acceptabele hoogte van de woontoren en of er voor de opdrachtgever mogelijkheden zijn voor de door inspreekster naar voren gehaalde opties.
10	**Raadsinformatiebrief 2021-022 Stand van Zaken Noordeinde** Geagendeerd op verzoek van de fracties van Lokaal Belang en Sociaal Zevenaar (raadsvergadering 24 maart jl.). De fractie van Lokaal Belang heeft het volgende gemeld ten aanzien van de agendering: "Er was in het verleden gesproken over een toren van 60 meter die nu wat lager zou zijn. Lokaal Belang vraagt zich af of er nog meer wijzingen zijn en doelend op het verkeersaspect willen zij graag weten of dit plan binnen de nieuwe afspraken van 50-50% valt." De fractie van Sociaal Zevenaar wil graag dit project bediscussiëren om duidelijkheid over het proces te krijgen. *Commissie* In het debat gaan de commissieleden in op de vraag of de woontoren persé op deze plek moet komen, de zichtlijnen, de inwonersparticipatie bij de nieuwe plannen (kruimelprocedure?), de wijzigingen die ten opzichte van de oorspronkelijke plannen aangebracht zijn, welke invloed het college nog kan uitoefenen op de projectontwikkelaar, de vraag of de raad nog aan zet is, de rotonde die op kosten van de projectontwikkelaar zou worden aangelegd, de vragen van inspreekster en de exacte datum van de omgevingsvergunning. *College* College laat weten dat het een bestaand bestemmingsplan was die nu een (bevroren) beheersverordening is geworden. Het proces beslaat een groot aantal jaren. Er werd steeds maar niet gebouwd omdat er geen plannen kwamen en de woontoren was bestemd voor deze plek en is er nooit af geweest. De gemeente moest voorzienbaarheid leggen met juridische kaders. Initiatiefnemer is gekomen met een plan en gaat bouwen. Er is met initiatiefnemer gesproken over de manier van bouwen, de bouwmassa en de parkeerproblematiek. De woontoren is door de raad bekrachtigd in een bestemmingsplan. Bij de conceptaanvraag is het bestemmingsplan in die kaders aangepast en is er direct een RIB naar de raad en een brief naar de inwoners gegaan. De buurtparticipatie vindt plaats met initiatiefnemer waarbij een goede onderbouwing noodzakelijk is. Het gaat nu alleen nog om de inrichting en niet om de woontoren zelf. Er wordt op basis van het concept-plan onderzoek gedaan naar de schaduwberekening, archeologische aspecten etc. Initiatiefnemer moet binnen de kaders van het bestemmingsplan blijven en op grond van de conceptaanvraag is de inschatting dat dit kan in een kruimelprocedure. De kruimelprocedure wordt door wet- en regelgeving bepaald en heeft wel een bezwaar- maar geen zienswijzenprocedure. Het college wacht de definitieve aanvraag af en is niet op de hoogte van de discussie ten aanzien van zichtlijnen/skyline etc.

	Toezegging: er komt nog een raadsinformatiebrief over het totale plaatje rondom verkeersafwikkeling (rotonde)/infrastructuur Noordeinde en een uiteenzetting over de kruimelprocedure
2-2	**Inspraak** *Inspraak op agendapunt 6 de heer Gudden:* Er zijn door de commissieleden geen verhelderende vragen gesteld aan de heer Gudden. *Inspraak op agendapunt 6 de heer Langeveldt:* De heer Langeveldt neemt de commissie mee in het proces en laat weten dat met de gedane aanpassingen en de onderliggende stukken voldaan wordt aan de verzoeken van de rechter. De commissieleden stellen nog enkele vragen aan inspreker over latere aanpassingen, het hoger beroep en of er overwogen is om het plan aan te passen zodat de bezwaarmaker toch het uitzicht zou behouden.
6	**Z/18/297304 Verklaring van geen bedenkingen Lentemorgen 122 Zevenaar** De raad wordt gevraagd voor de locatie Lentemorgen 122 een verklaring van geen bedenkingen af te geven voor het realiseren van een woongebouw in samenhang met de bestaande monumentale molenromp. *Commissie* De commissieleden stellen nog vragen en maken opmerkingen over de motivering, waarom de reactie van het college zo lang geduurd heeft, gelet op de termijn van 6 weken bij de rechtbank, de mogelijkheid om aan de rechterzijde te bouwen, de vraag of hier wel over gesproken kan worden aangezien de bouwende partij bezwaar heeft aangetekend bij de Raad van State en of ook de omgevingsvergunning opnieuw moet (of alleen de verklaring van geen bedenkingen). *College* Het college laat weten dat een nieuwe verklaring van geen bedenkingen (vvgb) betekent dat de besluitvorming opnieuw moet. Het gaat daarbij alleen om de motivering. Het besluit moet opnieuw gemaakt worden met een verbetering/aanpassing van de motivering die meegaat naar het hoger beroep. Het college acht het plan nu goed voor verdere rechtsgang. De termijn van 6 weken bij de rechtbank is niet wetmatig en er zijn geen consequenties aan verbonden. Het college had meer tijd nodig om tot een zorgvuldige en adequate afweging te komen. Het gaat hier om een beroepszaak, maar de gemeente gaat niet naar de rechter. Toezeggingen: * er komt nog een antwoord op de vraag of alleen de verklaring van geen bedenkingen opnieuw moet of dat er ook een nieuwe omgevingsvergunning

	dient te worden afgegeven gelet op het feit dat de Rechtbank het verlenen van een omgevingsvergunning heeft vernietigd. * er komt nog een antwoord op de vraag of door het college bij de Rechtbank kenbaar is gemaakt dat de door de Rechtbank vastgestelde termijn van 6 weken voor de verbetering van de motivering niet haalbaar was en derhalve is overschreden. Conclusie Het voorstel wordt als BESPREEKSTUK doorgeleid naar de raadsvergadering.
3	**Vaststellen besluitenlijst vorige vergadering** De commissie wordt gevraagd de concept-besluitenlijst van de vergadering van 10/18 maart vast te stellen. De besluitenlijst wordt akkoord bevonden.
4	**Vaststellen planningslijst en lijst toezeggingen en moties** De commissie stelt de planningslijst en lijst toezeggingen en moties vast.
5	**Z/20/365174 Memo Amendement 9 Herstelplan** De invulling van amendement 9 behorende bij raadsvoorstel INT/20/0980451 (raadsvergadering 4 november 2020) wordt aan de commissie ter consultatie voorgelegd. Vanuit de commissie wordt de vraag gesteld of de bespreking over het parkeerbeleid wel in deze commissie thuishoort en niet in de commissie Middelen. Door middel van een ordevoorstel wordt hierover gestemd. 5 commissieleden willen het niet bespreken, de overige commissieleden wel. Het onderwerp wordt derhalve besproken. *Commissie* De commissieleden gaan bij de beraadslagingen in op een andere besteding van de 100.000 euro voor het parkeerbeleid zodat de kleine ondernemers hier ook van kunnen profiteren (bijvoorbeeld door teruggave van het parkeergeld/een ander parkeerbeleid in de maand december dat als smeerolie voor de ondernemers kan dienen), de vraag waar het geld vandaan wordt gehaald, de betaalbaarheid, het reeds uitvoeren van toeristische voorzieningen dit najaar zodat ondernemers al omzet kunnen draaien, de status van de plannen voor het centrum (Raadhuisplein/Muldershof), het voor hoge prijzen verhuren van panden Muldershof door een ondernemer, het weghalen van de verhoging voor de weekmarkt, een eventuele financiering door de Provincie voor bewegwijzering toplocaties, het nieuwe parkeerbeleid op de lange termijn en de suggestie om het amendement naar de indieners terug te doen omdat het niet uitgevoerd kan worden. *College* Het college meldt dat het om een consultatie gaat ten aanzien van de invulling van amendement 9 Herstelplan. Er is regelmatig overleg geweest met organisaties en ondernemers. Het gaat met name om een andere besteding voor diverse maatregelen van het bedrag van 1,24 miljoen duurzaamheid

	gemeentelijke gebouwen (geen maximale invulling). Met name het bedrag dat gemoeid is met de (tijdelijke) maatregel ten aanzien van het parkeerbeleid (een maand lang parkeren 1e uur gratis) is fors en het college wil de raad hierin meenemen. Zodra de coronamaatregelen verdwenen zijn, zal hiermee gestart worden. Het platform ondernemers en het Rijnobservatorium zijn aanvullend. Voor deze laatste is gekozen om de vrijetijdseconomie een boost te geven. Afgelopen week is er een eerste gesprek met gedeputeerde Markink geweest over het herstelplan. De herstelplannen van de gemeenten moeten aansluiten op herstelplan Provincie. Het college zet zich in om hiervoor subsidiegelden te verkrijgen. Over het herstelplan zal regelmatig een raadsinformatiebrief naar de raad gaan en er zal continu gelobbyd worden bij de Provincie. Er is een digitaal dashboard, maar het is technisch nog niet mogelijk om dit dashboard aan de raad beschikbaar te stellen. Voor de zomer komt het college met de plannen voor het Raadhuisplein, na de oplevering van het Oude Raedthuys. Het inspiratiedocument zal meegenomen worden in de inwonersparticipatie voor de Markt en het Muldershof. Er worden reeds quickwins gedaan door bijvoorbeeld fietsnietjes, prullenbakken, gevelversiering etc. Wat het eerste uur gratis parkeren betreft laat het college weten dat de gemeente de opbrengstderving van ongeveer een ton per maand dan wel kwijt is. De koppeling in het amendement met het beleid wil het college eruit halen en dat vergt een evaluatie. De parkeerdruk is al een keer gemeten, maar is nu lastig vanwege corona. Na corona zal de parkeerdruk opnieuw gemeten worden. Het nieuwe parkeerbeleid komt eraan, maar dit gaat niet lukken vóór begin volgend jaar. Dit is een herstelmaatregel. De meningen zijn verdeeld over het eerste uur gratis parkeren. Hiervoor moeten we een betere evaluatie krijgen en daarmee komt het college naar de raad terug. Er zijn vragen gesteld over het parkeerbeleid door de VVD. Het college moet hier de tijd voor nemen om een goed antwoord op de vragen te kunnen geven.
7	**Z/20/365879 Reparatiebestemmingsplan Kernen Pannerden, Aerdt, Herwen, Tolkamer en Spijk** De raad wordt voorgesteld: 1. De zienswijzennota "Reparatie bestemmingsplan Kernen Pannerden, Aerdt, Herwen, Tolkamer en Spijk" vast te stellen; 2. Het bestemmingsplan "Reparatie bestemmingsplan Kernen Pannerden, Aerdt, Herwen, Tolkamer en Spijk" ongewijzigd vast te stellen, zowel in papieren vorm als digitaal, overeenkomstig de daartoe behorende verbeelding, regels en toelichting; 3. Geen exploitatieplan als bedoeld in artikel 6.12 van de Wet ruimtelijke ordening vast te stellen. Vanuit de commissie wordt er een vraag gesteld of de 50/50-maatregel ook geldt bij bouwprojecten van meer dan 20 woningen. Het college laat weten dat het gaat om 23 woningen op Vierkenshof. Het project bestaat voor meer dan de helft uit sociale huur. Het college geeft nog wel mee dat deze plannen

	een reparatie betreffen en dat er dus niet teruggegaan wordt naar de onderhandelingstafel. <u>Conclusie</u> Het voorstel wordt als HAMERSTUK doorgeleid naar de raadsvergadering.
8	**Z/21/383649 Beschikbaar stellen krediet uitvoering Watertakenplan** De raad wordt voorgesteld: 1. Een krediet ad € 2.382.464 beschikbaar te stellen voor de verbetering riolering in delen van de kernen Lobith, Tolkamer en Zevenaar i.c.m. uitvoering klimaat adaptieve maatregelen. 2. Een krediet ad € 600.000 beschikbaar te stellen voor de vernieuwing riolen. *Commissie* Bij de beraadslagingen gaan de commissieleden in op het uitvoeren van werk met werk, de aandacht voor asbesthoudende drinkwaterleidingen, de verhouding van de financiële middelen van 2,3 miljoen tussen Lobith/ Tolkamer en Zevenaar, hoeveel geld er gereserveerd is voor de kop van Tolkamer, het betrekken van verkeersplatformen bij de uitvoering van de plannen, de overlast voor inwoners vanwege verzakkingen/scheurvorming (Giesbeek), een specificering van de werkzaamheden voor de afzonderlijke gevraagde kredieten en de vraag tot welk jaar de plannen verlengd worden (loopt nu t/m 2021). *College* Het college laat weten dat er al een scan is gemaakt van asbesthoudende drinkwaterleidingen en dat er niets gevonden is. Het college zal de beleidsmedewerkers ook bij dit plan hierop wijzen. De harmonisatie rioolheffing is gelijk getrokken. Het college kijkt nu waar de riolering vervangen moet worden, ook in Giesbeek en Angerlo. Het gereserveerde geld voor Tolkamer wordt hierin geïntegreerd. Werk wordt met werk uitgevoerd. Voor Lobith heeft het college gelden ontvangen. Er wordt ook direct gekeken naar klimaatadaptie (afvoeren regenwater, vergroening) en daarvan wordt een compleet plan gemaakt. Klimaatadaptie wordt geïntegreerd in het Watertakenplan en het zal over een aantal jaren gaan. Voor Giesbeek is dit al gedaan. Er is een inspectie met de Dorpsraad gedaan met nog een paar aanwijzingen die uitgevoerd zijn. De bestrating/riolering is voor iedere dorpskern anders. De 6 ton is bestemd voor andere locaties dan de kernen van Lobith, Tolkamer en Zevenaar. De planning is gericht op einde van het jaar. <u>Conclusie</u> Het voorstel wordt als HAMERSTUK doorgeleid naar de raadsvergadering.
	De vergadering wordt op 7 april om 21:55 geschorst en is voortgezet op woensdag 14 april om 19:30 uur.

9	**Z/21/379675 Wijk van de Toekomst Angerlo concept Transitieplan Angerlo** Alleen ter consultatie in de commissie Ruimte. De commissie wordt verzocht om zich uit te spreken over de in de startnotitie gestelde vragen: 1. Welk onderwerp of aspect ontbreekt er volgens u nog in het ontwerp Transitieplan Angerlo? En waarom? 2. Wat is volgens u de rol die de gemeente in het vervolg traject voor Angerlo (van Transitieplan naar Uitvoeringsplan) moet aannemen? 3. Denkt u dat de werkwijze (het proces) van Angerlo voor de verdere warmtetransitie van heel Zevenaar te gebruiken is? En waarom wel of niet? *Commissie* Er wordt waardering uitgesproken richting de regiegroep en de inwoners van Angerlo. De commissieleden gaan bij de beraadslagingen in op het standpunt van het college en het ambtelijk apparaat ten aanzien van de vragen, de risico's voor en de rol van de gemeente (coachend en ondersteunend, wel of geen voortrekkersrol/regierol), de vraag of dit wel gaat werken in het centrum en de wijken van Zevenaar (wellicht via actieclubjes), aangezien de dorpskernen vaak hechte samenlevingen zijn, het laten meekijken van een aantal mensen uit de regiegroep en het verankeren van basiskennis in de regiegroep bij het vervolgtraject in andere dorpskernen en wijken, de te rooskleurige berekeningen in het rapport gelet op het draagvlak in de samenleving ten aanzien van het vervangen van de cv-ketel, het op eigen kosten isoleren van de woning en het gasloos maken van woningen ("gasplakkers"), de taak voor experts om draagvlak te behouden onder inwoners, aquathermie, de constatering dat er in het centrum Zevenaar veel eenvormige woningen uit eind vorige eeuw zijn waardoor voor het centrum een andere aanpak noodzakelijk is, het zoeken naar een oplossing voor inwoners die het niet kunnen betalen, het EIB-rapport proeftuinen en aardgasvrije gemeente van maart 2021, het bespreken van de risico's en het draagvlak etc. in een informele raadsbijeenkomst, de zorgen voor exploitatiekosten als inwoners niet meedoen, de kostenstijgingen in de loop van de tijd door indexaties, de constatering dat isolatie ook een kostenbesparing is, het bedenken van oplossingen voor een centrale warmteaanbieding, het in het vervolgtraject beginnen bij de wijk Schaapsdrift daar deze dichtbij de snelweg ligt, aardwarmte, de uitkomsten van het seismisch onderzoek, het aansluiten op de AVR en of de ambitie van aardgasvrij in 2040 wel reëel is en gehaald gaat worden. *College* Het college dankt de commissie voor de inbreng. De ambitie is rond 2040 aardgasvrij. Angerlo heeft de handschoen fantastisch opgepakt. De gemeente heeft een meer faciliterende rol gepakt en gekregen. Medewerkers zijn nauw betrokken geweest bij het proces. Er zijn gelden verkregen en er is een procesmanager op gezet die veel zaken heeft geregeld. Het college voelt zich prima in de faciliterende rol. De kennis dient niet verloren te gaan. De mensen die in de regiegroep hebben gezeten denken mee in het vervolgtraject. Het

	college deelt de zorgen ten aanzien van de betaalbaarheid en het draagvlak. Het college gaat kijken naar het maatschappelijk ESCo (een coöperatie die ontzorgt), wil het in groter Liemers verband gaan oppakken, zodat inwoners met een smalle beurs ook mee kunnen doen en is bezig met de oprichting van een coöperatie, zodat het risico verminderd kan worden en het draagvlak vergroot kan worden. College is blij met de rooskleurigheid waardoor er in kansen gedacht wordt. Voor niet elk dorp zal hetzelfde gelden, maar er ligt een draaiboek. Voor het centrum zal het via het warmtenet gaan. Als dat lukt is er een exercitie nodig in samenwerking met Baston die 33% woningen in bezit heeft. Daardoor komt er meer draagvlak en hoe meer meedoen, hoe beter voor de businesscase. De intentieovereenkomst voor fase 3b komt na de zomer (Warmtenet). Ook zal werk met werk uitgevoerd worden om de kosten zo laag mogelijk te houden. Het college zal ruim de tijd nemen voor het aardgasvrij maken. Het is aan het Rijk wanneer de gaskraan dicht gaat en de gasprijs zal ook omhoog gaan. Aardwarmte is de komende 10 jaar nog niet aan de orde. Is nog te ver weg en te risicovol, net als kerncentrales. Wel moet er aan de slag gegaan worden met wat er nu is aan beschikbare energie-bronnen. Toezegging Het college zal het rapport EIB (Economisch Instituut voor de Bouw) over proeftuinen en aardgasvrije gemeenten lezen en de bevindingen over dit rapport met de raad delen
11	**Burgerbrief 16 september 2020 klacht over groenonderhoud** Geagendeerd op verzoek van de fractie van D66 (raadsvergadering 7 oktober 2020). De fractie van D66 heeft laten weten de brief te willen agenderen om met de commissie in overleg te gaan over de kwaliteit van de aangelegde groenstroken, maar nog belangrijker de kwaliteit en wijze van het onderhoud of liever gezegd het gebrek aan onderhoud. Dit naar aanleiding van de vele klachten die bewoners hebben in met name de buitenranden van woonwijken. *Commissie* De fractie van D66 laat weten dat er 2 jaar geleden een ambitie is uitge-sproken over het groenonderhoud. Sindsdien is er weinig tot zeer beperkt onderhoud geweest en de fractie vraagt zich dan ook af of de ambitie te hoog is gelegd of dat er een tekort aan capaciteit is. De commissieleden gaan bij de beraadslagingen in op de vraag of het hier om een incident gaat of om iets structureels (het is met name in dorpen en buitenwijken), de keuze die de raad – rekening houdend met tijd en geld – destijds heeft gemaakt ten aanzien van het niveau van het groenonderhoud, de constatering dat het probleem van briefschrijver inmiddels naar tevredenheid is opgelost, de evaluatie groenonderhoud die heeft plaatsgevonden, het onderhoud van de speel- en voetbalvelden (Rembrandtplein), de rol van de inwoners door zelf de snoeischaar te pakken, het stimuleren van buurtinitiatieven in samenspraak met de gemeente (doeduiten) en het voordeel dat het bezuinigen op groenonderhoud oplevert, namelijk dat de omgeving groener wordt.

	College Het college zegt dat er een beleidsplan groen ligt met de gradaties hoog, midden, laag en basis. Er is voor gekozen om de toegangswegen naar de dorpen en de stad zo goed mogelijk te onderhouden voor het zicht. Bij de bezuinigingsronde is er een afwaardering op het groen geweest. De gemeente doet wat ze kunnen met de middelen die ter beschikking staan. Bij de Kadernota zal het groenonderhoud wel weer met de raad afgewogen worden. De raad kan zelf dan bepalen welke kwaliteit waar belangrijk is. Er zijn goede buurtinitiatieven die ook gehonoreerd worden. Initiatieven moeten wel door de hele buurt gedragen worden, er moet wel draagvlak zijn. Als een initiatief breed gedragen wordt zijn er doeduiten.
12	**Stand van zaken project rijkswegen A15 / A12** Vanwege de importantie en impact van dit ruimtelijke project staat dit onderwerp als terugkerend onderdeel op de agenda. Het college heeft geen opmerkingen. Er wordt gewacht op Rijkswaterstaat voor wat betreft de onderbouwing ten aanzien van de stikstof-uitstoot. Rijkswaterstaat heeft 26 weken de tijd om te reageren. Er wordt een vraag gesteld over de werkzaamheden tussen de Arnhemseweg en de A12. <u>Toezegging</u> <u>Het college gaat na bij Gelre Groen wat voor werkzaamheden er op dit moment worden verricht tussen de Arnhemseweg en de A12 (er worden diepe gaten gegraven)</u>
13	**Stand van zaken duurzaamheid** Vanwege de importantie en impact van dit project staat dit onderwerp als terugkerend onderdeel op de agenda. *College* Er wordt informatie gegeven over de winst uit woning actie (stimulerings-regeling toekomstbestendig wonen). Huishoudens maken hier veel gebruik van. Het budget voor dit jaar is zeker voldoende, anders zal er in samenspraak met de Provincie meer geld beschikbaar gesteld worden. Er is gestart met de actie tegelwippen die tot na de zomer duurt. RES 1.0 is on route. Jong-RES wordt hierbij betrokken en is samen met JIP bezig met WE-ENERGY. Dit zal binnenkort gepresenteerd worden. In reactie op een opmerking vanuit de commissie over een artikel in de Gelderlander over windturbines laat het college weten dat windturbines niet zijn opgenomen in het Zevenaarse toets- en afwegingskader en ook niet in het RES-bod 1.0. Er is een doorkijk naar de toekomst 2050. Nu worden alleen nog verkenningsgebieden aangegeven waar mogelijk windturbines geplaatst zouden kunnen worden maar dat is een toekomstvisie. Er dient wel rekening mee gehouden te worden, want de ambitie zal niet gehaald worden met alleen zonne-energie.
14	**Punten van orde commissie** De leden van de commissie kunnen agendaverzoeken aan de commissie voorleggen. Er zijn geen punten van orde ingediend.

15	**Mededelingen portefeuillehouders** Er worden door het college nog mededelingen gedaan over: * toezegging 128: vrijkomende locaties bij voorzieningen voor ouderenhuisvesting. Dit is bekeken met Companen. Heeft te maken met artikel 9 van de Huisvestingsverordening. Maximaal 20% van het vrijkomende woningaanbod kan hieraan toegewezen worden, maar dan kunnen jongeren ook weer niet. Wat koopwoningen betreft kan het via een anterieure overeenkomst met de projectontwikkelaar. Het college is er voorstander van om het met typologie woningen te doen, dus bijvoorbeeld met een lift. De gemeente kan hierin sturend optreden. Dit zal ook aan de orde gesteld worden bij de herontwikkeling vastgoedlocaties. * toezegging 166: locatiescan flexwonen. De locatiescan is nog niet uitgevoerd en het is ook nog niet bekend wanneer Provincie het gaat doen. Deze wordt wel vóór de zomer opgeleverd. Het kan wel als instrument worden ingesteld om randvoorwaarden aan te geven voor een bepaald gebied voor flexwonen. Het is niet bekend of er kosten aan verbonden zijn. Vanuit de Woondeal volgt het college nauwlettend de ontwikkelingen. De raad zal hiervan op de hoogte worden gehouden.
16	**Rondvraag** De leden van de commissie kunnen vragen stellen aan de portefeuillehouders. Er worden vragen gesteld over: - het verwijderen van roekennesten in park Rosorum (vragen zijn vooraf aangekondigd) - de verbinding in Groot Holthuizen die noodzakelijk is voor het ontlasten van de school - de afvoer van hemelwater vanaf de daken op de straat bij De Stede in Groot Holthuizen - de grondwateronttrekking door de landbouw en het door het college meenemen van het artikel van Minister van Nieuwenhuizen over dit onderwerp in het overleg met het Waterschap - de stelconplaten die op de parkeerplekken van het BAT-terrein liggen - de inwonersparticipatie over de ruimtelijke plannen Vestersbos *College* - roekennesten: de aanleiding voor het verwijderen van de roekennesten was overlast en de klachten van de buurt over het lawaai. Daar heeft het college op geacteerd en de gemeente heeft hiervoor opdracht gegeven. Echter hadden de nesten met eieren niet verwijderd mogen worden door de opdrachtnemer. Hier is een fout gemaakt. Er zijn 2 beschermingsplekken voor roeken: de roekenkolonies op de Slenterweg en de Roodwilligenweg. De roeken worden verjaagd op de plekken waar de gemeente ze niet wil hebben, maar ze worden met rust gelaten op de 2 beschermingsplekken. De stand wordt in de gaten gehouden, maar de roekenpopulatie vermindert niet. Er wordt gekeken door de Provincie wat er fout is gegaan, het onderzoek loopt bij de Provincie.

	- verbinding Groot Holthuizen: er wordt gekeken of de verbinding nog noodzakelijk is omdat de school aan de andere kant gebouwd wordt. Er moeten nog een paar metingen gedaan worden. Zodra dit is afgerond ontvangt de commissie bericht hierover. - afvoer hemelwater: er zijn 2 soorten riolering: de hoofdriolering naar het hoofdzuiveringschap en de andere riolering waarbij het water wordt opgevangen en naar het oppervlaktewater gaat. Toezegging Het college gaat na hoe het zit met de veiligheid bij de afvoer van hemelwater bij de Stede (Groot Holthuizen) via de straat. - grondwateronttrekking door landbouw: het college zal hiernaar kijken en zal het artikel delen met het Waterschap - stelconplaten BAT-terrein: het college gaat na waarom er stelconplaten liggen op de parkeervakken op het BAT-terrein (TOEZEGGING) - inwonersparticipatie Vestersbos: het college ziet dit als een oproep en zal dit doorgeven aan de persoon die het project trekt.
17	**Sluiting** De vergadering wordt onder dankzegging door de voorzitter op 14 april gesloten om 20.55 uur.

Planning RAAD 2021	Onderwerp	Commissie	Type stuk	Portefeuille-houder	Status / intern	Afdeling
Raad	**2 juni 2021**					
2 juni 2021	1e Voortgangsrapportage (VGR)	alle commissies	Rv	college		FIN
2 juni 2021	Jaarrekening, Kaderbrief 2022 en Begroting 2022-2025 SDL	Middelen	Rv	Van Riswijk		MO
2 juni 2021	Ontwerpbegroting MGR	Middelen	Rv	Van Dellen		MO
2 juni 2021	Ontwerpmeerjarenbegroting BVO DRAN 2022-2025	Middelen	Rv	Koers		MO
2 juni 2021	Ontwerpbegroting en Kaderbrief 2022 VGGM	Middelen	Rv	Van Riswijk/Elfrink		BV
2 juni 2021	Vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0	Ruimte	Rv	Koers		RO
2 juni 2021	Jaarrekening ODRA 2020 en begrotng 2022	Ruimte	Rv	Koers		VTH
2 juni 2021	Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022	Ruimte	Rc	Koers		BOR
2 juni 2021	Vrijgeven krediet Tatelaar/Hengelder	Ruimte	Rv	Elfrink		RO
2 juni 2021	Evaluatie en Nieuwe opdracht RSD	Samenleving	Rv	Elfrink	Raadsinformatiebijeenkomsten voor Duiven, W'voort en Zevenaar worden gepland in mei 2021.	MO
Raad	**7 juli 2021**					
7 juli 2021	Kadernota en jaarstukken	Middelen	Rv	college		
7 juli 2021	Uitvoeringsrapportage grondexploitaties	Middelen	Rv	Van Dellen	Gebruikelijk is om dit stuk, samen met de jaarrekening aan de raad aan te bieden	RO
7 juli 2021	Begroting 2022 SALD	Middelen	Rv			
7 juli 2021	Jaarverslag GO 2020 en Jaarverslag TEB 2020 (Groene Metropoolregio - GMR)	Middelen	Rv			
7 juli 2021	Wijziging Gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio	Middelen	Rv			
7 juli 2021	Wijziging Gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio	Middelen	Rv			
7 juli 2021	Begroting 2020 Groene Metropoolregio	Middelen	Rv			
7 juli 2021	Verordening Tarieven Lentebad 2021-2022	Middelen	Rv	Van Dellen	behandeling in de raad is afhankelijk van besluitvorming raad over governance Ataro	MO
7 juli 2021	Nota Grondbeleid	Ruimte	Rv	Winters	concept behoefte nog aanpassingen en aanvullingen. Daardoor is de raad van juni niet haalbaar.	RO
7 juli 2021	Herwaardering openbare ruimte centrum en herinrichting Raadhuisplein	Ruimte	Rv	Winters		RO
7 juli 2021	Participatiebeleid	Ruimte	Rv	Van Riswijk/Winters		RO
7 juli 2021	Koersdocument omgevingsvisie	Ruimte	Rv	Winters		RO
7 juli 2021	Bestemmingplanplan Uitmeentsestraat 4 2020	Ruimte	Rv	Winters		RO
7 juli 2021	Wijk van de Toekomst Angerlo: definitief Warmte transitieplan	Ruimte	Rv	Koers		RO
7 juli 2021	Kadernota en jaarstukken	Ruimte	Rv	college		
7 juli 2021	Concept begroting 2022 Veilig Thuis	Samenleving	Rv	Elfrink	Verplaatst van juni naar juli 2022 (zie ook RIB 2021-016 inzake governance Veilig Thuis). De conceptbegroting 2022 is nog niet ontvangen.	MO
7 juli 2021	Beleidsplan Sport Gemeente Zevenaar 2021	Samenleving	Rv	Van Dellen	ivm uitval personeel en vertraging in het proces is dit uitgesteld met twee maanden.Uitstel is ruim genomen. We streven naar oplevering in q3 in plaats van q1	MO
7 juli 2021	Consultatie herplaatsing carillon	Samenleving		Koers	gaat om consultatie in raadscommissie Samenleving	MO
7 juli 2021	Aanpassing Woonplaatsbeginsel (Jeugdwet per 01-01-2022)	Samenleving	Rv	Winters	e.e.e. is afhankelijk van de inwerkingstredingdatum van de aanpassing van de Jeugdwet.	MO
Raad	**29 september 2021**					
29 september 2021	Verordening Wmo 2022	Samenleving	Rv	Winters		MO
29 september 2021	Verordening Jeugdwet 2022	Samenleving	Rv	Winters		MO
29 september 2021	Besluitvorming decentralisatie Beschermd Wonen (Beschermd Thuis)	Samenleving	RIB	Winters	Afhankelijk van datum doordecentralisatie beschermd wonen	MO

29 september 2021	Tussentijdse toets op PBO lokale omroep Favoriet RTV in kader van Mediawet	Samenleving	Rv	Van Dellen		MO
Raad	**20 oktober 2021**					
20 oktober 2021	2e Voortgangsrapportage (VGR)	Middelen	Rv	Van Dellen		FIN
20 oktober 2021	Notitie uitgangspunten huurprijsbeleid	Middelen	consultatie in cie Samenleving	Van Dellen	Het college wenst eerst de consequenties van keuzes in het huurprijsbeleid voor huurders (verenigingen/instellingen) beter inzichtelijk te hebben alvorens voorstel aan de commissie/raad voor te leggen.	BOR
20 oktober 2021	Evaluatie betaald parkeren en aanpassing van verordeningen	Ruimte	Rv	Koers	Bij nader inzien te complex om alles in een keer aan de orde te stellen. De aanschaf van een nieuw software pakket heeft de grootste prioriteit. De evaluatie van het betaald parkeren staat gepland in oktober 2021 waarbij de raad en andere stakeholders in het onderzoek worden meegenomen.	BOR
20 oktober 2021	2e Voortgangsrapportage (VGR)	Ruimte	Rv	Van Dellen		
20 oktober 2021	Beleids- en beheersplan Integraal Beheer Openbare Ruimte	Ruimte	Rv	Koers	Dit plan komt in de plaats van de sectorale beleidsplannen voor technisch beheer van groen, wegen en openbare verlichting. Voor het opstellen van het IBORplan trekken we samen op met Duiven. Eerste planning die we daarbij hebben gemaakt is oktober/november 2021	BOR
20 oktober 2021	Verordening inburgering	Samenleving	Rv	Elfrink	Planning is Q3.	MO
20 oktober 2021	2e Voortgangsrapportage (VGR)	Samenleving	Rv	Van Dellen		
Raad	**3 november 2021 (begrotingsraad)**					
3 november 2021	Begroting 2022-2025	Middelen	Rv	college		FIN
3 november 2021	Begroting 2022-2025	Ruimte	Rv	college		
3 november 2021	Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-FoodValley	Ruimte	Rv	Winters		RO
3 november 2021	Begroting 2022-2025	Samenleving	Rv	college		
Raad	**24 november 2021**					
24 november 2021	Verordening fysieke leefomgeving	Ruimte	Rv	Winters	onderwerp vanuit de Omgevingswet	RO
24 november 2021	Geluidbeleid	Ruimte	Rv	Winters	verplicht onderwerp vanuit de Omgevingswet	RO
24 november 2011	Beschikbaar stellen middelen huisvestingsprogramma 2022	Samenleving	Rv	Van Dellen		MO
Raad	**22 december 2021**					
22 december 2021	belastingverordeningen 2022	Middelen	Rv	Van Dellen		IB
22 december 2021	Vangnetuitkering 2021	Samenleving	Rv	Elfrink	Onder voorbehoud, indien de uitgaven participatiewet dit noodzakelijk maken.	MO
	Onderstaande onderwerpen zijn nog niet bij een bepaalde maand gezet					
Q3	Vaststellenbestemmingsplan Rhederlaag	Ruimte	Rv	Winters	is afhankelijk van procedure en doorlooptijd	RO
Q2	Herwaardering openbare ruimte centrum en herinrichting Raadhuisplein	Ruimte	Rv	Winters	De binnengekomen suggesties, na de online gegeven presentatie, hebben aanleiding gegeven voor nadere afwegingen over het ontwerp. Het traject om te komen tot een definitief ontwerp met kostenraming, nodig voor besluitvorming, is daarom kort geleden. Planning is nu Q1 pas opgepakt. Bovendien geven de suggesties aanleiding om gedurende het ontwerptraject enkele aanvullende gesprekken te voeren om te komen tot een breder gedragen ontwerp. Planning is nu Q2.	RO
	Vaststellen bestemmmingsplan De Holtkamp (boerenerf)	Ruimte	Rv	Winters		RO
Q3	Herontwikkeling 6 vastgoedlocaties	Ruimte	Rv	Winters		RO
Q1 2022	Vaststelling bestemmingsplan Waayakkers	Ruimte	Rv	Winters		RO
Q4	Vaststellen bestemmingsplan Groenestraat 62 te Pannerden	Ruimte	Rv	Winters		RO
Q4	Vrijgeven ontvangen subsisie voor gebiedsaanpak Babberich	Ruimte	Rv	Koers	gepland voor Q4 2021	RO
n.t.b.	Kredietaanvraag Podium Musiater	Samenleving	Rv	Koers		MO

* *

Raadsvoorstel

Onderwerp	1e Voortgangsrapportage 2021
Zaaknummer	Z/21/386071
Documentnummer	INT/21/1021716
Portefeuillehouder	Nanne van Dellen
Portefeuille	Financiën
Behandelend ambtenaar/afdeling	Erwin Heusinkveld (Financiën)
Telefoon	0316-595259
E-mail	e.heusinkveld@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Het college evalueert de voortgang van de uitvoering van het beleid en brengt de daaruit voortkomende substantiële financiële afwijkingen onder andere in beeld in de 1e voortgangsrapportage. In deze rapportage vindt u ook een monitoring van de voortgang van de bezuinigingsmaatregelen uit 2019. Daarnaast zijn de gevolgen van de coronacrisis voor 2021 geactualiseerd in deze rapportage.
De mutaties die volgen uit deze 1e voortgangsrapportage resulteren in 2021 in een nadeel van € 271.000 en een bijgesteld saldo van de begroting van € 5.134.000 negatief. De resultaten van deze 1e voortgangsrapportage worden verwerkt in het begrotingsresultaat

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. de 1e voortgangsrapportage 2021 vast te stellen;
2. in te stemmen met de rubrieken 'voorstel raad' zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;
3. het nadelige saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat.

3. Waarom naar de raad

Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet heeft de raad het budgetrecht. Tevens is in onze financiële verordening opgenomen dat het college tussentijds aan de raad rapporteert over de realisatie van de begroting van de gemeente over het lopende boekjaar. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid is het van belang dat de raad alle in deze rapportage voorgestelde mutaties vaststelt.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Met deze rapportage willen we u inzicht geven in de beleidsmatige stand van zaken (activiteiten en bezuinigingen), bijbehorende tijdsplanning en de financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting 2021-2024.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Focus op de voortgang van het beleid

Bij de voortgangsrapportages richten wij ons op de voortgang van het beleid en de mate waarin wij de doelstellingen uit de begroting realiseren door de uitvoering van activiteiten. In de monitoring van de bezuinigingen geven wij de voortgang van de realisatie van de verschillende maatregelen zien. Net als

voorgaande jaren brengen wij met het kleurenmodel in beeld wat de stand van zaken is. Op basis van deze methodiek kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van het betreffende onderdeel.

De betekenis van de kleuren is als volgt:

Lichtgrijs	de activiteit is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
Groen	de activiteit loopt op schema binnen de gestelde kaders (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). De groene activiteiten worden niet toegelicht met een stand van zaken.
Oranje	de activiteit dreigt óf qua beleidsdoel/resultaat óf qua tijdsplanning óf financieel uit de pas te gaan lopen, bijsturing is noodzakelijk.
Rood	de activiteit loopt uit de pas, dit geldt voor 1 of meer indicatoren (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). Corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
Donkergrijs	de activiteit is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten.

1.2 De voortgangsrapportage voldoet aan de Financiële Verordening gemeente Zevenaar
Wij hebben de voortgangsrapportage binnen de kaders van de financiële verordening opgesteld. De Voortgangsrapportage is een document in onze planning & control cyclus. Afwijkingen op de ramingen van de baten en lasten groter dan € 25.000 lichten wij toe bij de betreffende programma's. De voortgangsrapportage is opgesteld met de kennis en inzichten per (peildatum) 15 maart 2021.

1.3 De corona-effecten zijn in deze voortgangsrapportage geactualiseerd
In deze voortgangrapportage zijn de corona-effecten geactualiseerd ten opzichte van de 2e voortgangsrapportage 2020 en de meerjarenbegroting 2021-2024.

2.1 Activiteiten met oranje en rode status vragen om uw bijsturing of corrigerende maatregelen
In de rapportage is per programma bij het onderdeel "wat doen we" bij elke activiteit de status aangegeven. De activiteiten die op oranje staan lopen niet zoals met u is afgesproken en vragen daarom om bijsturing. In voorkomende gevallen informeren wij ook over de huidige status en om kennis te nemen van maatregelen die al getroffen zijn, dan wel worden. De activiteiten die op rood staan, vragen om corrigerende maatregelen. Bij zowel de oranje als de rode activiteiten is in de rapportage daarom "voorstel raad" opgenomen, zodat duidelijk wordt waar u mee in stemt of wat de vervolgstap wordt.

3.1 Het nadelige saldo ten laste brengen van het begrotingsresultaat
In 2021 komt het verwachte begrotingsresultaat uit op € 5.134.000 nadelig. Het nadelige saldo van deze rapportage bedraagt € 271.000 en brengen wij ten laste het begrotingsresultaat. De reservepositie is voldoende om het incidentele tekort af te kunnen dekken.

Alternatieven
N.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

De actuele begroting 2021 wordt aangepast naar aanleiding van de financiële en beleidsmatige bijstellingen die zijn opgenomen in deze rapportage. De 1e voortgangsrapportage is een standaard onderdeel van de P&C-cyclus en kan aanleiding zijn om de gemaakte keuzes bij te stellen of te herzien. In onze cyclus van plannen, bijsturen en verantwoorden is dit het eerste bijstellingsmoment voor 2021.

7. Klimaat en duurzaamheid

N.v.t.

8. Communicatie

De 1e voortgangsrapportage 2021 wordt digitaal ter beschikking gesteld via de portal / website. Onze tool voor de planning & control documenten is webbased. Dit heeft als beperking dat in de PDF-versie teksten bij herhaling voor kunnen komen.

9. Kosten, baten en dekking

Hieronder brengen wij het bijgestelde begrotingsresultaat 2021 in beeld. Het verloop van het saldo is als volgt:

Exploitatie (bedragen x€ 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Meerjarenbegroting 2021-2024	-4.379	-1.901	-926	169
Structurele effecten 2e voortgangsrapportage 2020	-504	-139	304	218
Tot 1e Voortgangsrapportage	20	20	20	20
Saldo tot de 1e Voortgangsrapportage	**-4.863**	**-2.020**	**-602**	**407**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	369	11	11	11
2. Actualisatie bestaand beleid	-397	234	223	215
5. Coronaeffecten	-243	0	0	0
Totaal 1e Voortgangsrapportage	**-271**	**245**	**234**	**226**
Saldo begroting	**-5.134**	**-1.775**	**-368**	**633**

In het hoofdstuk 'Financiële hoofdlijnen' in de 1e Voortgangsrapportage geven wij op hoofdlijnen inzicht in het verloop van de begroting en de actuele financiële ontwikkelingen

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	(INT/21/1023730)	1e Voortgangsrapportage 2021

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	1e Voortgangsrapportage 2021
Zaaknummer	Z/21/386071
Documentnummer	INT/21/1021716

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 189 van de Gemeentewet;

besluit:

1. de 1e voortgangsrapportage 2021 vast te stellen;
2. in te stemmen met de rubrieken 'voorstel raad' zoals bij de activiteiten met een oranje en rode status is aangegeven;
3. het nadelige saldo van deze rapportage ten laste te brengen van het begrotingsresultaat.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 2 juni 2021.

De griffier	De burgemeester
W. van der Vlies	L.J.E.M. van Riswijk

1e Voortgangsrapportage

2021

GEMEENTE ZEVENAAR

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave **2**

Algemeen **3**
Voorwoord 3
Hoofdlijnen 4

Programma's **7**
0. Bestuur en ondersteuning 7
1. Veiligheid 15
2. Verkeer, vervoer en waterstaat 18
3. Economie 21
4. Onderwijs 25
5. Sport, cultuur en recreatie 29
6. Sociaal domein 36
7. Volksgezondheid en duurzaamheid 45
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 49

Financiën **52**
Algemeen 52
Overzicht financiële effecten 1e Voortgangsrapportage 53
Financieel meerjarenbeeld 60
Overzicht van baten en lasten 64
Monitoring bezuinigingen 66

Bijlagen **86**
Overzicht activiteiten collegeprogramma 86
Overzicht begrotingswijzigingen tot de 1e Voortgangsrapportage 89

Versie raad

ALGEMEEN

VOORWOORD

Inleiding
Hierbij bieden wij u de 1e voortgangsrapportage 2021 aan. Met deze voortgangsrapportage informeren wij u over de stand van zaken betreffende de realisatie en uitvoering van de begroting 2021-2024. Het gaat over het beleid, de planning, de uit te voeren activiteiten en de daarvoor beschikbaar gestelde middelen. Deze rapportage biedt u de mogelijkheid om bij te sturen in activiteiten, prioriteiten en middelen.

Wij hebben de voortgangsrapportage binnen de kaders van de financiële verordening opgesteld. Als wij u via andere kanalen over ontwikkelingen en voortgang (denk bijvoorbeeld aan rapportages over de grondexploitatie) hebben geïnformeerd, doen wij dat in deze rapportage niet nogmaals. Over dergelijke zaken informeren wij u als er nieuwe ontwikkelingen zijn. De peildatum van deze rapportage is 15 maart 2021.

Opbouw
De opbouw van deze voortgangsrapportage is gebaseerd op de begroting 2021. De bezuinigingen maken integraal onderdeel uit van de begroting. In deze voortgangsrapportage vindt u daarom ook een monitoring van bezuinigingsmaatregelen.
Deze nota is zoals gebruikelijk ingericht op basis van de zogenaamde 3 W-vragen (Wat willen we? Wat doen we? Wat kost het?). De tussentijdse verantwoording over het collegeprogramma maakt integraal onderdeel uit van deze rapportage. In de bijlage vindt u een totaaloverzicht van de activiteiten uit het collegeprogramma. Zo krijgt u in één oogopslag een compleet beeld van de stand van zaken.

HOOFDLIJNEN

BESTUURLIJKE HOOFDLIJNEN

Ook deze voortgangsrapportage staat grotendeels in het teken van de gevolgen van de coronacrisis. Er gloort licht aan de horizon, maar we zijn er nog niet.

In ons laatste collegejaar zetten we vooral in op de realisering van het nog niet uitgevoerde deel collegeprogramma 2018-2022. Daarvoor hebben we de stand van zaken uitvoerig geëvalueerd. Daarnaast ligt de focus op de uitvoering van het corona herstelplan, dat onze samenleving en economie moet helpen weer uit de crisis te komen. Met een sterke inzet op de regionale samenwerking zijn dat de thema's voor het komende jaar. Afmaken waaraan we zijn begonnen dus. Het oppakken van nieuwe zaken laten we aan het volgende college over, tenzij de urgentie maakt dat ze niet kunnen blijven liggen. Dat vraagt dan wel om een heroverweging in de uitvoering van de hiervoor genoemde prioriteiten (collegeprogramma, corona herstel en regionale samenwerking). Geld kun je immers maar eenmaal uitgeven en personele capaciteit eenmaal inzetten.

Deze focus betekent geenszins dat we de wedstrijd rustig kunnen uitspelen. De geformuleerde opgave voor het laatste collegejaar vraagt nog om een krachtige inspanning van bestuur en medewerkers om de resultaten te bereiken, die we onze inwoners bij de start van deze collegeperiode hebben beloofd. Daar zetten we ons onverminderd voor in.

FINANCIËLE HOOFDLIJNEN

Inleiding

In dit hoofdstuk geven wij u op hoofdlijnen inzicht in het verloop van de begroting en de actuele financiële ontwikkelingen. In het hoofdstuk Financiën vindt u een uitgebreide specificatie van de financiële effecten van deze 1e voortgangsrapportage. Bij de 1e voortgangsrapportage zijn alle effecten boven de € 25.000 in beeld gebracht.

Exploitatie (bedragen x€ 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Meerjarenbegroting 2021-2024	-4.379	-1.901	-926	169
Structurele effecten 2e voortgangsrapportage 2020	-504	-139	304	218
Tot 1e Voortgangsrapportage	20	20	20	20
Saldo tot de 1e Voortgangsrapportage	**-4.863**	**-2.020**	**-602**	**407**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	369	11	11	11
2. Actualisatie bestaand beleid	-397	234	223	215
5. Coronaeffecten	-243	0	0	0
Totaal 1e Voortgangsrapportage	**-271**	**245**	**234**	**226**
Saldo begroting	**-5.134**	**-1.775**	**-368**	**633**

Toelichting financieel meerjarenbeeld

Het saldo in de primitieve begroting 2021 was € 4.379.000 negatief. Na de begroting 2021-2024 is ook de 2e Voortgangsrapportage 2020 vastgesteld met een verder negatief effect van € 504.000, met name als gevolg

van corona effecten. De mutaties die volgen uit deze 1e voortgangsrapportage komen in 2021 uit op een nadeel van € 271.000, voor een deel als gevolg van geactualiseerde corona effecten. Dit leidt tot een nieuw negatief begrotingssaldo voor 2021 van € 5.134.000. De jaren daarna wordt het negatieve saldo omgebogen tot een positief saldo. Dit komt mede door de ingezette bezuinigingsmaatregelen en ook een structureel voordeel bij het doelgroepenvervoer.
De monitoring van de bezuinigingsmaatregelen is opgenomen in deze voortgangsrapportage. Ten opzichte van de laatste rapportage hierover in 2020 zien wij geen grote wijzigingen.

Corona-effecten
Hieronder presenteren wij een tabel met de corona-effecten per programma en taakveld na de actualisatie in deze 1e voortgangsrapportage. In de kolom 'Begroot 2021 (was)' staat de raming zoals die was, in de kolom 'Begroot 2021 (nieuw) 1e VGR' staat de raming zoals deze nu is, na bijstelling in de 1e voortgangsrapportage. De jaren 2022 en 2023 zijn niet bijgesteld.

Prg	Taak veld	Taakveld omschrijving	Begroot 2021 (was)	Begroot 2021 (nieuw) 1e VGR	Begroot 2022	Begroot 2023
0	0.2	Burgerzaken	80.000	143.000		
0	0.4	Overhead	201.000	293.000		
0	0.61	OZB woningen	-9.600	-9.600		
0	0.62	OZB -niet-woningen		210.000		
0	0.63	Parkeerbelasting	50.000	325.000		
0	0.64	Belastingen overig	-9.600	-9.600		
0	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-360.000	-1.952.000		
1	1.2	Openbare orde en veiligheid		50.000		
3	3.4	Economische promotie		223.000		
4	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken		-80.000		
5	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie		165.000		
6	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie		-30.000		
6	6.2	Wijkteams	120.000	120.000	120.000	60.000
6	6.3	Inkomensregelingen	875.000	1.512.000	675.000	340.000
6	6.4	Begeleide participatie				
6	6.5	Paticipatiebudget re-integratie		270.000		
6	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)		-30.000		
6	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	650.000	650.000	460.000	230.000
6	6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	900.000	890.000	650.000	330.000
6	6.82	Geëscaleerde zorg 18-	100.000	100.000	70.000	40.000
7	7.2	Riolering	-40.400	-40.400		
7	7.3	Afval	-40.400	-40.400		
Eindtotaal			**2.516.000**	**2.759.000**	**1.975.000**	**1.000.000**

Voor een onderbouwing van de bijstellingen verwijzen wij naar de betreffende financiële mutaties (onder het kopje '5. coronaeffecten') bij de overeenkomstige programma's.

Overzicht van de mutaties boven de € 100.000

Hieronder vindt u een overzicht van de mutaties met een budgettair effect op de begroting van meer dan € 100.000.

Bedragen x € 1.000

Mutatie omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Overzicht van de mutaties >= € 100.000				
1. Autonome ontwikkelingen	426 V	0	0	0
Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein	290 V	0 V	0 V	0 V
Specifieke uitkering stimulering sport 2019	136 V	0 V	0 V	0 V
2. Actualisatie bestaand beleid	47 V	304 V	293 V	285 V
Rechtmatigheidsverantwoording / organisatieontwikkeling	-100 N	0 V	0 V	0 V
Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase	217 V	404 V	393 V	385 V
Variabele vergoeding inzet beschikbaarheidsdiensten Openbare Werken	-100 N	-100 N	-100 N	-100 N
Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	155 V	0 V	0 V	0 V
Extra budget voor inhuur buitendienst Groen	-125 N	0 V	0 V	0 V
5. Coronaeffecten	-21 N	0	0	0
Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector	-165 N	0 V	0 V	0 V
Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)	-210 N	0 V	0 V	0 V
Toeristenbelasting 2021	-193 N	0 V	0 V	0 V
Inhuur P&O en OOV	-100 N	0 V	0 V	0 V
Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)	-550 N	0 V	0 V	0 V
Parkeerbelasting	-275 N	0 V	0 V	0 V
Extra middelen re-integratie	-270 N	0 V	0 V	0 V
Algemene uitkering decembercirculaire 2020	587 V	0 V	0 V	0 V
Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK	550 V	0 V	0 V	0 V
Gevolgen corona doelgroepenvervoer	150 V	0 V	0 V	0 V
Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering	455 V	0 V	0 V	0 V

(V = Voordeel; N = Nadeel)

PROGRAMMA'S

0. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden bestuur, gemeentelijke organisatie, dienstverlening en belastingen.

Wat willen we?
We willen een faciliterende netwerkgemeente zijn. Hierbij staan we open voor initiatieven van onze inwoners, organisaties en bedrijven. We richten ons op digitale dienstverlening en persoonlijke contacten. Onze inwoners ervaren onze dienstverlening als goed en betrouwbaar. Onze gemeenteraad en college richten zich op integer, democratisch bestuur, waarbij het ons doel is transparant en een open bestuur te zijn.

Ontwikkelingen
Versterking regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen
2020 heeft deels in het teken gestaan van de versterking van de regionale samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen. De gemeenteraad van Zevenaar heeft in het najaar van 2020 ingestemd met de versterking van deze samenwerking en het daarvoor voorgestelde nieuwe samenwerkingsverband van de Groene Metropoolregio. Tevens is ingestemd met een voortzetting van de financiële ondersteuning van The Economic Board. Het gemeenschappelijke orgaan Regio Arnhem Nijmegen is per 1 januari 2021 opgeheven. De liquidatie zal via de jaarrekening 2020 (tevens de liquidatierekening) financieel worden afgewikkeld. Het eerste halfjaar van 2021 wordt gebruikt om de regionale agenda in de vorm van vijf regionale opgaven verder uit te werken. De gemeenteraad zal op basis van die uitwerking bij de kadernota 2022 moeten aangeven aan welke van de vijf opgaven Zevenaar wil deelnemen (en dus meebetalen).

Thuiswerkfaciliteiten
Begin 2020 hebben wij de spelregels omtrent thuiswerken vastgesteld. Daarbij hanteerden we een praktische insteek, zonder thuiswerkfaciliteiten of arbovoorzieningen. Vanwege de coronacrisis zijn we geconfronteerd met de maatregel om zoveel mogelijk thuis te werken. Het thuiswerken en online-vergaderen heeft als gevolg van de Coronacrisis een versnelde ontwikkeling doorgemaakt en zal in de toekomst in meer of mindere mate blijven. Dit vraagt om een andere wijze van faciliteren van de thuiswerkplek. Wij verwachten ook dat in de gebouwen voorlopig de anderhalvemeter en andere hygiënemaatregelen (het nieuwe normaal) blijft. Werkplekken op kantoor worden daardoor anders benut. Het kantoor wordt meer een plek waar medewerkers elkaar ontmoeten, overleggen, samenwerken en elkaar coachen. De veranderingen die de geschetste ontwikkelingen met zich meebrengen worden de komende tijd geëffectueerd.

Rechtmatigheidsverantwoording
Als de wetgeving dit jaar nog wordt aangenomen dan treedt met terugwerkende kracht vanaf het verslaggevingsjaar 2021 de rechtmatigheidsverantwoording in werking. Gedurende 2020 is de auditcommissie meegenomen in deze ontwikkeling en op 11 februari 2021 heeft de accountant een toelichting gegeven in de commissie Middelen.
Doelstelling van de wetswijziging is het versterken van de interne beheersing en een nadrukkelijke rol van het college in de verantwoording omtrent het rechtmatig handelen. De rol van de accountant verschuift van het controleren van de rechtmatigheid naar het controleren of de verantwoording door het college getrouw is.
Op advies van de accountant en in afstemming met de auditcommissie starten wij dit jaar in ieder geval met de voorbereidingen op de rechtmatigheidsverantwoording. Mocht de wetgeving een jaar later in werking treden, dan gebruiken wij dit jaar als jaar om ervaring op te doen.
Op dit moment zijn naast de wetgeving ook de kaders en aanwijzingen nog in ontwikkeling. Wij informeren de auditcommissie en de raad actief over de ontwikkelingen ten aanzien van de rechtmatigheidsverantwoording.

Beleidskaders

- Besturingsfilosofie
- Dienstverleningsvisie
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017 Liemerse gemeenten en SDL
- Coalitieakkoord 2018-2022 (2018)
- Collegeprogramma 2018-2022 (2018)
- Financiële verordening Zevenaar 2018 (2018)
- Nota Verbonden partijen
- Nota reserves en voorzieningen 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019

WAT WILLEN WE?

0.1 Goed bestuur

Inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers voelen zich optimaal betrokken bij de totstandkoming van ons beleid en zijn tevreden over de kwaliteit van ons bestuur.
We willen dat voor inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers inzichtelijk is wat we als bestuur doen en waar we het gemeenschapsgeld voor inzetten. Betrokkenheid en betrouwbaarheid zijn kenmerkend voor onze gemeenteraad en college.

0.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

We willen een optimale dienstverlening realiseren door ons te richten op de drie focuspunten 'Service op Maat, Verbindend en Gastvrij' uit onze dienstverleningsvisie 'Samen Sterker'. We maken dit concreet door meetbare doelstellingen te bepalen en willen onze dienstverlening aan de hand hiervan meten en verbeteren. Het is ons doel onze dienstverlening de komende jaren verder vorm te geven en te versterken. Wij willen onze gemeentelijke organisatie op orde hebben, moderniseren en vernieuwen.

0.3 Financieel beleid

We willen een gezonde en solide financiële positie en huishouding. Dit betekent een begroting die structureel en reëel sluitend is en waarbij risico's zijn afgedekt.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
0.1.1 Verbeteren bestuurscultuur	2020		
0.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente	2022		
0.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner	2022		
0.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten	2022		
0.2.2 Data gedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk	2020		
0.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie	2022		
0.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers	2022		
0.2.7 Invoeren Wet Open Overheid	2021		
0.3.1 Uitvoeren Planning & Control cyclus	2022		

0.1 Goed bestuur

0.1.1 Verbeteren bestuurscultuur — **Jaar realisatie 2020**

We verbeteren de bestuurscultuur en samenwerking om er zo optimaal mogelijk te kunnen zijn voor onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Daarbij streven we naar een meer open en transparante samenwerking tussen raad, college en ambtelijke organisatie. We werken als eenheid met duidelijkheid over eigen rollen.

Stand van zaken

Status 2020	**Status 1e VGR**
Bijsturing raad	Bijsturing raad

In de 2e helft van 2021 hoopt de gemeenteraad weer fysiek bij elkaar te kunnen komen. Tot die tijd zal de raad digitaal vergaderen. Het Presidium heeft opdracht gegeven om een gedragscode op te stellen geënt op de modelverordening van de VNG en in 2021 met elkaar in gesprek te gaan over verdere aanvullingen gericht op de cultuur in de eigen raad. De eerste verbetering die is voorgesteld is een aanpassing van de verordening op de raadscommissies. Hierin is de wijziging doorgevoerd dat raadsleden niet eerst door de raad benoemd hoeven te worden om in een commissie te kunnen vervangen.

Voorstel raad

Voorstellen voor verbetering zullen via het Presidium naar de raad toe komen. De raad is zelf mede verantwoordelijk voor een goede en open sfeer in alle raadsbijeenkomsten. Raadsleden kunnen en mogen elkaar daarbij, indien nodig, aanspreken.

0.2 Dienstverlening en gemeentelijke organisatie

0.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie — **Jaar realisatie 2022**

We zijn een aantrekkelijke werkgever en mensen werken graag bij ons in Zevenaar. Medewerkers zijn toegerust om in steeds veranderende contexten hun werk te doen. Ze zijn goed opgeleid, flexibel in hun gedrag en communicatie. We zijn in staat het werk af te stemmen op de uitdagingen in de samenleving. We nemen medewerkers mee in veranderingen en toekomstige ontwikkelingen. Zij zijn zelf actief in hun eigen loopbaanontwikkeling. We volgen de resultaten van ons HR-beleid. Er is een veilig werkklimaat waarin we transparant en open zijn. Onze processen en werkafspraken ondersteunen dit.

Stand van zaken

Status 2020	**Status 1e VGR**
Niet volgens plan	Niet volgens plan

De uitvoering en uitwerking van de verschillende doelstellingen om te groeien naar een moderne en professionele organisatie verloopt buiten de planning. Door Covid-19 werden we enerzijds gedwongen de focus te verleggen en anderzijds leidde Covid-19 tot uitdagingen in de wijze van uitvoering waar we een oplossing voor moesten vinden. Covid-19 duurt langer dan we hadden verwacht, waardoor de achterstand op de onderwerpen uit de kadernota HR en de doorontwikkeling van de Zevenaar Academie oploopt. We kunnen deze achterstanden inlopen door extra capaciteit in te zetten.

Voorstel raad

We stellen voor € 70.000 extra capaciteit in te zetten om de achterstand in te lopen en tevens nieuwe ontwikkelingen op te kunnen pakken. Zie hiervoor verder in dit programma bij "toelichting financiële ontwikkelingen".

0.2.7 Invoeren Wet Open Overheid — Jaar realisatie 2021

Stand van zaken

Status 2020 Volgens plan

Status 1e VGR Niet volgens plan

De kern van de Wet is dat de overheidsorganisaties verplicht zijn om meer categorieën documenten actief openbaar te maken en de informatiehuishouding op orde te hebben. In de kadernota is voor de invoering van de Wet een eenmalig budget in 2020 toegekend om genoemde taken uit te kunnen voeren. De Tweede Kamer heeft de initiatiefwet Wet Open Overheid op 26 januari 2021 aangenomen. Het is nog niet exact bekend wanneer de WOO in werking treedt. Inhoudelijk treffen wij voorbereidingen om de digitale informatiehuishouding voor onze inwoners, bedrijven en instellingen conform de filosofie van de Wet tijdig klaar te hebben. Dat door onder andere (in Liemers verband) na te gaan of mogelijke vernieuwing van architectuur voor informatie- en archiefbeheer noodzakelijk is en ervoor te zorgen dat de huidige archieven digitaal op orde en duurzaam toegankelijk zijn om aan de nieuwe wetgeving te voldoen.

Voorstel raad

Status staat op oranje in verband met uitstel invoering van de Wet. Zodra de definitieve versie van de Wet bekend is, maken wij een plan van aanpak waarin we aangeven op welke onderdelen van de Wet we concrete verbeteracties gaan uitvoeren en starten hiermee.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	92.961	91.618	90.807	91.345
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	-278	-147	285	199
Tot de 1e Voortgangsrapportage	311	361	361	361
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	**92.993**	**91.831**	**91.453**	**91.905**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	**-57**	**11**	**11**	**11**
Algemene uitkering decembercirculaire 2020	11	11	11	11
Dividend Alliander	-68	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	**-90**	**0**	**0**	**0**
Hogere opbrengst bij de verkoop van gemeentelijke gronden	65	0	0	0
Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	-155	0	0	0
5. Coronaeffecten	**1.107**	**0**	**0**	**0**
Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering	455	0	0	0
Algemene uitkering decembercirculaire 2020	587	0	0	0

Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)	-210	0	0	0
Parkeerbelasting	-275	0	0	0
Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK	550	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage	**960**	**11**	**11**	**11**
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	**93.953**	**91.842**	**91.464**	**91.916**
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	23.610	22.654	21.760	22.018
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	151	-29	-29	-29
Tot de 1e Voortgangsrapportage	445	180	150	150
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	**24.832**	**22.973**	**22.049**	**22.307**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	**470**	**168**	**168**	**168**
Capaciteit juridisch advies	80	0	0	0
Controleprogramma Rechtmatigheidsverantwoording	15	15	15	15
Inhuur griffie	57	0	0	0
Ontwikkeling zaaksysteem en datagedreven sturen	28	28	28	28
Rechtmatigheidsverantwoording / organisatieontwikkeling	100	0	0	0
Taxatiemodel wet WOZ	20	0	0	0
Variabele vergoeding inzet beschikbaarheidsdiensten Openbare Werken	100	100	100	100
Vergoeding ambtenaren burgerlijke stand	25	25	25	25
Verschuiven budget Wet Open Overheid	45	0	0	0
5. Coronaeffecten	**155**	**0**	**0**	**0**
Extra middelen verkiezingen	63	0	0	0
Gefaseerde terugkeer kantoorgebouw	22	0	0	0
Inhuur P&O en OOV	100	0	0	0
Intern Beheer - facilitaire zaken	-30	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	**24.832**	**22.973**	**22.049**	**22.307**
Saldo voor bestemming	**69.121**	**68.870**	**69.414**	**69.609**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	689	729	111	111
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	1.234	30	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	**1.922**	**759**	**111**	**111**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	-1.606	-358	-358	-358

Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**-1.606**	**-358**	**-358**	**-358**
Totaal mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming	**69.437**	**69.270**	**69.167**	**69.362**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Algemene uitkering decembercirculaire 2020

In de decembercirculaire 2020 heeft naast de coronacompensatie een geringe bijstelling van de algemene uitkering plaatsgevonden van € 11.000 structureel.

Dividend Alliander

Het dividend over 2020 is ten opzichte van 2019 gedaald als gevolg van een lager nettoresultaat in 2020. De dividenduitkering over 2020 is 69 cent per aandeel, in onze begroting hebben we rekening gehouden met 80 cent.

2. Actualisatie bestaand beleid

Capaciteit juridisch advies

Voor 2020 hadden we incidentele formatie beschikbaar voor de afhandeling van Wob/AVG verzoeken in combinatie met de impuls op de invoering van Juridische KwaliteitsZorg. Het gaat om 1 fte en een bedrag van € 80.000. Hiervoor is een projectplan opgesteld. Door de corona crisis en de inzet op omvangrijke dossiers is het project later opgestart en wordt in de jaarrekening 2020 een overschot gemeld. De inzet van de € 80.000 vindt in zijn geheel in 2021 plaats, hetgeen als een nadeel tot uitdrukking komt in deze 1e Voortgangsrapportage.

Controleprogramma Rechtmatigheidsverantwoording

In de commissie Middelen van 11 februari 2021 is door de accountant een toelichting gegeven op de komst van de rechtmatigheidsverantwoording. Dit vraagt om een uniformere en meer gestandaardiseerde vastlegging van de interne controles, zodat deze de rechtmatigheidsverantwoording kunnen faciliteren. Wij beschikken op dit moment nog niet over een dergelijke faciliteit en willen dit middels een controleapplicatie gaan organiseren. De jaarlijkse kosten voor deze applicatie bedragen € 15.000.

Hogere opbrengst bij de verkoop van gemeentelijke gronden

We verwachten in 2021 een incidenteel hogere opbrengst op de verkoop van gemeentelijke gronden.
Dit heeft te maken met een uitruil van grond met de provincie en het verkopen van grond in Giesbeek. Dit voordeel is samen € 65.000,-.

Inhuur griffie

Het contract met de waarnemend griffier is verlengd tot 31 december 2021. Daarnaast is de inzet van de tijdelijke administratieve ondersteuning verlengd tot 1 juli. Wij ramen een nadeel van € 57.000.

Ontwikkeling zaaksysteem en datagedreven sturen

In de begroting van de Regionale ICT-Dienst de Liemers zijn twee nieuwe projecten opgenomen, in lijn met de vastgestelde I-visie en I-strategie. Het gaat om het naar de Cloud brengen van het zaaksysteem (€ 16.000) en ontwikkelingen in datagedreven sturen (€ 40.000). Met het invoeren van een datawarehouse verbeteren we de mogelijkheid om met Business Intelligence datagedreven te werken in het sociaal / fysiek domein en bij de bedrijfsvoering. De helft van de kosten komt via de Inwonerbijdrage voor rekening van Zevenaar.

Rechtmatigheidsverantwoording / organisatieontwikkeling
Wij stellen voor € 100.000 in 2021 te gaan besteden aan de organisatieontwikkeling om met name het procesmatig werken gericht op de verplichte rechtmatigheidsverantwoording door te ontwikkelen . Gezien de komst van de rechtmatigheidsverantwoording en de wil om als organisatie continu te verbeteren gaan wij dit projectmatig een impuls geven in 2021. Het doorlichten van majeure processen in het kader van de rechtmatigheidsverwoording krijgt in 2022 een vervolg. Daarom komen we in de kadernota met een aanvullende incidentele budgetaanvraag.

Taxatiemodel wet WOZ
Voor het inrichten van het taxatiemodel WOZ ramen we incidenteel € 20.000. Vanwege de verplichte overgang van het waarderen op basis van inhoud naar gebruiksoppervlakte gaan wij de modelinrichting voor woningen volledig opnieuw uitvoeren.

Variabele vergoeding inzet beschikbaarheidsdiensten Openbare Werken
Het overwerk van de medewerkers van afdeling Openbare Werken heeft een structureel karakter. De daadwerkelijke inzet verantwoorden wij op de post overwerk. Dit gaat met name over gladheidsbestrijding. In de begroting is hiervoor geen structurele raming opgenomen; voorheen werden de overuren gedekt uit vacatureruimte, echter deze is sinds 2020 niet meer beschikbaar aangezien de formatie nagenoeg volledig is ingevuld.

Vergoeding ambtenaren burgerlijke stand
Bij de begroting van 2021 is verzuimd om de vergoeding van de ambtenaren van de burgerlijke stand op te nemen. De vergoeding voor het sluiten van de huwelijken bedraagt € 25.000 per jaar.

Verschuiven budget Wet Open Overheid
Met deze Wet verbeteren we de transparantie en publieke verantwoording van de overheid door zoveel mogelijk informatie vroegtijdig actief openbaar te maken en te publiceren. Het is nog niet exact bekend wanneer de WOO in werking treedt; de bijbehorende werkzaamheden verschuiven we van 2020 naar 2021. In 2020 is op dit onderdeel een voordeel van € 45.000 in de jaarrekening zichtbaar, in 2021 pakken wij de taken op en melden we op het budget van de WOO een nadeel van € 45.000. Overigens worden we in de uitvoeringskosten door het Rijk gecompenseerd.

Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed
Eind 2020 is het pand aan de Hengelderweg verkocht voor €275.000. Dit is een jaar eerder dan gepland, maar de opbrengst is €10.000 lager dan eerder gedacht.
De verkoop van het pand aan de Meentsestraat met een verwachte winst van € 120.000 is een jaar vertraagd van 2020 naar 2021. Dit geldt ook voor de verkoop van het pand aan de Kerkstraat (oude Liemers Museum) met een verwachte winst van € 310.000.

In deze voortgangsrapportage is het effect terug te zien als nadeel van € 155.000 op programma 0 en een voordeel van € 310.000 op programma 5. Per saldo is het effect €155.000 positief.

5. Coronaeffecten
Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering
In maart is een brief verschenen met een 4e pakket aan compensatie voor coronagevolgen voor de algemene uitkering. In totaal is € 592.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is € 137.000 bestemd voor de TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten). Dit is het eerste deel van de eerder aangekondigde en ook in deze voortgangsrapportage verantwoorde bijdrage TONK.
Het resterende bedrag van € 455.000 betreft compensatie voor coronakosten voor jeugd, ouderen en afvalverwerking. Voor jeugd en ouderen is onze raming van coronagevolgen toereikend zodat deze bijdrage bestemd kan worden ter dekking hiervan. De bijdrage voor afval is voor meerkosten in 2020. Deze kosten hebben in 2020 geleid tot een nadeel op afvalverwerking. Dit nadeel wordt nu dus in 2021 gecompenseerd.

Algemene uitkering decembercirculaire 2020

In de decembercirculaire heeft het rijk middelen toegekend als compensatie voor coronagevolgen. Het gaat om bedragen voor:
-re-integratie € 271.000
-gemeentelijk schuldenbeleid € 65.000
-bijzondere bijstand € 23.000
-culturele infrastructuur € 165.000
-Tweede Kamerverkiezingen € 63.000
Alle bedragen zijn extra bedragen in de algemene uitkering met uitzondering van € 165.000 culturele infrastructuur. Dit bedrag komt in plaats van het eerder in 2020 toegezegde bedrag van € 325.000.

Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)

Door de coronacrisis wachten bedrijven met investeren in de bouw van bedrijfspanden. Hierdoor is er minder gebouwd op 7Poort. Dit resulteert in een incidentele minderopbrengst OZB van € 210.000 ten opzichte van de begroting voor 2021.

Extra middelen verkiezingen

In de decembercirculaire 2020 is er een extra bedrag van € 63.000 beschikbaar gesteld voor de organisatie van de Tweede Kamer verkiezingen.

Gefaseerde terugkeer kantoorgebouw

In de periode na afloop van de noodmaatregelen vanwege de coronapandemie keren medewerkers gefaseerd terug in het kantoorgebouw. We verwachten extra uitgaven voor de nieuwe inrichting van de werkruimte waarbij meer aandacht is voor overleg en ontmoeting. Hierbij gaan we uit van een matig herstel in 2021, waarbij we verwachten dat de situatie in de loop van het 3e kwartaal 2021 weer redelijk (het nieuwe) normaal zal zijn.

Inhuur P&O en OOV

In het corona-jaar 2020 zijn bij P&O en OOV (openbare Orde & Veiligheid) achterstanden ontstaan in de werkzaamheden. Daarnaast moeten we nieuwe thema's oppakken die gaan over het hybride werken en de gevolgen van Covid-19. De wijze waarop het werk wordt gedaan is veranderd. Thuis werken en 1,5 meter afstand houden is de nieuwe norm. De impact is groot op de organisatie en om dat te organiseren is binnen afdeling Bedrijfsvoering tijdelijk extra capaciteit nodig. We vragen voor P&O een bedrag van € 70.000 en voor OOV € 30.000.

Intern Beheer - facilitaire zaken

We melden enkele incidentele voordelen in de budgetten voor printkosten, portokosten en recepties. Het voordeel is voor het merendeel corona gerelateerd.

Parkeerbelasting

In 2021 verwachten wij minder parkeergelden binnen te krijgen als gevolg van de Corona-crisis. Bij de begroting was reeds € 50.000 afgeraamd, de huidige verwachting gaat uit van € 325.000 minder inkomsten.

Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK

In maart heeft het rijk een bijdrage in de algemene uitkering aangekondigd van € 260 miljoen. Voor onze gemeente is de bijdrage voorlopig berekend op € 550.000. De verdeling van een deel van de bijdrage wordt door het rijk pas later bekend gemaakt. Het gaat dus om een voorlopige schatting.

1. VEILIGHEID

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over brandweerzorg, crisisbeheersing en integrale veiligheid.

Wat willen we?
Een gemeente waarin inwoners, ondernemers en organisaties zich veilig voelen in hun eigen woon- en werkomgeving.

Ontwikkelingen
Coronacrisis
De coronacrisis heeft nog steeds een grote impact op het programma Veiligheid. We werken op lokaal en regionaal niveau nauw samen om alles te doen wat nodig is. Dit betekent dat we nauw samenwerken met de veiligheidsregio aan de bestrijding in ons gebied. Dit heeft ertoe geleid dat we in Zevenaar een vaccinatielocatie hebben gerealiseerd. Binnen de gemeente zijn we het aanspreekpunt voor vragen van inwoners en ondernemers. Via vaste overlegstructuren ambtelijk en bestuurlijk informeren we de interne organisatie omtrent alle ontwikkelingen.

Ondermijning
Ondanks alle corona-werkzaamheden hebben we op het gebied van ondermijning stappen kunnen maken. Zo zijn de overlegstructuren doorontwikkeld en hebben we een kernteam ondermijning opgestart. Dit team kan snel en kleinschalig controles uitoefenen in de openbare ruimte.
Dit is gewenst omdat we de eerste maanden van 2021 merken dat er een toename lijkt te zijn in de inzet van de burgemeestersbevoegdheid op 13b Opiumwet.

Beleidskaders
- Integraal Veiligheidsplan gemeente Zevenaar 2019-2022 (2018)
- Jaarplan Integrale Veiligheid 2020 (2020)
- Plan van aanpak Ondermijning (2018)
- Handhavingsnota 'Een zaak van afwegen' Zevenaar
- Toezicht en handhavingsbeleid 2018-2022

WAT WILLEN WE?

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

Het voorkomen en op een goede manier bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen.

1.2 Bewaken van de openbare orde en veiligheid

Onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en bezoekers zijn en voelen zich veilig in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen	2022		
1.2.1 Bestrijden ondermijning	2022		
1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente	2021		

1.1 Beperken en bestrijden van branden, rampen en zware ongevallen

1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen	Jaar realisatie	2022

Wij stimuleren inwonerinitiatieven die ontstaan om het Zevenaarse AED-netwerk te vergroten. Wij zorgen voor scholing van vrijwilligers.

Stand van zaken

Status 2020	Status 1e VGR
Niet volgens plan	Niet volgens plan

Er was besloten een verzekering af te sluiten voor alle AED's die openbaar geplaatst zijn. Echter verzekeraars zijn niet bereid om tot verzekering over te gaan van goederen die geen eigendom zijn van de gemeente. Samen met de VGGM zal op regionaal niveau een promotiecampagne worden opgestart om burgerhulpverlening beter op de kaart te zetten. Dit zal regionaal opgepakt worden op het moment dat de coronamaatregelen afgeschaald zijn en het weer verantwoord is.

Voorstel raad

In overleg met de VGGM starten wij een promotiecampagne op met als doel burgerhulpverlening beter op de kaart te zetten.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	68	68	68	68
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	68	68	68	68
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage				
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	68	68	68	68
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	3.368	3.350	3.352	3.351
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	3.418	3.350	3.352	3.351
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
5. Coronaeffecten	50	0	0	0
Inzet Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's)	50	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	3.418	3.350	3.352	3.351
Saldo voor bestemming	-3.350	-3.283	-3.285	-3.283
Mutaties reserves				

Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming	**-3.350**	**-3.283**	**-3.285**	**-3.283**

Toelichting financiële ontwikkelingen

5. Coronaeffecten

Inzet Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's)

We ramen extra kosten voor de inzet van Buitengewoon Opsporings Ambenaren (BOA's). Dit in verband met de handhaving (o.a. avondklok) van de regelgeving omtrent de corona-maatregelen. Binnen de Algemene Uitkering is een compensatie ontvangen die de kosten dekt.

2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over verkeer en vervoer (wegen, openbare verlichting e.d.), parkeren en openbaar vervoer.

Wat willen we?
Wij willen een goede en veilige bereikbaarheid van de kernen en buitengebied voor alle verkeersdeelnemers. Het is ons doel een verkeersveilige gemeente te zijn met een goede bereikbaarheid en doorstroming van zowel het personen- als vrachtverkeer. Een optimale bereikbaarheid over de weg is een voorwaarde voor een gezonde economische structuur, onze aantrekkelijkheid voor de transportsector en daarmee voor het versterken van het logistieke profiel van Zevenaar. Ook de bereikbaarheid over water (onder andere laad- en losplaats) is hier onderdeel van. Deze optimale bereikbaarheid willen wij voor onze gemeente realiseren. De nieuwe ontsluiting van de gemeente op het rijkswegennet (A12 en A15) en de aanpassing van het onderliggende wegennet hierop, waaronder het mogelijk doortrekken van het Witte Kruis, zijn hiervoor van cruciaal belang. Als afgeleide van de infrastructuur voor het gemotoriseerde verkeer willen we een fietsvriendelijke en -veilige gemeente zijn. We beoordelen daarvoor de bestaande fietsvoorzieningen en maken inzichtelijk waar schakels niet voldoen, niet veilig zijn of ontbreken.

Ontwikkelingen
Infrastructurele projecten in uitvoering
Ook in 2021 zijn diverse grootschalige infrastructurele projecten in de uitvoering. Zowel van de gemeente als van Rijkswaterstaat, ProRail, provincie Gelderland en ontwikkelaars/bedrijven. Deze projecten hebben impact op elkaar en vergen de nodige afstemming in de planning. Dit leidt ertoe dat soms uitvoering even moet wachten op de afronding van een ander project. Naar verwachting heeft dat geen negatief effect op de planning van deze projecten, omdat in een vroeg stadium de plannen met elkaar worden besproken zodat binnen de planning van een project nog geschoven kan worden zonder dat de einddatum in geding komt.

Beleidskaders
- Structuurvisie Zevenaar 2012-2030 (2013)
- Verkeer- en vervoersplan Zevenaar (2000)
- Tracébesluit A15/A12
- Wegenbeleidsplan Zevenaar en Rijnwaarden
- Beleidsplan openbare verlichting 2016 - 2025 Zevenaar
- Beleidsplan Openbare verlichting 2015 - 2023 Rijnwaarden
- Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030 (2017)

WAT WILLEN WE?

2.1 Verkeer en vervoer

In het kader van een goede bereikbaarheid streven wij naar goede ontsluitingen van onze kernen. Wij willen een goede verbinding naar de verbrede A12 en de doorgetrokken A15 realiseren en het onderliggende wegennet hier goed op aansluiten. Wij streven naar een directe verbinding van het Gelders Eiland op de hoofdwegenstructuur (A12), waarbij er aandacht is voor de leefbaarheid in de kernen. Om het fietsgebruik te stimuleren en de fietsveiligheid te waarborgen, zorgen wij voor een goed netwerk van fietsvoorzieningen en -fietspaden. In de stad Zevenaar, tussen de kernen onderling en naar de omliggende gemeenten.

2.2 Parkeren

Wij willen de parkeerdruk in het centrum van de stad Zevenaar door middel van betaald parkeren blijven reguleren.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
2.1.1 Aanleggen 2e viaduct 7Poort	2021		
2.1.2 Brengen en houden lokale wegennet op goed onderhoudsniveau	2020		
2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering	2022		
2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen	2020		

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	197	197	197	197
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	197	197	197	197
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage				
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	197	197	197	197
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	5.291	5.401	5.519	5.705
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	32	0	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	5.391	5.403	5.521	5.706
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	69	2	2	2
Digitaliseren parkeervergunningen/naheffingen betaald parkeren	69	0	0	0
Verhoging krediet herinrichting BAT terrein	0	2	2	2
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	5.391	5.403	5.521	5.706
Saldo voor bestemming	-5.194	-5.206	-5.324	-5.509
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	68	39	39	39
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	-20	-20	-20	-20
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	32	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0

Totaal onttrekkingen reserves	**80**	**19**	**19**	**19**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming	**-5.114**	**-5.186**	**-5.304**	**-5.490**

Toelichting financiële ontwikkelingen

2. Actualisatie bestaand beleid

Digitaliseren parkeervergunningen/naheffingen betaald parkeren

Onze huidige softwareleverancier gaat de ondersteuning van de toepassing Key2Parkeren beëindigen. We zijn genoodzaakt per 2022 over te stappen naar een nieuw systeem voor parkeervergunningen en verwerking van naheffingen. We maken daarbij tevens een moderniserings-/digitaliseringsslag. Het betreft complexe materie, mede gelet op de koppeling met de verschillende landelijke systemen. De huidige planning gaat uit van een doorlooptijd van het project vanaf besluitvorming door de raad tot medio 2022. We ramen in 2021 eenmalige kosten van de softwareconvergentie en externe projectleider (€ 68.500) voor de eerste fase van het optimaal inrichten van de betaald parkeerprocessen in relatie tot de huidige organisatorische vormgeving. De (structurele) kosten voor 2022 hangen af van de uitkomst van de te voeren aanbesteding. Deze zullen wij met de incidentele kosten voor de tweede fase opvoeren bij de meerjarenbegroting 2022-2025.

Verhoging krediet herinrichting BAT terrein

Voor de inrichting van de strook gemeentelijk eigendom rond de Turmac Cultuurfabriek is geen budget beschikbaar. Ook binnen het beschikbare budget voor de inrichting van het voorterrein bleek geen ruimte aanwezig om de inrichtingskosten (ca. € 45.000) van deze strook te dekken. Inrichting van deze strook is noodzakelijk om de volgende redenen:

- De strook grenst aan / loopt over in de openbare ruimte van het BAT-terrein 1e fase welke nu woonrijp wordt ingericht. Niet inrichten van de strook zal een storend beeld geven (o.a. groei van onkruid en eventueel ongewenst gebruik van de betreffende strook voor bijvoorbeeld parkeren), wat reactie van de bewoners op zal roepen;
- Onderdeel van de inrichting van deze strook betreft de entree aan de achterzijde van de Turmac Cultuur fabriek. Niet inrichten betekent een slordige, onaantrekkelijke entree naar de cultuurfabriek;
- Onderdeel van de inrichting van de strook betreft ook de inrichting van de laad- en losplaats van de Turmac Cultuurfabriek. Niet inrichten van deze strook betekent dat laden en lossen vanaf het voorplein noodzakelijk blijft en dat tijdens de herinrichting van het voorplein er geen laad- en losmogelijkheid voor de cultuurfabriek is.

Het eventueel later inrichten van deze strook betekent direct minimaal een half jaar later omdat er (normaliter) geen werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de garantieperiode van het woonrijp maken.

3. ECONOMIE

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over economische ontwikkeling, werklocaties, regelingen voor ondernemers en promotie van de gemeente.

Wat willen we?
Het behouden en versterken van de bestaande economische structuur. Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het onderwijs zijn op elkaar afgestemd. We behouden de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau.

Ontwikkelingen
Coronacrisis
We zetten extra in op actieve communicatie over de behoeften van ondernemers en wijzen regelmatig op de verschillende steunmaatregelen. Vanuit het herstelplan ondersteunen we ondernemers specifiek met lokale belastingmaatregelen en werken we o.a. aan een actieplan voor het centrum en het toekomstbestendig maken van bedrijventerrein Hengelder/Tatelaar. Hierdoor proberen we de ondernemers te ondersteunen in de herstelfase van de coronacrisis.

Beleidskaders
- Herstelplan sociaaleconomische injectie Zevenaar (2020)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030 (2012)
- Centrumvisie Zevenaar 2015 - 2025 (2015)
- Liemers Economische Visie (2019)
- Beleidskader Vrijetijdseconomie (2019)

WAT WILLEN WE?

3.1 Versterken economische ontwikkeling

Het versterken van de economische structuur, waarbij de focus ligt op logistiek, de maakindustrie, riviergebonden bedrijvigheid en vrijetijdseconomie.

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

Het bieden van voldoende en kwalitatief goede werklocaties, waarin ruimte is voor nieuwvestiging en uitbreiding van bestaande bedrijven.

3.3 Dienstverlening aan ondernemers

Een goede waardering van onze dienstverlening door ondernemers.

3.4 Gebiedsmarketing

Wij willen de naamsbekendheid van onze gemeente vergroten en economische groei realiseren. Economische groei zorgt voor behoud van het bovenlokale voorzieningenniveau. Het is ons doel de toeristische en recreatieve kwaliteiten van onze prachtige gemeente te promoten en bezoekersaantallen te verhogen. We willen ondernemers aantrekken door hen bekend te maken met het positieve vestigingsklimaat voor bedrijven in onze gemeente.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied	2020		
3.1.3 Opstellen economische visies Liemers en Zevenaar	2019		
3.1.4 Uitvoeren en monitoren Regionaal Programma Werklocaties (RPW)	2021		
3.1.5 Uitvoeren Liemerse economische visie	2023		
3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten	2021		
3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein	2021		
3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen	2022		
3.2.6 Invullen gebouw Raadhuisplein 1	2020		
3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort	2021		
3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort	2021		
3.3.2 Stimuleren start-ups	2022		

3.2 Ruimte bieden voor ondernemen

3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort — Jaar realisatie: 2021

Het ontwikkelen van de FOZ op BusinessPark 7Poort is in de 'voorbereidingsfase'. Dat betekent dat we werken aan de planuitwerking, de omgevingsvergunning en de voortgang van het Actieplan (convenant).

Stand van zaken

Status 2020	Status 1e VGR
Niet volgens plan	Niet volgens plan

Vanwege de effecten van de coronacrisis en de nog steeds uitblijvende, definitieve duidelijkheid omtrent de aansluiting Zevenaar-Oost als onderdeel van het project Doortrekking A15 / Verbreding A12, is de levering van de kavel nogmaals uitgesteld. De gronduitgifte ten behoeve van de Fashion Outlet Zevenaar is nu voorzien medio 2021. Realisatie start direct na levering van de kavel. Opening van de FOZ staat nu gepland voor eind 2022 / begin 2023.
Het nu voorziene moment van gronduitgifte is niet in strijd met de afspraken hieromtrent in de koop- en realisatieovereenkomst van de Fashion Outlet Zevenaar.

Voorstel raad
Wij stellen u voor om - overeenkomstig de overeenkomst - kennis te nemen van de hierboven omschreven aanpassing van de planning.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	18.508	10.244	5.592	702
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	18.508	10.244	5.592	702
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
5. Coronaeffecten	-223	0	0	0
Toeristenbelasting 2021	-193	0	0	0
Vermakelijkheidsretributie	-30	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage	-223	0	0	0
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	18.285	10.244	5.592	702
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	19.370	10.792	5.960	1.067
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	181	-17	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	19.551	10.776	5.960	1.067
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	19.551	10.776	5.960	1.067
Saldo voor bestemming	-1.266	-531	-368	-365
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	487	137	-3	-3
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	20	20	20	20
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	190	-17	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	697	140	17	17
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	0	0	0	0
Saldo na bestemming	-569	-391	-352	-349

Toelichting financiële ontwikkelingen

5. Coronaeffecten

Toeristenbelasting 2021

Gezien de invloed van de corona-maatregelen op de toeristische sector ramen wij in 2021 een nadeel van € 193.0000.

Vermakelijkheidsretributie

Het corona-effect op de vermakelijkheidsretributie bedraagt € 30.000. (Dreamfields)

4. ONDERWIJS

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over alle onderwijszaken, zoals het openbaar onderwijs, huisvesting van scholen en leerlingzaken (leerlingenvervoer, kinderopvang, volwasseneneducatie, onderwijsachterstandenbeleid).

Wat willen we?
We willen dat alle kinderen en jongeren opgroeien in een kansrijke omgeving met kwalitatief goed onderwijs.

Ontwikkelingen
Onderwijshuisvesting
Voor onderwijshuisvesting bestaan de activiteiten uit het realiseren van verbouwing Carrousel/de Maatjes (Kard. de Jongstraat) en de verbouwing van de Guido Gezellestraat voor de Sterrenschool en Lotus, volgens het vastgestelde programma 2020. We ronden haalbaarheidsonderzoeken voor vervangende nieuwbouw voor basisscholen Wissel/Tamboerijn in combinatie met een locatie voor het voortgezet onderwijs en sport (gymaccommodatie) in de stad Zevenaar af en bereiden besluitvorming voor.
De actualisatie van de Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL) met de gemeenten Duiven en Montferland ronden wij naar verwachting af in 2022.

Onderwijskansenbeleid
Op 16 september 2020 is de gemeenteraad akkoord gegaan met de ambities en doelstellingen in het beleidsplan onderwijskansen 2020-2023. We hebben nu een uitvoeringsagenda opgesteld, in samenwerking met het onderwijs, voorschoolse opvang en andere betrokken organisaties. We zijn in het vierde kwartaal van 2020 getart met een paar belangrijke doelstellingen, waaronder het verhogen van de deelname aan voorschoolse educatie. Door een betere registratie van de VVE-peuters hebben we deze beter in beeld en werken aan meer deelname door eenvoudiger uit te leggen aan de ouders wat de aanmeldprocedure is en wat de ouderbijdrage zal worden. We plaatsen toegankelijke informatie op de gemeentelijke website en andere sociale media. We gaan met ouders in gesprek om te vragen wat we kunnen doen om de stap naar peuteropvang en VVE te verkleinen. Een andere doelstelling is het verbeteren van de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp door de verantwoordelijkheden te verduidelijken. De gemeente heeft in samenwerking met het onderwijs een handreiking geschreven, waarin ieders eigen verantwoordelijkheid wordt vastgesteld. De hiervoor genoemde handreiking is gereed en we gaan er de komende maanden voor zorgen dat deze gebruikt kan worden.

Beleidskaders
- Beleidsplan onderwijskansen gemeente Zevenaar 2020-2023
- Convenant Schoolveiligheid, 14-06-2018 (Liemers College, Politie Basiseenheid Rivierenland-Oost, Gemeente Zevenaar)
- Beleidsregels uitvoering gemeentelijke taken Wet Kinderopvang Zevenaar 2019
- Beleidsregels peutervoorziening en voorschoolse educatie 2021
- Integraal Huisvestingsplan 2020-2036 (vastgesteld in 2019)
- Visiedocument 'De verbinding van onderwijs en jeugd in de Liemers' (2015) (vastgesteld in 2015)
- Beleidsnota Harmonisatie Kinderopvang Peuterspeelzalen gemeente Zevenaar 2018 e.v. (vastgesteld in 2018)
- Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023 (2020)
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs Zevenaar 2020 (vastgesteld in 2019)
- Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Zevenaar 2020 (vastgesteld in 2019)
- Gemeentelijk Accommodatieplan 2020-2040 (2020)
- Beleidsregel bekostiging lokalen bewegingsonderwijs Zevenaar 2019
- Beleidsregels leerlingenvervoer Zevenaar 2018

WAT WILLEN WE?

4.1 Onderwijs

Het is ons doel dat onze kinderen en jonge inwoners minimaal een startkwalificatie behalen om hun kansen op een goede toekomst, participatie aan de samenleving en hun economische onafhankelijkheid te vergroten. We willen daarom een goede toegankelijke (pedagogische) infrastructuur voor scholen in het basisonderwijs en voortgezet onderwijs met een doorgaande lijn voor 0- tot 23-jarigen in onze gemeente. Hierbij zoeken wij voortdurend samen met het onderwijs naar nieuwe verbindingen, in zowel de lokale gemeenschap als in het bedrijfsleven.

4.2 Kinderopvang

Peuters, vanaf 2 jaar, krijgen toegang tot een kwalitatieve peutervoorziening binnen de kinderopvang. Een betekenisvolle speelleeromgeving stimuleert de ontwikkeling van peuters. Daarmee leggen we voor alle peuters een sterke basis voor een goede start in het onderwijs.

4.3 Natuur- en Milieueducatie (NME)

Wij willen dat inwoners, waaronder kinderen, in staat zijn om bewuste keuzes te maken ten aanzien van een duurzame en leefbare samenleving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen	2022		
4.1.3 Beleid maken huisvesting voortgezet onderwijs	2021		
4.1.5 Bevorderen van lezen en tegengaan van taalachterstand	2021		
4.1.7 Bevorderen van een veilig en zorgzaam schoolklimaat	2022		
4.1.8 Bevorderen deelname educatieaanbod van beperkt geletterden	2023		
4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang	2022		
4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu	2021		

4.1 Onderwijs

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen — Jaar realisatie 2022

We bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen en waar mogelijk een Kindcentrum. De schoolgebouwen worden gebouwd op basis van het nog op te stellen IHP. We reserveren echter al middelen voor de onderwijshuisvesting, waarvan wij verwachten dat deze vanaf 2018 nodig zullen zijn. Het gaat hierbij om investeringen voor basisscholen en voor aanpassingen van de locaties van het Voortgezet Onderwijs.
Bij het beoordelen van de ingediende aanvragen voor schoolgebouwen nemen we duurzaamheidsaspecten in overweging.

Stand van zaken	Status 2020	Status 1e VGR
	Niet volgens plan	Niet volgens plan
Op het vastgestelde programma voor 2020 staan:		

De Bem/Sterrenschool - huisvesting 7 groepen (€ 3.660.000) - bouw loopt op schema om in augustus 2021 te openen.
Carrousel/de Maatjes - € 1.880.261 - voorbereidingen worden getroffen om in september 2021 te starten met de verbouw. Met als gevolg dat het krediet dient te worden geïndexeerd in de 2e VGR.

Van het programma 2019 nog afronden: ds. Jonkersschool - € 25.000 - gesprekken met het dorp zijn in volle gang. De school sluit haar deuren in augustus 2021.

In 2020 zijn de haalbaarheidsonderzoeken vervangende nieuwbouw Wissel/Tamboerijn en VO en/of Sport gestart.
Het programma 2021 met onderwijsleerpakket en meubilair voor 2 groepen van de Bem is afgerond.

Voorstel raad
In de 2e VGR doen we een voorstel voor indexering van het krediet voor de Carrousel/de Maatjes.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	954	910	910	910
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	954	910	910	910
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage				
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	954	910	910	910
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	5.330	5.207	5.433	5.346
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	-12	-20	-20	-20
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	5.267	5.145	5.407	5.326
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	29	-42	-6	0
Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase	29	-42	-6	0
5. Coronaeffecten	-80	0	0	0
Gevolgen corona doelgroepenvervoer	-80	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	5.267	5.145	5.407	5.326
Saldo voor bestemming	-4.313	-4.235	-4.497	-4.416

Mutaties reserves

Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	73	68	68	68
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	8	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	**81**	**68**	**68**	**68**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming	**-4.232**	**-4.167**	**-4.428**	**-4.348**

Toelichting financiële ontwikkelingen

2. Actualisatie bestaand beleid

Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase

Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Begin januari 2021 hebben wij u hierover in een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN. In deze 1e voortgangsrapportage verwerken wij dit 1e pakket maatregelen van de businesscase. Daarnaast zijn de begrotingscijfers aangepast aan de meest actuele cijfers van de BVO DRAN. Hierdoor sluiten de begrotingscijfers van het doelgroepenvervoer bij de behandeling van de 1e voortgangsrapportage en de meerjarenbegroting 2022-2025 van de BVO DRAN in de raadsvergadering van juni op elkaar aan.

De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. Daarnaast leiden overige ontwikkelingen in de meerjarenbegroting BVO DRAN tot beperkte voordelen.

In deze 1e voortgangsrapportage is ook de verdeling van de kosten doelgroepenvervoer over de vier verschillende producten bijgesteld. Deze aanpassing is budgettair neutraal. De verdeling over de producten was in onze begroting niet juist meer. De aanpassing weerspiegelt dus niet de ontwikkeling in de werkelijke vervoersstromen in de afgelopen jaren.

5. Coronaeffecten

Gevolgen corona doelgroepenvervoer

Ook in 2021 verwachten wij minder uitgaven voor het doelgroepenvervoer vanwege corona. De voordelen zijn als volgt verdeeld:
€ 10.000 jeugdvervoer
€ 30.000 dagbesteding
€ 30.000 Wmovervoer
€ 80.000 leerlingenvervoer
In totaal bedragen de verwachte lagere uitgaven € 150.000

5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, erfgoed, media (bibliotheek), openbaar groen en vrijetijdseconomie.

Wat willen we?
We willen een gemeente zijn waar inwoners prettig wonen en waar voldoende mogelijkheden zijn om te sporten, culturele activiteiten te ontplooien of hieraan deel te nemen en te recreëren.

Ontwikkelingen
Het sportbeleid loopt tot en met 2020 en is aan herijking toe
Het is tijd om de stand van zaken op te nemen en de koers voor de nabije toekomst te bepalen. Een nieuwe sportnota moet een kader zijn waarbinnen afwegingen en keuzes op transparante wijze kunnen worden gemaakt. Lokaal sportbeleid is primair gericht op een breed sportaanbod dat voor iedereen toegankelijk is, en waar inwoners plezier aan beleven. Sport en bewegen bevordert een gezonde en actieve levensstijl. In 2012 en 2016 voerde gemeente Zevenaar een sportonderzoek uit om de resultaten en voortgang van het sportbeleid te monitoren. Dit onderzoek heeft inmiddels plaatsgevonden en de resultaten zullen worden meegenomen als input voor de nieuwe beleidsvisie.

Media
De lokale omroep RTV Favoriet onderzoekt nauwere samenwerking met de omroepen van Arnhem, Rheden en Lingewaard. Zij hebben hiertoe een intentieovereenkomst getekend.

Cultuur - Kunstwerk!
Samen met Kunstwerk! herijken we voor 2021 en verder de prestatieafspraken, zodat deze beter aansluiten op onze doelstellingen in het sociaal domein.

Archeologisch beleid
Het archeologisch beleid is meer dan 10 jaar oud. Wij actualiseren nu de archeologische kaarten, waarbij we ook archeologie uit de Tweede Wereldoorlog toevoegen. In 2021 leggen wij op basis van de geactualiseerde kaarten het nieuwe archeologische beleid ter vaststelling aan u voor.

Kerkenvisie
In 2021 zal een groot deel van de katholieke kerken onttrokken worden aan de eredienst, waardoor deze leeg komen te staan. Dit monumentaal erfgoed moet andere bestemmingen krijgen. Ook bij ander kerkgenootschappen speelt leegloop en functie verandering. Wij hebben samen met de colleges van Duiven en Doesburg bij het Rijk de 'decentralisatie-uitkering integrale lokale kerkenvisies' aangevraagd en ontvangen. Het doel is een proces in te richten om samen met betrokken partijen, zoals eigenaren, burgers en erfgoedorganisaties, te komen tot een toekomst perspectief voor alle kerkgebouwen in de regio. We gaan een procesmanager inhuren om het proces te begeleiden.

Aanpassing groen ivm verzakkingen
In maart 2020 is het rapport "Verkennend onderzoek naar de schade aan woningen ten gevolge van de zetting van de kleibodem en de rol van het gemeentelijke groen hierbij" opgesteld door Wageningen Environmental Research en Deltares. Hoewel er niet direct een causaal verband is aangetoond tussen de bomen en verzakkingen van woning, wordt wel aanbevolen het groenbeleid aan te passen. Wij gaan hiervoor verder onderzoek doen en komen bij u terug met de bevindingen en een plan van aanpak.

Beleidskaders

- Beleidsnota Sport 2013-2020
- Cultuur en erfgoedpact de Liemers 2017-2020 (2017)
- Notitie kunstbezit
- Camperplaatsenbeleid Rijnwaarden (2014)
- Rijnwaarden: 't Gelders Eiland, Visie vrijetijdseconomie en impactstudie overnachtingshaven (2013)
- Beleidsnota Horeca als nevenfunctie in het buitengebied (2014)
- Omgevingsvisie Gelders eiland 2030 (2017)
- Beleidsnotitie Jeugd en Maatschappelijke ondersteuning 2018 e.v. (2018)
- Beleidsplan IBOR (integraal beheer openbare ruimte) Zevenaar (2018)
- Bomenbeleidsplan Zevenaar 2016-2026 (2016)
- Groenbeleidsplan Rijnwaarden 2016-2026 (2016)
- Structuurvisie gemeente Zevenaar 2030
- Cultuurhistorische waardenkaart 2013
- Een visie op het erfgoed 2015-2019 (Zevenaar)
- Beleidsplan Stedelijk Groen 2006-2016
- Beleidskader Vrijetijdseconomie 2030 (2019)

WAT WILLEN WE?

5.1 Sport

Het is ons doel is dat alle inwoners in een leefbare en gezonde samenleving elkaar in de eigen omgeving kunnen ontmoeten en (gezamenlijk) kunnen sporten en bewegen, mede gericht op een gezonde levensstijl.

5.2 Kunst en cultuur

Wij willen een divers cultureel en educatief aanbod, dat kwalitatief sterk is en voor inwoners gemakkelijk toegankelijk en dat bijdraagt aan welbevinden, creatief denken en plezier. Daarbij is cultuur belangrijk om de aantrekkingskracht van onze gemeente verhogen. Ons doel is dat cultuur bijdraagt aan het versterken van leefbaarheid, zelfredzaamheid, ontmoeting en verbinding.

5.3 Cultuurhistorisch erfgoed

We willen ons erfgoed behouden voor toekomstige generaties. Ook willen we het draagvlak voor behoud van ons erfgoed onder onze inwoners vergroten, door het meer te promoten en te vermarkten. Onze monumenten en cultuurhistorisch landschap dragen bij aan het versterken van de vrijetijdseconomie.

5.4 Vrijetijdseconomie

Vrijetijdsbesteding van Nederlandse en buitenlandse gasten draagt bij aan de Zevenaarse economie en daarmee ook aan de werkgelegenheid in de regio. Daarnaast heeft vrijetijdseconomie een positief effect op de leefbaarheid in onze gemeente. Wij streven naar een toename van het aantal banen in de sector recreatie-toerisme ten opzichte van het totaal aantal banen in onze gemeente stijgt van 6,6% in 2016 naar 6,8% in 2022.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
5.1.1 Harmoniseren subsidiebeleid	2019		
5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen	2022		
5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten	2020		
5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!	2019		

5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek	2019		
5.2.7 Organiseren '75 Jaar bevrijding 2020'	2020		
5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed	2022		
5.4.6 Uitvoeren beleidsplan vrijetijdseconomie	2030		

5.2 Kunst en cultuur

5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten — Jaar realisatie 2020

Wij zetten in op een divers en kwalitatief sterk cultureel aanbod en het behoud van een breed en hecht verenigingsleven. Dit verhoogt de aantrekkingskracht van onze gemeente. We stimuleren het maken, delen en ontmoeten door culturele festivals te ondersteunen. Hiermee dragen we ook bij aan de profilering van onze gemeente en de kernen in het bijzonder. Samen met de gemeenten Duiven en Westervoort en de provincie investeren we met het Cultuur- en Erfgoedpact 2017-2020 in de Liemers € 480.000 in kunst, cultuur en erfgoed (bestaand beleid). Inwoners, verenigingen en organisaties voeren samen de activiteiten en projecten uit. Dit draagt bij aan een sterke, trotse en leefbare regio.

Stand van zaken

Status 2020	**Status 1e VGR**
Volgens plan	Niet volgens plan
	

De lockdown en het vooruitzicht dat evenementen voorlopig nog niet zijn toegestaan, zorgen voor een beroerd perspectief t.a.v. culturele activiteiten. Samen met de organisaties bekijken we de mogelijkheden voor de tweede helft van 2021. Daarbij stellen wij ons faciliterend op.

Voorstel raad

Wij blijven met (culturele) organisaties in gesprek over wat nodig is om ook na de corona periode culturele activiteiten in Zevenaar te ontplooien.

5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk! — Jaar realisatie 2019

Cultuur is de smaakmaker van onze gemeente en een gezonde culturele infrastructuur vormt de basis van een bloeiend cultureel leven. Kunstwerk!, de fusie van de vier Liemerse professionele culturele organisaties het Musiater, Bibliotheek de Liemers, het Liemers museum en de Volksuniversiteit voor Zevenaar e.o., vormt hier een belangrijk onderdeel van.
Wij subsidiëren het op elkaar afgestemde productaanbod op het gebied van kunst en cultuur, erfgoed, muziekonderwijs, lezen en literatuur, debat en educatie dat Kunstwerk! biedt. Middels prestatieafspraken zorgen wij er voor dat de producten van Kunstwerk! bijdragen aan identiteitsvorming, ontmoeting en ontplooiing. We zorgen dat Kunstwerk! actief de samenwerking met verenigingen zoekt.
De wettelijke educatie-taken van Bibliotheek de Liemers zijn volop in ontwikkeling. Wij zorgen er voor dat deze (het volgen van) goed onderwijs, het vinden van een baan of het aangaan van sociale contacten ondersteunen. Het betreft onder meer lees- en taalbevorderingsactiviteiten, doorlopende leerlijnen en burgerschapsvorming.
Omdat de culturele infrastructuur in de Liemers over de gemeentegrenzen heen ligt, stemmen we in deze af met de gemeenten Duiven, Westervoort en Montferland.

Stand van zaken

Status 2020	**Status 1e VGR**
Volgens plan	Niet volgens plan
	

Wij verwachten dat Kunstwerk! nog lange tijd de gevolgen van corona en de lockdowns ondervindt. De programmering van het theater zal in 2021 mondjesmaat zijn en het is nog maar de vraag of deze in 2022 weer volwaardig wordt. De makers (die het aanbod verzorgen) zijn immers ook hard geraakt. (Cultuur)educatie zal zeker in 2021 nog veelal digitaal plaatsvinden. Ook het museum en de bibliotheek kunnen door de beperkende maatregelen nog niet al hun activiteiten uitvoeren.
Met Kunstwerk! maken we afspraken over verdere aansluiting van de activiteiten op onze ambities en doelstellingen in het sociaal domein.
In regionaal verband hebben wij de provincie een transformatievoorstel

voor onze culturele sector gedaan. Wij verwachten dat de provincie aanvullende steun beschikbaar stelt. Ons transformatievoorstel vormt tevens de basis voor het speerpunt 'sterk regionaal cultuuraanbod' binnen de opgave 'ontspannen regio' van de regionale agenda Groene Metropool Regio.
Compensatie die wij van het rijk voor de culturele sector ontvangen zetten wij voor dit doel in.

Voorstel raad
Wij compenseren Kunstwerk! voor de geleden corona schade. Waar mogelijk uit de compensatiemiddelen ontvangen van andere overheden.

5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek — Jaar realisatie 2019

Hal 12 biedt straks naast de publieksbalies van onze gemeente en de Regionale Sociale Dienst, producten en diensten op het gebied van cultuur, cinema, media, educatie en erfgoed. Geconcentreerd onder één dak ontstaat een gevarieerd aanbod voor een breed publiek, waarbij ontmoeten, ervaren en beleven centraal staat. Hal 12 wordt daarmee een podium voor samenwerking en biedt een belangrijke impuls voor het centrum.
De bouw is in het derde kwartaal van 2018 gestart. De opening staat gepland in het tweede kwartaal 2019.

Stand van zaken

Status 2020	Status 1e VGR
Niet volgens plan	Niet volgens plan

Het niet volwaardig kunnen gebruiken van de Turmac Cultuurfabriek t.g.v. corona heeft in 2021 gevolgen voor de exploitatie. Vanaf 2021 houden we in onze begroting rekening met de volledige lasten van gebouw en beheer, dus inclusief afschrijvingen. De inkomsten blijven in 2021 echter achter, omdat vrije verhuur maar beperkt mogelijk is en ook de horeca afdracht (concessie) waarschijnlijk lager uitvalt.
Samen met de partners werken we aan een collectief programma, waarbij we verbindingen leggen met onze ambities en doelstellingen in het sociaal domein.
Daar waar mogelijk benutten we in 2021 de cultuurhal en andere faciliteiten t.b.v. verenigingen en andere maatschappelijke partijen zodat er ondanks beperkende maatregelen toch activiteiten georganiseerd kunnen worden.

Voorstel raad
Bij de tweede VGR 2021 bieden wij meer inzicht in de financiële gevolgen voor de exploitatie in 2021.

5.2.7 Organiseren '75 Jaar bevrijding 2020' — Jaar realisatie 2020

Stand van zaken

Status 2020	Status 1e VGR
Niet volgens plan	Niet volgens plan

In regionaal verband bekijken wij welke activiteiten in 2021 of 2022 nog kunnen plaatsvinden, binnen bestaande middelen, daarbij rekening houdend met beperkende maatregelen t.g.v. corona.

Voorstel raad
Wij vragen u kennis te nemen van de huidige stand van zaken met betrekking tot deze viering.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	795	777	777	777
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	79	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	**873**	**777**	**777**	**777**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	**136**	**0**	**0**	**0**
Specifieke uitkering stimulering sport 2019	136	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	**515**	**0**	**0**	**0**
Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	515	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage	**651**	**0**	**0**	**0**
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	**1.524**	**777**	**777**	**777**
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	8.408	8.274	8.093	8.023
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	161	0	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	**9.234**	**8.274**	**8.093**	**8.023**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	**500**	**0**	**0**	**0**
Bestrijding eikenprocessierups	50	0	0	0
Bestrijding invasieve soorten	25	0	0	0
Extra budget voor inhuur buitendienst Groen	125	0	0	0
Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie	95	0	0	0
Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	205	0	0	0
5. Coronaeffecten	**165**	**0**	**0**	**0**
Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector	165	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	**9.234**	**8.274**	**8.093**	**8.023**
Saldo voor bestemming	**-7.709**	**-7.497**	**-7.315**	**-7.246**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	227	198	150	105
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	73	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	**300**	**198**	**150**	**105**

Toevoegingen

Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming	**-7.410**	**-7.299**	**-7.166**	**-7.142**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Specifieke uitkering stimulering sport 2019

In januari 2021 is de specifieke uitkering stimulering sport over 2019 definitief vastgesteld door het ministerine van VWS. Hiervoor is een aanvullende uitkering ontvangen.

2. Actualisatie bestaand beleid

Bestrijding eikenprocessierups

Voor 2021 wordt er overlast van eikenprocessierupsen verwacht. Om de overlast te beperken is inhuur van specialisten nodig. De extra kosten worden geraamd op € 50.000,-.

Bestrijding invasieve soorten

Voor de bestrijding van invasieve soorten zoals bijvoorbeeld de Japanse duizendknoop en de reuzenberenklauw is € 25.000,- benodigd. De bestrijding van invasieve soorten volgt uit Europese wetgeving.

Extra budget voor inhuur buitendienst Groen

Wij komen tekort op de inhuur van personeel voor werkzaamheden ten behoeve van de groenvoorziening. Dit betreft ook de inzet van medewerkers van Scalabor voor de groenvoorziening. Voorheen werd bewust vacatureruimte van de afdeling openbare werken ingezet voor inhuur en de inzet van Scalabor. Echter deze ruimte is er niet meer vanwege structurele invulling van de vacatures. Dit levert een nadeel op van € 125.000 in de begroting van 2021. We zijn in gesprek met Scalabor om een nieuw contract af te sluiten en de inzet van de medewerkers van Scalabor in de groenvoorziening voort te zetten. We nemen bij de aankomende kadernota de structurele effecten op.

Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie

Voor de uitvoering van het beleidskader vrijetijdseconomie heeft uw raad een totaalbedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2020-2023.
In 2020 is hiervoor € 5.000 uitgegeven. Met dit voorstel vragen wij u om de resterende € 95.000 uit 2020, beschikbaar te stellen voor 2021.

Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed

Eind 2020 is het pand aan de Hengelderweg verkocht voor €275.000. Dit is een jaar eerder dan gepland, maar de opbrengst is €10.000 lager dan eerder gedacht.
De verkoop van het pand aan de Meentsestraat met een verwachte winst van € 120.000 is een jaar vertraagd van 2020 naar 2021. Dit geldt ook voor de verkoop van het pand aan de Kerkstraat (oude Liemers Museum) met een verwachte winst van € 310.000.

In deze voortgangsrapportage is het effect terug te zien als nadeel van € 155.000 op programma 0 en een voordeel van € 310.000 op programma 5. Per saldo is het effect €155.000 positief.

5. Coronaeffecten

Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector

Door het rijk zijn via de algemene uitkering (decembercirculaire 2020) extra middelen toegekend voor ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur. Met deze middelen zijn we in staat om de instellingen te ondersteunen en zo de lokale culturele infrastructuur in stand te houden. Het is aan de gemeente zelf om deze middelen in te zetten waar de culturele infrastructuur de steun het hardst nodig heeft.

6. SOCIAAL DOMEIN

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden maatschappelijke ontwikkeling, jeugd, arbeidsparticipatie, leefbaarheid en wijkgericht werken, vrijwilligers- en mantelzorgbeleid. Samen vormen deze beleidsvelden het Sociaal Domein. Hier rekenen we ook natuur- en milieueducatie toe. Voor het realiseren van de opgaven in het Sociaal Domein nemen we ook onderdelen uit de beleidsvelden sport, cultuur, veiligheid, ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, gezondheid en onderwijs mee die bij andere programma's zijn ondergebracht. Begin 2020 is de Beleidsvisie Sociaal Domein 2020-2023 vastgesteld. Dit is een visie op hoofdlijnen voor het brede Sociaal Domein. We werken aan een samenhangend en integraal beleid. Hierbij sluiten we aan op de belevingswereld van de Zevenaarse inwoners en op de sociale structuren in onze gemeente. De visie draagt bij aan het realiseren van de ambities en doelstellingen binnen het sociaal domein.
Hierbij gelden de volgende randvoorwaarden: financiële beheersbaarheid, goed opdrachtgever-opdrachtnemerschap en datagestuurd werken.
De ambities voor het sociaal domein zijn: we doen (alleen) wat nodig is; eer inwoners in Zevenaar leven in een (sociaal) veilige omgeving; meer inwoners doen zo zelfstandig mogelijk mee aan de maatschappij.

We houden bij de beleidsontwikkeling en uitvoering de volgende principes in acht:

- Rechtszekerheid – we doen wat nodig is
- Primaire levensbehoefte – eigen verantwoordelijkheid
- Positieve gezondheid – samen verantwoordelijk
- Integrale benadering – de mens staat centraal
- Van en voor inwoners – inclusieve samenleving
- Participatie – netwerk samenleving
- Regionale samenwerking – slim volgen in de basis en voorop lopen waar nodig

Wat willen we?
Wij willen de kansen en mogelijkheden van (kwetsbare) inwoners vergroten.

Ontwikkelingen
Tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten (TONK)
De regeling TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten) is bedoeld voor huishoudens die door de Coronacrisis te maken hebben met een onvoorzienbare inkomensdaling, en die daardoor noodzakelijke woonkosten niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden. Gemeenten hebben beleidsvrijheid in het vormgeven van beleidsregels voor de TONK. Vanuit het rijk ontvangt de gemeente een budget voor de uitvoering en voor de regeling. De TONK loopt van 1 januari 2021 tot 1 juli 2021.

Aangepaste Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
We zijn aan de slag gegaan met aanpak vroegsignalering schulden. Vanaf 1 januari 2021 is vroegsignalering een nieuwe wettelijke taak als gevolg van de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Vroegsignalering binnen de schuldhulpverlening is het in een zo vroeg mogelijk stadium in beeld brengen van mensen met financiële problemen om vroegtijdige hulpverlening mogelijk te maken. De wijzigingen houden concreet in dat de gemeente door signaalpartners op de hoogte wordt gesteld van beginnende betalingsachterstanden. De signaalpartners moeten wel eerst zelf aantoonbaar hun best hebben gedaan om hun inwoners te bereiken en een betalingsregeling aan te bieden. Het gaat om betalingsachterstanden van vaste lasten, huur, zorgpremie, energie en drinkwater. De signaalpartners zijn verplicht de betalingsachterstanden te melden als de gemeente daar om vraagt. De pilot Schulden vrij is in de reguliere organisatie geïntegreerd. De implementatie van de nieuwe taken kent nog wel een aantal kinderziekten, dat was ook te verwachten. Deze punten worden opgepakt. We gebruiken het eerste half jaar om de implementatie zo goed mogelijk vorm te geven. In de 2e VGR zullen we u verder informeren.

Nieuwe Wet Inburgering
Een belangrijke ontwikkeling de komende jaren is de herziening van het inburgeringsstelsel. Er zijn te veel

belemmeringen in het huidige stelsel voor een goede start van participatie in de Nederlandse samenleving. Volgens het ministerie van SZW is het stelsel ingewikkeld, niet effectief en staat teveel op zichzelf. Aanpassingen van het inburgeringsstelsel moeten zorgen dat gemeenten betere mogelijkheden krijgen om zoveel mogelijk nieuwkomers zo snel mogelijk aan het werk en op het vereiste taalniveau te krijgen. De gemeente krijgt hierin de regierol en wordt onder andere weer verantwoordelijk voor het inburgeringsonderwijs. De nieuwe Wet Inburgering is opnieuw uitgesteld en de beoogde inwerkingtreding is 1 januari 2022. Samen met de Regionale Sociale Dienst de Liemers en andere partners bereiden wij ons voor op deze nieuwe taak.

Kinderopvang toeslagenaffaire
Er is door het rijk afgerond € 28.300 beschikbaar gesteld (specifieke uitkering) met als doel het bekostigen van gemeentelijke hulp ten behoeve van gedupeerden van de toeslagenproblematiek.
Deze middelen kunnen/mogen ingezet worden in de periode 2020 t/m 2022 en zijn bedoeld voor ondersteuning aan gedupeerde ouder(s). Dit kan ook zijn de uren inzet van medewerkers (bijv. sociaal team of schuldhulpverlening of wellicht extra inhuur).
Op dit moment zijn we in afwachting van de gegevens van de belastingdienst van de naar verwachting 33 gedupeerden in de gemeente Zevenaar. We nemen contact op met deze inwoners en maken een analyse van wat nodig is. Aan de hand van die analyse bepalen we de aanpak en maken een inschatting van de kosten die daarmee gemoeid zijn.

Uitstel wetsontwerp Uitvoeren breed offensief
Het wetsvoorstel is onderdeel van een breed offensief om mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen en te houden. Het gaat hierbij om mensen die onder de Participatiewet of Wajong vallen en niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen.
Het wetsontwerp Breed Offensief zou op 1 juli 2021 in werking treden, maar is door de Tweede Kamer al diverse keren uitgesteld en staat nu begin april 2021 op de planning. Mocht het ontwerp spoedig behandeld worden, dan zou het op 1 januari 2022 in werking kunnen treden. Maar zeker is dat nog niet.

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)
De Tozo is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de corona crisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de corona crisis tot onder het sociaal minimum daalt en/of in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de corona crisis op te vangen.
Per 1 april 2021 gaat de verlengde Tozo 4 in, deze loopt door tot 1 juli 2021. In deze Tozo 4 zou sprake zijn van een vermogenstoets. Het kabinet ziet echter af van de invoering daarvan.

Ondersteuning voor heroriëntatie van zelfstandig ondernemers
Gemeenten hebben sinds 1 januari 2021 de taak om zelfstandigen te helpen bij hun heroriëntatie op de arbeidsmarkt. Het is een van de fases van de Tozo. Zelfstandig ondernemers kunnen steun krijgen bij heroriëntatie op een ander verdienmodel of een baan in loondienst. Dat kan via coaching, advies, bij- of omscholing. De ondersteuning voor heroriëntatie van zelfstandig ondernemers wordt voor de gemeente Zevenaar uitgevoerd door de RSD.

Crisisdienstverlening arbeidsmarkt
Met coronasteun voor crisisdienstverlening op de arbeidsmarkt richt het kabinet de pijlen op het voorkomen van langdurige werkloosheid en de afnemende kansen op werk, bijvoorbeeld onder jongeren. In regionale mobiliteitsteams met ontschotte budgetten wordt (samen) gewerkt aan begeleiding naar werk. Regionale mobiliteitsteams bieden hulp aan werkgevers en zijn werknemers die met werkloosheid worden bedreigd. Het regionaal mobiliteitsteam kan al hulp bieden aan mensen die nog aan het werk zijn maar met werkloosheid worden bedreigd vóórdat zij in een uitkering belanden. Dat geldt ook voor mensen die zich bij de gemeente melden voor een bijstandsuitkering. Gemeenten spelen in deze crisisdienstverlening een belangrijke rol, samen met bijvoorbeeld UWV, onderwijs en sociale partners (waaronder de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven /SBB). Uitvoering van deze dienstverlening vindt voor Zevenaar plaats binnen de Arbeidsmarktregio Midden Gelderland.

WAT WILLEN WE?

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Het versterken van de sociale structuur én de 'basis op orde' in onze gemeente. Het gaat hier om het geheel van inwoners, organisaties, diensten en voorzieningen. De essentie is de samenhang tussen de mensen te versterken, de leefbaarheid te vergroten en de participatie in de stad, dorpen en wijken te bevorderen. Wij versterken deze structuur onder andere door inwoners en organisaties te faciliteren bij initiatieven, hen daarbij te ondersteunen en te positioneren. Daarbij investeren we in ontmoeting dichtbij onze inwoners en maatschappelijke partners. Als regisseur stellen wij ons actief op om verbindingen te initiëren en te stimuleren. Het gaat tot slot ook om grip op de kosten en flexibiliteit ten aanzien van inkoop en verantwoording binnen het sociaal domein te versterken.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

We gaan op het gebied van jeugd en maatschappelijke ondersteuning uit van de kracht van de samenleving en sluiten aan bij de leefwereld van inwoners en gezinnen. Onze activiteiten zijn erop gericht de inwoners in hun kracht te zetten en de samenleving actiever te maken. Hierbij houden we oog voor kwetsbaarheid, vergrijzing en voor jeugd en gezin. Daarbij zijn we gericht op het verminderen van de kosten van jeugdhulp en maatschappelijke ondersteuning.

6.3 (Arbeids)Participatie

Wij willen de zelfredzaamheid van onze inwoners, de sociale cohesie en de lokale economie bevorderen. Daarom streven wij naar een inclusieve arbeidsmarkt. Een arbeidsmarkt waaraan alle inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen deelnemen, ongeacht leeftijd, achtergrond of arbeidshandicap. Inwoners die minder zelfredzaam zijn, ondersteunen wij door middel van verschillende voorzieningen.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving	2022		
6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)	2022		
6.1.3 Vergroten toegankelijkheid informatie, advies, ondersteuning en zorg	2022		
6.1.4 Vergroten grip op kosten	2022		
6.1.5 Versterken tellen, luisteren en vertellen om ontwikkelingen in het sociaal domein te volgen	2022		
6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo	2022		
6.2.3 Versterken samenwerking tussen zorg en veiligheid	2020		
6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers	2021		
6.2.5 Ondersteunen vrijwilligers	2022		
6.2.6 Uitvoeringsagenda Wmo en Jeugd	2023		
6.3.1 Begeleiden mensen naar werk	2020		
6.3.3 Inburgeringsbeleid	2022		
6.3.6 Stimuleren dat meer inwoners die op het bestaansminimum leven aan het werk gaan (Armoedebeleid)	2023		
6.3.7 Verminderen van sociale uitsluiting door armoede	2023		
6.3.8 Sneller signaleren van schulden	2023		
6.3.9 Verhogen financiële zelfredzaamheid van inwoners met schulden	2023		

6.3 (Arbeids)Participatie

6.3.3 Inburgeringsbeleid — Jaar realisatie 2022

We zetten ons er voor in dat statushouders zo snel mogelijk kunnen beginnen met integreren en participeren. We doen dat samen met alle inwoners van onze gemeente. Integratie en participatie starten direct bij de huisvesting van de statushouder in onze gemeente.

Stand van zaken

Status 2020	**Status 1e VGR**
Volgens plan	Niet volgens plan

De voorbereiding op de nieuwe Wet Inburgering is volop gaande. Aanpassingen van het inburgeringsstelsel moeten ervoor zorgen dat gemeenten betere mogelijkheden krijgen om zoveel mogelijk nieuwkomers zo snel mogelijk aan het werk en op het vereiste taalniveau te krijgen. De gemeente krijgt hierin de regierol en wordt onder andere weer verantwoordelijk voor het inburgeringsonderwijs. De nieuwe wet treedt naar verwachting in werking op 1 januari 2022.

Vanwege de verhoogde taakstelling voor huisvesting van statushouders in 2021 is het de vraag of we de taakstelling dit jaar gaan realiseren.

Voorstel raad
Bijsturing is niet nodig. Samen met de woningcorporaties blijven wij ons sterk maken voor passende en tijdige huisvesting voor de statushouders die aan onze gemeente gekoppeld worden.

Beleidsdoelstellingen

Hieronder vind u beleidsdoelstellingen die opgenomen zijn in het Beleidsplan Jeugdwet, Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) en Participatiewet 2020-2023.

Op basis van de implementatieagenda Sociaal Domein 2020 werken we aan het verbeteren en het behalen van de doelstellingen.
Begin dit jaar zijn wij begonnen met het opstellen en implementeren van maatregelen. De effecten van deze maatregelen kunnen wij pas op een later moment meten. Wij verwachten de eerste resultaten te kunnen melden bij de volgende voortgangsrapportage.

6.1 Structuurversterking (overkoepelend) incl. toegang

Doelstelling

- Vanaf 2023 geven we voor de toegang per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland.

  Stand van zaken: Het Gelders gemiddelde over 2020 is nog niet bekend. Wel zien wij dat onze eigen kosten in 2020 zijn gedaald van € 75 naar € 73 per inwoner.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2021 scoort minimaal 88%, van de ouders van en jongeren met een individuele voorziening voor jeugdhulp op de vraag: "Bent u goed geholpen bij vragen en problemen?" minimaal een voldoende.

  Stand van zaken: Het cliëntervaringsonderzoek wordt eens per jaar uitgevoerd en over 2020 is nog geen nieuwe data beschikbaar. Het cliëntervaringsonderzoek over 2020 moet nog worden uitgevoerd. De uitvoering vindt in het tweede kwartaal van 2021 plaats.

- Vanaf 2020 geven we voor de Wmo (op de taakvelden 6.6 en 6.71) per inwoner jaarlijks niet meer uit dan gemiddeld in Gelderland

Stand van zaken In 2020 zijn de uitgaven per inwoner voor de taakvelden 6.6 en 6.71 gestegen ten opzichte van 2019 van € 239 naar € 250. Procentueel zijn wij daarmee 5% gestegen. We kunnen deze echter nog niet spiegelen aan Gelderse cijfers over 2020.

- In 2023 zijn de bezuinigingsmaatregelen van in totaal twee miljoen euro binnen het sociaal domein gehaald zoals deze in de begroting 2020-2023 zijn vastgesteld.

Stand van zaken Voor 2021 is een bezuinigingsbedrag van € 1.350.000 ingeboekt. Van dit bedrag is structureel vanuit 2020 afgerond € 200.000 aan besparingen gerealiseerd (aanbesteding kosten huishoudelijke hulp). Resteert nog een forse opdracht.
Het jaar 2021 staat binnen het programma Sociaal Domein nog steeds in het teken van een kanteling binnen de werkwijze van het sociaal domein. Dit is een brede kanteling van beleid naar uitvoering en andersom om van transitie naar transformatie te komen. Hierbij hebben we nadrukkelijk ingezet op de basis op orde te krijgen en werkzaamheden effectiever te kunnen uitvoeren. Hiermee bouwen we aan stevige basis om in 2021 meer inzet te kunnen plegen op het realiseren van voorliggende voorzieningen en preventie. Verder worden we nog steeds geconfronteerd met de effecten van de coronacrisis. De effecten hebben invloed op de verandersnelheid van de organisatie. Activiteiten in relatie tot de realisatie van de bezuinigingen hebben vertraging opgelopen, maar zijn wel in gang gezet en komen dit jaar en verder tot effectuering.

- In de jaren 2020 t/m 2023 woont minimaal 945 van de 1000 inwoners van 75 jaar en ouder zelfstandig.

Stand van zaken In het 4e kwartaal van 2020 woont 945 van de 1000 inwoners van 75 jaar en ouder zelfstandig (bron waarstaatjegemeente.nl). Dit is een lichte stijging t.o.v. 2019. In 2019 woonde 944 van de 1000 inwoners van 75 jaar en ouder zelfstandig. Hiermee hebben we de doelstelling uit het beleidsplan voor 2020 gerealiseerd.

6.2 Jeugd en maatschappelijke ondersteuning

Doelstelling

- Vanaf 2023 geven we, per duizend jeugdigen, niet meer uit aan maatwerkdienstverlening 18- (taakveld 6.72) en geëscaleerde zorg (taakveld 6.82) dan gemiddeld in Gelderland.

Stand van zaken Het is op dit moment nog te vroeg in het jaar om een betrouwbare vooruitblik te geven op de ontwikkeling van de kosten over 2021.
De jeugdzorg declaraties over januari en februari zijn nog niet allemaal binnen. Een vergelijking met het Gelders gemiddelde is op dit moment van het jaar ook nog niet te maken. De cijfers over 2020 worden 14 juli 2021 gepubliceerd.

- Vanaf 2023 is het aantal jeugdigen met jeugdhulp met verblijf niet meer dan 0,1% hoger dan het gemiddelde in Gelderland.

Stand van zaken Het Gelders gemiddelde over het eerste half jaar van 2020 is 1,2%, ten opzichte van 1,4% voor Zevenaar. In de tweede half jaar van 2021 wordt er gestart met een analyse van het gebruikt van jeugdzorg met verblijf om een lokaal plan te maken de instroom te verminderen. Regionaal wordt in 2021 het Perspectiefoverleg voortgezet, wat moet zorgen voor verminderde instroom en snellere doorstroom van residentiële verblijfscliënten. Daarnaast wordt een alternatief zorgaanbod uitgewerkt waar jongeren beter passende verblijfszorg kunnen krijgen, dan nu het geval is. Dit zijn de zogenaamde kleinschalige voorzieningen.

- Vanaf 2023 is het aantal jongeren met een gedwongen maatregel niet meer dan 0,1% hoger dan het gemiddelde in Gelderland.

Stand van zaken Deze doelstelling is voor 2023 opgesteld. Zover zijn we nog niet. De laatst beschikbare data (waar staat je gemeente) toont dat Zevenaar zowel wat betreft Jeugdbescherming (1,2% v.d. jongeren tot 18 jaar) als wat betreft jeugdreclassering (0,3 % v.d. jongeren van 12 tot 23 jaar) in de eerste helft van 2020 gelijk is aan het Gelders gemiddelde.

- Van alle casussen waar het gebiedsteam bij betrokken is neemt het aantal casussen dat als onveilig wordt gedefinieerd en waar een acute interventie nodig is jaarlijks met 5% af.

Stand van zaken Per mei 2021 start een consulententeam dat specifiek regie gaat voeren op zorg- en veiligheidscasussen. Het onderscheid in AVE-zwaarte wordt via de suite nu nog niet structureel gemonitord. Als deze data beschikbaar komt zal deze hier voortaan in beeld worden gebracht. (AVE staat voor aanpak voorkomen escalatie)

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 scoort minimaal 77% van de ouders en jeugdigen met een individuele voorziening op de vraag "Door de hulp gaat het beter met de jongere op school, werk of dagbesteding" dat het beter gaat met de jongere.

Stand van zaken Het cliëntervaringsonderzoek wordt eens per jaar uitgevoerd en over 2020 is nog geen nieuwe data beschikbaar. Het cliëntervaringsonderzoek over 2020 moet nog worden uitgevoerd.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 scoort minimaal 60%, van de inwoners met een Wmo maatwerkvoorziening op de vraag "mensen uit mijn omgeving om hulp vragen is voor mij ... (0 = Heel erg moeilijk, 10 = Heel erg makkelijk)" minimaal een 7.

Stand van zaken Het cliëntervaringsonderzoek wordt eens per jaar uitgevoerd en over 2020 is nog geen nieuwe data beschikbaar. Het cliëntervaringsonderzoek over 2020 moet nog worden uitgevoerd.

- In het cliëntervaringsonderzoek over 2022 geeft minimaal 75% van het aantal Wmo cliënten met één of meerdere van de volgende maatwerkvoorzieningen; begeleiding, dagbesteding, vervoer, rolstoel aan dat hij/zij beter kan meedoen aan de samenleving.

Stand van zaken Het cliëntervaringsonderzoek wordt eens per jaar uitgevoerd en over 2020 is nog geen nieuwe data beschikbaar. Het cliëntervaringsonderzoek over 2020 moet nog worden uitgevoerd.

6.3 (Arbeids)Participatie

Doelstelling

- Het aantal cliënten dat vanuit de toegang instroomt in Zevenaar Schuldenvrij neemt vanaf 2020 jaarlijks toe met 5%.

Stand van zaken We zijn begin 2021 gestart met het uitvoeren van de wettelijke taak 'vroegsignalering schulden'. Dit betekent dat we signalen van betalingsachterstanden ontvangen van de wettelijke signaalpartners waaronder zorgverzekeraars en woningbouwcorporaties. Op deze manier komen inwoners met financiële problemen eerder bij ons in beeld, zodat wij problematische schulden door effectieve inzet van vroegsignalering kunnen voorkomen. We verwachten dat door de Coronacrisis meer mensen in schulden komen, al is dit nog niet goed zichtbaar.

- Het aantal Zevenaarse inwoners dat in trede 1/2a bij RSD "de Liemers" zit en bekend is en een plan heeft bij de toegang van de gemeente Zevenaar neemt jaarlijks toe met 3%" ten opzichte van 2019.

Stand van zaken Dit item maakt onderdeel uit van de implementatieagenda Sociaal Domein 2020; nadere invulling van dit onderwerp vindt plaats in de nieuwe bestuurlijke opdracht RSD 2021 -2023.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	12.757	11.941	11.157	10.757
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	**12.757**	**11.941**	**11.157**	**10.757**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
5. Coronaeffecten	**1.500**	**0**	**0**	**0**
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)	1.500	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage	**1.500**	**0**	**0**	**0**
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	**14.257**	**11.941**	**11.157**	**10.757**
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	61.940	59.600	57.416	56.126
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	258	210	210	210
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	**63.998**	**59.448**	**57.239**	**55.951**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	**-290**	**0**	**0**	**0**
Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein	-290	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	**-246**	**-362**	**-387**	**-385**
Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase	-246	-362	-387	-385
5. Coronaeffecten	**2.337**	**0**	**0**	**0**
Extra middelen re-integratie	270	0	0	0
Gevolgen corona doelgroepenvervoer	-70	0	0	0
Intensivering armoede- en schuldenproblematiek	87	0	0	0
Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)	550	0	0	0
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)	1.500	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	**63.998**	**59.448**	**57.239**	**55.951**
Saldo voor bestemming	**-49.742**	**-47.507**	**-46.082**	**-45.194**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	171	192	93	26
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	47	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0

Totaal onttrekkingen reserves	**219**	**192**	**93**	**26**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming	**-49.523**	**-47.316**	**-45.989**	**-45.168**

Toelichting financiële ontwikkelingen

1. Autonome ontwikkelingen

Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein

De bijdrage voor 2021 aan de MGR Sociaal Domein voor de module WgSW is op basis gewijzigde (concept) begroting 2021 -conform de regeling- aangepast op basis van het aantal arbeidsjaren per gemeente op 30-10-2020. De structurele effecten worden verwerkt in de Kadernota 2022-2025.

2. Actualisatie bestaand beleid

Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase

Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Begin januari 2021 hebben wij u hierover in een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN. In deze 1e voortgangsrapportage verwerken wij dit 1e pakket maatregelen van de businesscase. Daarnaast zijn de begrotingscijfers aangepast aan de meest actuele cijfers van de BVO DRAN. Hierdoor sluiten de begrotingscijfers van het doelgroepenvervoer bij de behandeling van de 1e voortgangsrapportage en de meerjarenbegroting 2022-2025 van de BVO DRAN in de raadsvergadering van juni op elkaar aan.

De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. Daarnaast leiden overige ontwikkelingen in de meerjarenbegroting BVO DRAN tot beperkte voordelen.

In deze 1e voortgangsrapportage is ook de verdeling van de kosten doelgroepenvervoer over de vier verschillende producten bijgesteld. Deze aanpassing is budgettair neutraal. De verdeling over de producten was in onze begroting niet juist meer. De aanpassing weerspiegelt dus niet de ontwikkeling in de werkelijke vervoersstromen in de afgelopen jaren.

5. Coronaeffecten

Extra middelen re-integratie

Als onderdeel van het steun- en herstelpakket heeft het rijk via de decembercirculaire 2020 extra middelen (€ 176.000) voor re-integratie van bijstandsgerechtigden beschikbaar gesteld. Daarnaast is een extra tijdelijke impuls beschikbaar gesteld om gemeenten in staat te stellen dienstverlening te intensiveren aan mensen die als gevolg van de crisis de bijstand instromen (€ 94.000).

Gevolgen corona doelgroepenvervoer

Ook in 2021 verwachten wij minder uitgaven voor het doelgroepenvervoer vanwege corona. De voordelen zijn als volgt verdeeld:
€ 10.000 jeugdvervoer
€ 30.000 dagbesteding
€ 30.000 Wmovervoer
€ 80.000 leerlingenvervoer
In totaal bedragen de verwachte lagere uitgaven € 150.000

Intensivering armoede- en schuldenproblematiek

Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het rijk extra middelen voor het gemeentelijk schuldenbeleid en de bijzondere bijstand beschikbaar, gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek. Met deze extra middelen worden wij in staat gesteld om onze inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen.

Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)

Voor de uitvoering van de TONK worden extra middelen aan het gemeentefonds toegevoegd (via twee tranches) op basis van de verdeelsleutel minimabeleid. Dit betekent dat de middelen lokaal verantwoord moeten worden en niet specifiek verantwoord hoeven te worden aan het rijk. Voor Zevenaar gaat het om een bedrag van € 550.000 voor de eerste helft van 2021. Dit bedrag is bedoeld voor zowel de kosten van de regeling (tegemoetkoming voor inwoners) als voor de uitvoeringskosten van de gemeente.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)

Het rijk heeft de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers verlengd. Hierdoor ontvangen we in 2021 wederom incidentele middelen (via een specifieke uitkering) om de kosten te dekken.

7. VOLKSGEZONDHEID EN DUURZAAMHEID

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden volksgezondheid, milieu en duurzaamheid. Volksgezondheid richt zich op een gezonde leefomgeving en leefstijl. Duurzaamheid en milieu richten zich op energietransitie, CO_2 reductie, water (riolering), geluid, lucht, bodem en grond- en afvalstoffen. Ook gaat dit programma over de toezichthoudende en handhavende taken binnen deze beleidsvelden.

Wat willen we?
Behouden en bevorderen van een duurzame en gezonde leefomgeving voor nu en de volgende generaties.

WAT WILLEN WE?

7.1 Gezondheidszorg

We willen dat iedereen in onze gemeente gezond kan leven en opgroeien. Het accent ligt daarbij op jeugd en ouderen.

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO_2 reductie)

In 2025 is minimaal 49% van de benodigde energie voor onze hele gemeente duurzaam opgewekt. In 2040 is dit (bijna) 100%. In 2025 is de eigen organisatie energie- en CO^2-neutraal.

7.3 Duurzaam inzamelen en verwerken afval

In 2020 voldoen wij aan de doelstelling uit het programma Van Afval Naar Grondstof (VANG) van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Die doelstelling is maximaal 100 kg restafval per inwoner per jaar in 2020.

7.4 Afvalwater en waterhuishouding

Wij willen de duurzaamheid in de buitenruimte bevorderen. Daarnaast hebben wij de wettelijke zorgplicht om het stedelijk afvalwater in te zamelen en te transporteren, de afvoer van het regenwater in de openbare ruimte en de grondwaterstand. Deze gemeentelijke taken zijn vastgelegd in het Watertakenplan De Liemers (WTP) 2017-2021.

7.5 Milieu

Wij willen een duurzame en gezonde omgeving om in te leven. Samen met de Omgevingsdienst Regio Arnhem zetten we ons daarom in voor een doelmatige uitvoering en handhaving van milieuwetgeving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
7.1.3 Reguliere taken	2022		
7.1.4 Uitvoeren programma Korte Voorzieningketens vervolg	2020		
7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar	2023		
7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie	2025		
7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente	2021		
7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar	2040		
7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)	2023		
7.2.7 Uitvoeren van de Routekaart ...op weg naar een energie neutraal Zevenaar (2016-2020)	2040		
7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)	2023		
7.3.1 Verminderen restafval per inwoner (max. 100 kg)	2020		

7.4.1 Uitvoeren duurzaamheidsmaatregelen Watertakenplan 2021

7.2 Duurzaamheid (energietransitie en CO_2 reductie)

7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie **Jaar realisatie** **2025**

Wij streven in 2025 naar een energieneutrale eigen organisatie. Hiervoor voeren we projecten uit op het gebied van gebouwen en vastgoed, bedrijfsvoering en mobiliteit.
In één van de projecten voeren we een onderzoek uit naar de manier waarop we ons eigen wagenpark verduurzamen.

Stand van zaken

Status 2020	**Status 1e VGR**
Niet volgens plan	Niet volgens plan

Eind 2019 is de monitoringstool de CO_2-Prestatieladder ingevoerd waarmee de CO_2- en energieprestaties van de eigen organisatie gemeten kan worden. Op basis van de CO_2 prestatielader is een uitvoeringsprogramma opgesteld. Voor het ondersteunen van de uitvoering en voor de monitoring om bij te kunnen sturen zijn extra middelen nodig.
Vanwege de integrale afweging van het begrotingstraject 2021 e.v. zijn deze middelen niet in de begroting opgenomen. Daarom wordt in de komende Kadernota hiervoor een voorstel ingediend. Voor het jaar 2021 is geen monitoring mogelijk.

Voorstel raad
Vanwege de integrale afweging van het begrotingstraject 2021 e.v. zijn deze middelen niet in de begroting opgenomen. Daarom wordt in de komende Kadernota hiervoor een voorstel ingediend.

7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente **Jaar realisatie** **2021**

'Fairtrade gemeente' is een predicaat dat vanuit 3 samenwerkende fairtrade organisaties kan worden toegekend als een gemeente op 6 criteria inzet toont voor fairtrade. Het gaat dan om gemeente in de zin van 'lokale gemeenschap', niet enkel 'gemeentelijke overheid'. Wij onderzoeken of er in de lokale samenleving animo is voor een werkgroep die fairtrade (en het behalen van het predicaat) wil oppakken.
Fairtrade nemen wij op in ons gemeentelijke inkoopbeleid, mogelijk onder het bredere vaandel van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen'. Het facet fairtrade brengen wij periodiek onder de aandacht van inkopende budgethouders en betrokken in de periodieke peiling rond het inkoopbeleid.

Stand van zaken

Status 2020	**Status 1e VGR**
Volgens plan	Niet volgens plan

Er blijkt voldoende behoefte om verder in te zetten op het behalen van de titel 'fairtradegemeente', maar budget daarvoor ontbreekt. Bij het vaststellen van de 2de VGR 2020 is ingestemd met 'on-hold' zetten van het traject.

Voorstel raad
Opnieuw instemmen met het 'on-hold' zetten van het vervolg van dit traject tot een geïnteresseerde afstudeerder zich meldt.

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	9.030	8.914	8.914	8.914
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Tot de 1e Voortgangsrapportage	44	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	**9.074**	**8.914**	**8.914**	**8.914**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	**345**	**0**	**0**	**0**
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)	345	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage	**345**	**0**	**0**	**0**
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	**9.419**	**8.914**	**8.914**	**8.914**
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	10.723	10.353	10.437	10.379
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	21	21	10	10
Tot de 1e Voortgangsrapportage	264	0	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	**11.353**	**10.374**	**10.447**	**10.389**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	**345**	**0**	**0**	**0**
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)	345	0	0	0
Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	**11.353**	**10.374**	**10.447**	**10.389**
Saldo voor bestemming	**-1.934**	**-1.460**	**-1.533**	**-1.476**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	327	80	80	80
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	-80	-80	-80	-80
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	166	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	**413**	**0**	**0**	**0**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	-80	-80	-80	-80
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	80	80	80	80
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming	**-1.521**	**-1.460**	**-1.533**	**-1.476**

Toelichting financiële ontwikkelingen

2. Actualisatie bestaand beleid

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)

Geraamd worden de specifieke uitkering van het Rijk (afgerond € 344.500) in het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) en de hieruit te verrichten uitgaven. Deze regeling is een vervolg op de RRE. Het doel van de aanvullende regeling is het verminderen van de CO_2-uitstoot door het nemen van energiebesparende maatregelen in de woningvoorraad, zowel koop- als huurwoningen komen in aanmerking. Met deze regeling kunnen gemeenten projecten opzetten waarmee kopers en huurders voorgelicht en gestimuleerd worden om energiebesparende maatregelen te treffen.

8. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

ALGEMEEN

Omschrijving
Dit programma gaat over de beleidsvelden ruimtelijke ordening, grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) en wonen.

Wat willen we?
Wij willen een gemeente zijn waar het aantrekkelijk wonen, werken en leven is.

Ontwikkelingen
Wat betreft de woningmarkt is het een roerige en drukke tijd en neemt de druk op de woningmarkt steeds meer toe. Trends en ontwikkelingen die wij merken zijn o.a. het toenemen van het aantal eenpersoonshuishoudens. Dat komt aan de ene kant door de vergrijzing, aan de andere kant omdat jongeren steeds langer alleenstaand blijven. De Nederlandse bevolking wordt steeds ouder. Deze groep heeft zijn eigen woonvoorkeuren. Eerder werd er vooral voor gezinnen gebouwd, maar tegenwoordig moeten er dus vooral geschikte woningen voor ouderen komen.

Door strengere financieringsvoorwaarden kunnen huishoudens steeds minder lenen. Daarnaast wordt ook de hypotheekrenteaftrek afgebouwd. Met name voor jongeren is het hierdoor steeds moeilijker om een woning te kopen. Zij moeten eerst vermogen opbouwen voor ze een huis kunnen kopen. Tot die tijd wonen ze in een huurwoning. Vooral in de vrije-sectorhuur, omdat ze meestal te veel verdienen om in aanmerking te komen voor sociale huur.
De laatste jaren heeft de woningmarkt zich hersteld, hierdoor stijgen vooral de prijzen van koopwoningen hard, dat is ook te merken in Zevenaar. De lage rentestand en de strengere financieringsvoorwaarden wakkeren deze ontwikkeling nog eens extra aan. Het gevolg is dat een steeds grotere groep geen koopwoning kan betalen en blijft of gaat huren. Hierdoor ontstaat extra druk op de huurmarkt, waardoor ook hier de prijzen stijgen.

Door deze ontwikkelingen is in de regio in 2020 de Woondeal afgesloten. Dit om de woningbouw te versnellen en vooral betaalbare woningen toe te voegen aan de voorraad. Ook vraagt het meer regie van de gemeente om te sturen op het toevoegen van betaalbare woningen. Daarnaast wordt er in de regio een verstedelijkingsstrategie opgesteld voor de lange termijn visie. Naast het toevoegen van woningen is het ook van belang de opgave integraal ruimtelijk op te pakken. Met de visie dat ook het groene landschappelijke karakter van de regio blijft bestaan. Al met al een flinke ruimtelijk opgave.

Beleidskaders
- Structuurvisie Zevenaar 2012-2030
- Omgevingsvisie Gelders Eiland 2030
- Woonvisie Zevenaar
- Woonvisie Gelders Eiland (2018)
- Nota Vastgoedbeleid

WAT WILLEN WE?

8.1 Ruimtelijke Ordening

Wij streven naar een goede balans tussen de ontwikkeling van de stad Zevenaar met een bovenlokaal en regionaal voorzieningenniveau en leefbare kernen met een eigen lokaal voorzieningenaanbod. We maken gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen mogelijk en bevorderen de ruimtelijke kwaliteit en een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Hierbij respecteren wij het landschap en de daarin aanwezige natuur- en cultuurhistorische waarden.

8.2 Stedelijke vernieuwing

Via stedelijke vernieuwing zetten we in op de vitaliteit in dorpen en wijken. We nemen fysieke maatregelen die nodig zijn om wijken en dorpen toekomstbestendig te maken.

8.3 Wonen en bouwen

Wij hebben een toekomstbestendige woningvoorraad. Voor iedereen is er een geschikte woning en onze inwoners wonen prettig.

8.4 Handhaving

Beschermen van de kwaliteit van de (leef-)omgeving door toezicht en handhaving.

WAT DOEN WE?

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020	Status 1e VGR
8.1.1 Invoeren Omgevingswet	2021		
8.2.1 Herinrichten BAT-terrein	2020		
8.3.1 Herontwikkelen Vestersbos Zevenaar	2020		
8.3.2 Regie op woningbouwprogramma	2021		
8.3.3 Verbeteren kwaliteit Dorpsplein Lobith	2020		
8.3.4 Ontwikkelen bouwgrondexploitaties	2025		

WAT KOST HET?

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	5.106	4.984	4.179	1.115
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	235	1.179	1.199	1.220
Tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Baten tot de 1e Voortgangsrapportage	**5.341**	**6.164**	**5.379**	**2.335**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	**60**	**0**	**0**	**0**
Legesinkomsten	60	0	0	0
Totaal mutaties baten 1e Voortgangsrapportage	**60**	**0**	**0**	**0**
Totaal baten na de 1e Voortgangsrapportage	**5.401**	**6.164**	**5.379**	**2.335**
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	7.069	6.929	5.657	2.588
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	289	1.179	1.199	1.220
Tot de 1e Voortgangsrapportage	835	0	0	0
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	**8.253**	**8.108**	**6.857**	**3.808**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
2. Actualisatie bestaand beleid	**60**	**0**	**0**	**0**
Legesinkomsten	60	0	0	0

Totaal lasten na de 1e Voortgangsrapportage	**8.253**	**8.108**	**6.857**	**3.808**
Saldo voor bestemming	**-2.851**	**-1.944**	**-1.478**	**-1.473**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	-1	2	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen reserves	**-1**	**2**	**0**	**0**
Toevoegingen				
Meerjarenbegroting 2021-2024	0	0	0	0
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	0	0	0	0
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	0	0	0	0
Totaal toevoegingen reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo na bestemming	**-2.852**	**-1.942**	**-1.478**	**-1.473**

Toelichting financiële ontwikkelingen

2. Actualisatie bestaand beleid

Legesinkomsten

Er worden extra legesinkomsten verwacht door meer bouwaanvragen. Met name door veel kleine bouwplannen die aangevraagd worden. We ramen de opbrengsten bij met € 60.000. Om alle aanvragen van de omgevingsvergunningen met bijbehorend toezicht af te kunnen handelen, ramen we € 60.000 bij.

FINANCIËN

ALGEMEEN

Inleiding
In dit onderdeel gaan wij in op de ontwikkelingen in de financiële situatie van onze gemeente. Wij presenteren het overzicht van baten en lasten, de financiële ontwikkelingen uit deze rapportage, het actuele financieel meerjarenbeeld en de monitoring van de bezuinigingen.

Beleidskaders
Betreffende financiën van onze gemeente gelden de volgende beleidskaders:

- Financiële verordening 2018
- Nota activerings- en afschrijvingsbeleid 2019
- Nota reserves en voorzieningen 2018

OVERZICHT FINANCIËLE EFFECTEN 1E VOORTGANGSRAPPORTAGE

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
1. Autonome ontwikkelingen	79	11	11	11
Specifieke uitkering stimulering sport 2019	136	0	0	0
Algemene uitkering decembercirculaire 2020	11	11	11	11
Dividend Alliander	-68	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	830	0	0	0
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)	345	0	0	0
Legesinkomsten	60	0	0	0
Hogere opbrengst bij de verkoop van gemeentelijke gronden	65	0	0	0
Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	360	0	0	0
5. Coronaeffecten	2.384	0	0	0
Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)	-210	0	0	0
Toeristenbelasting 2021	-193	0	0	0
Vermakelijkheidsretributie	-30	0	0	0
Parkeerbelasting	-275	0	0	0
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)	1.500	0	0	0
Algemene uitkering decembercirculaire 2020	587	0	0	0
Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK	550	0	0	0
Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering	455	0	0	0
Totaal mutaties 1e Voortgangsrapportage - Baten	3.293	11	11	11
Lasten				
1. Autonome ontwikkelingen	-290	0	0	0
Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein	-290	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	1.226	-234	-223	-215
Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie	95	0	0	0
Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)	345	0	0	0
Taxatiemodel wet WOZ	20	0	0	0
Verschuiven budget Wet Open Overheid	45	0	0	0
Rechtmatigheidsverantwoording / organisatieontwikkeling	100	0	0	0
Capaciteit juridisch advies	80	0	0	0
Controleprogramma Rechtmatigheidsverantwoording	15	15	15	15
Inhuur griffie	57	0	0	0
Legesinkomsten	60	0	0	0
Vergoeding ambtenaren burgerlijke stand	25	25	25	25
Ontwikkeling zaaksysteem en datagedreven sturen	28	28	28	28
Bestrijding eikenprocessierups	50	0	0	0
Bestrijding invasieve soorten	25	0	0	0
Digitaliseren parkeervergunningen/naheffingen betaald parkeren	69	0	0	0
Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase	-217	-404	-393	-385
Variabele vergoeding inzet beschikbaarheidsdiensten Openbare Werken	100	100	100	100

Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	205	0	0	0
Extra budget voor inhuur buitendienst Groen	125	0	0	0
Verhoging krediet herinrichting BAT terrein	0	2	2	2
5. Coronaeffecten	**2.627**	**0**	**0**	**0**
Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector	165	0	0	0
Intensivering armoede- en schuldenproblematiek	87	0	0	0
Inhuur P&O en OOV	100	0	0	0
Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)	550	0	0	0
Gefaseerde terugkeer kantoorgebouw	22	0	0	0
Intern Beheer - facilitaire zaken	-30	0	0	0
Extra middelen re-integratie	270	0	0	0
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)	1.500	0	0	0
Extra middelen verkiezingen	63	0	0	0
Gevolgen corona doelgroepenvervoer	-150	0	0	0
Inzet Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's)	50	0	0	0
Totaal 1e Voortgangsrapportage - Lasten	**3.563**	**-234**	**-223**	**-215**
Totaal mutaties 1e VGR voor bestemming	**-271**	**245**	**234**	**226**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen	0	0	0	0
Toevoegingen	0	0	0	0
Totaal mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal mutaties 1e VGR na bestemming	**-271**	**245**	**234**	**226**

TOELICHTING FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN

1. Autonome ontwikkelingen

Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein

De bijdrage voor 2021 aan de MGR Sociaal Domein voor de module WgSW is op basis gewijzigde (concept) begroting 2021 -conform de regeling- aangepast op basis van het aantal arbeidsjaren per gemeente op 30-10-2020. De structurele effecten worden verwerkt in de Kadernota 2022-2025.

Specifieke uitkering stimulering sport 2019

In januari 2021 is de specifieke uitkering stimulering sport over 2019 definitief vastgesteld door het ministerine van VWS. Hiervoor is een aanvullende uitkering ontvangen.

Algemene uitkering decembercirculaire 2020

In de decembercirculaire 2020 heeft naast de coronacompensatie een geringe bijstelling van de algemene uitkering plaatsgevonden van € 11.000 structureel.

Dividend Alliander

Het dividend over 2020 is ten opzichte van 2019 gedaald als gevolg van een lager nettoresultaat in 2020. De dividenduitkering over 2020 is 69 cent per aandeel, in onze begroting hebben we rekening gehouden met 80 cent.

2. Actualisatie bestaand beleid

Uitvoering beleidsplan vrijetijdseconomie

Voor de uitvoering van het beleidskader vrijetijdseconomie heeft uw raad een totaalbedrag van € 100.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2020-2023.
In 2020 is hiervoor € 5.000 uitgegeven. Met dit voorstel vragen wij u om de resterende € 95.000 uit 2020, beschikbaar te stellen voor 2021.

Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)

Geraamd worden de specifieke uitkering van het Rijk (afgerond € 344.500) in het kader van de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) en de hieruit te verrichten uitgaven. Deze regeling is een vervolg op de RRE. Het doel van de aanvullende regeling is het verminderen van de CO_2-uitstoot door het nemen van energiebesparende maatregelen in de woningvoorraad, zowel koop- als huurwoningen komen in aanmerking. Met deze regeling kunnen gemeenten projecten opzetten waarmee kopers en huurders voorgelicht en gestimuleerd worden om energiebesparende maatregelen te treffen.

Taxatiemodel wet WOZ

Voor het inrichten van het taxatiemodel WOZ ramen we incidenteel € 20.000. Vanwege de verplichte overgang van het waarderen op basis van inhoud naar gebruiksoppervlakte gaan wij de modelinrichting voor woningen volledig opnieuw uitvoeren.

Verschuiven budget Wet Open Overheid

Met deze Wet verbeteren we de transparantie en publieke verantwoording van de overheid door zoveel mogelijk informatie vroegtijdig actief openbaar te maken en te publiceren. Het is nog niet exact bekend wanneer de WOO in werking treedt; de bijbehorende werkzaamheden verschuiven we van 2020 naar 2021. In 2020 is op dit onderdeel een voordeel van € 45.000 in de jaarrekening zichtbaar, in 2021 pakken wij de taken op en melden we op het budget van de WOO een nadeel van € 45.000. Overigens worden we in de uitvoeringskosten door het Rijk gecompenseerd.

Rechtmatigheidsverantwoording / organisatieontwikkeling

Wij stellen voor € 100.000 in 2021 te gaan besteden aan de organisatieontwikkeling om met name het procesmatig werken gericht op de verplichte rechtmatigheidsverantwoording door te ontwikkelen . Gezien de komst van de rechtmatigheidsverantwoording en de wil om als organisatie continu te verbeteren gaan wij dit projectmatig een impuls geven in 2021. Het doorlichten van majeure processen in het kader van de rechtmatigheidsverwoording krijgt in 2022 een vervolg. Daarom komen we in de kadernota met een aanvullende incidentele budgetaanvraag.

Capaciteit juridisch advies

Voor 2020 hadden we incidentele formatie beschikbaar voor de afhandeling van Wob/AVG verzoeken in combinatie met de impuls op de invoering van Juridische KwaliteitsZorg. Het gaat om 1 fte en een bedrag van € 80.000. Hiervoor is een projectplan opgesteld. Door de corona crisis en de inzet op omvangrijke dossiers is het project later opgestart en wordt in de jaarrekening 2020 een overschot gemeld. De inzet van de € 80.000 vindt in zijn geheel in 2021 plaats, hetgeen als een nadeel tot uitdrukking komt in deze 1e Voortgangsrapportage.

Controleprogramma Rechtmatigheidsverantwoording

In de commissie Middelen van 11 februari 2021 is door de accountant een toelichting gegeven op de komst van de rechtmatigheidsverantwoording. Dit vraagt om een uniformere en meer gestandaardiseerde vastlegging van de interne controles, zodat deze de rechtmatigheidsverantwoording kunnen faciliteren. Wij beschikken op dit moment nog niet over een dergelijke faciliteit en willen dit middels een controleapplicatie gaan organiseren. De jaarlijkse kosten voor deze applicatie bedragen € 15.000.

Inhuur griffie

Het contract met de waarnemend griffier is verlengd tot 31 december 2021. Daarnaast is de inzet van de tijdelijke administratieve ondersteuning verlengd tot 1 juli. Wij ramen een nadeel van € 57.000.

Legesinkomsten
Er worden extra legesinkomsten verwacht door meer bouwaanvragen. Met name door veel kleine bouwplannen die aangevraagd worden. We ramen de opbrengsten bij met € 60.000. Om alle aanvragen van de omgevingsvergunningen met bijbehorend toezicht af te kunnen handelen, ramen we € 60.000 bij.

Vergoeding ambtenaren burgerlijke stand
Bij de begroting van 2021 is verzuimd om de vergoeding van de ambtenaren van de burgerlijke stand op te nemen. De vergoeding voor het sluiten van de huwelijken bedraagt € 25.000 per jaar.

Ontwikkeling zaaksysteem en datagedreven sturen
In de begroting van de Regionale ICT-Dienst de Liemers zijn twee nieuwe projecten opgenomen, in lijn met de vastgestelde I-visie en I-strategie. Het gaat om het naar de Cloud brengen van het zaaksysteem (€ 16.000) en ontwikkelingen in datagedreven sturen (€ 40.000). Met het invoeren van een datawarehouse verbeteren we de mogelijkheid om met Business Intelligence datagedreven te werken in het sociaal / fysiek domein en bij de bedrijfsvoering. De helft van de kosten komt via de Inwonerbijdrage voor rekening van Zevenaar.

Hogere opbrengst bij de verkoop van gemeentelijke gronden
We verwachten in 2021 een incidenteel hogere opbrengst op de verkoop van gemeentelijke gronden.
Dit heeft te maken met een uitruil van grond met de provincie en het verkopen van grond in Giesbeek. Dit voordeel is samen € 65.000,-.

Bestrijding eikenprocessierups
Voor 2021 wordt er overlast van eikenprocessierupsen verwacht. Om de overlast te beperken is inhuur van specialisten nodig. De extra kosten worden geraamd op € 50.000,-.

Bestrijding invasieve soorten
Voor de bestrijding van invasieve soorten zoals bijvoorbeeld de Japanse duizendknoop en de reuzenberenklauw is € 25.000,- benodigd. De bestrijding van invasieve soorten volgt uit Europese wetgeving.

Digitaliseren parkeervergunningen/naheffingen betaald parkeren
Onze huidige softwareleverancier gaat de ondersteuning van de toepassing Key2Parkeren beëindigen. We zijn genoodzaakt per 2022 over te stappen naar een nieuw systeem voor parkeervergunningen en verwerking van naheffingen. We maken daarbij tevens een moderniserings-/digitaliseringsslag. Het betreft complexe materie, mede gelet op de koppeling met de verschillende landelijke systemen. De huidige planning gaat uit van een doorlooptijd van het project vanaf besluitvorming door de raad tot medio 2022. We ramen in 2021 eenmalige kosten van de softwareconvergentie en externe projectleider (€ 68.500) voor de eerste fase van het optimaal inrichten van de betaald parkeerprocessen in relatie tot de huidige organisatorische vormgeving. De (structurele) kosten voor 2022 hangen af van de uitkomst van de te voeren aanbesteding. Deze zullen wij met de incidentele kosten voor de tweede fase opvoeren bij de meerjarenbegroting 2022-202

Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase
Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Begin januari 2021 hebben wij u hierover in een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN. In deze 1e voortgangsrapportage verwerken wij dit 1e pakket maatregelen van de businesscase. Daarnaast zijn de begrotingscijfers aangepast aan de meest actuele cijfers van de BVO DRAN. Hierdoor sluiten de begrotingscijfers van het doelgroepenvervoer bij de behandeling van de 1e voortgangsrapportage en de meerjarenbegroting 2022-2025 van de BVO DRAN in de raadsvergadering van juni op elkaar aan.
De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. Daarnaast leiden overige ontwikkelingen in de meerjarenbegroting BVO DRAN tot beperkte voordelen.

In deze 1e voortgangsrapportage is ook de verdeling van de kosten doelgroepenvervoer over de vier verschillende producten bijgesteld. Deze aanpassing is budgettair neutraal. De verdeling over de producten was in onze begroting niet juist meer. De aanpassing weerspiegelt dus niet de ontwikkeling in de werkelijke vervoersstromen in de afgelopen jaren.

Variabele vergoeding inzet beschikbaarheidsdiensten Openbare Werken
Het overwerk van de medewerkers van afdeling Openbare Werken heeft een structureel karakter. De daadwerkelijke inzet verantwoorden wij op de post overwerk. Dit gaat met name over gladheidsbestrijding. In de begroting is hiervoor geen structurele raming opgenomen; voorheen werden de overuren gedekt uit vacatureruimte, echter deze is sinds 2020 niet meer beschikbaar aangezien de formatie nagenoeg volledig is ingevuld.

Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed
Eind 2020 is het pand aan de Hengelderweg verkocht voor €275.000. Dit is een jaar eerder dan gepland, maar de opbrengst is €10.000 lager dan eerder gedacht.
De verkoop van het pand aan de Meentsestraat met een verwachte winst van € 120.000 is een jaar vertraagd van 2020 naar 2021. Dit geldt ook voor de verkoop van het pand aan de Kerkstraat (oude Liemers Museum) met een verwachte winst van € 310.000.

In deze voortgangsrapportage is het effect terug te zien als nadeel van € 155.000 op programma 0 en een voordeel van € 310.000 op programma 5. Per saldo is het effect €155.000 positief.

Extra budget voor inhuur buitendienst Groen
Wij komen tekort op de inhuur van personeel voor werkzaamheden ten behoeve van de groenvoorziening. Dit betreft ook de inzet van medewerkers van Scalabor voor de groenvoorziening. Voorheen werd bewust vacatureruimte van de afdeling openbare werken ingezet voor inhuur en de inzet van Scalabor. Echter deze ruimte is er niet meer vanwege structurele invulling van de vacatures. Dit levert een nadeel op van € 125.000 in de begroting van 2021. We zijn in gesprek met Scalabor om een nieuw contract af te sluiten en de inzet van de medewerkers van Scalabor in de groenvoorziening voort te zetten. We nemen bij de aankomende kadernota de structurele effecten op.

Verhoging krediet herinrichting BAT terrein
Voor de inrichting van de strook gemeentelijk eigendom rond de Turmac Cultuurfabriek is geen budget beschikbaar. Ook binnen het beschikbare budget voor de inrichting van het voorterrein bleek geen ruimte aanwezig om de inrichtingskosten (ca. € 45.000) van deze strook te dekken. Inrichting van deze strook is noodzakelijk om de volgende redenen:
• De strook grenst aan / loopt over in de openbare ruimte van het BAT-terrein 1e fase welke nu woonrijp wordt ingericht. Niet inrichten van de strook zal een storend beeld geven (o.a. groei van onkruid en eventueel ongewenst gebruik van de betreffende strook voor bijvoorbeeld parkeren), wat reactie van de bewoners op zal roepen;
• Onderdeel van de inrichting van deze strook betreft de entree aan de achterzijde van de Turmac Cultuur fabriek. Niet inrichten betekent een slordige, onaantrekkelijke entree naar de cultuurfabriek;
• Onderdeel van de inrichting van de strook betreft ook de inrichting van de laad- en losplaats van de Turmac Cultuurfabriek. Niet inrichten van deze strook betekent dat laden en lossen vanaf het voorplein noodzakelijk blijft en dat tijdens de herinrichting van het voorplein er geen laad- en losmogelijkheid voor de cultuurfabriek is.
Het eventueel later inrichten van deze strook betekent direct minimaal een half jaar later omdat er (normaliter) geen werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de garantieperiode van het woonrijp maken.

5. Coronaeffecten
Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector
Door het rijk zijn via de algemene uitkering (decembercirculaire 2020) extra middelen toegekend voor ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur. Met deze middelen zijn we in staat om de instellingen te ondersteunen en zo de lokale culturele infrastructuur in stand te houden. Het is aan de gemeente zelf om deze middelen in te zetten waar de culturele infrastructuur de steun het hardst nodig heeft.

Intensivering armoede- en schuldenproblematiek
Als onderdeel van het steun- en herstelpakket stelt het rijk extra middelen voor het gemeentelijk schuldenbeleid en de bijzondere bijstand beschikbaar, gelet op de voorziene toename van de armoede- en schuldenproblematiek. Met deze extra middelen worden wij in staat gesteld om onze inwoners waar nodig van dichtbij te blijven ondersteunen.

Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)
Door de coronacrisis wachten bedrijven met investeren in de bouw van bedrijfspanden. Hierdoor is er minder gebouwd op 7Poort. Dit resulteert in een incidentele minderopbrengst OZB van € 210.000 ten opzichte van de begroting voor 2021.

Toeristenbelasting 2021
Gezien de invloed van de corona-maatregelen op de toeristische sector ramen wij in 2021 een nadeel van € 193.0000.

Inhuur P&O en OOV
In het corona-jaar 2020 zijn bij P&O en OOV (openbare Orde & Veiligheid) achterstanden ontstaan in de werkzaamheden. Daarnaast moeten we nieuwe thema's oppakken die gaan over het hybride werken en de gevolgen van Covid-19. De wijze waarop het werk wordt gedaan is veranderd. Thuis werken en 1,5 meter afstand houden is de nieuwe norm. De impact is groot op de organisatie en om dat te organiseren is binnen afdeling Bedrijfsvoering tijdelijk extra capaciteit nodig. We vragen voor P&O een bedrag van € 70.000 en voor OOV € 30.000.

Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)
Voor de uitvoering van de TONK worden extra middelen aan het gemeentefonds toegevoegd (via twee tranches) op basis van de verdeelsleutel minimabeleid. Dit betekent dat de middelen lokaal verantwoord moeten worden en niet specifiek verantwoord hoeven te worden aan het rijk. Voor Zevenaar gaat het om een bedrag van € 550.000 voor de eerste helft van 2021. Dit bedrag is bedoeld voor zowel de kosten van de regeling (tegemoetkoming voor inwoners) als voor de uitvoeringskosten van de gemeente.

Gefaseerde terugkeer kantoorgebouw
In de periode na afloop van de noodmaatregelen vanwege de coronapandemie keren medewerkers gefaseerd terug in het kantoorgebouw. We verwachten extra uitgaven voor de nieuwe inrichting van de werkruimte waarbij meer aandacht is voor overleg en ontmoeting. Hierbij gaan we uit van een matig herstel in 2021, waarbij we verwachten dat de situatie in de loop van het 3e kwartaal 2021 weer redelijk (het nieuwe) normaal zal zijn.

Intern Beheer - facilitaire zaken
We melden enkele incidentele voordelen in de budgetten voor printkosten, portokosten en recepties. Het voordeel is voor het merendeel corona gerelateerd.

Vermakelijkheidsretributie
Het corona-effect op de vermakelijkheidsretributie bedraagt € 30.000. (Dreamfields)

Parkeerbelasting
In 2021 verwachten wij minder parkeergelden binnen te krijgen als gevolg van de Corona-crisis. Bij de begroting was reeds € 50.000 afgeraamd, de huidige verwachting gaat uit van € 325.000 minder inkomsten.

Extra middelen re-integratie
Als onderdeel van het steun- en herstelpakket heeft het rijk via de decembercirculaire 2020 extra middelen (€ 176.000) voor re-integratie van bijstandsgerechtigden beschikbaar gesteld. Daarnaast is een extra tijdelijke impuls beschikbaar gesteld om gemeenten in staat te stellen dienstverlening te intensiveren aan mensen die als gevolg van de crisis de bijstand instromen (€ 94.000).

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (TOZO)
Het rijk heeft de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers verlengd. Hierdoor ontvangen we in 2021 wederom incidentele middelen (via een specifieke uitkering) om de kosten te dekken.

Algemene uitkering decembercirculaire 2020
In de decembercirculaire heeft het rijk middelen toegekend als compensatie voor coronagevolgen. Het gaat om bedragen voor:
-re-integratie € 271.000
-gemeentelijk schuldenbeleid € 65.000
-bijzondere bijstand € 23.000
-culturele infrastructuur € 165.000
-Tweede Kamerverkiezingen € 63.000
Alle bedragen zijn extra bedragen in de algemene uitkering met uitzondering van € 165.000 culturele infrastructuur. Dit bedrag komt in plaats van het eerder in 2020 toegezegde bedrag van € 325.000.

Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK
In maart heeft het rijk een bijdrage in de algemene uitkering aangekondigd van € 260 miljoen. Voor onze gemeente is de bijdrage voorlopig berekend op € 550.000. De verdeling van een deel van de bijdrage wordt door het rijk pas later bekend gemaakt. Het gaat dus om een voorlopige schatting.

Extra middelen verkiezingen
In de decembercirculaire 2020 is er een extra bedrag van € 63.000 beschikbaar gesteld voor de organisatie van de Tweede Kamer verkiezingen.

Gevolgen corona doelgroepenvervoer
Ook in 2021 verwachten wij minder uitgaven voor het doelgroepenvervoer vanwege corona. De voordelen zijn als volgt verdeeld:
€ 10.000 jeugdvervoer
€ 30.000 dagbesteding
€ 30.000 Wmovervoer
€ 80.000 leerlingenvervoer
In totaal bedragen de verwachte lagere uitgaven € 150.000

Inzet Buitengewoon Opsporings Ambtenaren (BOA's)
We ramen extra kosten voor de inzet van Buitengewoon Opsporings Ambenaren (BOA's). Dit in verband met de handhaving (o.a. avondklok) van de regelgeving omtrent de corona-maatregelen. Binnen de Algemene Uitkering is een compensatie ontvangen die de kosten dekt.

Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering
In maart is een brief verschenen met een 4e pakket aan compensatie voor coronagevolgen voor de algemene uitkering. In totaal is € 592.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is € 137.000 bestemd voor de TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten). Dit is het eerste deel van de eerder aangekondigde en ook in deze voortgangsrapportage verantwoorde bijdrage TONK.
Het resterende bedrag van € 455.000 betreft compensatie voor coronakosten voor jeugd, ouderen en afvalverwerking. Voor jeugd en ouderen is onze raming van coronagevolgen toereikend zodat deze bijdrage bestemd kan worden ter dekking hiervan. De bijdrage voor afval is voor meerkosten in 2020. Deze kosten hebben in 2020 geleid tot een nadeel op afvalverwerking. Dit nadeel wordt nu dus in 2021 gecompenseerd.

FINANCIEEL MEERJARENBEELD

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	140.376	129.653	122.601	114.784
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	-43	1.032	1.484	1.419
Mutaties tot 1e Voortgangsrapportage	433	361	361	361
Baten tot 1e Voortgangsrapportage	140.766	131.046	**124.446**	**116.564**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	79	11	11	11
2. Actualisatie bestaand beleid	830	0	0	0
5. Coronaeffecten	2.384	0	0	0
Totaal baten 1e Voortgangsrapportage	**3.293**	**11**	**11**	**11**
Totaal Baten	**144.058**	**131.057**	**124.457**	**116.575**
Lasten				
Meerjarenbegroting 2021-2024	145.109	132.560	123.626	114.603
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	461	1.172	1.180	1.201
Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage	2.163	354	341	341
Lasten tot de 1e Voortgangsrapportage	**147.734**	**134.086**	**125.147**	**116.144**
Mutaties 1e Voortgangsrapportage				
1. Autonome ontwikkelingen	-290	0	0	0
2. Actualisatie bestaand beleid	1.226	-234	-223	-215
5. Coronaeffecten	2.627	0	0	0
Totaal lasten 1e Voortgangsrapportage	**3.563**	**-234**	**-223**	**-215**
Totaal Lasten	**151.297**	**133.852**	**124.924**	**115.929**
Saldo voor bestemming	**-7.238**	**-2.794**	**-468**	**645**
Mutaties reserves				
Onttrekkingen	3.711	1.378	458	346
Toevoegingen	1.606	358	358	358
Totaal mutaties reserves	**2.105**	**1.020**	**100**	**-12**
Saldo na bestemming	**-5.134**	**-1.775**	**-368**	**633**

TOELICHTING ONTWIKKELINGEN FINANCIEEL MEERJARENBEELD

Uitgangspunt bij onze planning & control-instrumenten is dat wij steeds het verloop van de begroting schetsen. Dit betekent dat u steeds aansluiting ziet bij het vorige door u vastgestelde P&C-instrument. In dit geval is de Meerjarenbegroting 2021-2024 het vertrekpunt voor de financiële overzichten. Na de vaststelling van de Meerjarenbegroting hebt u in 2020 ook nog de 2e Voortgangsrapportage vastgesteld. De effecten hiervan voor de jaren 2021-2024 zijn ook meegenomen en in een aparte stand gepresenteerd. Effecten van raadsbesluiten met een financiële impact zijn opgenomen in de stand 'Mutaties tot de 1e Voortgangsrapportage'. In de bijlagen treft u hiervan een overzicht aan. De meeste aandacht besteden wij uiteraard aan de financiële ontwikkelingen in deze voortgangsrapportage.

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Saldo				
Meerjarenbegroting 2021-2024	-4.379	-1.901	-926	169
Mutaties 2e Voortgangsrapportage 2020	-504	-139	304	218
Mutaties tot 1e Voortgangsrapportage	20	20	20	20
Mutaties 1e Voortgangsrapportage	-271	245	234	226
Saldo tot en met de 1e Voortgangsrapportage	**-5.134**	**-1.775**	**-368**	**633**

Overzicht van de mutaties boven de € 100.000

Hieronder vindt u een overzicht van de mutaties met een financieel effect op de begroting van meer dan € 100.000. Direct na de tabel met mutaties vindt u de toelichting bij deze mutaties.

Bedragen x € 1.000

Mutatie omschrijving	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Overzicht van de mutaties > € 100.000				
1. Autonome ontwikkelingen	426V	0	0	0
Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein	290 V	0 V	0 V	0 V
Specifieke uitkering stimulering sport 2019	136 V	0 V	0 V	0 V
2. Actualisatie bestaand beleid	47V	304V	293V	285V
Rechtmatigheidsverantwoording / organisatieontwikkeling	-100 N	0 V	0 V	0 V
Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase	217 V	404 V	393 V	385 V
Variabele vergoeding inzet beschikbaarheidsdiensten Openbare Werken	-100 N	-100 N	-100 N	-100 N
Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed	155 V	0 V	0 V	0 V
Extra budget voor inhuur buitendienst Groen	-125 N	0 V	0 V	0 V
5. Coronaeffecten	-21N	0	0	0
Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector	-165 N	0 V	0 V	0 V

Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)	-210 N	0 V	0 V	0 V
Toeristenbelasting 2021	-193 N	0 V	0 V	0 V
Inhuur P&O en OOV	-100 N	0 V	0 V	0 V
Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)	-550 N	0 V	0 V	0 V
Parkeerbelasting	-275 N	0 V	0 V	0 V
Extra middelen re-integratie	-270 N	0 V	0 V	0 V
Algemene uitkering decembercirculaire 2020	587 V	0 V	0 V	0 V
Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK	550 V	0 V	0 V	0 V
Gevolgen corona doelgroepenvervoer	150 V	0 V	0 V	0 V
Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering	455 V	0 V	0 V	0 V

(V = Voordeel; N = Nadeel)

Toelichting bij de mutaties

1. Autonome ontwikkelingen

Actualiseren bijdrage voor de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein
De bijdrage voor 2021 aan de MGR Sociaal Domein voor de module WgSW is op basis gewijzigde (concept) begroting 2021 -conform de regeling- aangepast op basis van het aantal arbeidsjaren per gemeente op 30-10-2020. De structurele effecten worden verwerkt in de Kadernota 2022-2025.

Specifieke uitkering stimulering sport 2019
In januari 2021 is de specifieke uitkering stimulering sport over 2019 definitief vastgesteld door het ministerine van VWS. Hiervoor is een aanvullende uitkering ontvangen.

2. Actualisatie bestaand beleid

Doelgroepenvervoer 1e pakket businesscase
Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Begin januari 2021 hebben wij u hierover in een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN. In deze 1e voortgangsrapportage verwerken wij dit 1e pakket maatregelen van de businesscase. Daarnaast zijn de begrotingscijfers aangepast aan de meest actuele cijfers van de BVO DRAN. Hierdoor sluiten de begrotingscijfers van het doelgroepenvervoer bij de behandeling van de 1e voortgangsrapportage en de meerjarenbegroting 2022-2025 van de BVO DRAN in de raadsvergadering van juni op elkaar aan.

De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. Daarnaast leiden overige ontwikkelingen in de meerjarenbegroting BVO DRAN tot beperkte voordelen.

In deze 1e voortgangsrapportage is ook de verdeling van de kosten doelgroepenvervoer over de vier verschillende producten bijgesteld. Deze aanpassing is budgettair neutraal. De verdeling over de producten was in onze begroting niet juist meer. De aanpassing weerspiegelt dus niet de ontwikkeling in de werkelijke vervoersstromen in de afgelopen jaren.

Verschuiving resultaat op verkoop van vastgoed
Eind 2020 is het pand aan de Hengelderweg verkocht voor €275.000. Dit is een jaar eerder dan gepland, maar de opbrengst is €10.000 lager dan eerder gedacht.
De verkoop van het pand aan de Meentsestraat met een verwachte winst van € 120.000 is een jaar vertraagd van 2020 naar 2021. Dit geldt ook voor de verkoop van het pand aan de Kerkstraat (oude Liemers Museum) met een verwachte winst van € 310.000.

In deze voortgangsrapportage is het effect terug te zien als nadeel van € 155.000 op programma 0 en een voordeel van € 310.000 op programma 5. Per saldo is het effect €155.000 positief.

Extra budget voor inhuur buitendienst Groen
Wij komen tekort op de inhuur van personeel voor werkzaamheden ten behoeve van de groenvoorziening. Dit betreft ook de inzet van medewerkers van Scalabor voor de groenvoorziening. Voorheen werd bewust vacatureruimte van de afdeling openbare werken ingezet voor inhuur en de inzet van Scalabor. Echter deze ruimte is er niet meer vanwege structurele invulling van de vacatures. Dit levert een nadeel op van € 125.000 in de begroting van 2021. We zijn in gesprek met Scalabor om een nieuw contract af te sluiten en de inzet van de medewerkers van Scalabor in de groenvoorziening voort te zetten. We nemen bij de aankomende kadernota de structurele effecten op.

5. Coronaeffecten

Uitwerking 2e specifieke pakket voor culturele en creatieve sector
Door het rijk zijn via de algemene uitkering (decembercirculaire 2020) extra middelen toegekend voor ondersteuning van de lokale culturele infrastructuur. Met deze middelen zijn we in staat om de instellingen te ondersteunen en zo de lokale culturele infrastructuur in stand te houden. Het is aan de gemeente zelf om deze middelen in te zetten waar de culturele infrastructuur de steun het hardst nodig heeft.

Belasting op eigendom en gebruik bedrijven (OZB)
Door de coronacrisis wachten bedrijven met investeren in de bouw van bedrijfspanden. Hierdoor is er minder gebouwd op 7Poort. Dit resulteert in een incidentele minderopbrengst OZB van € 210.000 ten opzichte van de begroting voor 2021.

Toeristenbelasting 2021
Gezien de invloed van de corona-maatregelen op de toeristische sector ramen wij in 2021 een nadeel van € 193.0000.

Regeling 'Tijdelijke ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (TONK)
Voor de uitvoering van de TONK worden extra middelen aan het gemeentefonds toegevoegd (via twee tranches) op basis van de verdeelsleutel minimabeleid. Dit betekent dat de middelen lokaal verantwoord moeten worden en niet specifiek verantwoord hoeven te worden aan het rijk. Voor Zevenaar gaat het om een bedrag van € 550.000 voor de eerste helft van 2021. Dit bedrag is bedoeld voor zowel de kosten van de regeling (tegemoetkoming voor inwoners) als voor de uitvoeringskosten van de gemeente.

Parkeerbelasting
In 2021 verwachten wij minder parkeergelden binnen te krijgen als gevolg van de Corona-crisis. Bij de begroting was reeds € 50.000 afgeraamd, de huidige verwachting gaat uit van € 325.000 minder inkomsten.

Extra middelen re-integratie
Als onderdeel van het steun- en herstelpakket heeft het rijk via de decembercirculaire 2020 extra middelen (€ 176.000) voor re-integratie van bijstandsgerechtigden beschikbaar gesteld. Daarnaast is een extra tijdelijke impuls beschikbaar gesteld om gemeenten in staat te stellen dienstverlening te intensiveren aan mensen die als gevolg van de crisis de bijstand instromen (€ 94.000).

Algemene uitkering decembercirculaire 2020
In de decembercirculaire heeft het rijk middelen toegekend als compensatie voor coronagevolgen. Het gaat om bedragen voor:
-re-integratie € 271.000
-gemeentelijk schuldenbeleid € 65.000
-bijzondere bijstand € 23.000
-culturele infrastructuur € 165.000
-Tweede Kamerverkiezingen € 63.000
Alle bedragen zijn extra bedragen in de algemene uitkering met uitzondering van € 165.000 culturele infrastructuur. Dit bedrag komt in plaats van het eerder in 2020 toegezegde bedrag van € 325.000.

Verwachte bijdrage in de algemene uitkering TONK
In maart heeft het rijk een bijdrage in de algemene uitkering aangekondigd van € 260 miljoen. Voor onze gemeente is de bijdrage voorlopig berekend op € 550.000. De verdeling van een deel van de bijdrage wordt door het rijk pas later bekend gemaakt. Het gaat dus om een voorlopige schatting.

Gevolgen corona doelgroepenvervoer
Ook in 2021 verwachten wij minder uitgaven voor het doelgroepenvervoer vanwege corona. De voordelen zijn als volgt verdeeld:
€ 10.000 jeugdvervoer
€ 30.000 dagbesteding
€ 30.000 Wmovervoer
€ 80.000 leerlingenvervoer
In totaal bedragen de verwachte lagere uitgaven € 150.000

Aanvullende compensatie corona maartbrief algemene uitkering
In maart is een brief verschenen met een 4e pakket aan compensatie voor coronagevolgen voor de algemene uitkering. In totaal is € 592.000 beschikbaar gesteld. Hiervan is € 137.000 bestemd voor de TONK (tijdelijke ondersteuning noodzakelijke kosten). Dit is het eerste deel van de eerder aangekondigde en ook in deze voortgangsrapportage verantwoorde bijdrage TONK.
Het resterende bedrag van € 455.000 betreft compensatie voor coronakosten voor jeugd, ouderen en afvalverwerking. Voor jeugd en ouderen is onze raming van coronagevolgen toereikend zodat deze bijdrage bestemd kan worden ter dekking hiervan. De bijdrage voor afval is voor meerkosten in 2020. Deze kosten hebben in 2020 geleid tot een nadeel op afvalverwerking. Dit nadeel wordt nu dus in 2021 gecompenseerd.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
0. Bestuur en ondersteuning	1.464	1.464	1.464	1.464
1. Veiligheid	14	14	14	14
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	197	197	197	197
3. Economie	17.986	9.722	5.069	179
4. Onderwijs	954	910	910	910
5. Sport, cultuur en recreatie	711	575	575	575
6. Sociaal domein	13.814	11.414	10.714	10.314
7. Volksgezondheid en milieu	4.119	4.061	4.061	4.061
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.596	5.421	4.637	1.592
Actuele stand begroting - baten	**144.058**	**131.057**	**124.457**	**116.575**

Lasten				
0. Bestuur en ondersteuning	2.053	1.996	2.001	2.001
1. Veiligheid	2.736	2.728	2.730	2.729
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	4.182	4.370	4.467	4.670
3. Economie	17.986	9.722	5.069	179
4. Onderwijs	2.486	2.234	2.251	2.256
5. Sport, cultuur en recreatie	653	628	580	588
6. Sociaal domein	21.145	17.905	16.639	15.899
7. Volksgezondheid en milieu	3.435	3.416	3.420	3.417
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	4.622	5.378	4.601	1.553
Actuele stand begroting - lasten	**0**	**0**	**0**	**0**
Saldo vor bestemming				
0. Bestuur en ondersteuning	-2.053	-1.996	-2.001	-2.001
1. Veiligheid	-2.722	-2.715	-2.717	-2.716
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	-3.984	-4.173	-4.270	-4.473
3. Economie	-20	203	203	204
4. Onderwijs	-1.531	-1.324	-1.341	-1.346
5. Sport, cultuur en recreatie	-653	-628	-580	-588
6. Sociaal domein	-7.331	-6.491	-5.925	-5.585
7. Volksgezondheid en milieu	683	645	641	644
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-26	43	35	39
Saldo 1e Voortgangsrapportage voor bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves				
0. Bestuur en ondersteuning	316	400	-247	-247
1. Veiligheid	0	0	0	0
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	80	19	19	19
3. Economie	697	140	17	17
4. Onderwijs	81	68	68	68
5. Sport, cultuur en recreatie	300	198	150	105
6. Sociaal domein	219	192	93	26
7. Volksgezondheid en milieu	413	0	0	0
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-1	2	0	0
Totaal mutaties reserves	**2.105**	**1.020**	**100**	**-12**
Saldo 1e Voortgangsrapportage na bestemming	**-5.134**	**-1.775**	**-368**	**633**

MONITORING BEZUINIGINGEN

Bij de meerjarenbegroting 2020-2023 is door u een pakket aan bezuinigingsmaatregelen vastgesteld. Dit pakket leidt tot het ombuigen van tekorten en een sluitende begroting in 2023. De opgave door de jaren heen en daarmee de totale duur van het bezuinigingsproces maken een goede monitoring van de voortgang van de realisatie noodzakelijk.
Samengevat laat de monitoring in deze rapportage zien dat er opnieuw een aantal maatregelen zijn gerealiseerd, maar dat er ook enkele voorstellen zijn die niet geheel volgens de planning verlopen.

In onderstaand overzicht ziet u van de actuele (nog te realiseren) bezuinigingsvoorstellen het oorspronkelijke bezuinigingsbedrag met de huidige status. Indien bij een voorstel het bedrag niet wordt gehaald, dan leest u het aangepaste bezuinigingsbedrag terug in het "overzicht stand van zaken bezuinigingsvoorstellen".

Nr	Bezuinigingsvoorstel	2020	2021	2022	2023	Status
0. Bestuur en ondersteuning						
3	Afstoten gemeentelijk vastgoed	451.357	201.827	640.311	274.588	Volgens plan
7	Bezuiniging op verbonden partijen 2022-2023	0	0	285.000	570.000	Niet geheel volgens plan
9	Bezuinigingen bedrijfsvoering m.b.t. formatie en budgetten	0	0	350.000	500.000	Volgens plan
45	Implementatiebudget bezuinigingen	0	0	0	0	Volgens plan
Totaal	**0. Bestuur en ondersteuning**	**451.357**	**201.827**	**1.275.311**	**1.344.588**	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat						
10	Bezuinigingen op werkzaamheden gerelateerd aan infrastructurele projecten	41.300	55.500	69.700	83.900	Gerealiseerd
Totaal	**2. Verkeer, vervoer en waterstaat**	**41.300**	**55.500**	**69.700**	**83.900**	
4. Onderwijs						
15	Onderzoek naar toekomst NME	0	0	150.000	150.000	Niet geheel volgens plan
16	Anders inrichten doelgroepenvervoer Wmo door betere benutting reguliere OV mogelijkheden	0	26.000	36.000	40.000	Gerealiseerd
17	Inrichten doelgroepenvervoer, leerlingenvervoer in lijn met de aanbesteding	0	10.000	20.000	50.000	Gerealiseerd
18	Schoolklimaat. Na 2021 gemeentelijke cofinanciering op preventieve activiteiten leerlingenzorg stopzetten.	0	0	42.600	42.600	Volgens plan
Totaal	**4. Onderwijs**	**0**	**36.000**	**248.600**	**282.600**	
5. Sport, cultuur en recreatie						
21	Stoppen met Uniek Sporten en Verenigingsondersteuning (Sportcontact)	0	0	0	18.000	Volgens plan
23	Versneld afstoten grafieken uit gemeentelijke kunstcollectie	17.500	17.500	0	0	Niet geheel volgens plan
25	Stopzetten subsidie Kunstwerk! onderdeel Volksuniversiteit	0	0	45.000	90.000	Volgens plan
Totaal	**5. Sport, cultuur en recreatie**	**17.500**	**17.500**	**45.000**	**108.000**	

6. Sociaal domein							
28	Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering Santé Partners algemeen maatschappelijk werk	0	0	4.900	9.800		Volgens plan
31	Halveren subsidie sociaal raadsliedenwerk	0	0	67.000	67.000		Volgens plan
32	Herijking takenpakket Caleidoz	0	0	67.000	134.000		Volgens plan
34	Laten vervallen inwonerspanel per 2023	0	0	0	15.000		Volgens plan
35	Het knooppunt mantelzorg stopzetten per 2021	0	130.000	130.000	130.000		Gerealiseerd
36	Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering MEE	0	0	2.500	5.000		Volgens plan
37	Bijzondere bijstand - eigen bijdrage kosten Wmo niet meer vergoeden	0	20.000	20.000	20.000		Gerealiseerd
38	Bijzondere bijstand - vergoeding huisinrichting verlagen	0	8.000	8.000	8.000		Gerealiseerd
39	Bijzondere bijstand - Kindpakket en Gelrepas versoberen	50.000	50.000	50.000	105.000		Gerealiseerd
40	Versoberen maatschappelijke begeleiding statushouders	0	8.000	8.000	8.000		Gerealiseerd
41	Besparingen realiseren op de uitgaven voor jeugd en wmo door o.a. verbetervoorstellen te implementeren	1.000.000	1.350.000	1.650.000	2.000.000		Niet geheel volgens plan
Totaal	**6. Sociaal domein**	**1.050.000**	**1.566.000**	**2.007.400**	**2.501.800**		
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing							
43	Uitbreiding woningbouw Groot Holthuizen	1.212.000	24.000	24.000	24.000		Gerealiseerd
Totaal	**8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing**	**1.212.000**	**24.000**	**24.000**	**24.000**		
Totaal vastgestelde bezuinigingen		**2.772.157**	**1.900.827**	**3.670.011**	**4.344.888**		

In deze voortgangsrapportage stellen wij voor van de volgende bezuinigingsmaatregelen het bedrag aan te passen:

3 Afstoten gemeentelijk vastgoed	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	2.157.357	121.315	121.315	121.315
Aanpassing bij 1e VGR 2020	-1.500.000	164.512	518.996	-106.727
Aanpassing bij 2e VGR 2020	-206.000	-84.000	0	260.000
Aanpassing bij 1e VGR 2021	**-155.000**	**155.000**	**0**	**0**
Aangepast bezuinigingsbedrag	296.357	356.827	640.311	274.588

25 Stopzetten subsidie Kunstwerk! onderdeel Volksuniversiteit	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	45.000	90.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	**0**	**0**	**-45.000**	**-45.000**
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	45.000

32 Herijking takenpakket Caleidoz	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	67.000	134.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	**0**	**0**	**-67.000**	**-67.000**
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	67.000

Totale aanpassingen 1e Voortgangsrapportage 2021	-155.000	155.000	-112.000	-112.000

Hieronder het totaalsaldo van de vastgestelde bezuinigingen met het totaal van de aanpassingen.	2020	2021	2022	2023
Vastgestelde bezuiniging	5.376.557	4.602.215	6.222.915	7.244.015
Aanpassingen 1e VGR 2020	-73.000	121.512	475.996	-149.727
Aanpassingen 2e VGR 2020	-494.000	-90.000	-6.000	254.000
Aanpassingen 1e VGR 2021	-155.000	155.000	-112.000	-112.000
Aangepast saldo bezuinigingen	4.654.557	4.788.727	6.580.911	7.236.288

In onderstaand overzicht ziet u per bezuinigingsvoorstel het oorspronkelijke bezuinigingsbedrag met de huidige status. Indien bij een voorstel het bedrag niet wordt gehaald, dan leest u het aangepaste bezuinigingsbedrag terug onder de noemer "aanpassing bij 1e VGR 2021". De aangepaste bezuinigingsbedragen maken integraal onderdeel uit van de financiële afwijkingen per programma.

Overzicht stand van zaken bezuinigingsvoorstellen

0. Bestuur en ondersteuning

3 Afstoten gemeentelijk vastgoed

Versneld afstoten in 2020 van 10 gemeentelijke panden/locaties.

Volgens plan

Acht van deze locaties zijn gemeentebreed beoordeeld en er zijn geen belemmeringen om over te gaan tot verkoop.

1. Hengelder 26 en 26a, Zevenaar
2. Reisenakker 14 en 14a, Zevenaar
3. Kerkstraat 16, Zevenaar
4. Meentsestraat 5a, Giesbeek
5. Markt 8, Lobith
6. Nieuwe Komstraat 19, Lobith
7. Engeveldweg 10, Zevenaar
8. Engeveldweg 12, Zevenaar

Voor de overige locaties loopt nog een onderzoek, waaronder onderstaande 2 locaties. Echter voor deze locaties geldt dat deze voor verkoop interessant zijn (Vestersbos 4 uit financieel oogpunt, gelet op een te verwachten hoog verkoopbedrag) en omdat er al interesse is voor de andere locatie (Steenhuizen 6).

9. Vestersbos 4, Zevenaar
10. Steenhuizen 6, Zevenaar

Stand van zaken:

In 2020 zijn de financiële afwijkingen op deze bezuinigingsmaatregel gerapporteerd bij de eerste en tweede voortgangsrapportage. In totaal is er voor € 585.000 aan incidentele opbrengst afgeraamd. Daarnaast lopen met name vanwege het uit de voorgenomen verkoop halen van Vestersbos de structurele lasten door voor € 135.000.
Na het opstellen van de tweede voortgangsrapportage hebben zich enkele wijzigingen voorgedaan.
Eind 2020 is het pand aan de Hengelderweg verkocht voor €275.000,-. Dit is een jaar eerder dan gepland, maar de opbrengst is €10.000 lager dan eerder gedacht.
De verkoop van het pand aan de Meentsestraat met een verwachte winst van € 120.000,- is een jaar vertraagd van 2020 naar 2021. Dit geldt ook voor de verkoop van het pand aan de Kerkstraat (oude Liemers Museum) met een verwachte winst van € 310.000,-.
Los van het kleine nadeel op de verkoop van Hengelder heeft dit verder geen financieel effect binnen de bezuinigingsmaatregel als geheel. Echter het saldo van de afwijkingen van € 155.000 zien we terug als nadeel in de jaarrekening 2020 en een voordeel in de eerste voortgangsrapportage 2021.

Voor een zestal locaties zijn wij bezig met plannen voor een herontwikkeling. Drie van deze locaties maken onderdeel uit van deze bezuinigingstaakstelling namelijk de Markt en de nieuwe Komstraat in Lobith en Steenhuizen in Zevenaar.
Wij hebben in januari 2021 de voorlopige uitgangspunten voor herontwikkeling vastgesteld. Tevens is besloten een participatietraject voor de buurt op te starten. Dit kost extra tijd waardoor het waarschijnlijker is dat de opbrengsten een jaar verschuiven van 2022 naar 2023. Later dit jaar worden de definitieve uitgangspunten vastgesteld. Op basis daarvan kan beter ingeschat worden of de bezuinigingstaakstelling gehaald kan worden. Het behalen van de taakstelling hangt samen met de vaststelling/eventuele bijstelling van de uitgangspunten. Vooralsnog wordt geen reden gezien de huidige opbrengstenverwachting bij te

stellen.
Daarnaast heeft u in 2021 het Integraal Accommodatieplan vastgesteld. Dit vormt voor ons voor de komende periode de leidraad voor onderhoud, renovatie en afstoten van vastgoed.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	2.157.357	121.315	121.315	121.315
Aanpassing bij 1e VGR 2020	-1.500.000	164.512	518.996	-106.727
Aanpassing bij 2e VGR 2020	-206.000	-84.000	0	260.000
Aanpassing bij 1e VGR 2021	-155.000	155.000	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	296.357	356.827	640.311	274.588

45 Implementatiebudget bezuinigingen

Volgens plan

In het raadsvoorstel bij de begroting 2020-2023 inclusief bezuinigingsmaatregelen is een budget van € 200.000 beschikbaar gesteld voor frictie- en implementatiekosten. Het budget wordt gedekt door een onttrekking aan de algemene reserve.

Stand van zaken:

Van het beschikbare bedrag van € 200.000 voor frictie- en implementatiekosten is in 2020 € 18.000 besteed aan onderzoek naar de toekomst van NME. Het resterende bedrag is beschikbaar in 2021 om bepaalde bezuinigingen te realiseren.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	0

7 Bezuiniging op verbonden partijen 2022-2023

Niet geheel volgens plan

Zevenaar moet de komende jaren fors bezuinigen op de gemeentelijke exploitatie. Alle sectoren van gemeentelijk beleid moeten daaraan een bijdrage verlenen. Het is niet meer dan redelijk dat Zevenaar dit ook verbonden partijen vraagt, tenzij er een gegronde reden is om dat niet te doen. Gezien de omvang van de bezuinigingsopgave (€ 8 miljoen tot en met 2023) is de korting op de bijdrage van Zevenaar aan verbonden partijen in 2022 en 2023 en volgend van respectievelijk 2,5% en 5% daarmee in redelijke verhouding. Dat leidt tot de volgende opgave per verbonden partij.

Stand van zaken:

Op 6 november 2019 heeft de raad een pakket aan bezuinigings- en ombuigingsmaatregelen vastgesteld om te komen tot weer een sluitende begroting in het jaar 2023. Tot het pakket aan maatregelen hoort een bezuiniging op verbonden partijen. De gemeenteraad heeft zich ten doel gesteld de bijdragen aan deze partijen te verminderen met 2,5% in 2022 en 5% in 2023. De verbonden partijen zijn over deze wens van de gemeente Zevenaar geïnformeerd. Bij de begroting 2022 van de verbonden partijen zullen we zien of in voldoende mate aan de wens van Zevenaar tegemoet gekomen en daarover rapporteren aan de raad in kader

van de zienswijze procedure. Bij het schrijven van deze 1e VGR 2021 hadden we daarvan nog niet het complete overzicht.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	285.000	570.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	285.000	570.000

9 Bezuinigingen bedrijfsvoering m.b.t. formatie en budgetten

Volgens plan

Binnen de bedrijfsvoering van de gehele organisatie zijn budgetten en formatie waarop bezuinigd kan worden. Deze bezuinigingen zien toe op formatieve vermindering op strategisch, tactisch en operationeel niveau en verlaging van bedrijfsvoeringsbudgetten.
Hierbij kan gedacht worden aan:
- vermindering van management en staf, ondersteuning in het administratieve proces en advisering op het gebied van bedrijfsvoeringsprocessen, maar ook aan projecten in het fysieke domein.
- het overwegen van outsourcen van taken of het anders organiseren daarvan (gedacht wordt aan taken die zich hiervoor lenen, bijvoorbeeld zoals deze nu worden uitgevoerd door Openbare Werken, Belastingen, Salarisadministratie, etc.). Hiervoor wordt een plan opgesteld.
- verminderen en/of laten vervallen van budgetten, zoals inhuur, opleiding/teambuilding en een lagere raming loonsom.

Stand van zaken:

Als onderdeel van de bezuinigingen 2020-2023 heeft de raad besloten in 2022 € 350.000 en vanaf 2023 structureel € 500.000 in de interne bedrijfsvoering te gaan besparen. Dit wordt gerealiseerd door te besparen op onder meer de budgetten voor opleidingen, teambuilding en subsidieadvies. De voorbereiding op de vermindering van de formatie bij de financiële administratie, het secretariaat en KCC-zorg loopt. Het MT verwacht met de verlaagde budgetten voor opleiding en teambuilding de noodzakelijke en meest wenselijke ontwikkeling van medewerkers door te kunnen zetten. Een vermindering van formatie in 2023 werken wij nader uit.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	350.000	500.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	350.000	500.000

10 Bezuinigingen op werkzaamheden gerelateerd aan infrastructurele projecten

Gerealiseerd

Bezuinigen op werkzaamheden gerelateerd aan de infrastructurele projecten.

De komende vier jaar (en verder) worden bestaande wegen heringericht en voeren we planstudies uit naar nieuwe (rand-)wegen. Er is een krediet nodig voor capaciteit, onderzoek en uitvoering. De investering heeft betrekking op de volgende projecten:

- Coördinatie en regie infrastructurele projecten in de uitvoering
- Project A15/A12
- Aanpassing Arnhemseweg en weg Hengelder (waaronder Herinrichting parkeerplaatsen sportvelden Hengelder, Oversteek Douwe Dekkerstraat en onvoorziene werken)
- Planvorming herinrichting Edisonstraat
- Planvorming herinrichting Mercurion
- Planvorming herinrichting Doesburgseweg
- Spoorverdubbeling Zevenaar-Didam
- Herinrichting Babberichseweg
- Planstudie Noordelijke Randweg

Het gaat om een totaalbedrag van € 3.120.000 voor de periode 2019-2022. Hier vallen dus meerdere projecten onder. Bezuinigingen zijn mogelijk bij 4 onderdelen. Deze worden hieronder nader toegelicht:
Infrastructuur, voorbereiding en uitvoering
Het project A15/A12 wordt de komende 4 jaar uitgevoerd. Begeleiding vanuit de gemeente blijft een 'must'. Totale begroting voor 4 jaar is € 660.000 voor projectbegeleiding en noodzakelijk onderzoek/advies. Van dit bedrag kan eenmalig € 160.000 verminderd worden door efficiënter te werken. Uitstel van andere projecten is niet aan de orde. Geen gevolgen voor formatie.

Coördinatie en regie infrastructurele projecten in de uitvoering.
In verband met de vele uitvoerende infrastructurele werkzaamheden is coördinatie en regie op deze projecten van groot belang. Dit om te voorkomen dat afsluitingen en omleidingen gevolgen hebben voor andere projecten in de uitvoering. Op dit moment worden de werkzaamheden gedaan met minimale inzet. De begroting bedraagt € 735.000. Een eenmalige bezuiniging van €150.000 is mogelijk voor de komende 4 jaar. Minimale inzet blijkt nu voldoende, dus deze werkwijze met minder inzet kan worden voortgezet. Uitstel van andere projecten is niet aan de orde. Geen gevolgen voor formatie.

Monitoring geluid, fijnstof en trillingen
Naar aanleiding van een motie van de raad is een monitorplan opgesteld voor de geluidseffecten en fijnstof als gevolg van de aangepaste infrastructuur in Zevenaar. Er is nu inzicht in de te verwachte kosten. De begroting van €245.000 kan eenmalig verminderd worden met €45.000 doordat een aantal, dat in eerste instantie meegenomen is, niet uitgevoerd hoeft te worden.

Schrappen planstudie Noordelijke Randweg: € 149.600. Bedrag is opgebouwd uit € 99.600 (restant 2018) en nieuw gevraagd krediet € 50.000. De reeds betaalde kosten dienen hiervan te worden afgetrokken. Voor de planstudie Noordelijke Randweg is reeds € 14.076 uitgegeven aan verkeerskundig advies Het schrappen van de planstudie leidt dus tot een bezuiniging van € 135.524.

Stand van zaken:

De projecten lopen op schema, zowel qua planning als budgettering. De bezuiniging is hiermee gehaald.

Voorstel raad:

Wij stellen voor om deze bezuinigingen als afgerond te beschouwen.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	41.300	55.500	69.700	83.900
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	41.300	55.500	69.700	83.900

4. Onderwijs

15 Onderzoek naar toekomst NME

Niet geheel volgens plan

Instemmen met de opdrachtverlening aan afdeling RO om een toekomstvisie voor de NME nader uit te werken in een werkgroep.

Toelichting:
In het kader van de bezuinigingen ligt de vraag voor of Zevenaar natuuronderwijs in de toekomst organiseert. Dit is immers geen gemeentelijke taak.

Er is een werkgroep opgericht. Deze werkgroep gaat het komende jaar 2020 drie scenario's nader uitwerken in een toekomstvisie. De scenario's bestaan uit:
1. NME opheffen of tenminste kostenneutraal functioneren
2. NME behouden, met alternatieve businesscase
3. NME privatiseren

De verwachting is dat scenario 2 en 3 financieel minder gaan bijdragen dan scenario 1. Voorgesteld wordt om nu uit te gaan van scenario 1 per 2022 (NME werkt per schooljaar, dus gaat in de praktijk per sept 2021 in).

Stand van zaken:

In maart zouden diverse scenario's voor de toekomst van NME Liemers voorgelegd worden aan de raad. Het college heeft onderzoek gedaan naar de scenario's door middel van o.a. het voeren van gesprekken met interne en externe partijen, inwonerspanel, overleg met scholen, etc. Hieruit werd duidelijk dat een volledige bezuiniging resulteert in het opheffen van NME Liemers. In de raadsvergadering van maart heeft de raad daarom bij meerderheid ingestemd met de motie om de bezuiniging van NME Liemers niet voort te zetten en voor de zomer met een raadsvoorstel te komen voor een verzelfstandiging van NME Liemers.

Voorstel raad:

Het college werkt de motie uit en legt de plannen aan de raad voor.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	150.000	150.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0

Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	150.000	150.000

16 Anders inrichten doelgroepenvervoer Wmo door betere benutting reguliere OV mogelijkheden

Gerealiseerd

Het Wmo vervoer wordt steeds duurder. In de nieuwe aanbesteding wordt ingezet op 'opvolgend vervoer'. Dat betekent dat eerst de leerlingen naar school worden gebracht en daarna de inwoners die naar dagbesteding gaan. Dat bespaart aanschaf van extra busjes.
Daarnaast wordt in een parallel traject onderzocht welke voorliggende voorzieningen opgestart of doorontwikkeld kunnen worden. Denk daarbij aan het ter beschikking stellen in kleinere kernen van een elektrische auto (onder beheer van bijv. de Plusbus), uitbreiding van activiteiten van de Plusbus, ontwikkeling van Automaatje (ism ANWB). Door dit soort voorzieningen voorliggend aan te bieden kan instroom voor Wmo vervoer beperkt worden.

Stand van zaken:

Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Begin januari 2021 hebben wij u hierover in een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN. In deze 1e voortgangsrapportage verwerken wij dit 1e pakket maatregelen van de businesscase. De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. De bezuiniging op het doelgroepenvervoer Wmo van € 40.000 is hiermee gerealiseerd.
Voorstel raad:

Kennis nemen van de stand van zaken.

	2020	**2021**	**2022**	**2023**
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	26.000	36.000	40.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	26.000	36.000	40.000

17 Inrichten doelgroepenvervoer, leerlingenvervoer in lijn met de aanbesteding

Gerealiseerd

Om de stijgende kosten van het leerlingenvervoer tegen te gaan wordt onderzocht hoe de huidige vervoersvraag gekoppeld kan worden aan het stimuleren van de zelfredzaamheid van ouders en kinderen. Denk daarbij aan Go OV, auti-app, inzet vrijwilligers die meefietsen, voorliggende voorzieningen, etc. Daarnaast gaan we in gesprek met ouders om een beroep te doen om hun kind zelf te vervoeren.
In 2020 vindt de inzet hierop plaats. Dat maakt dat in dat jaar niet of nauwelijks bespaard wordt op het leerlingenvervoer. Op de langere termijn wordt door een andere regionale (nieuwe aanbesteding) en lokale aanpak naar verwachting meer bespaard.

Stand van zaken:

Eind 2020 heeft het college een eerste pakket maatregelen vastgesteld voor kostenbeheersing in het doelgroepenvervoer. Begin januari 2021 hebben wij u hierover in een raadsinformatiebrief geïnformeerd. Deze maatregelen zijn via een zienswijze doorgegeven aan de BVO DRAN. In deze 1e voortgangsrapportage verwerken wij dit 1e pakket maatregelen van de businesscase. De maatregelen leiden tot een verwachte kostenbesparing in 2021 van € 173.000 en vanaf 2022 van € 370.000. De bezuiniging op het doelgroepenvervoer, leerlingenvervoer van € 50.000 is hiermee gerealiseerd.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	10.000	20.000	50.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	10.000	20.000	50.000

18 Schoolklimaat. Na 2021 gemeentelijke cofinanciering op preventieve activiteiten leerlingenzorg stopzetten.

Volgens plan

De gemeente werkt samen met Politie Basisteam Rivierenland Oost en Liemers College om schoolveiligheid te vergroten. Dit is vastgelegd in een convenant.
We willen het convenant voortzetten na afloop van de huidige convenantperiode (2021), maar zonder gemeentelijke cofinanciering.
Het Jongerenwerk geeft op locatie Landeweer sinds oktober 2018 invulling aan de pilot: Jongerenwerk op School. Hiervoor is door het Liemers College, in het kader van de netwerksamenwerking, de unit LC Jong geplaatst. Gezamenlijk doel: bouwen aan een betekenisrelatie met jongeren waardoor jongeren zich gezien en gewaardeerd voelen. Zo nodig leidt jongerenwerk jongeren sneller toe naar de juiste hulp op maat waardoor (dure) gespecialiseerde hulp op termijn afneemt.
We zetten onder andere in op terugdringen middelengebruik, pestgedrag en sexting op social media.
In 2021 wordt een evaluatie uitgevoerd, zodat op dat moment een heroverweging kan worden gemaakt.

Stand van zaken:

De evaluatie van de preventieve activiteiten leerlingenzorg uit de samenwerkingsagenda Schoolveiligheid staat gepland in april 2021. Op basis van de evaluatie bekijken wij op welke wijze de activiteiten na 2021 kunnen worden voortgezet en in hoeverre gemeentelijke cofinanciering daarbij nodig en wenselijk is.
Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	42.600	42.600
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	42.600	42.600

5. Sport, cultuur en recreatie

21 Stoppen met Uniek Sporten en Verenigingsondersteuning (Sportcontact)

Volgens plan

Voorstel om te stoppen met Uniek Sporten en Verenigingsondersteuning (Sportcontact) als onderdeel van sportstimulering bij de inwoners van de gemeente Zevenaar en geen uitvoering meer te geven aan het sportbeleid "Zin in Sport" 2013-2020.

Bij de begrotingsbehandeling heeft de raad een amendement met betrekking tot dit voorstel aangenomen. Besloten is om deze bezuiniging de eerste drie jaar te schrappen en daarmee pas in 2023 in te laten gaan.

Stand van zaken:

Bezuiniging gaat in per 2023. Voorbereidingen starten pas in 2022.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	0	18.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	18.000

23 Versneld afstoten grafieken uit gemeentelijke kunstcollectie

Niet geheel volgens plan

In 2011 is een belangrijk deel van de Peter Stuyvesant kunstcollectie door British American Tobacco (BAT) onder voorwaarden aan de gemeente geschonken. Onderdeel van de schenking vormde plus minus 788 grafieken (32 verschillende afbeeldingen). Hiervan is expliciet gesteld dat de gemeente deze mag afstoten. Vanwege lage prioritering is het hier tot nu toe niet van gekomen.
De gemiddelde marktwaarde van de werken ligt tussen € 100 en € 300 per stuk. Niet alle werken zijn even courant, maar bij maximale verkoop moet dit eenmalig € 45.000 kunnen opleveren. Echter, omdat ons niet bekend is hoe de markt voor kunst zich momenteel ontwikkelt, is het opgevoerde bezuinigingsbedrag lager geraamd.

Stand van zaken:

De tweede verkoopronde stellen wij vanwege corona en de extra werkzaamheden die dit voor de organisatie met zich meebrengt uit tot de tweede helft van 2021. Bij de tweede VGR 2021 bieden wij meer duidelijkheid of deze bezuinigingsopgave in 2021 gehaald kan worden.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	17.500	17.500	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0

Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	17.500	17.500	0	0

25 Stopzetten subsidie Kunstwerk! onderdeel Volksuniversiteit

Volgens plan

Het educatieve aanbod van de Volksuniversiteit, onderdeel van Kunstwerk!, sluit onvoldoende aan bij de ambities en beleidsdoelstellingen van de gemeente Zevenaar. Voorgesteld wordt de subsidie aan Kunstwerk! te verminderen met de laatst aan de nog zelfstandige Volksuniversiteit toegekende subsidie (peiljaar 2016), maar de uiteindelijke invulling van deze taakstelling in het kader van ondernemerschap aan Kunstwerk! zelf te laten.

Stand van zaken:

Middels het herstelplan heeft de raad besloten de taakstelling op volwasseneneducatie een jaar op te schuiven. De bezuiniging realiseren wij nu vanaf 2023.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	45.000	90.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	-45.000	-45.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	45.000

6. Sociaal domein

28 Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering Santé Partners algemeen maatschappelijk werk

Volgens plan

Organisatiebreed is afgesproken dat voor alle maatschappelijke partners, net als de verbonden partijen, een taakstellende korting op de kosten van de bedrijfsvoering moet worden gerealiseerd. Op basis van de taakstellende opgave gaat het om 2,5% in 2022 en 5% in 2023, of zoveel eerder als mogelijk.
Het bedrag is gerelateerd aan 2fte algemeen maatschappelijk werk.

Stand van zaken:

In de voorbereiding van de subsidieverlening 2022 nemen wij dit onderdeel mee, gecombineerd met de bezuinigingsopdracht voor sociaal raadsliedenwerk vanaf 2022.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	4.900	9.800
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0

Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	4.900	9.800

31 Halveren subsidie sociaal raadsliedenwerk

Volgens plan

Santé Partners verzorgt de uitvoering van sociaal raadsliedenwerk. Het is een algemeen toegankelijke voorziening. Niet verplicht, wel preventief. Op allerlei vlak (sociaal, juridisch, belastingen, inkomen, arbeidsrechtelijk, etc.) kunnen inwoners met korte (hulp)vragen terecht.

Stand van zaken:

De voorbereiding voor de uitvoering van deze bezuinigingsopdracht vindt in 2021 plaats, om te verwerken in de subsidieverlening 2022.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	67.000	67.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	67.000	67.000

32 Herijking takenpakket Caleidoz

Volgens plan

Aan welzijnsorganisatie Caleidoz wordt een subsidie verleend voor de uitvoering van gemeentelijk beleid. De activiteiten en producten hebben met name een preventief karakter en het aanbod richt zich op voorliggende, algemeen toegankelijke, voorzieningen.

Voorgesteld wordt een korting van 10% te realiseren door het takenpakket te herijken. Dit wordt verwerkt in de prestatieafspraken met deze organisatie.
Door de herijking komen bepaalde activiteiten te vervallen, worden activiteiten in andere (mindere) vorm voortgezet en komen er nieuwe activiteiten, passend bij de uitwerking van vastgesteld gemeentelijk beleid.

Stand van zaken:

Bij de vaststelling van de meerjarenbegroting 2022-2025, in combinatie met het Herstelplan Corona, is de bezuinigingsopdracht voor Caleidoz met een jaar verschoven. De start van de bezuinigingsopdracht is nu 2023. De voorbereiding start in 2022.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	67.000	134.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	-67.000	-67.000
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	67.000

34 Laten vervallen inwonerspanel per 2023

Volgens plan

In het kader van Zevenaar Verbindt is het inwonerspanel opgericht.
2 tot 4 keer per jaar worden inwoners die zich voor dit panel hebben opgegeven via een digitale vragenlijst op verschillende onderwerpen bevraagd. Hierdoor kan de input van de inwoners meegenomen worden in beleidsafwegingen.
Het voorstel is deze vorm van inwonerraadpleging per 2023 te laten vervallen.

Stand van zaken:

Voorbereidingen voor het afbouwen van de inwonerspanel starten wij in 2021.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	0	15.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	0	15.000

35 Het knooppunt mantelzorg stopzetten per 2021

Gerealiseerd

Middels prestatieafspraken wordt Caleidoz gevraagd meer praktische vormen van mantelzorgondersteuning te ontwikkelen, wat een wettelijke verplichting is.

Stand van zaken:

De bezuinigingsopdracht is per januari 2021 gerealiseerd. Het project Knooppunt Mantelzorg Zevenaar is gestopt. Aan Caleidoz is voor praktische ondersteuning van mantelzorgers een aanvullend subsidie verleend in 2021.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	130.000	130.000	130.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	130.000	130.000	130.000

36 Taakstellende korting kosten bedrijfsvoering MEE

Volgens plan

Organisatiebreed is afgesproken dat voor alle maatschappelijke partners er, net als de verbonden partijen, een taakstellende korting op de kosten van de bedrijfsvoering moet worden gerealiseerd. Op basis van de taakstellende opgave gaat het om 2,5% in 2022 en 5% in 2023, of zoveel eerder als mogelijk.

Stand van zaken:

De taakstellende opdracht verwerken wij in de subsidieverlening vanaf 2022. De voorbereiding start dit jaar.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	0	2.500	5.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	0	2.500	5.000

37 Bijzondere bijstand - eigen bijdrage kosten Wmo niet meer vergoeden

Gerealiseerd

Bijzondere bijstand verlenen wij aan inwoners die niet beschikken over middelen om te voorzien in bijzondere en noodzakelijke kosten.
Voorstel is om de kosten voor de eigen bijdrage Wmo niet meer uit de bijzondere bijstand te vergoeden. De gemeentelijke collectieve zorgverzekering biedt voor de eigen bijdrage Wmo een vergoeding en is voorliggend op bijzondere bijstand.

Stand van zaken:

Het bezuinigingsvoorstel is per 2021 verwerkt in de beleidsregels bijzondere bijstand. De bezuiniging is gerealiseerd.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	20.000	20.000	20.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	20.000	20.000	20.000

38 Bijzondere bijstand - vergoeding huisinrichting verlagen

Gerealiseerd

Bijzondere bijstand verlenen wij aan inwoners die niet beschikken over middelen om te voorzien in bijzondere en noodzakelijke kosten.
Het voorstel is om de vergoedingen bij een complete huisinrichting vanuit de bijzondere bijstand te verlagen. Inwoners kunnen sommige goederen tweedehands aanschaffen. Concreet voorstel is om 60% van de richtlijnen van tarieven Nibud aan te houden in plaats van de huidige 70%.

Stand van zaken:

Het bezuinigingsvoorstel is per 2021 verwerkt in de beleidsregels bijzondere bijstand. De bezuiniging is gerealiseerd.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023

Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	8.000	8.000	8.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	8.000	8.000	8.000

39 Bijzondere bijstand - Kindpakket en Gelrepas versoberen

Gerealiseerd

Kinderen moeten mee kunnen doen in de samenleving, ongeacht de financiële situatie van hun ouders. In het kindpakket zitten minimaregelingen en voorzieningen die hieraan tegemoet komen, waaronder de fietsregeling, stad-in-bonnen en Meedoenpas. Landelijk krijgt de gemeente hier financiële middelen voor (zogenaamde Klijnsmagelden).
Voor kinderen en volwassenen is er daarnaast de Gelrepas. Met de GelrePas kunnen inwoners met een minimuminkomen met korting of gratis meedoen aan sport en cultuur. Denk aan het lidmaatschap van een sportvereniging.
Er ligt echter geen wettelijke verplichting aan deze beide onderdelen ten grondslag.
Het voorstel is om het kindpakket en de Gelrepas te versoberen door:
1. De Meedoenpas van Arriva uit het kindpakket af te schaffen. Met deze pas kunnen jongeren tussen de 12 en 18 jaar zelfstandig en vrij reizen in het openbaar vervoer in de daluren en weekenden.
2. De Stad-in-bonnen uit het kindpakket af te schaffen of te beperken. Gezinnen met kinderen tot 18 jaar krijgen jaarlijks cadeaubonnen waarmee ze zelf bijvoorbeeld schoenen, kleren of speelgoed kunnen kopen.
3. De Gelrepas om te bouwen naar een eenvoudigere regeling. Er is behoefte aan een alternatief systeem waarin het lokale aanbod meer aandacht krijgt en inwoners makkelijker zelf een keuze kunnen maken. Hierbij wordt aangesloten bij een regionaal traject om te kijken naar een regeling waarin meer gedigitaliseerd wordt en er minder administratieve handelingen nodig zijn, waardoor op de organisatiekosten bespaard kan worden.

Bij de begrotingsbehandeling heeft de raad een amendement met betrekking tot dit voorstel aangenomen. Besloten is om deze bezuiniging de eerste drie jaar te versoberen. Dit betekent dat het bezuinigingsbedrag in 2020 t/m 2022 € 50.000 wordt. In 2023 blijft het bezuinigingsbedrag ongewijzigd € 105.000.

Stand van zaken:

De Meedoenpas is met ingang van 2020 afgeschaft en de Stadinbonnen zijn eind 2020 met een aangepast tegoedbedrag verstrekt. Daarnaast is een alternatief systeem voor de Gelrepas ingekocht met lagere uitvoeringskosten vanaf 2021. De bezuiniging is gerealiseerd.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	**2021**	**2022**	**2023**
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	50.000	50.000	50.000	105.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	50.000	50.000	50.000	105.000

40 Versoberen maatschappelijke begeleiding statushouders

Gerealiseerd

De gemeente koopt de maatschappelijke begeleiding van statushouders in bij Vluchtelingenwerk. De gemeente neemt o.a. het VIP-traject (18 maanden) af. Dit traject, gericht op integratie en participatie, is intensiever en duurt langer dan het basistraject maatschappelijke begeleiding. Voorstel is om enkel nog basistrajecten (8 maanden) af te nemen.

Stand van zaken:

In 2021 zijn er door de gemeente kortere trajecten maatschappelijke begeleiding voor statushouders ingekocht bij Vluchtelingenwerk. De bezuiniging is gerealiseerd.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	0	8.000	8.000	8.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	0	8.000	8.000	8.000

41 Besparingen realiseren op de uitgaven voor jeugd en wmo door o.a. verbetervoorstellen te implementeren

Niet geheel volgens plan

Dit voorstel ziet erop toe dat in totaal € 2.000.000 taakstellend in 2023 wordt bespaard door het implementeren van de verbetervoorstellen voor jeugd en wmo.

Deze voorstellen zijn o.a.:
- (extra) inzet van een kwaliteitsmedewerker,
- het herindiceren van al verleende beschikkingen,
- intensivering van de inzet van de POH-ers,
- instellen van een innovatief maatwerkbudget om creatieve oplossingen te initiëren,
- meer regie op de jeugdzaken te voeren,
- een poortwachtersfunctie voor de indicatiestelling op dyslexie te realiseren,
- aanpassen en toepassen beleid huishoudelijke hulp
- nieuwe keuzes maken binnen het beleid voor jeugdgezondheidszorg
- herijken bedrijfsprocessen

Naast bovenstaande lokale zaken wordt er regionaal ook ingezet op inkoop en jeugdzorg.

Deze voorstellen worden binnen de organisatie in gang gezet.

Stand van zaken:

De besparingsopgave sociaal domein is in de begroting financieel verwerkt. De budgetten zijn vanaf 2020 afgeraamd met de te besparen bedragen oplopend naar 2 miljoen in 2023. Dit betekent dat wanneer de financiële realisatie binnen het sociaal domein binnen budget blijft de besparing is gerealiseerd. Om de besparingen te realiseren zijn verbetervoorstellen voor Jeugd en Wmo ingezet. We hebben in 2020 al een deel van deze maatregelen ingezet die tot structurele besparingen, kostenreductie, dan wel beperking van de kostenstijging leiden. Deze voorstellen zijn o.a. (extra) inzet van een kwaliteitsmedewerker jeugd, intensivering van de inzet van de POH-ers bij huisartsen, herijken van bedrijfsprocessen, meer regie op jeugdzaken voeren. De effectuering van deze maatregelen is nog onder handen. We zetten dit jaar nog in op

herijking beleid en uitvoering Hulp bij Huishouden (o.a. herbeoordeling van indicaties HbH), verhogen van invloed op Derdenverwijzers en dyslexiezorg. De effecten van de COVID-19 pandemie hebben voor vertraging van de verandersnelheid binnen het programma Sociaal Domein gezorgd. Ook in 2021 ervaren we hier de effecten van, vooral in planning en doorlooptijd van projecten, acties en interventies.

Niet alle verbetervoorstellen leveren een direct herleidbare kwantificeerbare bezuiniging op, maar wel besparingen als gevolg van de inzet die we plegen. De veranderde werkwijze in de toegang, inzet van een kwaliteitsmedewerker Jeugd zijn hier een voorbeelden van. Deze leveren effectievere en efficiëntere werkwijzen op met invloed op het totale resultaat en verhoging van de kwaliteit, maar geen direct te duiden financieel effect. Aan de andere kant zijn er ook interventies die wel kwantificeerbaar zijn. Het gaat hierbij om de inkoop van lokaal een maatwerkproduct Hulp bij het Huishouden, waarbij we voor 2021 een structurele besparing hebben gerealiseerd van € 200.000 euro. Hiermee hebben we invloed kunnen uitoefenen op de prijs van dit betreffende product. Tevens zetten we sinds 2019 in op sturen op reductie van het gemiddeld aantal geïndiceerde uren HbH. Hiermee hebben we een structurele beperking van de kostenstijging gerealiseerd van € 300.000. Hiermee is in totaal een structurele invulling gerealiseerd van de besparingsopgave van € 500.000. Voor jeugd lijkt zich een trendbreuk voor te doen waarbij het aantal hulpvragen stabiliseert. We kunnen onvoldoende duiden of deze trendbreuk zich doorzet en een structureel karakter heeft of dat de trendbreuk zich voordoet vanwege de COVID-19 crisis. We verwachten voor het totale sociaal domein, specifiek voor de jeugdzorg, mogelijk nog een uitgestelde zorgvraag in 2021.
We hebben de status daarom op niet geheel volgens plan opgenomen.

Voorstel raad:

Kennis te nemen van de stand van zaken.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	1.000.000	1.350.000	1.650.000	2.000.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	0	0	0	0
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	1.000.000	1.350.000	1.650.000	2.000.000

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

43 Uitbreiding woningbouw Groot Holthuizen

Gerealiseerd

Het in ontwikkeling brengen van het volgende buurtschap De Holtkamp. Het gaat dan om het vierde buurtschap van de in totaal geplande 5 buurtschappen.

Een voorzichtige raming laat zien dat elke extra woning een "netto" opbrengst van € 15.000,- oplevert. Uitgaande van 100 woningen levert dit € 1.500.000,- op.
Het betreft dan een eenmalige opbrengst en meer structureel gaat het om inkomsten vanuit onder andere gemeentelijke belastingen en gemeentefonds. Door een vrijval van de verliesvoorziening kan een structurele rentebesparing worden ingeboekt.

Dit voorstel ziet op een incidenteel bedrag van € 1.500.000 en een structureel bedrag van jaarlijks € 30.000.

Stand van zaken:

Grondexploitatie de Holtkamp is vastgesteld en project wordt periodiek gevolgd binnen de totale grondexploitatie Zevenaar Oost. De bezuinigingstaakstelling is reeds ingeboekt.

	2020	2021	2022	2023
Vastgesteld bezuinigingsbedrag	30.000	30.000	30.000	30.000
Aanpassing bij 1e VGR 2020	1.470.000	0	0	0
Aanpassing bij 2e VGR 2020	-288.000	-6.000	-6.000	-6.000
Aanpassing bij 1e VGR 2021	0	0	0	0
Aangepast bezuinigingsbedrag	1.212.000	24.000	24.000	24.000

BIJLAGEN

OVERZICHT ACTIVITEITEN COLLEGEPROGRAMMA

Hieronder presenteren wij het overzicht op hoofdlijnen van de stand van zaken betreffende de prioriteiten uit ons collegeprogramma. Dit zijn dus niet alle activiteiten.
Achter de activiteit presenteren wij de stand van zaken met een kleur. Op basis hiervan kunt u in één oogopslag zien wat de stand van zaken is van de betreffende activiteit. De kleuren betekenen het volgende:

Lichtgrijs	de activiteit is nog niet gestart, dit past binnen de vastgestelde planning.
Groen	de activiteit loopt op schema binnen de gestelde kaders (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel).
Oranje	de activiteit dreigt óf qua beleidsdoel/resultaat óf qua tijdsplanning óf financieel uit de pas te gaan lopen, bijsturing is noodzakelijk.
Rood	de activiteit loopt uit de pas, dit geldt voor 1 of meer indicatoren (beleidsdoel/resultaat, tijdsplanning en financieel). Corrigerende maatregelen zijn noodzakelijk.
Donkergrijs	de activiteit is afgerond en wij stellen voor deze af te sluiten. In de rapportage "voorstel raad" opnemen

In de 1e voortgangsrapportage voorzien wij alleen de niet-groene activiteiten (grijs, oranje en rood) van een toelichting op de stand van zaken bij de betreffende programma's. De groene activiteiten lopen immers op schema. In de 2e voortgangsrapportage voorzien wij alle activiteiten (dus ook de groene) van een toelichting op de stand van zaken.

Naam activiteit	Jaar realisatie	Status 2020 REK	Status 2021 1e VGR
0. Bestuur en ondersteuning			
0.1.1 Verbeteren bestuurscultuur	2020		
0.1.2 Groeien naar een verbindende gemeente	2022		
0.1.3 Invullen bestuurlijke rol als samenwerkingspartner	2022		
0.2.1 Afronden lopende projecten voor start nieuwe projecten	2022		
0.2.2 Data gedreven sturen als vernieuwende sturingspraktijk	2020		
0.2.4 Ontwikkelen naar een moderne en professionele organisatie	2022		
0.2.5 Verbeteren dienstverlening aan inwoners en ondernemers	2022		
0.3.1 Uitvoeren Planning & Control cyclus	2022		
1. Veiligheid			
1.1.1 Verbeteren eerste hulpverlening in alle kernen	2022		
1.2.2 Vergroten veiligheid in de gemeente	2021		

2. Verkeer en vervoer

2.1.2 Brengen en houden lokale wegennet op goed onderhoudsniveau	2020		
2.1.3 Infrastructuur voorbereiding en uitvoering	2022		
2.2.1 Verbeteren parkeervoorzieningen	2020		

3. Economie

3.1.2 Ondersteunen aanleg snelle en betrouwbare internetvoorziening in buitengebied	2020		
3.1.3 Opstellen economische visies Liemers en Zevenaar	2019		
3.2.2 Bruisend maken centrum Zevenaar - activiteiten	2021		
3.2.3 Bruisend maken centrum Zevenaar - Herinrichten Raadhuisplein	2021		
3.2.5 Herstructureren bedrijventerreinen	2022		
3.2.7 Ontwikkelen bedrijventerrein BusinessPark 7Poort	2021		
3.2.8 Ontwikkelen van de Fashion Outlet Zevenaar (FOZ) op BusinessPark 7Poort	2021		
3.3.2 Stimuleren start-ups	2022		
3.3.3 Verminderen regeldruk voor midden- en kleinbedrijf (MKB)	2022		

4. Onderwijs

4.1.2 Bouwen kwalitatief goede schoolgebouwen	2022		
4.2.1 Toegang bieden tot kinderopvang	2022		
4.3.1 Voorlichten over voeding, beweging en gezondheid in relatie met natuur en milieu	2021		

5. Sport, cultuur en recreatie

5.1.1 Harmoniseren subsidiebeleid	2019		
5.1.2 Ondersteunen samengaan sportverenigingen	2022		
5.2.3 Ondersteunen culturele activiteiten	2020		
5.2.5 Ondersteunen organisatie Kunstwerk!	2019		
5.2.6 Ontwikkelen Turmac Cultuurfabriek	2019		
5.3.1 Zorgdragen voor historisch erfgoed	2022		

6. Sociaal domein

6.1.1 Stimuleren en faciliteren initiatieven in de samenleving	2022		
6.1.2 Versterken samenwerking met en tussen maatschappelijke partners (zoals Caleidoz)	2022		
6.2.1 Inkoop zorg en ondersteuning Jeugd en Wmo	2022		
6.2.4 Ondersteunen mantelzorgers	2021		
6.2.5 Ondersteunen vrijwilligers	2022		
6.3.1 Begeleiden mensen naar werk	2020		
6.3.3 Inburgeringsbeleid	2022		

7. Volksgezondheid en duurzaamheid

7.2.1 Invoeren van circulaire economie in Zevenaar	2023		

7.2.2 Energie neutraal maken eigen organisatie	2025		
7.2.4 Onderzoeken mogelijkheden deelname campagne fairtrade gemeente	2021		
7.2.5 Op weg naar aardgasvrij Zevenaar	2040		
7.2.6 Uitvoeren 'Gelders Energieakkoord in uitvoering' (2018-2023)	2023		
7.2.8 Uitvoeren van het uitvoeringsprogramma Routekaart energietransitie Regio Arnhem Nijmegen (2018-2023)	2023		

8. Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

8.1.1 Invoeren Omgevingswet	2021		
8.3.2 Regie op woningbouwprogramma	2021		

OVERZICHT BEGROTINGSWIJZIGINGEN TOT DE 1E VOORTGANGSRAPPORTAGE

In deze bijlage nemen wij het overzicht op van de wijzigingen van de begroting die nog niet in de meerjarenbegroting 2021-2024 waren verwerkt tot deze voortgangsrapportage. Dit betreft administratieve wijzigingen en de wijzigingen tot de 1e voortgangsrapportage.

De wijzigingen tot de 1e voortgangsrapportage betreffen de verwerking van uw besluiten in de afgelopen maanden die nog niet in de meerjarenbegroting verwerkt waren.

In de administratieve wijzigingen nemen wij aanpassingen op de vastgestelde begroting op, zonder financieel effect.

Wijzigingen tot de 1e Voortgangsrapportage

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
Baten				
Geen wijzigingen				
Totaal baten				
Lasten				
Geen wijzigingen				
Totaal lasten				
Saldo voor bestemming				
Mutaties reserves				
Onttrekkingen				
Toevoegingen				
Totaal mutaties reserves				
Saldo na bestemming	0	0	0	0

Administratieve wijzigingen

Exploitatie (bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
0. Bestuur en ondersteuning				
Areaal ontwikkeling woningen - bedrijven	0	0	0	0
Herstelplan, overheveling niet benutte middelen van 2020 naar 2021.	0	0	0	0
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	893	0	0	0
Nadere uitwerking exploitatieopzet Turmac Cultuurfabriek	210	210	210	210
Overheveling budget voor ondersteuning duurzaamheid	-5	0	0	0
Totaal programma Bestuur en ondersteuning	1.099	210	210	210
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	0	0	0	0

Totaal programma Verkeer, vervoer en waterstaat	**0**	**0**	**0**	**0**
3. Economie				
Herstelplan, overheveling niet benutte middelen van 2020 naar 2021.	0	0	0	0
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	9	0	0	0
Totaal programma Economie	**9**	**0**	**0**	**0**
4. Onderwijs				
Aanpassing krediet vernieuwbouw G. Gezellestraat	20	20	20	20
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	0	0	0	0
Totaal programma Onderwijs	**20**	**20**	**20**	**20**
5. Sport, cultuur en recreatie				
Herstelplan, overheveling niet benutte middelen van 2020 naar 2021.	0	0	0	0
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	-9	0	0	0
Totaal programma Sport, cultuur en recreatie	**-9**	**0**	**0**	**0**
6. Sociaal domein				
Herstelplan, overheveling niet benutte middelen van 2020 naar 2021.	0	0	0	0
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	0	0	0	0
Nadere uitwerking exploitatieopzet Turmac Cultuurfabriek	-210	-210	-210	-210
Totaal programma Sociaal domein	**-210**	**-210**	**-210**	**-210**
7. Volksgezondheid en milieu				
Herstelplan, overheveling niet benutte middelen van 2020 naar 2021.	0	0	0	0
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	-59	0	0	0
Overheveling budget voor ondersteuning duurzaamheid	5	0	0	0
Totaal programma Volksgezondheid en milieu	**-54**	**0**	**0**	**0**
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
Mutaties ivm niet bestede gelden exploitatie van '20 uit reserves	-835	0	0	0
Totaal programma Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**-835**	**0**	**0**	**0**
Totaal Administratieve wijzigingen	**20**	**20**	**20**	**20**

Behandelschema 1 VGR 2021

Commissie Samenleving 18 mei 2021

Programma's

4. Onderwijs
5. Sport, cultuur en recreatie
alleen de alinea's die betrekking hebben op sport en cultuur komen in deze commissiebehandeling aan de orde*
6. Sociaal Domein
7. Volksgezondheid en duurzaamheid
alleen de alinea's die betrekking hebben op volksgezondheid komen in deze commissiebehandeling aan de orde*

Commissie Ruimte 19 mei 2021

Programma's

2. Verkeer, vervoer en waterstaat
3. Economie
5. Sport, cultuur en recreatie
alleen de alinea's die betrekking hebben op recreatie komen in deze commissiebehandeling aan de orde*
7. Volksgezondheid en Duurzaamheid
alleen de alinea's die betrekking hebben op duurzaamheid komen in deze commissiebehandeling aan de orde*
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Commissie Middelen 20 mei 2021

Programma's

0. Bestuur en ondersteuning
1. Veiligheid

Financiën

Algemeen
Overzicht financiële effecten 1e
Voortgangsrapportage
Financieel meerjarenbeleid
Overzicht van baten en lasten
Monitoring bezuinigingen

Commissie Ruimte 2018-2022

Dossiernummer	2409
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 mei 2021
Agendapunt	6
Omschrijving	Z/21/386341 Raadsvoorstel vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Ruimte 2018-2022	19 mei 2021

Toelichting

Ten behoeven van de raadsvergadering van 2 juni 2021.

*Z04C5709483
*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Regionale energie strategie Arnhem Nijmegen 1.0
Zaaknummer	Z/21/386341
Documentnummer	INT/21/1019754
Portefeuillehouder	C. Koers-de Graaf
Portefeuille	
Behandelend ambtenaar/afdeling	A. Sannes, E. Roumen / Ruimtelijke ontwikkeling
Telefoon	215 / 244
E-mail	

1. Samenvatting

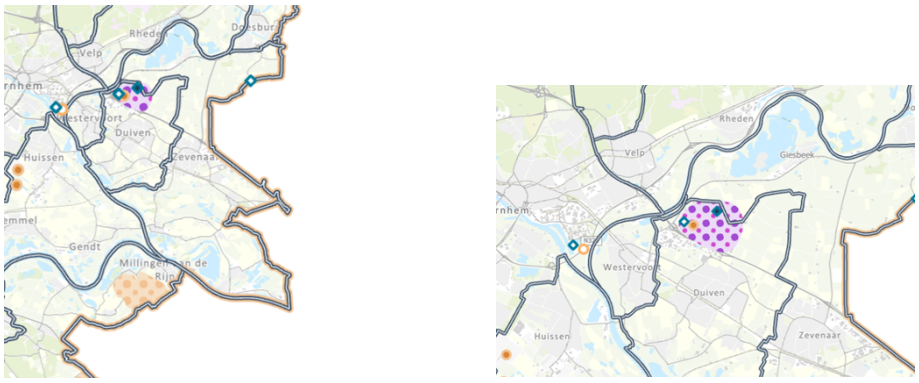
Door het samenwerkingsverband van provincie, gemeenten en waterschappen is de Regionale Energiestrategie Arnhem-Nijmegen 1.0 (RES-AN 1.0) opgeleverd. De RES-AN 1.0 is een strategische verkenning voor de invulling van de (regionale) opgave van het Klimaatakkoord met betrekking tot zon- en windenergie en (rest)warmte. De verkenning richt zich op 2030 (55% CO_2-reductie) met een doorkijk naar 2050 (energieneutraal hernieuwbare energie). Daarbij is het doel van de RES ook om in het licht van de opgave regionaal keuzes te maken waar het best grootschalig duurzame energie opgewekt kan worden. Het RES-AN 1.0 bevat uiteindelijk achtentwintig concrete regionale afspraken (spelregels) op het gebied van samenwerking, doorwerking, warmte, ruimte (elektriciteit: zon en wind) en participatie (zie RES-AN 1.0 paragraaf 2.7).

DE RES-AN 1.0 omvat een potentie (bod) van 1,62 Terrawattuur (TWh) aan duurzame energie (zon en wind) in zoekgebieden en projecten. De feitelijke opbrengst in de verschillende zoekgebieden moet blijken bij de uitwerking in concrete projecten. Met dit bod levert de regio Arnhem-Nijmegen naar rato een goede bijdrage aan de nationale opgave (naar verhouding zou de regio 0,6-1,5 TWh moeten leveren).

Het voorlopig concept bod RES-AN 1.0 is september 2020 aan uw raad ter bespreking voorgelegd. Ten aanzien van het voorlopig concept heeft uw raad geen wensen en bedenkingen geformuleerd. Voorliggende RES-AN 1.0 kent een aantal belangrijke wijzigingen ten opzichte van het voorlopig concept bod. Als belangrijkste wijziging zijn de zogenoemde Ruimtelijke inrichtingseisen (afspraken) en 'Verkenningsgebieden voor windturbines' opgenomen.
Verdere worden de verhouding zon- en windenergie (systeemefficiëntie), de voorkeursvolgorde voor zonnevelden (zon op dak), het bijstellen en uitbreiden van ruimtelijke afspraken en gemeentelijke solidariteit geagendeerd als belangrijke vraagstukken voor de RES 2.0.

Regionale energiestrategie Arnhem-Nijmegen 1.0
De RES-AN 1.0 richt zich op duurzame opwek van elektriciteit (zon- en windenergie) en het gebruik van restwarmte. Door het gebruik van restwarmte voor de verwarming van woningen/gebouwen kan bij de omschakeling van gas uiteindelijk de vraag naar elektriciteit beperkt worden. Tevens is het gebruik van restwarmte een vorm van hernieuwbare energie.

<u>Duurzame opwek van elektriciteit</u>
In de RES-AN 1.0 staan regionale zoekgebieden voor zon- en windenergie opgenomen met een potentiele opbrengst van 1,62 TWh aan elektriciteit. In de gemeente Zevenaar is één (gedeeltelijk) regionaal zoekgebied voor zon- en windenergie.

Regionaal zoekgebied zon- en windenergie (in- en uitgezoomd)

Zoekgebied voor zon- en windenergie

De invulling van de zoekgebieden moet nog nader onderzocht en uitgewerkt worden in concrete projecten. Of, hoeveel en in welke omvang projecten in een zoekgebied worden gerealiseerd hangt af van concrete initiatieven, inpassingsmogelijkheden en maatschappelijk draagvlak.

Warmte

De RES-AN 1.0 geeft inzicht in de warmtevraag (2030) en brengt in beeld welke grote warmtebronnen in Regio Arnhem-Nijmegen beschikbaar zijn om woningen en andere gebouwen duurzaam mee te verwarmen. Door gebruik te maken van een warmtenet kunnen woningen van het aardgas af. Voor de gemeente Zevenaar is het warmtecluster AVR in Duiven van belang. Hier zijn twee interessante warmtebronnen gevestigd: de AVR Afvalverwerking BV en de rioolwaterzuiveringsinstallatie Nieuwgraaf van Waterschap Rijn & IJssel. De vraag is of de restwarmte van deze warmtecluster alleen beschikbaar blijft voor gemeenten die nu al gebruik maken via een warmtenet (Duiven, Westervoort en Arnhem), of dat in de toekomst ook de kernen en wijken van Velp, Zevenaar, Didam hiervan gebruik kunnen maken. Deze vraag wordt in de RES-AN 1.0 nog niet beantwoord.

Ruimtelijke afspraken

Om de kracht van het landschap op regionaal niveau te behouden, is in de RES-AN 1.0 een set ruimtelijke afspraken opgenomen. Deze ruimtelijke afspraken zijn alleen van toepassing op grootschalige initiatieven. Deze afspraken beogen een focus voor toekomstige projecten voor grootschalige opwek binnen de aangewezen regionale zoekgebieden. Tevens geven deze afspraken richting aan het behouden van ruimtelijke kwaliteit bij het bepalen van de locaties, de opstelling en de inpassing van zonnevelden en windturbines. Het betreft de volgende afspraken:

- Een inspanningsverplichting om actief op zoek te gaan naar concrete mogelijkheden om zon- en windprojecten te ontwikkelen binnen de regionale zoekgebieden;
- Geen ontwikkelingen buiten de regionale zoekgebieden, met uitzondering van pijplijnprojecten;
- Groepering van windturbines in lijnopstelling of clusteropstelling (geen solitaire windturbines);
- Koppeling met ruimtelijke kwaliteit met regionale opgaven en lokale inpassing;
- Grootschalige zonneveleden worden beoordeeld op de mate van aantasting van karakteristieke kenmerken van het landschap, samenhang met andere functies in het gebied, (zoals landbouw, biodiversiteit, cultuurhistorie), landschappelijke samenhang en dubbel ruimtegebruik;
- Zo veel mogelijk combineren van zonnevelden en windturbines.

Naar RES-AN 2.0
De RES is een continu proces en beoogt een meerjarige samenwerking. De RES-AN wordt iedere twee jaar geactualiseerd. In de volgende RES (2023) wordt in ieder geval een aantal onderwerpen verder uitgewerkt en/of aangescherpt en bijgestuurd op de stand van zaken. Daarnaast worden eventuele nieuwe ontwikkelingen meegenomen.
In de RES-AN 1.0 worden onderstaande onderwerpen al geagendeerd voor de RES-AN 2.0:

a. het wijzigen van de verhouding zon- en windenergie (meer windenergie/-turbines);
b. voorkeursvolgorde zonnevelden (zon op het dak);
c. (werkwijze) regionale tafel;
d. bijstellen en uitbreiden van ruimtelijke afspraken;
e. gemeentelijke solidariteit;
f. toevoegen of uitbreiden van regionale zoekgebieden.

In het algemeen is er richting RES-AN 2.0 en RES-AN 3.0 nog een forse inspanning nodig om de doelstelling van het Gelders Energieakkoord te halen. De RES-AN 1.0 voorziet 1,62 TWh aan duurzame energie. Om de doelstelling te halen moet regionaal 3,5 TWh duurzame energie opgewekt worden in 2030.

Informatie
Bezoek voor achtergrondinformatie ook de site van Regio Arnhem Nijmegen via www.regioan.nl . Hier vindt u de Online omgeving met verdiepende informatie, kaarten, reacties via RES Arnhem Nijmegen > Documenten > RES 1.0 > Online omgeving met verdiepende informatie, kaarten, reacties.

Planning
De RES-AN 1.0 zal uiterlijk 1 juli 2021 aangeboden worden aan het Nationaal Programma Regionale Energie Strategie (NPRES) en Planbureau voor de Leefomgeving (PBL).

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. Kennis te nemen van de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES-AN 1.0) Regio Arnhem Nijmegen;
2. De RES-AN 1.0 vast te stellen met dien verstande dat:
    a. de gemeente zich vooralsnog zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling/uitwerking geeft aan het regionale zoekgebied;
    b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van Verkenningsgebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0.

3. Waarom naar de raad

De regio dient met een Regionale Energie Strategie (RES) een regionale invulling te geven c.q. bijdrage te leveren aan het nationale Klimaatakkoord. De RES moet vastgesteld worden door de betrokken besturen van de overheid. De Regionale Energie Strategie Arnhem-Nijmegen 1.0 (RES-AN 1.0) wordt derhalve aan de raad ter besluitvorming aangeboden.
De RES-AN moet uiteindelijk doorwerken in de lokale Omgevingsvisie. Het vaststellen van een Omgevingsvisie is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Omdat de RES-AN één van de uitgangspunten is voor de Omgevingsvisie leggen we deze aan u voor.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Indienen van een regionaal 'bod' als bijdrage aan de realisatie van de doelstellingen van het Nationaal Klimaatakkoord, het Gelders Energieakkoord en lokale energiedoelstellingen en te komen tot een regionale energietransitie naar duurzame energie ten behoeve van een reductie van de CO_2-uitstoot om opwarming van de aarde (effect op het klimaat) te beperken en daarmee klimaateffecten als droogte, wateroverlast en stijging van de zeespiegel te beperken.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 De RES-AN is een gezamenlijke, regionale (ruimtelijke) visie op energietransitie;
De RES-AN 1.0 geeft duidelijkheid welke uitgangspunten en spelregels we in de regio hanteren om tot grootschalige duurzame energieopwekking te komen.
Door de aard en schaal van het opwekken van duurzame energie en daarmee gemeente overschrijdende effecten en belangen, is sprake van een regionale opgave. De regiogemeenten hebben ook een gezamenlijk belang, omdat het niet waarschijnlijk is dat iedere gemeente een lokale opgave op eigen grondgebied kan realiseren. Daarbij zou het mogelijk moeten zijn om op de regionale schaal de 'beste' locaties in te zetten voor grootschalige opwek van duurzame energie.
De RES-AN 1.0 geeft regionale spelregels voor grootschalige zonnevelden en windturbines. Dit geeft mogelijkheden en beperkingen (bescherming). De focus op regionale zoekgebieden en Ruimtelijke afspraken geven meer regie op de regionale ruimtelijke ordening. Hiermee kunnen regionale ruimtelijke waarden beter beschermd en gemeentegrens overschrijdende effecten meer gecontroleerd worden. Met name windturbines kunnen regionale ruimtelijke effecten hebben door de schaal; windturbines zijn op grote afstand zichtbaar en hebben een aanzienlijke landschappelijke impact. De regionale afstemming van zoekgebieden en opstelling van windturbines is ook van belang voor de beleving van de leefomgeving van de inwoners van de gemeente Zevenaar.

2.1 Met de RES-AN 1.0 zit de regio op koers voor de bijdrage aan de landelijke opgave.
De landelijke doelstelling is 49% CO_2-reductie (ten opzichte van 1990) in 2030. Afhankelijk of gerekend wordt met een aandeel inwoners, de oppervlakte, de energievraag of de CO_2-uitstoot moet de regio Arnhem-Nijmegen naar 0,6 tot 1,5 TWh aan duurzame energie opwekken om naar rato bij te dragen een de nationale opgave. Met een potentiele opwek van 1,62 TWh zit de RES-AN 1.0 vanuit dat perspectief dus op koers.

2.2 De RES-AN 1.0 sluit (grotendeels) aan op het gemeentelijk beleid.
Mei 2020 heeft de gemeenteraad het "Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind)" vastgesteld. In de RES-AN 1.0 zijn géén regionale zoekgebieden opgenomen die in strijd zijn met dit beleidskader.
Lopende projecten – die passen binnen het lokale beleidskader –, ook buiten de regionale zoekgebieden, zijn mogelijk binnen de kaders van de RES-AN 1.0 (afspraak 14, 2.7.5). De locatie- en inpassingscriteria die wel van toepassing zijn, komen overeen met het gemeentelijk beleid.

Er zitten ook spanningen tussen het lokaal beleid en de Ruimtelijke afspraken in de RES-AN 1.0, met name ten aanzien van de focus op regionale zoekgebieden. In het lokaal beleid ligt de focus weliswaar op de voorkeursgebieden, maar zijn ook initiatieven buiten deze gebieden toegestaan.
Voor de korte termijn zijn de Ruimtelijke afspraken praktisch niet bezwaarlijk. Daarbij zijn projecten buiten de regionale zoekgebieden niet uitgesloten, maar wel onzeker. De Ruimtelijke afspraken gelden uitsluitend voor grootschalige initiatieven. Kleinere zonneparken (maximaal 2 MW) buiten regionale

zoekgebieden kunnen wel buiten het kader van de RES-AN 1.0 lokaal afgewogen worden. Voor deze projecten buiten de regionale zoekgebieden zijn de Ruimtelijke afspraken geen belemmering.

In de RES-AN 2.0 moeten naar verwachting nieuwe regionale zoekgebieden opgenomen worden. Dit kunnen ook nieuwe zoekgebieden in de gemeente Zevenaar zijn. Projecten die nu – vooralsnog – buiten de regionale zoekgebieden vallen kunnen dan (mogelijk) binnen een regionaal zoekgebied gaan vallen, zodat deze aansluiten op de RES (er heeft dan een regionale afweging plaats gevonden).

Inwoners kunnen ook voordeel hebben bij de focus op regionale zoekgebieden. Meer regie op regionale ruimtelijke ordening komt ten goede aan de ruimtelijke kwaliteit van de regio (zie verder).

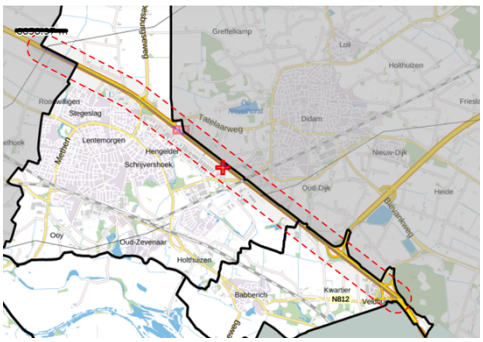
Er zit ook een spanning tussen lokaal beleid en de afspraken over warmte (specifiek afspraak 9). De gemeente Zevenaar is vanaf 2018 de mogelijkheden van het doortrekken van het warmtenet vanuit de AVR aan het onderzoeken. In dit kader zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd. De afspraken in de RES-AN 1.0 over het warmtesysteem kunnen mogelijk consequenties hebben voor ons eigen traject voor een warmtenet voor de stad Zevenaar.

2.3 De RES-AN 1.0 is een visie op hoofdlijnen en moet nog nader uitgewerkt en ingevuld worden
In de RES-AN 1.0 worden zoekgebieden voor zon- en windenergie (windturbines) aangegeven. Dit betekent niet dat deze zoekgebieden volledig vol komen te liggen met zonnevelden en/of windturbines. Dit moet nog nader onderzocht en uitgewerkt worden in concrete projecten. Of, hoeveel en in welke omvang projecten in een zoekgebied worden gerealiseerd, hangt af van concrete initiatieven, inpassingsmogelijkheden en maatschappelijk draagvlak.

2.4 Uitgangspunten voor 'Verkenningsgebieden windturbines' passen niet in vastgesteld gemeentelijk beleid
Het verbeteren van de verhouding wind- en zonne-energie wordt geformuleerd als een opgave voor de RES-AN 2.0 In de RES-AN 1.0 zijn voor de Liemers (al) drie 'Verkenningsgebieden voor windturbines' benoemd, waarvan twee in de gemeente Zevenaar (zie afbeelding). Het betreft een locatie ten noorden van de A12 (Broek) en een locatie ten zuiden van A12 (nabij bedrijventerrein 7Poort).

Verkenningsgebieden voor windturbines

Voorkeursgebied zon- en wind (A12-zone)

Naast het feit dat de Verkenningsgebieden groter zijn dan de in het lokaal beleid aangegeven voorkeurszone langs de A12 (300 m), is het uitgangspunt van windturbines met ashoogtes van meer dan 120 meter in strijd met de door de gemeenteraad vastgestelde maximale ashoogte van 50 meter. Daarbij zijn de Verkenningsgebieden nog niet op een goede manier als zoeklocaties met stakeholders en inwoners besproken. We vinden het ook in het kader van zorgvuldige participatie niet opportuun om deze Verkenningsgebieden op de kaart te zetten, ook al zijn deze indicatief, ook al moeten de (on)mogelijkheden van windturbines in deze gebieden nog nader onderzocht worden.

Kanttekeningen

1.1 Op grond van lokaal beleid zal de gemeente niet voldoen aan de inspanningsverplichting om actief een verkenning in het regionale zoekgebied te starten
In de Ruimtelijke afspraken is een inspanningsverplichting opgenomen dat de gemeente actief een verkenning gaat starten en op zoek gaat naar mogelijkheden om zon- en/of windprojecten te ontwikkelen binnen de regionale zoekgebieden. Bij de vaststelling van het Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind) heeft uw raad zich uitgesproken in eerste instantie vier projecten te ontwikkelen. Op dit moment is voor vier zonneparken het traject voor ontwerp (en vergunningverlening) ingezet. Een verkenning voor de mogelijkheden in het regionale zoekgebied bij Innofase is op dit moment niet opportuun. Wij zijn van mening dat dit reëel is, omdat de gemeente Zevenaar met circa 60 hectare zonneveld, waarvan één combinatie zon/wind en één (experimenteel) dubbelgebruik een forse inspanning/bijdrage levert.

1.2 De doelstelling van 55% CO_2-reductie wordt (nog) niet gehaald
In het Gelders Energieakkoord is een tussendoel opgenomen van 55% CO_2-reductie (ten opzichte van 1990) in 2030. Om deze doelstelling te bereiken is 3,5 TWh aan duurzame energieopwekking nodig. De RES-AN 1.0 voorziet 1,62 TWh duurzame energie.
Hoewel de RES-AN 1.0 een horizon heeft tot 2030 moet dit, ook in het licht van genoemde doelstelling, gezien worden als een tussenstap. De RES-AN wordt immers iedere 2 jaar geactualiseerd. Om de doelstelling van het Gelders Energieakkoord te halen moet de RES-AN 3.0 (vaststelling 2025) voorzien in 3,5 TWh. De projecten voor duurzame energie zouden dan nog tijdig gerealiseerd kunnen worden.
De afname van de CO_2-uitstoot is niet alleen afhankelijk van de RES (duurzame energieopwek) maar ook van andere factoren en keuzes zoals de reductie van CO_2 in de mobiliteitssector, industrie en landbouw[1] het toe- of afnemen van de vraag naar elektriciteit en warmte en nieuwe technieken. In het proces richting RES 2.0 (en verder) wordt de balans opgemaakt of we op koers zitten of en waar we moeten bijsturen.

1.3 Een ongunstige verhouding zon- en windenergie
Gemeenten in de regio kiezen vooral voor zonnevelden en (veel) minder voor windturbines. De realisatie van overwegend zonnevelden is veel duurder dan een combinatie van zon- en windenergie door hoge kosten voor de aanleg van infrastructuur en inefficiënt gebruik van infrastructuur. Daarbij is het ruimtegebruik van (overwegend) zonneparken veel groter; 1 grote windturbine geeft evenveel opbrengst als 18 ha zonneveld (elektriciteit voor circa 6.700 huishoudens)[2]. Bovendien blijft de grond rond de windturbine beschikbaar voor landbouw, natuur(?)[3] of recreatie. Vanuit het perspectief van netimpact en ruimtegebruik is er sprake van een grote disbalans. Verder is het zeer waarschijnlijk dat de opgave zonder uitbreiding van het aantal windturbines niet mogelijk is.

Alternatieven

Geen alternatief voor een RES-AN
Ook wanneer de gemeenteraad niet instemt zal de RES-AN 1.0 ingediend worden bij het NPRES en PBL

[1] stikstof leidt tot de productie van broeikasgas met een ongeveer driehonderd keer sterker effect dan het broeikasgas koolstofdioxide.
[2] Een windturbine met een vermogen van 5,6 MW (tiphoogte ca. 243 meter / ashoogte 160 meter) draait zo'n 3.380 vollasturen per jaar. Een turbine van 5,6 MW wekt zo'n 0,0189 TWh per jaar op. Dat is evenveel als de opbrengst van 18 ha zonneveld en komt overeen met elektriciteit voor circa 6.700 huishoudens.
[3] Dit afhankelijk of de natuur te combineren is met een windturbine. Een windturbine kan bijvoorbeeld negatieve effecten op vogels hebben.

Een RES is een verplichting vanuit het Rijk. De regio moet een RES vaststellen. Voor de regio is er derhalve geen alternatief.
De gemeente kan in principe besluiten de RES-AN 1.0 niet vast te stellen. Wanneer een overheidspartner zich niet kan scharen achter het bod RES-AN 1.0 zal deze toch aangeboden worden aan de NPRES en PBL, onder een aantekening dat de betreffende gemeente (deels) niet kan instemmen, met de opgaaf van reden. Dit wordt een aantekening bij de RES-AN 1.0.

Amendementen van de raad voor de eigen gemeente.
De RES-AN 1.0 is een regionaal document (lokaal vast te stellen). De gemeenteraad kan geen wijzigingen op het document aanbrengen. Wel kan de gemeenteraad een voorbehoud maken op de besluitvorming. Dit geldt alleen voor de eigen gemeente. (hiervan wordt een aantekening gemaakt voor de NPRES en PBL).
Indien een motie of amendement van de gemeenteraad consequenties heeft voor andere gemeenten of deelnemende partijen in de regio, dan worden deze regionaal besproken en met instemming van deelnemende partijen verwerkt in RES-AN 2.0. Er zal géén aanpassing van RES-AN 1.0 plaats vinden.

Bij het opstellen van de RES-AN 1.0 is gekeken naar alternatieven
Het klimaatakkoord gaat uit van een (tussen)resultaat in 2030. Om dit te kunnen realiseren gaat de RES-AN 1.0 uit van bewezen technieken. Voor de opwek van elektriciteit gaat het dan om zonnepanelen en windturbines. Het toepassen van kernenergie is een nationale afweging. Nieuwe technieken worden in het vervolg van de RES meegenomen.
Bij het opstellen van de RES-AN 1.0 is ook gekeken naar verschillende ruimtelijke scenario's. De regionale zoekgebieden in de RES-AN komen allemaal voort uit lokaal beleid. De locaties respectievelijk zoekgebieden in de RES-AN 1.0 zijn dus allemaal lokaal afgewogen.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
De RES-AN voorziet tevens in een programma voor monitoring. Middels monitoring wordt inzichtelijk of we op koers liggen met de uitvoering van de RES, de energietransitie en de realisatie van de doelstellingen van het Klimaatakkoord en het Gelders Energieakkoord.

Naar aanleiding van de RES en de realisatie van vier projecten zal, voor de vaststelling van de RES-AN 2.0, het lokale beleidskader "Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind)" geëvalueerd worden. Een bijgesteld beleidskader kan als input dienen voor het proces van de RES-AN 2.0.

7. Klimaat en duurzaamheid
De RES-AN 1.0 beoogd invulling te geven aan de klimaatdoelstellingen van het nationaal Klimaatakkoord en het Gelders Energieakkoord en de energietransitie naar duurzame energie. Het is een belangrijke stap in de realisatie van de lokale, regionale (en nationale) doelstellingen. Het is echter een tussenstap. De regionale doelstelling (55% CO_2-reductie ten opzichte van 1990) wordt hiermee (nog) niet gehaald.

8. Communicatie
In het kader van de RES-AN heeft een uitgebreid maatschappelijke en bestuurlijk participatietraject plaats gevonden. In een open proces konden alle inwoners uit de regio, maatschappelijke organisaties, maar ook ontwikkelaars deelnemen. Uiteindelijk hebben 450 personen deelgenomen aan het participatieproces, veelal vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties.

De RES-AN 1.0 heeft aansluiting gezocht bij lokale participatietrajecten en bestuurlijke besluitvorming. De regionale zoekgebieden komen allemaal voort uit een traject waar inwoners via lokale processen bij

betrokken zijn geweest. In de gemeente Zevenaar zijn inwoners en belanghebbenden via het traject van het "Toets- en afwegingskader grootschalige duurzame energieopwekking (zon en wind)" betrokken.

Er is door de werkorganisatie en de gemeente al veel aandacht aan communicatie over de RES 1.0 besteed, onder andere door diverse persberichten, onder andere met een Zevenaarse invulling. De RES-AN 1.0 is bovendien (nu al) digitaal te benaderen door eenieder. Middels een story-board wordt informatie gegeven over achtergronden, proces en verschillende onderwerpen. Er is ook een feitenboekje en FAQ beschikbaar.

9. Kosten, baten en dekking

De vaststelling van de RES-AN 1.0 heeft geen directe financiële gevolgen.
Voor het traject naar RES-AN 2.0 zullen financiële afspraken gemaakt worden via budgetbesprekingen voor de Gemeenschappelijke regeling Groene Metropoolregio onder de opgave Circulaire regio.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INK/21/1019966	Aanbiedingsbrief
2.	INK/21/1019967	RES-AN 1.0 Bestuurlijke samenvatting
3.	INK/21/1019968	Reactienota (voorlopig conceptbod)

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Regionale energie strategie Arnhem Nijmegen 1.0
Zaaknummer	Z/21/386341
Documentnummer	INT/21/1019754

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat;

- Nederland het Klimaatverdrag van Parijs om opwarming van de aarde te beperken heeft ondertekend;
- de Rijksoverheid klimaatverandering wil tegengaan en in 2030 49% CO_2-reductie ten opzichte van 1990 nastreeft;
- een en ander verder is uitgewerkt in het Gelders Energieakkoord, met een doelstelling in 2030 55% CO2-reductie ten en opzichte van 1990;
- de gemeente Zevenaar het Gelders Energieakkoord heeft ondertekend;
- het Rijk vraagt een Regionale energiestrategie (RES) op te stellen om – regionaal – een bijdrage te leveren aan nationaal Klimaatakkoord;
- de regio Arnhem-Nijmegen is aangewezen als RES-regio en een Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0 is opgesteld;
- de gemeenteraden, provinciale staten en het Algemeen Bestuur van de waterschappen worden verzocht om de Regionale energiestrategie 1.0 vast te stellen;
- de RES te zijner tijd vertaald moet worden in de (lokale) Omgevingsvisie en Omgevingsplannen. Hiervoor is de gemeenteraad aan zet;

gelezen de Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0;

het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

besluit:

1. De Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0 vast te stellen met dien verstande dat
    a. de gemeente zich vooralsnog zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling geeft aan de invulling/uitwerking van het regionale zoekgebied;
    b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van de Verkenningsgebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 2 juni 2021.

De griffier	De burgemeester
W. van der Vlies	L.J.E.M. van Riswijk

Arnhem Nijmegen
RES Regionale Energie Strategie

Geachte colleges en gemeenteraden van de Groene Metropoolregio,

In de afgelopen maanden was u actief betrokken bij de ontwikkeling van de Regionale Energie Strategie (RES) Regio Arnhem Nijmegen. Na de unanieme vaststelling van de concept RES medio juni 2019 en het voorlopig bod medio september 2020 is door alle betrokkenen hard gewerkt aan de doorontwikkeling naar de RES 1.0. Deze is inmiddels gereed. Hierbij bieden wij u de RES 1.0 ter vaststelling aan.

Klimaatakkoord op regionaal niveau
Vanuit het landelijke klimaatakkoord hebben regio's de opdracht gekregen voorstellen te doen voor de ontwikkeling van duurzame elektriciteit op land en warmte. Wij kunnen hiermee regionaal en lokaal maatwerk bieden, verbinding leggen met andere opgaven en kansen die wij binnen onze regio zien. Uiteraard is er ook een koppeling gelegd met lokale, regionale en nationale ontwikkelingen en beleidsplannen.

Van, voor en door de regio
Dit bod maakten we in een intensief traject met stakeholders en bestuurders. Want de RES zien we als een proces *van, voor en door de regio*. We hebben daarom alle spelers uit de regio uitgebreid betrokken en alle informatie zo transparant mogelijk gedeeld. In het proces deden meer dan 450 personen mee, veelal vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties. Dit bod hebben we alleen op kunnen stellen met en dankzij hun kennis en denkkracht. We danken alle betrokkenen hartelijk voor hun grote inzet!

Onze ambities
De RES is een meerjarige samenwerking van bestuurders, maatschappelijke partners en inwoners. Ze bepalen met elkaar hoeveel, waar en wanneer ze hernieuwbare energie willen realiseren. Voor u ligt het bod dat we als RES-regio Arnhem Nijmegen doen. Onze ambities zijn groot voor het opwekken van zonne- en windenergie. In het bod geven we ook aan hoe we het beschikbare warmteaanbod willen gebruiken voor verwarming in de regio. Ons einddoel is om in 2050 volledig energieneutraal te zijn. Dat hebben we afgesproken in het Gelders Energieakkoord. De RES 1.0 met de horizon op 2030 is een belangrijke mijlpaal op weg naar ons gezamenlijk doel.

Afspraken voor de toekomst geven richting
De RES 1.0 bevat afspraken voor de toekomst die richting geven aan locatiekeuzes voor zon- en windprojecten en hoe we om willen gaan met de warmteverdeling. Tevens geven deze richting aan de wijze van samenwerken in de RES en hoe we daarbij stakeholders willen blijven betrekken. Met de ruimtelijke afspraken in RES 1.0 willen we voorkomen dat windturbines en zonnevelden op allerlei plekken in het mooie, kostbare landschap in onze regio komen. De afspraken zorgen er onder andere voor dat er aandacht is voor mogelijke overlast voor inwoners, voor het behoud van natuur en betrokkenheid is van inwoners.

Volgende stappen
Dit bod leggen we vanaf maart graag voor aan gemeenteraden, Provinciale Staten en algemeen besturen van de waterschappen. Voor de verdere uitwerking van RES 1.0 ligt het accent op het lokale gesprek. Samen met inwoners, maatschappelijke partners en stakeholders zoals agrariërs, landeigenaren en energie coöperaties benutten we zoveel mogelijk koppelkansen in deze energietransitie en creëren daarmee zoveel mogelijk draagvlak. Na het vaststellen van RES 1.0 vindt er iedere twee jaar formele afstemming plaats met u als volksvertegenwoordiger; 1 juli 2023 is zo'n tussentijds ijkmoment. Samen zetten we zo de volgende stappen op weg naar een energieneutrale regio.

De RES is en blijft een dynamisch document, het biedt ons strategie en houvast maar we weten ook, na de RES 1.0 volgt de RES 2.0, 3.0 en verder. Op deze manier kunnen we innovaties en nieuw opkomende kansen en inzichten optimaal meenemen in het nader invulling geven van de energietransitie. In de komende tijd zullen wij ons gaan richten op de ontwikkeling van een uitvoeringsagenda binnen de Groene Metropoolregio. Ook hierbij werken wij graag actief met u samen.

Samen komen we verder

Aan de RES 1.0 hebben veel organisaties meegewerkt. De vaststelling van de RES is echter voorbehouden aan de gemeenteraden, Provinciale Staten en de algemeen besturen van de waterschappen. Net als dat de invulling van de RES op vele vlakken aan de individuele gemeenten is. De RES biedt een regionale strategie, lokale en regionale overheden blijven zelf verantwoordelijk voor keuzes t.a.v. opweklocaties voor duurzame energie, de locatie van laadpalen voor elektrisch vervoer, de verduurzaming van de gebouwde omgeving en andere onderwerpen. Uiteraard streven we er doorlopend naar om zaken met elkaar te verbinden en voor lokale en regionale afstemming te zorgen. Want hoewel je alleen soms sneller gaat, kom je samen doorgaans verder.

U ontvangt de volgende documenten

1. De bestuurlijke samenvatting
2. De reactienota: te vinden in de storymap onder tabblad 'reacties'
3. Storymap, de online omgeving met de informatie uit de samenvatting, kaartmateriaal, verdiepende informatie en de oplegnotitie

De storymap is een levend document. Om ervoor te zorgen dat helder blijft welke versie van het storyboard is ingezonden, is deze eveneens omgezet naar een PDF-format. Deze wordt via WeTransfer naar u toegezonden.

Dit verwachten wij van u

Wij vragen u kennis te nemen van de inhoud van de RES 1.0 en uiterlijk 15 juni een besluit te nemen over de RES 1.0. Uw reactie op de RES 1.0 zal worden opgenomen in een oplegnotitie en uiterlijk 1 juli a.s. samen met de RES 1.0 worden aangeboden aan het NPRES en PBL.

Contact

Mocht u vragen hebben over de RES 1.0 en/of de bijbehorende bijlage dan kunt u uiteraard contact met ons opnemen. Zowel het ambtelijk als het bestuurlijk kernteam treden graag met u in contact om dingen toe te lichten en uw vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,
Regiegroep RES regio Arnhem Nijmegen

Harriët Tiemens
Bestuurlijk voorzitter RES -regio Arnhem Nijmegen

Eva de Ruiter
Procesregisseur RES-regio Arnhem Nijmegen

RES 1.0

Regionale Energiestrategie

Regio Arnhem Nijmegen

Arnhem Nijmegen
RES Regionale Energie Strategie

COLOFON

Opdrachtgever: Regiegroep RES Regio Arnhem Nijmegen onder voorzitterschap van Harriët Tiemens, wethouder duurzaamheid gemeente Nijmegen.

PROCES EN CONTACT

Eva de Ruiter, procesregisseur RES Regio Arnhem Nijmegen, res@regioan.nl

OPGESTELD DOOR

Team RES Regio Arnhem Nijmegen in samenwerking met de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar, de waterschappen Rijn en IJssel, Rivierenland en Vallei en Veluwe, provincie Gelderland, Liander en meer dan 450 stakeholders uit de RES Regio Arnhem Nijmegen.

Team RES Regio Arnhem Nijmegen bestond uit: Stef Aerts, Jan Buijs, Arjan van Dalen, Daniel Humbs Steinbeck, Dirk-Wim in 't Hof, Janet Holland, Carola Hoogland, Matthijs van der Jagt, Dagmar de Jong, Tjeerd Kooy, Martin Kugel, Jolanda van Rensch, Christian Scheres, Rob Sjerps, Willem Spies, Eva Oosterwegel, Pascale Palstra, Eva de Ruiter, Rijk van Voskuilen.

FOTOVERANTWOORDING

Walter Sietinga: cover, p18, p23, p32, p37, p40 rechts en onder, p58 | via GroenLeven: p17 | via Liander: Hans Peter van Velthoven p24, p45, p60 | via Liander: Jack Tillmanns p40 links | Overig: Gemeenten Duiven en Westervoort, Gemeente Nijmegen, Gemeente Lingewaard, Regio Arnhem Nijmegen.

VISUALISATIES

NP RES
Over Morgen (kaarten)
Communicatiebureau de Lynx

REDACTIE EN VORMGEVING

Communicatiebureau de Lynx

Meer informatie: www.res-regioan.nl

Arnhem, maart 2021

RES 1.0
Regionale Energiestrategie Regio Arnhem Nijmegen

VAN, VOOR EN DOOR DE REGIO

VOORWOORD

We gaan in Nederland over op duurzame energiebronnen voor het opwekken van elektriciteit en het verwarmen van onze huizen en gebouwen. De aanleiding voor deze grootschalige transitie is iedereen bekend. De aarde warmt op met alle negatieve gevolgen voor ons klimaat. Dat proces willen we stoppen, zodat we een gezonde aarde kunnen doorgeven aan de generaties na ons. Bovendien biedt de energietransitie kansen voor onze lokale economie en arbeidsmarkt.

Inwoners vinden duurzame energie belangrijk

De CO_2-uitstoot kan omlaag door duurzame energiebronnen te gebruiken. Dat nieuwe manieren van energievoorziening nodig zijn, vinden ook de meeste inwoners van Regio Arnhem Nijmegen. In april 2020 hielden we een enquête en daaruit bleek dat 84% van hen het belangrijk vindt om duurzamer gebruik te maken van energie. Van de deze zomer bevraagde jongeren uit onze regio vindt zelfs 93% het positief dat er steeds meer duurzame energie wordt gebruikt.

Onderzoek brede bevolking

Jongeren-onderzoek

Zorgen zijn er ook

Tegelijkertijd horen we van inwoners en belangenorganisaties ook zorgen als het gaat om zonnevelden en windturbines. Daarom maken we de RES samen met zo veel mogelijk partijen en zoeken we naar mogelijkheden om de energietransitie te koppelen aan andere doelstellingen in het landschap. Zo kunnen we tegelijkertijd werken aan versterking van de natuur, economie, biodiversiteit, cultuurhistorie en recreatie.

Meekoppel-kansen

Opbrengst voor natuur en omwonenden

We zien al mooie voorbeelden van 'koppelkansen' in onze regio. Afgelopen jaar werden 566 inwoners van Arnhem en omstreken mede-eigenaar van Windpark Koningspleij. Zij gaan meedelen in de winst en omwonenden profiteren van de opbrengsten via een omgevingsfonds. Een frambozenteler in Babberich gebruikt zonnepanelen in plaats van folie om zijn frambozen te beschermen tegen regen, storm en felle zon. En in Berg en Dal wordt onderzocht of een zonnepark ontwikkeld kan worden met veel meer aandacht voor mens en natuur.

Al volop bezig

In Regio Arnhem Nijmegen zijn we al volop bezig met de energietransitie. Er zijn windparken in Duiven en Nijmegen, zonneparken in Lingewaard, Arnhem, Duiven, Nijmegen en Beuningen en er is verspreid over de regio nog een negental projecten vergund en daarmee vergaand voorbereid voor realisatie. Sinds 2011 nam ook het aantal zonnepanelen op daken aanzienlijk toe. Op het gebied van energie en innovatie kunnen wij trots zijn op twee energiehubs in onze regio: Glastuinbouwgebied NEXTgarden bij Lingewaard en bedrijventerrein InnoFase rondom de AVR in Duiven dat onlangs is uitgeroepen tot het duurzaamste bedrijventerrein van Nederland.

Het toekomstperspectief: nieuwe momenten om mee te praten

In de periode maart-juni 2021 nemen de gemeenteraden, de algemene besturen van de waterschappen en de Provinciale Staten een besluit over de RES 1.0. Dat is zeker niet het enige moment waarop we nog iets van de energiestrategie kunnen vinden. Er volgt een RES 2.0, een RES 3.0, enzovoorts en in elke nieuwe RES worden de plannen concreter en gaat de zoektocht naar invulling geven aan de energietransitie verder; iedere nieuwe RES biedt ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en inzichten.

De RES is geen toekomstmuziek, maar speelt nu al. Om het uiteindelijke doel van de CO_2-neutraal in 2050 te behalen, is het van belang dat het concreter maken van de plannen nu al gebeurt. Dat maakt participatie van inwoners en stakeholders nog belangrijker. In het hoofdstuk **'Draagvlak'** kunt u lezen hoe stakeholders en inwoners betrokken zijn geweest bij de plannen die in deze RES 1.0 zijn opgenomen. U leest ook hoe en op welke momenten inwoners vanaf nu betrokken worden. Want de RES Regio Arnhem Nijmegen maken we van, voor en door de regio.

Harriët Tiemens
Voorzitter
Regiegroep RES

Eva de Ruiter
Procesregisseur RES
Regio Arnhem Nijmegen

INHOUD

1. **INTRODUCTIE IN DE RES** 5

2. **ONS BOD** 7
   - 2.1 Afwegingskader 8
   - 2.2 Elektriciteit 8
   - 2.3 Ruimtelijke afspraken geven richting bij het zoeken van locaties 9
   - 2.4 Efficiënte uitbreiding elektriciteitsnetwerk 10
   - 2.5 Warmte 11
   - 2.6 Draagvlak 11
   - 2.7 Afspraken voor de toekomst 12

3. **INTEGRALE AANPAK** 17
   - 3.1 De leefomgeving verbindt ons 17
   - 3.2 Samenwerking op verschillende schaalniveaus 17
   - 3.3 Integraliteit in ons proces 20
   - 3.4 Toekomstperspectief samenwerking en integraal werken 23

4. **ELEKTRICITEIT, WARMTE & NETWERK** 24
   - 4.1 Elektriciteit 25
   - 4.2 Warmte 34
   - 4.3 Netwerk 41
   - 4.4 Toekomstperspectief elektriciteit, warmte en netwerk 45

5. **DRAAGVLAK** 48
   - 5.1 Bestuurlijk draagvlak 48
   - 5.2 Maatschappelijk draagvlak 51

6. **UITGELEIDE** 59

Lijst met afkortingen

Verklarende woordenlijst

WAAR BEGINNEN MET LEZEN?

- Nieuw in de RES? Begin dan met het hoofdstuk 'Introductie in de RES'.
- Voor een overzicht van het bod, ga naar 'Ons bod'.
- De diepte in, kaarten en getallen? Ga dan naar 'Elektriciteit, warmte en netwerk'.

LEESWIJZER

In dit document vindt u in de kantlijn dit icoon. Bij online gebruik linkt deze naar onze digitale omgeving. Hier vindt u verdiepende informatie, achtergrondinformatie en interessant kaartmateriaal dat u interactief kunt gebruiken: diverse kaarten bestaan uit lagen die u aan of uit kunt zetten en u kunt in- en uitzoomen.

1. INTRODUCTIE IN DE RES

Video “Wat is de RES?”

Dit is de RES 1.0: de Regionale Energie-strategie (RES) van Regio Arnhem Nijmegen. In de RES onderzoeken we in Regio Arnhem Nijmegen samen met maat schappelijke organisaties, bedrijven en inwoners de mogelijkheden voor het opwekken van duurzame elektriciteit op land en het gebruik van warmtebronnen. Dit is de 1.0 versie, deze volgt op het (voorlopig) concept bod van oktober 2020.

Klimaatakkoord

Video “Waarom een RES?

In Nederland hebben we afspraken gemaakt in het Klimaatakkoord (2019) hoe we de internationale klimaatafspraken van Parijs uit 2015 gaan uit-werken. In Gelderland hebben we ook het Gelders Energieakkoord (GEA) dat aangeeft hoe we met elkaar de CO_2-uitstoot verminderen: in 2030 met 55% ten opzichte van 1990. Gemeente Heumen heeft hier-over voor de eigen gemeente in latere fase besloten dit aan te passen naar 49%. In 2050 wil Nederland CO_2-neutraal zijn. 30 Energieregio’s in Nederland onderzoeken elk in een RES waar en hoe dit het beste kan. Regio Arnhem Nijmegen is een van die regio’s. De doelstellingen in de RES richten zich op 2030.

Waarover gaat de RES wel en waarover niet?

We werken in Nederland op veel verschillende manieren aan de klimaatdoelen. De RES is er daar één van en richt zich specifiek op:

- de opwekking van duurzame elektriciteit via windturbines, zonnevelden en zon op grote daken (>15 kWP)
- de warmtetransitie in de gebouwde omgeving
- de benodigde opslag en energie infrastructuur

In de RES zijn dus niet alle initiatieven voor CO_2-vermindering opgenomen. Via andere wegen wordt gewerkt aan bijvoorbeeld het besparen van energie, innovaties voor energiewinning, fossiel-vrij vervoer, wind op zee, verduurzamen zeevaart en maatregelen die bedrijven en industrie moeten nemen. Bij het bepalen van de ambities in de RES is wel rekening gehouden met een verwachte besparing van energie.

Als nieuwe technieken succesvol blijken, dan krijgen die een plek in de volgende versie van de RES. De RES gaat alleen over de regionale afspraken. De gemeen-telijke aanpak staat niet in dit plan. Ook kernenergie valt buiten de regionale aanpak, want dat thema wordt op landelijk niveau besproken. Het opmaken van de balans ten aanzien van alle plannen voor CO_2-vermindering in relatie tot de gestelde doelstellingen vanuit zowel het GEA als landelijk valt eveneens buiten de scope van de RES.

Stap voor Stap

De energietransitie is een enorme opgave. Daarom is de RES een meerjarig traject. Na de RES 1.0 volgt de RES 2.0, de RES 3.0, enzovoorts. De RES staat continu open voor nieuwe gesprekspartners, nieuwe technologie, nieuwe omstandigheden en voortschrijdend inzicht. Telkens wordt het een stap concreter. In de RES 1.0 staan alleen nog globale zoekgebieden op de kaarten. In het traject naar de RES 2.0 gaan we van zoekgebieden naar locaties en vervolgens naar projecten. Inwoners kunnen dan, en ook op andere momenten, verder meepraten over de energieplannen. Zie hiervoor het hoofdstuk 'Draagvlak'.

Nu starten voor resultaat in 2030

Ook al gaat de RES stap voor stap, er is een hoge urgentie om voort te maken. Om de doelstelling van 55% CO_2 reductie te halen, kunnen we niet wachten.

Het kost meerdere jaren om een wind- of zonnepark te realiseren en ook het aanleggen van een warmtenet vraagt veel tijd. Partijen die hun duurzame ambities willen verwezenlijken vinden elkaar in de RES.

Meepraten over zoekgebieden en locaties

Om zeker te zijn dat we alle kansen, mogelijkheden en onmogelijkheden meenemen, betrekken we zoveel mogelijk partijen en inwoners bij de RES. Dat is in de afgelopen periode het geval geweest en zal in de aankomende jaren nog intensiever gebeuren. Zo blijven we wendbaar, spelen we in op de realiteit en maken we een RES van, voor en door de regio.

Meer informatie

- Feiten & argumentenboekje
- FAQ's NPRES
- FAQ's RES Regio Arnhem Nijmegen
- Cijfers RES Regio Arnhem Nijmegen
- Woordenlijst RES Regio Arnhem Nijmegen

Startnotitie

Concept bod

Reactienota bij Startnotitie

Een **startnotitie** uit 2019 met daarin de uitgangspunten voor de RES vormde het startpunt van de RES Regio Arnhem Nijmegen. Reacties op de startnotitie zijn verwerkt in een **reactienota**. Op weg naar de RES 1.0 verscheen in oktober 2020 het **concept bod**. Deze werd unaniem goedgekeurd door de bestuurders van de betrokken gemeenten, waterschappen en provincie. Ook reacties op het concept bod zijn verwerkt in een **reactienota**.

2. ONS BOD

De RES 1.0 is de afsluiting van een waardevolle periode die veel resultaat heeft opgeleverd. Er zijn zoekgebieden in beeld voor toekomstige ontwikkeling van duurzame opweklocaties, waarmee een start wordt gemaakt met invulling geven aan de energiedoelstellingen die de regio heeft gesteld voor 2030. Deze zoekgebieden passen niet alleen binnen de kaders vanuit wet- en regelgeving, maar kunnen ook worden aangesloten op het elektriciteitsnet; zeker als we de uitvoeringsplanningen van de RES en Liander goed op elkaar blijven afstemmen.

Ook de (boven)regionale uitdaging op gebied van verdeling van de restwarmte van grote warmteclusters, zoals de afvalverwerkingscentrales in Weurt en Duiven en de papierfabrieken in Renkum en Eerbeek, krijgt steeds meer vorm. Net zoals de afstemming van het regionale warmtevraagstuk op de lokale Transitievisies Warmte en de bijbehorende wijkuitvoeringsplannen om stap voor stap onze woonwijken van het aardgas te halen.

Last but not least is er zowel maatschappelijk als bestuurlijk draagvlak voor RES 1.0. Natuurlijk moet de formele besluitvorming nog plaatsvinden in de maanden maart tot en met juni 2021, maar het RES-proces is vanaf de start gestoeld geweest op het principe 'van, voor en door de regio'. De plannen zijn ontwikkeld en ontworpen samen met vele maatschappelijke stakeholders waaronder inwoners, energiecoöperaties, initiatiefnemers, jongeren-, natuur en landbouworganisaties. Ook de gemeenten, waterschappen en provincie waren continu nauw betrokken en hebben een grote bijdrage geleverd aan het resultaat dat nu voorligt in de vorm van RES 1.0. Om de sterke samenwerkingsverbanden die er nu zijn te behouden en om het behaalde resultaat goed te borgen zijn er met elkaar afspraken voor de toekomst gemaakt. Die helpen om met vertrouwen naar de toekomst te kijken.

WAT IS EEN 'BOD'?

Alle 30 energieregio's doen een 'bod'. Zij komen met een voorstel hoeveel TWh zij denken te kunnen bijdragen aan de nationale ambitie van 35 TWh duurzaam opgewekte elektriciteit. Die doelstelling wordt door de optelsom van alle concept RES'en ruim gehaald. Een gelopen race is dat niet. Het vraagt om een grote inspanning en lastige, vaak politieke, keuzes in de regio's en op nationaal niveau.

BELANGRIJKSTE VERSCHILLEN MET HET CONCEPT BOD

Op welke hoofdpunten verschilt de RES 1.0 met de voorloper, het concept bod van september 2020?

- Het concept bod was 1,68 TWh. Het nieuwe bod is 1,62 TWh.
- De RES 1.0 bevat afspraken voor de toekomst om de samenwerking van partijen te verstevigen en het huidige bod te borgen. Deze afspraken bevatten ook ruimtelijke afspraken die richting geven aan locatiekeuzes voor zon- en windprojecten.
- De verhouding zon/wind was eerder 97%-3% (in vermogen) en is in de RES 1.0 89%-11%. Dit betekent dat de RES 1.0 efficiënter is als het gaat om de netinfrastructuur.
- In het concept bod waren 6 kansrijke warmteclusters in beeld. In de RES 1.0 zijn dat er 5: de Bio Energie Centrale Cuijk zal de warmte leveren aan de eigen regio, Noordoost Brabant.
- Tot aan de RES 1.0 zijn inwoners via de gemeenten bij de RES betrokken. De RES 1.0 bevat een visie hoe de regio de gemeenten hierop actiever kan gaan ondersteunen.

Concept bod

2.1 Afwegingskader

De keuzes die we maken in de RES hebben invloed op onze leefomgeving. We maken ze daarom zorgvuldig. Een afwegingskader hielp en helpt ons om de verschillende afwegingen naast elkaar te zetten: waar passen de ideeën voor zonne- en windenergie in de ruimte? Past het op het energienet? Zijn de plekken maatschappelijk gezien acceptabel en financieel haalbaar? Er is continu een zorgvuldige afweging van de zes criteria waaruit het afwegingskader bestaat (zie figuur).

De criteria binnen dit afwegingskader zijn **ruimtelijke kwaliteit** in relatie tot de opgave, het **maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak,** de **energieopbrengst** en **kostenefficiëntie** (systeemefficiëntie) van de maatregelen. Er is ook gekeken naar kansen om de energieopgave te combineren met andere geplande of gewenste ingrepen in het landschap, de zogenaamde **integraliteit (koppelkansen).** Tot slot is de kansrijkheid van grootschalige opwekking van zon- en windenergie getoetst aan **belemmerend beleid** rond bijvoorbeeld natuur, defensie, veiligheid, landschap en cultuurhistorie.

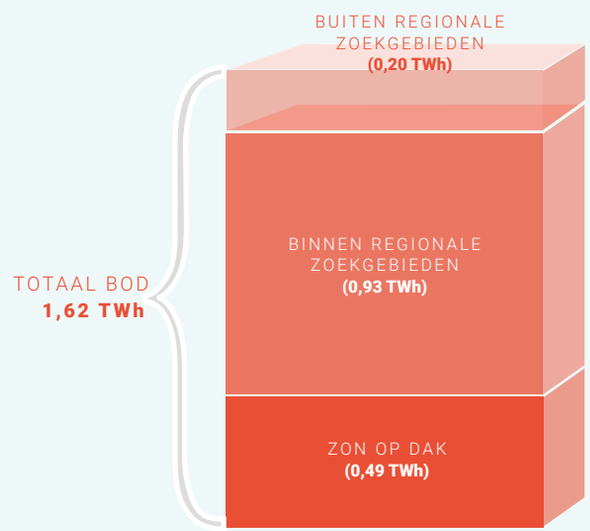
De eerste vier criteria zijn meegegeven vanuit het Rijk. Voor Regio Arnhem Nijmegen zijn de laatste twee toegevoegd omdat die cruciaal zijn voor het bereiken van de ambities van de Groene Metropoolregio. In het hele proces worden de criteria tegen elkaar afgewogen. Dat gebeurt steeds samen met de publieke partijen, maatschappelijke organisaties, bedrijven en inwoners van de regio.

De verkenningen rond de verschillende criteria uit het afwegingskader zijn beschreven in hoofdstuk 4 'Elektriciteit, ruimte en netwerk' en hoofdstuk 5 'Draagvlak'. Icoontjes in de tekst geven aan wanneer een tekstdeel betrekking heeft op één of meerdere van de criteria uit het afwegingskader. Dit maakt inzichtelijk welke afwegingen de regio heeft gemaakt op de route naar de RES 1.0.

2.2 Elektriciteit

We dragen vanuit Regio Arnhem Nijmegen met 1,62 TWh bij aan de landelijke ambitie van 35 TWh opwekking via zonnevelden, grootschalig zon op dak en windturbines. Het is een bod waar we trots op mogen zijn, hoewel het nog niet genoeg is voor de regionale ambitie van 55% CO_2-reductie in 2030.

Ons bod heeft de volgende opbouw. De basis is een stevige inzet op de mogelijkheden van zonnepanelen op grote daken. Daar is 0,49 TWh aan opbrengst voorzien. Binnen de regionale zoekgebieden gaan zonnevelden en windturbines 0,93 TWh opwekken en buiten regionale zoekgebieden nog eens 0,20 TWh. Op dit moment (februari 2021) is 0,12 TWh gerealiseerd.

DE RES 1.0 ALS STAP RICHTING 55% CO_2-REDUCTIE

Met de ambities in de RES 1.0 zetten we een belangrijke stap op weg naar de doelstelling van 55% CO_2-reductie in 2030. De landelijke Klimaatmonitor houdt het (verwachte) energieverbruik en de duurzame opwekking bij. Zo wordt inzichtelijk of de doelstelling gehaald gaat worden. Of de CO_2-uitstoot in 2030 inderdaad met 55% is afgenomen, hangt af van de maatregelen uit de RES, maar ook van andere factoren. Onder andere van de CO_2-reductie in de mobiliteitssector en de industrie, het toe- of afnemen van de vraag naar elektriciteit en warmte en het gebruik van nieuwe technieken. In het proces richting RES 2.0 wordt de balans opgemaakt: koersen we af op 55% reductie? Waar moet er worden er bijgestuurd en wat betekent dit voor de opgaven in de RES?

In de regionale zoekgebieden is ruimte voor zon- en windprojecten. Of en waar die precies gaan komen is nu nog niet bepaald. Dat hangt af van initiatieven van inwoners of projectontwikkelaars en van het maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak. Bij elke stap waarbij de plannen concreter worden, gaan de initiatiefnemers en gemeenten opnieuw in gesprek met inwoners en andere belanghebbenden.

> “De RES moet de gemeenten duidelijke richtlijnen meegeven voor realisatie – in elk geval wat betreft natuur, landschap, biodiversiteit, maar ook wat betreft participatie. Die realisatie mag je niet alleen aan de initiatiefnemers overlaten.”
>
> **Erik Spaink, inwoner**

Het gesprek gaat dan ook over hoe de omgeving mee kan profiteren in welke vorm dan ook en over de mogelijkheden en vormen voor financiële participatie van omwonenden.

Er is vanuit het afwegingskader gekeken naar de gebieden waar we zonnevelden of windturbines zouden kunnen inpassen: de regionale zoekgebieden. Uitgangspunt was om de ruimtelijke kwaliteit zoveel te behouden of zelfs versterken. De energietransitie biedt namelijk kansen om met de ontwikkeling van zonnevelden en windturbines ook bij te dragen aan andere opgaven in het gebied. Denk bijvoorbeeld aan versterken van de biodiversiteit, recreatie, economie, het verbeteren van mobiliteit en het tegengaan van droogte.

Lees verder over elektriciteit.

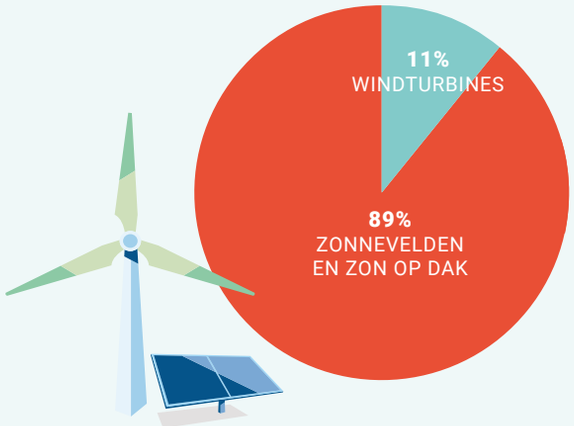
2.3 Ruimtelijke afspraken geven richting bij het zoeken van locaties

Om te voorkomen dat er op allerlei plekken in het landschap in Regio Arnhem Nijmegen zonnevelden en windturbines komen, is er zorgvuldig gekeken naar de inpassing van zonnevelden en windturbines in het landschap. Rekening houden met de gezondheid van omwonenden en de natuur is van groot belang. Daarom zijn samen met experts op het gebied van landschap en energie afspraken opgesteld voor het behoud van de ruimtelijke kwaliteit.

We zullen deze afspraken op weg naar de RES 2.0 verder toepassen in de praktijk en waar nodig bijstellen of uitbreiden. In de tussentijd geven ze gemeenten, waterschappen en provincie houvast bij het bepalen waar windturbines en zonnevelden wel goed passen en waar niet.

In dit kader hebben we in samenwerking met verschillende RES-regio’s rondom de Veluwe en de provincie onderzoek laten doen naar de haalbaarheid van windturbines op en rond de Veluwe, vanwege het voorkomen van beschermde diersoorten. Er is gekeken naar twee zones. In de zone tot 1 kilometer rond de Veluwe zijn windturbines niet wenselijk. In de zone van 1 tot 8 kilometer rond de Veluwe zijn wel mogelijkheden. Hiervoor is verder onderzoek nodig, vooral naar de effecten voor de wespendief, een beschermde roofvogel.

Lees verder over de ruimtelijke afspraken.

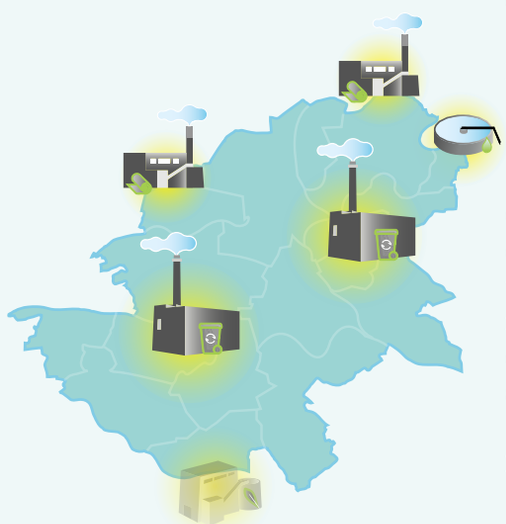
2.4 Efficiënte uitbreiding elektriciteitsnetwerk

We constateerden bij het voorlopig concept bod dat we in Regio Arnhem Nijmegen vooral voor zonnevelden kiezen en minder vaak voor windturbines. Dat is duurder dan de ideale combinatie van 50% zonnevelden en 50% windturbines (uitgedrukt in vermogen) omdat het meer investeringen vraagt in onder meer kabels en elektriciteitsstations. De gebruikers – de inwoners – betalen deze kosten uiteindelijk. Daarom was en blijft het belangrijk om te zoeken naar mogelijkheden om zon en wind beter in balans te brengen„ zo gaven meerdere gemeenteraden in 2020 aan in hun reactie op het voorlopig concept bod

Het bod in de RES 1.0 heeft een betere verhouding, uitgedrukt in vermogen: 89% zon en 11% wind, tegenover 97% zon en 3% wind in het concept bod. Deze verhouding is efficiënter en effectiever. In de afgelopen periode zijn ook nieuwe verkenningsgebieden voor windturbines in beeld gekomen. Deze worden in de aanloop naar de RES 2.0 verder onderzocht. Daarmee kan de verhouding zich potentieel verder ontwikkelen naar 82% zon en 18% wind.

Windturbines hebben overigens meer voordelen. Zo neemt een windturbine (van 5,6 MW en circa 243 meter tiphoogte) veel minder ruimte in dan een zonneveld; een grote windturbine wekt namelijk evenveel elektriciteit op als 18 ha zonneveld. De grond onder een windturbine blijft beschikbaar voor andere doelen zoals recreatie, natuur of landbouw. Ook is de aanleg van de benodigde infrastructuur voor een windturbine gemiddeld zeker driemaal goedkoper dan voor een zonneveld. Het rendement in een constructie met lokaal eigendom valt bij windturbines ook gunstiger uit.

Lees verder over het elektriciteitsnetwerk.

2.5 Warmte

Onze regio heeft voldoende mogelijkheden voor de ontwikkeling van een regionale warmte-infrastructuur. In Arnhem en Nijmegen is het mogelijk om de bestaande warmtenetten uit te breiden. Op verschillende andere plekken in de regio lijkt het mogelijk nieuwe warmtenetten te ontwikkelen. De haalbaarheid hiervan werken we in de komende jaren verder uit, ook in relatie tot de impact op de huidige gas- en elekticiteitsinfrastructuur.

In de RES is onderzocht welke bovenlokale restwarmtebronnen beschikbaar zijn, omdat deze bronnen in potentie interessant zijn voor de inzet van warmte binnen meerdere gemeenten. In Regio Arnhem Nijmegen blijken 5 fabrieken, rioolwaterzuiveringsinstallaties en afvalverwerkers in staat om in 2030 warmte te leveren voor de verwarming van een deel van onze huizen en gebouwen.

Een duurzame verwarming zal niet gaan zonder een verandering in hoe ons warmtesysteem in elkaar zit. En dat kost tijd, capaciteit en middelen. Daarnaast vereist het samenwerking tussen gemeenten én raakt het aan de samenwerking op (boven)regionaal niveau. Om tot een optimaal warmtesysteem binnen onze regio te komen is het nodig om hierover af te stemmen en dat te blijven doen binnen RES-verband. Hiervoor is een aantal afspraken gemaakt.

Lees verder over warmte.

2.6 Draagvlak

De zoekgebieden in de RES 1.0 komen voort uit lokale trajecten waarin verschillende gemeenten de afgelopen jaren hun inwoners hebben betrokken. Voor een aantal gemeenten geldt dat het lokale proces om te komen tot beleid voor wind en zon en de daarbij horende projectparticipatie nog loopt en besluitvorming nog moet plaatsvinden. Inwoners dachten mee over het duurzaamheidsbeleid van de gemeente in het algemeen of specifiek over het beleid rond wind- en zonprojecten. De gemeenten nodigden hen uit hun ideeën te delen over de randvoorwaarden, locaties en de wijze waarop projecten in het landschap in te passen zijn. Dit gebeurde onder andere via bijeenkomsten en burgerpanels. Gemeenten geven aan dat het betrekken van inwoners bij specifiek de RES weinig animo en interactie oplevert.

In de RES Regio Arnhem Nijmegen werken we vanuit het principe 'lokaal voorop'. Gemeenten staan het meest dicht bij hun inwoners en zijn daarom verantwoordelijk voor participatie met inwoners. De RES-werkorganisatie ondersteunt de gemeenten met communicatiemiddelen, kennis, inspiratie en advies.

Zoals aangegeven in de paragraaf 'Elektriciteit' krijgt inwonerparticipatie een grotere rol nu de plannen concreter gaan worden. Gemeenten gaan met inwoners in gesprek over de genoemde ruimtelijke afspraken. De RES-werkorganisatie zal de gemeenten hierbij actiever ondersteunen dan in de eerste fase, en zal waar nodig, als het regionale of bovenlokale vraagstukken betreft, zelf inwoners betrekken bij de vraagstukken rond de RES.

De gemeenten van Regio Arnhem Nijmegen streven naar minimaal 50% lokaal eigendom van de energieproductie. Dat betekent dat inwoners, bijvoorbeeld door aandelen te kopen in een wind- of zonnepark, mede-eigenaar kunnen worden en zeggenschap hebben over het project. Dat zorgt er onder andere voor dat de inkomsten niet wegvloeien naar een (buitenlandse) ontwikkelaar, maar terecht komen waar ze horen: bij de omwonenden. Ruim een derde van de gemeenten heeft dit streven al opgenomen in beleid. Een aantal gemeenten is hier nog mee bezig. Hierbij zal ook nauw worden samengewerkt met de plaatselijke energie coöperaties.

Jongeren uit Regio Arnhem Nijmegen hebben een speciale plek binnen het traject van de RES. Duurzame energievoorziening en de impact op het landschap is een thema dat nu speelt, maar het heeft alles te maken met de toekomst. Het is belangrijk goed te luisteren naar degenen die straks te maken hebben met de gevolgen van het klimaatprobleem. Een recente enquête wijst uit dat jongeren zeer positief zijn over de energietransitie. De gemeenten zullen zich in de aanloop naar de RES 2.0 extra inzetten om jongeren te betrekken. In het afgelopen jaar heeft een vertegenwoordiger van Jong RES zich aangesloten bij de participatietafel.

Lees verder over draagvlak.

2.7 Afspraken voor de toekomst

We zien het RES-traject als permanent 'werk in uitvoering'. Deze RES 1.0 is een plan dat steeds openstaat voor nieuwe gesprekspartners, spelers op de markt, nieuwe technologie, andere omstandigheden en voortschrijdend inzicht. Voor de totstandkoming van deze RES 1.0 is alle kennis van nu gebruikt en is de kunde en ervaring van de betrokken stakeholders meegenomen, om weloverwogen 'afspraken voor de toekomst' te maken. Het belang van het in standhouden van de samenwerking in het RES-netwerk met betrokken partijen is helder. Om onze energiedoelen te halen hebben we niet alleen een flexibele energiestrategie nodig, maar ook een stevig samenwerkingsfundament. Daarmee kunnen we aan de slag in de gebiedsprocessen, en om de projecten die in die gebieden voorzien zijn te realiseren.

We hebben samen met experts op het gebied van landschap en energieopwekking afspraken gemaakt om te zorgen dat de focus voor toekomstige projecten binnen de huidige zoekgebieden ligt. En dat hierbij steeds ruimte is voor lokaal maatwerk. De afspraken geven ook richting aan het behouden van ruimtelijke kwaliteit bij het inpassen van windturbines en zonnevelden.

Ook vanuit de sporen Warmte, Bestuurlijke besluitvorming en Participatie zijn 'afspraken voor de toekomst' gemaakt. Daarmee wordt het RES 1.0 bod en de weg daar naartoe geborgd. Ze vormen een aanvulling op de Startnotitie. De afspraken zijn nu nog geen onderdeel van het beleid van de gemeenten, waterschappen en provincie. In de periode tussen de RES 1.0 (2021) en de vaststelling van RES 2.0 (2023) zullen we de afspraken toepassen in de praktijk en waar nodig bijstellen of uitbreiden.

Hieronder staan de totaal 28 afspraken die zijn gemaakt. Waar relevant, is steeds een verwijzing gemaakt naar de inhoudelijke hoofdstukken voor meer informatie over de context en achtergrond. Bij de vaststelling van de RES 1.0 leggen betrokken RES-partners aan de voorkant deze afspraken voor de toekomst vast.

2.7.1 Samenwerkingsafspraken

1. De RES is en blijft gebaseerd op lokale regie in een regionaal proces van samenwerking.

2. Binnen de regio werken we intensief, interbestuurlijk samen. Om in regie te blijven, houden betrokken partijen actief vinger aan de pols via het structurele 'goede gesprek' en monitoring van de ontwikkelingen binnen de regio middels het **Ninox-systeem**. Indien nodig worden tussentijds nieuwe (bestuurlijke) afspraken gemaakt.

3. We werken met elkaar aan succesvol RES-partnerschap waarbij we rekening houden met elkaars belangen én het gezamenlijke belang van een succesvolle energie- en warmtetransitie.

4. Ook bij navolgende fasen in de besluitvorming maken we bestuurlijke procesafspraken. Voor het geval overheden het niet met elkaar eens kunnen worden, grijpen we terug op de vastgelegde samenwerkingsafspraken uit de Startnotitie.

5. We spreken elkaar aan op ieders bijdrage aan de uitvoering van de RES, waarin gezocht wordt naar een weging tussen lasten en lusten die recht doet aan de kwaliteiten van de gehele regio.

2.7.2 Afspraken over solidariteit tussen gemeenten onderling

6. De afspraken over solidariteit tussen gemeenten onderling en de verdere uitwerking hiervan worden, samen met de uitvoering van RES 1.0, overgedragen aan de (nieuwe) regionale samenwerking binnen de Groene Metropoolregio.

Deze afspraak staat ook in paragraaf 5.1.5 (Solidariteit onderling).

2.7.3 Afspraken doorwerking omgevingsinstrumentarium en MER

7. In het ontwikkeltraject RES 2.0 worden nadere afspraken gemaakt over borging van de RES. In een lokaal omgevingsplan of een regionale borging in de provinciale omgevingsverordening stellen we gezamenlijk een plan op om de MER-aspecten nader in beeld te krijgen.

8 De vastgestelde RES 1.0 vormt voor *alle* bestuurlijke partijen een van de uitgangspunten voor de nader uit te werken omgevingsvisies, de warmtevisies /TVW en de wijk- en omgevingsplannen. De energietransitie is complex en we moeten tempo (blijven) maken. Daarom accepteren we dat, doordat projecten en initiatieven soms vóórlopen op deze plannen of anders dan beoogd verlopen, gemeenten in de praktijk onderling verschillen in aanpak en tempo. Lees verder

Deze afspraken staan ook in paragraaf 5.1.5 (Doorwerking in omgevingsbeleid en vergunningen/MER).

2.7.4 Afspraken voor een optimaal warmtesysteem

9 Vanuit regionaal perspectief maakt het verschil welke bron wordt gebruikt op welke plek; we willen voorkomen dat een bron al door de ene gemeente is ingezet terwijl hij voor een andere gemeente van vitaal belang zou zijn geweest. In het belang van ons RES-partnerschap bepalen we gezamenlijk waar welke bovenlokale bron uiteindelijk wordt ingezet.

10 Binnen de relevante warmteclusters waar dit verdelingsvraagstuk aan de orde is, richten we een structureel overleg in om daarover in gesprek te zijn en te blijven.

11 Gemeenten zetten daarbij verschillende instrumenten in die binnen de kaders van de Warmtewet, de Omgevingswet en andere beleidsruimten passen om de bovenlokale warmte afspraken te borgen.

12 Als regio doen we een gezamenlijke oproep aan het Rijk om partijen in stelling te brengen om de benodigde regie te voeren op de warmtetransitie. Dat kan door te zorgen voor beter aansluitende wet- en regelgeving voor het uitrollen van warmtenetten, hogere en structurele financiële ondersteuning voor alternatieve warmtevarianten (waaronder warmtenetten) via subsidies of Rijksbijdragen en een structurele Rijksbijdrage voor het ambtenarenapparaat om de warmtetransitie ook daadwerkelijk in goede banen te leiden, te begeleiden en uit te voeren.

De afspraken voor een optimaal warmtesysteem staan ook in paragraaf 4.2.7.

2.7.5 Ruimtelijke afspraken

Invulling geven aan de RES is balanceren tussen enerzijds behouden van de gemeentelijke autonomie versus optimaal afstemmen en samen optrekken op regio niveau. Voor dat laatste hebben we gezamenlijk onderstaande afspraken gemaakt om de kracht van het landschap op regionaal niveau te behouden. Gemeenten zullen komende jaren doorgaan met het verder brengen van projecten die op dit moment nog verkeren in de ideefase, dan wel werken aan het opstarten van nieuwe initiatieven. Soms ook buiten de zoekgebieden of de 'verkenningsgebieden extra windturbines'. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat er altijd eerst overleg plaatsvindt aan de regionale tafel. Dit is het bestuurlijk overleg van de opgave-Circulaire Regio onder de Groene Metropoolregio. De exacte werkwijze wordt bij de start van de RES 2.0 verder uitgewerkt, waarbij twee uitgangspunten essentieel zijn:

1. 'Lokale autonomie waar dat kan en benutten van de kracht van de regio waar dat moet';
2. Zo min mogelijk frustratie van lopende processen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat de regie blijft bij de partijen die initiatieven inbrengen. Maar ook dat het proces zo ingericht wordt dat een voortvarende aanpak geborgd blijft.

Op deze manier is er altijd ruimte voor lokale initiatieven en maatwerk en blijft de kracht van de gezamenlijke afspraken overeind. Het doel is om het onderlinge gesprek en het samen vinden van ruimte voor initiatieven laagdrempelig te houden.
De ruimtelijke afspraken zijn alleen van toepassing op grootschalige initiatieven, niet op kleinschalige initiatieven. Met kleinschalige initiatieven bedoelen we:

- Kleine individuele windturbines die kleiner zijn dan of gelijk aan 26 meter ashoogte;
- Kleine zon-initiatieven die een vermogen hebben die kleiner is dan of gelijk aan 2 megawatt (en daarmee op het lokale spanningsniveau past).

De ruimtelijke afspraken zijn:

13 Inspanningsverplichting
Voor het bod RES 1.0 spreken we een inspanningsverplichting af ten aanzien van de opbrengst van grootschalige windturbines, zonnevelden en grootschalig zon op dak die we in de RES 2.0 nader uitwerken op lokaal niveau. Deze verplichting betekent dat alle RES-partners zich gezamenlijk inspannen om het bod RES 1.0 te realiseren, dus niet alleen de gemeenten waarbinnen zoekgebieden vallen. Het betekent ook dat de gemeenten actief de verkenning starten – zo ver dat nog niet is gebeurd – en op zoek gaan naar mogelijkheden om zon- en windprojecten te ontwikkelen.

14 Ontwikkelingen buiten het bod
Voor de periode tot besluitvorming van de RES 2.0 zijn er zonder overleg aan de regionale tafel enkel grootschalige ontwikkelingen van zonnevelden en windturbines of combinaties zon-wind mogelijk:
- Binnen de regionale zoekgebieden;
- Binnen de huidige projecten pijplijn die hoort bij de RES 1.0 vanaf sub-fase 'Beleidscheck' tot en met 'Realisatie';
- Binnen de 'verkenningsgebieden extra windturbines'.

15 Groepering windturbines
Om visuele ruimtelijke versnippering ('confetti') door windturbines te voorkomen is groepering van windturbines nodig. Hiermee houden we andere gebieden vrij van windturbines en borgen we regionale ruimtelijke samenhang. Op basis van een ontworpen totaalcluster is gefaseerde uitvoering wel mogelijk. Voor het plaatsen van windturbines is daarom de afspraak dat grote windturbines:
- Niet solitair maar gegroepeerd worden geplaatst;
- De groepering in een lijnopstelling of in een clusteropstelling wordt uitgevoerd;
- De onderlinge afstand van deze opstelling zodanig is dat beeldinterferentie zoveel mogelijk wordt voorkomen (= ontwerponderzoek bij uitwerking zoekgebieden en toets bij projecten buiten de zoekgebieden);
- De inpassing van windlocaties in samenhang met de ontwikkeling in aangrenzende andere RES'en wordt beoordeeld.

16 Koppeling ruimtelijke kwaliteit
Combineer ontwikkeling van windturbines en zonnevelden altijd met de ruimtelijke kwaliteit en samenhang van het totale gebied. Houd rekening met het gebruik van de ruimte door lokale partijen, stakeholders en inwoners. We streven naar een integrale aanpak op drie niveaus:
- Koppeling met regionale opgaven;
- Koppeling met andere opgaven in de gebiedsprocessen, waarin de afweging wordt meegenomen van te maken investeringen in gebiedscompensaties en gebiedsversterkingen;
- Benutten van koppelkansen bij de lokale inpassing.

17 Voorkeursvolgorde zon
Grootschalige zonnevelden moeten mede worden beoordeeld op:
- De mate van aantasting van karakteristieke kenmerken van het landschap;
- De samenhang met andere functies in het gebied, (zoals landbouw, biodiversiteit, cultuurhistorie);
- De landschappelijke samenhang;
- Dubbel ruimtegebruik.

Hiervoor zetten we op regionale schaal in op een voorkeursvolgorde voor zonnevelden waarin zon op dak worden opgenomen. De regionale zoekgebieden van de RES 1.0 maken onderdeel uit van deze voorkeursvolgorde. Deze voorkeursvolgorde werken we in het traject naar RES 2.0 verder uit. Het betekent niet dat eerst alleen de daken benut worden. Er is inzet op alle vlakken tegelijkertijd nodig. Maar de afweging van de gronden die we daarvoor inzetten is cruciaal.

18 Combineer wind/zon
Combineer windturbines zoveel mogelijk met zonnevelden en vice versa. Dit zorgt voor lagere maatschappelijke kosten voor de elektriciteitsinfrastructuur. We streven naar een regionale en waar mogelijk lokale verhouding wind/zon van 50/50. Daarbij kijken we binnen de zoekgebieden en gebiedsprocessen naar lokale en optimale haalbaarheid en de optelling per onderstation.

De Ruimtelijke afspraken staan ook in paragraaf 4.1.2.

2.7.6 Participatieafspraken

19 Bij de RES 1.0 is helder wie waarvoor en wanneer aan zet is voor de participatie over de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen. We zorgen voor een transparant speelveld. Stakeholders en inwoners weten zo wanneer en binnen welke kaders ze mee kunnen praten.

20 We borgen met de participatiestrategie dat de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen zoveel mogelijk ten goede komt aan de inwoners van de regio. We streven naar minimaal 50% eigendom en zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. We houden ook zoveel mogelijk rekening met gezondheidsaspecten, wegen milieu-effecten zorgvuldig af en zorgen dat natuurwaarden zoveel mogelijk behouden blijven.

21 We delen en faciliteren informatie in relatie tot de energietransitie zo zorgvuldig mogelijk met stakeholders, ambtenaren, volksvertegenwoordigers en inwoners, zoals over de effecten op de gezondheid van geluid van windturbines, financiële voordelen voor inwoners, en behoud van biodiversiteit.

22 Om gemeenten te ondersteunen voeren we (bovenlokale) duo-gesprekken over het verder uitwerken van gebiedsgerichte participatie en lokaal eigendom. Hierin denken we ook samen na over hoe de participatie voor jongeren ingericht kan worden.

23 We organiseren bijeenkomsten voor ambtenaren en volksvertegenwoordigers om kennis te blijven delen. We delen goede voorbeelden in onze regio.

24 We zorgen ervoor dat iedereen in de regio (financieel en/of maatschappelijk) voordeel kan halen uit de plannen. Dat doen we bijvoorbeeld door gemeenten te helpen met het opzetten van maatschappelijke tenders.

25 Voor het einde van 2021 hebben alle gemeenten een Transitievisie Warmte opgesteld. We onderzoeken de participatieaanpakken in deze visies en adviseren bestuurders over participatie in het warmtespoor.

26 Jongeren worden op lokaal en regionaal niveau betrokken bij het meedenken en uitvoeren van plannen.

27 We gaan de rol van de ‘participatietafel’ nog scherper invullen. Die kan dan nog meer in de rol groeien zoals in de doelstelling is omschreven.

28 Op weg naar de RES 2.0 streven we ernaar om het betrekken van raadsleden ook op regionaal niveau te organiseren.

De participatie-afspraken staan ook in paragraaf 5.2.8.

3. **INTEGRALE AANPAK**

3. INTEGRALE AANPAK

3.1 De leefomgeving verbindt ons

De RES gaat primair over grootschalige elektriciteitsopwekking en regionale warmteverdeling. Die hebben altijd gevolgen voor de leefomgeving. Windturbines en zonnevelden zijn grote installaties die een plek moeten krijgen in ruimte waar mensen aan het werk zijn, waar recreanten genieten van de omgeving, inwoners een boswandeling maken en van hun nachtrust willen genieten. Bij het opstellen van deze RES hebben we als vertrekpunt dat we trots zijn op de omgeving waar we in onze regio in werken, wonen, recreëren. Daarom is de ambitie rond duurzame energieopwekking afgesproken op regionaal niveau. Deze heeft als doel om te zorgen voor een goede mix van alle belangen en ook de leefbaarheid van de leefomgeving voor onze inwoners te borgen. Deze integrale benadering staat aan de basis van deze RES.

Bij de start van het proces is aan alle stakeholders, ambtenaren en bestuurders dezelfde 'integrale bril' aangeboden om naar de energietransitie te kijken. Met deze bril op durven we buiten onze eigen sectoren en belangen te kijken. We kijken naar kansen die de RES biedt om klimaatadaptief te worden, de natuur en biodiversiteit te versterken, cultuurhistorie te bewaren, recreatie te faciliteren, ruimte te geven voor verstedelijking, bij te dragen aan opgaven voor mobiliteit enzovoorts. Daarbij zien we in dat het een afweging is tussen verschillende belangen. Dat vraagt om maatwerk en keuzes ten aanzien van het veranderende landschap.

Deze integrale bril of blik is toepasbaar op drie verschillende schaalniveaus:

1. Op regionale schaal, waar het gaat over de afweging om de zoekgebieden te bepalen, te midden van alle andere regionale opgaven;
2. Op gebiedsniveau, waar integrale ontwikkeling een plek krijgt in de gebiedsprocessen die zullen volgen na RES 1.0, soms aangedreven door energietransitie, soms door andere opgaven;
3. Op locatieniveau, waar het gaat om lokale inpassing en koppelkansen met de directe omgeving.

De integrale bril is nieuw voor de RES, net als voor de nieuwe werkwijze die is ingezet in de Groene Metropoolregio waar de RES onderdeel van is.

Meekoppelen: frambozen groeien goed onder zonnepanelen

3.2 Samenwerking op verschillende schaalniveaus

De RES, maar ook andere opgaven zoals aanleg van het Natuurnetwerk Nederland en het spoor- en snelwegennetwerk of de woningbouwopgave leggen claims op de ruimte. Die moeten op elkaar worden afgestemd en daar zullen keuzes uit voortvloeien. Dit kunnen wij als regio niet alleen.

Daarom is in het ontwikkeltraject van RES 1.0 gewerkt aan samenwerking rond de andere grote opgaven die er zijn, zowel binnen de regio als daarbuiten.

Binnen de regio is een start gemaakt in de samenwerking met de Verstedelijkingsstrategie en de mobiliteitsagenda van de Groene Metropoolregio. Ook zijn we vanuit de RES betrokken geweest bij de totstandkoming van de agenda van de Groene Metropoolregio. De RES is ingebed in de opgave 'De Circulaire Regio'.

> Bij het zoeken naar geschikte locaties voor zonnevelden vragen we te zoeken naar een combinatie van dubbel ruimtegebruik. Bijvoorbeeld dichtbij natuurgebieden, waar agrarische gronden door diverse beperkingen minder rendabel zijn. Met landschappelijk goed ingepaste zonnevelden creeër je er een buffer voor natuur, wateropvang en energie-opwekking.
>
> **Natuur en Milieu Gelderland**

Visie op RES 1.0 NMG

Buiten de regio was er samenwerking met de buur-RES'en. Dit liep deels via de GEA-experttafel waarbij afstemming was over het gevolgde proces en de planning, over overkoepelende zaken zoals de verkenning op de participatievereisten en de wijze van inbedding van de RES in het omgevingsinstrumentarium. Het ging ook over inhoudelijke zaken zoals het onderzoek 'Wind op en rond Veluwe' en over de ontwikkeling van zoeklocaties op de grensgebieden van de RES-regio's. Ook was er afstemming met provincie en waterschappen (integreren van de RES in de regio-opgaven van het waterschap).

Op nationaal niveau was er samenwerking met rijkspartijen zoals het Nationaal Programma RES (NPRES) en het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), met het Rijksvastgoedbedrijf, en met Defensie, Prorail en Rijkswaterstaat in het kader van het OER-programma (Opwek Energie op Rijksgronden). De A15 energiecorridor wordt in samenwerking met RES-regio Rivierenland gezien als kansrijk en is opgenomen in het OER programma. Tevens werd er in het RES 1.0-traject gestart met een eerste kennismaking met de Euregio/Duitsland om mogelijke samenwerkingsvlakken te verkennen. Nederland en Duitsland (de regio Noordrijn-Westfalen) gaan heel verschillend met de energietransitie om. De meeste raakvlakken liggen op het vlak van innovatie. Er komt een vervolggesprek aan met de gemeenten Kranenburg, Kleve en Emmerich om de eventuele samenwerking verder te verkennen. Uiteraard worden de aan de grens liggende gemeenten Zevenaar en Berg en Dal hierin betrokken.

Bij de ARN Afvalverwerkingscentrale, Weurt

MEEKOPPELKANSEN

Vaak zijn plannen voor zonnevelden en windmolens prima te koppelen aan andere plannen. Dat maakt ze bijvoorbeeld:

- **nog duurzamer**
- **aanvaardbaarder vooromwonenden**
- **rendabeler**

Waar liggen die meekoppelkansen?

Meer Meekoppelkansen

ZON & NATUUR EN LANDSCHAP

- **kruidenrijk grasland onder panelen**
- **combi panelen met ecologische verbinding**
- **Landschapselementen als omranding**

VOORBEELD
Onderzoek naar biodiversiteit in Zonnepark Moerdijk

ZON & PARKEREN

- **zonnepanelen op carports**
- **auto's koel, droog en sneeuwvrij**

VOORBEELD
Carport Liander, Duiven:
overdekte parkeerplaats

ZON & RECREATIE EN DUCATIE

- **ruimte voor recreatieve routes**
- **park, speeltuin, educatie, uitkijktoren**
- **opladen auto en e-bike**

VOORBEELD
Solar Park de Kwekerij, samen
met de omwonenden in Bronckhorst

WIND & OPBRENGST VOOR INWONERS

- **inwoners kunnen aandelen kopen**
- **percentage inkomsten gaat naar omgevingsfonds**

VOORBEELD
566 inwoners zijn mede-eigenaar geworden
van Windpark Koningspleij in Arnhem

CABLE POOLING ZON & WIND

- **95% van de tijd is er OF opbrengst uit zon OF opbrengst uit wind**
- **opgewekte elektriciteit op zon en wind kan dus via dezelfde kabel vervoerd worden**

VOORBEELD
Onder windpark Nijmegen komen 17.000 zonnepanelen
van zonnepark De Grift

WIND & LANDSCHAPSVERSTERKING

- **maak een omgevingsplan met een plan om het landschap te versterken**
- **vanuit dat plan locaties bepalen voor windmolens**
- **opbrengst uit windmolens financiert de landschapsversterking**

ZON & ZACHTFRUIT

- **panelen in plaats van foliedaken voor kleinfruit**

VOORBEELD
Frambozenteelt onder halfdoorlatende
zonnepanelen in Babberich

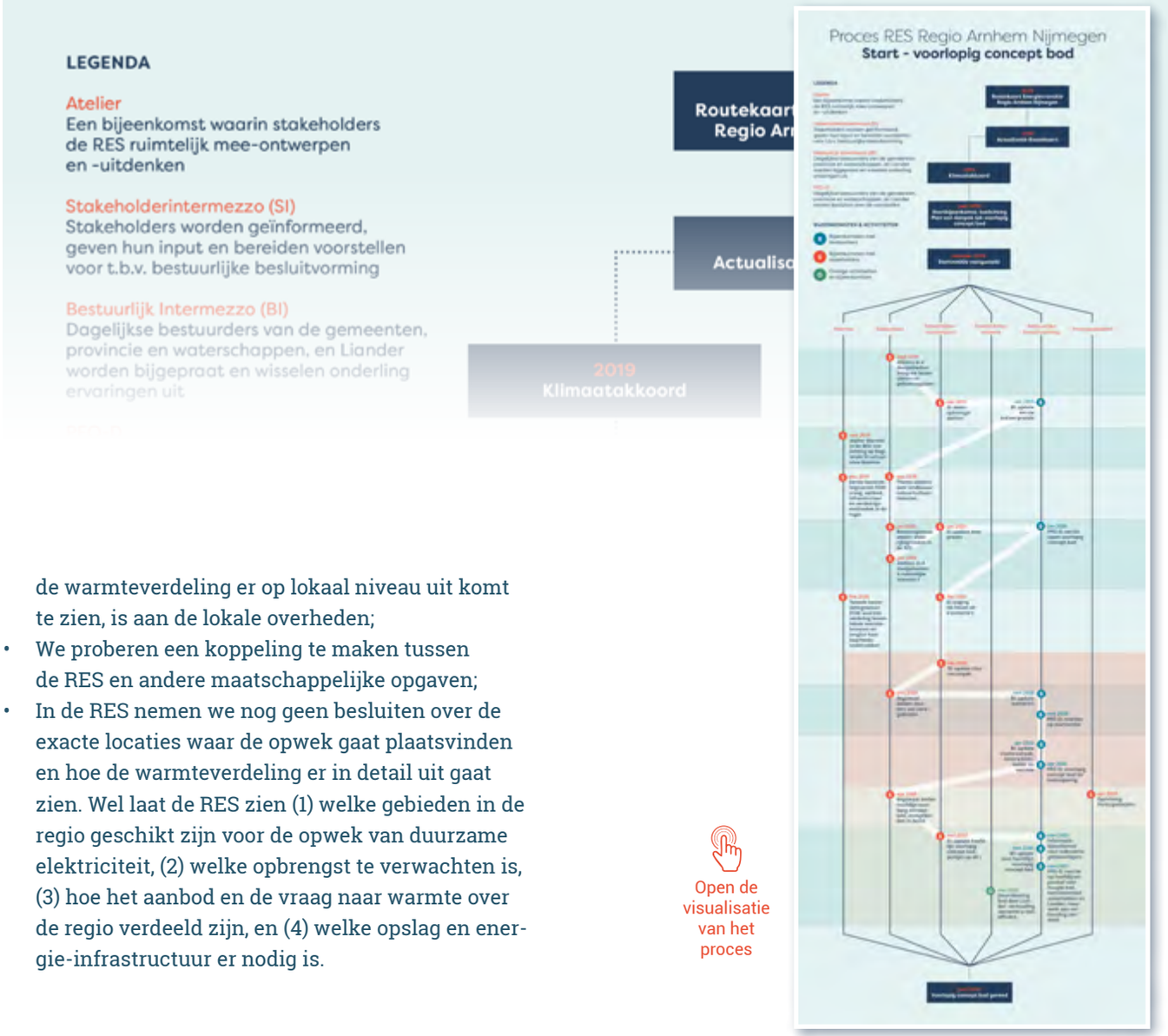
3.3 Integraliteit in ons proces

De afgelopen twee jaar liep een proces met inwoners, stakeholders, ambtenaren en bestuurders binnen de regio. Dat bestond uit drie fasen:

1. van de Startnotitie tot het voorlopig concept bod
2. van het voorlopig concept bod tot het concept bod
3. van het concept bod tot de RES 1.0.

Onderstaande afbeeldingen geven weer wat de belangrijkste activiteiten en nieuwe inzichten uit dit proces waren. Ook laten ze de besluitmomenten zien. Vaak waren dat bestuurlijke- en stakeholderintermezzo's, na een nieuwe totaaldoorrekening van het bod. Een gedetailleerde beschrijving van de ontwerpstappen uit de eerste fase van de RES staat in het voorlopig concept bod.

Voorlopig concept bod

Open de visualisatie van het proces

3.3.1 Uitgangspunten Startnotitie

Het eerste belangrijke ijkmoment is de unanieme vaststelling van de Startnotitie in de periode december 2019/januari 2020. Deze notitie legde de volgende uitgangspunten voor de RES vast:

- We streven naar 55% CO_2-reductie in 2030 en 95% CO_2-reductie in 2050 (als afgesproken in de Routekaart Energietransitie van Regio Arnhem Nijmegen, het GEA en in het Klimaatakkoord);
- We gaan voor een maximale inzet van duurzame bronnen voor elektriciteit en warmte;
- We stellen een RES op die past bij de regio, namelijk Van, voor en door de regio. Dat betekent dat de RES zich op het regionaal niveau richt. Hoe het opwekken van elektriciteit en de warmteverdeling er op lokaal niveau uit komt te zien, is aan de lokale overheden;
- We proberen een koppeling te maken tussen de RES en andere maatschappelijke opgaven;
- In de RES nemen we nog geen besluiten over de exacte locaties waar de opwek gaat plaatsvinden en hoe de warmteverdeling er in detail uit gaat zien. Wel laat de RES zien (1) welke gebieden in de regio geschikt zijn voor de opwek van duurzame elektriciteit, (2) welke opbrengst te verwachten is, (3) hoe het aanbod en de vraag naar warmte over de regio verdeeld zijn, en (4) welke opslag en energie-infrastructuur er nodig is.

3.3.2 De reis naar het (voorlopig) concept bod

In de periode naar het (voorlopig) concept bod was het huidige lokaal beleid leidend. Dat leverde een beeld op van alle mogelijkheden voor grootschalige opwek in de regio.

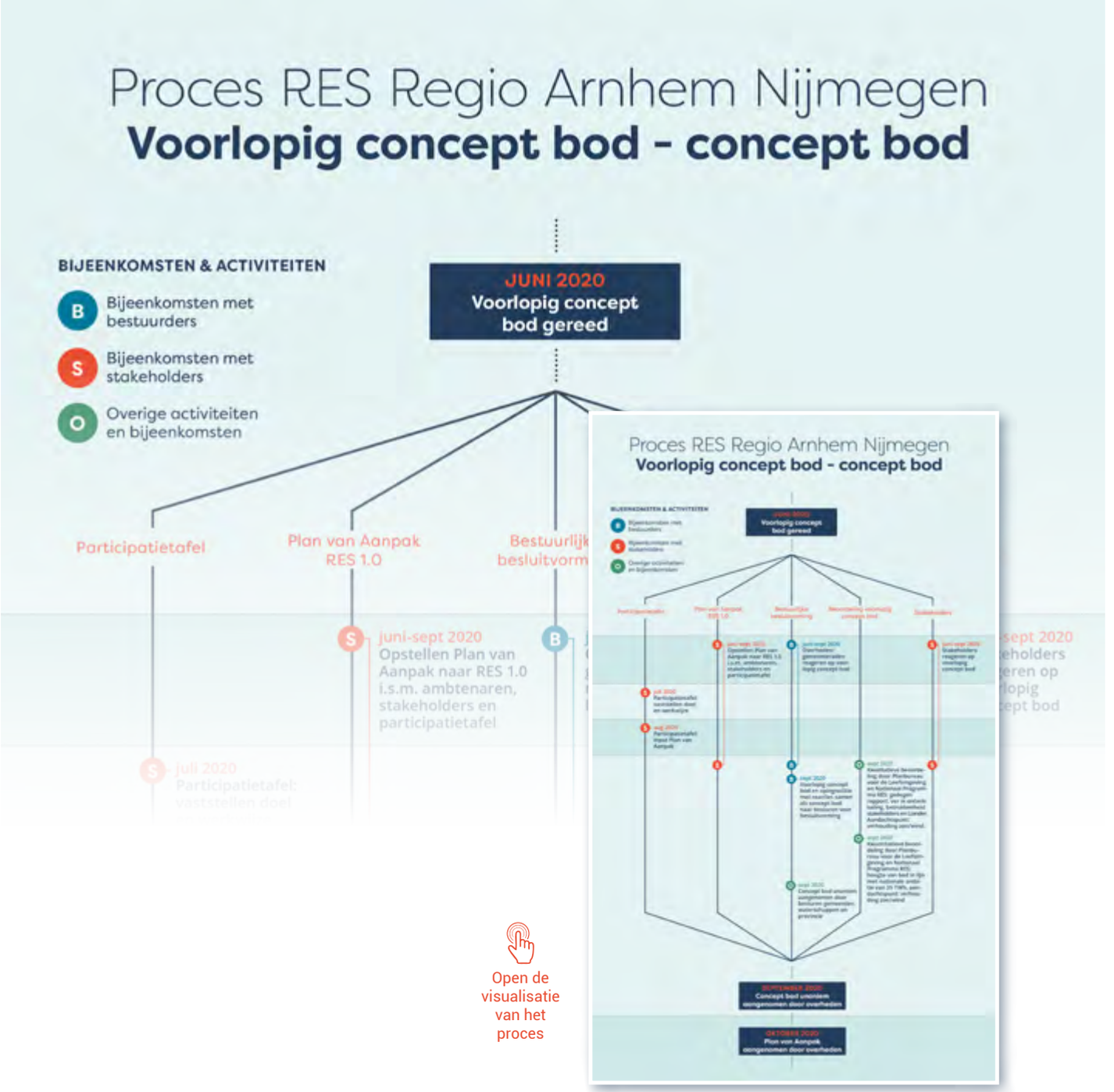
Op 1 juli 2020 is het concept bod bij PBL en NPRES ingediend voor de kwalitatieve toetsing, op 1 oktober 2020 voor de kwantitatieve toetsing.

De besturen van de betrokken overheidspartijen waren positief over het concept bod en stelden het unaniem vast. Ook PBL en NPRES waren overwegend positief.

Als pluspunten werden genoemd:

1. De hoogte van het bod (1,68 TWh) dat goed past bij de omvang van de regio;
2. Het ruime aantal betrokken stakeholders en de participatietafel die meeschreef;
3. De betrokkenheid van Liander in zowel werkorganisatie als op bestuurlijk niveau.

Een zorgpunt was er ook: de scheve verhouding wind/zon. Wanneer er vooral voor zonnevelden wordt gekozen en weinig voor windturbines leidt dat tot hogere kosten aan het netwerk.

3.3.3 De reis naar RES 1.0

Het zorgpunt uit het concept bod over de scheve verhouding wind/zon werd in het najaar en de winter van 2020 door gemeenten opgepakt. Lokaal werden de kansen onderzocht om de verhouding meer richting de gewenste 50/50 procent te brengen. Ook bekeken zij welke projecten, die in het concept bod nog benoemd waren als project in de ideefase, in RES 1.0 als concreet initiatief konden worden benoemd. Op die manier werd het bod realistischer. In het najaar van 2020 is ook gestart met ambtelijke duo-gesprekken voor afstemming tussen de gemeenten en de RES-werkorganisatie. Dit vond plaats op basis van een database met relevante gegevens (Ninox).

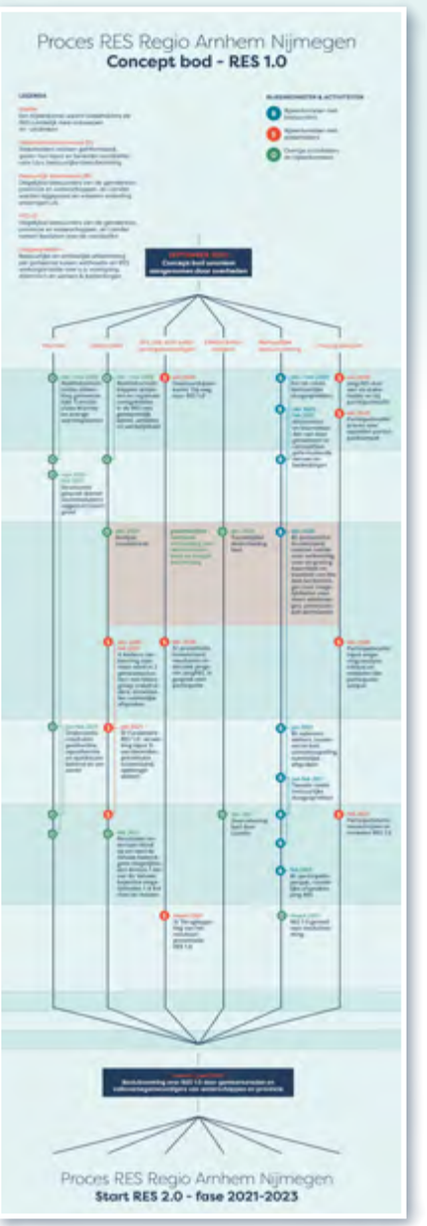
In december is alle informatie opgehaald bij de gemeenten en is de informatie over kansrijke projecten doorgerekend door Liander. Daaruit bleek dat het bod lager was geworden dan in het concept bod (+/- 1,30 TWh). Tevens bleek dat er hogere maatschappelijke kosten per TWh mee gemoeid waren en de wind/zon verhouding 3%-97% was geworden. Daarbij kwam het perspectief vanuit de provincie dat zij graag gezamenlijk in de regio ruimtelijke afspraken wilden opstellen. Die zijn nodig om de zoeklocaties uit de RES meer richtinggevend te laten zijn voor de uitvoering van de RES, en om provinciale inpassingsplannen (PIP) in de toekomst te voorkomen.

Deelnemers aan het Bestuurlijk intermezzo op 15 december 2020 concludeerden om opnieuw naar de feitelijke fysieke kansen voor windenergie te kijken. Afgesproken werd dat de kansen dit keer ook buiten het huidige gemeentelijk beleid gezocht gingen worden. Tot nog toe was het gemeentelijk beleid leidend geweest voor de locaties van de zoekgebieden. Een verkenning werd gestart in cluster-ateliers en er zijn ruimtelijke afspraken opgesteld. De clusteraanpak houdt in dat we tijdelijk inzoomden op twee bovengemeentelijke clusters. Daardoor kon goed rekening worden gehouden met de landschappelijke verschillen in de regio. De clusters waren:

- Cluster 1: Wijchen, Druten, Beuningen, Heumen.
- Cluster 2: Duiven, Westervoort, Zevenaar, Rheden en Doesburg.

Deze clusters zijn gekozen doordat alle relevante aspecten van de ruimtelijke afweging hierin aanwezig waren. Het doel was om de bevindingen uit de clusters voor de hele regio toe te passen. Binnen deze clusters was het doel om de regio met een aangescherpte ruimtelijke analyse te helpen, zodat zij samen tot afspraken konden komen om de regionale zoekgebieden te realiseren. Daarbij werd gestreefd naar een optimale ruimtelijke kwaliteit en optimale maatschappelijke kosten. In deze maatschappelijke kosten zit ook de wind-zonverhouding verwerkt. Het resultaat van deze verkenning is terug te zien in de opgestelde zoeklocaties en ruimtelijke afspraken in deze RES 1.0.

Open de visualisatie van het proces

3.4 Toekomstperspectief samenwerking en integraal werken

De RES 1.0 en de uitvoering daarvan in de RES 2.0 moeten worden geborgd in de regionale samenwerking. De 18 gemeenten in Regio Arnhem Nijmegen (waarvan er 16 in de RES samenwerken) zijn per 1 januari 2021 een nieuwe samenwerking gestart in de Groene Metropoolregio. De regio heeft vijf opgaven geformuleerd om in regionaal verband op de langere termijn aan te werken. Eén van deze opgaven is *De Circulaire Regio*; de RES maakt hier deel van uit. RES 1.0 en de uitvoering daarvan richting RES 2.0 zijn daarmee geborgd in de regionale afspraken en komen in dit samenwerkingsverband verder tot uitvoering.

De RES legt een ruimtelijke claim. Daarom is het relevant verbinding te leggen met speerpunten die ook een ruimtelijke claim kennen, zoals de verstedelijkingsopgave. Deze verbinding, zoals gezamenlijke gebiedsverkenningen, is inmiddels gelegd en biedt een basis om op voort te bouwen naar de RES 2.0, ongeacht in welke regio-opgave een speerpunt is belegd. Ook wordt binnen de Groene Metropoolregio de komende maanden gewerkt aan het optimaliseren van de organisatie van deze verbinding. Een goede borging garandeert continuïteit. Dat is van belang voor de uitvoering van de RES en het realiseren van een duurzame regio. Voor de organisatorische aansluiting op de Groene Metropoolregio staat in de periode maart-juli 2021 de overdracht van de RES-werkorganisatie naar de organisatie van de Groene Metropoolregio op de agenda.

Groene Metropool-regio

Naast het inbedden in de Groene Metropool is het belangrijk dat de aansluiting op de aanpalende processen en samenwerkingen met landelijke partners doorlopen. Denk aan partners als NPRES, Defensie, ProRail en Rijkswaterstaat. Dit geldt ook voor de samenwerking met de buur-RES-regio's en de RES-regio's rond de Veluwe, en met het Duitse Nordrhein-Westfalen.

groene metropoolregio arnhem nijmegen

Windmolens en AVR Afvalverwerkingscentrale, Duiven

4. ELEKTRICITEIT, WARMTE & NETWERK

4. ELEKTRICITEIT, WARMTE & NETWERK

4.1 Elektriciteit

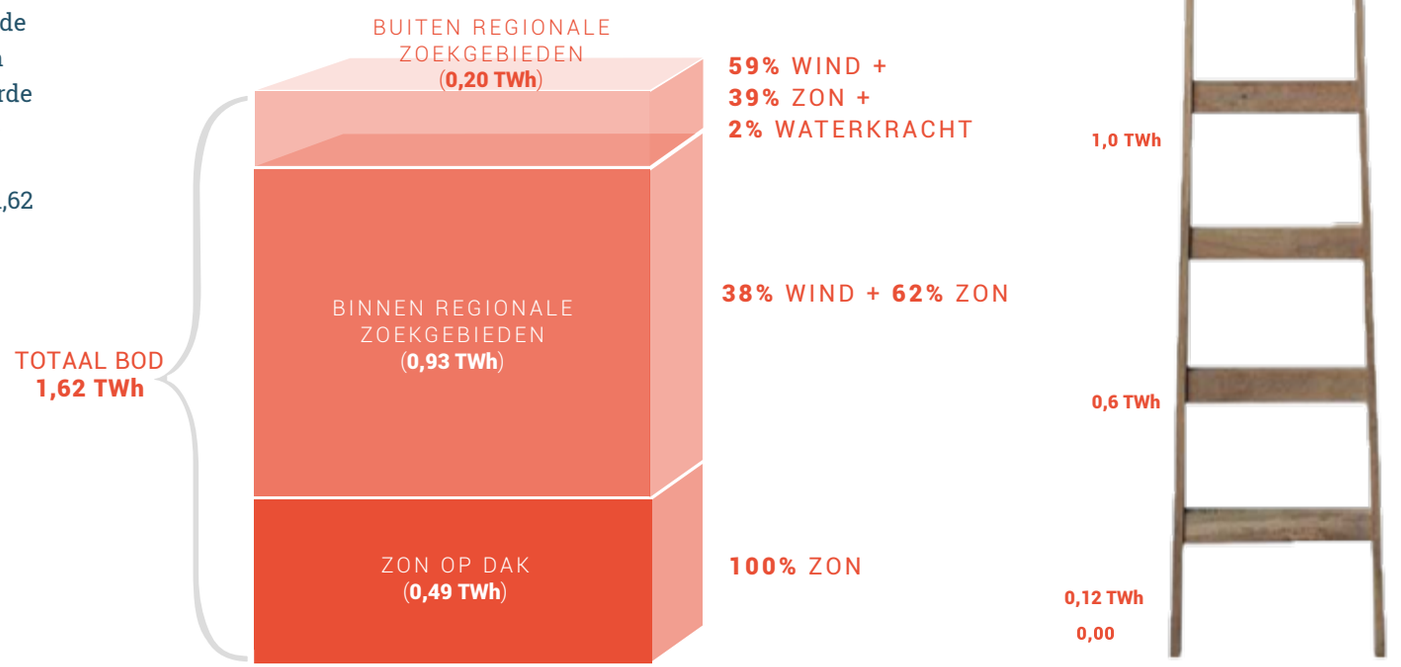
4.1.1 Hoe zit het bod in elkaar?

De afbeelding hiernaast toont de samenstelling van het bod, in totaal 1,62 TWh. We zetten stevig in op grootschalig zon op dak (0,49 TWh). Dat is ons fundament. Maar omdat we met alleen zon op dak onze ambitie niet kunnen halen, is meer nodig. Het tweede blok betreft de regionale zoekgebieden met daarin projecten die al in ontwikkeling zijn en extra ambitie (0,93 TWh). Het derde deel bestaat uit projecten buiten de regionale zoekgebieden (0,20 TWh), dit zijn vooral projecten die al zijn opgestart voor aanvang van de RES. 0,12 TWh van de 1,62 TWh is al gerealiseerd.

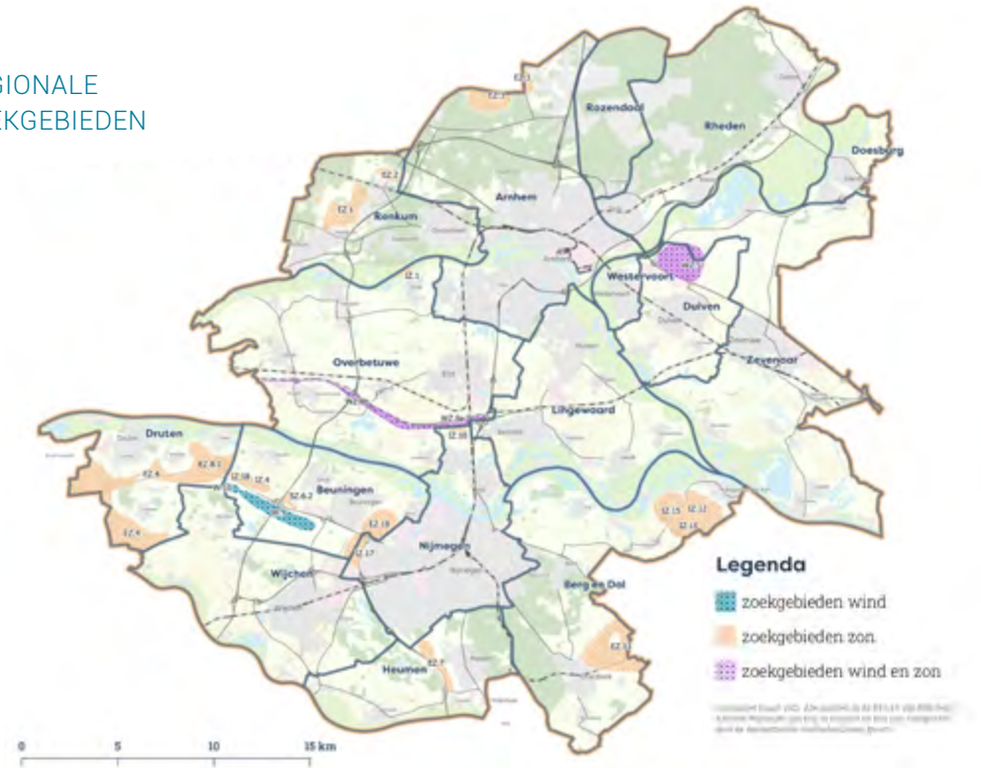
Uitsplitsing bod in fasen en bron

35 TWh nationaal ≈ 0,6 tot 1,5 TWh in Regio Arnhem Nijmegen

Het Klimaatakkoord heeft als ambitie om in Nederland 35 TWh duurzaam op te wekken. Er zijn verschillende manieren om te kijken welk deel hiervan in onze regio opgewekt zou moeten worden. Het is bijvoorbeeld te berekenen op basis van het aantal inwoners, de oppervlakte, de energievraag of de CO_2-uitstoot. Vandaar dat er een bandbreedte is: 0,6 tot 1,5 TWh. Met dit bod zetten we een eerste stap op weg naar de 3,5 TWh die nodig is voor de Gelderse doelstelling van 55% CO_2-reductie in 2030.

REGIONALE ZOEKGEBIEDEN

Interactieve kaart zoekgebieden en projecten

WAT IS EEN ZOEKGEBIED?

In de RES wordt veel gesproken over zoekgebieden voor zon en wind. Een zoekgebied is een bepaald gebied waar windturbines of zonnevelden **zouden kunnen** komen. Dit wil dus niet zeggen dat zomaar overal in het zoekgebied turbines of zonnevelden geplaatst gaan worden. Of er een project komt op een bepaalde plek, hangt er onder andere van af of er een initiatief is, of de wetgeving het toelaat, wat het draagvlak is en of er een goede aansluiting op het elektriciteitsnetwerk te maken is.

Voor alle zoekgebieden (op de kaart hierboven) is een ambitie opgenomen. De bestaande initiatieven en projecten in de gebieden vullen deze ambitie al deels in. Wat overblijft is de resterende opgave. In de kaart rechtsonder zijn de gerealiseerde en vergunde projecten opgenomen. Ga - via het icoon met het handje - naar de online omgeving om in te zoomen.

De regionale zoekgebieden komen natuurlijk niet vol te liggen met windturbines en/of zonnevelden. Bij elk gebied is een aanname gedaan van het deel wat we denken te kunnen benutten.

Op hoeveel hectare zonneveld en windturbines komt de 1,62 TWh neer?

Uitgaande van windturbines van 5,6MW en panelen van 480 Wattpiek, en ermee rekening houdend dat een deel van de projecten wordt uitgevoerd met windturbines en panelen met lagere vermogens, komt het bod neer op 38 windturbines en 1065 hectare zonnepanelen.

GEREALISEERDE EN VERGUNDE WIND- EN ZONPROJECTEN

Grootschalig zon op dak

Het aandeel grootschalig zon op dak bedraagt 0,49 TWh in het bod. Dit zijn alle zonnedaken groter dan 15 kWp. De basis van dit getal is er een vernieuwde provinciale analyse vanuit Zonatlas met daarin de laatste beschikbare data. De nieuwe studie laat zien dat er in theorie aanzienlijk meer mogelijk lijkt dan gedacht. Tegelijkertijd blijken er in de praktijk veel obstakels te zijn om deze potentie te benutten. Denk aan te zwakke dakconstructies, te hoge meerkosten vanwege het verzwaren van de aansluiting op het elektriciteitsnet, verdeeld eigendom van gebouwen en teruglopende subsidieregelingen. Daarom gaan we ervan uit dat in 2030 25% van de nieuwe theoretische potentie benut is. Op dit moment is circa 7% van dit aandeel al gerealiseerd of in voorbereiding (bron RVO).

Waarom leggen we niet eerst alle daken vol?

Via het dashboard 'zon op dak' is de theoretische potentie van RES-niveau tot op buurtniveau beschikbaar. In het dashboard kun je ook zien wat er mogelijk is tot 15 kWp, hoewel deze kleinschalige zonnedaken niet meetellen in de RES.

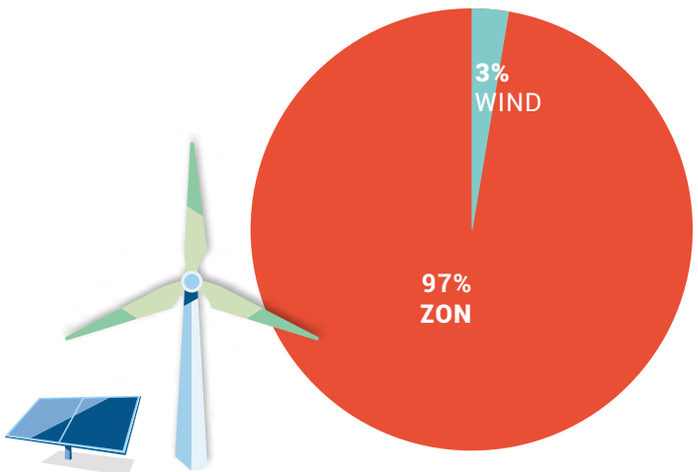
Dashboard zon op dak

Initiatieven en projecten

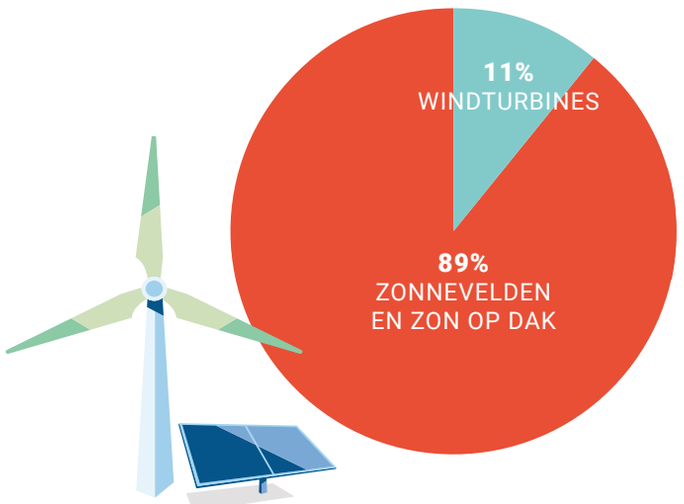
In totaal zijn er 88 initiatieven en projecten die meetellen in de RES. Dit aantal is gebaseerd op de stand van zaken van januari 2021. Daarna is de doorrekening gestart en zijn wijzigingen in het bronbestand niet meer verwerkt. Een nieuwe update volgt in de RES 2.0.

Dashboard zon op dak

VERHOUDING WIND/ZON IN MW (VERMOGEN) IN **CONCEPT BOD**

VERHOUDING WIND/ZON IN MW (VERMOGEN) IN **RES 1.0**

Verhouding wind/zon

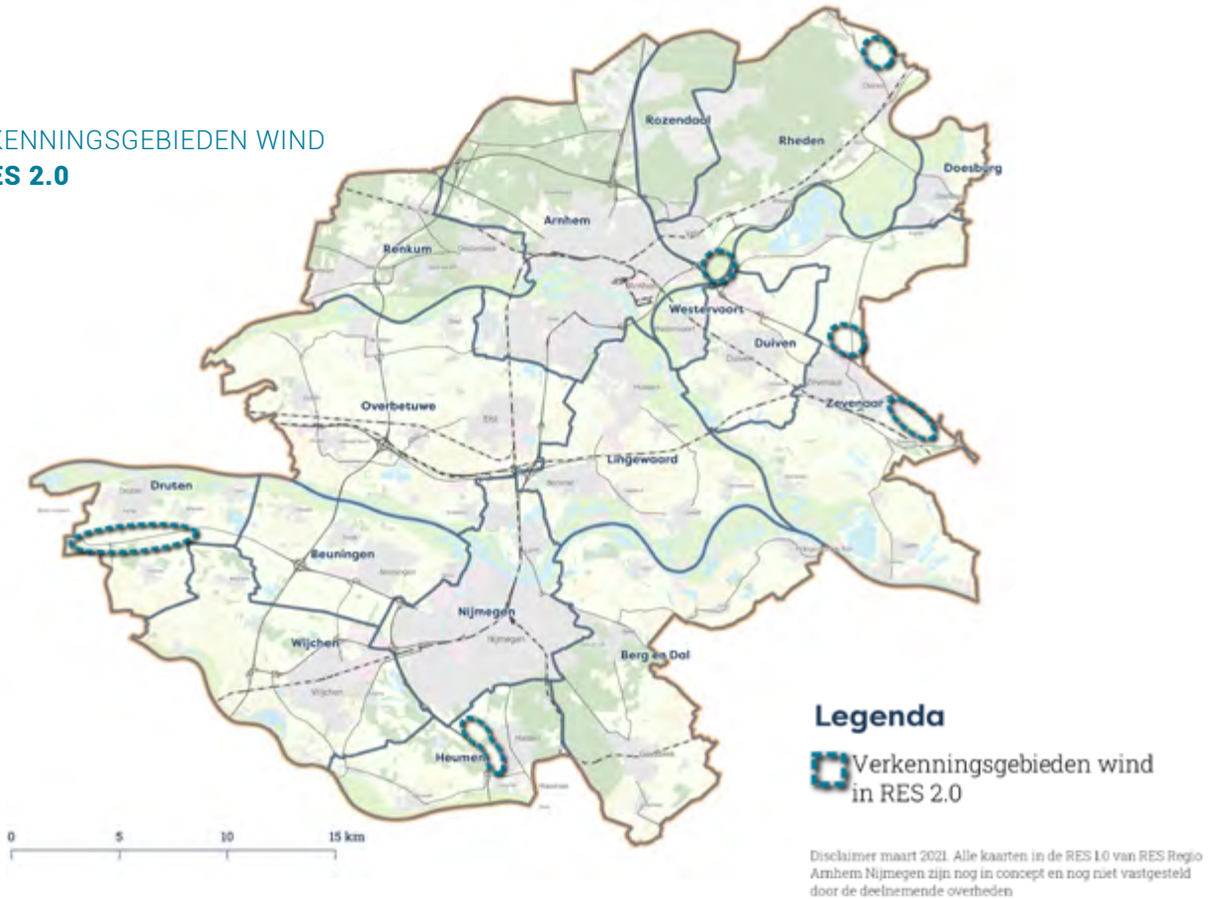
De verhouding tussen de opbrengst uit wind en zon was in het concept bod erg uit balans. Het huidige bod laat een goede ontwikkeling zien, maar het is nog niet de gewenste 50%-50% verhouding.
Zie paragraaf **'Netwerk'** voor meer informatie.

VEELGESTELDE VRAGEN

- Hoeveel elektriciteit wekt één windturbine op? En wat is de opbrengst van een hectare zonneveld?
- Kunnen er nu overal windturbines komen in de zoekgebieden?
- Waarom leggen we niet eerst de daken vol met zonnepanelen?

> “In de RES van Regio Arnhem Nijmegen wordt ingezet op clustering van windturbines en het voorkomen van versnippering. Vanuit Staatsbosbeheer ondersteunen wij die insteek. Daarvoor is bovenregionale afstemming en regie nodig.”
>
> **Marjolein Kloek, Staatsbosbeheer**

VERKENNINGSGEBIEDEN WIND IN **RES 2.0**

Extra verkenningsgebieden windturbines

Om de wind/zon-verhouding te verbeteren is een globale verkenning uitgevoerd naar kansrijke gebieden voor extra windturbines. Deze gebieden staan op de kaart rechtsboven weergegeven. Deze zijn geen onderdeel van het bod in deze RES 1.0 en worden nader onderzocht in het traject naar de RES 2.0. Ze zijn op dit moment nog onvoldoende uitgewerkt en nog niet lokaal met het bestuur, de gemeenteraad en de omgeving besproken. Deze gebieden hebben een technische potentie van 21 windturbines van 5,6 MW die gezamenlijk 0,40 TWh opleveren. De wind/zon-verhouding kan daarmee stijgen naar 18% wind en 82% zon uitgedrukt in vermogen (was 3% wind, 97% zon in concept bod). Voor deze gebieden geldt dat een combinatie met zonnevelden nader verkend kan worden. Dit kan ook leiden tot de conclusie dat alleen zonnevelden worden toegepast in deze gebieden.

4.1.2 Ruimtelijke afspraken

In de afgelopen maanden is een set richtinggevende ruimtelijke afspraken ontwikkeld. Daarmee kunnen we voorkomen dat windmolens en zonnevelden als confetti verspreid worden over het mooie, kostbare landschap in onze regio. De afspraken zijn ook bedoeld voor het behoud van natuur en het beperken van de overlast voor inwoners. Ten slotte helpen de afspraken om duidelijkheid te geven aan initiatiefnemers van nieuwe zon- en windprojecten. De afspraken zijn de uitkomst van een zorgvuldig traject met ambtenaren, bestuurders en een geselecteerde groep stakeholders.

Deze lijst met zes ruimtelijke afspraken is onderdeel van de RES 1.0. Ze worden verder uitgewerkt in de periode tot de vaststelling van de RES 2.0 in 2023. Ze worden in die periode ook onderdeel van beleid van alle overheden gemaakt. Er is een verdere ruimtelijke onderbouwing nodig van de gebieden buiten de huidige zoekgebieden, de zoekgebieden en 'verkenningsgebieden extra wind' voor alle Gelderse RES-regio's om deze afspraken uiteindelijk juridisch houvast te geven. Dit houvast is nodig om te voorkomen dat de provincie op gronden van goede ruimtelijke ordening vanuit de Elektriciteitswet gedwongen wordt om via een Provinciaal Inpassingsplan (PiP) windturbines alsnog mogelijk te maken buiten de huidige zoekgebieden en de 'verkenningsgebieden extra wind'.

We streven naar regionale samenhang met ruimtelijke kwaliteit waarbij zoveel mogelijk gekoppeld wordt aan gebiedsopgaven. Dit vraagt om regionale regie omdat het schaalniveau van een gemeente daarvoor te klein is.

Invulling geven aan de RES is balanceren tussen enerzijds behouden van de gemeentelijke autonomie versus optimaal afstemmen en samen optrekken op regio niveau. Voor dat laatste hebben we gezamenlijk onderstaande afspraken gemaakt om de kracht van het landschap op regionaal niveau te behouden. Gemeenten zullen komende jaren doorgaan met het verder brengen van projecten die op dit moment nog verkeren in de ideefase, dan wel werken aan het opstarten van nieuwe initiatieven. Soms ook buiten de zoekgebieden of de 'verkenningsgebieden extra windturbines'. Belangrijk uitgangspunt hierbij is dat er altijd eerst overleg plaatsvindt aan de regionale tafel. Dit is het bestuurlijk overleg van de Circulaire Regio onder de Groene Metropoolregio. De exacte werkwijze wordt bij de start van de RES 2.0 verder uitgewerkt, waarbij twee uitgangspunten essentieel zijn:

1. 'Lokale autonomie waar dat kan en benutten van de kracht van de regio waar dat moet';
2. Zo min mogelijk frustratie van lopende processen. Dit houdt bijvoorbeeld in dat de regie blijft bij de partijen die initiatieven inbrengen. Maar ook dat het proces zo ingericht wordt dat een voortvarende aanpak geborgd blijft.

Op deze manier is er altijd ruimte voor lokale initiatieven en maatwerk en blijft de kracht van de gezamenlijke afspraken overeind. Het doel is om het onderlinge gesprek en het samen vinden van ruimte voor initiatieven laagdrempelig te houden. De ruimtelijke afspraken zijn alleen van toepassing op grootschalige initiatieven, niet op kleinschalige initiatieven. Met kleinschalige initiatieven bedoelen we:

- Kleine individuele windturbines die kleiner zijn dan of gelijk aan 26 meter ashoogte;
- Kleine zon-initiatieven die een vermogen hebben die kleiner is dan of gelijk aan 2 megawatt (en daarmee op het lokale spanningsniveau past).

De ruimtelijke afspraken zijn:

13 Inspanningsverplichting

Voor het bod RES 1.0 spreken we een inspanningsverplichting af ten aanzien van de opbrengst van grootschalige windturbines, zonnevelden en grootschalig zon op dak die we in de RES 2.0 nader uitwerken op lokaal niveau. Deze verplichting betekent dat alle RES-partners zich gezamenlijk inspannen om het bod RES 1.0 te realiseren, dus niet alleen de gemeenten waarbinnen zoekgebieden vallen. Het betekent ook dat de gemeenten actief de verkenning starten – zo ver dat nog niet is gebeurd – en op zoek gaan naar mogelijkheden om zon- en windprojecten te ontwikkelen.

14 Ontwikkelingen buiten het bod

Voor de periode tot besluitvorming van de RES 2.0 zijn er zonder overleg aan de regionale tafel enkel grootschalige ontwikkelingen van zonnevelden en windturbines of combinaties zon-wind mogelijk:

- Binnen de regionale zoekgebieden;
- Binnen de huidige projecten pijplijn die hoort bij de RES 1.0 vanaf sub-fase 'Beleidscheck' tot en met 'Realisatie';
- Binnen de 'verkenningsgebieden extra windturbines'.

> "Ontzie de laatste natuurgebieden en waardevolle landschappen. In het overgrote deel van Nederland stelt de biodiversiteit technisch gesproken weinig voor. Er zijn dus voldoende alternatieven voorhanden om grootschalige energieopwekking niet ten koste te laten gaan van waardevolle natuur en/of landschap."
>
> **Jaap Dirkmaat, Vereniging Nederlands Cultuurlandschap**

Visie op RES 1.0 VNC

15 Groepering windturbines

Om visuele ruimtelijke versnippering ('confetti') door windturbines te voorkomen is groepering van windturbines nodig. Hiermee houden we andere gebieden vrij van windturbines en borgen we regionale ruimtelijke samenhang. Op basis van een ontworpen totaalcluster is gefaseerde uitvoering wel mogelijk. Voor het plaatsen van windturbines is daarom de afspraak dat grote windturbines:

- Niet solitair maar gegroepeerd worden geplaatst;
- De groepering in een lijnopstelling of in een clusteropstelling wordt uitgevoerd;
- De onderlinge afstand van deze opstelling zodanig is dat beeldinterferentie zoveel mogelijk wordt voorkomen (= ontwerponderzoek bij uitwerking zoekgebieden en toets bij projecten buiten de zoekgebieden);
- De inpassing van windlocaties in samenhang met de ontwikkeling in aangrenzende andere RES'en wordt beoordeeld.

16 Koppeling ruimtelijke kwaliteit

Combineer ontwikkeling van windturbines en zonnevelden altijd met de ruimtelijke kwaliteit en samenhang van het totale gebied. Houd rekening met het gebruik van de ruimte door lokale partijen, stakeholders en inwoners. We streven naar een integrale aanpak op drie niveaus:

- Koppeling met regionale opgaven;
- Koppeling met andere opgaven in de gebiedsprocessen, waarin de afweging wordt meegenomen van te maken investeringen in gebiedscompensaties en gebiedsversterkingen;
- Benutten van koppelkansen bij de lokale inpassing.

17 Voorkeursvolgorde zon

Grootschalige zonnevelden moeten mede worden beoordeeld op:

- De mate van aantasting van karakteristieke kenmerken van het landschap;
- De samenhang met andere functies in het gebied, (zoals landbouw, biodiversiteit, cultuurhistorie);
- De landschappelijke samenhang;
- Dubbel ruimtegebruik.

Hiervoor zetten we op regionale schaal in op een voorkeursvolgorde voor zonnevelden waarin zon op dak worden opgenomen. De regionale zoekgebieden van de RES 1.0 maken onderdeel uit van deze voorkeursvolgorde. Deze voorkeursvolgorde werken we in het traject naar RES 2.0 verder uit. Het betekent niet dat eerst alleen de daken benut worden. Er is inzet op alle vlakken tegelijkertijd nodig. Maar de afweging van de gronden die we daarvoor inzetten is cruciaal.

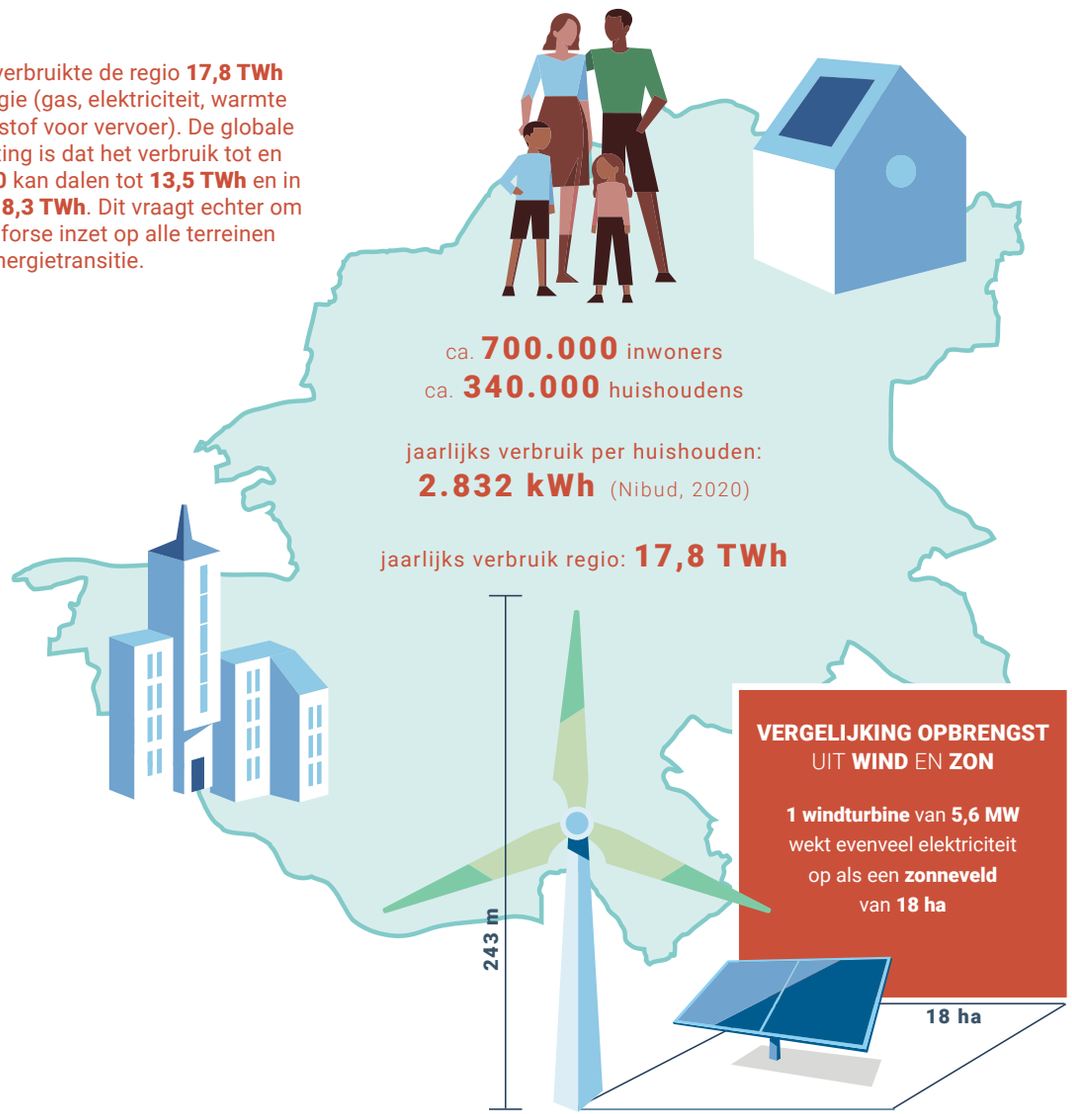
18 Combineer wind/zon

Combineer windturbines zoveel mogelijk met zonnevelden en vice versa. Dit zorgt voor lagere maatschappelijke kosten voor de elektriciteitsinfrastructuur. We streven naar een regionale en waar mogelijk lokale verhouding wind/zon van 50/50. Daarbij kijken we binnen de zoekgebieden en gebiedsprocessen naar lokale en optimale haalbaarheid en de optelling per onderstation.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk **'Ons bod'**.

VERBRUIK IN RES REGIO ARNHEM NIJMEGEN

In **2016** verbruikte de regio **17,8 TWh** aan energie (gas, elektriciteit, warmte en brandstof voor vervoer). De globale verwachting is dat het verbruik tot en met **2030** kan dalen tot **13,5 TWh** en in **2050** tot **8,3 TWh**. Dit vraagt echter om een zeer forse inzet op alle terreinen van de energietransitie.

Een terawattuur (TWh), hoeveel is dat eigenlijk?

1 TWh = 1.000.000.000 kWh

Wattuur (Wh) is een eenheid waarin we **elektrische energie** uitdrukken. Watt is het vermogen en **wattuur** de **hoeveelheid vermogen in een uur**.

Dus: als een windturbine met een vermogen van **5,6 megawatt (MW)** een uur heeft gedraaid, dan heeft hij **5,6 megawattuur (MWh)** opgewekt.

OPBRENGST

WINDTURBINES

Een hoge windturbine met een vermogen van **5,6 MW** levert jaarlijks stroom aan **6.700 huishoudens.**

Een lagere windturbine met een vermogen van **3 MW** levert jaarlijks stroom aan **3.600 huishoudens.**

ZONNEVELDEN

Een voorbeeld: zonneveld Lage Woerd in Beuningen heeft **22.000 panelen** met een totaal vermogen van **6 MW** en levert jaarlijks stroom aan **1.950 huishoudens.**

4.1.3 Gebiedsopgaven

Kaarten gebieds-opgaven

Het hoofdstuk 'Integrale aanpak' beschrijft dat de windturbines en zonnevelden een onderdeel zijn en ruimte claimen binnen de brede leefomgeving. Nederland is een drukbezet land en daarom moeten we verschillende opgaven goed afwegen. In hetzelfde hoofdstuk staat beschreven dat de andere gebiedsopgaven in de regio expliciet zijn meegenomen vanaf de allereerste ontwerpstappen. Door vanuit de identiteit en opgaven van de regio te zoeken naar kansen voor windturbines en zonnevelden krijgen we een goede balans. Sommige opgaven staan loodrecht tegenover elkaar en andere opgaven kunnen elkaar juist versterken.

De volgende regionale opgaven zijn meegenomen in het ontwerpproces van de RES en uitgebreider beschreven in de online omgeving.

- **Landschappen en identiteit**
- **Natuur- en ecologienetwerk**
- **Cultuurhistorische identiteit**
- **Klimaatadaptatie**
- **Stedelijke ontwikkeling en mobiliteit**
- **Landbouw**
- **Recreatie**

4.1.4 Wet- en regelgeving

Kaarten (juridische) restricties zon en wind

Er mogen niet zomaar overal zonnevelden en windturbines komen. Er is wet- en regelgeving die de kwaliteit van de leefomgeving beschermt. Harde restricties geven een blokkade, bij zachte restricties is er meer mogelijk, bijvoorbeeld door extra maatregelen te nemen of na extra onderzoek. Over het algemeen zijn restricties voor windturbines dwingender dan die voor zonnevelden. Denk aan geluidsnormen voor windturbines voor de gebouwde omgeving, regelgeving in natuurgebieden, of hoogtebeperkingen door de activiteiten van Defensie. Het lijkt onwaarschijnlijk dat voor 2030 harde restricties worden aangepast, aangezien dit veel tijd kost. Voor 2030 is meer mogelijk binnen de zachte restricties. Uiteraard zijn de gebieden zonder restricties het meest aantrekkelijk, maar bijna overal geldt wel een vorm van restrictie. Als we de huidige beleidsregels strikt hanteren, is er nauwelijks tot geen plaats voor windturbines. Voor de klimaatopgave is het nodig om de belangen opnieuw af te wegen. Die afweging kan het beste vanuit een integrale visie worden gedaan, zodat er aandacht is voor alle verschillende doelstellingen die een impact hebben op het landschap. Op dit moment wordt het beleid nog sterk sectoraal gemaakt en dat komt de integrale klimaatdoelstellingen niet ten goede. Interactieve GIS kaart met daarin voor zowel wind als zon de harde en zachte restricties en voor wind de restrictievrije gebieden als clickable kaartlagen. Kaarten in de online omgeving tonen de harde en zachte restricties voor windturbines en zonnevelden.

> "Opwek uit wind is effectiever, sluit beter aan op het vraagpatroon en kost geen landbouwruimte. Samen met de overheden wil LTO Noord zich maximaal inspannen om de uitrol van zon op dak, erf en restgronden te benutten, in combinatie met opwek uit wind."
>
> **LTO Noord, regio Oost**

Visie op de RES 1.0 van LTO Noord

4.1.5 Gemeentelijk beleid

Kaart gemeentelijk beleid

Veel gemeenten werken actief aan de energietransitie. De realisatie van windturbines en zonnevelden is onderdeel van hun duurzaamheidsprogramma's en routekaarten. De meeste gemeenten in Regio Arnhem Nijmegen hebben momenteel lokaal beleid voor windturbines en zonnevelden. Het regionaal overzicht geeft een heel divers beeld.

Sommige gemeenten wijzen voorkeursgebieden aan, anderen wijzen uitsluitingsgebieden aan en weer anderen beide. Soms wordt hierbij benoemd hoeveel windturbines en/of zonnevelden worden toegestaan, en werken gemeenten met aanbestedingen om dit per tijdsperiode in te vullen. Sommige gemeenten laten op dit moment geen windenergie toe. Ook stellen gemeenten diverse voorwaarden rondom economische, ruimtelijke, technische of omgevingsgerichte aspecten. Bijvoorbeeld de voorwaarde dat een deel van het project door of in nauwe samenwerking met inwoners en maatschappelijke organisaties moet zijn ontwikkeld, of de voorwaarde dat er altijd sprake moet zijn van natuurversterking of landschapsherstel. Een deel van de gemeenten heeft de randvoorwaarde van (deels) lokaal eigendom opgenomen in beleid, anderen zijn daarmee bezig.

Het gemeentelijk beleid in de RES is een momentopname. Het verandert met regelmaat, wat logisch is in dit soort processen. De ruimtelijke afspraken van de RES 1.0 werpen een belangrijk vraagstuk op voor de RES 2.0: hoe verhouden 16 (op elkaar afgestemde) versies van lokaal beleid zich tot een duidelijke regionale regie? Is een samenhangend regionaal beleid met lokaal maatwerk niet effectiever? Dit vraagstuk gaat mee naar RES 2.0.

4.2 Warmte

4.2.1 De overstap naar duurzame warmte

Nederland gaat de komende jaren 7 miljoen woningen en 1,5 miljoen gebouwen aardgasvrij maken. Het streven is om in 2030 de eerste 1,5 miljoen aardgasvrije woningen en gebouwen gereed te hebben. Ook voor onze regio is deze warmtetransitie een grote opgave, waarbij voor iedere woonwijk of kleinere kern bekeken wordt wat het meest geschikte alternatief voor aardgas is, en op welke termijn deze overstap haalbaar en betaalbaar is.

Het onderdeel binnen de RES dat over het warmtevraagstuk gaat heet de RSW; Regionale Structuur Warmte. Hiermee wordt de regionale vraag, het aanbod en de infrastructuur in kaart gebracht. Ook een aanzet voor een mogelijke toedeling van warmtebronnen maakt hier onderdeel van uit. De RSW moet gezien worden als een eerste verkenning, een vertrekpunt, op basis waarvan de komende jaren verder overleg en aanvullend onderzoek zal worden uitgevoerd.

Regio Arnhem Nijmegen heeft voldoende potentie voor de ontwikkeling van een regionale warmte-infrastructuur. Die zal nodig zijn om een deel van de woningen en andere gebouwen aan te sluiten op een zogenaamd warmtenet. Dit is een collectieve warmteoplossing, waarbij in plaats van aardgas warmte wordt geleverd, afkomstig van warmtebronnen zoals papierfabrieken of andere industriële bedrijven, afvalverbranders, of van warmte uit de omgeving (denk aan warmte uit de bodem of uit oppervlaktewater).

Vijf alternatieven voor aardgas

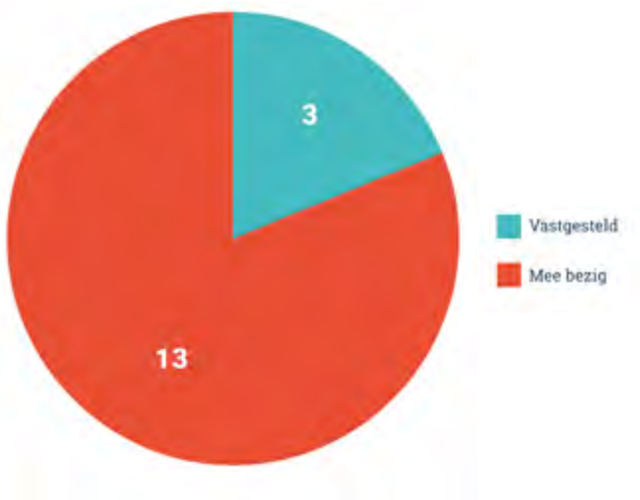

WELKE ALTERNATIEVEN VOOR AARDGAS ZIJN ER?

In 2050 willen we heel Nederland van het aardgas af hebben. Wat daarvoor in de plaats komt, is nog onzeker. Er wordt volop geëxperimenteerd met verschillende 'nieuwe' warmtebronnen zoals aardwarmte, warmte uit oppervlaktewater (aquathermie) en restwarmte. Ook wordt er gezocht naar duurzame manieren om zonnewarmte langer op te slaan.

STATUS TRANSITIEVISIE WARMTE

4.2.2 Wat doen we regionaal, en wat lokaal?

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat gemeenten aan de lat staan voor de uitvoering van de warmtetransitie, de regie ligt dus op lokaal niveau. Maar om de uitvoering op lokaal niveau goed te laten verlopen is het nodig om op regionale schaal afspraken te maken over het verdelingsvraagstuk van warmte, en dan specifiek binnen gebieden waar meerdere partijen belang hebben bij de inzet van dezelfde warmtebron.

Op het niveau van de RES kijken we dus vooral naar díe gebieden in onze regio waar de ontwikkeling van grote warmtenetten kansrijk is, en nemen daarbij de warmtebronnen mee die op regionaal niveau inzetbaar zijn. Rond deze bovenlokale (of soms zelfs bovenregionale) warmtebronnen zal de komende jaren een structureel gesprek plaatsvinden met alle betrokken partijen, om af te stemmen op welke wijze deze bronnen zo efficiënt mogelijk kunnen worden ingezet om de warmtetransitie te doen slagen.

4.2.3 Lokaal regie bij gemeente

De regie op de lokale warmtetransitie ligt bij de gemeenten. Ze hebben daartoe verschillende instrumenten binnen de kaders van de Warmtewet en de Omgevingswet, en andere beleidsruimte om de afspraken over warmte te borgen.

In de digitale omgeving is een uitgebreidere toelichting opgenomen over de verschillende instrumenten. Het is van belang om te begrijpen in welke mate gemeenten kunnen sturen op de warmte afspraken. In onze regio hebben inmiddels drie gemeenten een TVW vastgesteld, de andere gemeenten zijn nog bezig met de uitwerking daarvan. Alle TVWs moeten eind 2021 door de gemeenteraden zijn vastgesteld. De transitievisies geven per gemeente een beter beeld van de lokale alternatieven voor aardgas. Ook blijkt, uit een eerste inventarisatie, dat een aantal gemeenten gebruik denkt te gaan maken van een bovenlokale warmtebron. Hieruit valt op de maken dat ook gemeenten die nog geen TVW hebben vastgesteld, al wel nadenken over hun bronnenstrategie. Komende tijd zullen we de voortgang op de uitwerking van TVW's blijven volgen. In de RES 2.0 wordt scherp in beeld gebracht hoe deze TVW's zich verhouden tot de geschetste kansrijke regionale (infra)structuur warmte (RSW). De in het concept bod opgenomen warmtekansenkaart zal op basis van deze nieuwe inzichten in de RES 2.0 worden geactualiseerd.

WARMTE - LOKALE REGIE

INSTRUMENTEN UIT WARMTEWET 2.0	INSTRUMENTEN UIT OMGEVINGSWET	OVERIGE BELEIDSRUIMTE
Transitievisie Warmte + wijkuitvoeringsplannen	Warmteprogramma	Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuur (AVOI)
Vaststellen warmtekavel		Privaatrechtelijke afspraken rond eigendom
Aanwijzen warmtebedrijf		
Uitwerken kavelplan		

Toelichting instrumenten

VEELGESTELDE VRAGEN

> Wat is een warmtenet?
> Is restwarmte uit de industrie wel een duurzame bron?
> Is er ook aandacht voor waterstof?

4.2.4 Vraag en aanbod van warmte in onze regio

De vraag, het aanbod en de al aanwezige en geplande warmte-infrastructuur zijn in beeld gebracht in de warmteatlas. Kortgezegd blijkt daaruit dat onze regio twee grote stedelijke gebieden heeft – rond de stadskernen van Arnhem en Nijmegen – met een relatief grote warmtevraag. In de kleinere kernen is de warmtevraag wel geconcentreerd, maar minder omvangrijk dan in stedelijk gebied. De dichtheid van de warmtevraag in het buitengebied is klein door de grote afstanden tussen bebouwing.

Daarnaast blijkt dat er verschillende warmtebronnen beschikbaar zijn binnen onze regio: omgevingswarmte, restwarmte en warmte uit biomassa. Voorbeelden van warmtebronnen uit de omgeving zijn ondiepe bodemenergiesystemen, (ondiepe) geothermie en thermische energie uit oppervlakte (TEO) en afvalwater (TEA)-bronnen. Restwarmte komt beschikbaar via industrie, datacentra, condensatiewarmte van bedrijven, rioolwaterzuiveringinstallaties (RWZI) en rioolgemalen. Het beschikbare aanbod van biomassa binnen onze regio is beperkt van omvang. Het betreft voornamelijk het aanbod van laagwaardige verbrandbare en vergistbare biomassa, waarbij alleen het jaarlijkse (groei)overschot in beeld is.

Om de beschikbare warmte vanuit de warmtebron te distribueren is ook een warmte-infrastructuur nodig. Op dit moment liggen er grootschalige warmtenetten in Nijmegen en Duiven-Westervoort-Arnhem. Beide warmtenetten worden gevoed vanuit restwarmtebronnen (afvalverbrandingsinstallaties ARN en AVR).

REGIONALE EN BOVENREGIONALE WARMTECLUSTERS

Gelderland Warmte Atlas

Daarnaast is er een warmtenet vanaf tuinbouwgebied NEXTgarden, Lingewaard, met een warmtebron die vanaf het voorjaar van 2021 ook een snoeihoutcentrale kent.

Deze al aanwezige warmte-infrastructuur biedt kansen voor uitbreiding en ontwikkeling van een Regionale Warmte (infra)Structuur binnen onze regio.

HOOFDCRITERIA MCA VOOR WARMTE

Papierfabriek Smurfit Kappa Parenco, Renkum

4.2.5 Structurele gesprek rond kansrijke regionale warmteclusters

Warmte-kaart

De warmtevraag en het warmteaanbod binnen onze regio zijn gekoppeld via een multicriteria-analyse (MCA). Die geeft voor elk warmtevraagcluster aan wat de meest logische warmtebronnen lijken. Bij deze MCA zijn drie criteria gebruikt: is de warmtebron duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar? In deze drie hoofdcriteria komen onder andere criteria als CO_2-emissie, afstanden, temperatuur en dekkingsgraad terug. De uitkomsten van de MCA vormen de basis voor een eerste beeld hoe vraag en aanbod aan elkaar gekoppeld kunnen worden, en dan met name voor het identificeren van de kansrijke warmteclusters waarvoor op RES-niveau het structurele gesprek met betrokken partijen zal worden gevoerd. Dit structurele gesprek heeft als doel om tijdig kansen en knelpunten te signaleren en te zoeken naar de meest efficiënte inzet van bovenlokale warmtebronnen tegen de laagst maatschappelijke kosten.

Op basis van deze afweging zien we bij grote restwarmtebronnen in onze regio competitie ontstaan tussen verschillende warmtevragers uit de regio. In die gevallen moet de regionale warmte-infrastructuur verder onderzocht worden. Dit geldt specifiek voor de nog niet maximaal benutte restwarmte van de afvalcentrales AVR (Duiven) en ARN (Weurt) en ook voor de grote naastliggende rioolwaterzuiveringsinstallaties. De vraag die binnen deze warmteclusters speelt is of deze alleen beschikbaar blijft voor gemeenten die nu al gebruik maken van dit warmtenet, of dat in de toekomst ook de kernen en wijken van Velp, Zevenaar, Didam, Wijchen, Heumen en Beuningen gebruik kunnen maken van deze warmtebronnen.

Ook is afstemming nodig tussen de verschillende RES-regio's, bijvoorbeeld als het gaat om de verdeling van restwarmte van papierfabriek Parenco uit Renkum. Het gebruik van die warmte is kansrijk in het stedelijk gebied van Ede-Wageningen (Regio Foodvalley), maar ook Renkum zal in de toekomst gebruik willen maken van een deel van de restwarmte. Andersom geldt dat beschikbare warmte vanuit andere regio's ook weer in onze regio kan worden benut: restwarmte van de RWZI Olburgen (mits niet gebruikt binnen Regio Achterhoek) is mogelijk in te zetten in de kern van Dieren of Doesburg en restwarmte van de papierfabriek in Eerbeek kan ook interessant zijn voor de kern van Dieren en Laag-Soeren. In het concept bod werd eerder gesproken over de inzet van warmte vanuit de bio-energiecentrale Cuijk naar Malden of Groesbeek, maar uit gesprekken met Regio Noordoost Brabant en gemeente Cuijck lijkt de kans daarop minimaal, gelet op te overbruggen afstand en voorzien gebruik van restwarmte binnen de eigen regio.

Naast het structurele gesprek over de warmteverdeling binnen deze kansrijke regionale warmteclusters zal in de verdere uitwerking van de regionale warmte(infra)structuur komende jaren worden afgewogen of de koppeling tussen de netten van Arnhem en Nijmegen meerwaarde heeft, waarbij het regionale kassengebied NEXTgarden in Lingewaard mogelijk als energieknooppunt kan dienen.

4.2.6 Nieuwe inzichten

De warmtetransitie is nog volop in ontwikkeling. Zo wordt voortdurend onderzoek uitgevoerd naar beschikbare, aanvullende warmtebronnen, worden nieuwe warmtetechnieken getest en vindt beleidsontwikkeling plaats om de mogelijkheden van warmtebronnen te vergroten. Hieronder volgt een overzicht van recente inzichten die relevant zijn voor de warmtetransitie binnen onze regio.

> Haalbaarheidsonderzoek collectieve warmtesystemen Gelderland

Royal HaskoningDHV is voor de provincie Gelderland in 2020 een onderzoek gestart naar de haalbaarheid van collectieve duurzame warmtesystemen. De resultaten geven een eerste beeld van de financiële en technische haalbaarheid van een nieuwe warmtevoorziening ('Quickscan').

Ondanks dat iedere warmteoplossing om maatwerk vraagt, kunnen de belangrijkste inzichten worden gebruikt door alle gemeenten binnen Gelderland die aan de slag gaan met collectieve warmteoplossingen. Tot februari 2021 zijn 41 scenario's onderzocht in 18 gebieden in Gelderland (met in totaal 16 betrokken gemeenten).

Op dit moment lopen nog onderzoeken in 9 andere gebieden. In de 18 onderzochte gebieden wordt voor in totaal 34.004 (88%) woningen en 4.490 (12%) andere gebouwen zoals scholen, ziekenhuizen en bedrijven een warmtesysteem op haalbaarheid getoetst. Belangrijke inzichten tot nog toe zijn:

1. Voor de aanleg van een collectief warmtenet in alle onderzochte gebieden, is bijna 650 strekkende kilometer leidingennetwerk nodig.

2. In slechts 7 scenario's wordt na 30 jaar de investering terugverdiend. De winst loopt uiteen van € 0 voor een warmtenet voor een aquathermie-systeem, tot € 50.000.000 voor een warmtenet op restwarmte.

3. Het meest verliesgevende scenario binnen het onderzoek betreft een warmtenet op geothermie (aardwarmte).

Succesfactoren

4. Voor een aantal scenario's worden aanbevelingen gedaan voor vervolgonderzoek.

> 6 proeftuinen programma aardgasvrije wijken binnen de regio

In 2018 zijn de eerste twee proeftuinen in onze regio van start gegaan (Arnhem, Nijmegen), en afgelopen najaar (2020) zijn hier nog eens vier proeftuinen aan toegevoegd binnen het Programma Aardgasvrije Wijken (Arnhem, Doesburg, Lingewaard en Nijmegen). Hiermee wordt de komende jaren intensief ervaring opgedaan met de wijkgerichte aanpak richting 'aardgasvrij', zowel qua inrichting als opschaling. De ervaringen die zijn opgedaan in deze proeftuinen, kunnen de komende tijd helpen om in onze regio goed aan de slag te gaan met de warmtetransitie.

> Potentie aquathermie

De potentie voor aquathermie komt steeds beter in beeld. Uit landelijk onderzoek blijkt dat het als warmtebron (en koudebron) een belangrijke bijdrage kan leveren aan de warmtetransitie. Afhankelijk van het aanbod (beschikbaarheid van water) en de vraag (nabij gelegen afzetmogelijkheden) zijn er grote verschillen over de regio. Dit vraagt om maatwerk. De komende tijd wordt daarom ook in Regio Arnhem Nijmegen besproken hoe we een beter beeld krijgen van de potentie van aquathermie.

> Potentie geothermie

Recent onderzoek (studie WARM) laat zien dat geothermie ook veel potentie heeft als warmtebron en in een aanzienlijk deel van de totale warmtevraag kan voorzien in Regio Arnhem Nijmegen. Zie 'studie WARM' voor het volledige onderzoek. De ondergrond in deze regio is echter nog niet voldoende in beeld gebracht. De ondergrond wordt in beeld gebracht in het SCAN-programma: er vinden in het hele land boringen plaats om onderzoek te doen naar de potentie van aardwarmte. Zo ook in Regio Arnhem Nijmegen. De uitkomsten worden verwacht tegen het einde van eerste kwartaal in 2021.

> Potentie zonthermie

De potentie van zonthermie voor onze regio is nog niet in beeld gebracht. Bij zonthermie zetten zonnecollectoren de zonne-energie om in warmte (in plaats van elektriciteit uit zonnepanelen). Uit onderzoek van Berenschot blijkt dat zonnewarmte de meeste energie per vierkante meter levert.

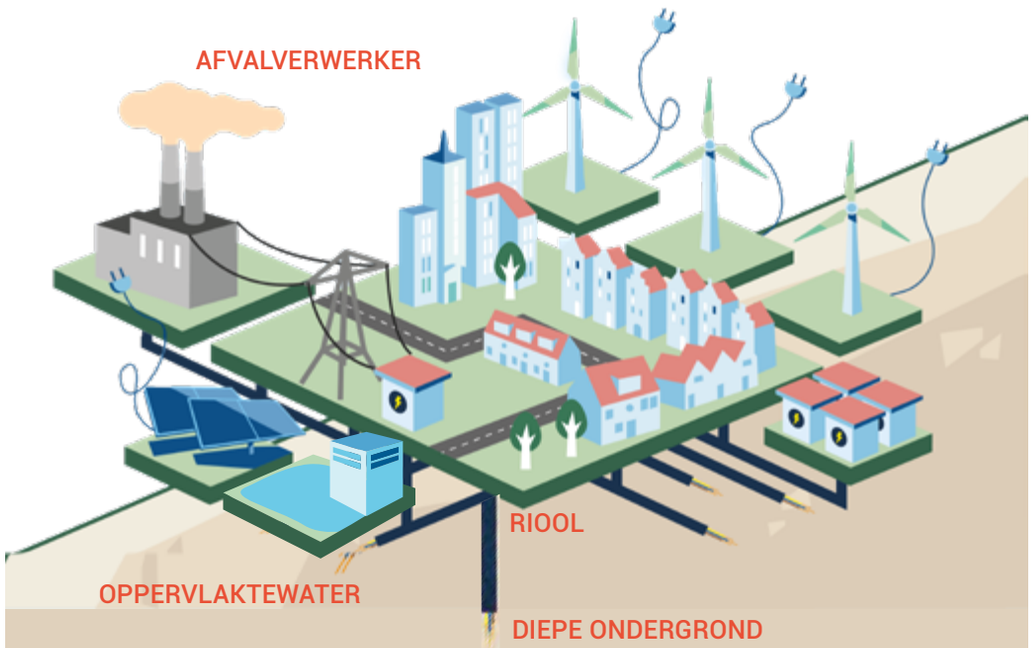
> "Wij adviseren om aquathermie voorrang te geven boven warmte uit de bodem. Aquathermie is een veelbelovende technologie en kent niet de nadelen van bodemwarmte via Warmte-Koude-Opslag. Waterschap Vallei en Veluwe en Vitens willen graag hun kennis van het (grond)watersysteem delen en beschikbaar stellen en worden bij voorkeur betrokken om een brede afweging van warmtebronnen mogelijk te maken in de gemeentelijke warmtevisies en de volgende RES-plannen."
>
> **Waterschap Vallei en Veluwe en Vitens**

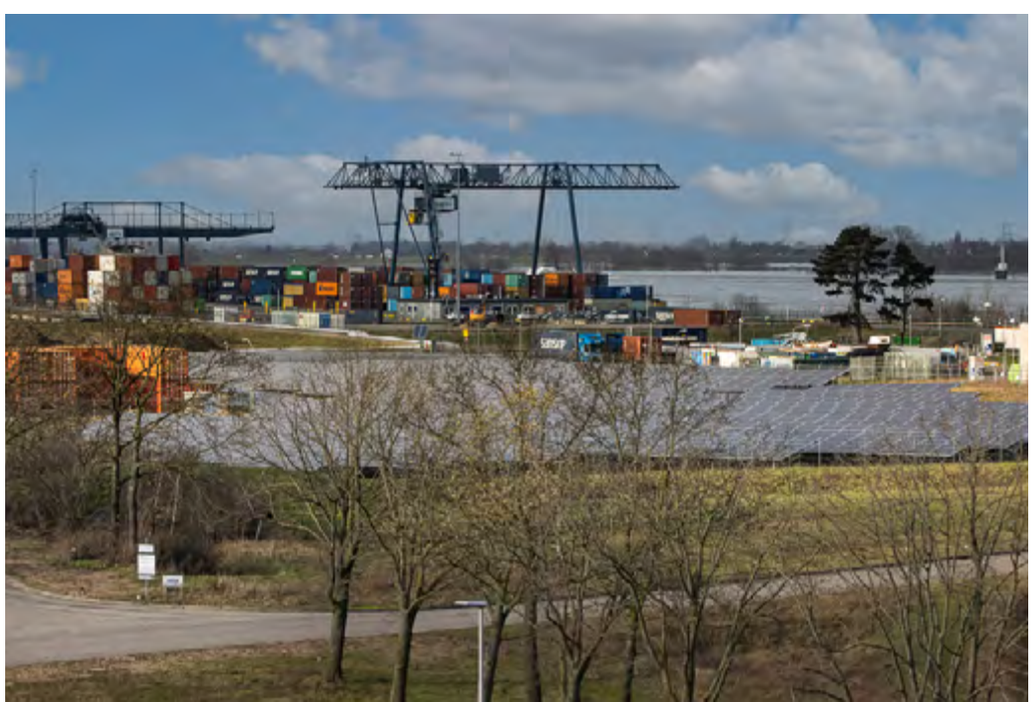
Boodschap van Waterschap Vallei en Veluwe en Vitens

Omdat de gewonnen warmte in de bodem kan worden opgeslagen, is zonnewarmte ook flexibel inzetbaar en goed toe te passen in woningen en voor warmtenetten. Bijkomend voordeel is dat bij het gebruik van warmtenetten, zonthermie een uitkomst kan zijn om levering van warmte door geothermie of restwarmte aan te vullen, als die bronnen niet toereikend zijn. Ook kunnen zonnecollectoren een rol vervullen bij het energetisch in balans brengen van een WKO-systeem. Verder kan thermische energie bijdragen aan de verlaging van het aantal pieken in het elektriciteitsnet, omdat de elektriciteitsvraag voor warmteopwekking via een warmtepomp sterk vermindert. De combinatie van zonnewarmte met andere duurzame bronnen resulteert ook in een grotere CO_2-besparing dan wanneer je alternatieve duurzame bronnen inzet zonder de combinatie met zonthermie. De jaarlijkse kosten van een grootschalig zonthermiesysteem (afschrijvings-, financierings- en energiekosten) liggen lager dan die van andere duurzame systemen met een vergelijkbaar opwekvermogen.

Binnen Regio Rivierenland is een haalbaarheids-onderzoek gestart naar de inzet van zonthermie ten behoeve van de warmtetransitie. Provincie Gelderland bekijkt in hoeverre alle Gelderse RES-regio's in dit onderzoek betrokken kunnen worden. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen worden meegenomen in de RES 2.0.

AFVALVERWERKER
RIOOL
OPPERVLAKTEWATER
DIEPE ONDERGROND

4.2.7 Afspraken voor een optimaal warmtesysteem

We weten dat de overstap naar een duurzame warmtevoorziening binnen onze regio technisch uitvoerbaar is, maar we weten ook dat deze transitie niet alleen vraagt om een technische oplossing. Ook de financiële en organisatorische haalbaarheid moeten ingevuld worden, waarbij kostenneutraliteit voor bewoners het uitgangspunt blijft. Vragen als: *wat kost het*, *wie gaat het betalen*, *wie gaat het doen*, *van wie is het straks* en *willen we het wel* moeten nog worden verwerkt. Duurzame verwarming zal niet gaan zonder ons verwarmingssysteem in de basis te veranderen. En dat kost tijd, capaciteit en middelen. Daarnaast vereist het onderlinge samenwerking tussen gemeenten én raakt het aan de samenwerking op (boven)regionaal niveau.

Veel taken kunnen gemeenten zelfstandig en zonder onderlinge afstemming uitvoeren. Voor het optimaal en eerlijk verdelen van de schaarse warmtebronnen binnen onze regio is een zekere mate van afstemming en samenwerking noodzakelijk.
Om als regio de komende jaren voldoende vooruitgang te blijven maken zetten we in op de volgende set afspraken:

9 Vanuit regionaal perspectief maakt het verschil welke bron wordt gebruikt op welke plek; we willen voorkomen dat een bron al door de ene gemeente is ingezet terwijl hij voor een andere gemeente van vitaal belang zou zijn geweest. In het belang van ons RES-partnerschap bepalen we gezamenlijk waar welke bovenlokale bron uiteindelijk wordt ingezet.

10 Binnen de relevante warmteclusters waar dit verdelingsvraagstuk aan de orde is, richten we een xstructureel overleg in om daarover in gesprek te zijn en te blijven.

11 Gemeenten zetten daarbij verschillende instrumenten in die binnen de kaders van de Warmtewet, de Omgevingswet en andere beleidsruimten passen om de bovenlokale warmte afspraken te borgen.

12 Als regio doen we een gezamenlijke oproep aan het Rijk om partijen in stelling te brengen om de benodigde regie te voeren op de warmtetransitie. Dat kan door te zorgen voor beter aansluitende wet- en regelgeving voor het uitrollen van warmtenetten, hogere en structurele financiële ondersteuning voor alternatieve warmtevarianten (waaronder warmtenetten) via subsidies of Rijksbijdragen en een structurele Rijksbijdrage voor het ambtenarenapparaat om de warmtetransitie ook daadwerkelijk in goede banen te leiden, te begeleiden en uit te voeren.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk **'Ons bod'**.

4.2.8 Proces naar de RES 2.0

Met de RES 1.0 wordt een eerste basis gelegd voor de komende jaren, die we richting RES 2.0 gaan versterken en door ontwikkelen. Vanuit de RES blijven we daarom de komende tijd in gesprek met de gemeenten om te kijken hoe de TVW's zich ontwikkelen en hoe deze zich verhouden tot de Regionale Warmte(infra)Structuur.

In de RES 2.0 gaan we verder in op de match tussen vraag en aanbod: welke warmtebronnen zijn nu nog onbenut (of niet optimaal benut) en welke bronnen moeten opschalen om de warmtetransitie uit te kunnen voeren? Wat is ervoor nodig om een onbenutte bron te gebruiken, en hoe zou de opschaling van reeds bestaande warmtebronnen eruitzien? Wie pakt welke rol op binnen de uitvoering daarvan. Daarbij maken we gebruik van nieuwe inzichten uit lopend onderzoek en beschikbare nieuwe instrumenten zoals de Warmtewet 2.0.
Ook zullen we in de RES 2.0 de brug moeten slaan tussen warmte en elektriciteit. De inzet van bepaalde warmtebronnen, hoe duurzaam en overvloedig ook, zal leiden tot een stijging van de elektriciteitsvraag. Al het gasverbruik in onze regio dat níet wordt vervangen door duurzame warmte, zal namelijk een beroep doen op de all-electric optie voor aardgas. Dat brengt een flinke stijging van de elektriciteitsvraag en bijbehorende infrastructuur met zich mee. Ook bij warmtenet-oplossingen zal er een beperkte, maar zeker een groeiende vraag zijn naar elektriciteit.

4.3 Netwerk

Om de impact van de RES 1.0 op het elektriciteitsnetwerk te bepalen is een doorrekening gemaakt van het elektriciteitsnetwerk; een netimpactanalyse. Hiervoor zijn de door de regio aangeleverde cijfers voor grootschalige opwek van zon en wind gebruikt, en cijfers van Liander over bijvoorbeeld mobiliteit en de vraag vanuit gebouwen. Op basis van deze analyse is inzichtelijk geworden dat de kosten voor de netuitbreiding worden geschat op € 37 miljoen. Voor een deel gaat het dan om reeds geplande investeringen, maar er zijn ook nieuwe investeringen die een gevolg zijn van de RES-plannen.

Netimpact-analyse

4.3.1 Hoe werkt de netimpactanalyse?

Toelichting netimpact-analyse

Als invoer voor de netimpactanalyse is gebruik gemaakt van gegevens over projecten en zoekgebieden die door de regio in nauwe afstemming met de gemeenten zijn verzameld. Op basis van de omvang van de aansluitingen zijn de projecten op de juiste manier gekoppeld aan het net. Zodoende wordt inzichtelijk welke onderstations en kleinere regel- en schakelstations verzwaard en/of nieuw gebouwd moeten worden.

4.3.2 Uitkomsten en inzichten uit de netimpactanalyse

De netimpactanalyse geeft als gezegd aan dat er de komende jaren een investering van € 37 miljoen nodig is om alle plannen te kunnen aansluiten. Deze investeringen gaan uit van de huidige capaciteit van het elektriciteitsnet. Los van de RES is Liander al bezig met investeringen voor verbetering en uitbreiding in het elektriciteitsnet. Vanuit de RES komen daar de noodzakelijke investeringen bij op. Naast kosten, zijn in de netimpact analyse ook de ruimtelijke gevolgen van de netuitbreiding beschreven.

4.3.3 Ruimte en tijd voor uitbreiding van het netwerk

Energieopwekking is een nieuwe ruimtevrager. Ook is door de toenemende energie-opwek meer ruimte nodig voor de distributie ervan. Het gaat dan om nieuwe stations en ondergrondse kabels. Deze ontwikkelingen doen een beroep op de schaarse ruimte van Nederland, ruimte die ook voor andere belangrijke doeleinden kan worden ingezet.

In totaal zijn er op 5 stations uitbreidingen nodig en zijn er 3 nieuwe onderstations nodig. De investeringen en de benodigde ruimte zijn in de netimpactanalyse beschreven. Het inpassen van de nieuwe stations en stationsuitbreidingen vraagt om een zorgvuldige ruimtelijke inpassing. Hierbij moet zowel gekeken worden naar het directe ruimtegebruik, maar ook naar de ondergrondse verbindingsmogelijkheden van en naar het station.

Voor de netuitbreidingen is tijd nodig. Het is belangrijk om te beseffen dat uitbreiding van het energienet doorgaans langer duurt dan de realisatie van een wind- of zonnepark. Door de uitbreidingen van het energienet te koppelen aan ruimtelijke ontwikkelingen, kunnen we zorgen dat gewenste regionale ontwikkelingen tijdig worden aangesloten op de energie-infrastructuur. Door verder vooruit te kijken, is er meer tijd voor het zoeken van geschikte locaties voor kabels en elektriciteitsstations, het doorlopen van planprocedures en het inplannen van schaarse technici om al het werk te realiseren. Verder vooruitkijken, vergroot de kans dat we de regionale ambities samen op tijd realiseren.

4.3.4 Oplossingen zonder investeringen

Naast investeringen, zijn er ook slimme oplossingen mogelijk die niet vragen om een investering. Deze ‘slimme oplossingen’ zijn toepasbaar op 4 stations. Bij de meeste oplossingen is overeenstemming nodig tussen netbeheerder en de klant. De belangrijkste oplossing is het loslaten van de reservecapaciteit op het net. Deze reservecapaciteit kan onder bepaalde omstandigheden worden vrijgegeven, zodat meer duurzaam opgewekte elektriciteit kan worden aangesloten op het bestaande net. Het principe is vergelijkbaar met de spitsstrook op snelwegen: deze wordt afgesloten bij calamiteiten. Bij storing of onderhoud zal het vervoer van duurzame elektriciteit tijdelijk worden stopgezet.

VEELGESTELDE VRAGEN:

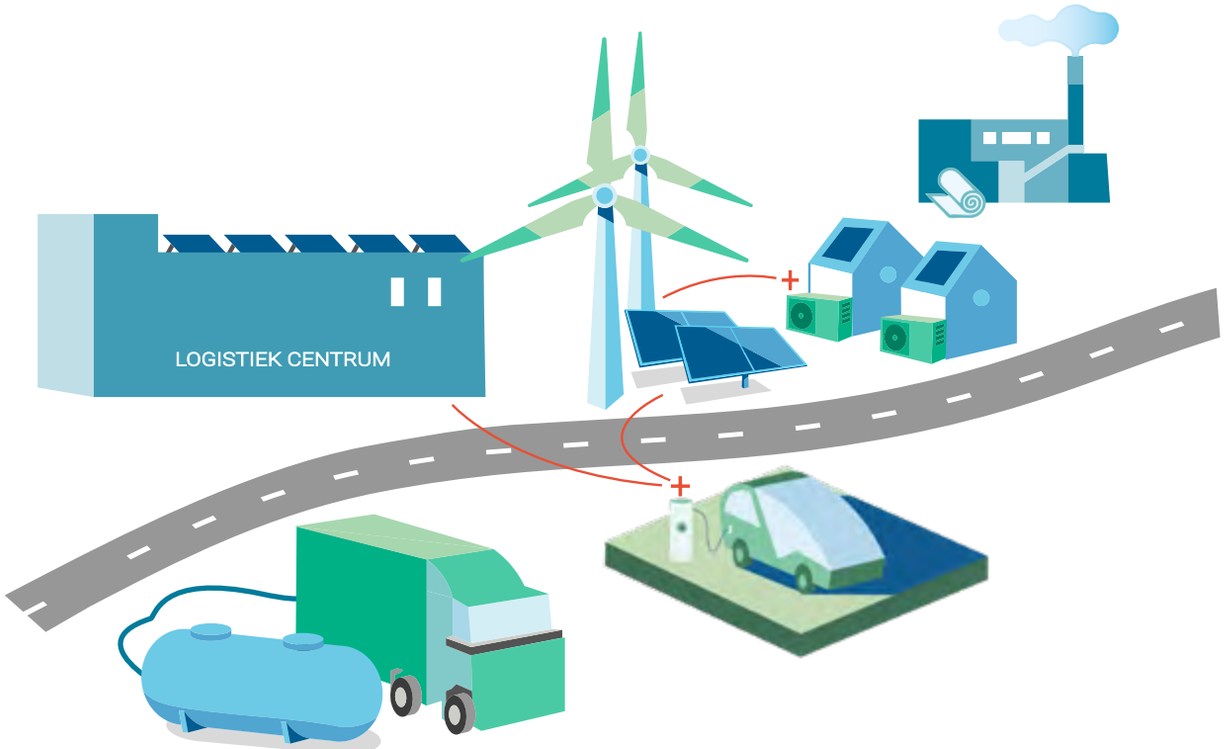
- Is er wel ruimte op ons elektriciteitsnetwerk voor al die duurzame elektriciteit?
- Waarom is een scheve verhouding tussen wind en zon een probleem?
- Wat zijn de voordelen van wind en zon, samen op één locatie?

Een andere mogelijkheid is om op nieuwe stations niet het maximale vermogen aan te sluiten, maar slechts een deel. Hierdoor blijft er ruimte op het net over voor nieuwe initiatieven.

Er is ook winst te halen uit slimme timing. Zo zijn er elektriciteitsstations die nog capaciteit vrij hebben, of kunnen die op relatief korte termijn (2023/2024) uitgebreid worden. Door samen eerst op deze gebieden te focussen, geven we onszelf tijd voor het realiseren van uitbreidingen in andere gebieden die meer tijd kosten.

4.3.5 Opslag en conversie

Met het toenemen van het aandeel duurzame opgewekte elektriciteit neemt ook het belang van opslag en conversie toe. Bij conversie gaat het om het omzetten van elektriciteit naar warmte of waterstof en andersom. Door opslag en conversie toe te passen, neemt de belasting van het netwerk af. Zowel door de netbeheerders als door marktpartijen wordt momenteel onderzoek verricht naar de toepasbaarheid van waterstof en batterijopslag. In Regio Arnhem Nijmegen zijn Innofase in Duiven, het terrein van de voormalige Gelderse Energiecentrale (Nijmegen) en bedrijventerrein Bijsterhuizen (Wijchen) belangrijke voorbeelden. De ontwikkeling van opslag van elektriciteit mag nooit los gezien worden van de overige onderdelen van het elektriciteitssysteem. Het is bijvoorbeeld slim om conversie dichtbij de locatie van opwekking uit te voeren en tegelijkertijd te bedenken waar die energie na opslag gebruikt gaat worden. Waterstof kan bijvoorbeeld getankt worden bij XXL-locaties of ingezet worden in de industrie. Overschotten van de opbrengst van windturbines kunnen bijvoorbeeld grote warmtepompen aandrijven die warmte opslaan waarmee op een later moment via een collectieve warmtevoorziening woningen worden verwarmd. Die overschotten passen op dat moment niet op het netwerk en zijn dus erg goedkoop. Er zijn diverse vormen van dag-, week- en seizoensopslag in ontwikkeling om dit mogelijk te maken. De kennis die nu in ontwikkeling is, zal in de vervolg RES'en een plek te krijgen.

4.3.6 Aansluiten vraag en aanbod

Om de belasting op het netwerk te verkleinen, is het van belang om vraag en aanbod op elkaar aan te laten sluiten. Dit is zowel op lokaal als op regionaal niveau van belang. Bij lokale optimalisatie kan er gedacht worden aan het combineren van opwek met vraag. Op regionaal niveau is het vooral van belang om aan te sluiten op de bestaande energie-infrastructuur, deze is vooral georiënteerd op de energievraag vanuit de gebouwde omgeving. Het is vanuit netefficiëntie wenselijk om de duurzame opwek in de buurt van de verdeelstations te plaatsen, dus in de gebouwde omgeving. In de praktijk is het zaak om de locatie van de opwek af te stemmen met de netbeheerder. Windparken en zonnevelden worden aangesloten op de beste plek in het netwerk. Dat is niet altijd direct in de omgeving van het project. De vermogens van windturbines en grote zonneparken passen bijvoorbeeld niet bij de energievraag van een kleinere kern. Hierdoor kan het voorkomen dat de opwek in een kleinere kern niet in eigen dorp of stad aangesloten wordt. Dit klinkt onwenselijk voor de duurzaamheidsambities in de eigen leefomgeving. Vanuit netperspectief is het echter noodzakelijk.

4.3.7 Verhouding wind/zon

In het verlengde van het aansluiten van vraag en aanbod is het ook van belang om de verhouding wind/zon te optimaliseren. Een gezonde verhouding tussen zon en wind is van belang omdat zon en wind zelden gelijktijdig pieken. Indien zon en wind slim aangesloten worden kunnen zij met aanzienlijk minder investeringen en dus lagere maatschappelijke kosten, meer duurzame opwek genereren. Als zon en wind gecombineerd worden op eenzelfde aansluiting (cable pooling) dan is de efficiënte inrichting van het netwerk impliciet geregeld.

De inpassing van zon op dak is nu gebaseerd op het potentieel van de daken, de bouwkundige geschiktheid en de inpassingsmogelijkheden op het net zijn nog niet onderzocht. Op basis van de netberekeningen werkt Liander aan praktische handreikingen voor het verbeteren van de afstemming tussen dakpotentieel en netinpassing.

Energiehub NEXTgarden

Het warmtenet binnen het glastuinbouwgebied NEXTgarden bij Lingewaard wordt uitgebreid naar omliggende bedrijventerreinen en woningen. Duurzame warmtebronnen die hiervoor worden toegepast zijn Biogas van Groen Gas Gelderland (ongeveer 8 miljoen m^3), een snoeihoutcentrale van tuinders (oplevering in voorjaar 2021) en grootschalige zonthermie (besluitvorming verwacht in 2021). Ook wordt ter plaatse gewerkt aan de ontwikkeling van Hoge Temparatuur Opslag als onderdeel van het Energy Storage Lab dat TNO in heel Nederland uitrolt.

Energiehub InnoFase

Bedrijventerrein InnoFase rondom de AVR in Duiven is één van de drie genoemde kansrijke innovatieve energiehubs. InnoFase is onlangs uitgeroepen tot het duurzaamste bedrijventerrein van Nederland. De bedrijven op InnoFase richten zich op hergebruik van grondstoffen en energie en hebben de ambitie om dit uit te bouwen. Vanuit de overheid en met medewerking van het bedrijfsleven is daarom het initiatief genomen om gezamenlijk onderzoek te doen naar koppelkansen voor waterstof, biogas, warmte en duurzame elektriciteit in de gehele keten van productie, conversie, opslag en afzet.

4.4 Toekomstperspectief elektriciteit, warmte en netwerk

Met de ontwikkeling van regionale zoekgebieden voor windturbines en zonnevelden en het benoemen van (boven)regionale warmteclusters spreekt uit deze RES 1.0 een duidelijke richting. Het vervolg is dat deze gebieden verder uitgewerkt gaan worden. We gaan zoeken naar exacte locaties voor windturbines en zonnevelden en maken afspraken over de benutting van de warmteclusters en de verdeling van die warmte. We zien twee belangrijke ontwikkelrichtingen voor het traject naar de RES 2.0:

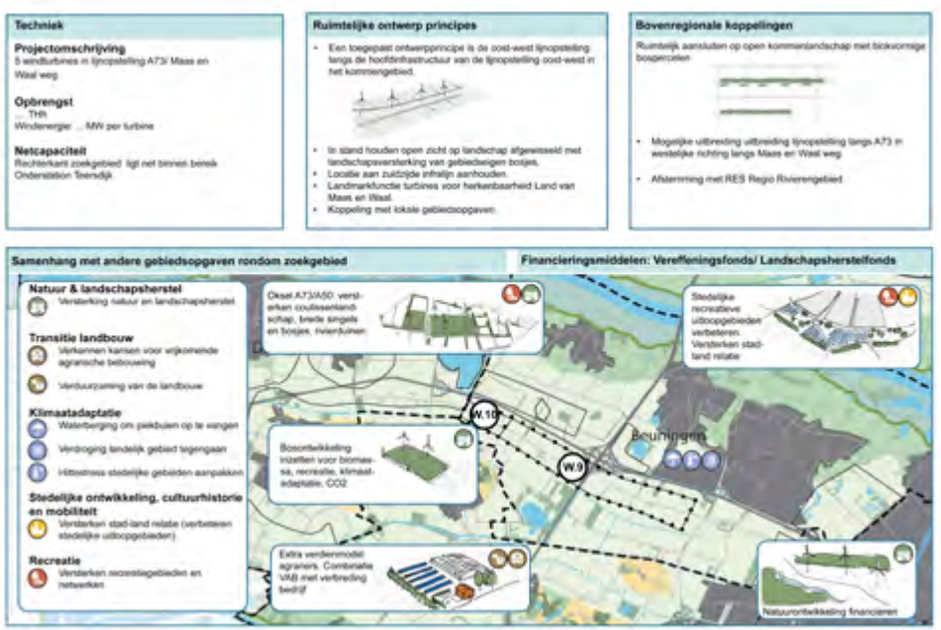
4.4.1 Het energiesysteem

De ontwikkeling van zoekgebieden elektriciteit en warmteclusters richting concrete projecten zal gebeuren door vanuit het bredere energiesysteem te kijken. Een goede match van de uitvoeringsplanning van de duurzame projecten en die van Liander is daarbij essentieel. We zien nu al dat de onbalans op het elektriciteitsnetwerk en op een deel van het toekomstige warmtenetwerk, een grote uitdaging wordt. Opslag met behulp van diverse energiedragers (zoals accu's, geothermie of waterstof) is nodig om deze onbalans op te lossen. Dit gaat alleen slagen als we de opslag volledig integreren met de vraag vanuit de verschillende sectoren. Daarom is het van belang om bij de uitwerking van de zoekgebieden en clusters nu al na te denken over toekomstige oplossingen van opslag, zodat de systemen niet als losse delen worden ontwikkeld terwijl ze elkaar hard nodig gaan hebben.

4.4.2 Het gebied

In het hoofdstuk 'Integrale aanpak' staat onze visie om de energietransitie zoveel mogelijk te koppelen aan andere opgaven in de regio. Binnen de RES 1.0 zijn diverse andere opgaven beschreven en waar mogelijk opgenomen. In de RES 2.0 start de grote uitdaging om de sectorale benadering om te buigen naar een gebiedsbenadering. Daarbij staat de ontwikkeling en versterking van een gebied centraal waarbinnen ruimte wordt gezocht voor windturbines, zonnevelden en regionale warmteoplossingen. De identiteit en mogelijkheden van het gebied zijn daarbij het uitgangspunt en niet de opgave van de energietransitie. We adviseren alle overheden in de regio om de RES 2.0 het startpunt te laten worden van deze integrale gebiedsprocessen. Betrek de inwoners en lokale stakeholders actief vanaf het eerste uur en stel aan de voorkant samen spelregels op waar alle betrokkenen zich in kunnen vinden. Op die manier ontstaat er kwalitatief en kwantitatief profijt voor de woon- en leefomgeving.

Als hulpmiddel bij het opstarten van gebiedsprocessen komen er vanuit de RES 'gebiedspaspoorten' beschikbaar waarin per zoekgebied alle RES-informatie is opgenomen. Deze paspoorten zijn bedoeld als levende documenten waarin nieuwe inzichten continu verwerkt worden. De bedoeling is om dit onder te brengen bij de Groene Metropoolregio en niet te beperken tot de RES alleen. In de paspoorten wordt de koppeling met andere opgaven benoemd maar ook andere relevante aspecten van de ontwikkeling. De eerste opzet van deze gebiedspaspoorten wordt in de periode maart tot en met juli 2021 opgesteld en zal niet direct compleet zijn.

VOORBEELD
MOGELIJK GEBIEDSPASPOORT
ZOEKGEBIED W9

5. **DRAAGVLAK**

5. DRAAGVLAK

Oplegnotitie

Reactienota

Iedereen in Regio Arnhem Nijmegen krijgt met de RES te maken. Daarom is het belangrijk dat alle partijen betrokken worden. Bestuurders, volksvertegenwoordigers en ambtenaren, maar zeker ook maatschappelijke en natuurorganisaties, het bedrijfsleven, agrariërs en landeigenaren, energiecoöperaties, inwoners en specifiek jongeren. Het uitgangspunt uit de RES-Startnotitie *'Van, voor en door de regio'* is op de volgende wijze doorvertaald in het proces.

5.1 Bestuurlijk draagvlak

5.1.1 Vastgesteld concept bod en wensen & bedenkingen

Voorlopig concept bod

Voor de RES 1.0 verschenen eerst het voorlopig concept bod (juni 2020) en het concept bod (september 2020). In het najaar van 2020 hebben de gemeenten, waterschappen en de provincie de het concept bod met bijbehorende reactienota unaniem vastgesteld. De reactienota kwam als volgt tot stand. Voorafgaand aan het concept bod is op 5 juni 2020 het *voorlopig* concept bod aangeboden aan de diverse deelnemende partijen binnen Regio Arnhem Nijmegen. De reacties zijn samengevat in een oplegnotitie.
Deze oplegnotitie maakt onderdeel uit van het concept bod dat op 1 oktober 2020 is ingediend bij NPRES.

In het proces naar het opstellen van de RES 1.0 is door de werkorganisatie – in overleg met betrokkenen – een reactienota opgesteld, daarin wordt antwoord gegeven op alle in de oplegnotitie geuite wensen en bedenkingen. De reactienota maakt onderdeel uit van deze RES 1.0 die wordt vastgesteld door de volksvertegenwoordigers.

5.1.2 Interactief samenspel

Deze RES is van zestien gemeenten, drie waterschappen en de provincie Gelderland. In de werkorganisatie zijn medewerkers vanuit de betrokken partners gedetacheerd. Zij hebben als taak het proces te organiseren. De Regiegroep (een afvaardiging van de gemeenten, provincie, waterschappen en Liander) is opdrachtgever van de RES en legt besluiten voor aan alle betrokken bestuurders in het Portefeuillehouders overleg Duurzaamheid (PFO-D). De leden van het PFO-D keuren documenten goed om voor te leggen aan de volksvertegenwoordigers (de colleges, de gemeenteraden, Gedeputeerde Staten en de algemene besturen van de waterschappen) voor besluitvorming. Naast de samenwerkende overheidspartijen is een grote, diverse groep van 500 stakeholders intensief betrokken bij het opstellen van RES 1.0 via een intensief participatie- en communicatietraject.

5.1.3 Gezamenlijk regionaal proces

Het opstellen van de RES is een gezamenlijk regionaal proces dat alle betrokken partijen met elkaar aangaan. In het najaar van 2019 is de Startnotitie RES Regio Arnhem Nijmegen door alle gemeenteraden, Provinciale Staten en de algemene besturen van de waterschappen vastgesteld. In deze startnotitie zijn de uitgangspunten en afspraken vastgelegd voor het gezamenlijke proces. Tevens zijn hierin afspraken gemaakt over de opgave, het proces, de op te leveren resultaten, de uitgangspunten en 'spelregels' die we hanteren en de planning en besluitvorming.
In de paragraaf **'Integraliteit in ons proces'**, is goed te zien welke stappen zijn gezet op het gebied van bestuurlijke besluitvorming, vanaf de Startnotitie tot een bestuurlijk gedragen RES 1.0. Daarnaast hebben tijdens dit proces individuele maatwerkgesprekken op ambtelijk- en bestuurlijk niveau plaatsgevonden met alle gemeenten, waterschappen en de provincie. Bij het opstellen van de RES 1.0 hanteren we als uitgangspunt consensus.

Mocht volledige consensus (unanimiteit) onverhoopt niet lukken, dan vraagt de regio de provincie – in lijn met de beginselen van het 'Huis van Thorbecke' – om het voortouw te nemen via het goede gesprek de partners in de regio alsnog te bewegen om samen tot een RES en een daarbij behorend definitief bod te komen. Dit betekent dat de provincie haar rol richting haar partners zal pakken.

5.1.4 Bestuurlijk proces vaststelling RES 1.0

De RES 1.0 is begin maart 2021 via het PFO Duurzaamheid aangeboden aan de colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten, Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en het dagelijks bestuur van de waterschappen met het verzoek deze ter besluitvorming voor te leggen aan de volksvertegenwoordigers. De volksvertegenwoordigers nemen uiterlijk 15 juni 2021 een besluit over de RES 1.0. Alle reacties hierop zullen worden verzameld en worden meegezonden bij het indienen van de RES 1.0 bij NPRES. Deze reacties worden verwerkt in het proces naar de RES 2.0.

5.1.5 Toekomstperspectief bestuurlijk draagvlak

Nieuwe bestuurlijke samenwerking: Groene Metropool Regio

De regio werkt aan een nieuwe versterkte samenwerking. 1 januari 2021 is een Gemeenschappelijke Regeling voor de nieuwe Groene Metropoolregio van kracht gegaan. Daarin werken 18 gemeenten samen; het draagvlak is groot. De visie van de regio en bijbehorende regionale investeringsagenda worden in 2021 uitgewerkt. De RES maakt daar onderdeel van uit, namelijk in de opgave Circulaire Regio. Samen met de provincie en The Economic Board wordt toegewerkt naar een bestuursakkoord waarin de afspraken en ambities worden vastgelegd. Op 7 april 2021 wordt hierover een besluit genomen. De gemeenteraden kiezen ieder voor zich aan welke opgave van de Groene Metropool zij deelnemen. Mochten gemeenteraden niet voor de opgave Circulaire Regio kiezen, dan zullen er additief afspraken gemaakt moeten worden over regionale besluitvorming ten aanzien van de RES gemaakt aangezien de RES een Rijksopdracht is voor alle gemeenten.

Solidariteit onderling

De realisatie van de opgave is binnen de regio niet gelijkwaardig over de gemeenten verdeeld. Niet alle gemeenten hebben evenveel mogelijkheden voor grootschalige opwek. In het geval van een niet evenredige lastenverdeling als gevolg van de duurzame energieproductie in het kader van de RES, zoeken we naar mogelijkheden om de lusten en de lasten onderling te compenseren.

In het traject naar de RES 1.0 is gestart met een eerste verkenningsronde langs gemeenten. De regiogemeenten zijn het erover eens dat er afspraken gemaakt moeten worden over de lusten- en lastenverdeling in de RES. Dit moet echter zorgvuldig gebeuren. De afgelopen maanden was daar niet voldoende tijd en ruimte voor. In het traject naar de RES 2.0 zet de regio het gesprek hierover voort. Daarbij kiest de regio een positieve insteek: hoe kunnen gemeenten elkaar helpen bij deze complexe opgave? Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van capaciteit en/of kennis door de gemeenten Arnhem en Nijmegen voor gemeenten die qua capaciteit en/of expertise in de knel komen met de uitvoering van de RES. Ook is een (regionaal) omgevingsfonds een mogelijkheid.

De ongelijke verdeling van realisatie van plannen zal de komende jaren in de regio ook vanuit andere disciplines komen. De uitvoering van de verstedelijkingsstrategie zal straks, bijvoorbeeld ruimteclaims brengen die van invloed zijn op het landschap en de natuur. Daarmee ontstaat een compleet integraal platje van ruimteclaims en kan een meer complete afweging gemaakt worden welke gemeente op welke wijze het best geholpen kan worden. Wij vragen de Groene Metropoolregio om vanuit deze integrale benadering te werken om tot samenwerkingsafspraken te komen. Deze nadere uitwerking behelst naast de inhoudelijke verkenning tevens het maken van de afweging voor de wijze van besluitvorming via de GR van de Groene Metropool danwel via alle gemeenteraden afzonderlijk.

Voorgaande leidt tot de volgende afspraak voor de toekomst:

6 De afspraken over solidariteit tussen gemeenten onderling en de verdere uitwerking hiervan worden, samen met de uitvoering van RES 1.0, overgedragen aan de (nieuwe) regionale samenwerking binnen de Groene Metropoolregio.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk **'Ons bod'**.

Op nationaal niveau vindt er ook een verkenning plaats naar de verdeling van lusten en lasten. Deze kan goede voorbeelden en creatieve oplossingen opleveren die de regio kunnen helpen.

Doorwerking RES in omgevingsbeleid en vergunningen

De Handreiking RES en de Routeplanner RES gaan ervan uit dat de RES op enig moment wordt geborgd in het Omgevingswet-instrumentarium. Regio's zijn

Handreiking RES

RES en Omgevingswet

vrij om zelf keuzes te maken over de wijze van borging. Het proces en de besluitvorming van de RES is de eerste stap van de beleidsvoorbereiding. Dat moet daarom in ieder geval passen in de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.

Welke keuze maken we vanuit Regio Arnhem Nijmegen over de borging van keuze locaties en concrete projecten vanuit de RES 1.0 naar een RES 2.0? Deze keuze is bepalend voor de voorbereiding, de inhoudelijke vereisten (bijvoorbeeld op het gebied van participatie en inspraak) en het proces van totstandkoming van RES 2.0. Uiteindelijke doel

Stakeholders, bestuurders en ambtenaren kijken ombeurten naar de RES-opgaven.

is vergunningverlening voor de energieprojecten uiterlijk op 1 januari 2025 om realisatie voor 2030 mogelijk te maken. Daarom zal over deze keuze in de periode van RES 1.0 naar RES 2.0 door de deelnemende overheden een besluit genomen moeten worden.

MER

Een breed gedeeld uitgangspunt is dat de RES 1.0 een strategisch document is en formeel geen omgevingsrechtelijk besluit, zoals een regionale structuurvisie of een regionaal omgevingsprogramma dat wel zijn. De MER-verplichting is er bij de RES wettelijk gezien dus ook niet. Daarom heeft onderzoeksbureau Berenschot onderzocht of het noodzakelijk is om een strategie te bepalen over de inzet van MER voor RES 1.0 en RES 2.0. Berenschot heeft voor vier Gelderse RES-regio's een voortoets uitgevoerd op de voorliggende concept-RES'en.

- Beleidsbeperkingen en landschap vormen een belangrijke basis onder het analyse- en ontwerpproces van het concept bod;
- Het concept bod heeft beperkt aandacht voor milieueffecten;
- Transparantie en navolgbaarheid is een belangrijk aandachtspunt en behoeft verbetering.

Aanbevelingen voor het vervolgproces:

- Bepaal een strategie over inzet MER-instrumentarium;
- Organiseer een transparant proces;
- Bepaal welke gebiedsafbakening het best werkt en hoe met regio-overstijgende effecten om te gaan.

In de RES 2.0 worden nadere afspraken gemaakt over borging in lokale omgevingsplannen of regionale omgevingsverordeningen en volgt daaruit de in te zetten strategie voor de m.e.r.

Bovenstaande leidt tot de volgende afspraken voor de toekomst:

7 In het ontwikkeltraject RES 2.0 worden nadere afspraken gemaakt over borging van de RES. In een lokaal omgevingsplan of een regionale borging in de provinciale omgevingsverordening stellen we gezamenlijk een plan op om de MER-aspecten nader in beeld te krijgen.

8 De vastgestelde RES 1.0 vormt voor *alle* bestuurlijke partijen een van de uitgangspunten voor de nader uit te werken omgevingsvisies, de warmtevisies /TVW en de wijk- en omgevingsplannen. De energietransitie is complex en we moeten tempo (blijven) maken. Daarom accepteren we dat, doordat projecten en initiatieven soms vóórlopen op deze plannen of anders dan beoogd verlopen, gemeenten in de praktijk onderling verschillen in aanpak en tempo.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk **'Ons bod'**.

RES op weg
naar 2030 & 2050
Lokale ambities en initiatieven
2013
Energieakkoord Nederland
2015
Klimaatakkoord Parijs
2018
Start RES
Regio's starten en bereiden de RES voor.
30 Regio's van de RES gevormd.
2019
Klimaatakkoord
Definitief Klimaatakkoord getekend.
De RES is één van de maatregelen
uit het Klimaatakkoord.
2020
1 oktober 2020
Concept RES
Aanleveren van bestuurlijk
vastgestelde concept-RES.
1 juli 2021
Opleveren RES 1.0 per regio
Stapsgewijs toewerken naar
realisatie van RES.
Dit verschilt per regio.
2021
Tweede Kamer verkiezingen
Gemeenteraadsverkiezingen
2022
Provinciale staten verkiezingen &
Waterschapsverkiezingen
2023
1 juli 2025
RES 3.0
Tusssentijds ijkmoment.
1 juli 2023
RES 2.0
Tusssentijds ijkmoment.
Europese verkiezingen
2024
2025
1 januari 2025
Omgevingsvergunningen
De omgevingsvergunningen voor
zon- en windprojecten in 2030 zijn
verleend.
35TWh Duurzame Energie
1 januari 2030
In 2030 is de doelstelling
van 35TWh duurzame
energie op land
gerealiseerd.
2030
1 januari 2050
100% Hernieuwbare Energie
We stoten geen CO2 meer uit.
2050
Intensivering dialoog met de samenleving
Uitbreiding van het net
Verankering in instrumenten omgevingswet

5.2 Maatschappelijk draagvlak

5.2.1 Het participatieveld voor RES 1.0 en verder

Deze paragraaf maakt helder wie voor wat, wanneer aan zet is op het gebied van de participatie over de energietransitie voor Regio Arnhem Nijmegen. Het maakt het speelveld inzichtelijk: wanneer en binnen welke kaders praten stakeholders en inwoners mee? Een helder speelveld zorgt voor vertrouwen in een zinvolle bijdrage aan het participatietraject.
In samenwerking met de participatietafel, welke in de volgende paragraaf toegelicht wordt, is aan de hand van een omgevingsanalyse het speelveld voor participatie in de RES 1.0 in kaart gebracht. Dit speelveld geeft aan welke partijen betrokken zijn, in welke 'Ring van invloed' zij nu zitten en wat de ideale ring is voor een succesvol participatietraject. Zie afbeelding op pagina 53.

Binnen dit speelveld is een aantal verschuivingen nodig ten opzichte van de manier waarop partijen tot nu toe betrokken waren. Dit wordt ook aangegeven door de pijlen in de illustratie:

- Inwoners gaan van 'meeweten' naar 'meedenken'. Dit betekent dat ze richting RES 2.0 betrokken gaan worden met passende participatievormen zoals een burgerpanel, burgerberaad en op maat gemaakte gebiedsgerichte participatieprocessen.
- Verschillende partijen binnen de groep van 500 maatschappelijke organisaties en bedrijven hebben aangegeven actiever mee te willen werken aan het participatieproces binnen de RES. Ze verschuiven dus van adviseren naar meewerken. De Participatietafel is hiervoor de plek.

- Jongeren gaan van meedenken naar meewerken. Jong RES is inmiddels als partner van de participatietafel aangeschoven. Via Jong RES wordt de stem, mening en houding van jongeren ingebracht, want deze is anders dan die van de brede groep inwoners van de regio. Jong RES denkt en werkt nu mee vanaf de eerste rij en praat mee in de regionale bijeenkomsten.

5.2.2 Participatietafel

Het betrekken van inwoners en maatschappelijke organisaties is complex. Daarom is een 'Participatietafel' opgezet. Deelnemers aan deze tafel zijn afkomstig van onder andere energiecooperaties, initiatiefnemers, gemeenten en inwoner- natuur en landbouworganisaties. Ook Jong RES neemt deel. De participatietafel denkt mee en adviseert over participatie in de brede zin van het woord en deelt kennis en inzichten over belangen en motieven. De participatietafel zal zich ontwikkelen en blijft adviseren zolang nodig.

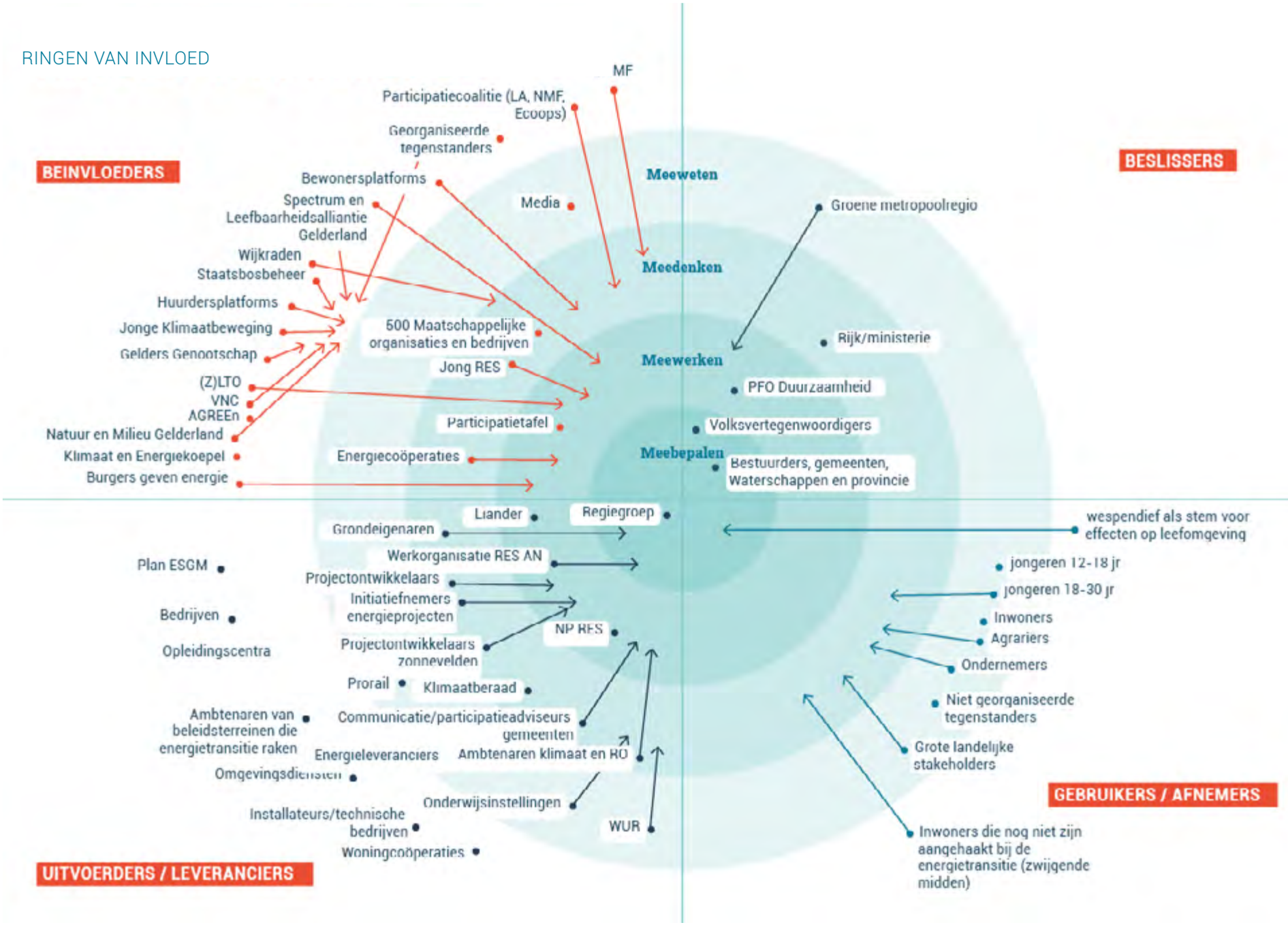
Meer over de participatietafel

5.2.3 Lokale participatie met inwoners

Participatie bij concrete gebieden en locaties vraagt om lokaal maatwerk. Elke gemeente pakt participatie op vanuit het eigen beleid en 'spelregels'. De zoekgebieden in de RES 1.0 komen grotendeels voort uit een lokaal traject waar inwoners bij betrokken zijn geweest. In de meeste gemeenten waren inwoners ook betrokken bij de totstandkoming van het lokale beleid voor zon en wind. Gemeenten hebben hiervoor in de afgelopen jaren onder andere bijeenkomsten en burgerpanels georganiseerd om de mening van inwoners te horen. Dit is in lijn met het advies van de participatietafel naar aanleiding van het concept bod: borg participatie in lokaal beleid en biedt de mogelijkheid tot maatwerk.

Voorbeelden

RINGEN VAN INVLOED

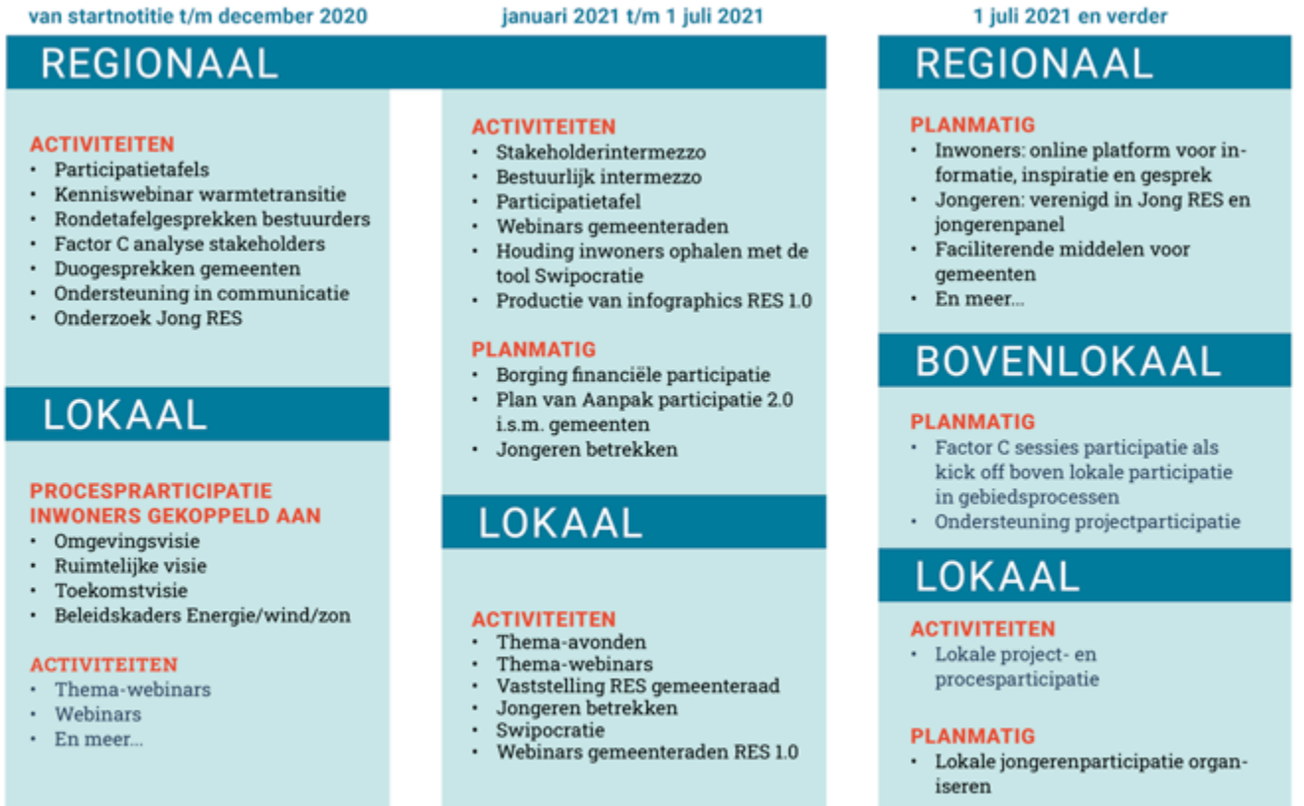

5.2.4 Regionale participatie met stakeholders en gemeenten

Bij de ontwikkeling en het ruimtelijke ontwerptraject om tot de zoekgebieden voor zon en windprojecten te komen, heeft participatie een belangrijke rol gespeeld. Zoals beschreven zijn alle harde- en zachte restricties goed meegenomen en waren experts op gebied van ruimtelijke kwaliteit nauw betrokken. Tijdens de regionale ontwerpateliers sloten vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, energiecoöperaties, bedrijven en gemeenten aan om als regio samen de inhoud van RES 1.0 vorm te geven. Stakeholderintermezzo's zorgden voor geïnformeerde, aangehaakte partijen (inmiddels meer dan 500) en inspiratie om mee verder te gaan. De participatietafel vervulde haar rol door vanuit verschillende hoeken visies over participatie te delen. Ten slotte is ook dit document ter review voorgelegd aan verschillende partijen. Hun feedback is in de tekst verwerkt en in de digitale omgeving vindt u een aantal bespiegelingen van deze partijen op de RES 1.0. Op deze wijze blijft het stuk van, voor en door de regio!

In het schema rechts staat een overzicht van de participatieactiviteiten op lokaal en regionaal niveau. Vanaf de Startnotitie voor RES tot aan het 1 juli 2021, het moment waarop de RES 1.0 bij het Rijk wordt ingediend.

MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK, SPEELVELD REGIONAAL/LOKAAL

5.2.5 Financiële participatie en minimaal 50% lokaal eigendom

Toelichting participatievormen

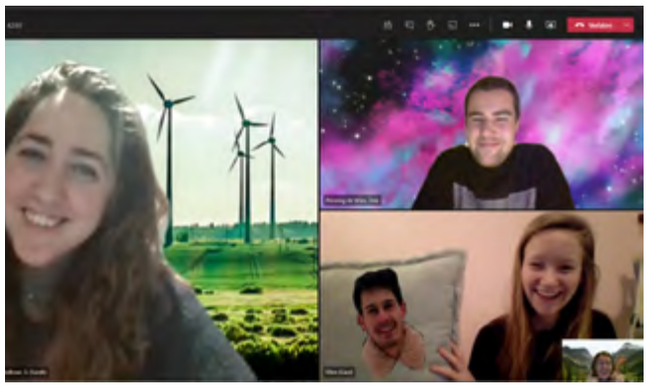
Gedurende het traject is er onderscheid gemaakt tussen *proces*participatie (het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij het maken van *plannen* en creëren van *urgentie* voor de energietransitie) en *project*participatie (het betrekken van inwoners en andere belanghebbenden bij energie*projecten*). In het laatste geval spelen financiële participatie en het teruggeven van waarde aan de directe omgeving een belangrijke rol. In het klimaatakkoord is afgesproken dat voor windturbines en zonnevelden gestreefd wordt naar 50% medeeigenaarschap van inwoners. Dat onderstrepen we in Regio Arnhem Nijmegen.

VEELGESTELDE VRAGEN:

> Wie maken de RES?
> Wanneer kan ik nog meepraten?
> Wat heb ik aan die windmolens en zonnevelden? Krijg ik er ook iets voor terug?

Visie op de RES 1.0 van de energie-coöperaties

> “In alle 16 gemeenten in de RES Regio Arnhem Nijmegen zijn energiecoöperaties actief. Hierin komen enthousiaste bewoners bijeen om samen zon- en/of windprojecten te ontwikkelen en realiseren. Voor zo’n 0,252 TWh opbrengst per jaar zijn er al projecten gerealiseerd of zitten die in de pijplijn. Voor 0,174 TWh zijn er ideeën in voorbereiding. Dit is bij elkaar een kwart van de 1,62 TWh ambitie van de RES.”
>
> **Energiecoöperaties RES Regio Arnhem Nijmegen**

Mede-eigenaarschap is een van de mogelijke uitkomsten van een zorgvuldig participatieproces met de omgeving. Financiële participatie, een omgevingsfonds en een omwonendenregeling zijn andere mogelijke vormen. In de participatiewaaier van de Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE) www.nvde.nl staan deze vormen verder toegelicht.
Energiecoöperaties spelen een belangrijke rol in het realiseren van lokaal eigendom. In Regio Arnhem Nijmegen zijn coöperaties inmiddels goed voor de invulling van een kwart van de regionale energieambitie. Zij hebben hiermee uitgebreide ervaring die waardevol is voor de RES, nu en in de toekomst.

Om dit lokaal eigendom mogelijk te maken is het nodig dat gemeenten zorgvuldig omgaan met het maken van afspraken met initiatiefnemers van zonnevelden en windparken. Hiervoor zijn meerdere instrumenten beschikbaar, waaronder het instrument ‘maatschappelijke tender’. Deze wordt op verschillende plekken al ingezet in de regio. Energie Samen werkt vanuit het GEA (ondersteund door NPRES en provincie) aan richtlijnen voor gemeenten voor het uitzetten van zo’n tender. Deze manier van aanbesteden zorgt ervoor dat inwoners voldoende mee kunnen profiteren van de winst die gemaakt wordt. In de RES 1.0 spreken we af dat we investeren in gebiedscompensaties en gebiedsversterking (ruimtelijke afspraak 16). Samen met de Participatiecoalitie en energiecoöperaties helpt de RES-werkorganisatie gemeenten om dit, voor zover dit nog niet gebeurd is, goed in hun beleid vast te leggen en uit te voeren.

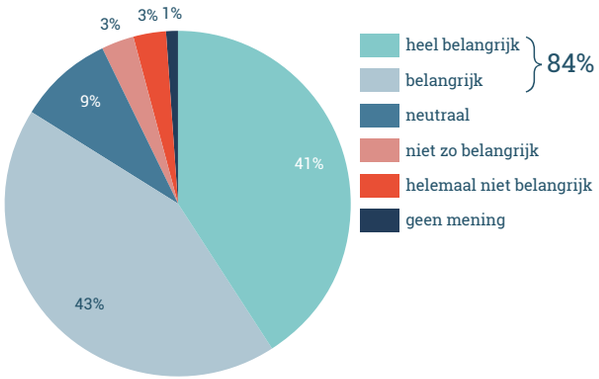
5.2.6 Jongeren & de RES

In de RES nemen we beslissingen die van grote invloed zijn op de toekomst van jongeren in onze regio. Zij zullen het meeste merken van de veranderingen in het landschap en de leefomgevingen en tevens van de toekomstige maatschappelijke kosten die voornamelijk op die generatie worden verhaald. Andersom: ook als wij nu geen beslissingen nemen ten behoeve van de energietransitie, heeft dat grote impact op de wereld waarin zij straks leven. Daarom zijn zij een belangrijke stakeholder. Hun stem is cruciaal bij het ontwerpen en aanscherpen van de plannen en de uitvoering in de komende jaren.

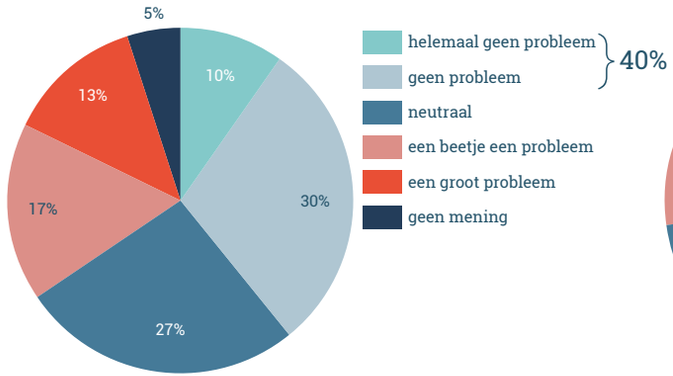
Jongeren zijn aangehaakt bij de RES via Jong RES. Jong RES is vertegenwoordigd aan de participatietafel en is aanwezig bij stakeholderintermezzo’s. Richting RES 2.0 zal de stem van Jong RES goed gehoord blijven worden. Tevens zal jongerenparticipatie een grotere rol gaan spelen op zowel lokaal als regionaal niveau.

Eind 2020 werd in samenwerking tussen NPRES en Jong RES de jongeren enquête over de houding en belangen van jongeren in Nederland en de regio gepresenteerd. Hieruit bleek dat de stem van jongeren overtuigend een positieve houding hebben tegenover het opwekken van meer duurzame energie. 93% van de jongeren uit Regio Arnhem Nijmegen vindt het positief dat er steeds meer duurzame energie wordt gebruikt in Nederland. Bijna 70% van de jongvolwassenen is dan ook (heel erg) geïnteresseerd in duurzame energie en 58% voelt zichzelf (deels) verantwoordelijk om mee te denken over toekomstig energieverbruik. Ook over de technieken, windturbines en zonnevelden, zijn ze positief gestemd: het aanleggen van zonnevelden én windturbines in de eigen woonplaats vindt ruim 70% een (heel erg) goed idee. Dit steekt hoog uit boven de resultaten van de enquête onder de brede bevolking van de regio. Daar vond 40% het (helemaal) geen probleem om windturbines in de buurt te hebben.

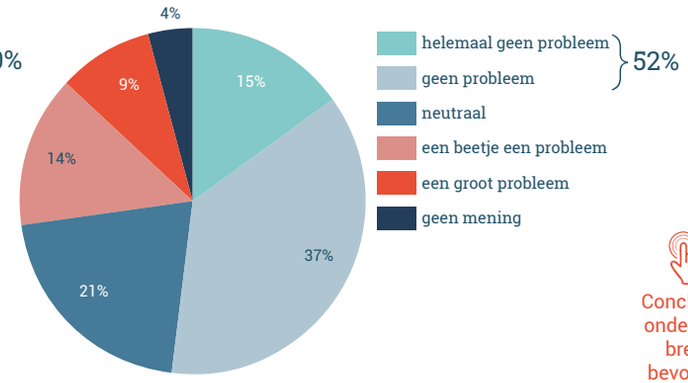
INWONERS (18+) OVER DUURZAME ENERGIE

84% van de inwoners van Regio Arnhem Nijmegen vindt het **belangrijk** om duurzamer gebruik te maken van energie.

40% van de inwoners van Regio Arnhem Nijmegen heeft **geen probleem met windmolens** bij hun in de buurt.

52% van de inwoners van Regio Arnhem Nijmegen vindt een **zonnepark** aan de rand van de eigen woonwijk **geen probleem**

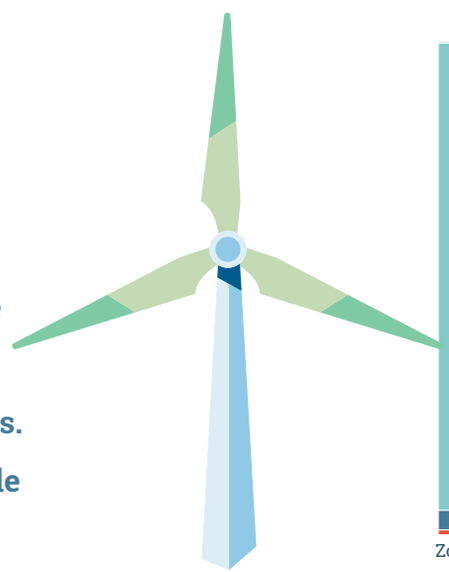
Conclusies onderzoek brede bevolking

JONGEREN (12-30 JAAR) OVER DUURZAME ENERGIE

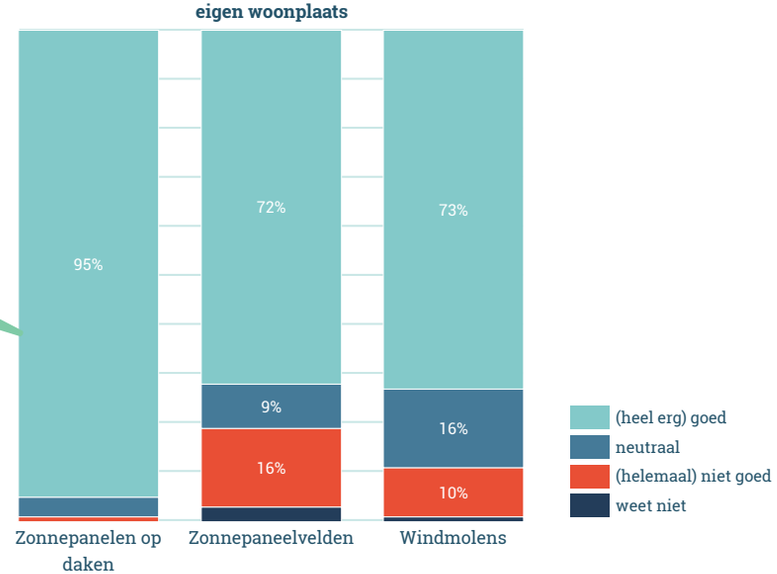

van de jongeren vindt het positief dat er steeds meer duurzame energie wordt gebruikt in Nederland. In heel Nederland geldt dit voor 89%.

In Regio Arnhem Nijmegen vindt 55% van de jongeren het (heel erg) goed als er wind-molens worden bijgeplaatst in hun woonplaats. Dit geldt voor 49% van de tieners en 59% van de jongvolwassenen in de regio.

Mening over duurzame energiebronnen in eigen woonplaats

Conclusies jongeren-onderzoek

5.2.7 Betrekken van raadsleden

Raadsleden zijn via meerdere wegen bij de RES betrokken. Heel direct via hun aanwezigheid in de stakeholderintermezzo's en natuurlijk hun doorslaggevende rol in de besluitvorming. Tevens is er, om raadsleden goed aangehaakt te houden, regelmatig contact met de griffierskringen Noord en Zuid. Zo kunnen de griffiers input leveren voor bijvoorbeeld plannen, het scherp houden van de raden, welke behoeftes zij hebben en welke onderwerpen van belang zijn voor stakeholderintermezzo's. Ook worden raadsleden voorzien van informatie via toelichtingen van vertegenwoordigers van de werkorganisatie tijdens raadsvergaderingen, webinars en nieuwsbrieven.

5.2.8 Toekomstperspectief participatie en maatschappelijk draagvlak

In de RES 1.0 is de verhouding tussen zonne-energie en windenergie verbeterd en zijn er voorstellen voor verkenningsgebieden extra windturbines bijgekomen. Daarnaast liggen er regionale richtinggevende afspraken voor het ruimtelijk inpassen van hernieuwbare energie. Met name ruimtelijke afspraak 16 is voor participatie van belang: "*Combineer ontwikkeling van windturbines en zonnevelden altijd met de ruimtelijke kwaliteit en samenhang van het totale gebied. Houd rekening met het gebruik door lokale partijen, stakeholders en inwoners.*" Dit betekent dat participatie met inwoners de komende tijd nog belangrijker wordt.

Er moet samen goed afgesproken worden welke ruimte inwoners hebben om te participeren. Hoe eerder afspraken worden gemaakt, hoe beter het is voor het maatschappelijk draagvlak. Vanaf nu verschuift de focus van de zoekgebieden naar de locaties en projecten. Het wordt steeds concreter. Bij zoekgebieden hadden we het nog over gebieden waar projecten **kunnen** komen, vanaf nu gaat het steeds vaker over specifieke locaties waar projecten ontwikkeld gaan worden. Het is nu zaak om naast de direct omwonenden in de omgeving ook de zwijgende middengroep zich te laten uitspreken. Hier staan opnieuw de gemeenten aan de lat maar nu dus ook vanuit een bovenlokaal of regionaal perspectief.

Bij de start van de volgende fase zal het gesprek gevoerd worden met de gemeenten binnen de regio. Het doel is om scherp te krijgen welke rol er vanuit de RES gespeeld gaat worden in de participatietrajecten rondom de projecten. Afhankelijk van de rol en de specifieke situatie zal vervolgens bekeken worden welke middelen het best ingezet kunnen worden bij het concreet vormgeven van het participatietraject. Zo zou het kunnen gebeuren dat de Factor-C methodiek met de ringen van invloed ook op projectniveau gaat worden ingezet. Of dat gekozen wordt om Swipocratie of een ander middel in te zetten. Tevens zal nagedacht worden hoe waardevolle ervaring van elders (in de regio) meegenomen kan worden, zodat het wiel niet steeds opnieuw hoeft te worden uitgevonden.

We maken voor participatie de volgende afspraken voor de toekomst:

19 Bij de RES 1.0 is helder wie waarvoor en wanneer aan zet is voor de participatie over de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen. We zorgen voor een transparant speelveld. Stakeholders en inwoners weten zo wanneer en binnen welke kaders ze mee kunnen praten.

20. We borgen met de participatiestrategie dat de energietransitie in Regio Arnhem Nijmegen zoveel mogelijk ten goede komt aan de inwoners van de regio. We streven naar minimaal 50% eigendom en zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. We houden ook zoveel mogelijk rekening met gezondheidsaspecten, wegen milieu-effecten zorgvuldig af en zorgen dat natuurwaarden zoveel mogelijk behouden blijven.

21 We delen en faciliteren informatie in relatie tot de energietransitie zo zorgvuldig mogelijk met stakeholders, ambtenaren, volksvertegenwoordigers en inwoners, zoals over de effecten op de gezondheid van geluid van windturbines, financiële voordelen voor inwoners, en behoud van biodiversiteit.

22 Om gemeenten te ondersteunen voeren we (bovenlokale) duo-gesprekken over het verder uitwerken van gebiedsgerichte participatie en lokaal eigendom. Hierin denken we ook samen na over hoe de participatie voor jongeren ingericht kan worden.

23 We organiseren bijeenkomsten voor ambtenaren en volksvertegenwoordigers om kennis te blijven delen. We delen goede voorbeelden in onze regio.

24 We zorgen ervoor dat iedereen in de regio (financieel en/of maatschappelijk) voordeel kan halen uit de plannen. Dat doen we bijvoorbeeld door gemeenten te helpen met het opzetten van maatschappelijke tenders.

25 Voor het einde van 2021 hebben alle gemeenten een Transitievisie Warmte opgesteld. We onderzoeken de participatieaanpakken in deze visies en adviseren bestuurders over participatie in het warmtespoor.

26 Jongeren worden op lokaal en regionaal niveau betrokken bij het meedenken en uitvoeren van plannen.

27 We gaan de rol van de 'participatietafel' nog scherper invullen. Die kan dan nog meer in de rol groeien zoals in de doelstelling is omschreven.

28 Op weg naar de RES 2.0 streven we ernaar om het betrekken van raadsleden ook op regionaal niveau te organiseren.

De volledige lijst met afspraken staat in hoofdstuk **'Ons bod'**.

> "Het is goed dat de ambitie van 50% lokaal eigenaarschap in de RES 1.0 is opgenomen. We vragen aandacht voor een geschikt model met de mogelijkheid voor jongeren om hieraan mee te doen.
>
> **Jong RES**

Visie op RES 1.0 van Jong RES

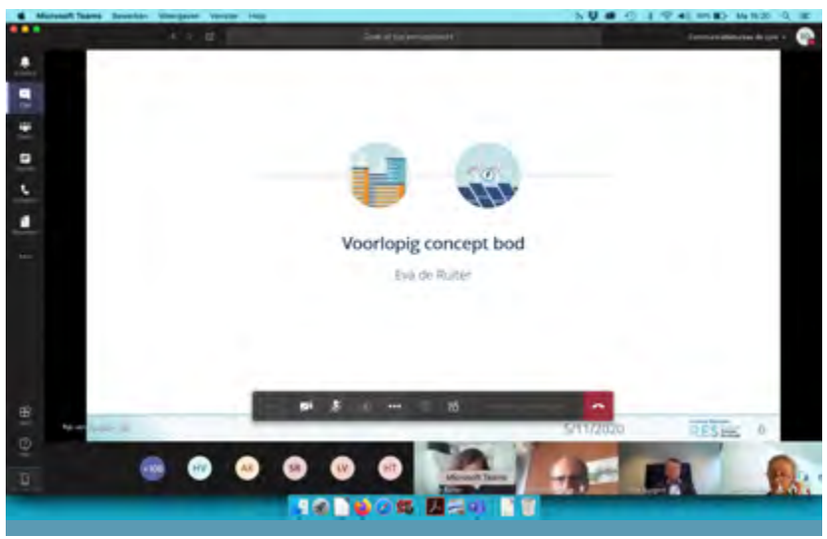

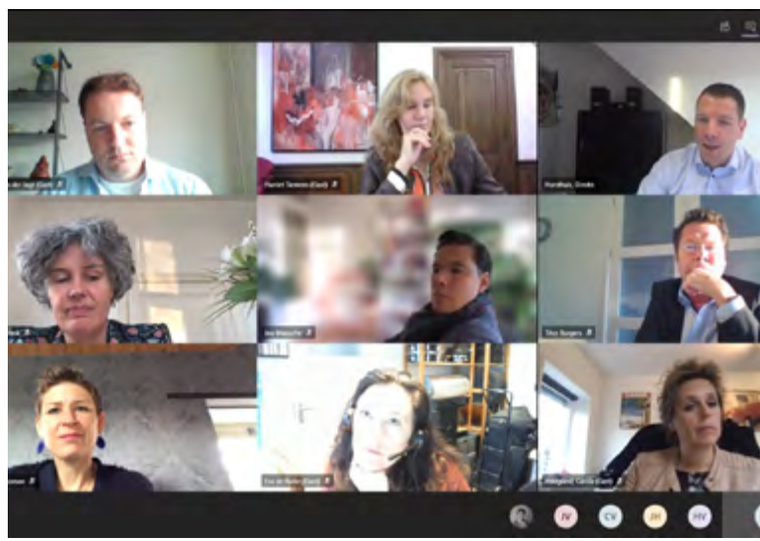

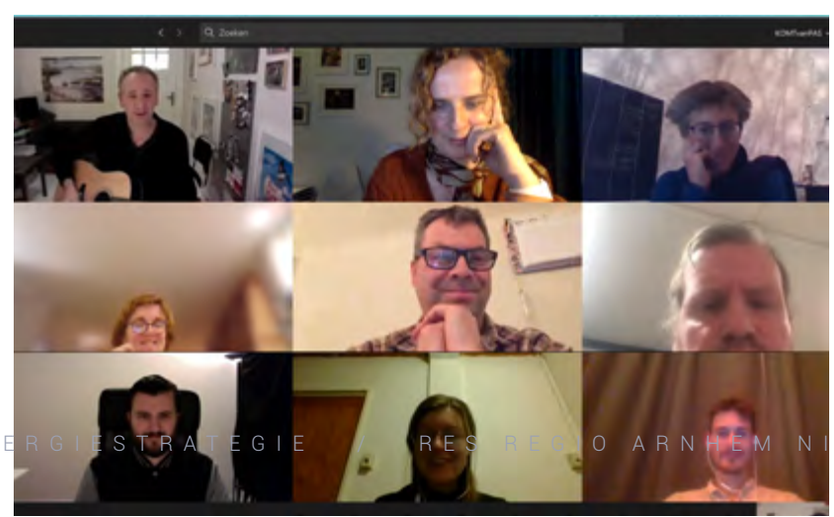

Voorlopig concept bod
Eva de Ruiter

6. UITGELEIDE

Met de RES 1.0 ligt er een duidelijke koers voor de energie-transitie in Regio Arnhem Nijmegen, als het gaat om grootschalige opwek van elektriciteit uit zon en wind, het gebruik van regionale warmtebronnen en het bij-behorende participatietraject. Deze RES werd gemaakt in een intensief traject met stakeholders en bestuurders. Dat geeft vertrouwen in de stappen die hierna gaan volgen. De plannen worden voortdurend aangescherpt en we worden steeds concreter. Dat is nodig, want al in 2030 willen we de CO_2-uitstoot met 55% hebben teruggebracht.

Zoals telkens aangegeven: de RES is een doorlopend proces. Bij elke nieuwe versie nemen we inzichten en feedback mee. Reacties zijn altijd welkom via res@regioan.nl

Reacties

In de online omgeving vindt u diverse reacties op de eerdere versie van de RES en op deze RES 1.0.

Arnhem Nijmegen

RES Regionale Energie Strategie

Arnhem Nijmegen
RES Regionale Energie Strategie

Reactienota bij RES 1.0: Wensen & bedenkingen + antwoorden

regio arnhem nijmegen

Reactienota behorende bij bod 1.0 RES Regio Arnhem Nijmegen

dd. 3 maart 2021

Inhoudsopgave

1. Doel, aanleiding en proces..... 4

1.1 Gezamenlijk regionaal proces 4

1.2 Uitgangspunt consensus 4

1.3 Aanleiding..... 4

1.4 Vervolg..... 4

1.5 Proces wensen en bedenkingen..... 5

2. Reactie per thema..... 7

2.1 Elektriciteit 7

2.2 Warmte 12

2.3 Participatie 15

2.4 Bestuurlijke besluitvorming 18

2.5 Algemeen 21

3. Ontvangen reacties 24

3.1 Gemeente Arnhem 24

3.2 Gemeente Berg en Dal 24

3.3 Gemeente Beuningen 25

3.4 Gemeente Doesburg 25

3.5 Gemeente Druten 26

3.6 Gemeente Duiven 26

3.7 Gemeente Heumen 27

3.8 Gemeente Lingewaard 27

3.9 Gemeente Nijmegen 28

3.10 Gemeente Overbetuwe 30

3.11 Gemeente Renkum 31

3.12 Gemeente Rheden 31

3.13 Gemeente Rozendaal 32

3.14 Gemeente Westervoort 32

3.15 Gemeente Wijchen 33

3.16 Gemeente Zevenaar 34

3.17 Provincie Gelderland 34

1. Doel, aanleiding en proces

In maart 2020 is het conceptbod RES Regio Arnhem Nijmegen aangeboden aan de diverse deelnemende partijen binnen de RES Regio Arnhem Nijmegen. Dit concept bod is unaniem vastgesteld. Hierbij is afgesproken om de diverse reacties van onder meer de colleges, raden en stakeholders voor te leggen aan de leden van het PFO Duurzaamheid en onderdeel te laten zijn van het regionale bod in RES 1.0. De reacties zijn samengevat in de oplegnotitie van september 2020.

Deze reactienota geeft de reactie weer van de Werkorganisatie Regio Arnhem Nijmegen op alle wensen en bedenkingen op het voorlopig concept bod RES Regio Arnhem Nijmegen, zoals in de oplegnotitie behorende bij het concept bod zijn gebundeld.

1.1 Gezamenlijk regionaal proces

In de in 2019 vastgestelde startnotitie zijn de uitgangspunten en afspraken vastgelegd voor het gezamenlijke proces richting RES 1.0. Tevens zijn hierin afspraken gemaakt over de opgave, het proces, de op te leveren resultaten, de uitgangspunten en 'spelregels' die we hanteren, de planning en besluitvorming. In juni 2020 is ook het vervolg, het voorlopig concept bod, unaniem vastgesteld. Het RES 1.0 bod en deze reactienota samen vormen het bod waarover alle deelnemende overheden uiterlijk 15 juni 2021 een besluit nemen. Deze oplegnotitie met het 1.0 bod worden uiterlijk 1 juli 2021 bij het NPRES ingediend als bod van de RES Regio Arnhem Nijmegen.

1.2 Uitgangspunt consensus

Voor het besluitvormingstraject over het RES bod is in de startnotitie opgenomen dat we consensus als uitgangspunt hanteren. Wanneer een overheidspartner zich niet kan scharen achter het bod zal hiervan bij het aanbieden van het bod aan het Nationaal Programma RES aantekening worden gemaakt onder opgave van redenen.

1.3 Vervolg

Bespreking en verwerken van de reacties die betrekking hebben op de vaststelling van het bod RES 1.0 zullen wederom in overleg met betrokkenen plaatsvinden in de vervolgfase naar het opstellen van de RES 2.0 die op 1 juli 2023 moet worden ingediend en voor die tijd moet worden vastgesteld door de gemeenteraden en Provinciale Staten en de algemene besturen van de waterschappen.

1.4 Proces wensen en bedenkingen

In het proces van wensen en bedenkingen doorlopen we op weg naar RES 1.0 van de regio Arnhem Nijmegen een aantal stappen:

Stap 1. Ophalen van wensen en bedenkingen

Deze fase is in de zomer van 2020 afgerond. Het in de gelegenheid stellen om wensen en bedenkingen mee te geven is een belangrijke stap in de route naar de RES 1.0. Het gaat hier met name om het definiëren van kaders en het inbrengen van lokale of regionale assets en aandachtspunten. Een overzicht van alle wensen en bedenkingen is als pdf te vinden op onze website www.regioan.nl/res-regionale-energiestrategie > documenten.

Stap 2: Afwegen wensen en bedenkingen, lokaal of regionale actiehouders

Afgesproken is dat de wensen en bedenkingen worden meegenomen in RES 1.0. Ze leiden tot acties, en afhankelijk van de inhoud kan hiervoor een actiehouder benoemd worden. Bijvoorbeeld de wens om iets aan de verhouding zon-wind te doen zal regionaal moeten worden opgepakt, maar gemeenten kunnen hier lokaal ook mee aan de slag binnen het uitwerken van de zoekgebieden.

Stap 3. DUO-gesprekken en afstemming wensen en bedenkingen

Gedurende de periode tot RES 1.0 vinden online duo-gesprekken plaats tussen vertegenwoordigers van de RES en ambtenaren/bestuurders van deelnemende gemeenten. Hierin worden o.a. de algemene wensen en bedenkingen van de regio en de specifieke wensen en bedenkingen van de gemeenten procesmatig besproken.

Stap 4: Beantwoording reacties, lokaal en regionaal

Gemeenten dragen lokaal zorg voor beantwoording van de vragen richting de werkorganisatie. De werkorganisatie koppelt de regionale beantwoording terug naar de gemeenten. De werkorganisatie voert de regie op het beantwoorden van de reacties.

Stap 5: het opstellen van een reactienota

Met alle ontvangen informatie is begin 2021 deze reactienota opgesteld. Alle reacties van deelnemers, alternatieve plannen en visies, de wensen en bedenkingen van de gemeenteraden, Provinciale Staten en algemeen bestuur van het waterschap worden integraal tegen elkaar afgewogen.

De reactienota maakt als bijlage onderdeel uit van de RES 1.0.

2. Samenvatting per thema

In dit hoofdstuk leest u een korte samenvatting per thema en een reactie op de onderwerpen en wensen en bedenkingen die binnen elk thema naar voren zijn gekomen. Deze thema's zijn:

- Elektriciteit
- Warmte
- Participatie
- Bestuurlijke besluitvorming
- Algemeen en overig

Per thema komen eerst de vaker genoemde reacties aan bod, gevolgd door de overige belangrijke aandachtspunten. Voor een snel overzicht leest u de inleiding met de reactie per thema.

2.1 Elektriciteit

Ten aanzien van elektriciteit ontvingen we actualisaties van energieprojecten en vragen over energieprojecten binnen gemeentelijke zoeklocaties. Andere reacties hebben betrekking op de verhouding tussen zonne- en windprojecten. Vanuit agrarische stakeholders wordt aangegeven dat windturbines de voorkeur hebben boven zonnevelden, omdat agrarische werkzaamheden in de nabijheid van windturbines gewoon mogelijk blijven. Bij zonnevelden is dat niet het geval. Landschaps- en natuurorganisaties pleiten ervoor belangrijkste natuurgebieden en landschappen te ontzien in de zoektocht naar gebieden voor windturbines en/of zonnevelden. Op locaties waar zij wel mogelijkheden zien is de wens om het zoveel mogelijk te combineren met natuurontwikkeling en landschapsherstel. Een specifieke reactie betreft het type windturbine waarmee in het bod is gerekend. Het betreft hier de nieuwe generatie windturbines met meer vermogen (5,6 MW), een grotere omvang en een grotere tiphoogte (circa 240 meter). Hierdoor wordt door sommige stakeholders gevreesd dat de impact van deze windturbines niet goed wordt ingeschat.

Wel meegenomen in RES (t.a.v. elektriciteit):

Volgnummer	Onderwerp	Reactie
2.1.A	**Wind op land**	Windenergie op land is op dit moment een van de goedkoopste en meest efficiënte bronnen van duurzame energie en daarmee onmisbaar in de energietransitie. In het Klimaatakkoord is de landelijke doelstelling van 35 TWh grootschalige energieopwek op land geformuleerd, verdeeld over wind en zon. Onder grootschalig wordt hierbij verstaan een aansluitwaarde groter dan 15 kWp.

2.1.B	**Wind op oppervlaktewater**	Ook in onze regio zijn diverse initiatieven voor de ontwikkeling van zonne- en windenergie op waterbergingen en oppervlaktewateren. Hierbij is het behoud of de versterking van de taakuitvoering voor het waterschap van belang, maar ook de ecologie, de biodiversiteit en de cultuur- en landschappelijke waarden. Het waterschap heeft expertise over de effecten op het gebied van waterkwaliteit en biodiversiteit van zon op water. Die kennis zal worden benut bij de verdere concretisering van zoekgebieden. De relatie tussen de energietransitie en het watersysteem vraagt echter om nadere uitwerking en onderzoek. Installaties met een aansluitwaarde boven 15 kWp tellen mee in de RES.
2.1.C	**Zon op oppervlaktewater**	
2.1.D	**Zon op land**	Installaties met een aansluitwaarde boven 15 kWp tellen mee in de RES.
2.1.E	**Zon op dak**	Zon op dak heeft bij alle betrokkenen in het proces de voorkeur. Om zonnepanelen op daken mee te kunnen rekenen in het bod van de RES, moet er een aansluitwaarde minimaal 15 kWp worden gerealiseerd. Met de huidige stand der techniek komt dat neer op circa zestig zonnepanelen. Kleinschaligere projecten (particulier of kleine bedrijfsdaken) vallen buiten de RES. In de concept-RES is uitgegaan van 25 tot 50 procent benutting van het potentieel van zon op grootschalige daken. Het ophogen van deze ambitie lijkt eenvoudig, maar de ervaring leert dat dat niet zo is. Er zijn meerdere knelpunten: • niet alle grootschalige daken hebben een geschikte dakconstructie, door installaties op daken (denk aan liftschacht, airconditioning, valbeveiliging) is het niet mogelijk om de daken 100 procent vol te leggen, • soms is er beperkte ‘ruimte’ op het energienet beschikbaar • er is een afhankelijkheid van de (investerings)bereidheid van de dakeigenaren*. Als bij de verdere uitwerking van de zoekgebieden blijkt dat de benutting van zon op dak verhoogd kan worden, dan zal dit worden opgenomen in de RES 2.0 en verder. *Het concept Besluit tot wijziging van het Besluit bouwwerken leefomgeving in verband met duurzaam gebruik van daken introduceert de bevoegdheid voor gemeenten om bij maatwerk te bepalen dat de daken van industriefuncties gebruikt worden voor de opwek van hernieuwbare energie of maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie, zoals groendaken. De verwachting is dat de gemeente, indien nodig en evenredig, gebruik zal maken van de nieuwe bevoegdheid om het duurzaam gebruiken van daken op industriegebouwen te stimuleren.

2.1.F	**Waterkracht**	De RES gaat wel over waterkracht. De waterkrachtcentrales die kansrijk zijn in Regio Arnhem Nijmegen tellen mee in het bod. Het gaat om een klein percentage.

Niet meegenomen in RES (t.a.v. elektriciteit):

2.1.G	**Wind op zee**	De RES gaat niet over wind op zee. Dat wil niet zeggen dat er geen plannen voor windparken op zee worden gemaakt. Het klimaatakkoord stelt als doel om 49 TWh op zee op te wekken. Ter vergelijking: voor de 30 RES'en samen is de ambitie 35 Twh wind en zon op land.
2.1.H	**Kleinschalig windturbines**	Kleinschalige windturbines komen voor op bijvoorbeeld agrarische grond en zijn vaak voor lokaal (eigen) gebruik. Deze tellen niet mee in de RES. Lokaal is altijd ruimte voor windturbines tot 25 meter hoogte volgens de ruimtelijke afspraken. Om kleine windturbines mogelijk te maken, heeft provincie Gelderland in haar Omgevingsverordening een aantal regels opgenomen. Deze regels maken het mogelijk één windturbine te realiseren op een agrarisch bouwperceel of op een bouwperceel van ten minste 1 hectare waar een stedelijke functie is toegestaan. Belangrijk daarbij is dat de windturbine zorgvuldig ruimtelijk wordt ingepast. Kleinschalige windturbines staan qua opbrengst niet in verhouding tot grote windturbines. Ter vergelijking: 1 turbine van 5,6 MW staat gelijk aan ongeveer 500 kleine windturbines.
2.1.i	**Kernenergie**	De RES gaat niet over kernenergie. Of we in Nederland een nieuwe kerncentrale willen bouwen is een vraag die op landelijk niveau wordt bediscussieerd en beantwoord, niet op het niveau van de regio. Ook kijken we in de RES alleen naar maatregelen die klaar kunnen zijn in 2030.
2.1.J	**Industrie**	De RES gaat ook niet over maatregelen die bedrijven en de industrie moeten nemen. Voor hen staan er in het Klimaatakkoord eigen doelstellingen en afspraken die lopen via de Klimaattafel Industrie.
2.1.K	**Besparing**	Energiebesparing geeft ook invulling aan het Klimaatakkoord, maar is niet de focus in RES 1.0.

Wensen en bedenkingen (t.a.v. elektriciteit)

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.1.L	**Verhouding tussen zonne- en windprojecten**	De verhouding tussen de bijdrage van zonne- en windenergie aan de ambities van de RES Arnhem Nijmegen liggen zeer uit balans en op deze wijze niet passend in het streven naar laagst mogelijke maatschappelijke kosten. Dit punt wordt door diverse overheidsorganisaties en stakeholders benoemd. Die gemeenten zijn: • Beuningen • Lingewaard • Nijmegen • Renkum • Rheden • Wijchen Daarnaast ook aangegeven door: • Provincie Gelderland • Liander • Natuurorganisatie • Landbouworganisaties	Regionaal wordt gestreefd naar 50/50 balans, terwijl in het bod 1.0 sprake is van 89% zon versus 11% wind. Dit ligt nog steeds uit balans en is niet wenselijk om meerdere redenen. Op regionaal niveau voorziet het RES bod 1.0 in clustering van projecten in zoekgebieden om meer systeem efficiency te realiseren. Er zijn vier ruimtelijke ateliers georganiseerd om concreet aan de slag te gaan met de onbalans wind versus zon. Hierbij zijn ruimtelijke experts vanuit overheden en stakeholders betrokken. Er is gewerkt met twee clusters voor een verdieping: • Druten, Wijchen, Beuningen en Heumen • Duiven, Zevenaar, Rheden Doesburg. In deze ateliers is onderzocht: • welke zoekgebieden voor zon kunnen worden gecombineerd met windturbines • wat andere kansrijke gebieden zijn voor windturbines. Er zijn zes nieuwe gebieden geïnventariseerd en daarin is ruimte voor een stevige verhoging van het aandeel wind in de RES. Deze cluster ateliers gingen naast de wind/zon verhouding ook over ruimtelijke afspraken, die in de RES 1.0 zijn uitgewerkt. De bevindingen uit de twee clusters leidt tot regionale conclusies die we opnemen in de RES 1.0.

2.1.M	**No-regret maatregelen**	Verschillende gemeenten hebben wensen en bedenkingen met betrekking tot No-regret maatregelen die in hun gemeente van toepassing zijn	De 'no-regret' maatregelen en de reactie van de werkorganisatie hierop zijn terug te vinden bij de betreffende gemeenten in hoofdstuk 3.
2.1.N	**Capaciteit energienetwerk**	De gemeenten Wijchen en Berg en Dal hebben bedenkingen geuit met betrekking tot de capaciteit van het energienetwerk. Berg en Dal geeft aan dat het elektriciteitsnet in onze regio nog niet is ingericht op grootschalig opwekken van duurzame energie en dat ook in haar de netwerkcapaciteit ontoereikend is. Wijchen geeft aan dat in het vervolgtraject goed rekening moet worden gehouden met elektrificatie (van vervoer en verwarming van gebouwen) en de impact daarvan op de energienetten.	Liander is zeer nauw betrokken bij de RES in onze regio en bij innovaties op het terrein van energietransitie. Door deze betrokkenheid borgen wij dat er aansluitcapaciteit is voor de projecten die op stapel staan. Liander heeft een analyse gemaakt van de (benodigde) systeem capaciteit en de impact die de RES heeft op het systeem en benodigde investeringen. Door in RES 2.0 de uitvoeringsplanning van de projecten vanuit de RES te matchen met de uitvoeringsplanning van verzwaringen aan het netwerk, blijft de realiseerbaarheid van de projecten op dit punt geborgd. Bij lokale initiatieven dient uiteraard rekening gehouden te worden met netwerkcapaciteit. *Zie het RES bod 1.0 Hoofdstuk 2, paragraaf 2.4 Efficiënte uitbreiding elektriciteitsnetwerk*
2.1.O	**Type windturbines in rekenmodel**	Een specifieke reactie betreft het type windturbine waarmee in het voorlopig concept bod is gerekend. Het betreft hier de nieuwe generatie windturbines met meer vermogen, een grotere omvang en een grotere as- en tiphoogte. Hierdoor wordt door sommige stakeholders gevreesd dat de impact van deze windturbines niet goed wordt ingeschat.	De technische ontwikkelingen op het gebied van windturbines worden nauwlettend in de gaten gehouden binnen de RES. Bij berekeningen gaan we uit van de nu relevante generatie turbines. We hanteren turbines van 5,6 MW, met een algemene tiphoogte van ca. 240 meter. De specificaties kunnen ietwat afwijken, afhankelijk van de fabrikant. Wij onderzoeken de ruimtelijke impact en de invloed van locaties onderling in de Windplanner.
2.1.P	**Voorkeur wind boven zon**	Agrarische stakeholders geven aan dat windturbines de voorkeur hebben boven zonnevelden, omdat agrarische werkzaamheden in de nabijheid van	De voorkeur van agrarische stakeholders sluit aan bij het meer in balans brengen van de verhouding zon/wind. We passen een voorkeursvolgorde zon toe in de ruimtelijke afspraken van de RES *(zie hoofdstuk 2, paragraaf 2.7.5 Ruimtelijke afspraken)*

		windturbines gewoon mogelijk blijven. Bij zonnevelden is dat niet het geval.	
2.1.Q	**Impact op natuur**	Landschaps- en natuurorganisaties uiten hun bezorgdheid over de impact van energieprojecten op natuurgebieden en het landschap. Provincie Gelderland ziet in het concept bod zoekgebied in, of in de invloedsfeer van Natura 2000 gebieden. De vraag is of zoekgebieden op deze wijze volledig realiseerbaar zijn.	Flora en fauna wetgeving ter bescherming van Natuurwaarden worden vanzelfsprekend gevolgd. De provincie kijkt in de totstandkoming van RES 1.0 en latere versies mee naar mogelijkheden en landschappelijke inpassing. In het bod 1.0 zijn in consensus ruimtelijke afspraken uitgewerkt. Buiten Natura2000 gebieden worden belangen en impact op omgeving zorgvuldig afgewogen. Naarmate projecten concreter worden, wordt er ook gezocht naar koppelkansen o.g.v. natuurontwikkeling om de directe omgeving ook waarde 'terug te geven'.

2.2 Warmte

In de concept-RES is inzicht gegeven in de warmtevraag, het warmteaanbod en de reeds aanwezige warmte-infrastructuur binnen de regio. In de Regio Arnhem Nijmegen is een beperkt aantal regionale warmtebronnen aanwezig. In de RES 1.0 heeft een verdieping plaatsgevonden ten opzichte van de concept-RES. Voor warmte betekent dit dat in kaart is gebracht hoe de gemeentelijke Transitievisies Warmte (TVW's) zich verhouden tot de in het concept RES opgenomen regionale structuur warmte (RSW). Zo ontstaat een beeld van zogenaamde warmteclusters, waarbinnen gemeenten in samenwerking gebruik willen maken van warmte vanuit een regionale warmtebron. Binnen deze warmteclusters is voor afstemming een structureel overleg opgestart met betrokken partijen. Daarnaast is een nadere verkenning gedaan naar de potentie van warmtebronnen als geothermie, aquathermie, biogas en waterstof. Ook worden nut en noodzaak verkend van gemeenten om samen te werken op het gebied van kennisdeling en expertise.

Wel meegenomen in RES (t.a.v. warmte):

Volgnummer	Onderwerp	Reactie
2.2.A	**Omgevingswarmte (warmte uit ondergrond, warmte uit water)**	In de Gelderse Warmteatlas is het potentieel aan omgevingswarmte opgenomen, zowel warmte uit de ondergrond als warmte uit water (geothermie en aquathermie). De volgende warmtebronnen uit de omgeving zijn in de atlas opgenomen: Ondiepe bodemenergiesystemen, (ondiepe) geothermie en TEO/TEA-bronnen (waterzuiveringsinstallaties zijn echter opgenomen in de atlas onder de *restwarmtebronnen*).

		Op dit moment lopen nog diverse onderzoeken naar de haalbaarheid om deze potentie van omgevingswarmte ook daadwerkelijk te kunnen benutten. Een deel van de onderzoeksresultaten komt beschikbaar na het eerste kwartaal van 2021, en zal daarom nader verwerkt worden (kwantitatief) in de RES 2.0.
2.2.B	**Restwarmte bedrijven**	In de Gelderse Warmteatlas zijn alle bekende restwarmtebronnen binnen de regio opgenomen (industrie, datacentra, condenswarmte, RWZI/AWZI en rioolgemalen). Kansrijke regionale clusters ten aanzien van warmte zijn: • Rond de AVR in Duiven • Rond de ARN in Weurt Daarnaast zijn kansrijke clusters geïdentificeerd gelegen op de grens of in de nabijheid van de regio: • Rond de papierfabriek in Renkum • Rond de papierfabrieken van Eerbeek/Loenen (regio Cleantech) • Rond de RWZI van Olburgen (regio Achterhoek) • Rond de biocentrale in Cuijck (regio NoordOost Brabant) *Zie het RES bod 1.0, hoofdstuk 4, par 4.2.5 Kansrijke regionale warmteclusters*
2.2.C	**Warmte uit biomassa**	In de Gelderse Warmteatlas is het potentieel aan warmte uit biomassa meegenomen: het aanbod laagwaardige verbrandbare en vergistbare biomassa. Het gaat hierbij enkel om het jaarlijkse (groei)overschot binnen de regio.
2.2.D	**Biogas /groen gas**	In de Gelderse Warmteatlas is het potentieel aan warmte uit vergistbare biomassa meegenomen.

Niet meegenomen in RES (t.a.v. warmte):

Volgnummer	Onderwerp	Reactie
2.2.E	**Waterstof en groengas**	Duurzame gassen als waterstof en groengas hebben een belangrijke rol in het energiesysteem omdat ze goed opgeslagen kunnen worden, over lange afstand getransporteerd kunnen worden en een hoge energiedichtheid hebben. Ze zijn echter schaars.

		Waterstof is geen energiebron, maar enkel een energiedrager. De productie van groene waterstof telt niet mee in de opgave voor 35 TWh grootschalige opwek (zon/wind) van de RES. Groene waterstof (elektrolyse vanuit hernieuwbare energiebronnen) kan een belangrijke rol spelen in de energietransitie, maar de productie ervan is nog duur en het aanbod zeer beperkt. Onderzoek naar en productie van (groene) waterstof maakt geen deel uit van de RES 1.0. In de RES 2.0 zullen wij de kansen voor de regio Arnhem Nijmegen verder in beeld brengen. Groengas is biogas dat opgewerkt is tot aardgaskwaliteit en kan worden ingevoed op het openbare gasnet. Voor alle sectoren die nu gebruikmaken van aardgas is groengas een aantrekkelijk alternatief. Echter, de potentiële groengasproductie in de regio, maar ook de (inter)nationale potentie, blijft ver onder de huidige aardgasvraag.

Wensen en bedenkingen (t.a.v. warmte)

Een aantal partijen spreekt de wens uit om in het proces naar de RES 1.0 en ook daarna onderzoek te blijven doen naar alternatieve warmtebronnen om te kunnen voldoen aan de warmtevraag en daarbij de vraagstukken ‘warmtebesparing' en ‘warmteopslag' mee te nemen. De benodigde structurele afstemming tussen betrokken partijen op regionale schaal wordt daarbij als randvoorwaardelijk gezien. Daarnaast wordt aandacht gevraagd voor samenhang in de sporen warmte en elektriciteit (systeem efficiëntie) en daarbij een afgewogen inzet van warmte en/of elektriciteit.

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.2.F	**Biomassa**	In enkele reacties wijzen gemeenten op eerdere afspraken om in de RES 1.0 niet in te zetten op houtige biomassa. • De gemeente Renkum geeft aan dat zij wil vasthouden aan de binnen de RES-regio Arnhem Nijmegen gemaakte afspraak om niet op houtige biomassa in te zetten. • Gemeente Wijchen vindt dat afvalverbrandingscentrales, biomassacentrales en papierfabrieken geen structurele warmtebronnen zijn naar de toekomst toe en zij geeft aan	In de RES 1.0 wordt gekeken naar duurzaam opgewekte zonne- of windenergie en het efficiënt gebruik maken van regionale warmtebronnen binnen een regionale warmte structuur. Houtige biomassa maakt hier nauwelijks tot geen onderdeel van uit, alleen voor de bepaling van het warmteaanbod is het aandeel van biomassa meegenomen. De Provincie houdt deze (tijdelijke) optie open, met name om in te zetten als overbruggingsperiode tot nieuwe innovaties en voor nuttige toepassingen.

		dat er in Wijchen geen plaats is voor een biomassacentrale.	
2.2.G	**Bovenregionale warmtebronnen**	Enkele reacties van gemeenten verwijzen naar de mogelijkheid om gebruik te maken van bovenregionale warmtebronnen. • De gemeente Berg en Dal geeft aan dat het concept bod nog geen uitspraken doet over de verdeling van bovenregionale warmtebronnen. • De gemeente Renkum geeft specifiek aan dat nadere afstemming over de verdeling van de bovenregionale warmtebron Parenco nodig is (met regio Foodvalley).	Warmtebronnen houden zich niet aan gemeente- of regiogrenzen. Daarom vindt op provinciaal en landelijk niveau afstemming plaats over hoe om te gaan met bovenregionale warmtebronnen. Voor alle bij 2.2.B beschreven bovenregionale warmtebronnen is het gesprek opgestart tussen de regio's om te komen tot nadere afspraken rond het warmteverdelingsvraagstuk. *Zie ook RES bod 1.0, hoofdstuk 4, paragraaf 4.2.5 Bovenregionale warmteclusters*

2.3 Participatie

Vanuit de partijen komen veel reacties die pleiten voor een zorgvuldig participatieproces dat zorgt voor maatschappelijk draagvlak. Er ligt ook een zeer duidelijke wens om in te zetten op het betrekken van inwoners (zo breed mogelijk en permanente betrokkenheid) en specifiek voor het aanspreken van jongeren. 50% Lokaal eigendom wordt gezien als een goede manier om draagvlak op te bouwen, onder andere omdat de omwonenden dan ook financieel profiteren van de energietransitie. Diverse partijen benadrukken dat energiecoöperaties gesprekspartner moeten zijn. Ten slotte is er een wens dat de raden tijdig worden meegenomen in het proces naar de RES 1.0.

Het hoofdstuk 'Draagvlak' in het RES bod 1.0 maakt helder wie voor wat, wanneer aan zet is op het gebied van de participatie over de energietransitie voor Regio Arnhem Nijmegen. Het maakt het speelveld inzichtelijk: wanneer en binnen welke kaders praten stakeholders en inwoners mee? Een helder speelveld zorgt voor vertrouwen in een zinvolle bijdrage aan het participatietraject. Er moet samen goed afgesproken worden welke ruimte inwoners hebben om te participeren. Hoe eerder afspraken worden gemaakt, hoe beter het is voor het maatschappelijk draagvlak. Bij de start van de volgende fase zal het gesprek gevoerd worden met de gemeenten binnen de regio. Het doel is om scherp te krijgen welke rol er vanuit de RES gespeeld gaat worden in de participatietrajecten rondom de projecten. Afhankelijk van de rol en de specifieke situatie zal vervolgens bekeken worden welke middelen het best ingezet kunnen worden bij het concreet vormgeven van het participatietraject.

Wensen en bedenkingen (t.a.v. participatie):

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.3.A	**Participatieproces**	Vanuit de provincie en de gemeenten Doesburg, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe en Wijchen zijn reacties gekomen die pleiten voor een zorgvuldig participatieproces dat zorgt voor maatschappelijk draagvlak. Er ligt ook een zeer duidelijke wens om in te zetten op het betrekken van inwoners; zo breed mogelijk, permanent en met speciale aandacht voor jongeren.	In de RES 1.0 is een hoofdstuk gewijd aan draagvlak (hoofdstuk 5). In hoofdstuk 2, paragraaf 2.7.6 Participatie afspraken zijn 10 onderlinge afspraken omtrent participatie opgesteld. De RES zorgt voor bovengemeentelijke participatie van gemeenteraden, belangenorganisaties, jongerenvertegenwoordiging en andere stakeholders. Het betrekken van lokale stakeholders is een taak van gemeenten, waarbij de RES graag meedenkt en waar mogelijk ondersteunt. Vanaf maart 2021 worden speciale duo-gesprekken gevoerd met gemeenten over participatie. De Participatietafel is een voorbeeld van het actief betrekken van partijen bij de RES. JongRES is aangeschoven bij deze participatietafel. Samen met JongRES gaan we via de inzet van Swipocratie jongeren en bredere groepen van inwoners betrekken bij de RES. We onderzoeken de inzet van diverse middelen om inwoners actiever en meer gebiedsgericht te betrekken, zoals bijvoorbeeld burgerpanels, burgerberaad, right to challenge en serious gaming.
2.3.B	**Lokaal eigendom**	50% Lokaal eigendom wordt gezien als een goede manier om draagvlak op te bouwen, onder andere omdat de omwonenden dan ook financieel profiteren van de energietransitie. De gemeenten Nijmegen en Overbetuwe willen graag dat de betrokken gemeentes zich conformeren aan deze afspraak uit het Klimaatakkoord.	Lokaal eigendom is een kansrijk perspectief richting de RES 2.0. Voor het verzilveren van de kansen die in RES 1.0 naar voren zijn gekomen dienen gebiedsprocessen te worden gestart, waarin samen met de omgeving, betrokken gemeenten en eventueel ontwikkelaars van duurzame opweklocaties, de concrete planvorming richting realisatie gestart wordt. Bij de uitwerking van toekomstige projecten binnen de zoekgebieden

			hanteren we de in bod 1.0 nader uitgewerkte ruimtelijke afspraken over o.a: - draagvlak - koppelkansen - het niet-in-de-wielen rijden van lopende trajecten/volgtijdelijkheid versus PIP - laten terugvloeien van lusten naar de omgeving en mogelijkheden voor financiële participatie vanuit de omgeving. - omgaan met grondposities en grondspeculatie. Veel gemeenten hebben het streven va 50% lokaal eigendom al opgenomen in lokaal beleid, andere zijn hier mee bezig of willen dit in de nabije toekomst opnemen. *Zie ook RES bod 1.0, paragraaf 5.2.6 Financiële participatie en lokaal eigendom*
2.3.C	**Taskforce energie coöperaties**	De gemeenten Nijmegen en Overbetuwe benadrukken dat energiecoöperaties gesprekspartner moeten zijn en zijn voor de oprichting van een taskforce energiecoöperaties.	Energie coöperaties worden zowel door overheden als netbeheerders gezien als een belangrijke schakel tussen duurzaamheidambities en de bewoners. Veel duurzame projecten faalden in het verleden doordat het draagvlak bij bewoners ontbrak, door de samenwerking met lokaal eigendom en in energiecoöperaties wordt dit voorkomen. Het Gelders Energieakkoord heeft in 2017 een verkenning uitgevoerd naar Gelders Energiedienstenbedrijf. Mogelijk kan deze verkenning een basis zijn voor een taskforce Energie coöperaties als een coördinerend orgaan dat zorgt voor een goede opzet en start en ondersteunt bij een succesvolle uitvoering van energie coöperaties.

2.4 Bestuurlijke besluitvorming

Vanuit enkele gemeenten zijn reacties ontvangen dat de kaarten met zoekgebieden zoals opgenomen in het voorlopig concept bod onjuist waren en niet in overeenstemming met het lokale beleid. Voor het vergaren van alle juiste en actuele informatie op gebied van beleid en projecten in de individuele gemeenten binnen de regio is bij het bod 1.0 het systeem NINOX gebruikt. Lokale input is hierin de bron van data, waardoor het kaartmateriaal nu goed aansluit.

Een aantal raadsleden heeft gevraagd om inzicht te krijgen in alle reacties, wensen en bedenkingen die door alle partijen werden ingediend bij het concept bod en op welke wijze deze reacties verwerkt gaan worden in de RES 1.0. Alle reacties, wensen en bedenkingen zijn gebundeld in de oplegnotitie behorende bij concept bod RES Regio Arnhem Nijmegen. De reactienota die u nu leest is het vervolg op deze oplegnotitie.

Het tijdig betrekken van raadsleden is bepleit om te zorgen voor democratische legitimiteit. Raadsleden worden door de RES op diverse manieren geïnformeerd en betrokken bij het RES proces en uitkomsten, met name via online bijeenkomsten. Ook is met de griffierskringen afgestemd wat lokaal en regionaal de juiste procesafspraken zijn om de raden juist en tijdig te blijven informeren in de aanloop naar de RES 1.0, zodat alle raden uiterlijk 1 juli 2021 een besluit kunnen nemen.

Vragen over de integraliteit van regionale opgaven zijn al ingehaald door de actualiteit. Per 1 januari 2021 is de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen van start gegaan. Een samenwerking tussen 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen op basis van een vastgestelde visie en aan de hand van 5 grote opgaven:

- Groene groeiregio (waaronder Woonopgave)
- Verbonden regio
- Circulaire regio (waaronder de RES)
- Ontspannen regio
- Verbonden regio (waaronder Mobiliteit)

Door de regionale opgaven in één vorm van samenwerken te organiseren, wordt met name de integraliteit en verbinding verbeterd.

Wensen en bedenkingen t.a.v. bestuurlijke besluitvorming

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.4.A	**Democratische legitimiteit**	Het tijdig betrekken van raadsleden is door de gemeenten Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe en Wijchen bepleit om te zorgen voor democratische legitimiteit in aanloop naar RES 1.0 in juli 2021.	De Werkorganisatie RES Arnhem Nijmegen onderschrijft de wens om raadsleden tijdig te betrekken. Hierin is zowel een rol weggelegd voor de RES als voor lokale bestuurders. Raadsleden worden door de RES op diverse manieren geïnformeerd en betrokken bij het RES proces en uitkomsten. Het stakeholdersoverleg is met name voor raadsleden de plek om betrokken te zijn bij het proces naar RES 1.0. Hier worden raadsleden en andere stakeholders gelijktijdig geïnformeerd over de voortgang en kunnen zij meepraten over onderwerpen die op dat moment spelen. In de periode van concept bod naar RES 1.0 zijn op 4 momenten stakeholders overleggen geweest: Op 15 oktober, 16 december, 17 januari en 10 maart. Tijdens deze online bijeenkomsten waren telkens 100 tot 130 bezoekers, waaronder vele raadsleden. Iedere bestuurder in de RES werkt in een eigen omgeving met de daarbij behorende gevoeligheden en structuren. Het is dan ook aan de bestuurder (wethouder, gedeputeerde, heemraad) om te bepalen op welke wijze de RES wordt besproken in de Raad, Provinciale Staten of Algemeen Bestuur en om te bepalen hoe en wanneer inwoners worden betrokken. Met de voorzitters van de griffierskringen heeft afstemming plaatsgevonden wat lokaal en regionaal de juiste procesafspraken zijn om de raden juist en tijdig te blijven informeren in de aanloop naar de RES 1.0, zodat alle raden uiterlijk 1 juli 2021 een besluit kunnen nemen.

2.4.B	**Inzicht in alle wensen en bedenkingen**	Een aantal raadsleden heeft gevraagd om inzicht te krijgen in alle reacties, wensen en bedenkingen die door alle partijen worden ingediend bij het concept bod en op welke wijze deze reacties verwerkt gaan worden in de RES 1.0.	Alle reacties, wensen en bedenkingen zijn gebundeld in de oplegnotitie behorende bij concept bod RES Regio Arnhem Nijmegen. Dit concept bod is unaniem vastgesteld door alle betrokken partijen. De reactienota die u nu leest is het vervolg op deze oplegnotitie. Over het proces kunt u alles lezen in hoofdstuk 1.5: *Proces wensen en bedenkingen voor Regio Arnhem Nijmegen* van deze reactienota.
2.4.C	**Niet alle potentiële zoekgebieden zijn goed weergegeven in het concept bod**	• Vanuit de gemeente Heumen zijn er reacties ontvangen dat de kaarten met zoekgebieden zoals opgenomen in het voorlopig concept bod onjuist zijn en niet in overeenstemming met het lokale beleid. De raad van de gemeente Heumen heeft nadrukkelijk het verzoek gedaan deze zoeklocaties aan te passen in het proces naar de RES 1.0. • Gemeente Lingewaard zet verschillende vraagtekens bij de twee zoekgebieden in het concept bod binnen haar gemeente (financiële en draagvlak argumenten). Daarbij geeft ze aan beleidsmatig wel een andere locatie voor een zonneveld te hebben aangewezen.	In het RES bod 1.0 zijn de zoekgebieden aangepast ten opzichte van het concept bod. De situaties in Heumen en Lingewaard staan goed op het netvlies van de werkorganisatie. Vanuit de werkorganisatie is begin 2019 een toelichting verzorgd op het voorlopig concept bod tijdens de raadsvergadering van Heumen. De uitkomst van deze bijeenkomst is dat de nadere uitwerking en aanpassing van de zoeklocaties wordt meegenomen in het traject tot RES 1.0. Voor het vergaren van alle juiste en actuele informatie op gebied van beleid en projecten in de individuele gemeenten binnen de regio is het systeem NINOX gebruikt. Lokale input is hierin de bron van data, waardoor het kaartmateriaal nu goed aansluit.
2.4.D	**Niet alle reacties zijn meegenomen in het concept bod**	De gemeente Druten geeft aan dat niet alle gegeven reacties van de gemeenteraden en lokale stakeholders zijn weergegeven in het concept bod van de RES Arnhem Nijmegen.	Enkele reacties van partijen zijn na de deadlines van NP RES door ons ontvangen en daardoor niet meegenomen in het concept bod. Deze reacties zijn wel verwerkt in RES 1.0.

2.5 Algemeen en overig

In veel van de reacties zijn vragen gesteld of opmerkingen gemaakt over alternatieve energiebronnen of energiedragers. De kaders van de RES (grootschalige zonne- en windenergie op land en water en koppeling van regionale warmtevraag en -aanbod) worden in de ontvangen reacties regelmatig ter discussie gesteld.

Wensen en bedenkingen

Volgnummer	Onderwerp	Wensen en bedenkingen	Reactie of verwijzing
2.5.A	**Opslag en innovaties**	De gemeenten Druten, Heumen, Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe en Wijchen roepen op om ook in te zetten op opslag van energie en innovaties zoals smart grids, geothermie, aquathermie en waterstof. Gemeente Rheden pleit nog voor het meenemen van opslag van CO2 in planten en bomen in de regio.	In Gelderland zijn veel partijen actief bezig met innovaties op het gebied van duurzame energie. In het RES-proces wordt met innovaties rekening gehouden, doordat de RES iedere twee jaar wordt geactualiseerd. Zo kunnen nieuwe technologische ontwikkelingen worden meegenomen. In het bod 1.0 is een nadere verkenning gedaan naar de potentie van warmtebronnen als geothermie, aquathermie, biogas en waterstof. Smart grids zijn hierin nog niet meegenomen. Ook worden nut en noodzaak verkend van gemeenten om samen te werken op het gebied van kennisdeling en expertise. *Zie ook RES bod 1.0, hoofdstuk 4, par. 4.2.6 Nieuwe inzichten*
2.5.B	**Energiebesparing**	De gemeenten Lingewaard, Nijmegen, Overbetuwe en Wijchen pleiten ervoor ook in te zetten op energiebesparing, bijvoorbeeld middels isolatiemaatregelen. Gemeente Lingewaard doet de suggestie om een doelstelling op te nemen van 1,5% energiebesparing per jaar.	Naast inzetten op duurzaam opgewekte zonne- en windenergie moet ook gekeken worden naar natuurlijke CO2-reductie (bijv. opname van CO2 door bomen) en energiebesparing (zoals isolatie en aardgasvrije woningen). Deze maatregelen geven immers ook invulling aan het Klimaatakkoord. Het is echter niet de focus in RES 1.0. Gemeenten geven zowel lokaal als in gezamenlijkheid en in samenwerking met de provincie invulling aan het thema energiebesparing.

			Energiebesparing maakt feitelijk onderdeel uit van modelberekeningen; we gaan al uit van een minimale besparingspercentage in de gebouwde omgeving. Ook voor de berekening van de warmtevraag in 2030!
2.5.C	**Lokaal beleid en lokale plannen zijn leidend**	De gemeenten Beuningen en Renkum geven aan bij te dragen met zoeklocaties in de RES die voortkomen uit haar eigen beleid dat zorgvuldig en in lokale samenspraak tot stand is gekomen. Ongeacht het advies van de NP RES geeft zij aan dat lokale plannen leidend zullen blijven voor wat betreft de inbreng in de RES. Gemeente Rheden onderschrijft dit en ziet de inhoud van het concept bod als praatstuk voor de dialoog tussen initiatiefnemer, inwoners, gemeente en andere belanghebbenden.	In de startnotitie is consensus als uitgangspunt gehanteerd. Hierbij is opgenomen dat partners bereid zijn huidige beleidskaders te heroverwegen en zo nodig en waar mogelijk bij te stellen, wanneer deze te beperkend voor de realisatie vanuit de integrale benadering. Er is tevens opgenomen dat de afweging van lokale ruimtelijke en maatschappelijke inpassing wordt overgelaten aan lokale overheden. In regionaal verband zijn er echter ook uitdagingen die lokaal niet kunnen worden opgelost, waar regionale of geclusterde aanpak wel tot een oplossing leidt. De RES zal steeds blijven draaien om het zoeken naar balans tussen de mondiale opgave, de regionale gedachte en het behouden van ruimte voor lokaal maatwerk.
2.5.D	**Woonkostenneutraliteit**	De gemeenten Doesburg, Nijmegen en Overbetuwe geven aan dat ‘woonkostenneutraliteit’ het uitgangspunt moet zijn. Zij willen dat deze afspraak uit het klimaatakkoord wordt meegenomen in de RES 1.0.	Het is aan gemeenten in samenwerking met marktpartijen om op projectniveau te kijken naar de haalbaarheid/realisatie van woonkostenneutraliteit. De RES heeft hier geen rol in.
2.5.E	**Evenwichtige bijdrage door gemeenten en evenwichtige verdeling zoekgebieden**	Gemeente Wijchen pleit voor een evenwichtige verdeling van opwek over de gemeenten binnen de regio en een fonds dat gemeenten compenseert die meer bijdragen dan hun lokale ambitie vereist. Gemeente Beuningen vindt dat in de totale opgave voor de regio, het aandeel van andere gemeenten beperkt is en pleit in dit kader voor een meer evenwichtige	Tijdens RES 1.0 is gestart met een eerste verkenningsronde langs gemeenten om met het solidariteitsprincipe aan de slag te gaan. De regiogemeenten zijn het erover eens dat er afspraken gemaakt moeten worden over de lusten- en lastenverdeling in de RES. Dit moet echter zorgvuldig gebeuren en binnen RES 1.0 is daar niet voldoende tijd en ruimte voor. De regio gaat hierover met elkaar in gesprek in RES 2.0. Daarbij kiest de regio een positieve insteek; hoe kunnen gemeenten elkaar helpen bij deze

		ruimtelijke verdeling van de zoekgebieden. De gemeente Renkum geeft in dit kader juist aan dat haar bijdrage aan de totale opgave relatief klein is, maar dat zij haar verantwoordelijkheid om bij te dragen zal blijven nemen en dat zij zich solidair en constructief zal blijven opstellen naar de andere regiogemeenten.	complexe opgave? Bijvoorbeeld door het beschikbaar stellen van capaciteit en/of kennis door Arnhem en Nijmegen voor gemeenten die qua capaciteit en/of expertise in de knel komen met de uitvoering van de RES. Ook wordt een (regionaal) omgevingsfonds genoemd als mogelijkheid. Gemeenten hebben uitgesproken dat er positieve bereidheid is dit regionaal op te pakken. De verdere uitwerking hiervan wordt, samen met de uitvoering van RES 1.0, overgedragen aan de nieuwe regionale samenwerking binnen de Groene Metropoolregio.
2.5.F	**Ruimtelijke inpassing**	Gemeente Beuningen ziet dat een groot deel van de RES zich afspeelt in het landelijk gebied. Het ruimtebeslag van Energietransitie projecten staat op gespannen voet met de aanstaande extensivering van de landbouw, die ook extra ruimte vraagt. Een goede ruimtelijke inpassing die recht doet aan beide doelen is een belangrijk aandachtspunt. Nog los van de impact op de natuur- en landbouwstructuur. Ook gemeente Lingewaard benadrukt de gezamenlijke verantwoordelijkheid en dat benodigde kaders worden vastgesteld.	In de afgelopen maanden is een set richtinggevende ruimtelijke afspraken ontwikkeld. Daarmee kunnen we voorkomen dat windmolens en zonnevelden als confetti verspreid worden over het mooie, kostbare landschap in onze regio. De afspraken zijn ook bedoeld voor het behoud van natuur en het beperken van de overlast voor inwoners. Ten slotte helpen de afspraken om duidelijkheid te geven aan initiatiefnemers van nieuwe zon- en windprojecten. De afspraken zijn de uitkomst van een zorgvuldig traject met ambtenaren, bestuurders en een geselecteerde groep stakeholders. *Zie het bod 1.0 hoofdstuk 4, paragraaf 4.1.2 Ruimtelijke afspraken*
2.5.G	**CO2-reductie 49% ipv 55%**	Gemeente Heumen wil dat vastgehouden wordt aan de doelstelling 49% CO2-reductie in 2030, i.p.v. 55% CO2-reductie waar het concept bod vanuit gaat.	In 2030 willen we 55% minder CO2 uitstoten dan in 1990, zo is afgesproken in het Gelders Energie Akkoord. Hiermee hebben we in Gelderland een hogere ambitie dan de 49% in het klimaatakkoord.
2.5.H	**Financiering**	Gemeente Lingewaard geeft aan dat in de uitwerking van de RES duidelijk moet worden wat de investeringen zijn en bij wie de kosten terecht komen.	Voor RES 1.0 gelden nog geen financiële consequenties. In het proces naar 2.0 zal dit duidelijker worden.

3. Reacties op ontvangen wensen en bedenkingen

In dit hoofdstuk treft u een overzicht van de betrokken partijen, gevolgd door een overzicht van alle ontvangen reacties. In het concept bod zijn deze reacties integraal overgenomen, inclusief evt. inleidend betoog of verwijzing naar andere documenten, hieronder staan per gemeente in een tabel de kern van de wensen en bedenkingen weergeven. Deze wordt gevolgd door het antwoord van de Werkorganisatie RES Arnhem Nijmegen.

3.1 Gemeente Arnhem

De raad van de gemeente Arnhem heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt.

3.2 Gemeente Berg en Dal

De raad van de gemeente Berg en Dal heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	**Reactie**	**Verwerkt in RES 1.0**
Raadsbrief	Elektriciteitsnet in onze regio is nog niet ingesteld op grootschalig opwekken van duurzame energie	Zie 2.1.N
	Het Warmtespoor in de RES doet nog geen uitspraak over de verdeling van bovenregionale warmtebronnen	Zie 2.1.G
	Regionale ‘No-regret’- locaties dwingen ons niet om ons beleid aan te passen, wij kunnen zelf onze locaties bepalen.	Zie 2.5.C
	In uitvoering inwoners uitvoering betrekken	Zie 2.3.A
No-regret maatregel	Voormalige stortplaats De Dukenburg is geschikt als locatie voor grootschalige opwek van zonne-energie	Stortplaats De Dukenburg is in 1.0 niet opgenomen als zoekgebied. Wel is de stortplaats aangemerkt als kansrijke locatie.

3.3 Gemeente Beuningen

De raad van de gemeente Beuningen heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	De verhouding tussen zon en wind in het concept bod is niet in verhouding.	Zie 2.1.L
	Inbreng andere gemeenten soms beperkt: pleit voor gesprek over verdeling zoet/zuur	Zie 2.5.E
	Ongeacht advies NPRES blijven lokale plannen leidend in RES	Zie 2.5.C

3.4 Gemeente Doesburg

De raad van de gemeente Doesburg heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	Woonlastenneutraliteit moet het streven zijn	Zie 2.5.D
	Doesburg sluit niet aan op regionale warmte infrastructuur	Gezien de geografie en ligging in de RES-regio is het niet onlogisch dat Doesburg aansluit bij lokale en regionale initiatieven.
	Doesburg gaat door met lokale projecten voor lokale duurzame warmtebronnen, zoals in de wijk De Ooi.	De RES mag voor geen enkele gemeente een rem zijn om lopende projecten zoals in De Ooi te vertragen. De RES neemt graag leerpunten mee in het traject naar 2.0.

3.5 Gemeente Druten

De raad van de gemeente Druten heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	Vereveningsfonds moet verdeling van lusten en lasten regelen	Zie 2.5.E
	De reacties zijn niet goed meegenomen van gemeenteraden en lokale stakeholders	Zie 2.4.D
	In concept bod weinig tot geen aandacht voor opslag van energie	Zie 2.5.A
	Meer communicatie nodig voor betrokkenheid	Zie 2.3.A
	Meer actie nodig om van urgentie te overtuigen	Zie 2.4.A Lokaal is het aan de bestuurders en volksvertegenwoordigers om urgentie te benadrukken.

3.6 Gemeente Duiven

De raad van de gemeente Duiven heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt. Wel heeft B&W een kanttekening gemaakt.

Kanttekening:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
	College stelt vraagtekens bij realiteitswaarden van zonnevelden in zandwinplassen	Zie 2.1.C Zon op oppervlaktewater in Duiven maakt geen onderdeel uit van het RES bod 1.0. Op landelijk en regionaal niveau worden business cases van vergelijkbare projecten op oppervlaktewater gemonitord. In de regio speelt dit o.a. in Druten (Uivermeertjes)

3.7 Gemeente Heumen

De raad van de gemeente Heumen heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsbrief	Zoekgebieden niet goed weergegeven, lokale zoekgebieden in Heumen zijn aangeduid als Regionale zoekgebieden.	Zie 2.4.C
	Doorrekening geprojecteerde opgave in bod RES is als gevolg daarvan te hoog.	Is wel correct verwerkt in RES 1.0
	Oproep te investeren in alternatieven voor duurzame energieopwekking via windmolens en zonnepanelen.	Zie 2.1 en 2.5.A
	Heumen wil vasthouden aan 49% CO2 reductie in 2030	Zie 2.5.G

3.8 Gemeente Lingewaard

De raad van de gemeente Lingewaard heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in het collegebesluit van 8 september 2020.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Collegebesluit 8 sept. 2020	Verhouding zon en wind niet in balans	Zie 2.1.L
	Ambitieniveau: Uitgesproken ambities is relatief ambitieus, maar nog steeds te laag om de doelstelling van 2030 te halen. De doelstelling om minimaal 1,5% energie te besparen per jaar, zou opgenomen moeten worden in het definitieve bod. Ook op het gebied van warmte dient er meer ambitie te komen.	Zie 2.1. Met de in RES 1.0 aangegeven verwachte grootschalige opwek wordt de doelstelling van 2030 gehaald. Zie 2.1.K Zie 2.2
	Samen verantwoordelijk:	De RES 1.0 heeft nog geen financiële consequenties. In het traject naar 2.0 dient

	Rijk dient gemeenten goed uit te rusten met benodigde middelen. Welke investeringen zijn te verwachten en bij wie komen deze kosten te liggen Gemeenten dienen kaders vast te stellen Aandacht voor ontwikkelingen en innovaties	inzicht verkregen te worden over financiële onderbouwing. Zie 2.5.F Zie 2.5.A
	Zorgen over democratisch proces; veel gericht op professionals en experts, participatie met inwoners ontbreekt	Zie 2.3.A
	Vraagtekens bij zoekgebieden binnen Lingewaard; beter in kaart brengen potentie, kosten en draagvlak	Zie 2.4.C
	Informatievoorziening naar raad is voor verbetering vatbaar, zoals de beschikbaarheid van alle achterliggende onderzoeken en data.	Zie 2.4.A Qua data Voor het vergaren van alle juiste en actuele informatie op gebied van beleid en projecten in de individuele gemeenten binnen de regio is bij het bod 1.0 het systeem NINOX gebruikt. Lokale input is hierin de bron van data. Alle door de RES (of betrokken partijen zoals Liander) geïnitieerde onderzoeken zijn terug te vinden op de website van RES AN.

3.9 Gemeente Nijmegen

De raad van de gemeente Nijmegen heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief.

Wensen en bedenkingen:

Bron	**Reactie**	**Verwerkt in RES 1.0**
Raadsbrief 8 juli 2020	Hoog abstractieniveau zorgt voor weinig betrokkenheid, graag inwoners betrekken bij vervolg.	Zie 2.3.A
	Onderzoek naar opslag in waterstof	Zie 2.2.E en 2.5.A

	Graag intensiever inzetten op verminderen van verbruik door isolatie	Zie 2.5.B
	Raad tijdig meenemen in proces naar RES 1.0	Zie 2.4.A
	Verdeling zon en wind, meer focus op windenergie	Zie 2.1.L
	Graag meer focus op woningen aardgasvrij te maken	Zie 2.5.B
	Graag uitgebreide beschouwing over opslag van energie en warmte	Zie 2.1 en 2.2
	Rol van Smart Grid's inzichtelijk maken	Zie 2.5.A
	Streven naar 50/50 verhouding zon/wind	Zie 2.1.L
	Elke gemeente dient zich te conformeren aan de afspraken uit het klimaatakkoord	Zie 2.5.G
	Woonkostenneutraliteit opnemen in RES 1.0	Zie 2.5.D
	Ontwikkel lesmateriaal over regionale RES	In het traject naar 2.0 wordt met een communicatie toolkit meer invulling gegeven aan middelen om participatie te bevorderen.
	Pleidooi voor actieve taskforce energie coöperaties	Zie 2.3.C
	Bedenking over realiteitsgehalte getallen, bijv. zon op dak	Ten opzichte van het concept bod is het bod 1.0 realistischer. Alle data is afkomstig van gemeenten zelf.
No-regret maatregel	Realiteitswaarde van 300.000 zonnepanelen op bedrijfsdaken	Zie 2.1.E

3.10 Gemeente Overbetuwe

De raad van de gemeente Overbetuwe heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsbrief van 22 september 2020.

Wensen en bedenkingen:

Bron	**Reactie**	**Verwerkt in RES 1.0**
Raadsbrief 22 september 2020	Duidelijkheid over (on)evenredige verdeling (zoet/zuur) en compensatie voor gemeenten	Zie 2.5.E
	Oproep om duidelijker te maken wat potentie voor warmte(netten) tussen Arnhem en Nijmegen is.	Zie 2.2
	RES heeft nu smalle focus, op termijn verbinding met andere duurzaamheidsthema's zoals mobiliteit	Zie 2.4
	Raad tijdig meenemen in proces naar eindbod, Hoe worden W&B in eindbod meegenomen	Zie 2.4.D
	Meer focus op isolatie en energiebesparing en aardgasvrije woningen	Zie 2.5.B
	Kijk ook naar alternatieve voor bijv. opslag en naar innovaties	Zie 2.2 en 2.5.A
	Permanente participatie van stakeholders	Zie 2.3.A
	Betrek jongeren in participatie en in onderwijs	Zie 2.3.A
	Woonlastenneutraliteit als uitgangspunt in de RES	Zie 2.5.D
	Balans in lokaal en niet lokaal eigendom van energie initiatieven; geef lokale economie een kans	Zie 2.3.B
No-regret maatregel	Stimulering zon op dak	Zie 2.1.E

3.11 Gemeente Renkum

De raad van de gemeente Renkum heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in het collegebesluit van 15 september 2020.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Collegebesluit	Verhouding zon en wind is uit balans	Zie 2.1.L
	De inbreng vanuit enkele andere gemeenten is fors	Zie 2.5.E
	Renkum werkt aan haar eigen proces voor zon en wind	Zie 2.5.C
	Verdere afstemming nodig rond kansrijk (bovenregionaal) warmtecluster bij Parenco	Zie 2.2.G
	Het gebruik van biomassa uitgesloten in het concept bod	Zie 2.2.C en 2.2.F

3.12 Gemeente Rheden

De raad van de gemeente Rheden heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in een raadsmemo van 9 september.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Raadsmemo 9 september	Ruimte voor lokale invulling: Rheden ziet de zoekgebieden in concept RES (‘Spankeren’ en ‘de Beemd-Velperwaarden’) als praatstuk en vraagt ruimte voor lokale invulling van de opgave in type energiebron, landschapelijkje inpassing en lokale koppelkansen.	De RES is bij uitstek een gezamenlijk proces en product waarbij ruimte is voor lokale invulling. Zie ook de ruimtelijke afspraken in het RES bod 1.0.
	Flexibele inzet van zoekgebieden: Graag meer samenhang in sporen warmte en elektriciteit	Zie 2.1 en 2.2

	Balans opwek en uitdagingen elektriciteitsnetwerk: Meer balans aanbrengen in opwek; meer wind en minder zon.	Zie 2.1.L en 2.1.N
	Nadere toelichting van het concept bod nodig op de gemaakte keuzes.	Toelichting op het concept bod is gegeven tijdens raadsinformatiebijeenkomst in het voorjaar van 2019. In maart 2021 zijn op schrift keuzes en onderbouwing betreffende RES 1.0 voor Rheden toegelicht. Ook voor het bod 1.0 geldt, dat de RES graag in de raad een nadere toelichting geeft van het bod m.b.t. de bestaande regionale ruimtelijke hoofdstructuren en doelstellingen.
	CO2 uitstoot verminderen: Kijk ook naar oplossingsrichtingen zoals meer bomen planten (verlaging CO2 in de lucht)	Zie 2.5.B

3.13 Gemeente Rozendaal

De raad van de gemeente Rozendaal heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt.

3.14 Gemeente Westervoort

De raad van de gemeente Westervoort heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt.

3.15 Gemeente Wijchen

De raad van de gemeente Wijchen heeft formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt in het collegebesluit van 15 september 2020.

Wensen en bedenkingen:

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Collegebesluit 15 sept 2020	Inwoners dienen beter betrokken te worden	Zie 2.3.A
	Creëer Level Playing Field (zelfde regels afspreken) over participatie	Zie 2.3.A
	Raadsleden tijdig betrekken en informeren	Zie 2.4.A
	Regionaal fonds nodig die gemeenten compenseert die meer bijdragen (zoet/zuur)	Zie 2.5.E
	Andere RES regio's dienen evenredig bij te dragen	Iedere RES regio heeft zijn eigen uitdagingen en opgave. Samen gaan we invulling geven aan het klimaatakkoord.
	Energietransitie meer bevorderen door energiebesparing	Zie 2.5.B
	Wens voor regionale visie op warmtebronnen	Zie 2.2
	Maak meer gebruik van innovatieve technieken zoals geothermie, aquathermie	Zie 2.2
	Pilotproject voor waterstof gewenst in de regio, Wijchen biedt zich aan	Zie 2.2.E, het aanbod staat genoteerd
	Vergroten netcapaciteit en landschappelijke inpassing onderstations	Zie 2.1.N

3.16 Gemeente Zevenaar

De raad van de gemeente Zevenaar heeft geen formele wensen en bedenkingen kenbaar gemaakt. Wensen en bedenkingen worden door portefeuillehouder via overleg duurzaamheid meegenomen naar de RES.

3.17 Provincie Gelderland

De Provincie Gelderland heeft gereageerd op het concept bod van RES Regio Arnhem Nijmegen in een vaststellingsbrief dd. 30 juni 2020.

Bron	Reactie	Verwerkt in RES 1.0
Vaststellingsbrief	Aandacht voor kwantiteit; naast andere maatregelen is maximale inzet op grootschalige opwek nodig.	Zie 2.1 en 2.2
	Aandacht voor Landschappelijke kwaliteit in relatie tot provinciale visie op landschap en natuur	Zie 2.5.F
	Aandacht voor integraliteit; brede integrale insteek en afstemming met de maatschappelijke opgaven van de regio (bijv. woningbouwopgave)	Zie 2.4
	Aandacht voor Systeem efficiëntie; verhouding wind / zon	Zie 2.1.L en 2.1.N
	Aandacht voor Regionale structuur warmte (RWS), uitwerking in fase naar 1.0.	Zie 2.2

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: C

Onderwerp: raadsvoorstel Z/21/1019754 RES 1.0

Naam en fractie: Twan Vreman / Wim Snelders VVD Zevenaar

Datum indienen: 05 mei 2021

Afdeling: …….. *(door organisatie in te vullen)*

Contactpersoon: …… *(door organisatie in te vullen)*

Inleiding/Aanleiding:
RES 1.0 Raadsvoorstel Z/21/386341

Vraag/Vragen:

1. Er wordt aangegeven bij de ruimtelijke afspraken geen ontwikkeling buiten de regionale zoekgebieden met uitzondering van pijplijnprojecten.
   Wat zijn pijplijnprojecten ?
   Pijplijnprojecten zijn projecten waarvoor de voorbereiding is gestart maar nog niet zijn gerealiseerd.

   Zijn er binnen de gemeente Zevenaar Pijplijnprojecten ?
   De 4 projecten voor zonnevelden zijn pijplijnprojecten. De voorbereiding voor deze projecten is in gang gezet.

   Waar zijn deze anders dan in de Gemeente Zevenaar opgenomen ?
   Over welke pijplijnprojecten hebben wij het dan ?
   Dat is niet precies bekend. In het kader van de RES is het van belang dat projecten die in een gevorderd stadium van voorbereiding zijn doorgang kunnen vinden voor lokale besluitvorming, ook als deze projecten niet (geheel) voldoen aan de criteria van de RES. Dit is een vorm van overgangsrecht. Deze projecten zijn via het monitorsysteem van de RES bij de RES-organisatie bekend.

2. De gemeente Zevenaar zal zich vooralsnog richten op 4 lopende projecten voor zonneparken.
   Welke 4 lopende projecten heeft Zevenaar hiervoor op het oog ?
   Dit zijn 4 projecten die geselecteerd zijn op basis van het Afwegingskader zon- en wind. Het betreft Oude Steeg, Bijvanck, Eltenseweg en Emmerichseweg

3. Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen zet ook in op het gebruik van restwarmte.
   Waarom zet de gemeente Zevenaar hier ook niet voor in ?
   Mogelijkheden zijn er door bv gebruik te maken van de restwarmte steenfabriek Spijk e.d.
   Dit zou een mooie combinatie zijn met de reeds aanwezige zonnepanelen op de diverse daken van de panden aan de Spijksedijk, en de restwarmte van de steenovens.
   Dit heeft zou verder geen landschappelijke aantasting zijn en heeft voldoende draagvlak bij burgers.
   Gemeente Zevenaar zet zich ook in voor restwarmte, we zijn betrokken bij het warmtecluster AVR, samen met de gemeenten Arnhem, Duiven, Westervoort en Rheden. Verder volgen en stimuleren we verschillende initiatieven van ondernemers, ook op het Gelderseiland waar warmte ook een aspect bij is.

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: ~~A / B~~ / C (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: RES 1.0

Naam en fractie: Marcel Lap, PvdA

Datum indienen: 9 mei 2021

Afdeling: …….. *(door organisatie in te vullen)*

Contactpersoon: …… *(door organisatie in te vullen)*

Inleiding/Aanleiding:
Een klein gedeelte van de gemeente Zevenaar is zoekgebied voor zon- en windenergie.

Vraag/Vragen:

1. Wat is de verwachting dat dit gebied met zon/windenergie bij gaat dragen aan het totale regionale bod van 1,63 Terrawattuur. (Duivense en Zevenaarse aandeel)
   De schatting is dat het zoekgebied ongeveer 0,156 Terrawattuur kan opleveren.

2. Om dit te bereiken wat zou dan in het gebied moeten worden ontwikkeld (Duivense en Zevenaarse deel)
   In de RES zijn zoekgebieden aangegeven. In deze gebieden moet nog onderzocht worden hoe zonneparken en/of windturbines ingepast kunnen worden. De inpassingsmogelijkheden, en daarbij ook de balans tussen zonneparken en windturbines (de exacte uitvoering), is van belang voor de uiteindelijke ‘opbrengst’ van een zoekgebied. Bovengenoemde opbrengst aan duurzame energie is een schatting en een richtlijn voor de RES.

Als het zoekgebied minder oplevert moeten andere zoekgebieden in principe meer leveren of nieuwe zoekgebieden / locaties toegevoegd worden.

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: ~~A / B~~ / C (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: RES AN 1.0

Naam en fractie: Marcel Lap, PvdA

Datum indienen: 11 mei 2021

Afdeling: …….. *(door organisatie in te vullen)*

Contactpersoon: …… *(door organisatie in te vullen)*

Inleiding/Aanleiding:

In de commissie Ruimte ligt het volgende voor: Raadsvoorstel en raadsbesluit vaststellen Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0. Het is ons opgevallen dat voorstel en besluit anders geformuleerd zijn. Dit in tegenstelling tot andere onderwerpen.

De Brief:
2. Raadsvoorstel Wij stellen u voor om:
   1. Kennis te nemen van de Regionale Energie Strategie 1.0 (RES-AN 1.0) Regio Arnhem Nijmegen;
   2. De RES-AN 1.0 vast te stellen met dien verstande dat:
   a. de gemeente zich vooralsnog zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling/uitwerking geeft aan het regionale zoekgebied;
   b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van Verkenningsgebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0.

Raadsbesluit:
   1. De Regionale energiestrategie Arnhem Nijmegen 1.0 vast te stellen met dien verstande dat
   a. de gemeente zich vooralsnog zal richten op 4 lopende projecten voor zonneparken en nog geen invulling geeft aan de invulling/uitwerking van het regionale zoekgebied;
   b. de gemeente niet kan instemmen met de aanduiding van de Verkenningsgebieden windturbines op het grondgebied van de gemeente Zevenaar ten behoeve van agenda RES-AN 2.0.

Vraag/Vragen:

1. Waarom wijkt het raadsvoorstel inhoudelijk af van het besluit. (Bij andere raadsvoorstellen bij de commissie ruimte is het voorstel en het besluit gelijk).
   Het voorstel is om de RES-AN, onder de genoemde voorwaarden, vast te stellen. In het voorstel staat eerst nog genoemd “kennis nemen van”. Dit is logisch en dient feitelijk niet onder raadsvoorstel genoemd te worden.

2. Lezen zij het goed dat de RES-AN 1.0 wordt vastgesteld onder de voorwaarden genoemd onder a en b.
   Dat is correct.

Worden de afzonderlijke raadsbesluiten nog besproken in een regionaal RES-overleg met de bestuurlijke vertegenwoordigers van de gemeenten en nemen zij nog een eindbesluit.
Neen. De besluiten van de individuele gemeenteraden worden verzameld door de RES-organisatie. Wanneer een overheidspartner zich niet kan scharen achter het bod RES-AN 1.0 zal deze toch aangeboden worden aan de NPRES en PBL, onder een aantekening dat de betreffende gemeente (deels) niet kan instemmen, met de opgaaf van reden. Dit wordt een aantekening bij de RES-AN 1.0.
De gemeenteraad kan ook geen wijzigingen op het document aanbrengen. Wel kan de gemeenteraad een voorbehoud maken op de besluitvorming. Dit geldt dan alleen voor de eigen gemeente. Hiervan wordt ook een aantekening gemaakt voor de NPRES en PBL.

Commissie Ruimte 2018-2022

Dossiernummer	2411
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 mei 2021
Agendapunt	7
Omschrijving	Z/20/355142 Jaarrekening 2020 en begroting 2022 Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Ruimte 2018-2022	**19 mei 2021**
Commissie Ruimte 2018-2022	26 mei 2021

Toelichting

T.b.v. de raadsvergadering van 2 juni 2021.

**

Raadsvoorstel

Onderwerp	Jaarrekening 2020 en begroting 2022 ODRA
Zaaknummer	Z/21/384973
Documentnummer	INT/21/1018815
Portefeuillehouder	C. Koers-de Graaf
Portefeuille	Milieu
Behandelend ambtenaar/afdeling	Oscar Peters / VTH
Telefoon	0316 595 240
E-mail	o.peters@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Vanuit de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) zijn op 15 april 2021 de jaarrekening 2020 en de begroting 2022 toegestuurd. Aan de deelnemende gemeenten wordt gevraagd om, indien gewenst, een zienswijze in te dienen over de begroting 2022.
In het jaar 2020, dat grotendeels in het teken stond van COVID-19, heeft de ODRA voor de gemeente Zevenaar in totaal 110% van de begroting 2020 uitgevoerd. De overschrijding heeft te maken met aanvullende opdrachten en bijbehorende financiering.
Het is daarnaast zorgelijk dat door niet opgenomen vakantie uren mogelijk verlofstuwmeren ontstaan. De ODRA zal hiervoor passende maatregelen moeten treffen.
Organisatiebreed heeft de ODRA het boekjaar 2020 met een positief saldo van € 169.700 . Daarnaast is er door onderbesteding bij de 'collectieve diensten' een batig saldo van € 94.100.
€ 157.000 van het positieve saldo zal worden aangewend om de uitgestelde opleidingskosten voor de Omgevingswet alsnog in 2021 te kunnen bekostigen. Het overige batige saldo € 106.800 zal worden gedoteerd aan een nieuw te vormen fonds. Bij de komende begrotingswijziging 2021 kan over de aanwending van dit budget desgewenst een zienswijze worden ingediend.

De ODRA presenteert een sluitende begroting. Complimenten zijn op zijn plaats voor de inspanningen die de ODRA heeft geleverd om bezuinigingen te realiseren en de kosten te reduceren.
De totale bijdrage van de gemeente Zevenaar in de begroting ODRA 2022 bedraagt € 715.000.
In vergelijking tot 2021 is de begroting voor de gemeente Zevenaar verlaagd met € 7.000.
De basistaken die de ODRA overeenkomstig de Gemeenschappelijke Regeling voor de gemeente Zevenaar uitvoert op het gebied van vergunningverlening en toezicht & handhaving Milieu zijn gebaseerd op de landelijke handhavingsstrategie en bedragen in de begroting 2022 ODRA € 619.300.
In vergelijking tot 2021 dalen de kosten van deze basistaken met € 12.700. Procentueel is dit een verlaging van € 2,1 % ten opzichte van 2021. Dit sluit aan bij een gewenste bezuiniging, zonder dat hierdoor de uitvoering van de basistaken van de ODRA in het gedrang komen. Ook de meerjarenbegroting van de ODRA laat een positief beeld zien. Dit saldo kan ingezet worden voor een nadere bezuiniging die door de gemeente Zevenaar aan de ODRA is gesteld.
Tegen het vormen en in stand houden van bestemmingsreserves in de begroting 2022 ODRA wordt een zienswijze ingediend.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor:

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2020 en een zienswijze in te dienen tegen de begroting 2022 van de ODRA.

3. Waarom naar de raad

In artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is opgenomen dat de raden van de deelnemende gemeenten bij het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst hun zienswijze over de begroting naar voren kunnen brengen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Wij willen u in de gelegenheid stellen om uw zienswijze te geven over de begroting om invloed te houden op de taken, te behalen doelstellingen en financiën van de ODRA.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

De begroting ODRA 2022 is sluitend en de bezuinigingen leiden tot een verlaging van de kosten

De kosten in de begroting 2022 worden door bezuinigingen voor de gemeente Zevenaar verlaagd, zonder dat dit gevolgen heeft voor de uitvoering van de basistaken van de ODRA.

Het positieve resultaat uit de meerjarenbegroting verder aanwenden voor een vermindering van de bijdrage aan de ODRA

Vanuit uw raad ligt een bestuurlijk besluit om ook in 2023 tot een vermindering van de bijdrage aan de ODRA te komen. Door verdere besparing op onder andere de kosten van de bedrijfsvoering laat de meerjarenbegroting van de ODRA een positief saldo zien.
Dit positieve resultaat uit de meerjarenbegroting dient ingezet te worden voor de gewenste kostenbesparing op de ODRA in 2023.

Het vormen en in stand houden van bestemmingsreserves is niet wenselijk

Overeenkomstig de Nota verbonden partijen Zevenaar 2019 dient geen verdere reservevorming plaats te vinden bij een gemeenschappelijke regeling en dienen positieve jaarresultaten terug te vloeien naar de deelnemende gemeenten.

Alternatieven

n.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Door middel van een brief maken wij kenbaar dat er een zienswijze tegen de begroting 2022 wordt ingediend. Evaluatie is niet van toepassing.

7. Klimaat en duurzaamheid

n.v.t.

8. Communicatie

Communicatie over de begroting 2022 ligt bij de ODRA.

9. Kosten, baten en dekking

De verlaging van de GR bijdrage aan de ODRA in 2022 betreft € 12.700,-. Deze kostenbesparing nemen wij op in de Kadernota 2022 -2025 van de gemeente Zevenaar.

10. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INK/21/1024219	Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2020 en begroting 2022 ODRA
2.	INK/21/1024221	Jaarrekening ODRA 2020
3.	INT/21/1024220	Begroting ODRA 2022
4.	INT/21/1019018	Dashboard verbonden partijen ODRA
5.	UIT/21/1018816	Brief met reactie op begroting ODRA 2022

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Jaarrekening 2020 en begroting 2022 ODRA
Zaaknummer	Z/21/384973
Documentnummer	INT/21/1018815

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;
- de raad op grond van de Gemeenschappelijke regeling ODRA een zienswijze mag indienen op de begroting van de ODRA;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar;

Gelet op artikel 35 Wet gemeenschappelijke regelingen en artikel 1 en 28 leden 1, 5 en 6 van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA;

besluit:

1. Kennis te nemen van de jaarrekening 2020 en een zienswijze in te dienen tegen de begroting 2022 van de ODRA.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 2 juni 2021.

De griffier	De burgemeester
W. van der Vlies	L.J.E.M. van Riswijk

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Aan de colleges van de deelnemende partners
van de Gemeenschappelijke Regeling ODRA

Datum	: 15 april 2021
Uw kenmerk	:
Ons kenmerk	: 20210415.03
Contactpersoon	: F. Mossink
Telefoonnummer	: (026) 377 1690

Onderwerp : Jaarstukken 2020,
Begroting 2022

Bijlagen: Jaarstukken 2020, begroting 2022, concept aanbiedingsbrieven

Geacht college,

Graag informeer ik u over het besluitvormingstraject van de jaarstukken 2020 en de begroting 2022.

De stukken zijn digitaal behandeld in het Algemeen Bestuur d.d. 15 april 2021 en worden op grond van de Wet gemeenschappelijke Regelingen, rechtstreeks naar de Raden en Staten gestuurd. Uw college kan zelf een bespreekvoorstel voor de Raad, c.q. Staten maken.

<u>Jaarstukken 2020</u>
Hierbij treft u de jaarstukken 2020 ter kennisgeving aan. De jaarstukken zijn voorzien van een goedkeurende verklaring van de accountant.

De concept jaarstukken zijn in de digitale vergadering van het Algemeen bestuur van 15 april 2021 vastgesteld.

De door het Algemeen Bestuur vastgestelde jaarstukken 2020 zal ODRA voor 15 juli 2021 aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties toezenden.

Uw Raad c.q. Staten kan (cf. artikel 29 van de gemeenschappelijke regeling) zienswijzen op de jaarrekening rechtstreeks bij de Minister van BZK indienen.

<u>Begroting 2022</u>
Met alle partners zijn concept werkprogramma's 2022 opgesteld. Deze vormen de basis voor de begroting 2022.

De begroting 2022 is in de digitale vergadering van het Algemeen Bestuur van 15 april 2021 besproken en goedgekeurd.

Uw Raad c.q. Staten kan/kunnen (cf. artikel 28 van de gemeenschappelijke regeling) zienswijzen indienen op de begroting bij ODRA. Deze zienswijze stuurt u aan het Dagelijks Bestuur van ODRA, die de begroting met de ingediende zienswijzen agendeert voor het Algemeen bestuur op 8 juli 2021, die de (aangepaste) begroting vaststelt.

Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9200 • 6800 HA Arnhem
Telefoon 026 - 3771600 • info@odra.nl

ODRA moet de vastgestelde begroting voor 1 augustus 2021 aan het ministerie van BZK sturen. ODRA zal de onderhavige, initiële begroting naar BZK sturen. Indien er in het AB naar aanleiding van zienswijzen tot een wijziging wordt besloten, zal de gewijzigde begroting 2022 in het najaar 2021 aan BZK worden verzonden.

Ik vertrouw erop u met deze brief voldoende geïnformeerd te hebben.
Hebt u desondanks vragen over de procedure neemt u dan contact op met Fred Mossink, controller van ODRA. Hij beantwoordt uw vragen graag.

Met vriendelijke groet,

Het dagelijks bestuur van de Omgevingsdienst regio Arnhem,

Namens deze:
De directeur van de Omgevingsdienst regio Arnhem,

Drs. R.M. Vlaander

i.a.a. de leden van het Algemeen Bestuur van de ODRA en de leden van het ambtelijk partneroverleg ODRA.

2020 IS EEN BIJZONDER JAAR, ONZE PRESTATIES OP EEN RIJ !

JAARREKENING 2020
OMGEVINGSDIENST
REGIO ARNHEM

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

1

INHOUD

KATERN 1

2020 een bijzonder jaar 04

Voorwoord Ruben Vlaander

Onze prestaties op een rij 06

. Klanten zijn tevreden
. Financieel resultaat
. Drie gemeenten en provincie
. Meer verbouwingen
. Milieuvergunningen
. Omgevingswet
. Resultaten programma Vergunningen

Naleefgedrag verbeteren 09

. Bouwtoezicht
. Niet gerealiseerd
. Terughoudend
. Ondersteuning BOA
. Vuurwerkverbod
. LHS als referentie
. 250 keer in actie
. 305 EML-controles
. Nieuw kamerverhuurbeleid
. Overlastpanden aangepakt
. Resultaten programma Toezicht

Adviseurs geluid, trillingen en emissies 012

. Meten en advies
. Meer juristen
. Minder verkeerslawaai
. Toezicht met drone
. Resultaten programma Advies

Focus op projecten en innovatie 014

. Omgevingswet
. Ondermijning
. Programma energie
. Collectieve diensten
. Resultaten programma Projecten

We werken samen in Gelderland 016

. Stelseltaken door de Gelderse Omgevingsdiensten
. Complexe handhaving door Omgevingsdienst Regio Arnhem
. Aandachtsbedrijven
. Samenwerken in ‘samen sterk’
. Resultaten en kosten van de Stelseltaken
.Complexe vergunningen

Werken aan een doelmatige bedrijfsvoering 019

. Grootste veranderingen
. Outputfinanciering
. Maandelijks rapporteren
. MT-dashboard
. Organisatieontwikkeling
. Sociaal beleid
. Lerende organisatie
. Bedrijfsgezondheid
. Duurzame inzetbaarheid
. Verzuim
. Ziekte en werkloosheid
. Overige HR cijfers. (inclusief arbo)
. Leeftijd medewerkers
. In-, door- en uitstroom
. VTH Kwaliteitscriteria
. Facilitaire diensten
. Governance
. Bestuur
. Managementteam
. Algemeen bestuur
. Regeling Besluit begroting verantwoording (BBV)

KATERN 2

Verantwoording en toelichting financiële cijfers 026

. Inleiding
. Grondslagen en uitgangspunten

Baten en lasten programma-indeling 028

. Drie klantcategorieën
. Toerekening kosten en baten in de programma begroting en realisatie
. Output (financiering) op hoofdlijnen
. Specificatie overhead
. Specificatie programma’s en projecten
. Financiering

Staat van baten en lasten categoriale indeling 033

. Begroting en Realisatie 2020 - categoriaal

Toelichting op de staat van baten en lasten 035

. Loonkosten intern en inhuur externe capaciteit
. Salariskosten
. Bijzonder inhuur
. Opleidingskosten
. Algemene personeelskosten + dotatie personeelsvoorziening
. Wet normering topinkomens (WNT)
. Huisvesting, ICT- en facilitaire kosten
. Thuiswerken
. ICT kosten
. Inhuur adviesdiensten
. Baten

Balans per 31 december 039

. Vaste activa
. Vlottende activa
. Vaste passiva
. Vlottende passiva

Financiële weerbaarheid en risico’s 045

. Weerstandsvermogen
. Risico’s
. Financiële kengetallen
. Financiering, treasury, bankieren

Bijlagen 048

Colofon

De Jaarrekening 2020 van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is een weerslag van onze collectieve prestaties en is geschreven door teamleiders, management, staf en communicatie (eindredactie).

De foto’s zijn van Karin Veenendaal (karinveenendaal.nl) en StudioBont (studio-bont.nl) heeft het jaarverslag vormgegeven.

We verspreiden ons jaarverslag naar onze partners, raadsleden en statenleden en publiceren dit verslag opodra.nl/overons Voor reacties of vragen communicatie@odra.nl.

1 VOORWOORD

2020 EEN BIJZONDER JAAR
Voorwoord Ruben Vlaander

Voor velen is 2020 een bijzonder jaar geweest. Een jaar met meerdere gezichten. In het eerste kwartaal overheersen het optimisme en de gunstige perspectieven voor het bedrijfsleven en de samenleving als geheel. Het tweede, derde en vierde kwartaal zijn totaal anders. In kwartaal één kan het niet op, zo lijkt het, in de daaropvolgende kwartalen steekt het Kabinet tientallen miljarden euro's in de economie. We leven het eerste kwartaal in een hoogconjunctuur, de rest van het jaar spreken we over crisis.

Tot medio maart is de dynamiek in economie en samenleving hoog. Dat merken wij bij ODRA bijvoorbeeld in het aantal vergunningaanvragen, in de regel een graadmeter voor de stand van de economie. De stikstofproblematiek tempert echter het bouwtempo. De uitspraak van de Raad van State dat we niet op de pof kunnen (PAS-regeling) leven, beïnvloedt het milieubeleid. De COVID-19 pandemie dringt de stikstofproblematiek enigszins naar achtergrond, maar de afdeling in het provinciehuis belast met dit dossier is drukker dan ooit. Stikstof vraagt om een oplossing, maar die oplossing is razend ingewikkeld en duur. Tijdens de eerste lockdown zien we nog een toename van klussen in en om het huis. Bij de milieustraten bijvoorbeeld, is het aanbod asbest uit de schuurtjes, kelders, tuinen en van de zolder groter. Met Omroep Gelderland geven we voorlichting over verantwoord omgaan met asbest. Ook het beroep dat op handhavers wordt gedaan is groot. De anderhalvemeter-maatregel handhaven in parken en openbare ruimtes is voor een aantal gemeenten bijna niet te doen. We springen bij en onze toezichthouders lopen samen met gemeentelijke Boa's in de parken en over de markt.

COVID-19 beheerst sinds maart niet alleen de economie en het openbare leven, maar ook achter de voordeur is de pandemie voelbaar. COVID-19 gooit het dagelijkse doen en laten van onze medewerkers zo goed als op slot: beperkt collegiaal contact, thuiswerken, de eigen kinderen les geven, minder fysieke controles en bij de jaarwisseling is er geen perspectief.

We hebben dit jaar met vallen en opstaan nieuwe manieren van werken uitgevonden. We beseffen hoe belangrijk goed functionerende ICT-systemen en hardware zijn om niet stil te vallen en onze taken 'gewoon' te kunnen uitvoeren. Uit de huisvestingsenquête wordt duidelijk dat ICT en thuiswerken extra aandacht vragen. We zullen, zo blijkt uit die enquête, in de toekomst minder kantoorruimte nodig hebben. Thuiswerken wordt normaal.

We erkennen de potentie van ICT voor onze reguliere taken, maar benutten nog onvoldoende de kansen van data-analyse voor de aanpak van ondermijning, ketensamenwerking en risicogericht toezicht en handhaving. We zien het belang van goede registratie en archivering en hebben geïnvesteerd in een nieuw zaaksysteem, OpenWave. Een systeem dat klantvriendelijker is, gegevens kan uitwisselen met andere diensten en op termijn kunnen onze klanten online meekijken. We zijn op weg om de informatiebehoefte van de ondernemer en burger beter te organiseren, en maken in 2020 de start van een nieuwe website.

Digitale ondersteuning (DSO) is onmisbaar als in 2022 de Omgevingswet van kracht wordt, maar kampt met kinderziektes en vertraging. COVID-19 stak een spaak in het wiel van de geplande voorbereiding en opleidingen van medewerkers. Dat de Omgevingswet een jaar is doorgeschoven geeft meer voorbereidingstijd. Het geeft ook politiek ruimte om nog eens na te denken over de Wet kwaliteitsborging en de bodemtaken die terug gaan naar de gemeenten. De impact van de wet voor onze organisatie is nog niet in zijn geheel te overzien. Hoe dan ook de voorbereidingen op de nieuwe wet en de nieuwe manier van werken, doet een beroep op onze professionele vaardigheden.

We hebben ondanks de beperkingen toch grote stappen gezet. De structuur van de organisatie is in maart 2020 aangepast, zodat meer tijd is voor 'ons menselijk kapitaal, de medewerkers'. Naast de aanpassingen in de structuur en indeling in nieuwe teams, hebben we aandacht gehad voor de internalisering van onze kernwaarden: samen, verantwoordelijk, vertrouwen, vakmanschap en 'het goede gesprek' geïntroduceerd met video en online bijeenkomsten. Thuiswerken, vergaderen en collega's ontmoeten via Teams en Zoom, trekt een zware wissel op de motivatie. Maar de spirit en de betrokkenheid van medewerkers bij de organisatie en de uitvoering onze taken hebben de wind in de rug. We hebben onze kijk op relatiebeheer geactualiseerd en in praktijk gebracht, de teamleiders zijn nu elk voor één van onze partners het aanspreekpunt.

Waar economie en samenleving een groot deel van het jaar op een laag pitje door draait, zien we dat de 'drugsindustrie' zich niet houdt aan het COVID-19 regime. Onze piketcollega's rukken bij nacht en ontij uit om steeds opnieuw geconfronteerd te worden met de brutaliteit van het dumpen van drugsafval. De kosten van opruimen en saneren komen voor rekening van de gemeenten. Geld dat gemeenten niet kunnen besteden aan andere nuttige zaken. We maken met onze partners werk van terugdringen van de invloed van de onderwereld in de bovenwereld. We werken samen met ketenpartners in projecten en starten de voorbereidingen voor het project Theseus (ondermijning op bedrijventerreinen).

'Samen Sterk' is de paraplu voor de intensivering van de samenwerking met ODRN (Nijmegen), provincie Gelderland en ODRA. We zijn uitgedaagd om in twee jaar tijd het toezicht en de handhaving voor provinciale bedrijven nog verder te verbeteren. De lat ligt hoog, het moet anders, het moet beter. In het programma 'Toezicht en Handhaving complexe provinciale bedrijven' werken van begin januari 2020 circa twintig toezichthouders van verschillende Omgevingsdiensten intensief samen en de beoogde resultaten zijn in dit eerste jaar gehaald. De projectmatige aanpak van de 'Aandachtsbedrijven' is eind 2020 gaan lopen.

Als uitvoeringsdienst worden we ook dagelijks geconfronteerd met de effecten van (Rijks)beleid, wet- en regelgeving en visie op handhaving. Onze mensen komen 'in het veld' de excessen tegen. We zitten aan tafel bij een ondernemer en zien daar enerzijds de onmogelijkheden van de wet- en regelgeving en anderzijds de mazen in de wet.
Wij komen in onze controles de soms dunne grenzen tegen tussen onder- en bovenwereld en dat is waardevolle informatie voor partners in de keten. Onze ervaring en deskundigheid kunnen we inzetten voor de ontwikkeling van beleid op lokaal, nationaal- en internationaal niveau. Met onze kennis kunnen beleidsmakers en wetgevers juist hun voordeel doen. En dat wordt gewaardeerd, blijkt uit het klanttevredenheidsonderzoek. Tachtig procent van onze klanten is tevreden.

We zijn nu nog vooral bekend van de 'klassieke' VTH-taken: vergunningverlening, toezicht en handhaving. En dat doen we goed en steeds beter. Het is onze ambitie om vooral op het punt van integrale aanpak van VTH beter te worden. Wat we concreet doen leggen we ieder jaar vast in werkprogramma's en prestatieafspraken met onze partners. De uitbraak van COVID-19 is niet te voorzien geweest. Dat betekent een aanzienlijk verschuiving in het overzicht van onze werkzaamheden.

In deze Jaarrekening nemen we u mee in de resultaten die we geboekt hebben en waar het nog beter kan.

WE HEBBEN ONDANKS DE BEPERKINGEN TOCH GROTE STAPPEN GEZET. DE STRUCTUUR VAN DE ORGANISATIE IS IN MAART AANGEPAST, ZODAT MEER TIJD IS VOOR 'ONS MENSELIJK KAPITAAL, DE MEDEWERKERS'.

Ruben Vlaander
Directeur Omgevingsdienst regio Arnhem

1 JAARVERSLAG 1

ONZE PRESTATIES OP EEN RIJ

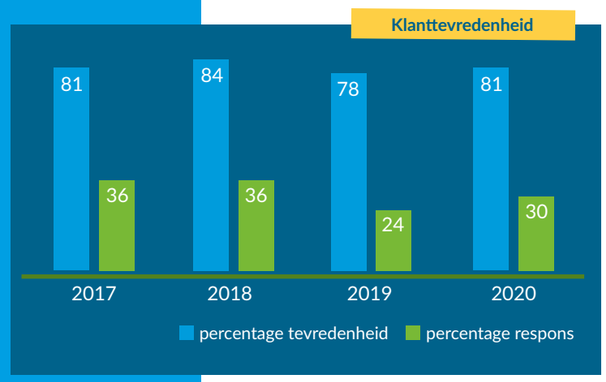
Met dit jaarverslag 2020 doen wij verslag over onze prestaties. We laten zien waar het goed ging, maar melden ook waar we de doelen niet gehaald hebben en wat op die punten onze ambities zijn. Ons jaarverslag is het sluitstuk van de Planning en Control-cyclus, die altijd start met een uitgangspuntennotitie (najaar 2018) en die we samen met onze partners vertalen naar het werkprogramma 2020.

Klanten zijn tevreden

We vinden het belangrijk om te weten hoe klanten ons werk waarderen. Om hier zicht op te krijgen voeren we maandelijks een online-onderzoek uit. Klanten kunnen aangeven hoe tevreden ze zijn over onze dienstverlening van vergunningverlening, controles en klachtbehandeling. In 2020 gaven gemiddeld meer dan 80% van alle ondervraagden aan tevreden of zelfs zeer tevreden te zijn over de dienstverlening van ODRA. De tevredenheid over de klachtbehandeling is een onderdeel hiervan, maar valt op door een lagere tevredenheidsscore. Positief hieraan is dat het percentage tevredenheid stijgt van 50% in 2019, naar 60% in 2020 (zie ook de prestaties van Toezicht). Sinds medio 2019 vragen we naast vergunningverlening de tevredenheid uit op de klachtbehandeling en controles. Dit verklaart de dip in 2019. Na diverse verbeteracties is de totale klant-tevredenheid weer op het gewenste niveau. Denk hierbij aan het intensiveren van contactmomenten, maar ook de (digitale)informatievoorziening.

Financieel resultaat

Een belangrijk doel voor ons en de partners betreft het financiële resultaat. ODRA heeft een begroting 2020 dat uitging van een negatief saldo van € 162.000. Dit betrof eenmalige kosten voor de opleidingen voor de omgevingswet.
Het resultaat is € 169.700 positief. Het begrote bedrag voor de omgevingswet opleidingen is nagenoeg niet gebruikt (door uitstel van de wet). Daarnaast hebben we met name op huisvesting en ICT kunnen besparen (deels door Corona), en minder uitgegeven dan begroot.

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Prestaties vergunningen

Drie gemeenten en provincie
Voor drie gemeenten (Arnhem, Lingewaard, Renkum) en de provincie Gelderland hebben we in 2020 ook de meldingen en vergunning-verlening afgehandeld die te maken hebben met de overige activiteiten van de Wabo. Denk aan adviezen op het gebied van constructie-techniek, welstandstoets en monumentenzorg. Bij planologische afwijkingen zoeken we altijd afstemming met de partner in kwestie.

We hebben voor Renkum, Lingewaard en provincie ook de bezwaar- en beroepsprocedures afgehandeld. Dat doen we volgens de geldende kwaliteitsstandaarden en binnen de wettelijke termijnen.

We ondersteunen inwoners en ondernemers professioneel en effectief bij de voorbereiding van (bouw)planontwikkeling, procedures en stappenplan en bij de beoordeling op juistheid en volledigheid.
We kijken ook mee als het gaat om een constructieve toets.

Meer verbouwingen

2020 is vanwege de COVID-19-maatregelen een bijzonder jaar en dat heeft een verrassend effect op vergunningverlening voor de bouw. We tellen een hoger aantal aanvragen voor verbouwingen door particulieren.

In december zien we, op de valreep en tegen de verwachting in, veel bouwaanvragen binnen komen. Dit is een effect van de invoering per 2021 van de *Bijna Energie Neutraal Gebouw-regeling*, de zogenoemde BENG-normen. De BENG-normen betekenen over het algemeen een verhoging van de kosten voor de aanvrager.

We hebben in 2020 alles bij elkaar circa 10% meer bouwvergunningen en sloopmeldingen afgehandeld dan andere jaren. Samen bijna 3.500. Het is ons nog niet gelukt om de afhandeling van bouwvergunningen af te handelen binnen de wettelijke termijn. Daarentegen is de klant-tevredenheid met 3% gestegen.

Milieuvergunningen

Wij beoordelen voor alle partners de milieuvergunningaanvragen en meldingen op juistheid en volledigheid en dat doen we binnen de wettelijke termijnen en zoveel mogelijk integraal door aansluiting te zoeken bij de disciplines van de partners. Het is een basistaak in het kader van de *Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo).*

Het is voor ons ieder jaar weer lastig om te sturen op milieu-gerelateerde activiteiten. Die zijn vraag-gestuurd en moeilijk te plannen. De COVID-19 pandemie heeft effect en dat zien we terug in ons werk. Minder bedrijfswijzigingen en minder nieuwe bedrijven betekent dat wij minder milieuvergunningen hebben afgehandeld. Dat geldt ook voor het aantal klachten. Vooral horeca gerelateerde klachten zijn fors minder vanwege de lockdown: minder controles en geluidsmetingen verricht.

Omgevingswet

De *Omgevingswet* mag dan een jaar zijn uitgesteld en waarschijnlijk 1 januari 2022 van kracht worden, we hebben in 2020 niet stil gezeten. We hebben geoefend met de wet door de pilot Viskwekerij Omgevingswet-proof uit te voeren. Met ondersteuning van het Rijk hebben we met veel verschillende partijen samengewerkt en de pilot succesvol afgerond.

Met de Omgevingswet wordt ook de *Wet kwaliteitsborging (Wkb)* van kracht. Deze wet heeft impact op ons werk. We zijn in samenwerking met Arnhem, Lingewaard en Renkum gestart met de voorbereidingen. We hebben over de gevolgen van de Wkb een opinieartikel geschreven voor Binnenlands Bestuur. In december hebben we een begin gemaakt met een officieel landelijk proefproject in samenwerking met private partijen (onder meer aannemers).

Resultaten programma vergunningen (regulier voor partners, OD's en derden (excl. PCH))

Programma vergunningen	Beoogd resultaat	Realisatie 2019	Doel 2020 (initiele begroting)	Realisatie 2020 aantal ↗ tov 2019
Productie	Tussen de 95%-105% van de werkprogramma's + aanvullende opdrachten is gerealiseerd (bouw en milieu samen)	110% product 108% diensten	3.997 producten 6.517 uren (diensten)	prod. 4.254 106% uren 10.515 161%
Actualiteit	Actualiteit omgevings-vergunningen milieu			
Kwaliteit	Medewerkers voldoen aan kwaliteitscriteria	92%	90%	95% ↗
Klant-tevredenheid	Klanten zijn (zeer) tevreden over de dienstverlening	82%	80%	85% ↗
Financiële realisatie	• kosten (x €1.000) • baten (x €1.000)	**Saldo € 172** € 4.488 € 4.659	**Saldo - € 53** € 4.076 € 4.129	**Saldo € 300** € 4.273 € 4.573

Toelichting op de resultaten van programma vergunningen

• **Productie:** De productie ligt gemiddeld 6% hoger dan begroot. Er is ten opzichte van 2019 vooral meer gerealiseerd op bouw-vergunningen (+9%) en sloopmeldingen (+15%). Ook de advisering en vooroverleg hierover is toegenomen met circa 60% meer uren aan diensten. Daarnaast is er een ruime verdubbeling van het aantal uren op de dienst 'besluit op bezwaar'.

• **Tijdigheid:** De tijdsdruk voor het realiseren van vergunningen was soms hoog. Er was vooral aan het einde van het jaar een enorme toename van aanvragen. We hebben de tijdigheid ten opzichte van vorig jaar niet kunnen verbeteren.

• **Kwaliteit:** De nieuwe VTH-kwaliteitscriteria (versie 2.2) zijn medio 2019 ingegaan. 95% van de vergunningverleners die getoetst zijn voldoen aan deze nieuwe norm.

• **Klanttevredenheid:** De klanttevredenheid op vergunningen is gestegen van 82% naar 85%, ruim boven de norm (norm wordt gehanteerd door het Gelders Stelsel). Klanten van de afdeling vergunningen zijn door ons actief benaderd om hun mening te geven over de dienstverlening. De tevreden klanten geven de snelheid, goede bereikbaarheid, prettige communicatie en deskundige informatieversteking als belangrijkste pluspunten weer. De respondenten die ontevreden zijn (15%) noemen hierbij als redenen de onduidelijke informatievoorziening (OLO) en onvrede over het niet verlenen van de aangevraagde vergunning.

• **Kosten en baten:** De kosten voor de programma's bestaan uit de personeelskosten verdeeld op basis van de verhouding geleverde producten/diensten én de toegerekende overhead. De baten betreffen de gerealiseerde werkprogramma's. De kosten en baten zijn in evenwicht en conform de begroting.

NALEEFGEDRAG VERBETEREN

Voor al onze partners voeren we het milieutoezicht bij bedrijven uit, houden we toezicht op asbestsaneringen en behandelen we overlastmeldingen van omwonenden. Toezicht en handhaving zijn in onze ogen cruciale schakels in de reguleringsketen. We vinden dat preventief toezicht op (bedrijfsmatige) activiteiten de kans verkleint op ongevallen, incidenten of zelfs rampen. Wij zetten ons in om het naleefgedrag van bedrijven te verbeteren. We toetsen de wettelijke voorschriften, zijn oplossings-gericht en bij een overtreding volgen we de sanctiestrategie. Het gaat ons om een gezonde en veilige leefomgeving.

Bouwtoezicht

Voor Arnhem, Lingewaard en Renkum voeren we het toezicht uit op bouwprojecten, monumenten en verbouwingen en behandelen we gerelateerde overlastmeldingen. In opdracht van de provincie Gelderland houden we toezicht op vuurwerkevenementen.

Niet gerealiseerd

De werkprogramma's toezicht en handhaving zijn in 2020 niet helemaal gerealiseerd. De COVID-19 pandemie is de belangrijkste verklaring voor dit achterblijven. Voor ons betekent afgelasten van evenementen, vuurwerkshows, optredens en gesloten horeca dat we minder op pad zijn geweest voor geluidsmetingen, controles op de vuurwerkevenementen en klachten over horeca.

Terughoudend

We zijn ook vanwege het risico op verspreiding van COVID-19 terughoudend geweest met het uitvoeren van fysieke inspecties. Fysieke controles hebben plaats gemaakt voor digitale controles. Wat het precies betekent voor de kwaliteit van ons werk, is niet één-twee-drie te zeggen. Zelfcontrole en telefonisch doornemen van checklisten en relevante documenten met bedrijven is anders dan rondlopen bij een bedrijf.

Ondersteuning BOA

In de eerste weken van de lockdown en verbod op samenscholing, hebben we Arnhem en Overbetuwe ondersteund door medewerkers toe te voegen aan de BOA-poule. Dat is zeer gewaardeerd. Onze medewerkers brengen senioriteit mee en kennen veel ondernemers. Verder hebben we tijdens 'de hamsterperiode' niet gehandhaafd op de laad- en lostijden bij supermarkten.

Vuurwerkverbod

Het vuurwerkverbod is door het Kabinet laat in het jaar ingesteld. Voor de uitwerking van een vergoeding voor handelaren, hebben wij informatie gedeeld met de landelijk Inspectie Leefomgeving en Transport over ons bekende vuurwerkhandelaren en –opslagen. We zijn proactief gaan controleren op carbidverkoop en hebben gespeurd op het internet en de illegale verkoop van carbid per direct stil gelegd.

LHS als referentie

De landelijke handhavingsstrategie (LHS) is voor ons een belangrijke referentie-document. De LHS verbindt het gedrag van de overtreder aan de impact van de overtreding. *'Ruimte geven waar dat kan, maar direct doorpakken als het nodig is'*, is het motto dat ons richting geeft in ons werk. Als overheid is gelijke monniken gelijke kappen vertrekpunt voor toezicht en handhaving. Dat wil zeggen dat de gelijke interpretatie van de LHS en samenwerking belangrijk zijn. We geven daar aandacht aan door periodiek casuïstiek te bespreken, ondersteuning van toezichthouders door bijzonder opsporingsambtenaren (boa's) en uitwisseling en training binnen het Gelders Stelsel.

In 2020 is extra aandacht besteed aan internaliseren van de LHS bij bouwtoezicht-houders. De investering heeft een positief effect gehad in de aanpak van niet-zichtbare overtredingen met schade voor het milieu. Bijvoorbeeld het ontdoen van afvalstoffen door dat aan te merken als bouwstof.

250 keer in actie

De ODRA piketdienst is 24 uur per dag, zeven dagen per week bereikbaar om direct actie te ondernemen bij situaties van acute overlast en calamiteiten. Dat doen we voor onze eigen regio en voor het werkgebied van de Omgevingsdienst Achterhoek (ODA). Bijna iedere dag in 2020 zijn medewerkers in actie geweest. In totaal 250 keer, onder meer na dumpen van drugsafval en asbestplaten, bij enkele grote branden en bij een plofkraak.

305 EML-controles

We zien toe op de verplichting (per 1 juli 2019) voor bedrijven om energiebesparende maatregelen te nemen. Bedrijven dienen zelf het initiatief te nemen om de digitale tool in te vullen. We constateren dat 309 bedrijven in de regio Arnhem een melding hebben ingediend. Dat is een matige score en dus blijft toezicht nodig. In 2020 zijn door onze toezichthouders in totaal 305 zogenoemde EML-controles uitgevoerd *(erkende maatregelen energiebesparing)*. Er is één handhavingsprocedure gestart.

Nieuw kamerverhuurbeleid

We werken intensief samen met de gemeente om het nieuwe kamerverhuurbeleid uit te voeren. De komende jaren (2021-2023) gaan wij alle kamerverhuurbedrijven met meer dan 4 wooneenheden controleren en het nieuwe klantenbeheer op orde brengen.
De COVID-19maatregelen hebben ons beperkt in het toezicht op kamerverhuur.

Overlastpanden aangepakt

Dit jaar zijn in samenwerking met Arnhem, brandweer en politie vanwege COVID-19 minder dan vorig jaar controles uitgevoerd op overlast gevende panden. Desondanks zijn toch een aantal panden gecontroleerd. Samenwerken als één overheid heeft meerwaarde. We delen actief de informatie die we tijdens controles tegenkomen met andere projecten, zoals Ondermijning en Kamerverhuur.

Resultaten programma Toezicht (regulier voor partners, OD's en derden (excl. PCH))

Programma toezicht & handhaving	Beoogd resultaat	Realisatie 2019	Doel 2020 (initiële begroting)	Realisatie 2020 aantal	Realisatie 2020 t.o.v. 2019
Productie	Tussen de 95%-105% van de werkprogramma's + aanvullende opdrachten gerealiseerd	119% product 104% diensten	9.253 producten 4.089 uren (diensten)	prod. 8.999 uren 5.357	97% 131%
Tijdigheid	% van de klachtmeldigen, die in behandeling genomen zijn binnen de gestelde normen <3 dagen	80%	80%	53%	↙
Kwaliteit	Mdw. voldoen aan VTH • % volledige naleving • % opgeheven overtredingen	90% 76% 80%	90% 60% 85%	95% 72% 81%	↗ ↙ ↗
Klant-tevredenheid	Klanten zijn (zeer) tevreden over de dienstverlening • controles • klachtafhandeling	77% 86% 51%	N.v.t.	77% 89% 60%	↗
Financiële realisatie	• kosten (x €1.000) • baten (x €1.000)	**Saldo € 823** € 7.254 € 8.077	**Nee** **Saldo - € 299** € 6.649 € 6.350	**Saldo € 956** € 6.888 € 7.844	

Toelichting op de resultaten van programma toezicht en handhaving

• **Productie:** In 2020 hebben we de begrote productie als totaal niet gerealiseerd. Ten opzichte van 2019 is het aantal klachten afgenomen. De spreiding van de klachten is niet gelijk verdeeld over de regio's bij een aantal specifieke (aandachts)bedrijven is het aantal onevenredig hoog. Het aantal controles is vanwege COVID-19 afgenomen. Het aantal diensten is minder geweest, met name 'specifieke expertise inbreng'. Daarnaast is een deel van de producten/dienst ondergebracht bij het programma complexe handhaving; dit is niet in de begroting verwerkt.

• **Tijdigheid:** Het percentage klachtmeldingen die in behandeling genomen zijn binnen de gestelde normen (<3 dagen) (uitgekomen op 53%) doet geen recht aan de werkelijkheid. Het zaaksysteem registreert de datum waarop de zaakbehandelaar de administratie verwerkt.
In de praktijk is het veelal zo dat er binnen de gestelde norm contact opgenomen wordt met de klager, de administratie wordt echter later gedaan. Dit is een aandachtspunt voor het proces. Tijdig contact leggen, maar ook tijdig administreren.

• **Kwaliteit:** De nieuwe VTH-kwaliteitscriteria (versie 2.2) zijn medio 2019 ingegaan. 95% van de toezichthouders die getoetst zijn voldoen aan deze nieuwe norm.

• **Klanttevredenheid:** 89% van de respondenten gaf aan (zeer) tevreden te zijn over de uitgevoerde controles. Ten opzichte van vorig jaar een stijging van 3%. De redenen die hiervoor gegeven worden zijn de professionaliteit van de controleur en het prettige persoonlijke contact. De respondenten die aangeven ontevreden te zijn (11%) noemen hierbij als redenen de afwezigheid van persoonlijk contact en het gemis van persoonlijke communicatie na een controle waarbij de toezichthouder 'op zicht' heeft gecontroleerd.

• **Tevredenheid klachtafhandeling:** 60% van de respondenten geeft aan tevreden of zeer tevreden te zijn over de dienstverlening van ODRA. De reden die hiervoor gegeven wordt is de snelheid waarmee de klacht is opgepakt en dat de klacht is opgelost. De respondenten die aangeven ontevreden te zijn (40%) noemen hierbij als voornaamste reden dat de klacht nog bestaat ondanks genomen acties om het op te lossen. Vergeleken met andere OD's in het stelsel die ook de klanttevredenheid meten rondom klachtmeldingen, scoort de ODRA niet afwijkend.

• **Klanttevredenheid op juridische producten:** Er wordt hiervoor geen uitvraag gedaan middels een enquête. In plaats daarvan vindt regelmatig afstemming met de diverse partners plaats.

• **Kosten en baten:** De kosten zijn iets lager en de baten iets hoger dan begroot. Samen grotendeels in evenwicht.

ADVISEURS GELUID, TRILLINGEN EN EMISSIES

ODRA beschikt over de expertise om partners en andere opdrachtgevers gericht en gedegen te adviseren over geluid, trillingen, licht, emissies (lucht), luchtkwaliteit, bodem, duurzaamheid en externe veiligheid.
We geven omgevingsadviezen en dat doen we veelal op basis van concrete vragen (vraag-gestuurd en maatwerk) van onze partners.
We adviseren ook op projectbasis, zoals emissiemetingen bij bedrijven met een zware milieubelasting.

Meten en advies

Meten is weten en dat geldt zeker wanneer de kwaliteit van de leefomgeving in het geding is. We hebben geaccrediteerde experts in dienst, die in een adviesrol betrokken zijn bij vergunningverlening, toezicht en handhaving. Zij werken voor de eigen ODRA-teams, voor derden en werken ook samen met andere omgevings-diensten. Zo heeft Milieudienst Rijnmond (DCMR) de ODRA lichtexperts ingezet voor de advisering over het Feyenoord stadion in Rotterdam.

De provincie Gelderland is vaak opdrachtgever en zet onze deskundigen in voor luchtkwaliteitsmetingen en voor objectiveren van geurhinder in Renkum bijvoorbeeld, door het plaatsen van 10 e-noses (electronische geurmeters).

Voor het meten van roet is nieuwe apparatuur aangeschaft die op twee plekken binnen Gelderland operationeel is. Ook hier zien we dat de COVID-19 maatregelen tot gevolg hebben dat de vraag naar adviezen kleiner is en dat minder controles zijn uitgevoerd. De ambitie om voor gemeentelijke complexe bedrijven metingen uit te gaan voeren is vanwege de kosten niet gerealiseerd.

Meer juristen

We geven leiding aan twee provinciale programma's, *Toezicht en handhaving complexe provinciale bedrijven* en *Aandachtsbedrijven*, waar afgelopen jaar extra juridische capaciteit voor is aangetrokken. De eerste stappen naar verbetering van de kwaliteit van onze juridische diensten zijn gezet door meer en betere afstemming, frequenter contact en korte communicatielijnen met onze partners. De feedback van onze partners is waardevol voor ons en leidt tot verbetering van ons werk.

Minder verkeerslawaai

In 2020 hebben we uitvoering gegeven aan een aantal geluidsaneringsprojecten in Arnhem: Velperweg, Huissensestraat, Apeldoornseweg en Trans. Met subsidie van Bureau Sanering Verkeerslawaai (BSV) is ook de geluidsoverlast van weg- en railverkeer verminderd. Denk aan bron-, gevel- en/of schermmaatregelen, saneringsprogramma's voor wijken in Arnhem, advies over EU- geluidskaarten, actieplannen van gemeente Arnhem en beoordeling van maatregelen uit het Meerjarenplan geluidsanering (MJPG) voor weg en rail.

Toezicht met drone

Sinds eind van het jaar kunnen we met een drone toezicht houden vanuit de lucht. Een aantal toezichthouders is opgeleid en mag vliegen met een drone, maar omdat wetgeving verandert (vanaf 31 december 2020 vervalt de Nederlandse wetgeving en is de Europese wetgeving van kracht geworden), kunnen we de drone pas in 2021 actief inzetten. Ondertussen is gewerkt aan een set privacy richtlijnen.

De drone is onder meer geschikt voor toezicht bij grondverzet, in kaart brengen van groene daken, volumebepalingen bij afvalverwerkende inrichtingen en het uitvoeren van milieu-emissiemetingen. We maken gebruik van de ervaringen van de Omgevings-dienst Groningen en de werkgroep 'Dronetoezicht door Omgevingsdiensten'.

Resultaten programma advies (regulier voor partners, OD's en derden (excl. PCH))

Programma advies	Beoogd resultaat	Realisatie 2019	Doel 2020 (initiële begroting)	Realisatie 2020 aantal t.o.v. 2019 ↗
Productie	90% uren is geleverd	95% uren ☺	18.714 uren ☺ (diensten)	uren 15.813 ☺😐 139%
Kwaliteit	Medewerkers voldoen aan kwaliteitscriteria	91% ☺ geaccrediteerd	90% Accreditatie	100% ☺ geaccrediteerd ↗
Klant-tevredenheid	Klanten zijn (zeer) tevreden over de dienstverlening	N.v.t.	80%	N.v.t.
Financiële realisatie	• kosten (x €1.000) • baten (x €1.000)	☺ **Saldo -€ 937** € 2.985 € 2.048	☹ **Nee** **Saldo -€ 101** € 1.804 € 1.703	☺ **Saldo € 226** € 1.228 € 1.455

Toelichting op de resultaten van programma advies

• **Productie:** Onze adviesproducten zijn (sterk) vraaggestuurd van aard én in de regel maatwerk, waarbij sprake is van grote(re) aantallen met een grote spreiding in de urenbesteding. Daardoor zijn deze moeilijk te begroten. De realisatie is lager, omdat een deel van de meetadviezen zijn ondergebracht in het programma complexe handhaving. Ze waren wel begroot onder advies.

• **Kwaliteit:** Wederom is de meetdienst volledig geaccrediteerd. 100% van de betreffende medewerkers die getoetst zijn voldoen aan de kwaliteitscriteria VTH 2.2

• **Klanttevredenheid:** Wordt niet specifiek gemeten.

• **Kosten en baten:** De kosten zijn lager dan begroot; heeft te maken met de overheveling naar programma complex, die niet in de begroting zijn verwerkt. Het saldo is in evenwicht.

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Omgevingsdienst Regio Arnhem

FOCUS OP PROJECTEN EN INNOVATIE

In maart hebben we de structuur van de werkorganisatie vernieuwd. We werken nu met zes teams van circa 20-25 medewerkers, een kleine staf en een bureau Bedrijfsvoering. Het zevende team is Programma's Projecten en Innovatie (PPI). De voor ons belangrijke strategische projecten zijn ondergebracht bij het team PPI.

Omgevingswet

We hebben afgelopen jaar het programmaplan Omgevingswet herzien. Daarvoor waren meerdere aanleidingen: uitstel van de invoeringsdatum, groeiend belang van uniforme afspraken met partners, de impact omgevingsdiensten, onderliggende projecten en beoogde resultaten moesten opnieuw worden geformuleerd na de vier pilots.

De invoering van de Omgevingswet, naar aller waarschijnlijkheid in 2022, heeft grote impact op het werk van gemeenten, provincie en omgevingsdiensten. We hebben ter voorbereiding op de invoering een projectorganisatie ingericht. De voorbereiding is eind 2018 gestart. Er zijn standaarddocumenten en formats ontwikkeld en een routering DSO (digitale ondersteuning Omgevingswet) voor partners en de werkprocessen voor partners is beschreven.

We leveren een bijdrage aan de Taskforce van de Gelderse Omgevingsdiensten met op verschillende onderdelen de inzet van medewerkers voor werk- en expertgroepen en een opleidingscoördinator voor het Gelderse samenwerking. We denken op tal van fronten mee, proberen in de regio op een en dezelfde manier te gaan werken en hebben in vier pilots (bruidsschat gemeente Arnhem, bruidsschat gemeente Zevenaar, Viskwekerij, handhaving provincie Gelderland) ervaring opgedaan.

De Omgevingswet vraagt van ons om na te denken over nieuwe functieprofielen. Daar zijn stappen ingezet.

Ondermijning

Ondermijning en de dunne grens tussen onder- en bovenwereld, is voor ons en onze partners en belangrijk onderwerp. We hebben het thema ondergebracht in een project en willen daarmee bereiken dat we aan de voorkant proactief mee gaan denken over hoe we adequaat kunnen inspelen op signalen uit de praktijk. Dat doen we onder meer door het maken van analyses, gerichte controles en intensiever samenwerken met ketenpartners. Verder heeft ODRA een grote rol in het project Stuwdam dat eind 2020 is gestart.

Programma energie

Samen met onze partners hebben we met behulp van toezicht en handhaving een grote bijdrage geleverd aan energiebesparing en de doelstellingen uit het Gelders Energieakkoord. 305 bedrijven zijn bezocht met energiecontroles en vanuit regulier toezicht zijn ongeveer 1100 en bedrijven geïnformeerd over energiebesparing. Ook via stimuleringstrajecten werden bedrijven bereikt en ondersteund bij het uitvoeren van maatregelen. De pilot heeft laten zien dat samenwerking met het betreffende bedrijf kan leiden tot meer energiebesparing dan het wettelijk minimum. De verbreding van het programma energiebesparing naar vergunning plichtige bedrijven is goed in gang gezet en zal het komende jaar verder worden ontwikkeld en opgeschaald. Belangrijkste aandachtspunt blijft om inzicht te krijgen in de energiegegevens van bedrijven en om bedrijven in kaart te brengen die nog niet in ons zaaksysteem staan.

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Collectieve diensten

Wij voeren voor alle partners en een aantal collega omgevingsdiensten collectieve diensten uit. Voorheen heette deze activiteiten 'abonnementen'. De collectieve diensten zijn piket, strafrecht, gegevensbeheer, ketensamenwerking en klantendesk (bouw en milieu). Deze diensten worden bekostigd door alle partners op basis van fixed price.

In de bijlage van katern 2 is een overzicht opgenomen van de kosten van de collectieve diensten.

Toelichting op de resultaten van programma Projecten

• **Productie:** De realisatie van diensten is fors achtergebleven op de begroting. Grotendeels gerelateerd aan COVID-19, maar ook bijvoorbeeld door het uitstel van de verlenging A15. Ook is een deel van de producten overgeheveld naar het programma complexe handhaving.

• **Kwaliteit:** De werkzaamheden van projectleiders en ondersteunende projectmedewerkers worden niet benoemd in de VTH kwaliteitscriteria 2.2, dus ze zijn niet getoetst. Medewerkers die participeren (vanuit bijvoorbeeld toezicht of advies) hebben hun eigen specifieke criteria geënt op de functie.

• **Klanttevredenheid:** Wordt niet specifiek gemeten op projecten

• **Kosten en baten:** De kosten in dit programma betreffen alleen de kosten van de projecten. Deze zijn in katern 2 nader gespecificeerd.

Programma projecten	Beoogd resultaat	Realisatie 2019	Doel 2020 (initiële begroting)	Realisatie 2020 aantal t.o.v. 2019 ↗
Productie	90% van het aantal begrote producten én 90% uren is geleverd	95% product 70% diensten	44 producten 13.225 uren (diensten)	producten 0 uren 5.503 ↙
Juridische kwaliteit	% bezwaren en beroepen die ongegrond zijn verklaard, danwel	was er niet in	90%	
Klant tevredenheid	Klanten zijn (zeer) tevreden over de dienstverlening		N.v.t.	N.v.t.
Financiële realisatie	• kosten (x € 1.000) • baten (x € 1.000)	**Saldo - € 109** € 2.749 € 2.640	**Saldo - € 23** € 3.026 € 3.003	**Saldo - € 312** € 2.465 € 2.153

WE WERKEN SAMEN IN GELDERLAND

In Gelderland zijn sinds 2013 zeven autonome omgevingsdiensten actief. We werken als ODRA met de zes collega omgevingsdiensten samen waar het nuttig, effectief en efficiënt is. Deze afspraken gaan door het leven als 'de stelseltaken'. Wij nemen de stelseltaak *handhaving en toezicht provinciale complexe bedrijven* voor onze rekening. Daarnaast voeren we als collectieve dienst het Diepgaand administratief toezicht (DAT) en het Landelijk meldpunt afval (LMA) uit.

WE WERKEN ALS ODRA MET DE ZES COLLEGA OMGEVINGSDIENSTEN SAMEN WAAR HET NUTTIG, EFFECTIEF EN EFFICIËNT IS.

STELSELTAKEN DOOR DE GELDERSE OMGEVINGSDIENSTEN

BOA en BSBm door Omgevingsdienst Noord-Veluwe (ODNV, Harderwijk)

- Door project 'de basis op orde' is brede impuls gegeven aan toepassing van de landelijke handhavingsstrategie en gewenste samenwerking en kennisdeling met ketenpartners;
- Voor boa's zijn profielen vastgesteld en uitrusting/faciliteiten bepaald;
- Toename van de inzet van het strafrechtinstrument 'de Bestuurlijke strafbeschikking'.

Stelseltaken	Saldo realisatie 2019	Realisatie 2020 Kosten	Baten	Begroot 2020
I-Go	43,5	63,1		37,8
Kennis en portaal	103,8	111,5		104,2
Ketenhandhaving	91,9	101,4		93,3
Kwaliteit en coördinatie	26,7	17,0		27,7
Personeel en organisatie	21,4	19,9		23,9
BSBm	10,5	13,2		10,8
Complexe vergunningen	2,4	15,4	15,4	
Overig	12,3	13,7		31,1
Kosten vanuit OD's	**312,5**	**355,2**	**15,4**	**328,9**
Stelseltaken ODRA				
Complexe handhaving	162,7	2.854,6	**3.141,9**	**3.072,5**
Progr. aandachtsbedrijven/ samen sterk	-	61,8	61,8	
Opbrengsten (kosten minus baten)		**3.271,6**	**3.219,2**	

Toelichting:
De stelseltaken worden door de betreffende verantwoordelijke omgevingsdienst bij ODRA in rekening gebracht.

Portaal, Kennis en Communicatie door Omgevingsdienst Veluwe IJssel (OVIJ, Apeldoorn)

- Bouw interactieve websites voor de afzonderlijke OD's en GO. Dit faciliteert informatie- en kennisuitwisseling;
- Het GO! Magazine verbindt de omgevingsdiensten en wordt doorontwikkeld;
- Aanbesteding en organisatie opleidingen Omgevingswet;
- Vroege afstemming over werkwijzen rondom complexe bestuurs- en strafrechtelijke dossiers;
- GOO: Oprichten van bestuurlijk stuurgroep met daarin Gelderse Burgemeesters en wethouders; Bodemspecialisten wisselen kennis uit in themagroepen over onder andere bodemwet- en regelgeving, Omgevingswet en ondergrond;
- Uitvoeren visie Gelders stelsel: in netwerkstructuur werken we krachtig samen op de inhoud.

Ketentoezicht door Omgevingsdienst Rivierenland (ODR, Tiel)

- Ontwikkeling handelingskader met politie en omgevingsdiensten bij het aantreffen van een drugslab of drugsafval;
- Meewerken aan het landelijk Dreigingsbeeld Milieucriminaliteit 2021.
- Bestuurlijk & Juridisch door Omgevingsdienst Achterhoek (ODA, Hengelo)
- De mandaatregeling voor AB/DB/voorzitters aan directeuren geactualiseerd.
- Voorbereiding en omzetting mandaten onder de Omgevingswet.

Kwaliteit door Omgevingsdienst de Vallei (ODdV, Ede)

- Nieuwe visie op samenwerking op het gebied van kwaliteit ontwikkeld;
- Samenwerking gericht op kwaliteitsverbetering;
- Proces voor borging van de robuustheid in kaart gebracht;
- Inzicht in verbetermogelijkheden en kansen voor samenwerking.

I-GO door Omgevingsdienst de Vallei (ODdV, Ede)

- In 2020 een aantal slimme innovaties op het gebied van informatie gestuurd werken ondersteund;
- Bestaande voorzieningen beheerd en verbeterd;
- Realisatie nieuwe voorzieningen: nieuw gegevensmodel (Kern-registratie), technische aansluiting op het landelijke Register Externe Veiligheid, Informatie gestuurd Toezichtmodel veehouderijen;
- Voorbereiden aansluiting van de afdeling VVHH van de provincie Gelderland op I-GO.

Resultaten programma Stelseltaken en Complexe handhaving

Programma Complex Stelseltaken	Beoogd resultaat	Realisatie 2019	Doel 2020 (geactualiseerde begroting)	Realisatie 2020 aantal PCH t.o.v. 2019 ↗
Productie PCH	90% van het aantal begrote producten én 90% uren is geleverd	Voor PCH geldt geen output-financiering	2.805 producten 32.869 uren (diensten)	prod. 2.833 N.v.t. uren 32.995 N.v.t. 61 overige uren
Kwaliteit en tevredenheid	Afgesproken in projectplan met provincie			
Financiële realisatie	• kosten (x € 1.000) • baten (x € 1.000)	**Saldo € 44** € 83 € 127	Nee **Saldo - € 209** € 3.019 € 3.228	**Saldo - € 1.001** € 4.133 € 3.132

HRM door Omgevingsdienst Achterhoek (ODA, Hengelo)

- Corona maatregelen: Er is kennis gedeeld op het gebied van veilig en gezond thuiswerken;
- Op 1 januari 2021 treedt een nieuwe cao SGO in werking. Met alle thema's is ingestemd: (harmonisatie van Verlof en Vitaliteit, Bovenwettelijke sociale zekerheid, Toelagen, Salarisontwikkeling).

Complexe vergunningverlening door Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN, Nijmegen)

- Verbetering werkprocessen rond complexe bedrijven: meer uniformiteit. ODRN en ODRA hebben in 2020 eerste stappen gezet voor gezamenlijk gedragen programma;
- Landelijke samenwerking tussen de BRZO-diensten onderling en de BRZO teams verder geprofessionaliseerd.

Complexe handhaving door Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA, Arnhem)

In 2020 voerde ODRA als coördinerende OD complexe handhaving binnen het Gelders Stelsel uit. In 2020 voerde ODRA net als eerdere jaren toezicht uit bij complexe bedrijven bij drie omgevingsdiensten in De Vallei, Noord-Veluwe en de regio Veluwe IJssel. Per 1 januari 2020 is het programma complexe handhaving gestart. Hiermee is ODRA verantwoordelijk geworden voor het toezicht en handhaving bij alle complexe bedrijven in Gelderland, waarvoor de provincie het bevoegde gezag is. Enkele bedrijven zijn aangemerkt als aandachts-bedrijf en kennen een intensievere aanpak onder een projectleider.

Milieuvergunningverlening ODRN	Totaal	Aantal '20	Aantal '19
Arnhem	3,9	1	1
Lingewaard	2,9	1	3
Overbetuwe	7,3	1	4
Renkum	0,0		1
Zevenaar	1,2	1	2
	15,4	**4**	**10**

Toelichting:
ODRN heeft als taak de vergunningen voor de complexe bedrijven in Gelderland te verzorgen. Daaronder de complexe gemeentelijke bedrijven van de ODRA. In 2020 waren het er minder dan in 2019. De kosten voor de partners waren dan ook lager dan begroot.

Het programmatisch toezicht heeft betrekking op zowel milieu als op bouw/ruimtelijke ordening in de gebruiksfase. Het programma heeft tot doel om de kwaliteit van de uitvoering en de informatie te verbeteren. Dit is belangrijk met het oog op optimale bescherming van de leefomgeving en een effectieve inzet van het toezicht.
Deze aanpak heeft geresulteerd in:

- Het realiseren van het programmaplan toezicht en handhaving provinciale complexe bedrijven 2020;
- Een medewerkerspool met toezichthouders van de Gelderse Omgevingsdiensten;
- Aangepaste werkwijzen (uniform, gericht op creëren level-playing-field);
- Het structureel toepassen van de landelijke handhavingsstrategie;
- Het starten van een brancheaanpak voor alle provinciale complexe bedrijven;
- Door coördinatie en opvolging van diepgaand administratieve onderzoeken (DAT) en ketentoezicht bij afvalbedrijven beter zicht op opvolging constateringen;
- Een ingerichte 'governance', met kortere lijnen tussen opdrachtgever en uitvoerende omgevingsdiensten;
- Een programmaplan complexe handhaving 2021.

Aandachtsbedrijven

Een kleine 20 van de ruim 200 complexe bedrijven in Gelderland is aangemerkt als aandachtsbedrijf. We zijn sinds medio 2020 verantwoordelijk voor toezicht en handhaving op deze groep provinciale bedrijven. Deze bedrijven worden projectmatig aangepakt. Voor elk bedrijf is een projectleider benoemd en een projectteam samengesteld. Het programma heeft tot doel om de kwaliteit van de uitvoering en de informatie te verbeteren. Dat doen we met het oog op optimale bescherming van de leefomgeving en een effectieve inzet van het toezicht.

Samenwerking in 'samen sterk'

Daarnaast is in 2020 in opdracht van de provincie Gelderland gestart met een verbetertraject met ODRN. Door de samenwerking tussen vergunningverlening en toezicht en handhaving te versterken wordt de kwaliteit van de uitvoering verbeterd. De resultaten zijn bereikt door nauwe samenwerking tussen provincie Gelderland, de Gelderse Omgevingsdiensten en de betrokken.

WERKEN AAN EEN DOEL-MATIGE BEDRIJFSVOERING

Van de organisatie is in 2019 een analyse gemaakt. Die heeft onder meer aan het licht gebracht dat de bedrijfsvoering beter kan. Daar is aan gewerkt in 2020. Er zijn door ons flinke stappen gezet op weg naar een transparante, eenvoudige en doelmatige bedrijfsvoering, die het primaire VTH-proces optimaal ondersteunt. De bedrijfsvoering en inrichting van de administratieve organisatie zijn gebaseerd op de uitgangs-punten voor de bekostiging conform Gemeenschappelijke Regeling.

Grootste veranderingen

- OpenWave is een ICT pakket dat de registratie van vergunningen, toezicht en handhaving vastlegt. We werken daarin samen met meer omgevingsdiensten.
- Na een archiveringsscan is afgesproken dat wij voor onze partners DIV-taken (beheer van documenten) gaan uitvoeren. In 2021 rollen we dit uit.
- In 2020 hebben we een eigen ERP-systeem ingevoerd (SAP by design voor financiën, tijdschrijven, HRM, salarissen, inkoop). In 2021 pakken we business intelligence-tool op.
- Waar we diensten afnemen van De Connectie (servicebureau gemeente Arnhem, Rheden en Renkum), hebben we deze tegen het licht gehouden en hebben we de dienstverlening beter gestroomlijnd. Per saldo verwachten we dat de kosten van huisvesting en (facilitaire) ondersteuning kunnen worden verkleind.
- We hebben eind 2020 tien eigen bedrijfsauto's: vier personenauto's en vijf speciaal ingerichte bussen (meten en advies, piket) in gebruik.
- Met zeven omgevingsdiensten werken we samen aan arbeidsmarktcommunicatie.
- De laatste hier te noemen grote verandering is de start van de output-financiering. Dit heeft veel impact gehad op de administratieve inrichting. We evalueren dit medio 2021. Outputfinanciering en outputsturing horen bij elkaar. Wij sturen op output en outcome.

Outputfinanciering

Met ons bestuur hebben we in het voorjaar 2019 een nieuwe verdeelsleutel voor de collectieve diensten afgesproken. Een compromis waarbij zowel inwoneraantal van de deelnemende gemeenten als stemverhouding in de Gemeenschappelijke Regeling (GR) meetellen. Er is afgesproken dat deze sleutel de komende jaren geldt voor alle collectieve diensten. We zijn in lijn met deze afspraken aan het werk gegaan en per 1 januari 2020 hebben we een beheerste vorm van outputfinanciering ingevoerd.

We kennen nu drie stromen in de bekostiging:

- Producten - op basis van vaste kostprijs
- Diensten – op basis van nacalculatiebasis
- Collectieve diensten - op basis van fixed price (met verdeelsleutel)

Maandelijks rapporteren

We zijn in 2020 doorgegaan met in 2018 in gezette lijn van maandelijkse partner-rapportages. Deze rapportages worden met elke partner afzonderlijk doorgesproken. De maandrapportage is het belangrijkste instrument voor (bij)sturing. Ook voor de interne bedrijfsvoering, met name voor productiemonitoring en verbetering van tijdschrijven, werkt de maandelijkse monitoring adequaat.

MT-dashboard

Het managementteam stuurt de bedrijfsvoering aan de hand van een maandelijks dashboard. Het MT-dashboard is gebaseerd op de balanced score card en wordt eveneens gebruikt voor periodieke rapportages aan het Dagelijks bestuur en Algemeen bestuur. Met het dashboard wordt inzicht gegeven in de risico's waarmee er ook gestuurd kan worden op langere termijn. Daarnaast bevat het dashboard inzicht in de productie en urenbestedingen (voortgang op de werkprogramma's), financiën, bezetting, KPI's, verzuim en speerpunten.

Organisatieontwikkeling

De organisatieontwikkeling is voortvarend doorgezet en veel veranderingen zijn per 1 maart 2020 ingevoerd. Er zijn zes teams voor het primaire proces (VTH), een team Programma's projecten en innovatie (PPI), een staf en een bureau bedrijfsvoering.

Naast een nieuwe structuur is de focus gelegd op de zachte kanten van de organisatie: de vier kernwaarden (samen, verantwoordelijk, vertrouwen en vakmanschap), de cultuur en het people-management. Geplande fysieke bijeenkomsten met medewerkers over deze thema's, hebben we omgezet naar online sessies. Sinds de zomer van 2020 adviseert een klankbordgroep van medewerkers uit alle geledingen gevraagd en ongevraagd over de organisatieontwikkeling.

Sociaal beleid

We willen een goede werkgever zijn om medewerkers in staat te stellen zich optimaal te ontwikkelen en te ontplooien en dat is een continu proces van aanpassen aan de dynamiek op de arbeidsmarkt en de vraag van de partners naar expertises en kwaliteitsverbetering. Daar is in 2020 veel aandacht voor geweest. Professionaliseren en ontwikkelen, flexibiliteit en samenwerken zijn voor alle medewerkers, naast duurzame inzetbaarheid, vereiste competenties en randvoorwaarden.

Lerende organisatie

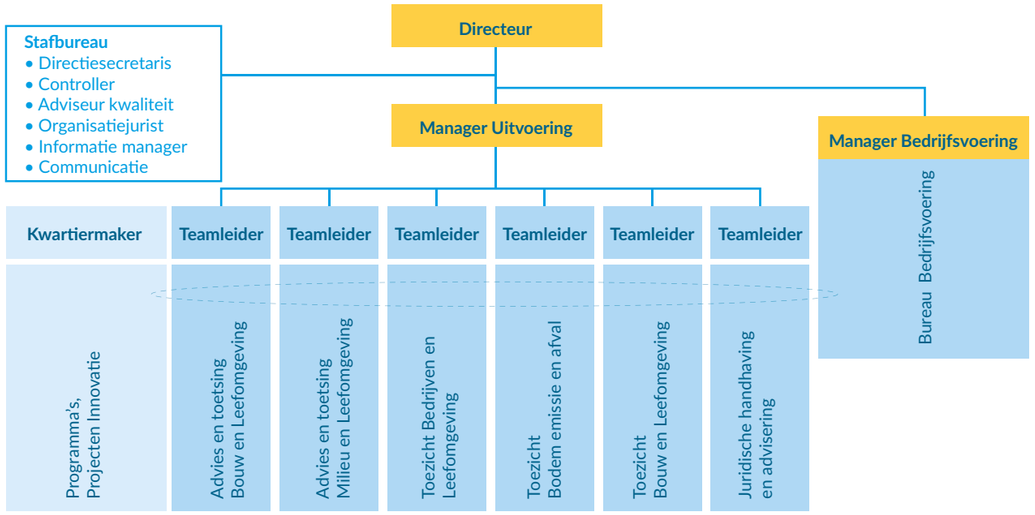
In 2020 zijn stappen gezet in de transitie naar een lerende organisatie. De vier kernwaarden (verantwoordelijkheid, vakmanschap, samen, vertrouwen) geven richting aan ons handelen. Wij stellen de klant staat centraal, leveren kwalitatief hoogwaardige producten en diensten, onze medewerkers zijn taakvolwassen (dé professional) en werken met plezier. Daar past een nieuwe gesprekscyclus bij. Het najaar 2020 is 'het goede gesprek' geïntroduceerd met de nadruk op ontwikkeling in plaats van beoordeling. Medewerkers nemen zelf regie over eigen ontwikkeling.

Bedrijfsgezondheid

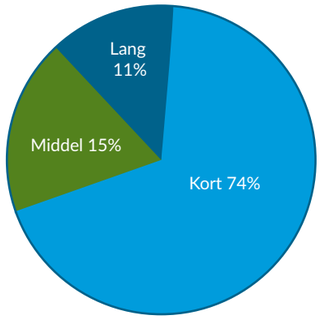
IZA-bedrijfszorg biedt in 2020 medewerkers en leidinggevenden tweedelijnszorg, zoals psycholoog en fysiotherapeut en sinds 2020 kunnen medewerkers bij de bedrijfsgezondheidsdienst onder meer terecht voor een vitaliteitsgesprek, kortdurende psychologische zorg of langdurende herstelbegeleiding (fysiek). We werken samen met een nieuwe bedrijfsgezondheidsdienst. We constateren dat de inzet op preventie en vitaliteit langzaamaan tot effect heeft.

Duurzame inzetbaarheid

Duurzame inzetbaarheid zien wij als een gedeelde verantwoordelijkheid. Het primaire belang van de medewerker is om een optimale 'fit' te hebben met het werk en om kansrijk te zijn op de arbeidsmarkt. Tegelijkertijd hebben we de uitdaging om goede, fitte en gemotiveerde medewerkers aan ons te binden. Zij dragen bij aan een flexibele en productieve organisatie.

Verzuim duur
t/m december
90 ziekmeldingen

Verzuim

Het verzuim is afgelopen jaar 4,5%. Dit is gelijk aan 2019.
De COVID-19 pandemie heeft geen zichtbaar effect gehad op het verzuim. Vanaf april is het verzuim stabiel rond de 4%. In 2020 viel 74% van de verzuimmelding in de categorie kort (< 1 week). Het percentage mensen die langdurig ziek is (> 6 weken) is gedaald naar 11%.

Ziekte en werkloosheid

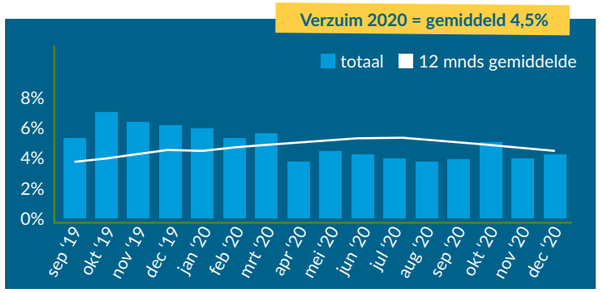
We zijn als organisatie verantwoordelijk voor de re-integratie van een zieke medewerker (eerste spoor binnen eigen organisatie). In het tweede jaar van ziekte moeten we het tweede spoor (passende functie buiten de organisatie) door ons ingezet worden.

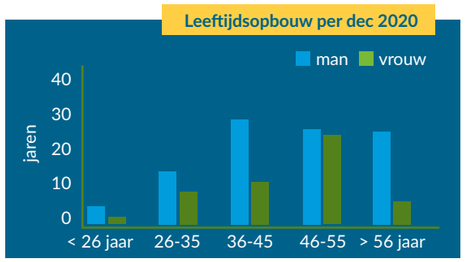
Overige HR cijfers. (inclusief Arbo)

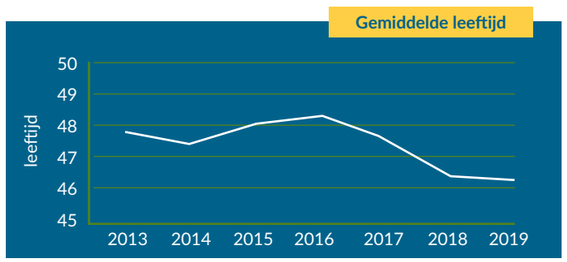
• Aantal stagiaires:	**6**	(in 2019 negen)
• WW-uitkeringen:	**3**	Eén loopt door in 2021
• Ouderschapsverlof:	**15**	Waarvan drie onbetaald
• Zorgverlof:	**5**	Waarvan 2 geboorteverlof
• Preventief spreekuur:		Werken met vrije inloop. Geen aantallen beschikbaar
• Spreekuur bedrijfsarts:	**17**	Door 8 medewerkers
• Consult vertrouwens persoon:	**1**	
• Bezwaar ingediend op besluit:	**1**	

Medewerkers met een (tijdelijke) aanstelling die ziek uit dienst gaan, ontvangen een ziektewetuitkering die door ons wordt betaald. We gaan nog een dienstverlener inschakelen die het medische gedeelte van de re-integratie gaat uitvoeren. In 2020 is één medewerker voor 80 – 100% WGA gekeurd.

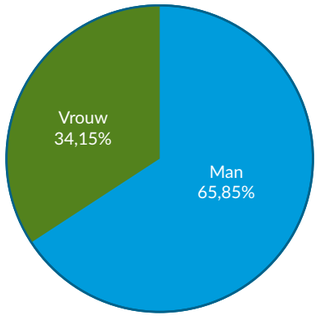
Eigenrisicodrager zijn we voor uitkeringen in het kader van de Werkloosheidswet (WW). Wanneer een ex-medewerker een WW-uitkering ontvangt, wordt deze uitkering betaald door ons. In totaal zijn in 2020 drie ex-medewerkers geweest die een WW-uitkering ontvangen.

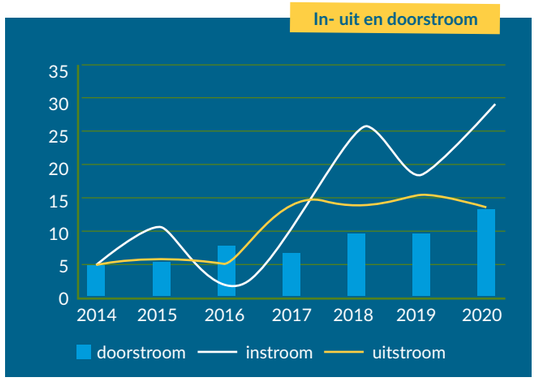

De gemiddelde leeftijd is gelijk gebleven naar iets boven de 46 jaar. Voor ons is de uitstroom vanwege pensionering van specialisten en borgen van hun kennis, een aandachtspunt. In de categorie 56-67 jaar (35 personen) hebben per 31 december 2020 tien medewerkers boven de 63 jaar in dienst. Met de zes omgevingsdiensten in Gelderland hebben we niet gekozen voor het Generatiepact. Dat betekent dat we individuele afspraken maken over geleidelijk minder werken.

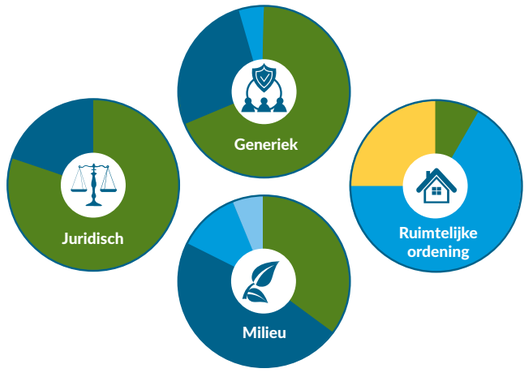

De verhouding man-vrouw (65%-35% per ultimo 2020) willen we graag anders zien. We zien vooral in bij handhaving en advies meer mannen dan vrouwen, bij bedrijfsvoering en staf is dat andersom.

MEDEWERKERS KUNNEN IN EEN DIGITAAL E-PORTFOLIO DE VOORTGANG OP DE VTH-KC BIJHOUDEN

We kennen sinds 2017 hoge instroom– en uitstroom cijfers. In 2020 zijn 15 mensen uitgestroomd, 29 ingestroomd en 14 doorgestroomd + 12 mensen hebben andere functies gekregen ikv de organisatie verandering. De netto instroom hangt samen met de groei van de organisatie en het beleid om het aandeel externe inhuur te verminderen. De tabel laat zien dat we beter onze maatschappelijke rol pakken. Het aantal stageplaatsen is toegenomen. Ook kende ODRA, vanuit het mobiliteitsbeleid, een toename van coaching- en loopbaantrajecten van individuele medewerkers in 2020.

- We voldoen aan de gestelde normen
- We voldoen nog niet aan de gestelde normen
- Taken behorende bij deze deskundigheidsgebieden voeren we niet uit
- Voor dit deskundigheidsgebied hebben we een samenwerking binnen het Gelders Stelsel
- Dit zijn nieuwe gebieden binnen de KC 2.2 normen t.o.v. van de KC 2.1 normen

In de bijlagen van katern 2 is een verdere verdieping van de VTH KC 2.2 Kritieke Massa opgenomen.

VTH Kwaliteitscriteria

ODRA wil voldoen aan de VTH Kwaliteitscriteria. In 2020 rapporteren we alleen over de kritieke massa. De stand van zaken met betrekking tot de procescriteria is namelijk niet veranderd ten opzichte van vorige jaar. Daarentegen zijn de normen voor de kritieke massa wel veranderd. Per 1 juli 2019 zijn er nieuwe kwaliteitscriteria vastgesteld. In de praktijk betekent dit niet dat we direct volledig moeten voldoen aan de nieuwe criteria, maar dat we daar wel naartoe werken. 2020 stond in het teken van inzicht en overzicht. 2021 gaat in het teken staan van organisatierobuustheid. Het voldoen aan de VTH KC is direct gekoppeld aan in-, door-, en uitstroom van medewerkers. Er gaan mensen weg, er komen mensen bij. Het wel/niet kunnen voldoen aan de gestelde normen is daarom ook een flexibel gegeven. In 2020 zijn er veel nieuwe collega's gestart die nog onvoldoende vlieguren en kennis hebben opgedaan om te voldoen aan de gestelde normen. Deze vlieguren en kennis zullen eerst opgebouwd moeten worden, voordat zij getoetst kunnen worden aan de VTH KC. ODRA is goed op weg om volledig robuust te zijn en blijven op de VTH KC 2.2.

Met de komst van de nieuwe normen is er ook een nieuwe werkwijze geïntroduceerd. Medewerkers kunnen in een digitaal E-portfolio de voortgang op de VTH-KC bijhouden. Door te werken met deze E-portfolio's is er informatie beschikbaar over individuele medewerkers en over de organisatie robuustheid. Deze wijze van inrichting van informatie is een verbetering ten opzichte van vorige jaren. Naast het verkrijgen van inzicht is geïnvesteerd in trainingen en opleidingen voor de medewerkers. In 2020 is 33% van de totale opleidingskosten (ad € 148.000,-) besteed ten behoeve van de VTH-criteria. Dit is 10% minder dan in 2019.

Facilitaire diensten

ODRA huurt kantoorruimte van de gemeente Arnhem, de facilitaire dienstverlening voor kantoor en ICT wordt geleverd door de Connectie. ODRA beschikte aan het begin van 2020 over 128 werkplekken. Door COVID-19 is het duidelijk geworden dat meer thuiswerken structureel de norm gaat worden. Er is derhalve besloten om per 1 november een deel van het gehuurde op te zeggen. Eind 2020 beschikte ODRA over 102 werkplekken.

Huisvesting	Per 1 jan 2020	Ultimo 2020	Verschil
Gehuurde ruimte in m²	2.371	1.992,2	-371,8
• aantal werkplekken	128	102	-26
Kosten huurkantoor 2019 (€)	481.730	387.600	-94.129
Kosten huur (alle-in) per m² (€)	203	194	-9
Aantal fte's (intern & extern)	158,7	174,8	16,1
• gem. aantal mdw (intern/extern/stage)	197,5	203,7	6,2
Beschikbare ruimte (m²) per fte	14,9	11,4	-3,5
Kosten per fte	**€ 3.036**	**€ 2.217**	**- € 819**

** Structurele kosten (excl. incidenteel)*

Qua facilitaire dienstverlening liep 2020 totaal anders dan gepland. Werkruimtes zijn door de Connectie vanaf maart COVID-19- geschikt gemaakt, en thuiswerken werd gefaciliteerd. Na maart (met een korte opleving in de zomer) waren er gemiddeld rond de 20 mensen op kantoor.

Een maatstaf voor de effectiviteit van de huisvesting is de verhouding tussen het aantal medewerkers en het aantal werkplekken. (rijksnorm 0,7). De totale bezetting is (intern en inhuur) in 2020 is 174,8 fte. Een stijging van 10% ten opzichte van 2019. De maatstaf is rekenkundig te bepalen (50%), maar geeft geen enkele inhoudelijke waarde vanwege het bijzondere jaar.

Governance

In onze Gemeenschappelijke Regeling (GR) is de bestuurlijke structuur beschreven en geborgd. In 2020 is gewerkt aan een wijziging van deze GR. Aanleiding is een evaluatie van het Gelders Stelsel van Omgevingsdiensten in 2016. Indertijd zijn aanbevelingen gedaan ten aanzien van de definitie 'complexe taken'. Door een tekstuele wijziging is de GR in overeenstemming gebracht met de operationele situatie.
De vergunningverlening voor bedrijven waar de provincie Gelderland bevoegd gezag is, wordt door ODRN (Nijmegen) gedaan. Toezicht en handhaving is onze taak.

Bestuur

Ons Algemeen Bestuur (AB) neemt besluiten op basis van de stemverhouding die is vastgelegd in de Gemeenschappelijke Regeling. De belangrijkste bevoegdheden zijn het vaststellen van de begroting en jaarrekening. Zij vervullen de opdrachtgeversrol voor ons. Elke partner beslist afzonderlijk over het mandaat dat zij verleent aan ODRA.

Het bestuur geeft gevraagd en ongevraagd alle informatie aan de gemeenteraden en Provinciale Staten die nodig is voor een juiste beoordeling van het door het bestuur te voeren en gevoerde beleid. Wij hebben geen audit comité. De toezichtrol ligt bij het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Managementteam

Aan het hoofd van de interne organisatie staat de directeur.
De directeur is bevoegd voor het nemen van operationele besluiten. De directeur wordt ondersteund door twee managers (uitvoering en bedrijfsvoering). Zij hebben mandaat voor het aangaan van verplichtingen tot € 100.000. Daarboven ligt het mandaat bij het dagelijks bestuur.

AB benoemt leden Dagelijks Bestuur (DB). DB komt zo vaak bijeen als nodig. In 2020 vijf keer: 1 schriftelijk, 1 fysiek en 3 online. DB is bevoegd en verantwoordelijk voor bedrijfsvoering en operationele besluitvorming en hebben de eigenaarsrol. De voorzitter is voorzitter van AB en DB. AB is vijf keer bij elkaar geweest: 1 schriftelijk, 2 fysiek en 2 online.

Regeling Besluit begroting verantwoording (BBV)

In het BBV is een aantal, voor het jaarverslag verplichte onderdelen benoemd, waarover een toelichting moet worden opgenomen.

Dit betreft:
- Verbonden partijen: bij ODRA zijn er geen verbonden partijen;
- Lidmaatschappen; ODRA is lid van de werkgeversvereniging WSGO en lid van ODNL;
- Grondbeleid: ODRA heeft geen grondbeleid, dit behoort niet tot het takenpakket;
- Vennootschapsbelasting: ODRA is vrijgesteld na afspraak met Belastingdienst;
- Lokale heffingen: ODRA heft geen leges of heeft geen andere inkomsten uit hoofde van vergunningverlening dan wel handhaving.

2020 IS EEN BIJZONDER JAAR, ONZE PRESTATIES OP EEN RIJ !

JAARREKENING 2020
OMGEVINGSDIENST
REGIO ARNHEM

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

2 JAARVERSLAG

VERANTWOORDING EN TOELICHTING FINANCIËLE CIJFERS

De grondslagen en uitgangspunten van de Jaarrekening 2020 worden in hoofdzaak bepaald door de richtlijnen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Verder is de indeling gevolgd die we hebben afgesproken met de zeven omgevingsdiensten in Gelderland: vergunningen, toezicht en handhaving, advies, stelseltaken, projecten. Op verzoek van onze partners worden ook de taakvelden milieu en bouw onderscheiden.

De categoriale staat van baten en lasten is vormgegeven op basis van de hoofdindeling: personeel (intern en extern ingehuurd), huisvesting, ICT, algemene kosten en specifieke projectkosten. De analyse en de toelichtingen zijn in dit katern met name op de categoriale staat van baten en lasten toegespitst. De toelichting op de resultaten per programma zijn in katern 1 vermeld.

Grondslagen en uitgangspunten

Voor de jaarrekening 2020 gelden de volgende grondslagen en uitgangspunten:
• Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten;

• Financiële verordening Omgevingsdienst Regio Arnhem 2012;

• Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);

• Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben;

• Baten en lasten die betrekking hebben op het boekjaar zijn verwerkt;
- Baten betreffen de bijdragen van partners, omgevingsdiensten in het Gelders Stelsel, derden, Provincie Gelderland voor het programma complexe handhaving (PCH) en subsidies;
- Voor nog niet afgeronde producten (onderhanden-werk) wordt op basis van de fase waarin de realisatie zich verkeerd, een bedrag toegerekend aan de opbrengsten;
- Lasten - personeelskosten, kosten voor inhuur, adviezen, huisvesting, facilitair en materiële kosten voor projecten;

• De kosten worden onderscheiden in:
- Directe kosten: betreffen personeelskosten en kosten die volledig gerelateerd kunnen worden aan het primaire proces (de afdeling uitvoering en het team projecten). Deze kosten worden toegerekend aan de programma's op basis van de verhouding van de tijdsbesteding van de medewerkers;
- Overheadkosten: bestaan uit de loonkosten voor indirect personeel, huisvesting, ICT en facilitair voor zover deze niet worden gemaakt voor projecten en specifieke opdrachten en activiteiten in het primaire proces;

• Voorzieningen worden berekend op basis van het financiële risico, toekomstige kosten voor zover deze tijdens het opstellen van de jaarrekening (februari 2021) konden worden vastgesteld;

• Exploitatieresultaat: is het verschil van baten, lasten en dotatie/onttrekking aan voorzieningen. Het exploitatie resultaat wordt na afsluiten van het boekjaar gemuteerd op de Algemene reserve en Bestemmingsreserves. Het 'saldo-resultaat' is het resultaat na bestemmingen van het exploitatie resultaat;
• Algemene reserve: deze is maximaal 5% van de jaarlijkse exploitatie-lasten met een maximum van € 500.000. Het Algemeen Bestuur kan besluiten tot het instellen van Bestemmingsreserves. Mocht er na het verrekenen van het exploitatieresultaat 2020 met de Algemene Reserve en/of bestemmingsreserves nog een saldo resteren, dan kan dit op basis van stemverhouding afgerekend.

• Continuïteit: Er zijn geen meerjarige toezeggingen van klanten aan ODRA over de meerjarige bijdragen. Elk jaar wordt op basis van de begroting een werkprogramma afgesproken. De bijdragen zijn voor een deel van structurele aard, ODRA voert de wettelijke taken voor milieu vergunningen en toezicht uit.

• De gebeurtenissen rondom het coronavirus COVID-19 hebben geen nadelig effect op onze activiteiten en de financiële situatie. Op basis van de huidige omstandigheden en stand van zaken van de overheids-maatregelen zien wij op dit moment geen reden om aan de positieve continuïteitsveronderstelling te twijfelen. Wij zijn daarom van mening dat de in de jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling gebaseerd dienen te worden op de veronderstelling van continuïteit van de onderneming.

Het boekjaar 2020 van ODRA is met een positief exploitatie resultaat van € 169.700 afgesloten.

ELK JAAR WORDT OP BASIS VAN DE BEGROTING EEN WERKPROGRAMMA AFGESPROKEN.

BATEN EN LASTEN VOOR PROGRAMMA-INDELING

Wij hanteren de met zeven Gelderse omgevingsdiensten afgesproken programma-indeling. Daarnaast maken we onderscheid in de taakvelden milieu en bouw. De kosten en baten die we niet specifiek hebben gelabeld of een algemeen karakter hebben, zijn ondergebracht in het taakveld 'algemeen' als subcategorie onder milieu.

Drie klantcategorieën

We maken in deze staat van baten en lasten onderscheid tussen drie klant-categorieën: partners, omgevingsdiensten in Gelderland en derden. We hebben enkel publiekrechtelijke organisaties als klant.

Het Algemeen Bestuur heeft de initiële begroting 2020 in april 2019 besproken en in december 2019 formeel vastgesteld. In oktober 2020 hebben we met het Algemeen Bestuur de begroting geactualiseerd. Deze actualisatie betrof voornamelijk de effecten van het programma *Toezicht en handhaving complexe bedrijven*. Deze financiële effecten waren bij de initiële begroting niet bekend. De totale omvang van de initiële begroting (kosten) bedroeg € 16,8 miljoen. De geactualiseerde begroting gaat uit van een omvang van € 18,6 miljoen.

Toerekening kosten en baten in de programma begroting en realisatie

ODRA werkt met een producten diensten catalogus (PDC) waarin elk van de circa 80 producten en diensten zijn gekoppeld aan een programma en taakveld. De realisatie van de baten komt geheel vanuit deze koppeling voort.
De realisatie van de programma/taakveld-kosten worden gebaseerd op de verhouding van de tijdsbesteding op de producten x gemiddeld loontarief.
De saldi van kosten en baten per programma vertonen relatief kleine verschillen, waar deze optreden betreft dit onder meer het verschil tussen urenrealisatie en de afrekende productprijzen (de zgn. kengetallen). Een diepgaande analyse van deze kengetal verschillen wordt in 2021 uitgevoerd.

Staat van baten en lasten Programma's x € 1.000	Realisatie 2019 bouw	milieu	kosten	totaal	Geactualiseerde begroting 2020 bouw*	milieu	kosten	totaal	Realisatie 2020 bouw*	milieu	kosten	totaal
Vergunningen												
• directe kosten			3.138	3.138			2.836	2.836			3.072	3.072
• toegerekende overhead			1.350	1.350			1.240	1.240			1.200	1.200
• baten partners	3.425	1.234		4.659	2.819	1.278		4.097	3.072	1.386		4.458
• baten OD's en derden				0	29	3		31	114	1		115
Saldo vergunningen	3.425	1.234	-4.488	171	2.848	1.281	-4.076	53	3.186	1.387	-4.273	300
Toezicht en handhaving												
• directe kosten			5.555	5.555			4.258	4.258			4.953	4.953
• toegerekende overhead			1.699	1.699			2.391	2.391			1.935	1.935
• baten partners	3.155	4.923		8.078	2.054	4.003		6.057	4.418	3.057		7.475
• baten OD's en derden				0	146	147		293	71	298		369
Saldo handhaving	3.155	4.923	-7.254	824	2.200	4.150	-6.649	-299	4.488	3.355	-6.888	956
Advies												
• directe kosten			1.500	1.500			1.277	1.277			883	883
• toegerekende overhead			1.485	1.485			527	527			345	345
• baten partners	0	2.047		2.047	0	1.428		1.428	0	1.311		1.311
• baten OD's en derden				0	0	275		275	0	144		144
Saldo advies	0	2.047	-2.985	-938	0	1.703	-1.804	-101	0	1.455	-1.228	226
Stelseltaken												
• directe kosten			366	366			2.899	2.899			2.972	2.972
• toegerekende overhead			43	43			120	120			1.161	1.161
• baten partners				0	0	63		63	0	6		6
• baten OD's en PCH		127		127	0	3.165		3.165	0	3.127		3.127
Saldo stelseltaken	0	127	-366	-239	0	3.228	-3.019	209	0	3.132	-4.133	-1.001
Algemeen & projecten												
• directe kosten			1.018	1.018			2.098	2.098			1.772	1.772
• toegerekende overhead			1.405	1.405			928	928			693	693
• baten partners	736	1.905		2.641	14	2.806		2.820	594	1.386		1.980
• baten OD's en derden				0	0	183		183	0	174		174
Saldo algemeen	736	1.905	-2.423	218	14	2.989	-3.026	-23	594	1.560	-2.465	-312
Totaal												
• kosten	0	0	17.560	17.560	0	0	18.574	18.574	0	0	18.988	18.988
• baten	7.316	10.235	0	17.551	5.061	13.350	0	18.412	8.269	10.889	0	19.158
Saldo	**7.316**	**10.235**	**-17.560**	**-9**	**5.061**	**13.350**	**-18.574**	**-162**	**8.269**	**10.889**	**-18.988**	**169,7**
Ontrekkking algemene reserve				9				162				
Mutatie reserve				-33								157,3
Reserveontrekking reserves	**-7.316**	**-10.235**	**17.560**	**-24**				**0**	**8.269**	**10.889**	**18.988**	**-12,4**
% baten per taakveld	41,7%	58,3%			27,5%	72,5%			43,2%	56,8%		

DEZE FINANCIËLE EFFECTEN WAREN BIJ DE INITIËLE BEGROTING NIET BEKEND. DE TOTALE OMVANG VAN DE INITIËLE BEGROTING (KOSTEN) BEDROEG € 16,8 MILJOEN.

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Output (financiering) op hoofdlijnen

2020 is het eerste jaar dat ODRA outputfinanciering toepast.
Er wordt daardoor naast de tijdsbesteding nadrukkelijker gestuurd op de productrealisatie qua proces, aantallen en kengetal. In de tabel is aangegeven welke producten en diensten er zijn gerealiseerd.

Realisatie omzet

Productcategoriën x € 1.000	*in euro's* milieu	bouw	algemeen	totaal	%	*aantallen* milieu	bouw	algemeen	totaal
Levering producten	€ 2.150	€ 7.615	€ 499	€ 10.264	54%	4.996	8.252	3	**13.251**
Levering diensten	€ 3.355	€ 549	€ 2.471	€ 6.375	33%	36.873	6.033	27.149	**70.055**
Collectieve diensten	€ 1.482		€ 139	€ 1.621	8%				
Overig proj. baten	€ 53	€ 179	€ 513	€ 745	4%				
- subsidie e.d.	€ 85		€ 11	€ 96	1%				
Vrijval vorig boekjaar	€ 57			€ 57	0%				
Totaal baten	**Totaal kosten**			**€ 19.158**	100%				

Begroot

Productcategoriën x € 1.000	*in euro's* milieu	bouw	algemeen	totaal	verschil real. '20	*aantallen* milieu	bouw	algemeen	totaal
Levering producten	€ 4.914	€ 4.594	€ 892	€ 10.400	€ 135	6.843	5.685	766	**13.294**
Levering diensten	€ 4.312	€ 371	€ 1.249	€ 5.931	- € 444	50.190	3.806	14.073	**68.069**
Collectieve diensten	€ 1.428			€ 1.428	- € 193				
Overig proj. baten	€ 535	€ 116		€ 651	- € 94				
- subsidie e.d.					- € 96				
Totaal baten	**Totaal kosten**			**€ 18.409**	- € 749				

Het aantal geleverde producten is 1% hoger dan begroot. Het aantal geleverde uren is circa 1,5% hoger dan begroot. De geringe hogere realisatie heeft te maken met aanvullende opdrachten die niet in de begroting zijn opgenomen. De gerealiseerde producten in het programma complexe handhaving (ruim 2800) zijn hierin niet meegenomen.

Specificatie overhead

Aan de programma's wordt over 2020 een bedrag van € 5,3 miljoen aan overheadkosten toegerekend. Hieronder is de opbouw van de overhead weergegeven. De totale overhead bedraagt 28% (initieel begroot was 30,5 %). Ten opzichte van 2019 is het overheadpercentage gelijk gebleven. In absolute zin is de overhead met € 391.600 gestegen, maar door toename van de totale kosten met 8% stijgt het overhead percentage niet.

Overhead specificatie (indirecte kosten) x € 1.000	Geact. begroot 2020		Overhead 2020		Directe kosten	Totaal real. 2020	Real. 2019
Personele overhead	**2.247,5**	**13%**	**2.791,4**	**15%**	**12.815,5**	**15.606,9**	**2.332,8**
Materiële overhead							
• huisvesting & facilitair	1.084,9		813,7		0,0	813,7	1.126,5
• ict	1.340,8		1.230,1			1.230,1	967,7
• stelselkosten	328,9		225,2		114,6	339,8	216,2
• advies - en overige kosten	204,3		274,7		0,0	274,7	300,3
• projecten			0,0		722,6	722,6	
Subtotaal mat. overhead	**2.958,9**	**17%**	**2.537,3**	**13%**	**837,2**	**3.380,9**	**2.610,7**
Totaal	**5.206,5**		**5.335,1**		**13.652,7**	**18.987,8**	**4.943,5**
Totale kosten	18.571,2					18.987,8	17.559,6
% van de totale kosten	28,0%		28,1%				28,2%

Specificatie programma's en projecten

Wij voerden in 2020 projecten en programma's uit voor onze partners.
In onderstaande tabel zijn deze gespecificeerd.

Materiële kosten programma's en projecten x € 1.000	Begroot 2020	In balans beschikbaar	Kosten (uren)	Saldo kosten (mat.)	In rekening gebracht	Saldo bekostiging verschil	
Partner specifiek							
• Wabo Arnhem	25,6			16,4	25,9	0,0	
• Wabo Lingewaard	95,1			108,9	108,9	0,0	
• milieumetingen provincie	211,4			195,5	195,3	-0,1	
* parenco				84,9	84,9	0,0	aanvullend budget
• aandachtsbedrijven				61,8	61,8	0,0	aanvullend budget
• piket (schoonmaakkosten)				74,4	74,4	0,0	
• geluidsanering		**40,4**	36,3			0,0	op balans
• overig				21,0		21,0	kosten ODRA
Partner specifiek	**332,1**	**40,4**	**36,3**	**572,4**	**551,3**	**21,1**	
Collectieve diensten (materieel)							
• beheer Milieukaart (RVMK)	99,1			56,1	99,1	43,0	restitutie
• implementatie omgevingswet		24,7	24,7			0,0	t.b.v. col. diensten
• meldplicht energie		46,7	46,7			0,0	vrijval in saldo
• asbesttaken	51,1				51,1	51,1	restitutie
	150,2	**71,4**	**71,4**	**56,1**	**150,2**	**94,1**	
Overig							
• ORM		29,5		34,5		-5,0	loopt via balans
• externe veiligheid (GUOV)	(subsidie was niet begroot)			98,4	13,0	-85,5	subsidie 87%; rest via WP
Totaal	**482,3**	**111,8**	**107,7**	**628,5**	**701,5**	**115,2**	

Toelichting op de tabel met materiele projectkosten

• Wabo: Geen bijzonderheden. Kleine budgetoverschrijding.
Is afgerekend via werkpakket.

• Milieu metingen (tbv provincie): Budget is nagenoeg besteed. Het saldo is gerestitueerd aan de provincie via het werkpakket. Er is in Renkum een speciale meting opgezet. Hiervoor was aanvullend budget.

• Aandachtsbedrijven (incl samen sterk met ODRN); Voor de opstart en inrichtingskosten van het programma aandachtsbedrijven dat in 2021 van start was aanvullend budget van de Provincie beschikbaar.

• Piket (schoonmaakkosten); Deze worden vanwege het onvoorspelbare karakter niet begroot. De kosten worden direct aan de betreffende partner doorbelast.

• Geluidsanering (zie ook balans -> vooruitbetaalde kosten). Voor de Trans en Apeldoornseweg zijn in 2020 kosten gemaakt die uit reservering op de balans worden bekostigd.

• Overig; een aantal projecten belast ODRA niet specifiek door, waaronder kosten voor de werkgroep autodemontage en andere werkgroepen.

• RVMK: ten behoeve van de Regionale Verkeer Milieu Kaart voert ODRA werkzaamheden uit bij alle partners exclusief provincie Gelderland en extra bij gemeente Montferland. Er is een positief saldo, dat beschikbaar is voor restitutie aan de partners.

• Implementatie Omgevingswet: Restant middelen uit 2019 zijn ingezet in 2020.

• Meldplicht energie; Er zijn in 2020 nagenoeg geen activiteiten en kosten meer geweest. Het restant is vrijgevallen en is onderdeel van het exploitatiesaldo.

• Asbestdaken; In de collectieve diensten is een materieel budget opgenomen. De begroting was opgesteld voordat over de 1e kamer de wetgeving heeft gestemd, met als uitkomst dat de wet niet doorgaat. De middelen zijn beschikbaar voor restitutie aan de partners.

• ORM: Hierdoor voert ODRA de administratie namens de partners. Wordt geheel via de balans afgewikkeld. Er is een negatief saldo van € 5.000 ontstaan.

• Externe veiligheid (GUOV): vanuit de provincie is er een subsidie beschikbaar gesteld van € 85.000. Er was begroot dat de projectgelden geheel door de partners zou worden bekostigd. De provincie heeft voor 87% de kosten gesubsidieerd in 2020. Dus een meevaller. In 2021 valt de subsidie geheel weg. Het verschil is via de afrekening werkpakketten in rekening gebracht.

Financiering

In onderstaande tabellen hebben we conform vereisten uit BBV respectievelijk aangegeven:
• **Overzicht van de dekkingsmiddelen** – We kennen drie financieringsstromen die gerekend worden tot de algemene dekkingsmiddelen: baten van partners, baten omgevingsdiensten in Gelders Stelsel, baten van derden. We hebben geen rente betaald voor leningen. We hebben wel een klein bedrag aan rente betaald, omdat we kortstondig rood hebben gestaan en die geboekt bij de bankkosten. We hebben geen beleggingen uitstaan en dus geen dividend uitgekeerd. We innen geen lokale heffingen en ontvangen geen uitkeringen uit algemene fondsen.

Algemene dekkingsmiddelen x € 1.000	Initiële begroting 2020 baten	lasten	saldo	Actuele begroting 2020 baten	lasten	saldo	Realisatie 2020 baten	lasten	saldo
Exploitatie	16.595,9	16.832,0	-236,1	18.409,2	18.571,2	-162,0	19.157,5	18.987,8	169,7
Overzicht van dekkingsmiddelen									
• lokale heffingen									
• algemene uitkeringen									
• dividend									
• saldo financiëringsfunctie									
• reserves			-236,1			-162,0			169,7
Saldo	**16.595,9**	**16.832,0**	**0,0**	**18.409,2**	**18.571,2**	**0,0**	**19.157,5**	**18.987,8**	**0,0**

• **Overzicht financiering uit reserves** - we hebben het nadelig saldo uit boekjaar 2019 in overleg met het Algemeen bestuur in mindering gebracht op de reserves. Het bestemmingsfonds 'RVMK' hebben we beëindigd en het saldo is overgeheveld naar de algemene reserve. ODRA stelt voor dat het positieve saldo 2020 ad €169.700 wordt bestemd in een nieuw bestemmingsfonds voor *Opleidingen omgevingswet*. Deze wordt € 157.283 (restant van toegekende budget). Het rest saldo komt ten laste van de algemene reserve. De overige bestemmingsfondsen muteren niet.

Mutatie reserves x € 1.000	Initiële begroting 2020 begin	toev./onttr.	saldo	Actuele begroting 2020 begin	toev./onttr.	saldo	Realisatie 2020 begin	toev./onttr.	saldo
Algemene reserve	442,2	208,2	234,0	442,2	134,1	308,1	442,2	27,9	470,1
BR Provincietaken	91,8		91,8	91,8		91,8	91,8	0,0	91,8
BR bur. mil. metingen	200,7		200,7	200,7		200,7	200,7	0,0	200,7
BR RVMK	3,5	3,5	0,0	3,5	3,5	0,0	3,5	-3,5	0,0
Resultaat	24,4	24,4	0,0	24,4	24,4	0,0	24,4	-24,4	0,0
• onverdeeld resultaat 2020								12,5	12,5
• bestemming opleiding omg. Wet								157,3	157,3
Saldo	**762,6**	**236,1**	**526,4**	**762,6**	**162,0**	**600,6**	**762,6**	**169,7**	**932,3**

• **Overzicht incidentele kosten en baten** - De afspraken die met onze partners hebben gemaakt over de milieutaken, zijn te beschouwen als structurele taken. Voor de meeste taken geldt dat deze (verplicht) zijn belegd bij ODRA. Voor onze bouwtaken geldt dat niet, maar zijn feitelijk toch te zien als structureel. Ook Wabo en Meten en advies zijn voor ons structurele activiteiten. Onze partners hebben de verantwoordelijkheid om de benodigde capaciteit en kwaliteit die wij moeten aanwenden in stand te houden, dan wel verantwoord af te bouwen bij majeure verandering van taken. Incidenteel zijn onze opdrachten voor derden en gesubsidieerde projecten (GUOV – EED – BSV). Een aantal doen we al lang.

Overzicht incidentele baten x € 1.000	Initiële begroting 2020 baten	lasten	saldo	Actuele begroting 2020 baten	lasten	saldo	Realisatie 2020 baten	lasten	saldo
Opdrachten derden*	156,3		156,3	156,3		156,3	106,7		106,7
Projecten en subsidie	15,9	389,9	-374,0	15,9	589,9	-574,0	95,5	722,6	-633,1

** Kosten zijn niet berekend in de begroting*

STAAT VAN BATEN EN LASTEN VOOR CATEGORIALE INDELING

De initiële begroting 2020 is door het Algemeen Bestuur besproken in mei 2019. De gemeenteraden en Provinciale Staten hebben zienswijzen ingebracht. De totale omvang van de initiële begroting is daarna vastgesteld op € 16,8 miljoen kosten en € 16,6 miljoen baten. Een negatief begrotingssaldo van € 236.000, vooral toe te rekenen aan de (dubbele) kosten van de implementatie van het zaaksysteem en de extrakosten voor de opleidingen omgevingswet.

In het Algemeen bestuur van oktober 2020 is een actualisatie vastgesteld. Deze betrof het programma complexe handhaving (PCH). Dit leidt tot een bijstelling van € 1,74 miljoen kosten en € 1,81 miljoen baten. Met de actualisatie is er begrotingstekort € 162.000.

De begroting 2020 (inclusief actualisatie) bevat een aantal uitgangspunten:
• Formatie: 167 fte, waarvan 136 productieve fte's en 32 fte (19%) staf en bedrijfsvoering.

• 144 fte interne medewerkers met een gemiddelde loonsom van € 76.850 per fte.

• 24 fte externe inhuur met een gemiddeld tarief van € 95.600 per fte.

• Het begrote aandeel inhuur externen: 17 % van de totale salarislasten.

• Uurtarief diensten voor de partners: € 91,-.

• Voor producten gelden diverse productprijzen gebaseerd op de vastgestelde kengetallen in de PDC. Het gemiddelde is 8,6 uur (€ 782,-) per product.

• De collectieve diensten zijn fixed-price vastgesteld op € 1,45 miljoen.

• Opleiding: 2% van de loonsom; aangevuld met een eenmalig budget van € 162.000 voor opleidingen omgevingswet.

• Huisvesting, facilitair en ICT: ingehuurd bij gemeente Arnhem; op basis van 128 werkplekken.

• Aantal productieve (= declarabele uren) per interne fte = 1.380. Voor externen 1.600 uur. Totaal beschikbare uren voor diensten en producten = afgerond 192.000 uur.

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Begroting en Realisatie 2020 - categoriaal

Staat van baten en lasten (categoriaal) x € 1.000	Initieel bg 2020	Geactualiseerde bg 2020	Realisatie 2020	% v/d begroting	Realisatie 2019
Baten dienstverlening					
Partners	15.332,2	14.273,1	14.736,2	103%	15.603,4
Omgevingsdiensten	760,5	560,5	510,4	91%	776,1
Derden	156,3	156,3	106,7	68%	100,7
Prog. Complexe HH		3.072,5	3.141,9	102%	
Baten dienstverlening	**16.249,0**	**18.062,3**	**18.495,2**	**102%**	**16.480,2**
Overige inkomsten	15,9	15,9			136,5
Doorbelaste kosten	331,0	331,0	566,9		934,3
Subsidies & overig			**95,5**		
Totaal baten	**16.595,9**	**18.409,2**	**19.157,5**	104%	**17.551,0**
Kosten	**Begroting 2020**	**Begroting na actualisatie**	**Realisatie 2020**	**% v/d begroting**	**Realisatie 2019**
Personeel					
• medewerkers ODRA	10.849,6	11.027,0	11.170,5	101%	10.187,7
• inhuur capaciteit	1.851,4	2.674,4	1.954,5	86%	2.235,3
• inhuur ondersteuning			402,4		
• loon- en ext. kosten	**12.701,1**	**13.294,5**	**13.527,5**	102%	**12.423,0**
• uitbesteed werk (excl. complex)			316,8		373,5
• inhuur complex (pool)		800,7	922,5	115%	
• aanvullende inhuur		800,7	1.239,2	155%	373,5
Loonkosten in- & extern	**12.701,1**	**14.095,2**	**14.766,7**	105%	**12.796,5**
• opleidingen	381,0	422,1	148,4	35%	213,8
• alg. personeelskosten	426,0	473,0	517,2	109%	774,8
• dotatie p-voorziening			277,6		216,0
• harmonisatie bijdrage	-76,4	-76,4	-103,1	135%	**-97,0**
Totaal personeel	**13.431,7**	14.913,9	15.606,9	105%	13.904,1
Huisvesting en facilitair	1.084,9	1.084,9	813,7	75%	1.126,4
ICT	1.340,8	1.372,8	1.230,1	90%	967,7
Stelselkosten	328,9	328,9	339,8	103%	326,3
Advieskosten	255,8	280,8	238,1	85%	246,6
Overige kosten			36,6		53,7
Onvoorzien			-		
Programma kosten	389,9	589,9	722,6	122%	934,7
Totaal kosten	**16.832,0**	**18.571,2**	**18.987,8**	**102%**	**17.559,5**
Saldo	**-236,1**	**-162,0**	**169,7**		**-8,5**
Naar bestemming opleidingen omgevingswet			-157,3		33
Saldo na bestemming		**-162,0**	**12,5**		**24,5**

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

We verstaan onder loonkosten de salariskosten van vaste medewerkers en inhuur van externe capaciteit. Vanwege het afwijkende karakter van de posten “uitbesteed werk” en “inhuur pool” worden deze hieronder apart toegelicht.

Loonkosten intern en inhuur externe capaciteit

De loonkosten van de capaciteit is € 0,2 miljoen hoger dan begroot.
In onderstaande tabel is de analyse op bezettings- en prijsverschillen weergegeven:
• De loonkosten van internen vallen gemiddeld € 876 euro per fte mee; dit heeft te maken met een relatief hoge (goedkopere instroom in 2020).

• Daarentegen zijn de gemiddelde kosten van de inhuur fors hoger dan begroot. Dit heeft meer te maken met omissies in de begroting, dan met de tarieven. ODRA heeft scherp ingezet op het inkoopbeleid van externen. Veel inhuurtarieven zijn lager dan in 2019.

• De interne bezetting is 3,5 fte hoger; dit zijn de eerste resultaten van ons beleid om minder externe inhuur te hebben. (zie katern 1)

Formatie bezetting en personele kengetallen	Begroting 2020 intern	extern	totaal	%	Realisatie 2020 intern	extern	totaal	%
Formatie bezetting								
• lijn afdelingen	112,0	19,4	131,3	79%	118,3	16,2	134,5	80%
• externen PCH		4,3	4,3					
• bedrijfsvoering/staf	31,5		31,5	19%	28,7	4,2	32,9	20%
Totaal bezetting en formatie	**143,5**	**23,7**	**167,2**		**147,0**	**20,4**	**167,4**	
Loonkosten								
• salarissen en premies (intern)	€ 11.027,0		€ 11.027,0		€ 11.170,5		€ 11.170,5	
• inhuur capaciteit		€ 2.267,4	€ 2.267,4			€ 1.954,5	€ 1.954,5	
• inhuur ondersteuning						€ 402,4	€ 402,4	
Loonkosten x € 1.000	€ 11.027,0	€ 2.267,4	€ 13.294,5		€ 11.170,5	€ 2.357,0	**€ 13.527,5**	
Gemiddelde kosten/fte (in €)	**€ 76.850**	**€ 95.653**	**€ 79.516**		**€ 75.974**	**€ 115.738**	**€ 80.812**	
= uurprijs	€ 55,69	€ 59,78			€ 55,05	€ 72,34		
% van de loonkosten	83%	17%			83%	17%		

Salariskosten

Vanaf 1 januari 2017 krijgen onze medewerkers naast het vaste salaris ook een vrij besteedbaar Individueel Keuze Budget (IKB). Deze zijn als vast element in onze salarislasten opgenomen. Medewerkers die met de oprichting van ODRA zijn overgekomen van provincie Gelderland, gemeenten Arnhem, Lingewaard en Renkum, krijgen van ons hun harmonisatietoelagen vergoed. Voor de oud-provinciemedewerkers worden deze kosten bekostigd uit de gevormde voorziening, die voor de gemeenten op basis van nacalculatie. We hebben de inkomsten opgenomen als dekking op de overige personeelskosten.

Bijzondere inhuur

Een deel van het werk, met name controles, wordt op productbasis uitbesteed. Daarnaast is voor het programma complexe handhaving capaciteit ingeleend (pool PCH) vanuit de andere omgevingsdiensten met het tarief van de omgevingsdiensten. Dit wordt 1 op 1 doorbelast aan de Provincie.

Opleidingskosten

Het totale budget voor opleidingskosten, na actualisatie, bedroeg in 2020 € 422.000. Hiervan is 2% regulier (ad € 260.000) en € 162.000 incidenteel voor de omgevingswet opleidingen. Er is (mede vanwege corona, een lage besteding, zowel van het regulier als aanvullende budget. Er wordt voorgesteld om het niet bestede deel voor de omgevingswet ad € 157.000 via een bestemmingsfonds voor 2021 beschikbaar te hebben. Er is € 148.000 aan opleidingskosten uitgegeven (1,0% van de realisatie loonsom). 33% had betrekking op opleidingen VTH-criteria.

Algemene personeelskosten + dotatie personeelsvoorziening

Het budget (€ 473.000) voor de algemene personeelskosten is overschreden. Er is € 43.000 meer uitgegeven. De belangrijkste oorzaak betreft uitkering voor ziektekostenvergoedingen, en een eenmalige bonus. Beide waren niet begroot.
Er is een voorziening getroffen ter dekking van toekomstige kosten in het kader van mobiliteit van medewerkers in totaal voor € 277.000.

ODRA heeft geen structurele ruimte in de begroting voor het opvangen van mobiliteitskosten en organisatieontwikkeling (en de daaruit ontstane frictiekosten). Dit bedrag wordt feitelijk gedekt uit de budgetruimte bij de ICT -en advieskosten.

Wet normering topinkomens (WNT)

Ons bestuur wordt gevormd door vertegenwoordigers van onze partners. Bestuurders krijgen geen vergoeding voor hun bestuurstaak. De kosten die onze bestuursleden maken, worden door de desbetreffende gemeenten of provincie vergoed. We hebben geen wisselingen in ons bestuur in 2020.

Het inkomen van de directeur van ODRA is getoetst aan de WNT. Ruben Vlaander is in oktober 2019 aangesteld als directeur. Het inkomen en vergoedingen in 2020 is onder de norm van de WNT gebleven. Het bezoldigingsmaximum in 2020 is € 201.000 op fulltime basis. Verder hebben we geen andere functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

Bedragen x € 1	Dhr. R. Vlaander	
Functie gegevens	**Directeur**	
Aanvang en einde functievervuiling in 2020	01-01 t/m 31-12	
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in fte)	1,0	
Gewezen topfunctionaris?	Nee	
Dienstbetrekking?	Ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 98.902	
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 17.496	
Subtotaal	***€ 116.398***	
Individueel toepasselijke bezoldingsmaximum	€ 201.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	
Totale bezoldiging 2020	**€ 116.398**	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	
Onverschudigde betaling	n.v.t.	
Gegevens 2019		**mw Smelik**
Aanvang en einde functievervulling in 2019	10-07 t/m 31-12	01-01 t/m 09-07
Omvang dienstverband (deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 46.545	€ 56.662
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 7.131	€ 9.683
Subtotaal	***€ 53.676***	***€ 66.345***
Individueel toepasselijke bezoldingsmaximum	€ 93.014	€ 100.986
Totale bezoldiging 2019	**€ 53.676**	**€ 66.345**

Naam topfunctionaris	Functie	Partner	Periode
Dhr. J. Maouche	Voorzitter (DB & AB)	Renkum	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Mw. C. Bouwkamp	Bestuurslid (DB & AB)	Arnhem	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. T. Spaargaren	Bestuurslid (DB & AB)	Duiven	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. T. Janssen	Bestuurslid (DB & AB)	Lingewaard	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. P. Kerris	Bestuurslid (DB & AB)	Prov. Gelderland	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. P. Bollen	Bestuurslid (AB)	Doesburg	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. D. Horsthuis - Tangelder	Bestuurslid (AB)	Overbetuwe	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. D. Klomberg	Bestuurslid (AB)	Rheden	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Mw. M. Albricht	Bestuurslid (AB)	Rozendaal	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Dhr. H. Breunissen	Bestuurslid (AB)	Westervoort	01-01-2020 t/m 31-12-2020
Mw. C. Koers	Bestuurslid (AB)	Zevenaar	01-01-2020 t/m 31-12-2020

Huisvesting, ICT- en facilitaire kosten

De kosten voor onze huisvesting, inclusief facilitaire diensten door De Connectie, zijn in 2020 lager dan begroot. We hebben vanwege thuiswerken bespaart op het aantal werkplekken. In november zijn we teruggegaan van 128 naar 102 werkplekken. We printen ook beduidend minder, koffie en schoonmaakkosten zijn ook anders dan normaal vanwege de geringe aanwezigheid op kantoor.
Nadat we in juli 2019 de financiële administratie in eigen beheer hebben genomen, is ook per 1 januari 2020 de personeels- en salarisadministratie door ODRA opgepakt. De kosten van de eigen administratieve krachten zijn niet in de tabel opgenomen (staan bij personeelskosten), voorheen stonden deze bij de facilitaire kosten.

Huisvesting & facilitair x € 1.000	Real. 2019	Begroot 2020	Real. 2020	Verschil
Huisvesting in stadskantoor	502,2	563,9	525,4	38,5
Facilitair stadskantoor	55,8			0,0
Overige huurkosten (markt)	0,0	50,0	0,0	50,0
Kosten parkeren / fietsen / wagenpark	120,6	95,5	119,1	-23,6
Huisvestingskosten	**678,7**	**709,4**	**644,5**	**64,9**
Kosten personeels administratie	72,5			0,0
Kosten financiële adinistratie	23,1			0,0
Kosten facilitaire diensten	352,2	375,5	169,2	206,3
Facilitaire kosten	**447,9**	**375,5**	**169,2**	**206,3**
Totaal	**1.126,5**	**1.084,9**	**813,7**	**271,2**
Kengetallen in euro's				
• huisvestingskosten per fte	€ 4.277	€ 4.243	€ 3.850	
• fac. diensten per fte	€ 2.822,2	€ 2.245,9	€ 1.010,7	

Thuiswerken

We verwachten dat we ook na corona meer thuis zullen werken. Dat vraagt om een andere inrichting van het kantoorgebouw en faciliteren van thuiskantoor. In het vierde kwartaal 2020 hebben we in overleg met De Connectie een hervorming ingezet van de huisvesting en de benodigde faciliteiten.
De enquête onder medewerkers heeft ons een schat aan informatie opgeleverd over de wensen voor de toekomstige huisvesting.
We hebben de uitgangspunten op basis van een NEN normering, op papier gezet en gaan dat verder uitwerken tot een huisvestingsplan.

ICT-kosten

De kosten voor ICT als geheel zijn in 2020 € 1,2 miljoen. Ten opzichte van 2019 zijn de kosten gestegen. Dit is grotendeels het gevolg van de implementatie van ons zaaksysteem. Hierdoor zijn er dubbele (licentie) kosten ontstaan. Deze waren begroot.

ICT-kosten x € 1.000	Real. 2019	Begroot 2020	Real. 2020	Verschil
Werkplekken	403,1	426,5	444,6	- 0,4%
Licentiekosten	364,5	618,5	555,5	10%
Hardware	60,8	126,9	107,1	16%
Functioneel en applicatiebeheer	139,3	95,7	98,7	- 3%
Afschrijfkosten	0,0	73,1	24,1	
Totaal	**967,7**	**1.340,8**	**1230,1**	**8%**
Kengetallen in euro's				
• ICT kosten per fte	€ 6.098	€ 8.019	€ 7.349	- € 671

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Inhuur adviesdiensten

Naast de inhuur van derden hebben we voor enkele specialistische taken (optimaliseren SAP) en organisatieontwikkeling gebruik gemaakt van externe adviseurs. Afgerond is in 2020 € 238.000 uitgegeven aan inhuur van advies, € 281.000 begroot. De onderbesteding heeft onder meer te maken met 'in huis halen' van externe communicatie kennis (verantwoord bij externe inhuur). De kosten voor de implementatie en inrichting van VTH systeem is ook grotendeels door eigen medewerkers uitgevoerd, waardoor de kosten meevallen. De implementatiekosten van de leverancier van OpenWave zijn geactiveerd en worden in 5 jaar afgeschreven.

Baten

De baten hebben we toegelicht bij de staat van baten en lasten per programma. In de bijlagen hebben we de baten per klant gespecificeerd. De inkomsten van programma's en projecten zijn bij de toelichting op de staat van baten en lasten en bij de specificatie van de stelseltaken en projecten toegelicht.

Overige inkomsten

• Doorberekening projectkosten: de belangrijkste betreffen de kosten voor Wabo en team meten & advies. Deze zijn bij de projectkosten toegelicht.

• Overige inkomsten: betreft subsidies voor GUOV en AO fonds, voor corona maatregelen.

BALANS PER 31 DECEMBER 2020

Onze Jaarrekening 2020 is opgesteld met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening Omgevingsdienst Regio Arnhem 2016.

Vaste activa

• Immateriële vaste activa – bij ODRA niet aanwezig

• Materiële vaste activa - de materiële vaste activa met economisch nut zijn geactiveerd tegen de verkrijgingsprijs, verminderd met de ontvangen subsidies, die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat in aanmerking genomen. Deze worden lineair afgeschreven op basis van de economische levensduur. De investeringen in de inrichting van de ICT-systemen behoren tot de materiële activa.

• Financiële vaste activa - deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, verminderd met de ontvangen subsidies die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen worden onafhankelijk van het resultaat in aanmerking genomen.

Vlottende activa

• Voorraden - niet van toepassing bij ODRA

• Uitzettingen met renteloopti jd korter dan een jaar - hieronder vallen onderhanden werk: de "onderhanden werken" zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. De vorderingen en overlopende activa: deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde

• Liquide middelen - worden gewaardeerd tegen de nominale waarde

Vaste passiva

• Eigen Vermogen - onder Eigen Vermogen zijn opgenomen de Algemene Reserve, de Bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten (resultaat)

• Voorzieningen - ODRA kent twee type voorzieningen namelijk de harmonisatie- en personeelsvoorzieningen. De eerste is gevormd bij de oprichting van ODRA in 2013 ter dekking van toekomstige kosten van werknemers die door ODRA van de betreffende gemeenten en provincie zijn overgenomen. De tweede betreft voorzieningen voor kosten van voormalige medewerkers. Beiden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Vlottende Passiva

• Hier vallen de passiva - met renteloopti jd korter dan een jaar onder, zoals de vooruit ontvangen betalingen, hebben betrekking op programma's /projecten die in het boekjaar nog niet volledig zijn afgerond. Deze zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde na aftrek van de gemaakte kosten. De overige schulden en de overlopende passiva; deze zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Balans

Activa x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Vaste activa		
• (im)materiële vaste activa	254,0	191,3
• financiële vaste activa		
Vlottende activa		
• voorraden		
• liquide middelen	246,6	1.519,8
• uitzettingen met rente-typische looptijd <1 jaar	5.270,2	3.531,1
Totale activa	**5.770,9**	**5.242,2**

Passiva x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2020	Boekwaarde 31-12-2019
Eigen vermogen		
• algemene reserve	470,2	442,2
• bestemmingsreserves	292,5	329,0
• geraliseerd resultaat	169,7	-8,5
Voorzieningen	823,2	729,4
Totaal vaste passiva	**1.755,6**	**1.492,1**
Vlottende passiva		
• netto vlottende schulden met looptijd < jaar	3.569,2	3.030,8
• overige schulden	446,9	570,9
• overlopende passiva	-0,9	148,4
Totaal vlottende passiva	**4.015,3**	**3.750,1**
Totale passiva	**5.770,9**	**5.242,2**

Vaste activa

(Im)Materiële vaste activa x € 1.000	Boekwaarde 1-1-2020	Investe-ringen	Desinveste-ringen	Afschrij-vingen	Bijdragen van derden	Afwaarde-ringen	Boekwaarde 31-12-2020
Investeringen in openbare ruimte met economisch nut							
Vervoermiddelen	37,9			14,3			23,6
Machines, apparaten, installaties	10,4	66,8		7,9			69,3
laptops e.d.		10,8		2,3			8,5
Immateriële activa (software)							
• implementatie SAP	91,6	10,6		21,9			80,3
• implementatie VTH	51,4	20,9					72,3
(Im)Materiële vaste activa	**191,3**	**109,1**	**0,0**	**46,3**	**0,0**	**0,0**	**254,0**

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar x € 1.000	Boekwaarde 31-12-2019	Voorziening oninbaarheid	Stand 31-12-2020
Uitzettingen in 's Rijks schatkist me	12,1		3.746,5
Vorderingen op openbare lichamen	3.020,9		970,3
Overige vorderingen	262,5		394,0
OHW	235,6		159,4
Uitzettingen met een rentetypische looptijd			
Korter dan één jaar	**3.531,1**	**-**	**5.270,2**

Toelichting op de materiele activa

Wagenpark: In 2020 zijn er geen nieuwe auto's gekocht. Er wordt geleased. Van de 10 auto's zijn er 5 geactiveerd. Dit betreffen drie Mercedes bussen (afschrijftermijn 5 jaar) en één Ford Transit (afschrijftermijn 10 jaar) en de gekochte personenauto's. De personen-auto's zijn in het verleden niet geactiveerd. Machines en apparatuur: geactiveerd is de apparatuur in de meet- en regel voertuigen.
Deze worden als volgt afgeschreven:
• Apparaten: 10 jaar
• Hardware: 4 jaar
• Inventaris: 5 jaar
• Software: 5 jaar

In juli 2019 is de 1e fase van de implementatie van het bedrijfsvoering-systeem (SAP-by Design) afgerond. Begin 2020 is ook de 2e fase (HRM) operationeel geworden. De projectkosten voor de implementatie (inrichting software) worden geactiveerd en in 5 jaar afgeschreven.

Het nieuwe VTH systeem ging op 6 januari 2021 live. Ook voor deze implementatie geldt dat de inrichtingskosten worden geactiveerd.
In de tabel is onderscheid gemaakt tussen de 'uitzettingen korter dan een jaar' en de vorderingen. De uitzettingen betreffen de middelen die zijn ondergebracht in de rijksschatkist; Er was een saldo van € 3,66 miljoen beschikbaar. De nog te betalen kosten zijn op balans datum eveneens hoog, zoals crediteuren en belastingen (btw).

Onderhanden werk (ohw)

Met ingang van 2020 is de bekostigingsmethode veranderd naar een 'beheerste' vorm van outputfinanciering. Dit houdt in dat de producten afgerekend gaan worden met een vaste productprijs nadat ze zijn afgerond. De producten die onderhanden zijn, worden op basis van de status in relatie tot de kostprijs op de balans opgenomen.
Door de overgang naar Open Wave waren het aantal niet afgeronde producten lager dan in 2020. De verschillen zijn in mindering gebracht op de afrekening werkpakketten bij de klanten.

Liquide middelen x € 1.000	Stand 1-1-2020	Stand 31-12-2020
BNG betaalrekening	1.519,8	246,6
Liquide middelen	**1.519,8**	**246,6**

ODRA maakt gebruik van twee bankrekeningen: BNG en een rekening-courant bij het Rijk (schatkistbankieren). De liquiditeitspositie ultimo 2020 was op de BNG rekening. De schatkist is opgenomen bij de 'uitzettingen'.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)		Verslagjaar 2020			
(1)	Drempelbedrag	1.750			
		1e kw.	**2e kw.**	**3e kw.**	**4e kw.**
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	841	660	519	1.015
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	909	-660	-519	-1.015
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	841	660	519	1.015
(1) Berekening drempelbedrag		**Verslagjaar**			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	18.571			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan €500 miljoen	18.571			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de €500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen		**1e kw.**	**2e kw.**	**3e kw.**	**4e kw.**
(5a)	Som van per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	78.490	60.027	47.789	94.415
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	841	660	519	1.015

Toelichting op het drempelbedrag

Volgens de berekening is het drempelbedrag voor ODRA € 250.000. (zie regel 1 en 4d). Er is echter een specifieke afspraak (25-9-2013) gemaakt met het Ministerie van Financiën. Daarin is vastgelegd dat de limiet op € 1,75 miljoen is vastgesteld.

5.2.2 VASTE PASSIVA

Reserves

Het resultaat van 2019 (€ 24.400) is toegevoegd aan de algemene reserve. Het bestemmingsfonds Rvmk is opgeheven en het saldo

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Reserves x € 1.000	Saldo 1-1-2020	Resultaat bestemming 2019	Toevoegingen 2020	Rente toerekening 2020	Onttrekkingen 2020	Verminderingen afschrijvingen	Saldo 31-12-2020
Algemene reserve	442,2	28,0					470,2
BR Provincietaken	91,8						91,8
BR Bureau milieumetingen	200,7						200,7
RVMK	3,5	-3,5					0,0
Onderdeeld resultaat 2019	24,4	-24,4					0,0
Onderdeeld resultaat 2020			169,7		-157,3		12,4
• naar bestekking opl. Omg wet			157,3				157,3
Korter dan één jaar	**762,6**	**0,1**	**327,0**	**0,0**	**-157,3**	**0,0**	**932,4**

eveneens toegevoegd aan de algemene reserve. Het Algemeen Bestuur heeft in april 2020 daartoe besloten.

Het resultaat van 2020 (€ 169.735) is te splitsen in twee onderdelen. Het restant budget dat beschikbaar was voor de opleidingen omgevingswet (€ 157.263), daarover wordt voorgesteld dit toe te voegen aan een nieuw te vormen bestemmingsfonds, opdat dit in 2021 kan worden aangewend.
Het resterende saldo € 12.473 positief, er wordt voorgesteld dit toe te voegen aan de algemene reserve. Na accordering van dit voorstel zal dit na balansdatum worden verwerkt.

Bestemmingen van de fondsen

• Bestemmingsreserve Provincie taken: in 2013 is een aantal werkzaamheden voor provincie Gelderland niet uitgevoerd. Het Algemeen Bestuur heeft destijds besloten tot het instellen van deze bestemmingsreserve. In overleg met de provincie Gelderland was een besteding vastgesteld; tbv de inrichting 'samen sterk en aandachts-bedrijven', danwel de extra inspanning voor metingen bij Parenco. Uiteindelijk zijn deze kosten afgerekend met de provincie. Komend jaar zal een nadere invulling worden gegeven aan de besteding van deze reserve.

• Bestemmingsreserve Bureau milieumetingen: ten behoeve van dekking van toekomstige kosten van het Bureau milieumetingen (team meten & advies) heeft het Algemeen Bestuur in 2014 besloten om deze bestemmingsreserve in te stellen. De toekomstige kosten betreffen vooral de investeringen die moeten worden gedaan voor apparatuur ten behoeve van de metingen. Deze gaan vanaf 2021 plaatsvinden.

Voorzieningen x € 1.000	Saldo 1-1-2020	Vrijgevallen bedragen	Toevoegingen	Aanwendingen	Saldo 31-12-2020
Harmonisatietoelage Prov. Gelderland	479,4	36,7	-		442,7
Personele kosten	250,0	250,0	256,2		256,2
Reservering verlof uren			124,3		124,3
Voorzieningen	**729,4**	**286,7**	**380,5**	**0,0**	**823,3**

Voorzieningen

Uit de voorziening harmonisatietoelagen is € 36.700 vrijgevallen en aangewend. Er is nog een bedrag van afgerond € 443.000 nodig om de toekomstige kosten te dekken. Er is bij de berekening een index van 1,4% kostenstijging tot 2030 (laatste persoon, in deze voorziening met pensioen) gehanteerd.
Aan de voorziening personele kosten is zowel onttrokken en gedoteerd ter dekking van kosten van voormalige medewerkers waaruit mobiliteit en detacheringskosten worden betaald.
Er is in 2020 een reserve gevormd voor niet opgenomen verlofuren, vanwege corona. Deze uren zullen naar verwachting in 2021 extra worden opgenomen, hetgeen tot een capaciteitsvraag leidt. Die wordt dan uit deze reserve gedekt.

5.2.3 VLOTTENDE PASSIVA (MET LOOPTIJD KORTER DAN JAAR)

Vooruit ontvangen bedragen

De vooruit ontvangen middelen hebben met name betrekking op geluidssaneringsprojecten waarvan enkele al in 2015 en 2016 zijn gestart. Er zijn middelen in de exploitatie vrijgevallen ter dekking van kosten. De saldi van de diverse projecten worden in 2021 met elkaar verrekend, waarna € 4.000 overblijft.

Vooruitontvangen betalingen x € 1.000	Saldo 1-1-2020	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Terugbetalingen	Saldo 31-12-2020
Geluidsanering					
• Amst. straatweg Arnhem voorbereiding	0,0				0,0
• Amst. straatweg Arnhem uitvoering	-4,0				-4,0
• Saneringsproject Trans eo VBT	14,9		-8,2		6,7
• Project W. van Pontlaan Arnhem	0,0				0,0
• Apeldoornseweg Arnhem	29,4		-28,1		1,3
• Spijkerkwartier Arnhem	0,0				0,0
• ISV-geluid Gemeente Arnhem	0,0				0,0
Overig					
• ORM	29,5	14,4	-48,9		-5,0
• Meldplicht energie	46,7			-46,7	0,0
• Project omgevingsdienst	24,7			-24,7	0,0
• Diversen	7,1			-7,1	0,0
Vooruitontvangen betalingen	**148,4**	**14,4**	**-92,3**	**-71,4**	**-0.9**

ODRA heeft in eind 2019 begin 2020 de meldplicht energie uitgevoerd. De partners hebben hiervoor een éénmalige doeluitkering ontvangen uit het gemeentefonds en aan ODRA overgemaakt.
De resterende middelen zijn vrijgevallen.

ODRA is bezig met de voorbereiding van de Omgevingswet.
De middelen die beschikbaar waren vanuit 2019, zijn aangewend.

In het partneroverleg is afgesproken dat voor de ORM-gelden ODRA de administratie voert. Die loopt geheel via de balans.

Schulden x €1.000	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 31-12-2020
Schulden looptijd < jaar		
• Belasting (btw/loonbelasting)	1.279,1	1.471,3
• Loonheffing		
• Premies IP/OP/NP/FPU	134,0	163,1
• Crediteuren	1.617,7	1.934,8
• Crediteuren privaat		
• Divers		
Overige schulden	**3.030,8**	**3.569,2**

Overlopende passiva x €1.000	Boekwaarde 01-01-2020	Boekwaarde 31-12-2020
Afrekening DVO Gemeente Arnhem		73,6
Afrekening DVO Connectie	- 84,5	145,6
Nog te betalen facturen 2020>2019	319,3	
BTW vereffening	336,1	
Nog te betalen facturen 2021>2020		227,8
Overige schulden	**570,9**	**446,9**

Overige schulden

De ultimo standen van de afdrachten aan BTW, loonheffing en premies zijn ten opzichte van vorig jaar gestegen, door hogere omzet in laatste kwartaal en afrekening IKB in december. De crediteurenstand kende ultimo 2020 een hoge stand. Normaal omdat veel rekeningen van leveranciers over december (soms laatste kwartaal 2020) medio januari binnenkomen.

Bedrijf	Wat?	Looptijd eindigt	Contractwaarde p/jaar - prijspeil 2020	Toelichting
Ambting car expert	3 maal Kia Picanto lease	01-04-2021	9,4	3-jarig contract
Ambting car expert	1 maal Kia Picanto lease	01-04-2021	3,1	3-jarig contract
Contract Centric	Onderhoud MVV/S40	01-01-2021	92,0	Max. looptijd ivm vervanging VTH
Care2Work	Verzuimbegeleiding en arbo	01-04-2020	12,1	Jaarlijks opzegbaar
T2en	Licenties SAP en SAC		75,2	Optie tot verlenging met 5 jaar
REM automatisering	Licenties Open Wave		56,0	Optie tot verlenging met 5 jaar
Provincie Gelderland	Huur pand Markt 23	01-01-2021	11,8	Optie tot 2 jaar verlenging
Provincie Gelderland	Service en onderhoud Markt 23	01-01-2021	2,8	Optie tot 2 jaar verlenging
Gemeente Arnhem	Huur Stadkantoor incl. service		455,5	Jaarlijks opzegbaar
Gemeente Arnhem	Telefoondiensten		6,6	Via rijksbrede aanbesteding
Gemeente Arnhem	ICT, fac. Diensten en werkplekken		901,0	Kaarlijks DVO
Stantec	Milieu controles			Gaat in per april 2021
Totaal			**1.670,1**	

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

ODRA heeft de volgende niet uit de balans blijkende verplichtingen, zijnde doorlopende contracten met een looptijd langer dan één jaar:

Diversen

• Opgebouwd vakantiegeld is niet gekapitaliseerd. Dit is geen verplichting in het BBV, vanuit de aanname dat deze jaarlijks gelijk zijn.

• Dit geldt ook voor reguliere verlofsaldi. Omdat 2020 een bijzonder jaar is vanwege corona, zijn de 'niet opgenomen verlof uren 2020' wel als verplichting opgenomen; de nog openstaande saldi van voor 2020 niet.

• Dit geldt ook voor afspraken rond het generatiepact.

Gebeurtenissen na balansdatum

• Er lopen geen juridische claims tegen ODRA. Eveneens geen garantstellingen en borgstellingen.

• Er zijn geen andere relevante gebeurtenissen na balansdatum.

FINANCIËLE WEERBAARHEID EN RISICO'S

Wij brengen ons bestuur een aantal keer per jaar op de hoogte van de stand van zaken in onze bedrijfsvoering en staan dan stil bij de operationele risico's, financiën en weerstands-vermogen. Onze huidige financiële positie geeft geen aanleiding om op korte termijn maatregelen voor te stellen aan ons bestuur.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate wij in staat zijn financiële tegenvallers in de toekomst op te vangen. In de Gemeenschappelijke Regeling (GR) is bepaald welke vermogensbestanddelen wij kunnen aanhouden. Deze bestaan uit een algemene reserve en bestemmingsreserves. De algemene reserve is gemaximeerd tot € 0,5 miljoen. (2,3% van de omzet). Daarnaast kunnen we bestemmingsreserves aanhouden voor kosten die we verwachten voor de toekomst. Inhoud en omvang bepaalt het Algemeen Bestuur.

Het weerstandsvermogen als percentage van de omzet is met 0,6% gestegen.

ODRA acht het weerstandsvermogen van € 932.000 voldoende om de huidige risico's en latente verplichtingen (ikv bestemmingsfondsen) af te dekken.

Weerstands vermogen	Stand 31-12-2019	Stand 31-12-2020	Na resultaat bestemming	% Omzet
Algemene Reserve	442,2	470,2	482,6	2,5%
• Resultaat boekjaar	-8,5	169,7		
Bestemmingsreserves				
• Opleidingen omg. Wet			157,3	
• Provincietaken	91,8	91,8	91,8	
• TMA	200,7	200,7	200,7	
• RVMK (nnar alg. reserve)	36,5	0,0	0,0	
Totaal bestemmingsreserves	**329,0**	**292,5**	**449,7**	
Onvoorzien	0,0	0,0	0,0	
Totaal	**762,6**	**932,4**	**932,4**	
Totale baten (omzet)	17.551,1	19.157,5	19.157,5	
• Percentage omzet	4,3%	4,9%	4,9%	

Risico's

In deze paragraaf is aangegeven welke risico's er zijn geïnventariseerd; de schatting komt uit op circa € 350.000.
We staan regelmatig stil bij de operationele risico's. Dan bespreken we met ons bestuur of en welke noodzakelijke mitigerende maatregelen nodig zijn. Daarnaast liggen generieke risico's permanent aanwezig op de loer. We hebben deze verdeeld in vijf categorieën:

1. Saldo exploitatie - Een saldo in de exploitatie kan ontstaan door niet realiseren van begrote inkomsten, tegenvallende kosten of kosten voor onvoorziene gebeurtenissen.

- De coronapandemie heeft in 2020 behoorlijk impact. We hebben maandelijks onze exploitatie gemonitord en bijgestuurd en zagen aan de omzetkant dat evenementen niet doorgaan, maar ook een toename in werkzaamheden (BOA-toezicht).
- Onvoorzien was een toename van vergunningen in december. We denken dat deze gerelateerd zijn aan de BENG norm (zie katern 1), waardoor veel particulieren de aanvraag nog voor 1 januari hebben ingediend. Daarentegen zijn controles anders uitgevoerd (meer digitaal) en is in verband met de subsidie voor partners geïntensiveerd op het aantal EML controles. In de rapportages naar klanten waren deze gedurende het jaar

onvoldoende zichtbaar, waardoor partners minder zicht hadden op deze effecten en risico's voor de uiteindelijke afrekening van de werkpakketten.

- Outputfinanciering; 2020 was het eerste jaar van output financiering. Vooraf zijn de risico's apart in kaart gebracht. Een van de belangrijkste risico's is een te hoge of te lage kostprijs van de geleverde producten (zgn. kengetal). Uit een eerste analyse over 2020 blijkt dat het gemiddelde kengetal is uitgekomen op 8,3 Begroot was 8,5 uur.
  In het voorjaar 2021 wordt een gedetailleerd onderzoek naar de kostprijzen gedaan.
- Aan de kostenkant zien we vanwege thuiswerken en beperkt gebruik van kantoorruimte een voordeel. Beide zijn gedurende het jaar in evenwicht met elkaar bekeken.

Structureel sluiten mitigerende maatregelen echter niet alle risico's uit. De marges in de exploitatie betreffen structureel circa 1% à 1,5% van de omzet (circa € 200.000).

2. Risico's van taakuitvoering - We kunnen aansprakelijk worden gesteld voor fouten in de taakuitvoering en bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld als gedelegeerde bevoegdheden onduidelijk zijn en niet helder zijn vastgelegd. Dit betreft vooral een bestuurlijk en imagoprobleem. We zijn verzekerd voor schadeclaims tot een bedrag van maximaal twee keer € 2,5 miljoen per jaar.

3. Frictiekosten - We zijn gestart met verbeteren van de DVO's en mandaatregelingen, maar er is een risico van frictie (kosten). Dat betreft de risico's die ontstaan door noodzakelijke aanpassingen in de organisatie. Bijvoorbeeld naar aanleiding van taakstellingen, nieuwe inhoudelijke wetgeving, maatschappelijke veranderingen of het terughalen van taken door partners. De niet voorzienbare omvang van het risico is beperkt. Grote wijzigingen leggen we via de P&C-cyclus (wijziging van de begroting) aan de partners voor. In 2020 zijn frictiekosten ontstaan vanuit individuele mobiliteitstrajecten. Deze zijn opgevangen binnen de exploitatieruimte. ODRA heeft geen structurele ruimte in de begroting voor dit type risico (circa € 150.000 per jaar).

4. Niet voldoen aan wet- en regelgeving - Het risico dat wij niet voldoen aan algemene wet- en regelgeving, zoals belastingwetten, privacy, Europese -en nationale verordeningen, is een risico, maar dat is In 2020 beperkt gebleven, bijvoorbeeld geen wijzigingen in de belastingplicht (omgevingsdiensten zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting).

5. Liquiditeit – Ons werkkapitaal wordt gevormd door vermogen, beschikbare voorzieningen en voorschotten die partners betalen voor onze dienstverlening. Bij uitblijven van betalingen van de voorschotten lopen wij een risico dat we salarissen, loonheffing, premies, BTW en crediteuren niet kunnen betalen. We hebben maandelijks respectievelijk bij einde van elk kwartaal een saldo van minimaal één en twee miljoen euro nodig, omdat het weerstandsvermogen op zich onvoldoende is om de liquiditeitsbehoefte te dekken. We dekken een deel van de liquiditeitsbehoefte uit de voorschotten van onze partners.

Kengetallen	2019	Begroting 2020	2020
Netto schuldquote	-24,8%	-1,3%	-27,3%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-24,8%	-1,3%	-27,3%
Solvabiliteitsrisico	8,4%	27,8%	8,1%
Structurele exploitatieruimte	pm	0,0%	0,0%
Liquiditeit	135,2%	102,1%	137,4%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Financiële kengetallen

Met bovenstaande kengetallen geven we inzicht in de structurele evenwichtigheid en duurzaamheid van de begroting.

- De netto schuld quote en de netto schuld quote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (geen leningen in 2020) geven inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. In de toelichting op de balans zijn de schulden en eigen vermogen gespecificeerd. De schuldquote is negatief en lager dan in 2019. ODRA financierde haar lopende verplichtingen met kortlopende tegoeden.

- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn aan de financiële verplichtingen te voldoen. Het betreft het eigen vermogen versus het balanstotaal. Het percentage licht gedaald 7,5%. De hoge vorderingen per 31 december maken dat de ratio lager uitvalt.

- Voor de beoordeling van het structurele- en reële evenwicht van de begroting maken wij het onderscheid tussen structurele- en incidentele lasten. Wij zijn in 2020 overgegaan op bekostiging via outputfinanciering. We hebben geen toezeggingen op een meerjarige omzet, ondanks het aanwezig zijn van wettelijke verplichte basismilieutaken.

- Grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn bij ODRA niet van toepassing.

Financiering, treasury, bankieren

In het Treasury-statuut van ODRA (van eind 2016) hebben we de doelstellingen geformuleerd en geconcretiseerd naar de verschillende deelgebieden van treasury: rente risicobeheer, financiën en kasbeheer:

- **Ons financieringsvraagstuk is van beperkte omvang** - We hebben weinig eigen investeringen, we huren kantoorruimte van de gemeente Arnhem en de inventaris betrekken we via De Connectie. In 2020 is door ons geïnvesteerd in bedrijfsvoerings-systemen SAP en OpenWave en meetapparatuur die vangen we op in het reguliere werkkapitaal.

- **We zijn sinds eind 2013 verplicht deel te nemen aan schatkistbankieren** - Alle banktegoeden boven drempelwaarde van € 1,75 miljoen, die wij met het ministerie van Financiën hebben afgesproken, worden verplicht gestort op een rekening-courant bij het ministerie. De overige liquiditeit zijn onze rekening-courant tegoeden en die hebben we ondergebracht bij de BNG. In de financieringsovereenkomst (juni 2020) met de BNG is een kredietlimiet afgesproken van maximaal één miljoen euro.

- **Onze huidige financiële positie geeft geen aanleiding** om op korte termijn maatregelen voor te stellen aan ons bestuur. Eventuele leningen voor investeringen lopen eveneens via de Rijksschatkist. We hebben geen leningen gevraagd in 2020. We hebben in 2020 ook geen leningen of deposito's uitgezet, anders dan via schatkistbankieren. Er zijn geen renterisico's opgetreden.

- **In de wet Financiering decentrale overheden (Fido)** is een kasgeldlimiet gesteld aan het maximum bedrag waarop wij onze financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mogen financieren. Voor ons is de norm 8,2% van het begrotingstotaal. Wij komen hier niet boven.

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Omgevingsdienst Regio Arnhem van 15 april 2021.

De voorzitter,
Joa Maouche

De secretaris,
Ruben Vlaander

Omgevingsdienst Regio Arnhem

2

BIJ LAG EN

PRODUCTIE AANTALLEN

BIJLAGE 1: SPECIFICATIE BATEN PER PARTNER

Overzicht per partner

Hieronder is per partner aangegeven welke kosten (voor ODRA baten) zij hebben in relatie met de (initiële) begroting 2020 en realisatie 2019. In het overzicht zijn de kosten per programma én per taakveld gespecificeerd. 2020 is het eerste jaar van outputfinanciering. Om de effecten daarvan zichtbaar te maken zijn per partner tevens de cijfers in aantallen producten en uren (voor de geleverde diensten) opgenomen.

Bij een aantal partners zijn er significantie afwijkingen tussen begroot en realisatie. De verklaringen hiervoor zijn (op product en/of diensten niveau) inzichtelijk in de rapportages die alle partners maandelijks ontvangen. Ook zijn er verschillen tussen de begroting en de afgesproken (aanvullende) werkpakket(ten). Deze verschillen zijn niet in deze bijlage zichtbaar gemaakt, maar wel via de maandrapportage inzichtelijk.

Arnhem x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	toelichting	Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	297,3	1.568,2	68,3	1.933,8		292,29	1.389,6	17,7	1.699,5	371,4	1.927,9	6,8	2.306,1
• Toezicht & handhaving	823,2	2.374,8	6,0	3.204,0	incl. col. D.	1.038,9	1.272,6	498,7	2.810,3	1.069,5	2.001,7		3.071,2
• Advies			173,8	173,8		100,2	0,0	0,0	100,2	271,3			271,3
• Stelseltaken	2,7			2,7		3,2	0,0	0,0	3,2	2,3			2,3
• Projecten (en algemeen)	115,0	330,2	336,0	781,2		647,7	5,1	155,0	807,7	264,8	85,0		349,8
• GUOV	-8,5			-8,5	projecten				0,0				0,0
• Wabo		25,9		25,9	vergunning		25,6		25,6		16,4		16,4
• Overig complex verg.	3,9			3,9	vergunning	4,6		2,4	7,0	54,5		4,0	58,5
• ohw			0,2	0,2	proj & alg.				0,0				
Totaal	**1.233,7**	**4.299,1**	**584,3**	**6.117,0**		**2.086,8**	**2.692,9**	**673,8**	**5.453,4**	**2.033,8**	**4.031,0**	**10,8**	**6.075,6**

Productcategoriën Arnhem	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten	€ 510,6	€ 4.180,0	€ 191,4	1.725	4.283	3	1.270,4	2.558,2	445,4	2.051	2.905	397	
Levering diensten	€ 74,3	€ 119,1	€ 392,8	817	1.309	4.317	218,8	109,1	226,0	2.404	1.199	2.483	
Collectieve diensten	€ 618,9						€ 595,3						N.v.t.
Overig	€ 29,8				tot. prod.	tot. uren	€ 30,2				tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			**€ 6.117,0**		**6.011**	**6.443**	**Totaal kosten**		**€ 5.453,4**	**Totaal**	**5.353**	**6.086**	

Doesburg x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	toelichting	Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	25,9	13,4		39,3		10,8	0,0	0,2	11,0	13,9	13,3		27,2
• Toezicht & handhaving	39,5	12,7		52,2	incl. col. D.	69,5	0,0	4,1	73,6	58,4	1,6		60,0
• Advies			40,0	40,0		14,1	0,0	0,0	14,1	15,1			15,1
• Stelseltaken	0,1			0,1		0,5	0,0	0,0	0,5	0,3			0,3
• Projecten (en algemeen)	10,7	2,2	15,5	28,4		25,9	0,0	3,6	29,5	17,0	2,2		19,2
• GUOV	-3,1			-3,1	projecten				0,0				0,0
• ohw			-1,8	-1,8	proj & alg.				0,0				
Totaal	**73,1**	**28,3**	**53,7**	**155,1**		**120,8**	**0,0**	**7,9**	**128,7**	**106,3**	**17,1**	**0,0**	**123,4**

Productcategoriën Doesburg	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten	€ 29,5	€ 18,9	€ 28,3	72	20		78,4		3,5	115	0	4	
Levering diensten	€ 15,5	€ 9,4	€ 25,4	170	103	279	16,6		4,4	182	0	48	
Collectieve diensten	€ 28,1						25,6						N.v.t.
Overig	€ -				tot. prod.	tot. uren			0,2		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			**€ 155,1**	**Totaal**	**92**	**552**	**Totaal kosten**		**€ 128,7**	**Totaal**	**119**	**230**	

Duiven x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	toelichting	Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	53,6			53,6		48,1	0,0	0,0	48,1	34,5	0,7		35,2
• Toezicht & handhaving	94,6	30,9		125,5	incl. col. D.	100,8	16,4	6,5	123,7	110,8	10,9		121,7
• Advies	13,7		26,5	40,2		37,3	0,0	0,0	37,3	53,7			53,7
• Stelseltaken	0,6			0,6		1,2	0,0	0,0	1,2	1,0			1,0
• Projecten (en algemeen)	18,0	9,0	25,7	52,7		45,5	0,0	6,6	52,1	32,5	2,3		34,8
• GUOV	-11,9			-11,9	projecten				0,0				0,0
• ohw			-2,2	-2,2	proj & alg.				0,0				
Totaal	**168,6**	**39,9**	**50,0**	**258,5**		**233,0**	**16,4**	**13,1**	**262,4**	**236,3**	**13,9**	**0,4**	**250,6**

Productcategoriën Duiven	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten (stuks)	€ 88,2	€ 34,5	€ 23,5	146	36		142,8	16,4	6,5	175	20	5	
Levering diensten (in uren)	€ 33,0	€ 5,4	€ 26,6	363	59	292	46,5		6,6	511	0	73	N.v.t.
Collectieve diensten	€ 47,3						43,8						
Overig	€ -				tot. prod.	tot. uren			-0,2		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			**€ 258,5**	**Totaal**	**182**	**714**	**Totaal kosten**		**€ 262,4**	**Totaal**	**200**	**584**	

Lingewaard x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	toelichting	Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	196,2	723,8	117,6	1.037,6		145,9	736,6	26,7	909,1	204,2	796,2	1,0	1.001,4
• Toezicht & handhaving	382,7	709,2	99,6	1.191,5	incl. col. D.	398,5	399,5	316,9	1.114,9	435,4	593,0		1.028,4
• Advies			336,3	336.3		262,7	0,0	0,0	262,7	310,6			310,6
• Stelseltaken	0,1			0,1		3,2	0,0	0,0	3,2	1,4			1,4
• Projecten (en algemeen)	33,3	154,3	123,9	311,5		358,6	0,0	247,0	605,6	134,0	184,1		318,1
• GUOV	-21,1			-21,1	projecten				0,0				0,0
• Wabo		104,2		104,2	vergunning		95,1		95,1				0,0
• Overig complex verg.	2,9		4,7	7,7	vergunning	20,5			20,5	7,0	84,3	14,3	105,6
• ohw			-42,8	-42,8	proj & alg.				0,0				
Totaal	**594,1**	**1.691,5**	**639,3**	**2.924,9**		**1.189,3**	**1.234,1**	**590,6**	**3.011,0**	**1.092,6**	**1.657,6**	**15,3**	**2.765,5**

Productcategoriën Lingewaard	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten (stuks)	€ 330,2	€ 1.405,8	€ 45,2	726	1.436		515,2	1.010,6	214,8	779	1.165	164	
Levering diensten (in uren)	€ 39,3	€ 181,5	€ 589,4	432	1.995	6.477	441,5	125,4	375,8	4.852	1.378	4.130	N.v.t.
Collectieve diensten	€ 224,6						210,8						
Overig		€ 104,2	€ 4,7		tot. prod.	tot. uren		115,6	1,3		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			**€ 2.924,9**	**Totaal**	**2.162**	**8.904**	**Totaal kosten**		**€ 3.011,0**	**Totaal**	**2.108**	**10.360**	

Overbetuwe x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	toelichting	Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	139,9	41,9	4,1	185,9		198,6	33,6	2,3	234,4	150,4	33,7	18,2	202,3
• Toezicht & handhaving	414,3	80,5	1,5	496,3	incl. col. D.	444,2	12,0	59,7	515,9	513,0	15,9		528.9
• Advies			93,4	93,4		123,8	0,0	0,0	123,8	100,2			100,2
• Stelseltaken	1,6			1,6		2,6	0,0	0,0	2,6	0,9			0,9
• Projecten (en algemeen)	37,2	9,5	106,1	152,8		90,7	0,0	30,1	120,8	80,1	6,9		87,0
• GUOV	-28,5			-28,5	projecten				0,0				0,0
• Overig complex verg.	7,3			7,3	vergunning	13,7			13,7	8,4			8,4
• ohw			3,5	3,5	proj & alg.				0,0				
Totaal	**571,8**	**131,9**	**208,6**	**912,3**		**873,5**	**45,6**	**92,1**	**1.011,2**	**853,0**	**56,5**	**18,2**	**927,7**

Productcategoriën Overbetuwe	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten (stuks)	€ 443,2	€ 88,1	€ 56,4	696	97		604,0	12,0	54,3	768	14	51	
Levering diensten (in uren)	€ 20,5	€ 43,8	€ 152,2	225	481	1.672	165,7	33,6	37,8	1.821	369	415	N.v.t.
Collectieve diensten	€ 100,8						90,8						
Overig	€ 7,3				tot. prod.	tot. uren	13,7		-0,7		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			**€ 912,3**	**Totaal**	**793**	**2.378**	**Totaal kosten**		**€ 1.011,2**	**Totaal**	**833**	**2.605**	

Renkum x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	toelichting	Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	45,6	457,6	138,0	641,2		50,1	469,3	18,8	538,3	54,6	488,1	0,2	542,9
• Toezicht & handhaving	150,2	473,3	63,7	687,2	incl. col. D.	135,3	304,7	96,4	536,4	131,8	429,7		561,5
• Advies			36,8	36,8		32,5	0,0	0,0	32.5	30,1			30,1
• Stelseltaken	0,1			0,1		1,5	0,0	0,0	1,5	1,2			1,2
• Projecten (en algemeen)	35,4	62,5	62,7	160,6		144,7	0,0	134,3	279,0	65,1	163,9		229,0
• GUOV	-1,9			-1,9	projecten				0,0				0,0
• ohw			-17,4	-17,4	proj & alg.				0,0				
Totaal	**229,4**	**993,4**	**283,8**	**1.506,6**		**364,1**	**774,0**	**249,5**	**1.387,6**	**288,9**	**1.081,7**	3,8	**1.374,4**

Productcategoriën Renkum	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten (stuks)	€ 66,8	€ 940,7	€ 33,0	349	1.074		173,5	732,1	68,9	232	945	47	
Levering diensten (in uren)	€ 14,2	€ 52,7	€ 246,9	156	579	2.713	51,8	41,9	180,6	570	460	1.985	N.v.t.
Collectieve diensten	€ 148,4						138,3						
Overig			€ 3,9		tot. prod.	tot. uren			0,5		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			**€ 1.506,6**	**Totaal**	**1.423**	**3.448**	**Totaal kosten**		**€ 1.387,6**	**Totaal**	**1.224**	**3.015**	

Rheden x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	toelichting	Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	48,9	27,8		76,7		63,8	32,8	0,3	96,8	62,4	24,6		87,0
• Toezicht & handhaving	281,5	30,3	7,5	319,3	incl. col. D.	234,9	18,6	33,2	286,7	260,9	51,7		312,6
• Advies			18,1	18,1		25,8	0,0	0,0	25,8	36,3			36,3
• Stelseltaken	0,1			0,1		2,2	0,0	0,0	2,2	0,5			0,5
• Projecten (en algemeen)	35,5	7,3	58,7	101,5		90,8	0,0	21,7	112,4	66,1	3,1		69,2
• GUOV	-3,8			-3,8	projecten				0,0				0,0
• ohw			0,4	0,4	proj & alg.				0,0				
Totaal	**362,2**	**65,4**	**84,7**	**512,3**		**424,2**	**51,3**	**55,1**	**530,7**	**432,9**	**79,4**	**32,8**	**545,1**

Productcategoriën Rheden	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten (stuks)	€ 239,7	€ 65,4	€ 51,1	423	346		291,7	51,3	28,0	360	382	31	
Levering diensten (in uren)	€ 29,0	€ -	€ 33,6	319	0	369	39,5		27,1	434	0	298	
Collectieve diensten	€ 93,5						86,1						N.v.t.
Overig materieel					tot. prod.	tot. uren	6,8		0,2		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			**€ 512,3**	**Totaal**	**769**	**688**	**Totaal kosten**		**€ 530,7**	**Totaal**	**773**	**732**	

Rozendaal x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	toelichting	Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	2,7			2,7		0,9	0,0	0,0	0,9	3,9			3,9
• Toezicht & handhaving	7,5	1,8		9,3	incl. col. D.	8,6	0,8	0,0	9,5	9,3	2,5		11,8
• Advies			4,0	4,0		1,3	0,0	0,0	1,3	4,7			4,7
• Stelseltaken				0,0					0,0				0,0
• Projecten (en algemeen)	3,5	3,2	8,0	14,7					14,9	9,3	0,9		10,2
• ohw			0,2	0,2	proj & alg.	13,5	0,0	1,5	0,0				
Totaal	**13,7**	**5,0**	**12,2**	**30,9**		**24,3**	**0,8**	**0**	**26,5**	**27,6**	**3,4**	**0,0**	**31,0**

Productcategoriën Rozendaal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten (stuks)	€ -1,0	€ 5,0	€ 8,2	14	3		9,6	0,8		14	1		
Levering diensten (in uren)	€ -	€ -	€ 4,0	0	0	44	1,3		1,4	14	0	15	
Collectieve diensten	€ 14,7						13,2						N.v.t.
Overig materieel					tot. prod.	tot. uren			0,2		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			**€ 30,9**	**Totaal**	**17**	**44**	**Totaal kosten**		**€ 26,5**	**Totaal**	**15**	**29**	

Westervoort x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	toelichting	Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	1,1			1,1		5,1	0,0	0,1	5,2	9,6	0,4		10,0
• Toezicht & handhaving	16,2	4,1		20,3	incl. col. D.	40,6	4,1	3,8	48,5	24,7	2,1		26,8
• Advies			9,7	9,7		8,7	0,0	0,0	8,7	21,7			21,7
• Stelseltaken	0,1			0,1		0,5	0,0	0,0	0,5	0,4			0,4
• Projecten (en algemeen)	12,6	2,6	18,0	33,2		31,4	0,0	1,9	33,3	17,7	2,2		19,9
• GUOV	-4,0			-4,0	projecten				0,0				0,0
• ohw			0,0	0,0	proj & alg.				0,0				
Totaal	**26,0**	**6,7**	**27,7**	**60,4**		**86,2**	**4,1**	**5,8**	**96,2**	**76,0**	**4,7**	**-1,3**	**79,4**

Productcategoriën Westervoort	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten (stuks)	€ -8,6	€ 6,7	€ 18,0	31	5		45,7	4,1	3,5	80	5	3	
Levering diensten (in uren)	€ 1,5	€ -	€ 9,7	16	0	107	10,0		2,3	25	0	110	N.v.t.
Collectieve diensten	€ 33,1						30,3						
Overig materieel					tot. prod.	tot. uren			0,3		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			**€ 60,4**	**Totaal**	**36**	**123**	**Totaal kosten**		**€ 96,2**	**Totaal**	**88**	**135**	

Zevenaar x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	toelichting	Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	135,7	22,5	0,5	158,7		135,6	36,4	1,5	173,5	157,3	26,0	3,2	186,5
• Toezicht & handhaving	328,6	82,5	5,7	416,8	incl. col. D.	328,2	11,2	12,1	351,5	410,3	27,3		437,6
• Advies			127,1	127,1		81,6	0,0	0,0	81,6	124,2			124,2
• Stelseltaken	0,1			0,1		3,5	0,0	0,0	3,5	0,9			0,9
• Projecten (en algemeen)	35,2	12,2	54,0	101,4		92,6	0,0	12,6	105,3	54,4	2,2		56,6
• GUOV	-2,6			-2,6	projecten				0,0				0,0
• Overig/ compl. Verg	1,2		1,3	2,4	vergunningen	13,7			13,7	6,3		0,2	6,5
• ohw			-3,5	-3,6	proj & alg.				0,0				
Totaal	**498,2**	**117,2**	**184,9**	**800,3**		**655,2**	**47,6**	**26,2**	**729,0**	**753,4**	**55,5**	**3,4**	**812,3**

Productcategoriën Zevenaar	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten (stuks)	€ 367,7	€ 92,3	€ 47,4	553	102		436,8	11,2	3,5	567	13	3	
Levering diensten (in uren)	€ 36,7	€ 24,9	€ 136,2	403	274	1.497	119,4	36,4	22,7	1.312	400	249	N.v.t.
Collectieve diensten	€ 92,6						85,1						
Overig materieel	€ 1,2		€ 1,3		tot. prod.	tot. uren	13,7		0,2		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			**€ 800,3**	**Totaal**	**655**	**2.174**	**Totaal kosten**		**€ 729**	**Totaal**	**583**	**1.961**	

Provincie (WP-regulier) x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	materieel	totaal		Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
• Vergunningen	1,3	86,9	93,7		181,9		179,1	0,0	21,5	200,6	142,2	1,3		143,5
• Toezicht & handhaving	105,6	617,5	33,9		757,0	incl. col. D.	930,0	13,7	90,1	1.033,8	1.250,1	9,7	170,8	1.430,6
• Advies			431,9		431,9		739,7	0,0	0,0	739,7	827,4		35,1	862,5
• Stelseltaken					0,0		44,2	0,0	0,0	44,2	27,2			27,2
• Projecten (en algemeen)	30,9	0,8	161,8		193,5		369,0	8,7	279,1	656,9	588,1	27,5		615,6
• Bur. mil. metingen			195,3		195,3	proj. & alg.	211,4			211,4	200,3			200,3
• samen sterk en PAB			61,8		61,8	proj. & alg.				0,0				0,0
• Overig (a.o. Parenco)			84,9		84,9	proj. & alg.				0,0			223,9	223,9
• ohw			-12,8		-12,8	proj. & alg.				0,0				
• bijstelling PCH							-1.059,2			-1.059,2				
Totaal	**137,8**	**705,2**	**1.050,5**	**0,0**	**1.893,5**		**1.414,4**	**22,4**	**390,8**	**1.827,5**	**3.035,3**	**38,5**	**429,8**	**3.503,6**

Productcategoriën Provincie regulier	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten	- € 12,5	€ 704,4	€ 18,3	141	801		1.084,1	22,4	30,7	1.429	22	35	
Levering diensten	€ 70,2	€ 0,8	€ 690,2	771	9	7.585	1.097,9		360,1	1.121	0	2.957	
Collectieve diensten	€ 80,1						80,1						N.v.t.
Overig	€ -		€ 342,0		tot. prod.	tot. uren	211,4				tot. prod.	tot. uren	
Overheveling naar PCH							-1.059,2						
Totaal kosten			**€ 1.893,5**	**Totaal**	**942**	**8.365**	**Totaal kosten**		**€ 1.827,5**	**Totaal**	**1.486**	**5.078**	

Totaal partners

Totaal partners x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal		Begroting 2020 Totaal partners milieu	bouw	algemeen	materieel	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
Vergunningen	984,2	2.942,1	422,2	4.312,5		1.130,2	2.698,2	89,1	-	3.917,5	1.204,4	3.312,2	29,4	4.546,0
Toezicht & handhaving	2.643,9	4.417,6	217,9	7.279,4	incl. col. D.	3.729,6	2.053,5	1.121,5	-	6.904,6	4.274,2	3.146,1	170,8	7.591,1
Advies	13,7	0,0	1.297,6	1.311,3		1.427,7	0,0	0,0	-	1.427,7	1.795,3	0,0	35,1	1.830,4
Stelseltaken	5,5	0,0	0,0	5,5		62,6	0,0	0,0	-	62,6	36,1	0,0	0,0	36,1
Projecten (en algemeen)	367,3	593,8	970,4	1.931,5		1.910,5	13,8	893,3	-	2.817,6	1.329,1	480,3	0,0	1.809,4
• GUOV	-85,5	0,0	0,0	-85,5	projecten	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• Wabo / bur. mil. metin.	0,0	130,1	195,3	325,4	vergunning	211,4	120,7	0,0	-	332,1	200,3	16,4	0,0	216,7
• PAB / samen sterk	0,0	0,0	61,8	61,8	projecten	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• Compl. vergunningen	15,4	0,0	90,9	106,3	vergunning E	59,2	0,0	2,4	-	61,6	96,7	84,3	277,8	458,8
• ohw	0,0	0,0	-76,3	-76,3	proj. & alg.	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
• Actualisatie bg	0,0	0,0	0,0	0,0		-1.059,2	0,0	0,0	-	-1.059,2	0,0	0,0	0,0	0,0
Totaal	**3.908,6**	**8.083,6**	**3.179,7**	**15.171,8**		**8.531,2**	**4.886,1**	**2.106,3**	**-**	**15.523,6**	**8.936,1**	**7.039,3**	**513,1**	**16.488,5**

Productcategoriën Partners	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten	€ 2.054	€ 7.542	€ 521	4.876	8.203	3	€ 4.652	€ 4.419	€ 859	6.570	5.472	740	
Levering diensten	€ 334	€ 438	€ 2.307	3.672	4.809	25.352	€ 2.211	€ 346	€ 1.245	13.246	3.806	13.763	N.v.t.
Collectieve diensten	€ 1.482	€ -	€ -				€ 1.399	€ -	€ -				
Overig	€ 38	€ 104	€ 352		tot. prod.	tot. uren	€ 276	€ 116	€ -		tot. prod.	tot. uren	
Totaal kosten			**€ 15.171,8**	**Totaal**	**13.082**	**33.833**	**Totaal kosten**		**€ 15.523,6**	**Totaal**	**12.782**	**30.815**	

Omgevingsdiensten (totaal) x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal		Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
Vergunningen	0,9	114,1		115,0		0,0	28,9	2,5	31,5	0,4	112,7		113,1
Toezicht & handhaving	85,2	9,9	138,5	233,6	incl. col. D.	258,7	4,1	37,2	300,0	268,6	8,9		277,5
Advies	7,5		121,6	129,1		177,1	0,0	0,0	177,1	168,7			168,7
Stelseltaken				0,0		92,5	0,0	0,0	92,5	90,5			90,5
Projecten (en algemeen)	6,4		20,4	26,8		145,2	0,0	14,1	159,3		147,5		147,5
• overig			6,3	6,3	proj. & alg.				0,0				0,0
• ohw			-0,3	-0,3	proj. & alg.				0,0				
• bijstelling PCH						-200,0		bijstelling	-200,0				
Totaal	**100,0**	**124,0**	**286,4**	**510,4**		**473,6**	**33,0**	**53,9**	**560,5**	**528,2**	**269,1**	**0,0**	**797,3**

Productcategoriën Omgevingsdiensten	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten	€ 90,8	€ 12,6	- € 6,7	120	6		€ 217,7	€ 33,1	€ 29,7	243	18	23	
Levering diensten	€ 9,2	€ 111,4	€ 148,4	101	1.224	1.631	€ 427,8	€ 24,2		4.701	0	266	N.v.t.
Collectieve diensten	€ -	€ -	€ 138,5				€ 28,2						
Overig materieel	€ -	€ -	€ 6,3		tot. prod.	tot. uren					tot prod.	tot uren	
Overheveling naar PCH							- € 200						
Totaal kosten			**€ 510,4**	**Totaal**	**126**	**2.956**	**Totaal kosten**		**€ 560,5**	**Totaal**	**284**	**4.967**	

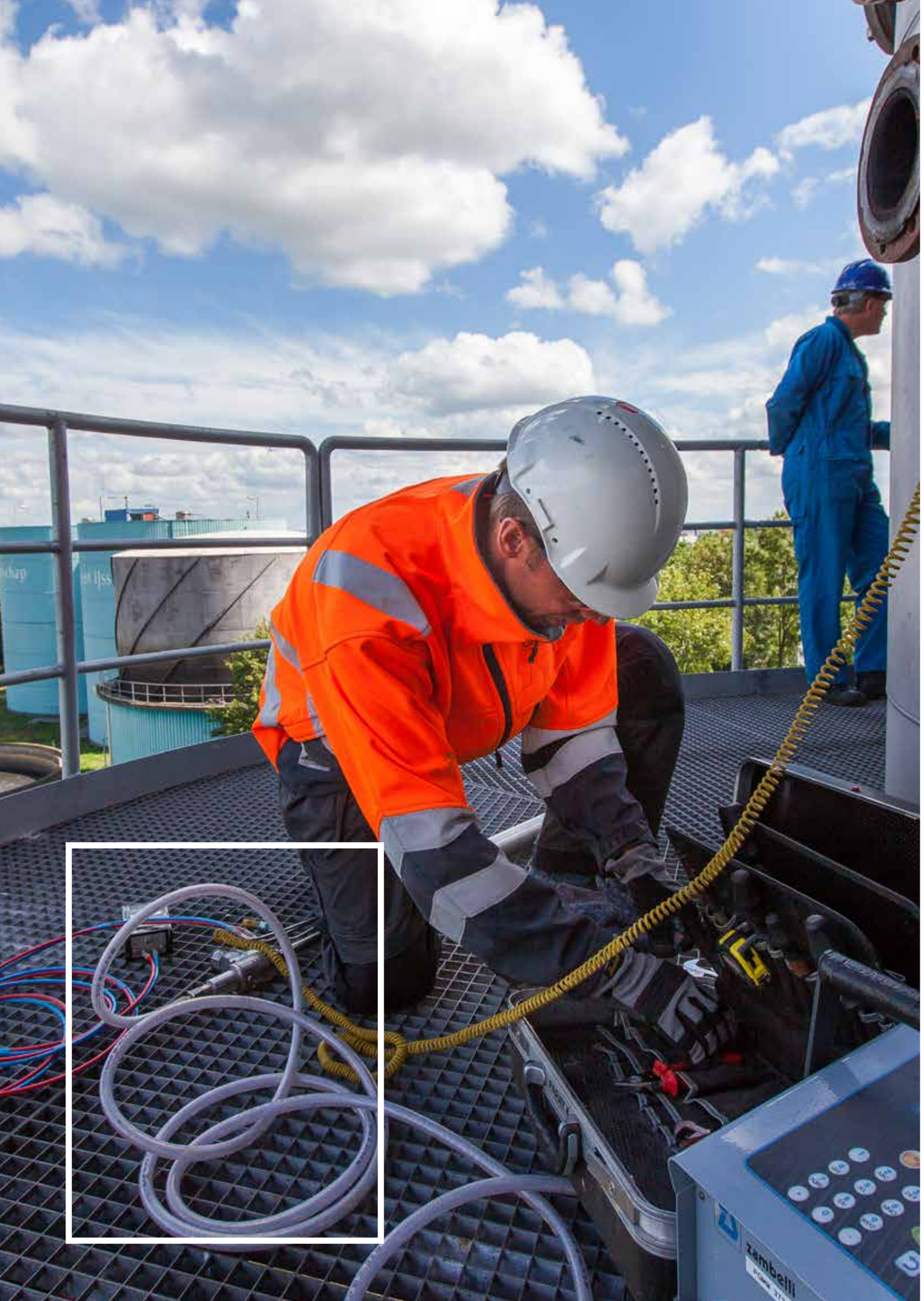
Derden (totaal) x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal		Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal	Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
Vergunningen				0,0					0,0				0,0
Toezicht & handhaving		60,9		60,9		43,7	142,0	6,9	192,6	37,2			37,2
Advies	14,5			14,5		98,2	0,0	0,0	98,2	48,2			48,2
Stelseltaken				0,0					0,0				0,0
Projecten (en algemeen)				0,0		23,4	0,0	0,0	23,4		7,3		7,3
• overig			30,1	30,1	proj. & alg.				0,0				0,0
• ohw			0,4	0,4	proj. & alg.				0,0				0,0
Totaal	**14,5**	**60,9**	**30,6**	**106,0**		**165,3**	**142,0**	**6,9**	**314,2**	**85,4**	**7,3**	**0,0**	**92,7**

Productcategoriën Derden	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	alg. aantal		milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten	€ 4,9	€ 60,9	- € 14,7	0	43			€ 43,7	€ 142,0	€ 2,9	30	195	3	
Levering diensten	€ 9,6	€ -	€ 15,1	105	0	166		€ 98,2		€ 4,0	1.079	0	44	N.v.t.
Collectieve diensten	€ -	€ -	€ 0,0											
Overig materieel	€ -	€ -	€ 30,1		tot. prod.	tot. uren		€ 23,0		€ 0,4		tot prod.	tot uren	
Totaal kosten			**€ 106,0**	**Totaal**	**43**	**271**		**Totaal kosten**		**€ 314,2**	**Totaal**	**228**	**1.123**	

Complexe handhaving x € 1.000	Realisatie 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal		Begroting 2020 milieu	bouw	algemeen	totaal		Realisatie 2019 milieu	bouw	materieel	totaal
Vergunningen				0,0					0,0					0,0
Toezicht & handhaving				0,0		2.835,9			2.835,9					0,0
Advies				0,0					0,0					0,0
Stelseltaken	3.126,9			3.126,9					0,0					0,0
Projecten (en algemeen)				0,0					0,0					0,0
• overig	15,0			15,0		236,6			236,6	t&h				0,0
Totaal	**3.141,9**	**0,0**	**0,0**	**3.141,9**		**3.072,5**	**0,0**	**0,0**	**3.072,5**		**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Productcategoriën PCH	milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal		milieu (€)	bouw (€)	algemeen (€)	milieu aantal	bouw aantal	algemeen aantal	
Levering producten	€ -	€ -	€ -	2833							2771			
Levering diensten	€ 3.002,5	€ -	€ -	32.995	0	0		€ 2.835,9			31.164			N.v.t.
Collectieve diensten	€ -	€ -	€ -											
Overig materieel	€ 15,0	€ -	€ 124,4		tot. prod.	tot. uren		€ 236,6		€ 0,0		tot prod.	tot uren	
Totaal kosten			**€ 3.141,9**	**Totaal**	**0**	**32.995**		**Totaal kosten**		**€ 3.072,5**	**Totaal**	**2771**	**31.164**	

uurbasis bekostiging

BIJLAGE 2: SPECIFICATIES PRODUCTIE / BESTEDINGEN

Collectieve diensten en EML-controles

Collectieve diensten 2020	Uren begroot	Materiële kosten begroot	Begroting 2020	Uren realisatie	Kostenrealisatie uren	Realisatie materiële kosten	Totaal kosten 2020
Omgevingswet	1.400		127.400	2.889	262.878	-24.742	238.136
Omgevingswet aanvullend	250		22.750	96	8.691		8.691
Project energie	343		31.213	1.804	164.141		210.800
Asbest additioneel		51.124	51.124	0	0	0	0
Col. algemeen deel vd projecten	1.993	51.124	232.487	4.788	435.710	-24.742	457.627
							0
Gegevensbeheer	1.453		132.223	31	2.779	129.448 *	132.223
Ketentoezichtspartners	1.628		148.148	1.230	111.953	***	111.953
Klantadvies milieu	1.191		108.381	482	43.844		43.844
Ontwikkeling en afstemming strafred	474		43.134	1.567	142.597		142.597
Piketdienst abonnement	1.109		100.919	397	36.133	66.998	103.131
Collectieve dienst voor alle partners	5.855	0	532.805	3.707	337.302	196.445	533.747
							0
Klantadvies BRIKS	5.220		475.020	4.855	441.782	5.608	447.391
ORM/RVMK	377	99.078	133.385 **	198	18.018	42.976 **	60.994
Projectleiding asbest	235		21.385	256	23.251		23.251
GUOV algemeen	306		27.818	93	8.463		8.463
Col. dienst voor deel van de partners	6.138	99.078	657.608	5.401	491.514	48.584	540.098
• DAT/LMA/Ketentoezicht OD's	1.522		138.502 ***	50	4.550		4.550
Ketentoezicht OD's	308	0	138.502	50	4.550	0	4.550
Totaal generaal (begroting 2020)	14.294	150.202	1.561.402	13.946	1.269.075	220.287	1.536.022
Meldplicht energie	(uit balans)	46.659	46.659				
						Teruggave:	
						• Asbest materieel	51.124
						• RvmK rest	56.102
							153.885

** Geen uren bijgehouden = fixed price*
*** ORM apart afgerekend (via balans) kosten is RvmK*
**** Abonnement fixed price voor OD's (uren in ketentoezicht -> niet apart bijgehouden)*

Uitgevoerde EML-controles 2020

Gemeente	Basis controles	Extra controles	Totaal	Gedaan	
Arnhem	90	20	110	110	☺
Doesburg	5	2	7	7	☺
Duiven	7	-	7	7	☺
Lingewaard	29	-	29	29	☺
Overbetuwe	42	12	54	53	☺
Renkum	13	3	16	16	☺
Rheden	22	40	62	52	😐
Rozendaal	1	-	1	1	☺
Westervoort	4	-	4	4	☺
Zevenaar	26	-	26	26	☺
Totaal	**239**	**77**	**316**	**305**	

BIJLAGE 4: VTH DASHBOARD

Generieke deskundigheidsgebieden

1	2	3	4	5	6	7
Casemanagen - eenvoudig Casemanagen - complex	Verg.verl. bouw & RO - eenv. Verg.verl. bouw & RO - compl.	Verg. verlening milieu- I en II Verg.verlening milieu - algemeen Verg. verlening milieu II Verg. verlening milieu - Proces Verg. verlening milieu - Agrarisch Verg. verlening milieu - Afval Verg. verlening milieu - 5-6	T & H Bouwen en RO - eenvoudig T & H Bouwen en RO - complex	T & H milieu I en II T & H milieu I, II en III T & H milieu proces-industrie T & H milieu - agrarisch T & H milieu - afval T & H milieu - Brzo	T & H bodem - 1-6 T & H bodem - 7 complex	T & H groene wetgeving

Juridische deskundigheidsgebieden

8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Juridische asp. verg. verlening	Juridische asp. handhaving	Jur. asp. afwijkings-besluiten	Keten-toezicht 1-5 Keten-toezicht 6-10 Keten-toezicht 11-12	BOA	Bouwfysica - 1-5 eenvoudig Bouwfysica - 1-5 complex Bouwfysica - 6-10	Brand-veiligheid 1-7 Brand-veiligheid 8-11	Construc-tieve veiligheid	Bouw-akoestiek (onderdeel 21 geluid)	Sloop en asbest

Specialistische deskundigheidsgebieden accent milieu

18	19	20	21	22	23
Afvalwater (indirecte lozingen)	Bodem bouwstoffen-, water - 1 Bodem bouwstoffen-, water - 2-3 Bodem bouwstoffen-, water - 4	Externe veiligheid - 1 Externe veiligheid - 2 en 3 Externe veiligheid - 4 Externe veiligheid - 5 Externe veiligheid - 6	Geluid (milieu en bouw)	Groen en ecologie (Wabo) - 1 Groen en ecologie (Wabo) - 2-4 Groen en ecologie (Wnb) - 1 Groen en ecologie (Wnb - 2-3	Lucht-kwaliteit 1-2 Lucht-kwaliteit 3-5 Lucht-kwaliteit 6

Specialistische deskundigheidsgebieden accent ruimtelijke ordening

24	25	26	27
Stedenb. en inr. o.r. - 1 eenvoudig Stedenb. en inr. o.r. - 1 complex Stedenb. en inr. o.r. - 2 Stedenb. en inr. o.r. - 3-4 eenvoudig Stedenb. en inr. o.r. - 3-4 complex	Exploitatie en plan-economie	Cultuur-historie 1-5 Cultuur-historie 6-10 Cultuur-historie 11-15	Energie-besparing en duurzaam - 1 Energie-besparing en duurzaam - 2-3 Energie-besparing en duurzaam - 4

Legenda

GROEN:
We voldoen aan de gestelde normen
DONKER BLAUW:
We voldoen nog niet aan de gestelde normen
LICHT BLAUW:
Taken behorende bij deze deskundigheidsgebieden voeren we niet uit
DG 18:
Voor dit deskundigheidsgebied hebben we een samenwerkingsverband binnen het Gelder Stelsel
ORANJE:
Dit zijn nieuwe gebieden binnen de KC 2.2 normen t.o.v. van de KC 2.1 normen

BIJLAGE 5: CONTROLEVERKLARING VAN DE JONG EN LAAN ACCOUNTANTS

deJong&Laan

Accountants
Belastingadviseurs

adres Pascalweg 2
6662 NX Elst (Gld.)
telefoon 0481-463534
e-mail elst@jonglaan.nl
internet www.jonglaan.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel
Wij hebben de in de jaarstukken 2020, op pagina 26 tot en met 47 opgenomen jaarrekening 2020 van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:
- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2020 een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2020 als van de activa en passiva van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem per 31 december 2020 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2020 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen, in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader.

De jaarrekening bestaat uit*:*
1 de balans per 31 december 2020;
2 het overzicht van baten en lasten over 2020; en
3 de toelichtingen met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het door het algemeen bestuur vastgestelde Controleprotocol en het Controleprotocol WNT 2020 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Regio Arnhem zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2020 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

deJong&Laan

Materialiteit
De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2, lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door het algemeen bestuur vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie
Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken het jaarverslag, bestaande uit de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:
- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat
- alle informatie bevat die op grond van het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten volgens de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV en de bepaling van en krachtens de WNT.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, zoals opgenomen in het normenkader.

Het dagelijks bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de Gemeenschappelijk Regeling in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het dagelijks bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het dagelijks bestuur het voornemen heeft om de Gemeenschappelijk Regeling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Gemeenschappelijk Regeling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

deJong&Laan

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol vastgesteld door het algemeen bestuur, het controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het dagelijks bestuur gemaakte schattingen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.
- Tijdens onze controle hebben wij vanwege Covid-19 maatregelen noodgedwongen meer werkzaamheden op afstand uitgevoerd. Deze manier van werken heeft het moeilijker voor ons gemaakt om bepaalde waarnemingen te doen wat er toe kan leiden dat bepaalde signalen worden gemist. Bij het plannen van onze werkzaamheden hebben wij aandacht besteed aan de risico's hiervan en hebben waar nodig aanvullende werkzaamheden gepland en uitgevoerd. Wij zijn dan ook van mening dat de verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Elst, 2021

De Jong & Laan Accountants B.V.

Origineel getekend door N.C. van der Wolf MSc RA

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

SAMEN AAN DE SLAG VOOR EEN GEZONDE, VEILIGE EN DUURZAME LEEFOMGEVING

BEGROTING 2022
MEERJARENRAMING 2023-2025

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

INHOUD

Voorwoord De impact van ‘ja, mits’ 04

Dynamische jaren 06
. Ontwikkelingen in bedrijfsvoering

Taakvelden en programma’s 09
. Omgevingswet
. Wet kwaliteitsborging
. Bodemtaken
. Maatschappelijke opgaven
. Provinciale bedrijven
. Reguliere ontwikkelingen - raming 2023- 2025

Kaders voor begroting 2022 – 2025 013
. Werkprogramma’s
. Opzet projectsturing
. Meerjarenraming
. Begroting 2022 in hoofdlijnen
. Programma’s begroting en toelichting

Toelichting op begroting en balans 017
. Programma begroting
. Staat van baten en lasten
. Overhead
. Geprognotiseerde balans 2020
. Bedrijfsvoeringsprocessen

Meerjarenbegroting 030
. Bijlage 1 – Overzicht bijdragen per partner
. Bijlage 2 – Overzicht van kengetallen en kostprijzen
. Bijlage 3 - Overzicht van diensten

Colofon

De Begroting 2022 van de Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) is een weerslag van onze collectieve prestaties en is geschreven door teamleiders, management, staf en communicatie (eindredactie).

De foto’s zijn van Karin Veenendaal (karinveenendaal.nl) en StudioBont (studio-bont.nl) heeft het jaarverslag vormgegeven.

We verspreiden ons jaarverslag naar onze partners, raadsleden en statenleden en publiceren dit verslag opodra.nl/overons Voor reacties of vragen communicatie@odra.nl.

VOORWOORD

DE IMPACT VAN ‘JA, MITS’
Ruben Vlaander

Als we beginnen aan 2022, beginnen we aan een periode van nieuwe wetgeving voor de fysieke leefomgeving. Wetgeving die ons en onze partners direct raakt. De Omgevingswet; van ‘nee, tenzij’ naar ‘ja, mits’. Sceptici beweren dat het niet veel uitmaakt. Om een typisch Hollands gezegde aan te halen; *of je door de kat gebeten wordt of door de hond, gebeten word je toch.* Deze cynische opvatting past mij niet. De verandering die de wetgever voor ogen heeft, gaat verder dan het geciteerde gezegde.

We kunnen de impact van de Omgevingswet niet afdoen met ‘het zal wel’ en ‘we zien wel’ of varianten van deze zes woorden. De bedoeling is minder verstikkende regelgeving en bureaucratie en meer vrijheid voor de initiatiefnemer van bijvoorbeeld een bouwproject. De initiatiefnemer zal minder last hebben van het ‘ambtelijk meedenken’, en meer ruimte voor zijn initiatief gaan ervaren. Maar meer vrijheid is niet hetzelfde als minder verantwoordelijkheid.

De Omgevingswet verlegt de verantwoordelijkheid van de overheid naar de initiatiefnemer. Je zou kunnen zeggen dat de emancipatie die in andere delen van het overheidsbeleid en de samenleving verder is, nu ook in het fysieke domein zijn intrede doet. Hoe dan ook. De Omgevingswet heeft impact op onze organisatie en de rol die medewerkers hebben in vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Enigszins populair en wat plat gezegd verandert de rol van ODRA-medewerkers van afvinken, via meedenken en adviseren, in vonken. Dat doet een beroep op een andere houding en andere vaardigheden van medewerkers. In opleiden en coachen hebben we afgelopen jaar veel energie gestoken. We zijn er klaar voor, al zullen we in de praktijk nog best diepe- en minder diepe valkuilen tegenkomen. Dat is niet erg, dat hoort bij de dynamiek van deze tijd, zolang de ladder maar binnen handbereik is, komen we uit de kuil.

Het gaat om de kwaliteit van de leefomgeving. Dat bedenken wij niet alleen, dat vinden we ook prominent terug in het rapport van de commissie Van Aartsen (Om de leefomgeving). Van Aartsen onderzocht de stand van zaken in milieutoezicht en handhaving. De staatssecretaris van Milieu, mevrouw Van Veldhoven wil verbeteringen en daarin hebben de omgevingsdiensten een cruciale rol in. De zorg voor een gezonde en veilige leefomgeving is de kern van onze activiteiten.

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Voor het milieu, voor de natuur, voor de stedelijke omgeving, maar vooral voor de volgende generatie, voor omwonenden, medewerkers van bedrijven, kamerbewoners en bezoekers van horeca en evenementen. Dat is onze primaire opdracht. Wij zullen ons inzetten om daar duurzaamheid, via bijvoorbeeld energie-advies en het project circulaire economie, aan toe te voegen.

We weten ons gesteund in deze ambitie door onze partners en opdrachtgevers. We werken met en voor hen aan een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving. De verwachting is dat het nieuwe Kabinet de adviezen van Van Aartsen c.s. mee zal nemen in het beleid voor de komende jaren. Wij zullen actief meedenken over de toekomstbestendigheid van het Gelders Stelsel en de verbeteringen in milieutoezicht en handhaving.

Samenwerken zit in ons DNA en is, naast vertrouwen, verantwoordelijkheid en vakmanschap, een van onze vier kernwaarden. Samenwerken doen we met onze partners, maar zeker ook met andere stakeholders in het Gelders Stelsel, en met omwonenden via omgevingsdialogen en participatie, in de veiligheidsketen met Openbaar Ministerie, politie, inspecties en bij voorkeur ook met andere opsporings- en uitvoeringsdiensten. Wij denken in ketens als het om veiligheid en de aanpak van ondermijning gaat, wij denken in dialoog als het om de leefomgeving gaat. ODRA wil van maatschappelijke meerwaarde zijn. Hoe we dat doen, staat in de Begroting 2022 beschreven.

Daarom zullen we nog meer dan voorheen informatie willen en moeten delen. We investeren in ICT-systemen die dat mogelijk maken. Maar met systemen alleen zijn we er niet. Bellen, elkaar opzoeken, feedback geven en -vragen, sparren, disciplines en deskundigheid bij elkaar brengen is minstens zo belangrijk om de kwaliteit van onze diensten en producten naar een hoger niveau te tillen.

In deze processen is online vergaderen niet meer weg te denken, want we zullen niet langer vijf dagen per week van negen tot vijf op kantoor aan een ‘eigen bureau’ zitten. Die tijd is voorbij. Thuiswerken is niet meer weg te denken en levert ook veel op voor onze medewerkers.

Thuiswerken heeft bijvoorbeeld consequenties voor onze nieuwe huisvesting die we in 2023 hopen te betrekken. Het kantoor van de toekomst, de mobiliteit van onze medewerkers, de software en hardware, nieuwe manieren van werken in het kader van de Omgevingswet; het zijn veranderingen die we in 2022 invoeren.

De impact van ‘ja, mits’ vraagt om nieuw en persoonlijk leiderschap. Van onze organisatie, van onze medewerkers. We gaan voort op de doorontwikkeling die we in maart 2020 hebben ingezet. In 2022 komen we een paar stappen dichterbij ons einddoel: een betrouwbare partner met zichtbare toegevoegde maatschappelijke waarde en omgevingsbewuste professionals op wie omwonenden, ondernemers en partners kunnen bouwen en vertrouwen. We zijn altijd uit op verbinding en zetten ‘de bedoeling’ centraal - een gezonde, veilige en duurzame leefomgeving -, van binnen naar buiten en van buiten naar binnen.

Ruben Vlaander
Directeur Omgevingsdienst Regio Arnhem

DE INITIATIEFNEMER ZAL MINDER LAST HEBBEN VAN HET ‘AMBTELIJK MEEDENKEN’, EN MEER RUIMTE VOOR ZIJN INITIATIEF GAAN ERVAREN.

BEGROTING 2022

DYNAMISCHE JAREN

We gaan een aantal dynamische jaren tegemoet. In de Begroting 2022 maken we dat zichtbaar. Het is voor ons soms nog moeilijk om exact in te schatten wat de structurele effecten zijn op de begroting van die ontwikkelingen. Neemt niet weg dat we een sluitende begroting presenteren. De Begroting 2022 is vooral gebaseerd op actualiseren van de Begroting 2021.

De dynamiek van het werkveld vraagt van ons nog meer dan normaal om flexibiliteit en wendbaarheid. Samen met onze partners staan we voor een aantal belangrijke veranderingen, zoals de implementatie en borging van de Omgevingswet, de Wet Kwaliteitsborging voor de bouw (Wkb), de aanpak van ondermijning en bijdragen leveren aan energietransitie en circulaire economie. Niet alleen een gezonde en veilige leefomgeving, maar liefst ook een duurzame, als het aan ons ligt.

Daarnaast hebben we de opgave om binnen de financiële kaders te blijven. Onze partners, de tien gemeenten, zijn daar duidelijk over. Zij voelen de gevolgen van de coronapandemie alle dagen.
Van ons wordt verwacht een bijdrage te leveren aan hun besparingsdoelstellingen door de kosten te reduceren en de tariefstelling. Met deze begroting laten wij zien hoe wij deze opgave invullen. Dit is zichtbaar in het tarief dat wij hanteren voor 2022; we verhogen ons tarief niet. We passen geen indexering toe en in de meerjarenbegroting zal de kostenreductie op de overhead zichtbaar worden.

De Begroting 2022 en de Meerjarenbegroting is opgesteld met de kennis van nu en in onzekerheid over de effecten van de coronapandemie en de geschetste ontwikkelingen (met name de Omgevingswet). In de hoofdstukken waar wij alle ontwikkelingen verder toelichten, is expliciet aandacht besteed aan de financiële risico's en onzekerheden die nog niet zijn uitgekristalliseerd.

Naast risico's die samenhangen met de ontwikkelingen in de wet- en regelgeving, staan we samen voor de uitdaging om de grote maatschappelijke opgaven en de transitie naar duurzame energie en circulaire economie mede vorm te geven. Maar ook klimaatadaptatie, woondeal, criminaliteit en ondermijning brengen dynamiek met zich mee. We werken deze taken en verantwoordelijkheden verder uit in de werkpakketten, maar veel van deze taken zijn vooraf moeilijk exact te plannen en te begroten. Dat betekent dat we met voortschrijdend inzicht in de projecten die we opstarten, te maken hebben met financiële onzekerheden.

Maar ook aan onze reguliere taken zijn risico's verbonden. De belangrijkste risico's zijn de volumefluctuaties bij de levering van producten en diensten. Vanwege de aanhoudende coronapandemie zijn deze moeilijker in te schatten dan in voorgaande jaren.
We verwachten dat corona voor de Begroting 2022 geringe effecten heeft en dat we teruggaan naar een productieniveau van vóór de pandemie. De Begroting

Omgevingsdienst Regio Arnhem

2022 is vooral gebaseerd op actualiseren van de Begroting 2021. We hebben de realisatie van de werkpakketten in 2020 zijdelings betrokken.

2020 was een bijzonder jaar. We hebben reguliere VTH-A activiteiten stop gezet. Dat is de impact van de lockdown. Denk aan evenementen toezicht, horecacontroles, vuurwerk. We hebben in 2020 echter een toename van het aantal aanvragen voor bouwvergunningen gezien. Dat is een positief effect van de BENG-norm (Bijna Energie Neutraal Gebouw).

We gaan in deze begroting uit van een economie die herstelt en opgang komt. Dat zullen we onder meer zien in (blijvend hoge) aantallen vergunningaanvragen (bouw) en een verwachte toename van het aantal meldingen (milieu) als gevolg van bedrijvigheid in de regio, zowel door burgers als bedrijven. We zullen het ook merken in het aantal meldingen van overlast en klachten, aantekenen van bezwaren en Wob-verzoeken.

Ontwikkelingen in bedrijfsvoering

In 2021 zijn we gestart met het vormgeven van nieuwe regelingen en zoeken naar nieuwe huisvesting. Op hoofdlijnen zijn deze ontwikkelingen in de begroting gekwantificeerd, maar zijn nog niet volledig uitgewerkt. Als deze ontwikkelingen in de loop van 2021 leiden tot meer duidelijkheid over de financiële consequenties én als dit leidt tot substantiële veranderingen in de begroting 2022, dan wel de bijdragen van partners, stellen wij voor om in het late najaar 2021 nog eens naar deze begroting te kijken, aan te passen of te wijzigen.

Organisatieontwikkeling

Wij borduren ook in 2022 voort op de in 2020 in gang gezette ontwikkeling naar oplossingsgerichte dienstverlener met maatschappelijke meerwaarde. We investeren continu in samenhang bij vraagstukken die zich in de praktijk voordoen en acteren zoveel mogelijk integraal. Dat doen we door intensivering van contacten met opdrachtgevers, instellingen en bedrijven, operationeel en bestuurlijk en in opleiding van onze medewerkers.

Kwaliteit VTH

Per 1 juli 2019 zijn nieuwe VTH-kwaliteitscriteria (VTH-KC) vastgesteld. We hebben tijd om deze criteria te internaliseren, van inzicht en overzicht in 2020, naar organisatierobuustheid in 2021. Dat houdt niet op. In 2022 blijven we investeren in de ontwikkeling van medewerkers en het eigen maken van de kwaliteitsnormen. Voldoen aan de VTH-KC heeft een directe relatie met in-, door-, en uitstroom van medewerkers. Mensen gaan en komen. Het wel of niet kunnen voldoen aan de gestelde normen is een flexibel gegeven.

Onze scholingsinspanningen en ons wervingsproces hebben effect. We zijn steeds beter in staat te voldoen aan zowel de robuustheids- als procesnormen van de VTH-kwaliteitscriteria.
Verder hebben we volop aandacht voor de kwaliteit van de gegevens in de systemen door digitalisering, toetsing en actualisatie van het inrichtingenbestand. Processen worden gestroomlijnd, zowel voor de uitvoering als voor de ondersteuning. We werken actief samen met de zes omgevingsdiensten in Gelderland.

Samen Sterk

De provincie Gelderland heeft in 2019 gevraagd om toezicht en handhaving op de provinciale complexe inrichtingen programmatisch te organiseren en bij ODRA te beleggen. In 2020 is op initiatief van de provincie samen met ODRA en ODRN, het totale provinciale takenpakket (VTH) onder de loep genomen en onder gebracht in het programma Samen Sterk voor verdere professionalisering van de VTH-taken. Wij maken in 2021 de start met het toezicht en handhaving op Aandachtsbedrijven (PAB). Vergunningverlening complexe bedrijven valt onder aansturing van ODRN.

Rijker verantwoorden

Met ingang van 2020 zijn wij overgegaan op een beheerste vorm van outputfinanciering. In de jaarrekening 2020, die tegelijk met deze

begroting wordt gepubliceerd, zijn de resultaten weergegeven. In februari 2021 is een onderzoek gestart naar de risico's van output-financiering. We willen weten welke van de vooraf onderkende risico's hebben zich voorgedaan en hoe zijn (en worden) deze gemitigeerd? Onderdeel van het onderzoek is een kwantitatieve analyse op kengetallen van producten. Circa twee-derde van de omzet is de levering van producten tegen een vast tarief. Op basis van een jaar ervaring, kan er aanleiding zijn om deze bij te stellen.

In de zomer 2021 stellen we een nieuwe PDC op, waarin zowel de uitkomsten van dit onderzoek, als de veranderingen voortkomende uit de Omgevingswet worden verwerkt. In principe is dit input voor de begroting 2023 - bij geringe wijzigingen - of voor een aangepaste begroting 2022 - bij majeure veranderingen.

Ook is in 2021 een studie opgestart naar de mogelijkheden om meer op de beoogde effecten - de bedoeling - van onze taken te kunnen sturen. Dit onderzoek draagt de titel 'Rijker verantwoorden', een verandertraject dat andere omgevingsdiensten in Gelderland ook oppakken. Als dit onderzoek en de pilots succesvol zijn, zal dit worden opgenomen in onze planning -en control cyclus.

Sluitende Begroting

Wij presenteren voor 2022 een sluitende begroting. In februari 2021 is samen met de partners de omvang van de werkprogramma's 2022 op hoofdlijnen vastgesteld. Dit hebben we gedaan door extrapolatie van de omvang werkpakketten 2021 en realisatie 2020, in combinatie met inhoudelijke trendanalyses en geschetste ontwikkelingen.

Wij hanteren in onze uitgangspunten een maximale indexering die gelijk is aan de CPB-index van gemiddeld 1,5%. Deze indexering passen we toe op de kostenontwikkeling in de begroting, maar niet op het tarief dat wordt berekend voor de producten. Dat is onze manier om bij te dragen aan de financiële positie van onze partners. Wij vinden hiervoor de ruimte in de exploitatie, door besparingen op huisvesting en ICT, maar ook door een evenwichtiger personeelsbeleid (andere verhouding interne medewerkers en externe inhuur).

Daarnaast hebben we een aantal trajecten in gang gezet die structureel de overheadkosten verlagen: project herhuisvesting, ICT en 'in the cloud' werken. Op termijn behoort een substantiële besparing tot de mogelijkheden.

We nemen aan dat de beschreven ontwikkelingen geen grote financiële gevolgen hebben, daarmee is het meerjarig beeld 2023 – 2025 dat ODRA een positief saldo (> 2%) op de begroting kan bereiken.

TAAKVELDEN EN PROGRAMMA'S

We hebben de zeven omgevingsdiensten in Gelderland afgesproken dat onze werkzaamheden onder verdelen in programma's en taakvelden. We kennen drie taakvelden (milieu, bouw en algemeen) en vijf programma's (vergunningverlening, toezicht en handhaving, advies, stelseltaken, projecten en programma's). De Omgevingswet confronteert ons met deze historisch vastgestelde indeling. En dat wringt soms, want deze indeling is steeds minder valide vanwege de integrale aanpak die wij voorstaan. Bij de uitwerking van de *Producten en Dienstencatalogus 2022*, die naar verwachting in de zomer 2021 af is, kan het zijn dat we met een aangepast voorstel komen. Vooralsnog is voor de begroting 'de matrix' van programma's en taakvelden gebruikt.

Omgevingswet

Aan de slag met Omgevingswet: het vergt van ons de nodige voorbereidingen en is de grootste uitdaging voor de komende jaren. Zowel voor onze partners, als voor onze eigen organisatie: het is een gezamenlijke opgave. Onze partners werken aan een omgevingsvisie en een omgevingsplan. Deze plannen zijn voor ons in de uitvoering belangrijke kaders. We leiden toezichthouders op voor risico- en informatie gestuurd toezicht en vergunningverleners voor integraal afhandelen van een aanvraag.
De samenwerking met de collega's binnen ODRA en met collega's van de gemeentelijke afdelingen Ruimtelijke Ordening en Economische zaken wordt intensiever.

Binnen ODRA loopt het *Programma Omgevingswet* met als doel dat we klaar zijn als de wet van kracht wordt en onze partners kunnen bedienen. Uitgaande van inwerkingtreding op 1 januari 2022, zetten we in 2022 in op:
- Evalueren van werkafspraken (extern en intern);
- Adviseren over omgevingsplan en adviseren over verplichte programma`s;
- Betrokken zijn bij toepasbare regels en vragenbomen t.b.v. dienstverlening.

Risico's voor begroting

Op het moment van schrijven van deze begroting is nog veel in ontwikkeling en onvoldoende concreet om de effecten voor onze partners volledig te kwantificeren. Denk aan de effecten van het DSO op de efficiency van de werkprocessen of de invloed van méér integraal werken.
Het financiële risico voor onze partners bestaat vooral uit 'verschuivingen'; producten en diensten (PDC) veranderen in aard en omvang.
We gaan er voorlopig vanuit dat we budgetneutraal de overstap maken. In de zomer van 2021 herzien wij onze PDC op de dan bekende inzichten in de effecten van de Omgevingswet. Die worden meegenomen in de werkpakketten voor 2022.
In 2020 is budget gereserveerd voor opleidingen Omgevingswet. Dit budget zal grotendeels worden aangewend in 2021. De opleidingen die in 2022 doorlopen bekostigen we uit bovengenoemde budget.

Wet kwaliteitsborging

De Wet kwaliteitsborging (Wkb) gaat naar verwachting vanaf 1 januari 2022 stapsgewijs in. De Wkb heeft gevolgen voor ons en onze partners. We bereiden ons samen met de vier omgevingsdiensten in Gelderland die ook bouwtaken hebben, voor op de Wkb. We kijken onder meer naar wat de invloed van privatisering is op capaciteit en taken van ODRA.

We hebben berekend dat onze capaciteit met 0,5 fte afneemt op de werkzaamheden in de privatisering voor gevolgklasse 1 - eenvoudige bouwwerken, woningbouw, industriebouw met maximaal twee woonlagen. We verwachten een toename van de capaciteit, omdat taken terugkomen. De omvang daarvan is op dit moment moeilijk in te schatten en moeilijk te kwantificeren.

Ook voor de betreffende gemeenten heeft de Wkb gevolgen en dan met name voor de leges. De leges voor vergunningen voor bouwactiviteit in gevolgklasse 1 vervalt naar verwachting deels. De taken die erbij komen voor de omgevingsdiensten kunnen niet direct door de leges worden gedekt.

Voor bouwwerken in deze gevolgklasse 1 moet vanaf de inwerkingtreding van de Wkb een private kwaliteitsborger worden ingeschakeld. Een mogelijk aandachtspunt is dat deze meer kost dan het tarief van ODRA.

De gemeenten blijven bevoegd gezag en blijven verantwoordelijk voor de handhaving, toezicht bestaande bouw, monumenten en omgevingsveiligheid. Dat zijn taken die wij in de regel uitvoeren.

Risico's voor begroting

De berekende capaciteitsafname hebben we, waar deze concreet te definiëren is, meegenomen in de begroting. Maar ook hier geldt dat uit de verdere voorbereiding en het onderzoek de concrete effecten duidelijk gaan worden, zoals omvang van de overheveling naar de private sector en de effecten van de andere werkwijze bij ODRA. De verwachte teruglopende legesinkomsten zijn voor partners van invloed op de financiering voor de uitvoering van bouwtaken door ODRA.

Bodemtaken

Met ingang van de Omgevingswet verschuift het bevoegd gezag bij gevallen van ernstige bodemverontreiniging van provincie naar gemeenten (dan wel OD's). Dit heeft impact op het Wbb-bodemtoezicht (Wet bodembescherming) en de beoordeling van saneringsevaluaties die wij voor de provincie uitvoeren.

De gemeenten in ons werkgebied krijgen in het kader van de Omgevingswet taken over van de provincie. ODRA zal in dit taakveld blijven opereren, maar dan met de gemeenten als opdrachtgever. Niet alles verandert, want de provincie blijft bevoegd gezag voor de gevallen van grondwaterverontreiniging en afhandeling van de spoedlocaties.

1 januari 2022 is nog sprake van overgangsrecht, waardoor de provincie bevoegd gezag blijft voor de op dat moment beschikte saneringsplannen/BUS-meldingen waarvan de sanering in uitvoering is. Daarnaast zal de transitie van de bodemtaken met name in het eerste jaar leiden tot een sterke stijging van informatie verzoeken (door het nieuwe bevoegd gezag). Wij verwachten in 2022 nog geen daling van de capaciteit aan bodemexpertise.

Risico's overgang

Voor uitvoeren van bodemadviestaken kunnen gemeenten kiezen dit in eigen beheer te doen of de taken over te dragen aan een omgevingsdienst. Bodemtoezichttaken zijn een basistaak en worden uitgevoerd door een omgevingsdienst. In 2021 wordt de 'warme' overdracht van taken verder voorbereid.

In de begroting (bijlage 'Bijdrage per klant') is de post voor de overdracht bodemtaken apart gelabeld bij de provincie en bij derden. Op dit moment is niet in te schatten welk deel waar terecht komt, evenals dat het onzeker is of het totaal van activiteiten voor ons afneemt.

Maatschappelijke opgaven

We hebben met elkaar een paar stevige maatschappelijke opgaven te verhapstukken. Dat is voor 2022 niet anders. Denk aan energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie, woondeal en ondermijning. Dat werken we uit in de werkpakketten en lichten we hierna toe.

Energietransitie

Vanuit het Rijk en binnen de provincie Gelderland (Gelders Energieakkoord – GEA) wordt richting gegeven aan de energietransitie.
In Gelderland wordt met het GEA ingezet op 'klimaatneutraal zijn' in 2050. Voor de doelgroep 'bedrijfsleven' is de doelstelling geformuleerd dat per jaar 1,5% energiebesparing met een totale energiebesparing van 7,5% in 2020 gerealiseerd moet zijn. Wij hebben de voorbije jaren met onze partners aan de uitvoering van het GEA gewerkt.

De EML-controles hebben we separaat in de werkprogramma's opgenomen. Binnen het project vallen ook de werkzaamheden voor de bedrijven die zich in het kader van de informatieplicht (van kracht per 1 juli 2019) na 2020 nog niet hebben gemeld. Over deze 'achterblijvers' hebben alle gemeenten medio februari een brief van het Rijk ontvangen. De oproep is om vooral toezicht te blijven houden.

Klimaatadaptatie

Ook de komende jaren blijven de implicaties van de klimaatopgave en de groei van de circulaire economie onze aandacht vragen. Vraagstukken zijn bijvoorbeeld de initiatieven die duurzame energie met behulp van biomassa installaties willen opwekken, de impulsen om te komen tot energie neutrale gebouwen, de ontwikkelingen rondom de duurzame recycling van elektrische apparaten (zogeheten "Wheelabex") en de mogelijkheden in de wet- en regelgeving om afvalstoffen als grondstof te gebruiken.

Circulaire economie

Naast energie zetten we in 2022 expliciet in op circulaire economie. Gekoppeld aan de (beleids)opgaven van onze partners. Het doel van dit project is gericht op de structurele inbedding van circulaire economie in onze dienstverlening. Het exacte doel gaan we in de loop van 2021 formuleren. Ook de precieze resultaten moeten we nog formuleren. Denk hierbij aan aanpassing van bestaande, of vormgeven van nieuwe producten en diensten.

Ondermijning en Theseus

Met het Project Theseus beogen de deelnemende partners ondermijning op bedrijventerreinen te ontdekken en/of te voorkomen, en/of tegen te gaan. Dit gebeurt door een flexteam in te zetten dat:

- gemeenten en ketenpartners actief ondersteunt met het uitvoeren van preventieve controleacties op bedrijventerreinen;
- gemeenten een beeld geeft van de bedrijventerreinen door de preventieve controles en data-analyses;
- gemeenten ondersteunt bij het integraal werken bij de aanpak en preventie van ondermijning op bedrijventerreinen;
- gemeenten helpt bij het vergroten van de weerbaarheid en bewust wording bij ondernemers.

Provinciale bedrijven

Per 1 januari 2020 is ODRA verantwoordelijk voor de uitvoering van het programmaplan *'Toezicht en handhaving provinciale complexe bedrijven'* met de provincie als bevoegd gezag. Begin 2021 hebben we ook het programma *'Aandachtsbedrijven'* onder onze hoede. Beide programma's leiden tot substantiële verandering in kosten en omzet bij ODRA, voornamelijk vanwege intensivering (op de kwaliteit) en omdat activiteiten die voorheen bij andere omgevingsdiensten waren begroot, nu via de begroting van ODRA lopen.

Complexe handhaving

Met ingang van 1 januari 2020 is Omgevingsdienst Regio Arnhem binnen het Gelders Stelsel volledig verantwoordelijk voor de uitvoering van het programma *Toezicht en handhaving provinciale complexe bedrijven* (niet BRZO). Doelen van het programma zijn:

Programma **Complexe handhaving**

1. Kwaliteit van de uitvoering verbeteren
- Professionaliseren uitvoering
- Gelijk behandelen van bedrijven
- Toepassen Landelijke handhavingsstrategie (LHS)
- Rouleren toezichthouders

2. Kwaliteit van de informatie verbeteren
- Provinciale toezichtstaak scherp in beeld
- Prioriteren provinciale toezichtstaken
- Bijstellen Uitvoeringsprogramma en handhavingsbeleid op basis van ervaringen

3. Efficiency verbeteren
- Specialistische aanpak per branche
- Intensiever contact met vergunningverleners
- Intensiever contact opdrachtgever en uitvoerders

Complexe bedrijven
Bijvoorbeeld:
- Afvalbedrijf
- Vergister
- IJzergieterij
- Papierfabriek
- Kleinchemie

In het kort
- Provincie Gelderland
- 51 gemeenten
- 7 omgevingsdiensten
- ± 400 complexe bedrijven:
  bij 60% is de provincie bevoegd gezag
  bij 40% is de gemeente bevoegd gezag

- Verbeteren kwaliteit toezicht en handhaving;
- Verbeteren effectiviteit en efficiency;
- Uniformiteit /level-playing-field;

Deze zijn uitgebreid beschreven in een separaat programmaplan.

De programmamanager is eindverantwoordelijk voor de uitvoering van het programma. Binnen dit programma valt het toezicht en de handhaving op 170 provinciale bedrijven (niet BRZO).

De toezichthouders 'complex' van de Gelderse Omgevingsdiensten vormen de medewerkerspool. Zij staan aan de lat voor de daadwerkelijke uitvoering van de taken binnen het uitvoeringsprogramma. Een schil van specialisten binnen ODRA adviseert en ondersteunt hen bij de uitvoering van de taken.

Voor de begroting van 2022 is gekozen voor het extrapoleren van het programmaplan van 2021, waarbij wel rekening is gehouden met de autonome groei van het aantal bedrijven maar nog niet met de effecten van de Omgevingswet (omdat deze effecten op de bevoegdheid bij bedrijven, evenals de inwerkingtredingsdatum) nog niet zeker zijn.

Aandachtsbedrijven

Aandachtsbedrijven zijn bedrijven met complexe (meervoudige) problematiek, die niet binnen de reguliere uitvoering van VTH-taken kunnen worden opgelost. In 2020 heeft provincie Gelderland samen met ODRA en ODRN besloten om voor het provinciale takenpakket programmatisch samen te werken. Deelprogramma *Aandachtsbedrijven*

IN 2021 IS GESTART MET EEN NIEUW PROGRAMMA AANDACHTSBEDRIJVEN ONDER AANSTURING VAN ODRA.

is een van de pilotprogramma's. In 2021 is gestart met een nieuw programma *Aandachtsbedrijven* onder aansturing van ODRA. ODRA is verantwoordelijk en werkt voor uitvoering samen met ODRN.
In opdracht van provincie Gelderland.

Doelen van het programma zijn:
- Aandachtsbedrijven terug naar regulier proces (minder problematiek rondom aandachtsbedrijven);
- Geen voorkombare problematiek en bestuurlijke zorgen over aandachtsbedrijven.

Dit bereiken we met de volgende activiteiten(diensten):
- Omgevingsscans;
- Projectmatige aanpak aandachtsbedrijven;
- Professionaliseren met projectleiders: procesregie, integraliteit en bestuurlijke advisering.

Deelprogramma **Aandachtsbedrijven**

Doelen
- Aandachtsbedrijven terug naar regulier proces (minder problematiek rondom aandachtsbedrijven)
- Geen voorkombare problematiek en geen voorkombare bestuurlijke zorgen over aandachtsbedrijven

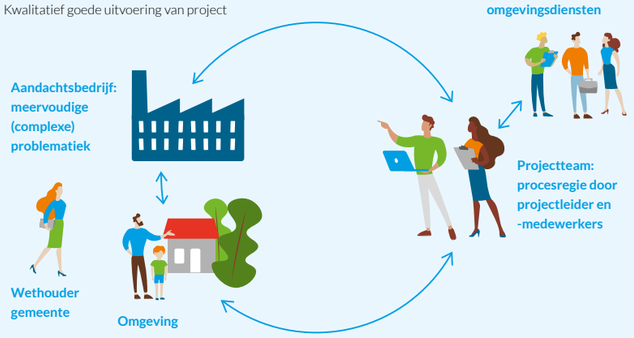
Aanpak
1. Omgevingsscans
2. Projectmatige aanpak aandachtsbedrijven
3. Professionaliseren met projectleiders: procesregie, integraliteit en bestuurlijke advisering

Deelprogramma Aandachtsbedrijven
Omgevingsdienst Regio Arnhem is verantwoordelijk en werkt voor uitvoering samen met Omgevingsdienst Regio Nijmegen. In opdracht van Provincie Gelderland.

1. Omgevingsscans
Signalen uit de reguliere uitvoering WABO VTH-taken kunnen aanleiding geven voor een integrale scan van de problematiek rondom een bedrijf. Hieruit volgt een advies aan de opdrachtgever om het bedrijf al dan niet als aandachtsbedrijf aan te pakken.

Doelstellingen
- Maandelijks overleg tussen programmamanagers en terugkoppeling naar opdrachtgever
- Omgevingsscans integraal en met (bestuurlijk) advies

2. Projectmatige aanpak aandachtsbedrijven
Doelstellingen
- Kwalitatief goed projectplan aanwezig
- Kwalitatief goede uitvoering van project

Gedeputeerde provincie Gelderland en opdrachtgeversteam omgevingsdiensten

Reguliere uitvoering WABO VTH-taken provinciale bedrijven
- Deelprogramma Vergunningverlening
- Programma Complexe handhaving
- Programma BRZO

3. Professionaliseren met projectleiders: procesregie, integraliteit en bestuurlijke advisering
Doelstellingen
- Uniforme werkwijze
- Projectleiders voldoen aan rolbeschrijving

Reguliere ontwikkelingen (raming 2023- 2025)

De afgelopen jaren hebben we een forse groei doorgemaakt in het aantal medewerkers en omzet. Naast de realisatie van de werkprogramma's is een groot aantal aanvullende opdrachten bij ons neergelegd. Zowel incidenteel (projecten) als structureel. We houden er rekening mee dat ook in 2022 aanvullend werk wordt gevraagd.

Een groot deel van de omzetgroei ten opzichte van 2020 wordt veroorzaakt door het programma *Aandachtsbedrijven*. Evenals bij het programma *Complexe handhaving*, zijn de geldstromen van de provincie Gelderland en de betrokken omgevingsdiensten omgebogen. De geldstromen voor beide programma's lopen via ODRA.

Voor de meerjarenbegroting gaan we ervan uit dat de groei in de reguliere activiteiten zich stabiliseert ten opzichte van 2021, rekening houdend met eerder geschetste onzekerheden.

Hieronder is aangeven welke impact, in kwantitatieve zin, bovenstaande ontwikkelingen hebben voor ons en onze meerjarenbegroting.
• Het aantal initiatieven (vergunningaanvragen, ruimtelijke initiatieven etc.) is sterk conjunctuur afhankelijk. Afgelopen jaren hebben we een groei gezien door het gunstige economische tij. Voor de periode 2022 – 2025 is dit onzeker;

• De aanvragen vragen om een multidisciplinaire aanpak (ook met het oog op de Omgevingswet). Dit leidt tot een andere aanpak, maar niet persé tot verhoging van de werkpakketten. We zien wel een trend waarbij sprake is van een groei van het aantal complexe/ maatschappelijke relevante dossiers. Deze vragen om een projectmatige- en integrale benadering;

• Ook brengt de Omgevingswet met zich mee dat meer nadruk gaat komen op onze kennis en expertise vooraan in de beleidscyclus. Denk aan signalen vanuit toezicht over wat zich in gebieden afspeelt. Of inbreng van adviseurs externe veiligheid, geluid of bodem;

• De verwachting is dat het aantal meldingen van overlast en milieuklachten groeit. Het is moeilijk om te voorspellen wat de groei is in 2022. Maar als de evenementenbranche weer open mag, is een inhaalslag met het aantal evenementen best reëel;

• Het aantal zienswijzen, bezwaar- en beroepzaken zal in lijn zijn met de ontwikkeling van de economie. We weten uit ervaring dat het aantal Wob-verzoeken stijgt.

KADERS VOOR BEGROTING 2022 - 2025

In de vorige hoofdstukken hebben we de uitgangspunten en ontwikkelingen voor de begroting 2022 geformuleerd. In dit hoofdstuk zijn deze uitgewerkt en vertaald in concrete kaders, normen en bedragen voor de (meerjaren)begroting en voor bedrijfsvoering.

Werkprogramma 2022

Sinds 2020 wordt het reguliere werkprogramma gefinancierd door een 'beheerste output financiering'. Beheerst, omdat niet al onze activiteiten worden gefinancierd op basis van productprijzen. Circa één derde van de begroting bestaat uit de levering van diensten op basis van uren (nacalculatie) en circa twee derde is gebaseerd op vaste productprijzen.

Binnen de reguliere werkprogramma's nemen de gezamenlijke diensten een bijzondere positie in. Hierover is afgesproken dat de kosten op vaste prijsbasis via een verdeelsleutel (in 2019 vastgesteld) worden doorbelast. De verdeelsleutel is voor 2022 ongewijzigd.

We hebben wel een aantal inhoudelijke wijzigingen ten opzichte van de realisatie 2020 en Begroting 2021 ingevoerd.

Naast de reguliere activiteiten zijn in de Begroting 2022 de twee provinciale programma's *Complexe handhaving en Aandachtsbedrijven* opgenomen.
Deze programma's vallen buiten het systeem van onze outputfinanciering. Deze twee programma's worden als dienst bij de provincie in rekening gebracht.

Daarnaast kennen wij inkomsten uit de doorbelasting van materiële kosten. Het gaat dan om kosten die veelal niet voortkomen uit ons eigen productieproces, maar uit de inkoop van goederen en diensten bij andere partijen. Dat zijn onder meer de kosten voor Wabo, voor Meten & advies, diensten van andere omgevingsdiensten voor toezicht en handhaving provinciale complexe bedrijven, complexe vergunningen en piketdiensten (opruimen – en schoonmaakkosten).

Opzet projectsturing

Eind 2020 en begin 2021 hebben wij in samenspraak met een werkgroep van partners samenwerkingsafspraken gemaakt over programma's, projecten en innovatie. 2 februari 2021 is met onze partners afgesproken dat zij periodiek (vier keer per jaar) in een themagericht overleg vergadert over de programma's en projecten. Tijdens deze overleggen adviseren de partners ons over programma's en projecten en volgen zij de voortgang.

We programmeren volgens een vaste cyclus, op basis (of als onderdeel) van de P&C-cyclus.
- Wij doen voorstellen voor programma's en projecten, inventariseren voorstellen van partners en stellen een totaalpakket voor;
- In februari van jaar 1 worden de contouren voor het volgende jaar gedeeld met het Algemeen Bestuur;
- In de zomermaanden volgt de detaillering:
  - uiterlijk half september jaar 1 worden begrotingen en projectplannen concreet voor jaar 2;
  - uiterlijk 1 november is de deadline voor werkplannen, waar programma's en projecten onderdeel van uitmaken;
  - vanaf 1 november organiseren wij de benodigde capaciteit.
- In de projectplannen staat het hoe, en hoe de partners betrokken zijn in een project.

Hiernaast werken wij vanaf 2022 met een innovatiebudget van 100K, waarmee wij flexibel kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen. Over de besteding van het budget leggen we tijdens het begrotingsjaar en achteraf verantwoording af.

Meerjarenraming

Onze ambitie is om elk jaar ook de meerjarige ontwikkelingen te kwantificeren. Zowel op programmaniveau als op taakveldniveau. Dit is een moeilijk proces en we zijn daar maar gedeeltelijk in geslaagd. Het blijft moeilijk om de ontwikkelingen in het kader van de Omgevingswet, Wet kwaliteitsborging en de overdracht van bodemtaken exact te kwantificeren voor 2022. Laat staan voor de jaren na 2022. De batenkant van onze begroting is daarom een extrapolatie van 2020-2021 op basis van de reguliere trends.

Aan de kostenkant is wel een gedeeltelijke kwantificering van het ingezette beleid op te stellen. Wij bedoelen:
- Voornemen rond herhuisvesting (eind 2022-medio 2023 een ander pand);
- ICT-transitie (systemen in 'the cloud' – en mobiele apparatuur);
- Duurzamer personeelsbeleid (onder meer reizen en thuiswerken);
- Structurele COVID19 effecten.

Tijdens het opstellen van deze begroting is het rapport *Om de leefomgeving – Omgevingsdiensten als gangmaker voor het bestuur* (commissie Van Aartsen) over het functioneren van de omgevingsdiensten uitgebracht. Indien aanbevelingen uit het rapport worden overgenomen en geïmplementeerd, kan dat effect hebben op hoe we nu werken en georganiseerd zijn. Misschien wel zodanig dat de gepresenteerde Meerjarenbegroting volledig moet worden herzien.

Tarief, kostprijs, indexering

Voor het vaststellen van de kostprijzen van de producten en het uurtarief voor diensten, hanteren wij consistent de methodiek op basis van outputfinanciering en vastgestelde kostprijsmethodiek.
Vanaf de begroting 2020 werken wij voor het bepalen van de kostprijs met een referentiemethodiek voor het uurtarief. Vanuit deze benchmark de 'handleiding overheidstarieven' ontstaat inzicht in de tariefsopbouw op onderdeelniveau, bijvoorbeeld de huisvesting- en ICT kosten en de kosten van het salarisgebouw. Wij richten ons beleid zo in dat we de komende jaren toegroeien naar deze benchmark.
In 2022 wordt dat bereikt door kostenbesparing in de overhead.

Toelichting op de tariefontwikkeling

- Personeelskosten: wij zitten gemiddeld boven de benchmark qua directe personeelskosten. Eén van de oorzaken is dat wij relatief meer specialisten in dienst hebben dan benchmark breed. Daarnaast geldt dat we meer 'vergrijst' zijn, waardoor de gemiddelde anciënniteit hoog is, veel medewerkers zitten aan het einde van hun schaal;
- Beleidsruimte: dit deel van de benchmark wordt door ons feitelijk ingevuld bij direct personeel. In de benchmark is dit geoormerkt voor specifiek organisatie-gebonden werk;

- Materieel: de effecten van het ingezette beleid om de overheadkosten - met name huisvesting en ICT - te reduceren worden hier zichtbaar. Vooral bij ICT ramen we een kostenreductie waardoor we op de benchmark norm uitkomen;

- Productieve uren: de landelijke benchmark gaat uit van 1.418 uur productie per fte. Wij gaan in de begroting uit van 1.400 uur declarabel voor internen en 1.600 uur declarabel voor externe inhuur.

Tarieven producten

De kostprijs van een product wordt bij ons bepaald door het zogenaamde kengetal (= verwachte gemiddelde tijdsbesteding voor de realisatie van een product) te vermenigvuldigen met het uurtarief. De vastgestelde productprijzen en de begrote aantallen producten zijn in de bijlage opgenomen. Onze kengetallen zijn voor de begroting 2022 ongewijzigd ten opzichte van 2020 en begroting 2021. Wij zijn gestart met een analyse op de gerealiseerde kengetallen 2020. De uitkomsten daarvan verwachten wij medio 2021 duidelijk te hebben. Indien dit leidt tot grote aanpassingen, zal dit in een aanvullende begroting worden aangeboden.

Wij passen in 2022 nog geen tariefdifferentiatie toe. De hierboven genoemde analyse biedt ook aanknopingspunten voor een extra onderzoek hiertoe. We verwachten dat dit een plaats kan krijgen in de begroting 2023.

Gezamenlijke diensten

Wij hebben drie groepen van activiteiten waarvoor een gezamenlijke financiering door de partners (en andere participanten) is afgesproken. Voor alle drie groepen geldt dat deze op basis van een vaste productprijs met de afgesproken verdeelsleutel in rekening wordt gebracht. De sleutel is in 2019 vastgesteld: 60% inwoneraantal en 40% stemverhouding zoals opgenomen in de Gemeenschappelijke Regeling. De stemverhouding hebben we niet aangepast. De inwoneraantallen zijn geactualiseerd (CBS-cijfers). Dat betekent dat een herverdeling is ingevoerd.

De groepen gezamenlijke activiteiten betreffen:
- Projecten: projecten en programma's die wij uitvoeren kennen veelal een individueel onderdeel en activiteiten die voor de betreffende deelnemers relevant zijn. Het individuele gedeelte is opgenomen in de werkpakketten (bijvoorbeeld EML-controles bij programma energie).

Het algemene gedeelte onder de noemer van het project;
- Gezamenlijke diensten: dit zijn onze structurele activiteiten met een gezamenlijk karakter, veelal al van oudsher een onderdeel van de begrotingen (ketentoezicht, strafrecht, piketdienst, enz.);

- Innovatie: voor 2022 hebben we afgesproken dat een innovatiebudget werkelijkheid wordt. Met dat budget kan onderzoek gedaan worden naar nieuwe ontwikkelingen en kunnen we eventuele pilots bekostigen. Deze pilots worden niet vooraf in kaart gebracht (in deze begroting of werkprogramma's), maar gedurende het begrotingsjaar voorgelegd en verantwoord aan het bestuur. Het gaat in 2022 om maximaal € 100.000.

Indeling begroting

In vervolg op bovenstaande, hanteren we voor de totstandkoming van de Begroting 2022 de volgende uitgangspunten en normeringen:
- Ons financieringssysteem (outputfinanciering) leidt tot drie standaard productgroepen in deze begroting: producten, diensten en gezamenlijke diensten (waaronder een apart budget voor innovatie). Outputfinanciering geldt voor de reguliere werkzaamheden, met als basis de concept werkpakketten van de partners;

- Twee programma's wijken af, die worden gefinancierd op basis van nacalculatie en gemaakte uren. Dat betreft het programma *Complexe Handhaving* (PCH) en programma *Aandachtsbedrijven* (PAB). Onze opdrachtgever heeft nog geen besluit genomen of en wanneer deze programma's worden omgezet in outputfinanciering;

- Programma-indeling van de Gelderse Omgevingsdiensten is nog steeds leidend. Daarnaast wordt per programma onderscheid gemaakt per taakveld. We zien wel een ontwikkeling (door de integraliteit van de Omgevingswet) dat dit minder goed past als indeling en dus als begrotings- en verantwoordingsprincipe;

- De BBV-Richtlijnen zijn toegepast. Dat wil zeggen:
  - personele- en materiële kosten worden direct toegerekend aan programma's en taakvelden op basis van verrichte activiteiten;
  - kosten voor overhead (kosten van het stafbureau en team bedrijfsvoering en management) worden separaat in de begroting vermeld en toegerekend aan de programma's op basis van de verhouding van de bestede tijd.

- We hanteren een normering voor de kosten:
  - loonkosten zijn gebaseerd op de gemiddelde loonkosten per functie, uitgaande van de gemiddelde werkelijke periodiciteit. Daarmee is een relatie aangebracht tussen het werkprogramma en benodigde capaciteit, kwaliteit, functieniveau en loonkosten;
  - opleidingskosten en algemene personeelskosten zijn begroot als percentage van de loonsom, respectievelijk 2% en 3,5%;
  - overheadkosten (huisvesting, facilitair en ICT) zijn begroot op basis van de werkelijke contractwaarde (voornamelijk met de gemeente Arnhem/De Connectie en ICT-leveranciers), met de verwachte indexering én de verwachte veranderingen in huisvesting -en ICT beleid.

Tarief opbouw	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Benchmark
Personeelskosten direct	€ 64	€ 63	€ 67	€ 56
Personeelskosten indirect	€ 14	€ 14	€ 14	€ 15
Materieel				
- huisvesting & facilitair	€ 4	€ 5	€ 4	€ 8
- ict	€ 6	€ 6	€ 4	€ 4
- overige kosten	€ 2	€ 4	€ 3	€ 4
Overhead	€13	€16	€11	€16
Beleidsruimte				€5
Totaal	**€ 90**	**€ 92**	**€ 92**	**€ 92**
- aantal productieve uren	1.401	1.395	1.400	1.418

Omgevingsdienst Regio Arnhem

Begroting 2022 in hoofdlijnen

Hieronder werken we de initiële Begroting 2022 uit in productie-doelen, conform ons systeem van outputfinanciering. We geven vanaf paragraaf 3.3 een toelichting op de indeling van de programma's en taakvelden.

Begroting 2022 op hoofdlijnen x € 1.000	Aantallen	Realisatie 2020		Aantallen	Begroting 2021		Aantallen	Begroting 2022	
Baten									
- levering producten in aantallen	13.251	10.264	54%	13.905	10.762	59%	12.589	9.962	48%
- levering diensten in uren	70.055	6.375	33%	*52.810	4.918	27%	91.775	8.443	41%
- collectieve diensten		1.621	8%		1.600	9%		1.529	7%
- overige diensten		898	5%		1.066	6%		650	3%
Totaal baten		**19.158**			**18.347**			**20.584**	
Lasten	aantal fte			aantal fte			aantal fte		
- lasten programma's	126,6	13.653		130,7	12.749		152,8	15.400	
- lasten overhead	28,7	5.335	28%	31,8	5.598	31%	32,3	5.184	25%
Totaal lasten	**155,3**	**18.988**		**162,5**	**18.347**		**185,1**	**20.584**	
Saldo		**170**			**0**			**0**	

** excl. Uren PCH*

Toelichting: *De begrote cijfers 2022 zijn niet geheel vergelijkbaar met de begroting 2021 en realisatie 2020. In de begroting 2021 zijn de uren van de programma's PCH en PAB nog niet opgenomen. Het betreft namelijk de initiële begroting 2021, die begin 2020 is opgesteld, zonder zicht te hebben op deze programma's. Dit zal nog in een begrotingsactualisatie worden bijgesteld.*

Kerntabel productiedoelen

We hebben voor 2022 een sluitende begroting. We begroten een omzet (en kosten) van €20,6 miljoen.

- 48% van de omzet wordt gegenereerd met een levering van bijna 12.600 producten aan onze klanten. Hiervoor geldt een gemiddelde prijs van €791 per product (kengetal 8,6 gemiddeld). Dit is exclusief de geleverde producten binnen het programma complexe handhaving, daar zijn 3.036 producten begroot, maar worden op uur-basis afgerekend;

- 41% van de omzet is gekoppeld aan de levering van diensten. In de 91.775 uur zijn afgerond 38.000 uur voor het programma's *Complexe handhaving* (PCH) en 11.500 uur voor programma *Aandachtsbedrijven* (PAB) opgenomen.

Voor de realisatie van de (werk)programma's verwachten wij afgerond 220.000 uur nodig te hebben, dat wil zeggen 153 fte.

WE BEGROTEN EEN OMZET (EN KOSTEN) VAN €20,6 MILJOEN.

PROGRAMMA'S - BEGROTING EN TOELICHTING

In dit hoofdstuk werken we per programma verder uit wat we willen bereiken, wat we daar voor doen, welke indicatoren we hanteren en welke kosten dit alles met zich meebrengt.

We hebben in totaal vijf programma's: Vergunningverlening, Handhaving, Advies, Stelseltaken en Algemeen & projecten.

Toelichting:
Productiedoelen
De belangrijkste producten in dit programma zijn:
- *Omgevingsvergunningen (eenvoudig tot complex) - 46% van het totaal;*
- *Sloopmeldingen - 31% van het totaal;*
- *Beoordeling melding activiteiten besluit - 11% van het totaal;*

We verwachten dat de productie in het programma Vergunningen stabiel is ten opzichte van 2021. Iets lager dan de realisatie 2020. In 2020 waren er incidenteeel veel bouwaanvragen. Dat is een gevolg van de invoering van de BENG norm.

De belangrijkste diensten in het programma zijn:
- *Vooroverleg op vergunningen - 42% van het aantal uren: (bouw 28%, milieu 14%);*
- *Beoordeling Briks aspect - 25% van het totaal;*
- *Bezwaren en beroepen behandelen - 17% van het totaal;*

We verwachten een toename van het aantal te leveren diensten, mede gebaseerd op de realisatie 2020.

Vergunningverlening reguliere activiteiten

Voor alle partners van ODRA verzorgen we de vergunningverlening milieu. Het is een basistaak. Vergunningaanvragen en meldingen beoordelen we op juistheid en volledigheid. We zorgen ervoor dat ze binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld. Wabo-procedures behandelen we zoveel mogelijk integraal. Als schakel in de keten zoeken wij daarbij nadrukkelijk aansluiting op de 'loketten' van de partners.

In 2022 is – naar verwachting – de Omgevingswet van kracht. Onder de Omgevingswet worden minder activiteiten vergunning-plichtig. Het accent ligt derhalve niet op het 'toetsen', maar veelal op het 'adviseren'. Dit leidt tot verschuivingen tussen producten en diensten, niet tot substantiële veranderingen qua hoogte van de begroting.

Bouwtaken

Voor de gemeentes Arnhem, Lingewaard, Renkum en provincie Gelderland verzorgen wij de meldingen en vergunningverlening die te maken hebben met bouwen. Daarbij geven we ook adviezen op het gebied van constructietechniek, welstandstoets en monumentenzorg.
Bij planologische afwijkingen zoeken we afstemming met de partners. Voor de gemeenten Renkum en Lingewaard behandelen we ook de bezwaar- en beroepsprocedures.

Ons uitgangspunt is dat we de burger en ondernemer professioneel en effectief willen ondersteunen bij de voorbereiding van zijn (bouw)planontwikkeling. In de voorbereiding leveren we advies over de te zetten stappen. Hierbij zullen wij, mede door de implementatie van de Wet kwaliteitsborging (Wkb), nog nadrukkelijker de samenwerking zoeken met de initiatiefnemers en de kwaliteitsborger.
Ons doel is om de aanvraagfase zo kort en soepel mogelijk te laten verlopen.
De aanvragen worden vervolgens beoordeeld op juistheid en volledigheid. We zorgen ervoor dat deze aanvragen binnen de wettelijke termijnen afgehandeld zijn, meldingen beoordelen we op juistheid en volledigheid.

Vergunningen voor complexe bedrijven worden uitgevoerd door de ODRN.
Wij werken samen met ODRN om de vergunningen en toezicht op elkaar af te stemmen. De kosten voor de vergunningen complexe bedrijven belasten wij een op een door aan onze partners.

Programma Vergunningen	Beoogd resultaat	Realisatie 2020	Initiële begroting 2021	Doel 2022
Productie	95-105% van de werkprogramma's + aanvullende opdrachten gerealiseerd	prod. 4.254 uren 10.515	prod. 4.062 uren 8.102	prod. 4.083 uren 9.337
Tijdigheid	Verlenen vergunningen (Wabo) binnen de wettelijke termijn	86%	90%	90%
Kwaliteit	Medewerkers voldoen aan kwaliteitscriteria	95%	90%	90%
Klanttevredenheid	Klanten zijn (zeer) tevreden over de dienstverlening	85%	80%	80%
Financiële realisatie	Binnen budget - kosten (x € 1.000) - baten(x € 1.000)	Ja **Saldo € 300** € 4.273 € 4.573	Ja **Saldo € 131** € 4.131 € 4.263	Ja **Saldo € 117** € 4.450 € 4.567

** In de bijlage zijn ale begrote producten en diensten opgenomen*

Binnen het programma vergunningen valt 81% van de producten en 54% van de diensten in het taakveld bouw. Dus 19% respectievelijk 46% in de taakvelden milieu en algemeen.

Toezicht en Handhaving: reguliere activiteiten

Voor al onze partners voeren we milieutoezicht- en handhaving bij bedrijven uit en behandelen we klachten over bedrijven. Het toezicht-programma, zoals opgenomen in de werkprogramma's, is leidend. Naast het toezicht op bedrijven wordt door ons ook toezicht uitgeoefend op bodemactiviteiten. Hier gaat het om toezicht op de uitvoering van bodemsaneringen en het toepassen van grond.

Preventief toezicht op (bedrijfsmatige) activiteiten in de leefomgeving verkleint de kans op ongevallen, incidenten of zelfs rampen aanzienlijk. Onze toezichthouder is ook zichtbaar, daarmee ziet de omgeving dat wij verantwoordelijkheid nemen en dat draagt bij aan vertrouwen bij bedrijven en omgeving. Toezicht en handhaving is daarom ook een cruciale schakel in de reguleringsketen.

Onze inzet is erop gericht om het naleefgedrag van bedrijven te verbeteren en overtredingen ongedaan te maken. Veelal door controles op wettelijke voorschriften, maar ook steeds meer door informeren en adviseren. Wij zijn transparant, oplossingsgericht én autonoom. Bij een overtreding volgen we de vastgestelde sanctiestrategie (Landelijke handhavingsstrategie). Ook zullen we resultaten meer delen; het toezicht meer zichtbaar maken zodat daar een preventieve werking van uit kan gaan.

Behalve toezicht, leveren we ook juridische producten en diensten: het sluitstuk van de VTH-keten. Het gaat hier om juridische vraagstukken en de juridische component van handhavingsprocedures. Door in gesprek te blijven met de verzoekers (mediation) proberen we de best mogelijke oplossing te bewerkstelligen.

Te bereiken resultaten- output en kosten / baten

We werken in overeenstemming met de in 2020 vastgestelde risico-analyse voor toezicht, zo kunnen we efficiënt en effectief onze middelen inzetten. Daarnaast volgen we de strategie voor handhaving van onze partners (LHS). We staan voor het zoveel mogelijk bevorderen en realiseren van spontaan naleefgedrag bij bedrijven die onder toezicht staan. Door branche- en gebiedsgericht te werken zorgen we op een zo efficiënt mogelijke wijze voor uniformiteit, maar ook voor meer kwaliteit van toezicht.

We zorgen ervoor dat we zorgvuldig informatie registreren.
De informatie gebruiken we voor het maken van analyses voor het verder verbeteren van de veiligheid en leefbaarheid van de leefomgeving. We volgen trends en ontwikkelingen, zodat we voldoende geëquipeerd zijn om bedrijven aan te spreken en/of te adviseren.

Binnen het programma toezicht en handhaving valt 19% van de producten en 28% van de diensten in het taakveld bouw. Dus 81% respectievelijk 72% in de taakvelden milieu en algemeen.

Advies reguliere activiteiten

Wij beschikken over bijzondere expertises om partners en andere opdrachtgevers gericht en gedegen te adviseren. Wij leveren adviezen op basis van expertise op het gebied van geluid, trillingen, licht, emissies naar lucht, luchtkwaliteit, externe veiligheid, bodem en integrale omgevingsadvisering. Onze expertise is zowel bij concrete initiatieven, bij vergunningprocedures of handhavingstrajecten, als bij de start van de beleidscyclus van belang voor onze partners. Dat draagt bij aan integrale planvorming.
Naast advies op genoemde gebieden, voeren wij als het gaat om lucht, licht, geluid en trillingen, zowel binnen de provincie als daarbuiten, metingen uit en beoordelen wij op verzoek rapporten van derden.

Het programma advies valt geheel (100%) binnen het taakveld milieu.

Stelseltaken

Wij zijn de coördinerende omgevingsdienst als het gaat om de complexe handhaving binnen het Gelders Stelsel. Daarnaast participeren wij in werk- en expertgroepen binnen het Gelders Stelsel op het gebied van ketenhandhaving, ondermijning en BSBm.

Toelichting: *De doelen van de KPI's hebben ten opzichte van 2020 en 2021 een kleine aanpassing. Er waren nog geen kwaliteitsdoelen ten tijde van de begroting 2021 en enkele kpi's zijn vervallen.*

Productiedoelen
De belangrijkste producten in dit programma zijn:
- *Klachtafhandelingsrapporten - 24% van het aantal producten;*
- *Controle rapporten preventief milieutoezicht - 17% van het totaal;*
- *Controle rapporten Briks - 12% van het totaal;*
- *Bodem gerelateerde producten - 12% van het totaal;*
- *Juridische producten, handhavingsrapporten tot invordering besluiten - 8%;*

Van alle producten worden 2.940 producten binnen het programma PCH gerealiseerd in 2022. In de realisatie 2020 en begroting 2021 waren deze nog niet meegenomen.

De belangrijkste diensten in het programma zijn:
- *Controle Briks bestaande bouw - 28% van het aantal uren;*
- *Bezwaren en beroepen behandelen - 30% van het aantal uren;*
- *Inzet toezichthouders (PCH) - 18% van het aantal uren;*
- *Strafrecht complex - 9% van het aantal uren.*

Toelichting: *Binnen het programma advies is één kpi gedefinieerd, namelijk dat de medewerkers voldoen aan de kwaliteitseisen. Specifiek geldt dat onze medewerkers van de 'meetdienst' jaarlijks worden geaccrediteerd.*

Productiedoelen
Binnen het programma advies worden geen producten geleverd. De begroting van de diensten is substantieel hoger dan in 2020; oorzaak zijn de uren voor de programma's PCH en PAB.
De belangrijkste diensten bestaan uit:
- *Meetadviesrapport - 43% van de uren;*
- *Adviesrapport milieu-activiteit - 41% van de uren.*

Programma Toezicht &	Beoogd resultaat	Realisatie 2020	Initiële begroting 2021	Doel 2022
Productie	95-105% van de werkprogramma's + aanvullende opdrachten gerealiseerd	prod. 8.999 uren 5.357	prod. 9.773 uren 9.311	prod. 11.396 uren 14.715
Tijdigheid	% van de klachtmeldingen is binnen 2 weken afgehandeld	53%	80%	80%
Kwaliteit	- % medewerkers. voldoen aan VTH - % volledige naleving - % opgegeven overtredingen	95% 72% 91%	90% 60% 85%	90% 60% 85%
Klanttevredenheid	Klanten zijn (zeer) tevreden over de dienstverlening - controles - klachtafhandeling	77% 89% 60%	80% gemiddeld	80% gemiddeld
Financiële realisatie	Binnen budget - kosten (x € 1.000) - baten (x € 1.000)	Nee **Saldo € 956** € 6.888 € 7.844	Nee **Saldo € 0** € 8.313 € 4.263	Nee **Saldo € -272** € 10.029 € 9.757

Programma Advies	Beoogd resultaat	Realisatie 2020	Initiële begroting 2021	Doel 2022
Productie	90% uren is aangeleverd	uren 15.813	uren 19.616	uren 18.718
Kwaliteit	Medewerkers voldoen aan kwaliteitscriteria Jaarlijks wordt team meten & advies geaccrediteerd	100% geaccrediteerd	90% Accreditatie	90% Accreditatie
Financiële realisatie	Binnen budget - kosten (x € 1.000) - baten(x € 1.000)	Nee **Saldo € 227** € 1.228 € 1.455	Nee **Saldo € 16** € 1.753 € 1.769	Nee **Saldo - € 22** € 1.787 € 1.764

Programma Stelseltaken	Beoogd resultaat	Realisatie 2020	Initiële begroting 2021	Doel 2022
Productie	Programma PCH Programma PCH Coordinatie PCH Overig stelseltaken	prod. 2.833 uren 32.995 uren 61	De regulieren diensten PCH zijn ondergebracht in de reguliere programma's uren 4.100 688	PCH is ondergebracht in de reguliere programma's (t&h en advies) uren 3.300 597
Kwaliteit	Programma PCH of criteria in programmaplan	Doelen gehaald		
Financiële realisatie	Binnen budget - kosten (x € 1.000) - baten(x € 1.000)	Nee **Saldo- € 1.001** € 4.133 € 3.132	Ja **Saldo - € 109** € 289 € 179	Ja **Saldo - € 41** € 363 € 322

Toelichting: *De cijfers van 2020, Begroting 2021 en Begroting 2022 zijn niet geheel vergelijkbaar. In 2020 is de gehele realisatie van het programma opgenomen onder stelseltaken, dit is gedaan omdat ook de aanvullende begroting hierover in dat programma was opgenomen (zie jaarrekening ODRA 2020).*
Voor 2022 passen we de reguliere begrotingssystematiek toe. De coördinatie valt onder stelseltaken, de reguliere activiteiten onder de betreffende programma's.
De overige stelseltaken betreffen de uren voor de (door)ontwikkeling van DAT (diepgaand administratief toezicht) en LMA (landelijk meldpunt afval).

Algemeen en projecten

De in dit programma opgenomen projecten zijn toegelicht in paragraaf 2.2. De belangrijkste zijn: Energie, Circulaire economie, Ondermijning, Omgevingswet.

Programma Projecten	Beoogd resultaat	Realisatie 2020	Initiële begroting 2021	Doel 2022
Productie	90% van het aantal begrote producten én 90% uren is geleverd	prod. 0 uren 5.503	prod. 70 uren 14.993	prod. 146 uren 26.176
Kwaliteit	Medewerkers voldoen aan kwaliteitscriteria	90%	90%	90%
Financiële realisatie	Binnen budget - kosten (x € 1.000) - baten(x € 1.000)	Nee **Saldo - € 312** € 2.465 € 2.153	Nee **Saldo - € 38** € 3.860 € 3.823	Nee **Saldo € 218** € 3.956 € 4.174

Toelichting: *Binnen dit programma is één kpi gedefinieerd, nl. medewerkers voldoen aan de kwaliteitseisen.*

We hebben 146 producten begroot, bestaande uit vuurwerk – en EPRTR rapporten.
De belangrijkste diensten in dit programma zijn:
- *Programma- en Projectleiding - 44% van de begrote uren;*
- *Project-ondersteuning - 17% van de begrote uren;*
- *Kennisontwikkeling in programma aandachtsbedrijven;*
- *Beleidsondersteuning - 9% van de begrote uren.*

Het programma projecten valt geheel (100%) binnen het taakveld milieu en algemeen.

TOELICHTING OP BEGROTING EN BALANS

In dit hoofdstuk belichten we de Begroting 2022 vanuit een aantal invalshoeken. Achtereenvolgens is dat de invalshoek programma begroting, waarin we de opbrengsten per programma en project weergegeven in relatie tot de realisatie 2019 en de Begroting 2020. Het betreft een totaaloverzicht van de in hoofdstuk 3 vermelde productie en kosten per programma. Daarna gaan we in op de staat van baten en lasten en de toelichting op de categoriale begroting. Verder komen aan de orde overhead en de geprognosticeerde balans ultimo 2022 - en de toelichting op de reserves, andere balansposten en kengetallen.

Programma begroting

De in hoofdstuk 2 en 3 vermelde uitgangspunten en ontwikkelingen en beoogde productieresultaten hebben we op basis van de uitgangspunten van output-financiering vertaald in onderstaande tabellen. Ook geven we de taakvelden weer en maken we een vergelijking met de realisatie 2020 en initiële Begroting 2021.

Drie taakvelden
Wij hanteren in de begroting drie taakvelden: bouw en milieu en algemeen.
Het taakveld algemeen betreft producten en diensten die voor beide taakvelden gelden, zoals de juridische diensten (handhaving) en projectleiding. De bekostiging van de programma's vindt plaats door de partners en overige klanten.

Wij hanteren daarbij een aantal contracttypen:
• Reguliere werkprogramma: gesplitst in milieu, bouw en algemeen. Voor 2022 zijn met alle partners concept werkprogramma's 2022 op dit niveau (combinatie taakveld/ programma) opgesteld;

• Aanvullende opdrachten: gedurende het begrotingsjaar kunnen door onze partners in overleg met ons extra opdrachten worden ingepland die niet waren voorzien in het werkprogramma. Deze zijn niet meegenomen in de begroting;

• Programma's: *Complexe handhaving* en *Aandachtsbedrijven*. De afspraken zijn gemaakt op basis van extrapolatie van de projectplannen 2021.

Baten x € 1.000	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Specificatie taakveld Bouw	Milieu	Algemeen
1. Vergunningeverlening	4.573	4.263	4.567	3.105	1.250	212
2. Toezicht en Handhaving	7.843	8.313	9.756	2.501	4.836	2.419
3. Advies	1.455	1,769	1.764		1.764	
4. Stelseltaken	3.132	179	322		55	269
5. Algemeen en Projecten	2.155	3.823	4.174	368	1.215	2.591
Baten	**19.158**	**18.347**	**20.584**	**5.975**	**9.120**	**5.489**
- Verhouding				29%	44%	27%
Kosten x € 1.000	**Realisatie 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**	**Specificatie taakveld Bouw**	**Milieu**	**Algemeen**
1. Vergunningeverlening	4.273	4.131	4.435	3.015	1.214	206
2. Toezicht en Handhaving	6.888	8.313	10.023	2.570	4.968	2.485
3. Advies	1.228	1.753	1.794		1.794	
4. Stelseltaken	4.133	289	363		62	301
5. Algemeen en Projecten	2.466	3.860	3.969	350	1.155	2.464
Kosten	**18.988**	**18.347**	**20.584**	**5.935**	**9.193**	**5.456**
- Verhouding				29%	45%	27%
Saldo	**170**	**0**	**0**	**40**	**- 73**	**33**

Baten x € 1.000	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022		Specificatie taakveld Bouw	Milieu	Algemeen
Partners	14.736	14.565	13.968	68%	5.540	6.098	2.805
Provinciale programma's	3.142	2.527	5.307	26%	232	2.624	2.451
Omgevingdiensten	510	568	408	2%	111	168	129
Derden	107	217	427	2%	92	230	104
overig/balans							
- doorberekende kosten	567	469	475	2%			
- overig	96						
Baten	**19.158**	**18.347**	**20.584**		**5.975**	**9.120**	**5.489**
- Verhouding					29%	44%	27%

Voor de omgevingsdiensten en enkele gemeenten (derden) geldt dat wij ook met hen een werkprogramma afspreken. Dat gebeurt in het najaar van 2021. Deze werkprogramma's bestaan op hoofdlijnen uit twee onderdelen: complexe toezicht en handhavingsactiviteiten voor gemeentelijke bedrijven (voor OVIJ- OddV – ODNV) en specifieke advisering en dienstverlening. De begroting is gebaseerd op extrapolatie van 2020.

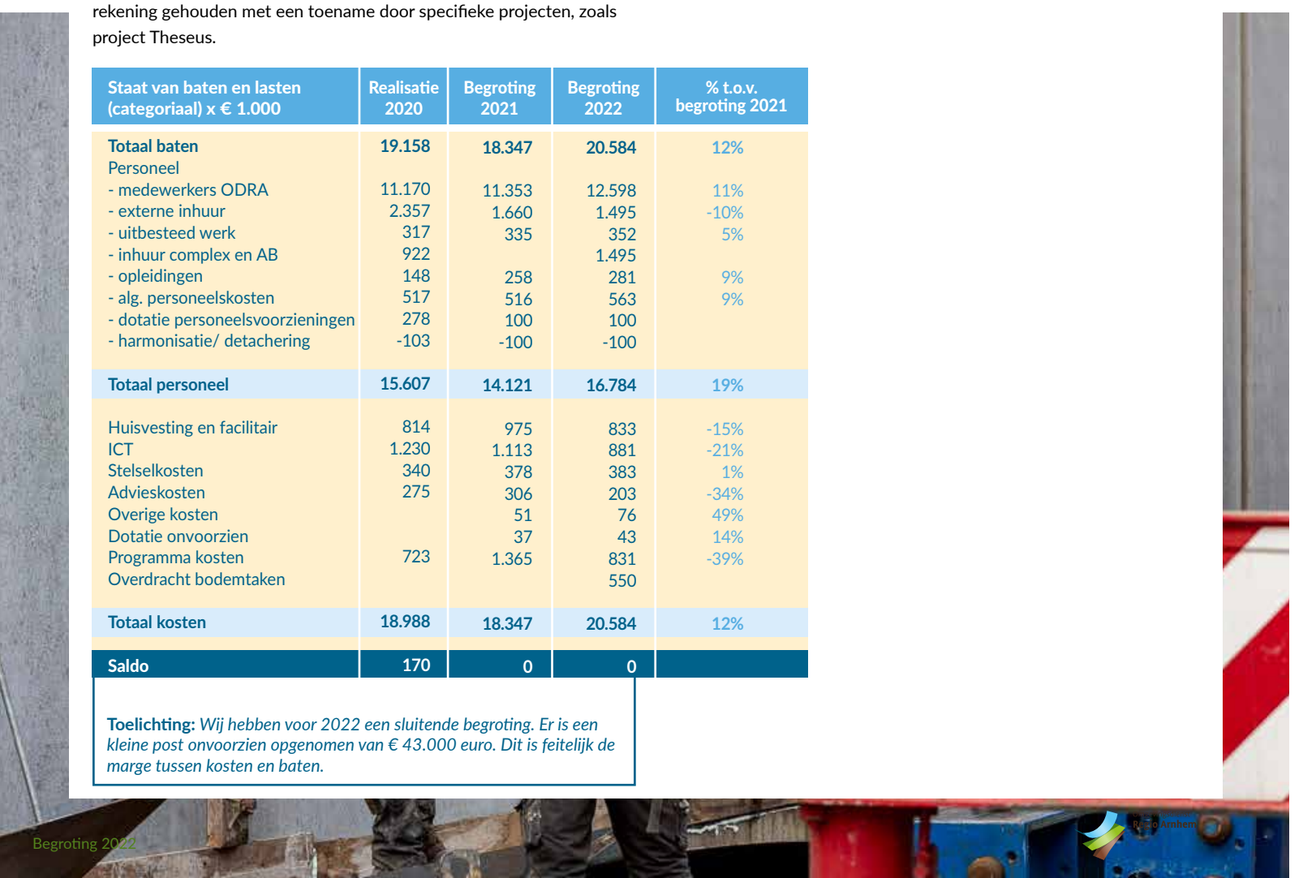
Staat van baten en lasten

Onze elf partners dragen voor 70% bij aan de omzet voor de reguliere dienstverlening. De provinciale programma's 26%. Hierin is rekening gehouden met de kosten die de omgevingsdiensten voor de medewerkerspool in rekening brengen bij ons. De dienstverlening aan derden kunnen we op dit moment moeilijk inschatten. Dit betreft veelal ad-hoc en incidentele opdrachten, zoals metingen. We hebben geen rekening gehouden met een toename door specifieke projecten, zoals project Theseus.

ONZE ELF PARTNERS DRAGEN VOOR 70% BIJ AAN DE OMZET VOOR DE REGULIERE DIENSTVERLENING.

Staat van baten en lasten (categoriaal) x € 1.000	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	% t.o.v. begroting 2021
Totaal baten	**19.158**	**18.347**	**20.584**	12%
Personeel				
- medewerkers ODRA	11.170	11.353	12.598	11%
- externe inhuur	2.357	1.660	1.495	-10%
- uitbesteed werk	317	335	352	5%
- inhuur complex en AB	922		1.495	
- opleidingen	148	258	281	9%
- alg. personeelskosten	517	516	563	9%
- dotatie personeelsvoorzieningen	278	100	100	
- harmonisatie/ detachering	-103	-100	-100	
Totaal personeel	**15.607**	**14.121**	**16.784**	19%
Huisvesting en facilitair	814	975	833	-15%
ICT	1.230	1.113	881	-21%
Stelselkosten	340	378	383	1%
Advieskosten	275	306	203	-34%
Overige kosten		51	76	49%
Dotatie onvoorzien		37	43	14%
Programma kosten	723	1.365	831	-39%
Overdracht bodemtaken			550	
Totaal kosten	**18.988**	**18.347**	**20.584**	12%
Saldo	**170**	**0**	**0**	

Toelichting: *Wij hebben voor 2022 een sluitende begroting. Er is een kleine post onvoorzien opgenomen van € 43.000 euro. Dit is feitelijk de marge tussen kosten en baten.*

Personeelskosten

De capaciteit van onze werkprogramma's bepaalt de personeelskosten. Voor elk product uit de PDC is bepaald welke functies dit product realiseert. Deze functies corresponderen met onze loonschalen.

Salariskosten

Op basis van onze concept werkprogramma's 2021 is geraamd dat wij circa 220.000 uur (declarabele) capaciteit nodig hebben. Dit is gesplitst naar internen 127 fte en een aandeel externe inhuur van omgerekend 15,6 fte (11%). Voor het programma *Complexe handhaving* en *Aandachtsbedrijven* wordt 10,2 fte ingeleend uit collega omgevingsdiensten.

Het aandeel externen is ingeschat op basis van de arbeidsmarkt en de vaste onderdelen in de werkpakketten. ODRA voert het beleid om zoveel mogelijk medewerkers intern aan te stellen, op te leiden, met uitzondering van de piekbelastingen en incidenteel werk. Helaas blijkt dat bij uitzondering een aantal specialistische expertises (milieu vergunningverleners en bodemspecialisten) alleen via inhuur binnen te halen is. Een deel van de externe capaciteit bestaat uit 'uitbesteed werk'. In deze 'contractvorm' wordt geen capaciteit ingehuurd, maar wordt de realisatie van producten aanbesteed.

Formatie bezetting en personele kengetallen	Realisatie 2020 intern	extern	totaal	Begroting 2021 intern	extern	uitbesteed	totaal		Begroting 2022 intern	extern	uitbesteed	compl./AB	totaal
Formatie bezetting													
- productief	112,0	19,4	131,4	113,4	13,8	3,5	130,7	80%	127,0	12,0	3,6	10,2	152,8
- niet productief	31,5	4,3	35,8	31,8			31,8	20%	32,3				32,3
Totaal bezetting en formatie	143,5	23,7	167,2	145,2	13,8	3,5	162,5		159,3	12,0	3,6	10,2	185,1
Loonkosten x €1.000	11.027	2.267	13.294	11.353	1.660	335	13.347		12.598	1.495	352	1.495	15.939
Gemiddelde kosten / fte (in €)	76.843	95.654	79.510	78.182	119.988	96.765	82.136		79.067	124.272	97.470	147.200	86.101
% van de loonsom	83%	17%		85%	12%	3%			79%	9%	2%	9%	
% stijging gemid. loonkosten t.o.v. realisatie 2020				2%	20%	18%	3%		3%	23%	18%		8%

Opleidingskosten

De opleidingskosten begroten wij als percentage van de loonsom. Sinds de oprichting van ODRA wordt een percentage van 2% aangehouden. Afgelopen jaren is gebleken dat dit voldoende is om de reguliere opleidingskosten te dekken. De reguliere kosten bestaan uit het op peil houden van de VTH-kwaliteitseisen (circa 45%) en kosten voor persoonlijke (of groep) ontwikkeling buiten de VHT-A vakgebieden om. In 2020 is een extra opleidingsinspanning begroot voor de Omgevingswet. Met het Algemeen Bestuur is afgesproken dat dit wordt overgeheveld naar 2021. Dit is niet in de tabellen zichtbaar gemaakt.

Algemene personeelskosten

Onze algemene personeelskosten bestaan uit een variabel gedeelte gekoppeld aan het aantal medewerkers (zoals vergoedingen, woon-werk reiskosten) en vaste componenten (Arbo-contracten, werving en selectie). Onze variabele loonkosten worden begroot als percentage van de loonsom, namelijk 3,5%. De vaste component wordt op verplichtingenbasis begroot.

Ontwikkelingen

Ten opzichte van 2020 en begroting 2021 zien wij de volgende ontwikkelingen:

- Formatie 2022 neemt toe in omvang. Vooral door de 'eigen' inzet in de provinciale programma's;

- Formatie voor 'niet productief' (staf/bedrijfsvoering/management) is nagenoeg gelijk aan begroting 2021;

- Gemiddelde loonkosten per fte stijgen ten opzichte van 2020 en 2021 met respectievelijk 2% en 3%. Dit is het verwachte effect van de nog af te sluiten CAO;

- Wij gaan uit bij de raming voor de externe inhuur van een kostenverhoging ten opzichte van 2021. Omdat de in te huren capaciteit zich meer richt op de 'échte specialisten' stijgt het gemiddelde tarief.

De loonkosten zijn inclusief de bedragen die wij uitbetalen aan medewerkers die recht hebben op een harmonisatietoelage. Deze toelagen worden conform afspraak of bij de in 2013 latende organisaties in rekening gebracht, dan wel onttrokken uit de daarvoor ingestelde voorziening. Deze kosten zijn separaat geraamd (€ 100.000 begroot in 2022).

Materiële kosten

Huisvesting en facilitaire kosten

Wij zijn gehuisvest in het Stadskantoor van de gemeente Arnhem. In de dienstverleningsovereenkomst geldt een bedrag per vierkante meter (met een standaard van 19,6 m2 per werkplek). De kosten voor huisvesting vallen in 2022 structureel lager uit dan in voorgaande jaren. Per 1 november 2020 zijn we teruggegaan naar 102 (i.p.v. 128) werkplekken. In 2021 ontwikkelen we een thuiswerk beleid vanuit de ervaringen die voortkomen uit de Covid19 crisis. Eventuele kostenverlaging door andere huisvesting is nog niet aan de orde in 2022.

Er is een huurcontract voor technische ruimtes op de Markt in Arnhem voor team meten & advies. De kosten hiervan worden doorbelast aan provincie Gelderland en zijn begroot onder de post 'projectkosten'.

De facilitaire diensten betrekken we van de Connectie. Dit betreft de inrichting van de werkplekken (meubilair), postafhandeling en gebouw faciliteiten (beveiliging, receptie ed.).

ICT
De kosten voor ICT, zoals de standaard werkplek, licentiekosten (MS-office), hardware en technisch applicatiebeheer worden op basis van een DVO met De Connectie bij ODRA in rekening gebracht. Daarnaast hebben we ook ‘eigen’ kosten ICT. Dit betreft afschrijfkosten en licenties voor onder meer het zaaksysteem OpenWave en het bedrijfsvoeringsysteem SAP/SAC. Ook maakt ODRA gebruik van ICT systemen (licenties) die het primaire proces ondersteunen, zoals Digitale Checklisten (vuurwerk, bodem, asbest), Cyclomedia (luchtfoto’s) en digitaal toezicht portaal.

In 2021 zetten we in op de facilitering van mobiele thuiswerkvoorzieningen in de vorm van laptops en telefoons en gelijktijdige hervorming van de kantoorwerkplekken. De vaste opstellingen op kantoor zullen plaatsmaken voor flexibele werkplekken met een dockingstation en scherm. Zo kan er optimaal hybride gewerkt worden; zowel op kantoor als thuis.

Stelselkosten
In het Gelders Stelsel is afgesproken dat iedere omgevingsdienst een stelseltaak uitvoert. Wij voeren het programma toezicht en handhaving provinciale complexe bedrijven uit. De andere omgevingsdiensten voeren veel taken uit die het (gezamenlijke) primaire proces (zoals ketentoezicht en BSBm) en bedrijfsvoering faciliteren.
De kosten van deze taken worden opgebracht (via een verdeelsleutel) door alle Gelderse Omgevingsdiensten. De bedrijfsvoeringactiviteiten betreffen: Portaal en communicatie, HRM Coördinatie stelsel, kwaliteit en I-GO.

Afgelopen jaren zijn de kosten van de stelseltaken toegenomen. Ook voor 2022 wordt wederom een kostenstijging verwacht, deels omdat er ook kosten voor landelijke activiteiten (via ODNL) bijkomen.

Overige kosten
Onder de overige kosten vallen:
• Advieskosten: hier vallen de structurele kosten voor de accountant onder € 35.000. Daarnaast wordt het budget besteed aan organisatie- en doorontwikkeling van de bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld voor adviezen voor bijzondere juridische- HR en/of communicatiediensten, en het verder ontwikkelen (vooronderzoeken) voor de bedrijfsvoeringsystemen (SAP, Open Wave en BI). Het bedrag is in 2022 lager dan voorgaande jaren, omdat voorheen de organisatieontwikkeling en projectleiding voor de implementatie Open Wave hier begroot waren.

• Overige uitgaven: betreft alle reguliere kosten die niet direct onder bovenstaande categorieën valt.

• De programmakosten betreffen de materiële kosten die worden doorbelast. Begroot zijn de kosten voor de partners Arnhem en Lingewaard in het kader van de Wabo en voor de provincie voor het bureau milieumetingen (team meten & advies) en kosten voor het programma toezicht en handhaving provinciale complexe bedrijven (kosten van de OD’s).

Onvoorzien
Conform de richtlijnen (BBV) kunnen we een post onvoorzien opnemen in de begroting, ter dekking van kosten in de bedrijfsvoering of tegenvallers in het primaire proces.

Voor 2022 is 0,2% van de omzet marge beschikbaar.

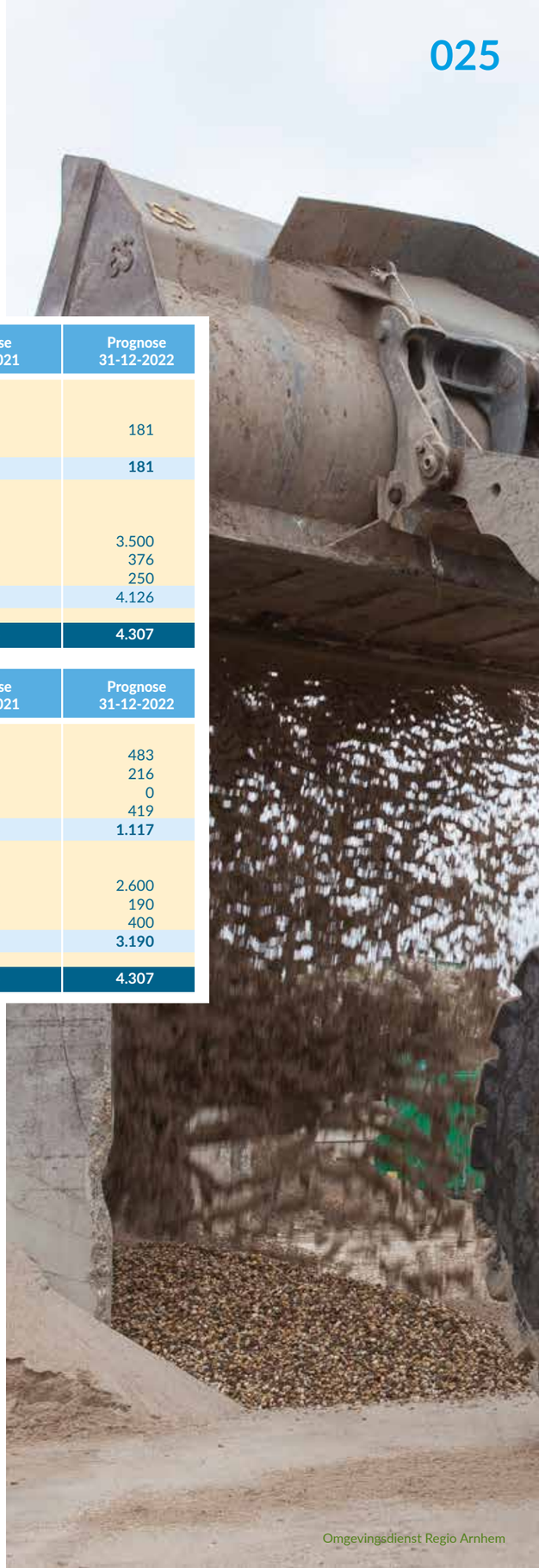
Overhead
In onderstaande tabel zijn de overheadkosten weergegeven. De overhead bestaat uit personele - en materiële overhead. De personele overhead bestaat uit de kosten voor de indirecte (niet of gedeeltelijk productieve afdelingen en teams, namelijk bedrijfsvoering, staf, ICT/ administratieve ondersteuning en management).

De materiële overhead bestaat uit kosten voor de huisvesting, ICT en overige uitgaven, voor zover deze geen 100% causaal verband hebben met de directe activiteiten.

De overhead daalt in absolute zin (van € 5,3 miljoen in 2020 naar € 5,2 miljoen in 2022). Omdat de omzet fors stijgt, wordt het percentage overhead 3% lager. Een deel van de omzet bestaat uit doorbelaste kosten (waar de overhead al in zit) vanuit de omgevingsdiensten naar de provincie Gelderland in verband met de provinciale programma’s. (NB: gecorrigeerd hiervoor is de overhead conform 2020, namelijk 28%)

Overhead specificatie (indirecte kosten) x € 1.000	Realisatie overhead 2020		Begroting overhead 2021		Begroting overhead 2022	Directe kosten 2022	Totaal kosten 2022
Personeel	2.791	13%	2.201	13%	2.878	13.905	16.784
Overige overhead							
- huisvesting & facilitair	814		975		833		833
- ict	1.230		1.113		881		881
- advieskosten	275		306		203		203
- stelselkosten	225		265		269	114	383
- onvoorzien			37		43		43
- overige kosten *)			51		76	1.381	1.457
Subtotaal overige overhead	**2.544**	13%	**2.748**	15%	**2.306**	1.495	3.800
Totaal	**5.335**		**4.949**		**5.184**	**15.400**	**20.584**
Totale kosten	18.988		18.347		20.584		
% van de totale kosten		28%		27%	25%	75%	

**) inclusief overdracht bodemtaken*

Geprognotiseerde balans 2020

De onderstaande balans (prognose ultimo 2022) is gebaseerd op de jaarrekening 2020, aangevuld met de verwachte balansmutaties boekjaar 2021 en met de in deze begroting opgenomen afschrijvingen en investeringen voor 2022.

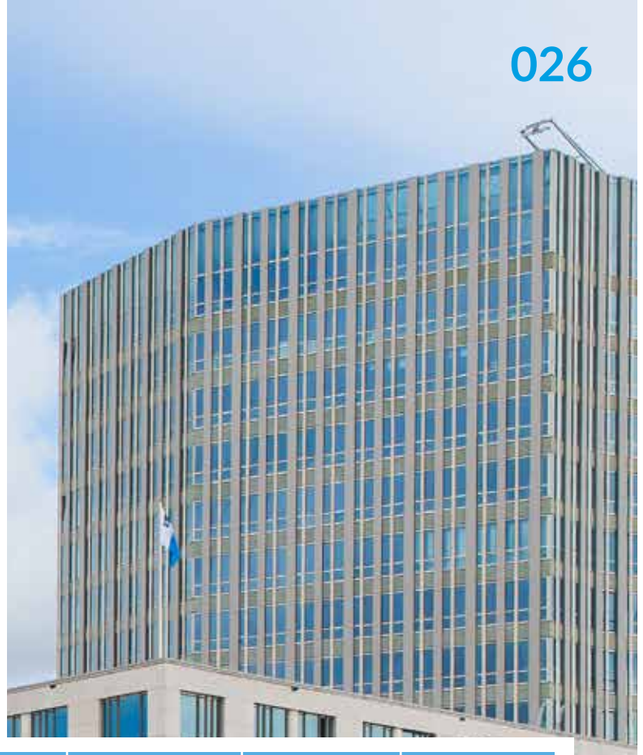
Activa x € 1.000	Realisatie 31-12-2020	Prognose 31-12-2021	Prognose 31-12-2022
Vaste activa			
- immateriële vaste activa			
- materiële vaaste activa	254	218	181
- financiële vaste activa			
Vaste activa	**254**	**218**	**181**
Vlottende activa			
- voorraden			
- uitzettingen met looptijd <1 jaar	5.270	3.500	3.500
- liquide middelen	247	556	376
- onderhanden werk		250	250
Vlottende activa	5.517	4.306	4.126
Totaal activa	**5.771**	**4.524**	**4.307**

Passiva x € 1.000	Realisatie 31-12-2020	Prognose 31-12-2021	Prognose 31-12-2022
Vaste passiva			
- algemene reserve	470	483	483
- bestemmingsreserves	293	293	216
- resultaat boekjaar	170	0	0
- voorzieningen	823	559	419
Vaste passiva	**1.756**	**1.334**	**1.117**
Vlottende activa			
- vlottende schulden <1 jaar	3.569	2.600	2.600
- overlopende passiva	-1	190	190
- overige schulden	447	400	400
Vlottende passiva	4.015	3.190	**3.190**
Totaal passiva	**5.771**	**4.524**	**4.307**

Vaste activa
De implementatiekosten van SAP en VTH-systeem zijn in 2020 geactiveerd. De afschrijfkosten zijn opgenomen bij de ICT-kosten. De kosten worden in 5 jaar afgeschreven.

De materiële vaste activa betreffen de bedrijfsauto’s. De bussen voor het team meten & advies worden in 5 en 10 jaar afgeschreven, de overige bedrijfsauto’s niet. We zijn in 2018 overgegaan op leasing van personenauto’s. We beschikken over 10 bedrijfsauto’s.

Categorie	Subcategorie	Afschrijftermijn
Vervoer	Personenauto’s	5 jaar
	Materieel voertuigen	10 jaar
Apparatuur	Hardware	4 jaar
	Meetapparatuur	5 tot 10 jaar
	Inventaris	5 jaar
Software	Immateriële activa	5 jaar

Vlottende activa
Eind 2020 was er een hoog debiteurensaldo (onderdeel van de uitzettingen < jaar) in verband met de afrekening met de partners. Dit hoge saldo aan het eind van het jaar is structureel; De bevoorschotting is gebaseerd op de afspraken in het werkpakket. Veel partners geven gedurende het jaar aanvullende opdrachten die (nog) geen bevoorschotting kennen.

Onderhanden werk
In de systematiek 'outputfinanciering' worden producten pas afgerekend nadat ze volledig zijn voltooid. De systematiek die wordt gehanteerd: van elk onderhanden product wordt de status bepaald (intake, voorbereiding, in onderzoek, enz.). Er is een norm bepaald per status van de gemiddelde tijdsbesteding op dat moment. Deze tijdsbesteding wordt gekwantificeerd via het uurtarief.

Vaste passiva
De Algemene Reserve zal door het positieve resultaat in 2020 (afgerond € 170) iets stijgen. We hebben voorgesteld aan het algemeen bestuur dit saldo aan een te vormen bestemmingsfonds voor de opleidingen omgevingswet te doteren. Eind 2021 zal dit besteed zijn.

Reserves x € 1.000	Realisatie 31-12-2020	Mutaties 2021	Prognose 31-12-2022	Mutaties 2022	Prognose 31-12-2022
Algemene reserve	470	12	483	0	483
- bestemming opleidingen omg. wet		158			
BR Provincietaken	92		92		92
BR Bureau milieumetingen	201		201	-77	124
Reserves	**763**	**170**	**775**	**-77**	**698**

In de bestemmingsreserve Bureau milieumetingen (team meten & advies) vinden mutaties plaats in verband met de afschrijvingskosten van de investeringen, gepland in 2021 en 2022.

De harmonisatievoorziening, die de toelagen van medewerkers die bij de oprichting in 2013 zijn overgekomen van de provincie Gelderland dekt, heeft een looptijd tot na 2030.

Voorzieningen x € 1.000	Realisatie 31-12-2020	Mutaties 2021	Prognose 31-12-2022	Mutaties 2022	Prognose 31-12-2022
Harmonisatietoelage Prov. Gelderland	443	-40	403	-40	363
Bovenmatig verlof	124	-124	0		0
Personele kosten	256	-100	156	-100	56
Reserves	**823**	**-264**	**559**	**-140**	**419**

Vooruit ontvangen middelen
Op de balans staat ultimo 2020 een bedrag van afgerond € 0,15 miljoen (onder de post 'vlottende schulden < jaar). Dit bedrag betreft niet gebruikte budgetten voor 'asbestdaken' en RvmK. Het bestuur zal nog bepalen op welke wijze deze middelen worden aangewend, dan wel worden gerestitueerd.
De resterende middelen betreffen vooral crediteuren en te betalen BTW. Dit is structureel elk jaar vrij hoog.

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate we in staat zijn tegenvallers op te vangen. Hiervoor is een risico-inventarisatie

opgesteld. In de jaarstukken 2020 is een risico beschrijving in algemene zin opgenomen op basis van het type risico dat kan optreden. Hieronder een samenvatting.

Vier type risico's
Er is onderscheid te maken in vier type risico's:
• Risico's met betrekking tot de exploitatie: Dit betreft tegenvallers uit de normale bedrijfsvoering, door onvoorziene gebeurtenissen, prijsstijgingen die uitstijgen boven de toegepaste indexering in de begroting, dan wel tegenvallende inkomsten. De transitie naar outputfinanciering valt onder deze laatste categorie; minder afname van producten dan begroot en/of een te lage kostprijs. Medio 2021 ronden we een analyse af naar de risico's en kostenontwikkeling van outputfinanciering. De geschatte omvang van het risico is € 200.000;

• Risico's met betrekking tot de taakuitvoering: We kunnen aansprakelijk worden gesteld voor fouten in de reguliere taakuitvoering en bedrijfsvoering. Dit betreft vooral een bestuurlijk- en imago risico. ODRA is verzekerd voor maximaal 2 keer € 2,5 miljoen per jaar voor beroepsfouten;

• Het risico van frictiekosten ontstaat bij majeure aanpassingen in de organisatie (structuur), ingegeven door wetswijzigingen of majeure wijzigingen in de werkpakketten voor partners. De omvang van het financiële risico kan oplopen van € 0,1 tot € 0,5 miljoen. We hebben in deze begroting € 100.000 gereserveerd als dotatie aan personeelsvoorziening;

• Het risico om niet te voldoen aan algemene wet- en regelgeving, zoals belastingwetten, AVG en internationale verordeningen. Het risico is vooral bestuurlijk en imago, en niet zozeer kwantitatief.

We hebben op basis van bovenstaande een weerstandsvermogen nodig van € 0,4 tot € 0,8 miljoen. In onderstaande tabel is aangegeven dat de Algemene Reserve ultimo 2022 naar verwachting circa € 483.000 bedraagt. Samen met de bestemmingsreserves is het weerstandsvermogen genoeg voor de benoemde risico's. Door de stijgende omzet neemt het percentage vermogen wel af.

Kengetallen
Het doel van de financiële kengetallen is inzicht te geven in de balanspositie en/of de begroting structureel en duurzaam in evenwicht is.

De netto schuldquote geeft inzicht in de verhouding van het vrije vermogen (+ reserves minus vaste activa) ten opzichte van de omzet. Het vermogen en de bestemmingsreserves zijn ultimo 2022 € 0,7 miljoen. De investeringen in activa € 0,2 miljoen. De schuldquote afschrijvingen neemt verder af.

Kengetallen	Prognose 2021	Realisatie 2020	Prognose 2022
Netto schuldquote	1,3%	1,2%	0,9%
Netto schuldquote (verstrekte leningen)	1,3%	1,2%	0,9%
Solvabiliteit	16,2%	17,1%	16,2%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,0%	0,0%
Liquiditeit (current ratio)	137,4%	135,0%	129,3%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin we in staat zijn om aan de financiële verplichtingen te voldoen. Het percentage is relatief laag. Dit komt met name door een hoog bedrag aan kortlopende passiva. Voor de beoordeling van het structurele- en reële evenwicht van de begroting is het onderscheid gemaakt tussen structurele- en incidentele lasten. Door de outputfinanciering en het jaarlijks vaststellen van een werkpakket door de partners in de Gemeenschappelijke Regeling, is er geen meerjarige toezegging van omzet. Er is wel een verplicht wettelijk basispakket van activiteiten dat door de partners bij ons moet worden neergelegd.

HET FINANCIERINGSVRAAGSTUK WAS DE AFGELOPEN JAREN VAN ONDERGESCHIKT BELANG.

Weerstandsvermogen x € 1.000	Stand 31-12-2020	Stand 31-12-2021	Stand 31-12-2022
Algemene reserve	470	483	483
- onverdeeld resultaat	170	0	0
Bestemmingsreserves			
- provincietaken	92	92	92
- bureau milieumetingen	201	201	124
Totaal bestemmingsreserves	293	**293**	**216**
Onvoorzien	0	**0**	**0**
Totaal	**932**	**775**	**698**
Omzet	19.158	18.347	20.584
- percentage omzetReserves	4,9%	4,2%	3,4%

Financiering, liquiditeit

Het financieringsvraagstuk was de afgelopen jaren van ondergeschikt belang. Door de aanwezigheid van vermogen en voorzieningen, en door de voorschotrekeningen aan de partners aan het begin van het kwartaal, is er vrijwel altijd voldoende saldo om lopende verplichtingen te betalen.

Rente risicobeheer

De treasury functie is gebaseerd op de Wet Fido. Een belangrijk element daarbij is het meer zicht krijgen op de ontwikkeling van de financieringspositie, zowel op korte- als lange termijn. Dit betreft dan met name het in beeld brengen van de behoefte aan financierings-middelen, gerelateerd aan de investeringsplanning en de inzet van vrijvallende dan wel beschikbaar komende financieringsmiddelen.

Schatkistbankieren is eind 2013 in werking getreden. Decentrale overheden dienen vanaf december 2013 banktegoeden, die een vooraf bepaalde drempelwaarde te boven gaan, af te storten naar een rekeningcourant bij het ministerie van Financiën. Voor ons bedraagt de drempelwaarde in principe € 250.000, maar middels een specifieke afspraak met het ministerie van Financiën en de BNG is dit opgehoogd naar € 1,75 miljoen.
We gaan in 2022 geen leningen of deposito's uitzetten die de rente-risiconorm van de wet Fido zal overschrijden.

Kasgeldlimiet

Met de kasgeldlimiet is in de wet Fido een norm gesteld voor het maximumbedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal. We komen niet boven deze norm uit.

Bedrijfsvoeringprocessen

Deze paragraaf gaat over de sturing en beheersing van onze primaire- en ondersteunende processen. Van belang zijn onder andere: organisatie-structuur, huisvesting, medewerkers, medezeggenschap en ICT.

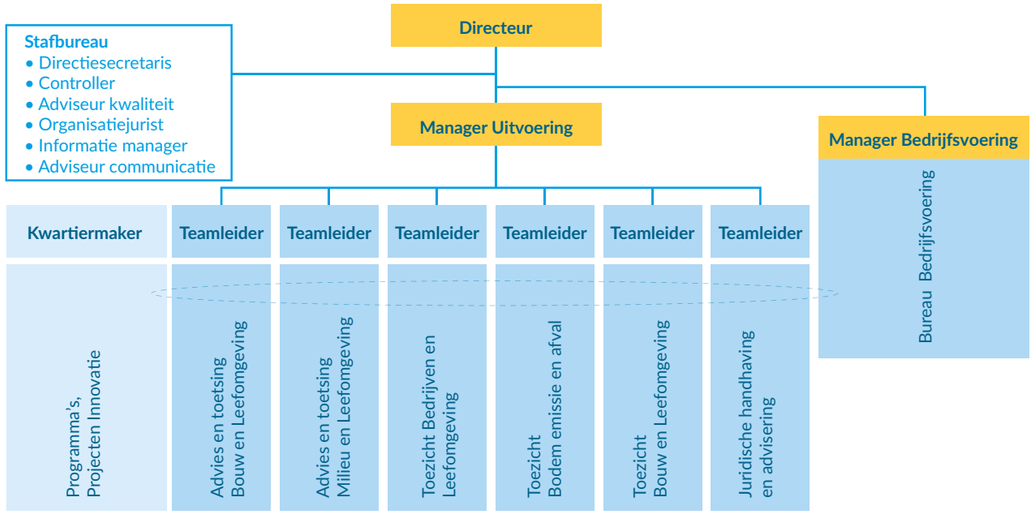
Organisatiestructuur per 1 maart 2020

We zijn sinds 1 maart 2020 georganiseerd in zes teams voor de reguliere VTH-taken, aangestuurd door 1 manager Uitvoering. Daar-naast opereert een team PPI: 'projecten, programma's en innovatie', een bureau Bedrijfsvoering en de Staf.

Het team PPI functioneert als een matrixorganisatie. Tot het team behoren projectleiders die de capaciteit (tijdelijk) uit de reguliere teams betrekken. Bedrijfsvoering ondersteunt het primaire proces middels administratie, HR, communicatie, control en ICT en post\archief. Ook intake-registratie en gegevensbeheer voor het primaire proces worden vanuit bedrijfsvoering vormgegeven. De staf ondersteunt de hele organisatie (inclusief management) en heeft ook een beleidsmatige- en kader-stellende functie.

Bestuurlijk

Er worden in 2022 op bestuurlijk vlak geen grote veranderingen ver-wacht. Wisselingen in het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur zijn het laatst in 2019 gerealiseerd na de gemeenteraad – en provinciale verkiezingen. M.u.v. de gemeente Rozendaal, daar is in 2021 sprake geweest van een wisseling binnen het Algemeen Bestuur ODRA.

Verbonden Partijen

We hebben geen bestuurlijke- en financiële belangen in privaatrechte-lijke of publiekrechtelijke organisaties. We zijn wel lid van ODNL.

Medezeggenschap

Voor de medezeggenschap is een Ondernemingsraad (OR) ingesteld met daarbij een gemandateerde WOR-bestuurder. Tussen de gemandateerde bestuurder en de OR vindt eens per drie weken over-leg plaats. De OR behartigt de personele belangen in de context van de (ontwikkelingen) binnen de organisatie. De OR is betrokken bij de organisatie. Er is sprake van constructief overleg.

Medewerkers

Onze medewerkers vormen de stuwende kracht van de organisatie. In hun dagelijkse werk worden ze in meer of mindere mate geconfronteerd met de complexiteit van de leefomgeving, waarbij het werk binnen een politiek-bestuurlijke omgeving voor een extra dimensie zorgt. Medewerkers zijn productverantwoordelijk. Vak-manschap, vertrouwen, verantwoordelijkheid en samen vormen de kernwaarden van onze organisatie.

Het is dan ook van belang dat de taken in een veilige- en professionele omgeving uitgevoerd kunnen worden. De kwaliteit van de mede-werkers vormt de basis voor het functioneren van de organisatie. Medewerkers moeten voldoen aan de kwaliteitscriteria.
In 2021 wordt een medewerkers onderzoek uitgevoerd. Eventuele verbeteracties worden lopende 2022 uitgezet.

In het jaarverslag 2020 is te lezen dat de opbouw van het personeels-bestand nog niet evenwichtig is. De gemiddelde leeftijd is ruim 46 jaar, waarbij veel uitstroom is te verwachten de komende jaren vanwege pensionering.
Ons beleid is gericht op verjonging van de organisatie, door school-verlaters, trainees of startende professionals aan zich te binden en zelf op te leiden. Hiermee wordt ook bereikt dat de druk die ontstaat doordat schaarse expertise die via inhuur moet worden aangetrokken, vermindert.

Kwaliteit

De scholingsinspanningen en het selectieve wervingsproces leiden ertoe dat we in toenemende mate voldoen aan zowel de robuustheids- als procescriteria van de kwaliteitscriteria. Eind 2020 is nagenoeg aan alle eisen voldaan. Verder is er volop aandacht voor de kwaliteit van de gegevens in de systemen door digitalisering, toetsing en actualisatie van het inrichtingenbestand. Op de kwaliteit verbeteracties wordt integraal regie gevoerd vanuit een Gelders kwaliteitsprogramma.

Het Nieuwe Werken

We zijn gehuisvest in het stadskantoor van de gemeente Arnhem. Een centrale locatie is belangrijk voor de herkenbaarheid en identiteit, voor zowel de medewerkers als voor de opdrachtgevers en externe partijen. Huisvesting moet daarbij een bijdrage leveren aan het werkproces en méér zijn dan een kostenpost. De ambitie is om tijd-, plaats- en apparaat-onafhankelijk werken (TPAW) zoveel mogelijk te stimuleren en mogelijk te maken.

Er is eind 2020 een huisvestingsprofiel aan het bestuur gepresenteerd voor herhuisvesting. Dit wordt in 2021 uitgewerkt, resulterende in een mogelijke verhuizing eind 2022 / begin 2023.

ICT en I-GO

ICT-architectuur is belangrijk voor een doelmatige bedrijfsvoering. Voor ons primaire proces maken we sinds 6 januari 2021 gebruik van het zaaksysteem Open Wave (van REM). Op moment van schrijven is de implementatie enkele maanden geleden succesvol afgerond. Zoals bij veel ICT-systemen zal het (eerste) gebruik veel wensen met zich mee-brengen. Die fine tuning en verbetering zal tot in 2022 doorlopen.
Voor de bedrijfsvoering wordt gebruik gemaakt van SAP-ByDesign (sinds medio 2019). Voor de BI (bedrijfsinformatie -> sturing en verantwoording) wordt SAP analytics gebruikt. Ook hiervoor geldt dat de komende jaren verbetering en doorontwikkeling belangrijk is.
In onze architectuur visie is opgenomen dat we migreren naar ict-applicaties die in 'the cloud' werken. Daarmee wordt plaats- en tijd-onafhankelijk werken beter mogelijk en kunnen we efficiënter, en met lagere kosten de bedrijfsvoering vormgeven.

Binnen het Gelders Stelsel wordt het centraal raadpleegbare bedrijvenbestand doorontwikkeld (kernregistratie I-GO). Deze Gelderse kernregistratie is de bron voor het aanleveren van bedrijfsgegevens aan Inspectieview Milieu (inclusief informatie over handhaving en vergunningverlening). De bijdrage van de Gelderse Omgevingsdiensten bestaat voor een deel uit het beschikbaar stellen van capaciteit en voor een deel uit het beschikbaar stellen van een financiële bijdrage.

MEERJARENBEGROTING

In de vorige hoofdstukken zijn zo goed mogelijk de meerjarige ontwikkelingen beschreven. In de onderstaande tabel zijn deze gekwantificeerd voor ODRA. Het is nog niet mogelijk de ontwikkelingen op partner-niveau uit te werken.

Berekening

Bij de berekening is uitgegaan van de volgende aannames (deels ontleend aan de kerncijfers CPB) en beleidslijnen:

• De volume-ontwikkelingen zijn als totaal nagenoeg neutraal ten opzichte van het concept werkpakket 2021. Op onderdelen verwachten we verschuivingen. Zo is er een toename te verwachten van werkzaamheden rond ondermijning en energie. In het kader van de Omgevingswet is er een toename te verwachten van advies-diensten. Ook is een daling van het aantal (kleine) vergunningen niet uitgesloten. Er wordt meer naar de omgeving als geheel gekeken en er is meer ruimte voor het ontwikkelen van initiatieven. Een toename aan vooroverleggen is te verwachten;

• Mogelijke effecten van de intensivering van de complexe handhaving (met name aandachtsbedrijven) zijn nog niet in de meerjarenbegroting opgenomen;

• Aan de kostenkant heeft ODRArekening gehouden met de mogelijke besparingen op huisvesting en ICT, door de overgang naar flexibelere, mobiele– en thuiswerkplekken;

• Eventuele nieuwe huisvesting is nog niet meerjarig meegenomen. De plannen zijn nog niet concreet genoeg om dit cijfermatig te duiden;

• De tarieven en de materiële kosten zijn geïndexeerd met de vastgestelde CPB-index.

Baten per programma	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Toelichting
1. Vergunningverlening	4.567	4.430	4.297	4.168	4.043	Invloed Omgevingswet
2. Toezicht en handhaving	9.756	10.147	10.553	10.975	11.414	Invloed Omgevingswet
3. Advies	1.764	1.835	1.908	1.985	2.064	Invloed Omgevingswet
4. Stelseltaken	322	322	322	322	322	
5. algemeen en projecten	4.174	4.174	4.174	4.174	4.174	
	20.584	**20.908**	**21.254**	**21.624**	**22.017**	
% verandering		1,6%	1,7%	1,7%	1,8%	Volume- en prijsindex

Kosten	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Toelichting
Personeelskosten	16.784	17.081	17.398	17.736	18.094	
- volume		-0,4%	-0,3%	-0,3%	-0,2%	Bezuinigingen partners
- prijspeil		2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	Loonindex
Bedrijfsvoering	2.420	2.230	2.320	2.320	2.220	
- huisvesting & facilitair	883	783	783	783	733	o.b.v. marktverkenning
- ict	881	831	831	831	781	o.b.v. business case VTH
- overige kosten	705	705	705	705	705	
Programmakosten	831	831	831	831	831	
Overdracht bodemtaken	550	550	550	550	550	
	20.584	20.782	21.099	21.436	21.694	

Resultaat	Begroting 2022	Raming 2023	Raming 2024	Raming 2025	Raming 2026	Toelichting
Baten ODRA						
- bijdragen partners	14.442	14.766	15.112	15.482	15.875	
- baten overige klanten	6.142	6.142	6.142	6.142	6.142	
Baten ODRA	20.584	20.908	21.254	21.624	22.017	
Kosten						
- personeelskosten	16.784	17.081	17.398	17.736	18.094	
- bedrijfsvoering	2.420	2.320	2.320	2.320	2.220	
- overig	1.381	1.381	1.381	1.381	1.381	
Kosten	20.584	20.782	21.099	21.436	21.694	
Saldo	**0**	**126**	**155**	**188**	**323**	
Fin. resultaat		0,6%	0,7%	0,9%	1,5%	

We ramen vanaf 2023 een positief saldo. Het is ter besluitvorming aan het bestuur, hoe dit kan worden aangewend.

Ondertekening

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van Omgevingsdienst Regio Arnhem van 15 april 2021.

De voorzitter
Joa Maouche

De secretaris,
Ruben Vlaander

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: OVERZICHT BIJDRAGEN PER PARTNER

Toelichting op bijlage 1: *De bijdragen van de partners zijn gebaseerd op de concept werkprogramma's per partner. Vanuit de realisatie 2020 blijkt dat gedurende het jaar er diverse opdrachten bovenop het werkpakket aan ons worden gevraagd. Er zijn echter geen stelposten opgenomen voor deze aanvullende opdrachten, omdat omvang lastig is in te schatten.*

De producten en diensten die we leveren, zijn verdeeld in viergroepen: producten, diensten en collectieve diensten.
- *De producten worden afgerekend op de kostprijs. Deze zijn in bijlage 2 opgenomen.*
- *Diensten worden op nacalculatie basis afgerekend, conform de bestede uren. Het tarief is vast en bedraagt € 92,- per uur.*
- *Onverdeeld; dit betreffen stelposten. De negatieve bedragen worden gezocht binnen het werkprogramma van de betreffende partner.*

Baten per klant x € 1.000	Bouw-producten x tarief	Milieu-producten x tarief	Algemeen producten x tarief	Totaal producten x tarief	Bouw uren x tarief	Milieu uren x tarief	Algemeen uren x tarief	Totaal uren x tarief		Gezamenlijke diensten: Alle partners *)	Deel partners **)	Algemeen ***)	Totaal	Baten ****)	Totaal	%	Aantal producten	Uren diensten	Begroting 2021	Verschil bg 22>21
Arnhem	2.511	994	695	4.201	376	277	154	807		162	277	154	593	35	5.634	29%	5.177	8.768	5.563	72
Doesburg	2	72	7	82	9	14	3	26		14	2	14	30	11	149	1%	116	287	135	14
Duiven	10	223	13	246	4	58	40	102		24	4	15	43		392	2%	310	1.113	310	82
Lingewaard	1.079	488	212	1.779	186	358	528	1.072		68	84	66	217	117	3.185	16%	2.190	11.657	3.182	2
Overbetuwe	19	562	61	641	41	124	51	216		51	9	49	109	26	992	5%	809	2.349	1.029	-37
Provincie regulier		317	3	320		309	385	694		65		21	85	214	1.313	7%	341	7.543	1.444	-131
Provincie Bodemtaken	182	368		550											550	3%	645		660	-110
Provincie Complexe Handhaving		1.299	443	1.742	48	676	932	1.655						107	3.504	18%	3.036	17.990	2.527	977
Provincie Aandachtsbedrijven						174	847	1.021						45	1.066	5%		11.095		1.066
Provincie Samen Sterk						35	153	187							187	1%		2.035		187
Renkum	659	188	129	976	50	52	168	270		48	57	47	152		1.398	7%	1.198	2.933	1.398	9
Rheden	51	254	40	344	10	45	25	80		48	8	46	103	-4	523	3%	760	864	483	39
Rozendaal	2	7	1	11	1	1	1	3		8	1	8	17		31	0%	20	35	28	2
Westervoort	2	52	6	60	1	16	2	19		17	3	10	20		110	1%	85	211	88	22
Zevenaar	17	375	37	428	29	145	28	202		48	8	30	86	-1	715	4%	534	2.197	722	-7
Subtotaal partners	4.533	5.199	1.647	11.379	755	2.283	3.316	6.355		553	454	459	1.466	549	19.748	100%	15.221	69.078	17.562	2.187
% van de omzet				58%				32%					7%	3%						
OD Achterhoek		0	3	3	110		6	117		9			9		129		9	1.270	154	-25
OD De Vallei		61	9	70		6	9	15		9			9		94		70	163	132	-38
OD Nijmegen	1			1		6	81	86		9			9		96		3	940	126	-30
OD Noord-Veluwe		11	5	15		9	3	12		9			9		36		15	126	54	-18
OD Rivierenland										9			9		9				32	-22
OD Veluwe IJssel		15	4	19		6	10	16		9			9		44		21	171	71	-27
Subtotaal Omgevingsdiensten	1	87	20	107	110	26	109	246		55			55		408		118	2.670	568	-160
Montferland													7		7				8	0
Nijmegen		50	2	52		1	1	2							54		36	17	59	-5
TMA						99		99							99			1.072	51	48
Staf	92	74		166										101	267		250		100	167
Subtotaal derden***	92	124	2	218		99		100					7	101	427		286	1.089	217	210
Totaal klanten	**4.625**	**5.409**	**1.670**	**11.704**	**866**	**2.409**	**3.425**	**6.701**		**608**	**454**	**459**	**1.529**	**650**	**20.583**		**15.625**	**72.837**	**18.347**	**2.237**
% van de omzet				57%				33%					7%	3%						

**) Betreft gegevensbeheer, ketentoezicht, ontwikkeling en afstemming strafrecht, klantadvies, milieu en piketdienst*
***) Betreft RIVMK en klantadvies BRIKS*
****) Betreft projectleiding/ondersteuning Omgevingswet, energie, GUOV, ondermijning, circulariteit en innovatiebudget*
*****) Specificatie tabel overige baten*
******) Inclusief 166 duizend euro continueren intensivering bodemtaken*

gemiddeld kengetal (inclusief PCH) 8,1
gemiddeld kengetal (exclusief PCH) 8,6

Baten per klant x € 1.000	Uitbesteed complexe VV en HH	Out of pocket	Wabo, meetdienst en piket **)	Onverdeeld ***)	Totaal overige baten
Arnhem	5		30		35
Doesburg				11	11
Duiven					
Lingewaard	21		96		117
Overbetuwe	14			12	26
Provincie Gelderland			214		214
Provincie Complexe Handhaving		107		0	107
Provincie Aandachtsbedrijven		45			45
Rheden	7			-10	-4
Westervoort					
Zevenaar	14			-15	-1
Subtotaal partners	60	152	340	-3	549
Subtotaal derden			101		101
Totaal klanten	**60**	**152**	**441**	**-3**	**650**

**) Betreft Wabo (Arnhem en Lingewaard), meetdienst (provincie), piket en overige baten (derden)
***) Betreft baten die niet kunnen worden gespecificeerd naar producten n diensten

Collectieve diensten

Voor de collectieve diensten/producten geldt een algemeen geldende verdeelsleutel. Dit betreft een mix van de verhouding tussen inwoneraantallen (60%) en stemverhouding (40%).

Voor de diensten waar niet alle partners aan meedoen (bv. klantenservice Bouw) geldt dat de kosten worden gedragen door de deelnemende partners op basis van de verhouding inwonersaantal.
De kosten worden als materiële kosten in rekening gebracht (in tegenstelling tot voorgaande jaren, waarin ze als uren zichtbaar waren).

Klant	Inwoners		Stemverhouding		Sleutel 60% inwoners - 40% stemverhouding	Sleutel briks
Arnhem	161.965	34%	22	22%	29%	67%
Doesburg	11.036	2%	3	3%	3%	
Duiven	25.075	5%	3	3%	4%	
Lingewaard	46.698	10%	16	16%	12%	19%
Overbetuwe	48.056	10%	8	8%	9%	
Provincie Gelderland	42.851*	9%	16	16%	12%	
Renkum	31.414	7%	12	12%	9%	13%
Rheden	43.603	9%	8	8%	9%	
Rozendaal	1.701	0%	3	3%	1%	
Westervoort	15.005	3%	3	3%	3%	
Zevenaar	43.954	9%	8	8%	9%	
Totaal	**471.358**	**100%**	**102**	**100%**	**100%**	**100%**

* Gemiddelde van 10 partners

Projecten & Gezamenlijke diensten	Begroting 2022	Begroting 2021
Projecten	**358.800**	**308.824**
- circulariteit	46.000	
- energie	138.000	108.646
- GUOV	23.000	28.124
- omgevingswet	128.800	149.054
- ondermijning	23.000	23.000
Gez. Diensten (alle partners)	**553.292**	**538.660**
- gegevensbeheer	81.420	133.676
- ketentoezicht	152.260	149.776
- klantadvies milieu	65.412	109.572
- ontwikkeling strafrecht	147.200	43.608
- piket	107.000	102.028
Gez. Diensten (voor een deel v/d partners)	**461.307**	**605.890**
	0	0
- klantadvies Briks	368.000	471.040
- ORM		36.876
- RVMK	93.307	97.974
Innovatie	**99.999**	
Totaal	**1.473.398**	**1.453.375**

Toelichting:

- *De kosten voor de projecten betreft het gezamenlijke gedeelte; individuele activiteiten zijn in de werkpakketen opgenomen. Inhoudelijk zijn de projecten in hoofdstuk 2 toegelicht.*
- *Nieuw is het project 'circulariteit' Dit wordt in 2021 opgestart. Voor de GUOV geldt dat er in tegenstelling tot voorgaande jaren geen subsidie meer is.*
- *De raming voor de gezamenlijke diensten is bijgesteld op basis van de realisatie van voorgaande jaren. Met name voor strafrecht is een ophoging nodig (zie ook adviescommissie Van Aartsen);*
- *Klantadvies (helpdesk bouw en milieu); i.h.k.v. van de omgevingswet zullen deze intergraler worden. Wat dit concreet betekent voor de raming zal in de loop van 2021 duidelijk worden*
- *ORM is geen onderdeel van de gezamenlijke diensten meer. ODRA voert nog wel de administratie hiervoor tbv de partners.*

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN KENGETALLEN EN KOSTPRIJZEN

Productnaam	Taakveld	Kengetal 2022	Kostprijs 2022	Aantal producten 2022	Baten '22 per product x € 1.000	%	Aantal producten PCH
Programma 1. Vergunningverlening							
- actualisatierapport omgevingsvergunning milieu	Milieu	12	€ 1.104	21	€ 23	1%	-
- beoordeling melding Activiteitenbesluit en BLBI	Milieu	10	€ 920	452	€ 416	11%	-
- beoordeling melding brandveilig gebruik	Bouw	2	€ 184	133	€ 24	3%	-
- beoordeling melding slopenBouw	Bouw	1	€ 92	1.250	€ 115	31%	-
- beoordeling melding vuurwerk	Milieu	6	€ 552	100	€ 55	2%	-
- besluit m.e.r.-plicht	Milieu	28	€ 2.576	7	€ 18	0%	-
- besluit ontbrandingstoestemming	Milieu	19	€ 1.748	72	€ 126	2%	-
- intrekkingsbesluit omgevingsvergunning bouw	Bouw	4	€ 368	40	€ 15	1%	-
- intrekkingsbesluit omgevingsvergunning milieu	Milieu	13	€ 1.196	8	€ 10	0%	-
- maatwerkvoorschriften milieu	Milieu	14	€ 1.288	60	€ 77	1%	-
- omgevingsvergunning BRIKS regulier enkelvoudig	Bouw	9	€ 828	1.368	€ 1.133	34%	-
- omgevingsvergunning BRIKS regulier meervoudig en uitgebreid	Bouw	23	€ 2.116	484	€ 1.024	12%	-
- omgevingsvergunning BRIKS uitgebreid en ruimtelijke component	Bouw	80	€ 7.360	25	€ 184	1%	-
- omgevingsvergunning milieu regulier	Milieu	28	€ 2.576	27	€ 70	1%	-
- omgevingsvergunning milieu uitgebreid	Milieu	100	€ 9.200	25	€ 230	1%	-
- overige vergunningen BRIKS	Bouw	11	€ 1.012	11	€ 11-	0%	-
Totaal (+ gemiddelden)		**9,4**	**€ 865**	**4.083**	**€ 3.531**	**100%**	-
			Aandeel bouw	3.311	€ 2.506	71%	
			Aandeel milieu/alg	772	€ 1.025	29%	
Programma 2. Toezicht en Handhaving							
- beoordeling milieumelding bedrijf	Milieu	2	€ 184	838	€ 154	7%	798
- beoordelingsrapport saneringsevaluatie bodem	Bouw	5	€ 460	596	€ 274	5%	
- besluit handhavingsverzoek	Algemeen	15	€ 1.380	94	€ 130	1%	10
- controlerapport asbest	Bouw	9	€ 828	226	€ 187	2%	
- controlerapport bodemsanering	Milieu	16	€ 1.472	413	€ 608	4%	
- controlerapport BRIKS Cat. 1 bouwsom < € 100.000	Bouw	8	€ 736	1.036	€ 762	9%	
- controlerapport BRIKS Cat. 2 bouwsom > € 100.000 < € 1.000.000	Bouw	23	€ 2.116	29	€ 485	2%	
- controlerapport BRIKS Cat. 3 bouwsom > € 1.000.000	Bouw	48	€ 4.416	93	€ 411	1%	
- controlerapport grondstromen & bodem	Milieu	9	€ 828	291	€ 241	3%	
- controlerapport milieu complexe inrichting	Milieu	25	€ 2.300	404	€ 929	4%	351
- controlerapport preventief milieutoezicht	Milieu	9	€ 828	1.922	€ 1.591	17%	85
- controlerapport toezicht vuurwerkevenement	Milieu	12	€ 1.104	115	€ 127	1%	
- handhavingsbesluit	Algemeen	22	€ 2.024	340	€ 688	3%	57
- handhavingscontrolerapport	Algemeen	10	€ 920	158	€ 145	1%	60
- intrekkingsbesluit handhaving	Algemeen	3	€ 276	187	€ 52	2%	10
- invorderingsbesluit	Algemeen	7	€ 644	85	€ 55	1%	4
- klachtafhandelingsrapport	Algemeen	2	€ 184	2.781	€ 512	24%	894
- vervolgcontrolerapport milieu	Milieu	6	€ 552	763	€ 421	7%	151
Totaal (+ gemiddelden)		**7,7**	**€ 709**	**11.396**	**€ 8.076**	**100%**	**2.940**
			Aandeel bouw	2.180	€ 2.119	26%	
			Aandeel milieu/alg	9.216	€ 5.957	74%	
Programma 5. Algemeen en Projecten							
- rapportbeoordeling afsteeklijst vuurwerk	Milieu	2	€ 184	50	€ 9	34%	
- EPRTR	Algemeen	10	€ 920	96	€ 88	66%	96
Totaal (+ gemiddelden)		**7,3**	**€ 668**	**146**	**€ 98**	**100%**	**96**
Subtotaal producten		**8,2**	**€ 749**	**15.625**	**€ 11.704**		**3.036**
			Aandeel bouw	5.491	€ 4.625	40%	
			Aandeel milieu/alg	10.134	€ 7.079	60%	

Naam dienst	Taakveld	Aantal uren 2022	Baten '22 per dienst x € 1.000	%	Aanvullend PCH		
Programma 1. Vergunningverlening							
- advies vergunningen en meldingen milieu	Milieu	292	€ 27	3%	-		
- adviesrapport zienswijze vergunning	Algemeen	785	€ 72	8%	-		
- beoordeling BRIKS aspect	Bouw	2.290	€ 211	25%	-		
- beoordeling deelaspecten	Bouw	100	€ 9	1%	-		
- beroep vergunning	Algemeen	664	€ 61	7%	-		
- besluit op bezwaar vergunning	Algemeen	966	€ 89	10%	-		
- omgevingsvergunning milieu complex ODRA	Milieu	184	€ 17	2%	-		
- voorlopige voorziening vergunning	Algemeen	109	€ 10	1%	-		
- vooroverleg BRIKS	Bouw	2.633	€ 242	28%	-	5.023	54% aandeel bouw
- vooroverleg milieu	Milieu	1.315	€ 121	14%	-	4.315	46% aandeel milieu/alg
Totaal		**9.337**	**€ 859**	**100%**	**-**		
Programma 2. Toezicht en Handhaving							
- adviesrapport zienswijze handhaving	Algemeen	415	€ 38	3%	-		
- beoordeling milieumelding bedrijf	Milieu				1.596		
- beoordeling rapportageverplichting milieu	Milieu				2.080		
- beroep handhaving	Algemeen	1.076	€ 99	7%	-		
- besluit handhavingsverzoek	Algemeen				150		
- besluit op bezwaar handhaving	Algemeen	3.064	€ 282	21%	-		
- bestuursdwanguitvoering	Algemeen	250	€ 23	2%	-		
- controlerapport BRIKS bestaande bouw	Bouw	4.192	€ 386	28%	-		
- controlerapport milieu complexe inrichting	Milieu				8.775		
- controlerapport preventief milieutoezicht	Milieu				765		
- controlerapport specialistisch milieutoezicht	Milieu	204	€ 19	1%	-		
- handhavingsbesluit	Algemeen				1.254		
- handhavingscontrolerapport	Algemeen				600		
- inbreng en afstemming ODRA-expertises	Milieu	1.415	€ 130	10%	-		
- inning	Algemeen	65	€ 6	0%	-		
- intrekkingsbesluit handhaving	Algemeen				30		
- invorderingsbesluit	Algemeen				28		
- inzet toezichthouders	Algemeen	2.585	€ 238	18%	-		
- klachtafhandelingsrapport	Algemeen				1.788		
- strafrecht complex	Algemeen	1.350	€ 124	9%	-		
- vervolgcontrolerapport milieu	Milieu				906	4.192	28% aandeel bouw
- voorlopige voorziening handhaving	Algemeen	100	€ 9	1%	-	10.523	72% aandeel milieu/alg
Totaal		**14.715**	**€ 1.354**	**100%**	**17.972**		
Programma 3. Advies							
- adviesrapport milieu-activiteit	Milieu	7.442	€ 685	40%	-		
- beheer kaarten en zones milieuexpertise	Milieu	474	€ 44	3%	-		
- EPRTR	Algemeen				960		
- geluidssaneringen wegverkeer	Milieu	1.130	€ 104	6%	-		
- meetadviesrapport	Milieu	8.027	€ 738	43%	-		
- omgevingsadviesrapport	Milieu	1.645	€ 151	9%	-		
Totaal		**18.718**	**€ 1.722**	**100%**	**960**		
Programma 4. Stelseltaken							
- coördinatie complexe handhaving	Algemeen	3.300	€ 304	85%	-		
- ontwikkeling en afstemming DAT	Milieu	92	€ 8	2%	-		
- ontwikkeling en afstemming LMA	Milieu	505	€ 46	13%	-		
Totaal		**3.897**	**€ 359**	**100%**	**-**		
Programma 5. Algemeen en Projecten							
- beleids- en bestuursondersteuning	Algemeen	2.445	€ 225	9%	-		
- besluit WOB-verzoek	Algemeen	350	€ 32	1%	-		
- communicatie	Milieu	1.000	€ 92	4%	-		
- detachering	Algemeen	768	€ 71	3%	-		
- kennisontwikkeling	Algemeen	4.410	€ 406	17%	-		
- omgevingsscans	Milieu	200	€ 18	1%	-		
- partnerspecifieke werkafspraken	Algemeen	1.000	€ 92	4%	-		
- programmamanagement	Milieu	2.265	€ 208	9%	-		
- programma-ondersteuning	Algemeen	690	€ 63	3%	-		
- projectleiding en -ondersteuning	Algemeen	9.283	€ 854	35%	-		
- project-ondersteuning	Algemeen	3.765	€ 346	14%	-		
Totaal		**26.176**	**€ 2.408**	**100%**	**-**	9.215	13% aandeel bouw
Subtotaal uren		**72.843**	**€ 6.702**		**18.932**	63.628	87% aandeel milieu/alg

Omgevingsdienst
Regio Arnhem

Dashboard verbonden partij

Naam: Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Samenwerkingsvorm: Gemeenschappelijke regeling	**Samenwerkingspartners:** Gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar. Provincie Gelderland	**Aandeel Zevenaar:** 8 %
Aard van de samenwerking: De ODRA is samenwerkingsverband van de regio Arnhem op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.	**Belangrijk voor wie:** - College - Gemeenteraad	**Bestuurlijke vertegenwoordiging:** C. Koers Het Algemeen Bestuur van de ODRA bestaat uit vertegenwoordigers van de 11 partners. Het dagelijks bestuur bestaat uit 5 leden. Eén lid vertegenwoordigt de gemeenten Westervoort, Duiven en Zevenaar.
Taken: Uitvoering geven aan wettelijke taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) voor gemeenten uit de regio Arnhem. Ook is de ODRA voor de deelnemende gemeenten het aanspreekpunt voor alle specialistische milieuvraagstukken.		**Risico's:** - bestuurlijk - financieel
Beoogd resultaat: De VTH-taken op het gebied van milieu uitvoeren door middel van een jaarlijks uitvoeringsprogramma.		**Risicoprofiel:** Laag Het werkgebied van het ODRA kent een beperkt aantal financiële en beleidsmatige ontwikkelingen.
Begrote kosten en baten 2021 Begrote kosten € 632.000,-- Geen baten begroot	**Dekking gemeentebegroting Zevenaar:** € 632.000,--	**Bijdrage per inwoner 2021:** € 14,36 per inwoner (bij 44.000 inwoners)
Begrote kosten en baten 2022 Begrote kosten € 619.300,-- Geen baten begroot	**Dekking kadernota Zevenaar:** € 619.300,--	**Bijdrage per inwoner 2022:** € 14,07 per inwoner (bij 44.000 inwoners)
Nieuw beleid: n.v.t.	**Kostenstijging/verlaging**	

Rapportage

Gemeente Zevenaar

Naris

02-04-2020

Inhoudsopgave

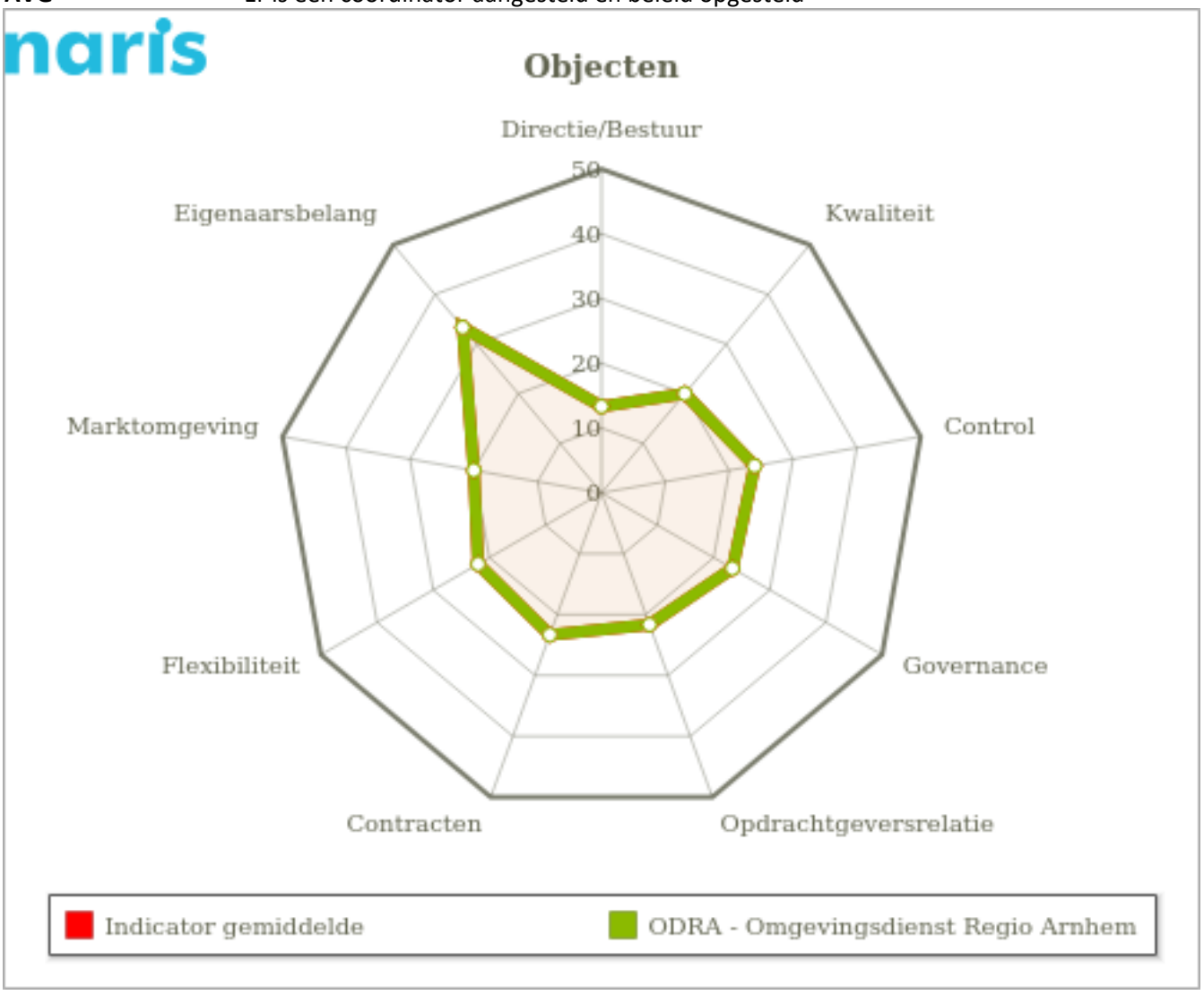
ObjectODRA - Omgevingsdienst Regio Arnhem 3

ObjectODRA - Omgevingsdienst Regio Arnhem

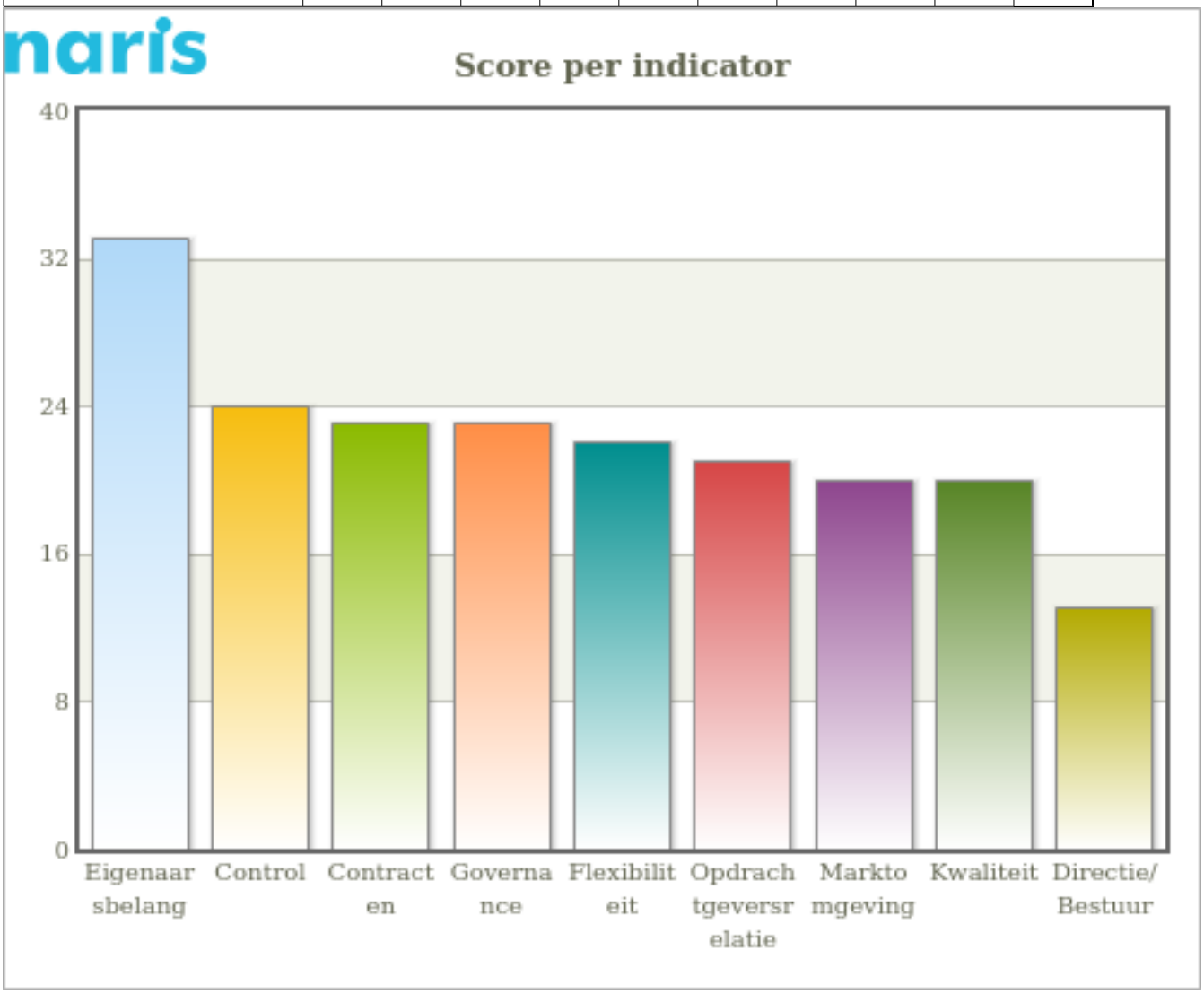
Adres	**Eusebiusbuitensingel 53**
Postcode	**6828 HZ**
Plaats	**Arnhem**
Rechtsvorm	**Gemeenschappelijke regeling**
Contactpersoon	**Carla Koers**

Risicoscore
22,33

Financiële Ontwikkeling	Er is sprake van een stabiele financiële situatie.
Risico's	Het risicoprofiel is laag.
AVG	Er is een coördinator aangesteld en beleid opgesteld

Objecten	Directie/Bestuur	Eigenaarsbelang	Marktomgeving	Flexibiliteit	Contracten	Opdrachtgeversrelatie	Governance	Control	Kwaliteit	Risicoscore
ODRA - Omgevingsdienst Regio Arnhem	**13,33**	**33,33**	**20**	**22**	**23,33**	**21,67**	**23,33**	**24**	**20**	**22,33**
Vragenlijst gemiddelde	**13,33**	**33,33**	**20**	**22**	**23,33**	**21,67**	**23,33**	**24**	**20**	

Risicoprofiel

Via het Naris risicomodel worden verbonden partijen op een groot aantal indicatoren beoordeeld. Jaarlijks inventariseren wij de risico's van onze verbonden partijen met behulp van een gestandaardiseerde vragenlijst. De vragen hebben betrekking op de volgende indicatoren: directie/bestuur, eigenaarsbelang, marktomgeving, flexibiliteit, contracten, governance, control en kwaliteit. Per indicator kan een partij een score behalen tussen de 0 en 50.
Het gemiddelde van de scores leidt tot de totale risicoscore. Een verbonden partij met een score van minder dan 25 valt onder het laag risicoprofiel. Deze verbonden partijen hebben een laag financieel belang voor Zevenaar, en/of een adequate governancestructuur die de risico's mitigeert. Een totaalscore tussen de 25 en 30 duidt op een gemiddeld risicoprofiel. Scores boven de 30 vallen in het hoge risicoprofiel. Voor de verschillende risicoprofielen is in de Nota Verbonden partijen Zevenaar 2019 (vastgesteld 30 januari 2019) een bijbehorend toezichtarrangement bepaald.

Het risicoprofiel van de ODRA is laag. De indicatoren geven geen bijzondere risico's aan, die om actie vragen.

GEMEENTE ZEVENAAR

Omgevingsdienst Regio Arnhem
De heer R. Vlaander
Eusebiusbuitensingel 53
6828HZ ARNHEM

datum
zaaknummer Z/21/384973 UIT/21/1018816
onderwerp Zienswijze op begroting ODRA 2022
contactpersoon Oscar Peters

Beste meneer Vlaander,

Inleiding
We hebben uw begroting ODRA 2022 op 15 april 2021 ontvangen. Overeenkomstig de Wet gemeenschappelijke Regelingen, stelt u onze raad in de gelegenheid om een zienswijze in te dienen over deze begroting. Daarover gaat deze brief.

Raadsbesluit
Zoals bekend dienen alle gemeentelijke beleidsvelden binnen de gemeente Zevenaar bij te dragen aan onze bezuinigingsopgave en dat geldt ook voor de gemeentelijke taken die in het samenwerkingsverband van de ODRA worden uitgevoerd.
Wij willen uw organisatie complimenteren met de presentatie van een sluitende begroting 2022 en het feit dat de discussies over de bezuinigingen hebben geleid tot een gewenste besparing van de kosten.
Los van het bovenstaande nodigen wij u van harte uit om ook voor het jaar 2023 samen uitvoering te geven aan een verdere bezuinigingsopgave vanuit onze gemeenteraad.
Daarnaast achten wij het zorgelijk dat door niet opgenomen vakantie uren mogelijk verlofstuwmeren in uw organisatie ontstaan. Wij vertrouwen erop dat u passende maatregelen zult treffen om dit te voorkomen.

Tegen het vormen en in stand houden van bestemmingsreserves in de begroting 2022 dienen wij een zienswijze in.
Overeenkomstig onze Nota verbonden partijen Zevenaar 2019 dienen geen verdere reservevormingen plaats te vinden bij een gemeenschappelijke regeling en dienen positieve jaarresultaten terug te vloeien naar de deelnemende gemeenten.

Vragen
Als u vragen heeft over de inhoud van deze brief dan kunt u hierover contact opnemen met Oscar Peters van de afdeling Vergunningen, Toezicht & Handhaving. Hij is bereikbaar op (0316) 595 240.

Met vriendelijke groet,
De gemeenteraad van Zevenaar,

De griffier,	De voorzitter,
W. van der Vlies	L.J.E.M. van Riswijk

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: A

Onderwerp: Raadsvoorstel Z/21/384973 ODRA

Naam en fractie: Twan Vreman / Wim Snelders VVD Zevenaar

Datum indienen: 05 mei 2021

Afdeling: …….. *(door organisatie in te vullen)*

Contactpersoon: …… *(door organisatie in te vullen)*

Inleiding/Aanleiding:
Raadsvoorstel Z/21/384973

Vraag/Vragen:

1. In de samenvatting van het raadsvoorstel ODRA wordt gesproken over het batig saldo te doteren aan een nieuw te vormen fonds !

   Wat is het doel van dit nieuw te vormen fonds ?
   Waar wordt dit nieuw te vormen fonds voor ingezet ?
   Hoe staan de overige deelnemende partijen hier tegen over ?

   Antwoord:
   Het batig saldo vanuit de jaarrekening 2020 zou ingezet kunnen worden voor een innovatiebudget 2021.
   Dit budget is gericht op nieuwe initiatieven en ontwikkelingen op het gebied van milieu.
   Het oppakken van nieuwe ontwikkelingen is met zo'n budget in eerste instantie vaak verkennend en kan uiteindelijk tot een programma of project in de begroting leiden.
   Bij de partners van de ODRA bestaat verdeeldheid over de besteding van het batig saldo uit de jaarrekening 2020.
   Het algemeen bestuur van de ODRA heeft daarom besloten dat de besteding van dit batige saldo in de komende begrotingswijziging 2021 wordt opgenomen zodat

gemeenteraden over de aanwending van het batige saldo hun zienswijze kunnen indienen.
Deze begrotingswijziging zal naar verwachting in juli 2021 worden aangeboden.

2. U geeft aan het vormen en in stand houden van bestemmingsreserves is niet wenselijk en overeenkomstig de nota verbonden partijen Zevenaar 2019 dient geen verdere reservevorming plaats te vinden binnen een gemeenschappelijke regeling !

   Bent U het er niet mee eens dat het bedrag 106.800,- Euro voor dit nieuw te vormen fonds moet terugvloeien naar de gemeentes ?

   Antwoord:
   De gemeente Zevenaar is samen met enkele andere partners van de ODRA geen voorstander van het vormen van een nieuw bestemmingsfonds en is van mening dat het batige saldo gerestitueerd zou moeten worden naar de partners van de ODRA.
   Overeenkomstig onze Nota verbonden partijen Zevenaar 2019 dienen geen verdere reservevormingen plaats te vinden bij een gemeenschappelijke regeling en dienen positieve jaarresultaten terug te vloeien naar de deelnemende gemeenten.
   Tegen het vormen en in stand houden van bestemmingsreserves in de begroting wordt daarom ook een zienswijze ingediend.

Commissie Ruimte 2018-2022

Dossiernummer	2412
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 mei 2021
Agendapunt	8
Omschrijving	Z/21/386116 Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Ruimte 2018-2022	**19 mei 2021**
Commissie Ruimte 2018-2022	26 mei 2021

Toelichting

T.b.v. de raadsvergadering van 2 juni 2021.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022
Zaaknummer	Z/21/386116
Documentnummer	INT/21/1019169
Portefeuillehouder	C.Koers-De Graaf
Portefeuille	Milieu
Behandelend ambtenaar/afdeling	M.Krosenbrink (BOR)
Telefoon	595136
E-mail	m.krosenbrink@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Reinigingsdienst De Liemers (RDL) heeft de jaarrekening 2020 in concept gereed en heeft een Kaderbrief opgesteld met daarin voornemens voor de begroting 2022. De gemeenteraad heeft volgens de Wet gemeenschappelijke regeling de mogelijkheid over de begroting een zienswijze in te dienen. Over de jaarrekening kan de gemeenteraad desgewenst een reactie indienen.
Er is geen reden tot het geven van een reactie over de jaarrekening, omdat de toegenomen kosten voornamelijk een gevolg zijn van autonome ontwikkelingen (stijgende verwerkingskosten) en Corona. Dit heeft geleid tot een groter afvalaanbod op de aanbiedstations en in de inzamelroutes. Dit heeft vervolgens voor meer verwerkingskosten en meer personele inzet gezorgd. Daarnaast is de papierinzameling een tijd uitgevoerd met professionele beladers in plaats van vrijwilligers, hetgeen hogere kosten heeft veroorzaakt.
Wij willen onze waardering uitspreken voor de inzet van de medewerkers van Reinigingsdienst De Liemers in het bijzondere jaar 2020. Zij hebben veel extra werk verricht om de afvalinzameling als essentiële maatschappelijke taak draaiende te houden.
De Kaderbrief 2022 nemen wij nu voor kennisgeving aan. Afhankelijk van de uitwerking in de conceptbegroting, stellen wij u te zijner tijd voor daarover een zienswijze in te dienen.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. Geen reactie te geven op de jaarrekening 2020 van Reinigingsdienst De Liemers
2. Geen reactie te geven op de Kaderbrief 2022

3. Waarom naar de raad

Volgens artikel 15.1 van Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst De Liemers stuurt de GR voor 15 april de concept jaarrekening naar de raden van de deelnemende gemeenten. Tevens stuurt zij volgens artikel 13 een kaderbrief met daarin aangekondigd de belangrijkste ontwikkelingen voor de nieuwe begroting, in dit geval de begroting 2022. De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten kunnen een reactie geven op de concept jaarrekening de Kaderbrief. Voor de begroting geldt een formele zienswijzeprocedure. Begin juli stelt het bestuur van RDL de begroting en de jaarrekening vast.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

De raad de gelegenheid geven te geven het (financiële) beleid van de RDL tegen het licht te houden en te bezien op de gevolgen voor Zevenaar.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1Jaarstukken 2020
De concept jaarrekening van RDL kent een nadeel van € 152.903,-, waarvan bijna € 129.002,- ten laste komt van Zevenaar. Het nadelige resultaat is te verklaren.
In 2020 hebben zich twee effecten voorgedaan, die invloed hebben op het resultaat.
Enerzijds een al wat langer optredend effect veroorzaakt door stijgende verwerkingsprijzen, anderzijds een nieuw effect als gevolg van Corona.
Wat betreft de stijgende verwerkingstarieven loopt de begroting de laatste jaren, vanwege het tijdstip van realisatie van de begroting, telkens achter op de werkelijke situatie. Om de tekorten op de aanbiedstations te verlagen, heeft u voor 2021 nieuwe tarieven vastgesteld. De effecten van die tariefsverhoging komen echter pas tot uitdrukking in de jaarrekening van 2021.

De belangrijkste ontwikkeling in 2020 was echter ook voor RDL Corona. In het voorjaar hebben veel mensen opgeruimd en stonden bij het aanbiedstation lange rijen met bezoekers. Zowel op het aanbiedstation als bij de inzameling aan huis was het aanbod veel groter dan in 2019. Dit zorgt op de aanbiedstations voor hogere verwerkingskosten en een hogere personele inzet en bij de inzameling aan huis voor meer inzameluren. Op het aanbiedstation in Lobith is 50% meer afval gebracht dan in 2019, op het aanbiedstation in Zevenaar 11%. De grotere toename in Lobith is waarschijnlijk te verklaren doordat mensen zijn uitgeweken naar Lobith, omdat het daar minder druk was.
Bij de inzameling aan huis is in de gemeente Zevenaar in 2020 13% meer GFT en 14% meer PMD ingezameld dan in 2019.

De accountantsverklaring krijgt u nagezonden, zodra deze beschikbaar is.

2.1 Kaderbrief 2022
De begroting 2022 van RDL is nog niet gereed. In de kaderbrief schetst RDL een aantal ontwikkelingen op hoofdlijnen, zoals de aparte verwerking van luiers. Die ontwikkelingen gaat RDL in de concept begroting 2022 verwerken.
De belangrijkste ontwikkeling in 2022 betreft echter het nieuw te bouwen aanbiedstation op 7Poort.
De geplande opening is in het eerste kwartaal van 2022. Op dit moment werkt RDL het voorlopig ontwerp uit. Volgens een eerder al gemaakte conceptbegroting leidt het nieuwe aanbiedstation tot jaarlijkse meerkosten van € 242.000,-.
Na afronding van het voorlopig ontwerp wordt de kostenraming definitief. Als die fase tijdig is afgerond verwerkt RDL dit nog in de concept begroting 2022. Als de afronding van het voorlopig ontwerp niet tijdig gereed is, gebeurt dit met een aanvullende begrotingswijziging. RDL zal, indachtig de wens van de gemeenteraden van Montferland en Zevenaar om de bijdrage van de gemeenten niet te laten stijgen, een voorstel doen om de meerkosten in het poorttarief te verwerken. Maar het is uiteindelijk aan de gemeenteraden om te besluiten of zij de meerkosten in het poorttarief of in de afvalstoffenheffing wil opnemen.

Alternatieven
n.v.t.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
n.v.t.

7. Klimaat en duurzaamheid
Het afvalbeleid is een taak van de gemeente. RDL is in eerste instantie een uitvoerend bedrijf. Bij die uitvoering krijgt duurzaamheid steeds meer aandacht. Er zijn elektrische auto's aangeschaft en RDL is overgestapt op duurzamere brandstof.

8. Communicatie
Communicatie over dit besluit vindt langs reguliere weg plaats. Zodra de gemeenteraad een besluit heeft genomen over dit voorstel, informeert de gemeente RDL daarover .

9. Kosten, baten en dekking
De jaarrekening RDL 2020 kent voor de gemeente Zevenaar een nadelig resultaat van € 129.002,-. De gemeente Zevenaar verwerkt dat resultaat in de gemeentelijke jaarrekening van 2020.

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	1019260	Jaarstukken RDL 2020
2.	1019263	Kaderbrief 2022
3	1019259	Dashboard RDL
4.	wordt nagezonden	Accountantsverslag

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Jaarrekening RDL 2020 en Kaderbrief 2022
Zaaknummer	Z/21/386116
Documentnummer	INT/21/1019169

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat ;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 110 van de Gemeentewet .

besluit:

1. Geen reactie te geven over de jaarrekening 2020 van Reinigingsdienst De Liemers.
2. Geen reactie te geven op de Kaderbrief 2022

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 2 juni 2021.

De griffier	De burgemeester
W. van der Vlies	L.J.E.M. van Riswijk

Jaarstukken

2020

Reinigingsdienst De Liemers

INHOUD

Algemeen **4**

Inleiding *4*

Procedure jaarstukken *4*

Jaarverslag **4**

Programma afval *4*

Programma overhead *9*

Paragrafen *10*

Jaarrekening **16**

Overzicht van baten en lasten *16*

Incidentele baten en lasten *16*

Begrotingsrechtmatigheid *16*

Wet Normering Topinkomens (WNT) *17*

Balans *18*

toelichting op de balans *20*

Vaststellingsbesluit *21*

Bijlagen **22**

Overzicht van baten en lasten naar taakveld *22*

ALGEMEEN

INLEIDING

Voor u liggen de jaarstukken 2020 van Reinigingsdienst De Liemers (RDL). De opzet van de deze jaarstukken is gelijk aan de opzet van 2019. In de loop van 2020 heeft een begrotingswijziging plaatsgevonden naar aanleiding van de tussenrapportage.

PROCEDURE JAARSTUKKEN

De jaarstukken worden op 9 juli 2021 vastgesteld in het bestuur.

JAARVERSLAG

PROGRAMMA AFVAL

Wat wilden we bereiken?

RDL voert in opdracht van de gemeenten Montferland en Zevenaar taken uit op het gebied van afvalinzameling en de exploitatie van aanbiedstations. De uitvoering van deze taken moet voor de gemeenten een bijdrage leveren aan de vermindering van de hoeveelheid restafval, zodat de gemeenten kunnen voldoen aan de VANG-doelstelling (Van Afval Naar Grondstof). De inzameling van afval levert een bijdrage aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeenten Montferland en Zevenaar.

Beleidskaders

- Wet milieubeheer
- Landelijk Afvalbeheer Plan (LAP)
- VANG (Van Afval Naar Grondstoffen)
- Ketenovereenkomst verpakkingen 2020-2029

Beleidsindicatoren (verplicht)

Volgens het BBV worden onderstaande beleidsindicatoren verplicht opgenomen in de jaarstukken.

Omvang huishoudelijk restafval (kilo's per inwoner per jaar)	2019	2020
Montferland	94	94
Zevenaar	101	99

De hoeveelheid restafval in de gemeenten is als gevolg van de Coronacrisis in 2020 niet verder gedaald.

Beleidsindicatoren (eigen)

Aanbiedstation	Indicator	2019	2020
‘s-Heerenberg	% gescheiden inzameling afval	85%	85%
Lobith	% gescheiden inzameling afval	91%	90%
Zevenaar	% gescheiden inzameling afval	86%	86%
‘s-Heerenberg	Hoeveelheid gebracht afval (in ton)	3.912	4.644
Lobith	Hoeveelheid gebracht afval (in ton)	2.037	3.134
Zevenaar	Hoeveelheid gebracht afval (in ton)	13.876	15.558

Door Corona is het aanbod van afval op alle aanbiedstations gestegen. De verhouding tussen restafval en gescheiden stromen is echter niet veranderd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Afval
Inzamelen van restafval, gft, PMD en papier volgens met de gemeenten afgesproken frequentie.
inzamelen van grof afval en grof tuinafval op afroep.
Afhandelen van vragen, klachten en meldingen van inwoners over de afvalinzameling

Straatreiniging
Straatvegen op basis van met de gemeenten afgesproken frequenties en/ of schoonheidsgraad.

Wat heeft het gekost?

	Werkelijk 2019	Primitieve begroting	Na wijziging	Werkelijk 2020	Verschil
Programma afval					
Lasten					
Inzameling huishoudelijk afval	509.107	497.278	497.278	438.862	58.416
Inzameling GFT	580.306	590.331	590.331	649.691	-59.360
Inzameling PMD	278.546	267.202	267.202	332.366	-65.164
Grof huishoudelijk- en tuinafval	5.323	7.476	7.476	4.985	2.491
Papierinzameling	272.407	273.413	273.413	313.488	-40.075
Straat- en marktvegen	304.116	345.134	345.134	351.438	-6.304
Aanbiedstation 's-Heerenberg	300.486	367.152	407.152	429.133	-21.981
Aanbiedstation Lobith	229.699	182.710	278.710	303.649	-24.939
Aanbiedstation Zevenaar	1.151.255	1.148.491	1.466.741	1.528.836	-62.095
Incidentele werkzaamheden	71.352	73.618	73.618	58.359	15.258
Diftar	915	0	0	0	0
Calculatieverschillen	6.396	0	0	0	0
Compensabele BTW	818.007	802.783	802.783	1.002.330	-199.547
Totaal lasten programma afval	**4.527.918**	**4.555.588**	**5.009.838**	**5.413.138**	**-403.300**
Baten					
Grof huishoudelijk- en tuinafval	8.488	2.800	2.800	7.525	-4.725
Aanbiedstation 's-Heerenberg opbr. afval	163.733	175.325	191.325	204.973	-13.648
Aanbiedstation Lobith opbr. afval	47.475	60.300	68.300	77.922	-9.622
Aanbiedstation Zevenaar opbr. afval	493.983	547.000	550.000	577.553	-27.553
Calculatieverschillen	2.000		-11.652		-11.652
Compensabele BTW	816.595	802.784	802.783	1.002.330	-199.547
Exploitatiebijdrage Montferland	1.303.841	1.323.323	1.509.485	1.541.174	-31.689
Exploitatiebijdrage Zevenaar	1.691.803	1.644.056	1.896.797	2.001.661	-104.864
Totaal baten programma afval	**4.527.918**	4.555.588	5.009.838	5.413.138	-403.300
Saldo	0	0	0	0	0

Toelichting

Algemeen

Het totale negatieve saldo is € 152.903,-. Daarvan komt € 136.259,- voor rekening van het programma Afval en € 16.644,- voor rekening van het programma Overhead.

Van het totale negatieve saldo komt € 23.049,- ten laste van de gemeente Montferland en € 129.854,- ten laste van de gemeente Zevenaar.

Onderstaand volgt een toelichting per product(groep). De grootste verschillen met de oorspronkelijke begroting zitten bij de verwerkingskosten aanbiedstation en het feit dat er in totaal 5549 meer manuren zijn gemaakt.

6010-6012 Inzameling rest afval en gft
Het aantal manuren ligt bij restafval lager (858) en bij gft (1152) hoger dan begroot. Bij restafval is de frequentieverlaging voor het restafval van eens per vier naar eens per drie weken de verklaring. Deze was nog niet in de begroting meegenomen. Deze verlaging heeft niet 1 op 1 tot een verlaging van de inzameltijd geleid, maar gezien de iets toegenomen hoeveelheid ingezameld restafval, in plaats van de voorziene daling) is dat verklaarbaar. Ten opzichte van 2019 is de inzameltijd van de restcontainers met 15% gedaald. Er is meer afval ingezameld in minder tijd.
Bij de inzameling van gft ligt het aantal manuren (1152) hoger dan begroot. Dat is 7,5% meer dan in 2019. De hoeveelheid ingezameld gft is echter met 16% toegenomen, hetgeen een verklaring voor de extra benodigde inzameltijd kan zijn.

6015 Inzameling PMD
Het aantal manuren ligt 1609 hoger dan begroot. Dat is 972 uur (+14%) meer dan in 2019. Ook hier is echter sprake van een grote toename van de ingezamelde hoeveelheid PMD (+13%).

6020-6030 Grof tuin- en grof huishoudelijk afval.
Van inzameling grof tuinafval hebben 6 mensen gebruik gemaakt (in 2019 9), van de inzameling grof huishoudelijk afval 170 (in 2019 142).

6040 Straat- en marktvegen
Het machinaal vegen heeft in totaal 217 uren meer gevergd dan begroot. Het feit dat er relatief weinig winterse omstandigheden zijn geweest en daardoor weinig stilstand van de veegwagen, is de belangrijkste oorzaak. Op handmatig vegen zijn in Zevenaar 3% meer uren gemaakt dan in 2019. Het is een aandachtspunt voor 2021 om dit terug te brengen. Omdat de prijs per uur van zowel de mensen als de veegmachine lager is dan geraamd zijn de uiteindelijke kosten in totaal iets lager dan begroot.

6050 Papierinzameling
Het aantal uren is 601 hoger dan begroot. Dit komt voornamelijk door de gevolgen van Corona. Eerst heeft de papierinzameling een maand stil gelegen, maar daarna is deze meer dan twee maanden uitgevoerd zonder vrijwilligers. Voor elke inzamelronde heeft RDL toen zelf twee mensen geleverd. De eerste inzamelronde na de maand stilstand, vergde vanwege het grote aanbod van papier ook nog extra inzet. Voor een deel van de papierinzameling wordt materieel plus chauffeur ingehuurd van derden. Ook zij hebben gedurende ruim twee maanden echter zelf mensen moeten inzetten in plaats van met vrijwilligers te werken. Dat heeft geleid tot extra kosten.

6070 Aanbiedstation
Bij het product aanbiedstation loopt de begroting vaak achter de feiten aan. De afgelopen jaren zijn zowel de hoeveelheden als de verwerkingskosten constant gestegen. De begroting 2020 is echter al begin 2019 opgesteld . In 2020 is de stijging vooral het gevolg van Corona. Mensen gingen massaal opruimen en het aanbiedstation was lange tijd één van de weinige "uitjes". De stijging van de hoeveelheden is het grootst bij het aanbiedstation in Lobith. Daarvoor zijn twee oorzaken.

In 's-Heerenberg en Zevenaar is de hoeveelheid tuinafval teruggelopen na de enorme hoeveelheid die in 2019 (het eerste jaar dat brengen gratis was) is gebracht. Daarnaast zijn mensen die het aanbiedstation in Zevenaar te druk vonden in Coronatijden, mogelijk uitgeweken naar Lobith.

	Tonnage begroot	Tonnage werkelijk	Verschil
's-Heerenberg	4.425	4.644	+5%
Lobith	1.797	3.134	+74%
Zevenaar	14.593	15.558	+7%
Totaal	20.815	23.336	+12%

In vergelijking met 2019 zijn diverse verwerkingsprijzen behoorlijk gestegen. Voorbeeld hiervan is klein chemisch afval. Omdat het oude contract niet meer verlengd kon worden , heeft een aanbesteding plaatsgevonden. Het resultaat was een prijsstijging van 60%.
Een nog groter gevolg heeft de verwerking van restafval. Uit de regionale aanbesteding is een veel hogere verwerkingsprijs gekomen en bovendien is de afvalstoffenbelasting van € 32,63 per ton nu van toepassing.
Daarnaast is er nu een aparte verwerkingsprijs voor grof afval (en dat is de categorie die op de aanbiedstations wordt verwerkt) opgenomen. Doel hiervan was om voor deze categorie middels nascheiding een hoger milieurendement te behalen. Dit blijkt in de praktijk echter nauwelijks iets op te leveren, maar de verwerkingsprijs is wel € 44,- per ton hoger. Er lopen hierover in regionaal verband nog gesprekken met de verwerker, maar de verwachting op dit moment is dat dit geen aanleiding zal geven tot een ander tarief of tot een andere verwerkingswijze. Dit is grotendeels het gevolg van de gekozen werkwijze bij het regionale aanbestedingstraject. Voor de drie aanbiedstations samen leidt dit alles tot een extra kostenstijging van € 137.000,-.

Op de aanbiedstations in 's-Heerenberg en Zevenaar hielden wij matrassen nog niet apart. Dit is echter niet meer toegestaan. Omdat de aparte verwerking van matrassen relatief duur is in vergelijking met de verbranding van restafval, leidt dat tot extra verwerkingskosten (circa € 26.000,-). De verwerking van PMD vormt een uitzondering. Door een nieuwe vergoedingsregeling kan RDL hier een voordeel van € 21.000,- verwachten.

De toegenomen drukte op de aanbiedstations heeft ook geleid tot meer personele inzet. Zowel op de aanbiedstations als voor het transport van het gebrachte afval. De personele inzet is ruim 10% hoger dan in 2019.

6080 Incidentele werkzaamheden
Op de post incidentele werkzaamheden zijn iets minder uren gemaakt. Dit komt vooral door minder uren ten behoeve van gladheidsbestrijding en voor evenementen, die vanwege Corona geen doorgang vonden

6098 Compensabele btw
Btw die voor de gemeenten compensabel is, wordt op deze post verzameld. Dit betreft dus geen netto kosten voor de gemeenten.

PROGRAMMA OVERHEAD

Wat wilden we bereiken?

De ondersteunende taken voor een efficiënte uitvoering van het programma afval worden verzameld in een apart programma overhead.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Volgens het BBV worden onderstaande beleidsindicatoren verplicht opgenomen in de jaarstukken.

Indicator	Definitie	Werkelijk 2019	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Formatie	FTE per 1.000 inwoners	0,00	0,00	0,00
Bezetting	FTE per 1.000 inwoners	0,00	0,00	0,00
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	31,00	31,66	33,48
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom plus inhuur	100,0%	100,0%	100,0%
Overhead	Kosten als % van de totale lasten begroting	8,4%	7,0%	7,0%

Wat hebben we gedaan?

De overheadkosten bestaan uit de salariskosten en opleidingskosten van ondersteunend personeel en de toerekening van kosten van de gemeente Zevenaar voor administratie, klantcontactcentrum (KCC), ICT, P&O en huisvesting.
Daarnaast worden de heffing vennootschapsbelasting en onvoorzien hier verantwoord.

Wat heeft het gekost?

	Werkelijk 2019	Primitieve begroting	Na wijziging	Werkelijk 2020	Verschil
Programma overhead					
Lasten					
Overhead	416.351	343.436	391.186	407.536	-16.350
Heffing Vennootschapsbelasting	1.412	0	0	294	-294
Onvoorzien	0	1.653	0	0	0
					0
Totaal lasten programma overhead	**417.763**	**345.089**	**391.186**	**407.830**	**-16.644**
Baten					
Exploitatiebijdrage Montferland	174.621	150.306	181.594	173.084	8.510
Exploitatiebijdrage Zevenaar	243.142	194.783	209.592	234.746	-25.154
					0
Totaal baten programma overhead	**417.763**	**345.089**	**391.186**	**407.830**	**-16.644**
Saldo	0	0	0	0	0

De kosten zijn iets lager uitgevallen dan in 2019.

PARAGRAFEN

Inleiding

In de paragrafen wordt ingegaan op het beleid met betrekking tot de beheersmatige aspecten van de gemeenschappelijke regeling. In het Besluit Begroting en Verantwoording staat aangegeven dat in de begroting tenminste de volgende paragrafen opgenomen moeten zijn:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Lokale heffingen
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

De paragrafen "lokale heffingen", "verbonden partijen" en "grondbeleid" zijn niet op de RDL van toepassing. De overige paragrafen staan hieronder toegelicht.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Bij het weerstandsvermogen gaat het om de mate waarin de gemeenschappelijke regeling (GR) in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen. Bij het weerstandsvermogen gaat het dus om de robuustheid van de begroting. Door aandacht voor het weerstandsvermogen, voorkom je dat elke financiële tegenvaller dwingt tot bezuinigen. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op het begrotingsjaar zelf, maar het kan ook betrekking hebben op meerdere begrotingsjaren. Voor het beoordelen van de robuustheid van de begroting is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit.

Coronavirus

Het Coronavirus brengt veel onzekerheden en risico's met zich die wij op het moment van samenstellen van de jaarstukken nog niet kunnen overzien. Welke risico's er zijn voor het weerstandsvermogen en de risicoparagraaf is nu nog moeilijk te overzien. Wij zien onder meer onzekerheden en potentiele risico's op de volgende terreinen:

- Maatregelen in het kader van de gezondheid van medewerkers
- De bedrijfsvoering van onze organisatie
- Nieuw te starten projecten
- Hogere verwerkingskosten of mindere opbrengsten voor afvalstromen

De organisatie monitort voortdurend de ontwikkelingen en de hiermee verbonden risico's en gevolgen voor het financiële resultaat 2020 en verder. Waar mogelijk worden dan ook beheersmaatregelen genomen. Mochten de actuele ontwikkelingen leiden tot aangepaste prognoses voor 2020 dan zal de organisatie deze verwerken in de tussentijdse rapportages.

Financiële kengetallen

	Werkelijk 2019	Werkelijk 2020
Netto schuldquote	28%	26%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	28%	26%
Solvabiliteitsratio	0%	0%
Structurele exploitatieruimte	0%	0%

Netto schuldquote

De netto schuldquote bestaat uit twee kengetallen:

a. netto schuldquote: dit kengetal geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Hoe lager het percentage hoe beter.
b. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen: Om inzicht te verkrijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De gegevens zijn ontleend aan de balans. Voor de RDL bedraagt het percentage van de netto schuldquote in 2020 26%.

De gecorrigeerde netto schuldquote komt eveneens uit op 26%. De RDL leent geen bedragen door aan derden.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de gemeenschappelijke regeling in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Omdat de RDL geen eigen vermogen heeft is deze ratio 0.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Heeft de gemeenschappelijke regeling structurele ruimte in de begroting om de eigen lasten te dragen of is er sprake van een tekort . Omdat het saldo van baten en lasten bij de RDL wordt doorberekend aan de deelnemende gemeenten is er geen sprake van een begrotingssaldo en is de structurele exploitatieruimte dus 0.

Weerstandscapaciteit

Het Algemeen Bestuur van de RDL is verantwoordelijk voor een financieel sluitende begroting. Het is binnen de door de toezichthouder gestelde kaders aan de GR zelf te bepalen wat een passende omvang van het weerstandsvermogen is. De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de GR's beschikken om niet begrote kosten die onverwachts en substantieel zijn te dekken, zoals de algemene reserve.

a. De RDL heeft in de begroting geen post onvoorzien. Gezien het karakter van de GR (puur uitvoerend) zijn lasten redelijk nauwkeurig te ramen en zijn incidenten zeldzaam.
b. Overschotten c.q. tekorten wikkelt de RDL bij de jaarrekening af via de aangesloten gemeenten. De RDL heeft om deze reden geen algemene reserve.

Risico's

In deze jaarrekening brengen wij voor het eerst de risico's in beeld, zodat de deelnemende gemeenten deze zo nodig in hun eigen paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing kunnen opnemen. De (financiële) risico's liggen vooral op het gebied van de verwerkingsprijzen en –opbrengsten van de diverse afvalstromen op de aanbiedstations. Elke nieuwe aanbesteding kan leiden tot een ander tarief voor een afvalstroom. Ook nieuwe wetgeving (een voorbeeld hiervan is de afvalstoffenbelasting) heeft effect op de kosten. Nieuw beleid van de gemeente (een voorbeeld hiervan is het gratis maken van tuinafval) of een andere vaststelling van de tarieven op de aanbiedstations door de gemeenten heeft effect op het saldo van kosten en opbrengsten. De effecten kunnen deels opgevangen worden door significante wijzigingen eerder in kaart te brengen en de begroting daarop aan te passen.

Onderhoud kapitaalgoederen

De RDL heeft zorg voor de inzamelvoertuigen voor de afvalinzameling en daarnaast ook drie aanbiedstations waar zich roerende en onroerende zaken bevinden. Al deze kapitaalgoederen vergen onderhoud. Gezien de duurzaamheid van de kapitaalgoederen is dat een taak die continue middelen vergt. Het bestuur stelt uiteindelijk via de begroting vast wat RDL aanschaft en welke financiële middelen daarbij horen. Ten aanzien van dit laatste gaat het niet alleen om de aanschafwaarde (inclusief afschrijvingstermijn), maar ook om de hoogte van het onderhoudsbudget.
De vereiste kwaliteit is een belangrijke factor. RDL schaft kapitaalgoederen aan met een bepaalde kwaliteit, die beschreven is in de offerteaanvraag of het bestek. Het onderhoud heeft zijn financiële vertaling in de gemaakte uren en de nota's. De economische afschrijvingstermijnen bepalen in eerste instantie de levensduur. Jaarlijks wordt getoetst wat de staat van deze goederen is en zo nodig krijgt het bestuur de vraag (veelal middels begroting) de afschrijvingstermijn te verkorten of te verlengen.

Voor het onderhoud aan de gebouwen van de RDL (de aanbiedstations) is geen meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Het onderhoud wordt wel op basis van ervaringscijfers geraamd in de begroting.

Financiering

De RDL heeft haar vaste activa van € 1.523.000 en het saldo van de overige balansposten gefinancierd bij Zevenaar. Zevenaar voert de treasuryfunctie van de RDL uit. Dit gebeurt op grond van de Wet Fido en het treasurystatuut.

Kasgeldlimiet

Bedragen x € 1.000	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Omvang van de begroting 1 januari	5.401	5.821
Kasgeldlimiet in % van omvang begroting	8,2%	8,2%
Toegestane kasgeldlimiet	**443**	**477**
Vlottende schuld	1.627	1.934
Vlottende middelen	271	411
Netto vlottende schuld	**1.356**	**1.523**
Toegestane kasgeldlimiet	443	477
netto vlottende schuld	1.356	1.523
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	**-913**	**-1.046**

De kasgeldlimiet stelt dat de gemiddelde netto vlottende schuld < 1 jaar) van een gemeenschappelijke regeling in een kwartaal niet hoger mag zijn dan 8,2% van het begrotingstotaal (€5.401.000).
Dit betekent dat de RDL maximaal € 443.000 aan kort geld (kasgeld) mag aantrekken. De netto schuld op korte termijn bedraagt op 31 december 2020 € 1.523.000 en overschrijdt daarmee de kasgeldlimiet. Dit komt doordat de vaste activa worden gefinancierd bij de gemeente Zevenaar en de treasuryfunctie ook door Zevenaar wordt uitgevoerd. Een overschrijding van de kasgeldlimiet heeft voor de RDL dan ook geen nadelige gevolgen.

Renterisiconorm
De renterisiconorm bepaalt dat jaarlijks maximaal 20% van het begrotingstotaal onderhevig mag zijn aan renteherziening en aflossing. Hiermee wordt een maximum gesteld aan het renterisico op langlopende geldleningen. Omdat de RDL geen vaste geldleningen heeft is er ook geen sprake van een renterisico.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2020	Werkelijk 2020
Omvang van de begroting 1 januari	5.401	5.821
renterisiconorm in % van omvang begroting	20%	20%
Toegestane renterisiconorm	**1.080**	**1.164**
Renteherzieningen	0	0
Aflossingen	0	0
Renterisico	**0**	**0**
Renterisiconorm	1.080	1.164
Renterisico	-	-
Ruimte (+) c.q. overschrijding (-)	**1.080**	**1.164**

Schatkistbankieren
Schatkistbankieren houdt in dat lokale overheden overtollige financiële middelen moeten afromen naar de schatkist van het Rijk. Op basis van artikel 9 van de regeling Schatkistbankieren is de RDL vrijgesteld van schatkistbankieren voor decentrale overheden.

Bedrijfsvoering

Inleiding
RDL voert taken en opdrachten van de deelnemende gemeenten uit op het gebied van reiniging en afvalinzameling. Bij de uitvoering van deze taken houdt RDL rekening met de wettelijk eisen. Leidraad hiervoor is de volgende tekst uit de Gemeenschappelijke Regeling, die begin 2020 opnieuw is vastgesteld.
De regeling beoogt het doeltreffend en doelmatig uitvoeren of doen uitvoeren van de reinigingstaken van de deelnemende gemeenten, voortkomend uit of samenhangend met taken op het gebied van het gemeentelijke afvalbeleid, die voortvloeien uit de Wet milieubeheer.
De bedrijfsvoering van de RDL vindt binnen de structuur van de gemeente Zevenaar plaats. Dat wil zeggen dat voor een groot gedeelte deze bedrijfsvoering gelijksoortig is en dat RDL van de faciliteiten gebruik maakt. Hierbij valt te denken aan zaken als huisvesting, personeel en organisatie, financieel beheer, automatisering en informatisering.
De gemeente Zevenaar, waarbij de medewerkers in dienst zijn, heeft een integriteitscode. PenO heeft toegezegd om ook bij kortstondig ingehuurde medewerkers meer aandacht te besteden aan het onderschrijven van de integriteitsverklaring.

Beleid arbeidsomstandigheden
In 2018 is voor het laatst organisatiebreed een medewerkerstevredenheidsonderzoek uitgevoerd. De uitkomsten daarvan zijn besproken met de medewerkers en punten die naar voren zijn gekomen zijn verder uitgewerkt.
In 2020 is het ziekteverzuim gedaald van 3,6% naar 3,3%. In 2018 was dat nog 4,6%.

Inhuur derden

De RDL is een continudienst en moet bij ziekte of anderszins acuut een beroep kunnen doen op personeel van buiten de RDL. Deels gebeurt dit met het uitzendbureau, deels met het werkvoorzieningschap en deels met personeel van de buitendienst van de gemeente Zevenaar. Op deze wijze is de bedrijfsvoering verzekerd van voldoende continuïteit.

JAARREKENING

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

	Werkelijk 2019	Primitieve begroting	Na wijziging	Werkelijk 2020	Verschil
Lasten					
Programma afval	4.527.918	4.555.588	5.009.838	5.412.844	-403.006
Programma overhead	417.763	345.089	391.186	407.830	-16.644
Totale lasten	**4.945.681**	**4.900.677**	**5.401.024**	**5.820.674**	**-419.651**
Baten					
Programma afval					
Diverse baten	1.532.274	1.588.209	1.603.556	1.870.303	-266.747
Exploitatiebijdrage Montferland	1.303.841	1.323.323	1.509.485	1.541.044	-31.559
Exploitatiebijdrage Zevenaar	1.691.803	1.644.056	1.896.797	2.001.497	-104.700
Programma overhead					
Exploitatiebijdrage Montferland	174.621	150.306	181.594	173.084	8.510
Exploitatiebijdrage Zevenaar	243.142	194.783	209.592	234.746	-25.154
					0
Totaal baten	**4.945.681**	**4.900.677**	**5.401.024**	**5.820.674**	**-419.650**
Saldo	0	0	0	0	0

De baten en lasten zijn toegelicht bij de programma's afval en overhead

INCIDENTELE BATEN EN LASTEN

De jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling dient structureel in evenwicht te zijn. Daarmee wordt bedoeld dat alle structurele lasten worden gedekt door structurele baten. De afwijkingen in de jaarrekening zijn ten opzichte van de begroting veelal van structurele aard.

BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

	Definitieve begroting	Werkelijke lasten 2020	Overschrijding
Programma afval	5.009.838	5.413.138	-403.300
Programma overhead	391.186	407.830	-16.644
	5.401.024	**5.820.968**	**-419.945**

Programma afval
De grootste verschillen met de oorspronkelijke begroting zitten bij de netto verwerkingskosten aanbiedstation (circa € 240.000,-) en het feit dat er in totaal 5549 manuren meer zijn gemaakt (circa € 180.000,-). Het materieel heeft ruim 2000 uur meer gemaakt dan begroot. Vanwege het gestegen aantal uren is de prijs per uur van bijna al het materieel echter gedaald. Daarom zijn de netto kosten voor materieel maar zo'n € 20.000,- hoger dan begroot.
De extra personele uren zijn voornamelijk gemaakt door derden. De kosten voor inhuur derden zijn in 2020 per uur toegenomen.

Programma overhead
Bij het programma overhead zijn de kosten weliswaar hoger dan de oorspronkelijke begroting, maar lager dan in 2019. De begroting van 2020 liep nog achter op de werkelijke situatie.

WET NORMERING TOPINKOMENS (WNT)

Conform de beleidsregels toepassing WNT hebben wij in onderstaande tabel opgenomen de topfunctionarissen in 2020 met een bezoldiging van € 1.700,- of minder (model 1d).

Raadsperiode 2018-2022, tot 25 maart 2020

Naam topfunctionaris	Functie
C. Koers	Bestuurslid (voorzitter)
W.J.A. Gerritsen	Bestuurslid (vice-voorzitter)
O.G. Van Leeuwen	Plaatsvervanger

Raadsperiode 2018-2022, vanaf 25 maart 2020

Naam topfunctionaris	Functie
W.J.A. Gerritsen	Bestuurslid (voorzitter)
O.G. Van Leeuwen	Plaatsvervanger
C. Koers	Bestuurslid (vice-voorzitter)

- Met ingang van 2020 beschikt de gemeenschappelijke regeling niet meer over een algemeen bestuur
- Montferland heeft een vervangend bestuurder aangewezen, Zevenaar niet

BALANS

Activa	Ultimo 2020	Ultimo 2019
VASTE ACTIVA		
Materiële vaste activa		
Investeringen met economisch nut	1.522.903	1.312.276
Totaal vaste activa	**1.522.903**	**1.312.276**
VLOTTENDE ACTIVA		
Uitzettingen met een looptijd korter dan 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	358.959	670.909
Overige vorderingen	21.880	15.386
Liquide middelen		
Overlopende activa	30.054	19.365
Totaal vlottende activa	**410.893**	**705.660**
Totaal activa	**1.933.795**	**2.017.935**

Passiva	Ultimo 2020	Ultimo 2019
VASTE PASSIVA		
Eigen vermogen		
	0	**0**
VLOTTENDE PASSIVA		
Vlottende schulden met een looptijd korter dan 1 jaar		
Banksaldo	950.780	785.341
Overige schulden	952.075	1.204.267
Overlopende passiva	30.940	28.327
Totaal vlottende passiva	**1.933.795**	**2.017.935**
Totaal passiva	**1.933.795**	**2.017.935**

TOELICHTING OP DE BALANS

Toelichting op de balans per 31 december 2020

Materiële vaste activa
Investeringen met economisch nut

Boekwaarde 1-1-2020	1.312.276
Bij: Investeringen	451.716
Af: Desinvesteringen	
Af: afschrijvingen	241.089-
Boekwaarde 31-12-2020	**1.522.903**

	Onderzoek en ontwik-keling	Gronden en Terreinen	Grond-weg en water bouwkundige werken	Vervoers-middelen	Machines apparaten en overige inst.	Overige materiele vaste activa	Totaal
Aanschafwaarde	1.200	16.333	48.013	1.922.583	29.724	167.498	2.185.351
Cumulatieve afschrijving		9.529	9.603	737.801	27.008	89.134	873.075
Boekwaarde 31-12-2019	**1.200**	**6.804**	**38.410**	**1.184.781**	**2.716**	**78.363**	**1.312.276**
Bij Investeringen 2020	27.035			225.520		35.827	451.716
Af Desinvestering 2020							-
Af Afschrijvingen		817	2.401	193.106	1.901	17.290	241.089
Af bijdragen van derden	-	-					-
Boekwaarde 31-12-2020	28.235	5.988	36.010	1.184.781	815	96.901	1.522.903

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Vorderingen op openbare lichamen	
Gemeente Zevenaar	67.158
Gemeente Zevenaar Afrekening	186.400
Gemeente Montferland afrekening	47.967
Gemeente Montferland	0
Omzetbelasting	5.878
Belastingdienst	51.556
	358.959
Rekening courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	-
Overige vorderingen	
Van Os	5.928
Van Mierle	4.356
Kringlooopcentrum	1.127
Wecycle	4.396
Afvalfonds	3.286
Overige kortlopende vorderingen	2.788
	21.880

Overlopende activa

Nog te ontvangen bedragen	**30.054**

Netto vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan een jaar.

Bank NL76BNGH02851.03.229	**950.780**

Toelichting op de balans per 31 december 2019

Materiële vaste activa
Investeringen met economisch nut

Boekwaarde 1-1-2019	1.306.579
Bij: Investeringen	229.266
Af: Desinvesteringen	
Af: afschrijvingen	223.570-
Boekwaarde 31-12-2019	**1.312.276**

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

Vorderingen op openbare lichamen	
Gemeente Zevenaar	3.760
Gemeente Zevenaar Afrekening	459.391
Gemeente Montferland afrekening	202.643
Gemeente Zevenaar tev bet salkosten	102
Omzetbelasting	3.326
Belastingdienst	1.687
	670.909
Rekening courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	-
Overige vorderingen	
Van Os	2.085
Kringloopcentrum	1.101
Wecycle	3.470
Overige kortlopende vorderingen	8.730
	15.386

Overlopende activa

Nog te ontvangen bedragen	**19.365**

Netto vlottende schulden met een rente-typische looptijd korter dan een jaar.

Bank NL76BNGH02851.03.229	**785.341**

Overige schulden		Overige schulden	
Gemeente Montferland	3.790	Gemeente Montferland	32.770
Gemeente Zevenaar	708.760	Gemeente Zevenaar	901.049
Remondis	73.895	Driessen	24.636
Rouwmaat	12.086	Dusseldorp	7.976
Van Dalen	14.230	Rouwmaat	8.467
Olympia	32.050	Randstad	12.359
Overige kortlopende schulden	107.264		
		Sita	78.025
		Overige kortlopende schulden	138.985
	952.075		**1.204.267**

Volledige specificatie aanwezig op administratie

Volledige specificatie aanwezig op administratie

Overlopende passiva		**Overlopende passiva**	
Nota's van 2020 die in 2021 zijn ontvangen	**30.940**	Nota's van 2019 die in 2020 zijn ontvangen	**28.327**

Vennootschapsbelasting
Met de belastingdienst is in de lijn met landelijke afspraken overeengekomen welke bedrag RDL moet voldoen aan vennootschapsbelasting over de opbrengsten van grondstoffen op de aanbiedstations.

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
Inkoopverplichtingen voor 2020:

Allianz Verzekeringen	60.000
Rouwmaat	95.000
Van Dalen	23.000

Niet uit de balans blijkende verplichtingen
Inkoopverplichtingen voor 2019:

Allianz Verzekeringen	60.000
Rouwmaat	95.000
Van Dalen	23.000

VASTSTELLINGSBESLUIT

BIJLAGEN

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN NAAR TAAKVELD

		Werkelijk 2019	Primitieve begroting	Na wijziging	Werkelijk 2020	Verschil
Lasten						
0.4	Overhead	416.351	345.088	391.186	407.536	-16.350
0.5	Rente	15.534	13.260	13.260	28.787	-15.527
0.9	Vennootschapsbelasting	1.412	0	0	294	-294
2.1	Straatreiniging	303.028	342.179	339.270	345.123	-5.853
7.3	Afval	4.209.356	4.200.149	4.657.308	5.039.228	-381.920
Totaal lasten		**4.945.681**	**4.900.676**	**5.401.024**	**5.820.968**	**-419.945**
Baten						
0.4	Overhead:					
	Exploitatiebijdrage Montferland	174.621	150.306	181.594	173.084	8.510
	Exploitatiebijdrage Zevenaar	243.142	194.783	209.592	234.746	-25.154
7.3	Afval:					
	Overige baten	1.532.274	1.588.209	1.603.556	1.870.303	-266.747
	Exploitatiebijdrage Montferland	1.303.841	1.323.323	1.509.485	1.541.174	-31.689
	Exploitatiebijdrage Zevenaar	1.691.803	1.644.056	1.896.797	2.001.661	-104.864
Totale baten		**4.945.681**	**4.900.677**	**5.401.024**	**5.820.968**	**-419.945**
Saldo		**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Reinigingsdienst De Liemers

De gemeenteraden van
Montferland en Zevenaar

datum : 8 april 2021
uw brief van :
uw kenmerk :
zaaknummer : Z/21/386116/RDL/21/1019263
onderwerp : Kaderbrief Begroting 2022

Geachte leden van de raad,

De begroting 2022 van RDL is nog niet gereed. In deze kaderbrief schetsen wij u daarom de ontwikkelingen in hoofdlijnen. De in de jaarrekening 2020 geschetste ontwikkelingen zijn gedeeltelijk al in de begroting 2021 verwerkt en worden verder uitgewerkt in de begroting 2022. De door de gemeenteraden gevraagde besparing op de bijdrage van de gemeente is ingevuld door de tarieven op de aanbiedstations meer kostendekkend te maken.

Nieuw aanbiedstation
De belangrijkste ontwikkeling in de begroting van 2022 betreft het nieuwe aanbiedstation op 7Poort. De geplande opening is in het eerste kwartaal van 2022. Op basis van de gehanteerde afschrijvingsregels komen de daaruit voortvloeiende lasten met ingang van 2023 in de begroting. Op dit moment wordt gewerkt aan de uitwerking van het voorlopig ontwerp. Volgens de al eerder gemaakte conceptbegroting stijgen de te verwachten jaarlijkse lasten met € 242.000,-. Na afronding van het voorlopig ontwerp kunnen wij die prognose aanscherpen. Als op het nieuwe aanbiedstation met grotere containers wordt gewerkt, heeft dat ook consequenties voor de huidige haakarmwagens die de containers afvoeren. Deze zullen aangepast of vervangen moeten worden.

Bij de uitwerking zal RDL, indachtig de wens van de raden om de gemeentelijke bijdrage niet te verhogen, de meerkosten in het poorttarief verwerken. Op basis van de begroting 2021 is het huidige tarief voor de betaalde stromen gemiddeld 8,4 cent per kilo. Om de meerkosten van € 242.000,- (als richtbedrag) te compenseren, zou het tarief gemiddeld 10,5 cent per kilo moeten worden.
De gemeenteraad van Montferland heeft gevraagd om een uit te zoeken wat de consequenties zijn als het aanbiedstation in ’s-Heerenberg ook openblijft voor betaalde stromen. De verwachting is dat de meerkosten zo’n € 15.000,- bedragen. Als ook deze meerkosten in het poorttarief verwerkt worden, dan zal het tarief gemiddeld nog 0,1 tot 0,2 cent extra moeten stijgen.

Als de conceptbegroting 2022 gereed is, kunt u over die oplossingsrichting uw definitieve oordeel vellen.

Overige ontwikkelingen
Waarschijnlijk door de stijging van de tarieven op het aanbiedstation heeft er in de eerste maanden van 2021 een verschuiving plaatsgevonden van het brengen van restafval naar het laten ophalen. Het aanbod aan huis is toegenomen. Als deze trend zich doorzet, zullen de inzamelroutes hierop moeten worden aangepast. De inzamelkosten voor restafval stijgen daardoor. Dit zal binnen de begroting van RDL gedeeltelijk gecompenseerd worden door lagere verwerkingskosten voor restafval op de aanbiedstations. Een ander deel van de financiële compensatie ontvangen gemeenten in de vorm van een hogere opbrengst van de afvalstoffenheffing, omdat inwoners de bak vaker aanbieden. Die inkomsten zijn echter niet zichtbaar in de begroting van RDL. Een andere ontwikkeling is het steeds grotere aandeel van karton bij de papierinzameling. Dat is gedeeltelijk een incidenteel effect vanwege Corona, maar gedeeltelijk ook structureel doordat steeds meer online wordt gekocht. Het volume van de inzameling neemt daardoor toe en daarmee de inzameltijd.
Nadat de gemeenten de duobakken hebben vervangen door aparte gft- en restcontainers, voeren de duobakwagens en de kraakperswagens grotendeels hetzelfde werk uit. Een apart administratief tarief voor beide auto's is daarom eigenlijk niet meer nodig. Dit kan in de begroting 2022 samengevoegd worden. Er loopt nog een onderzoek om één van de duobakwagens vroegtijdig te vervangen door een kraakperswagen, omdat dit de flexibiliteit van de inzameling kan bevorderen. In het raadsvoorstel over de aanleg van de ondergrondse restafvalcontainers in Zevenaar is rekening gehouden met extra aandacht voor het beheer van die containers. Dit nemen wij op in de begroting 2022.
Op de aanbiedstations willen wij in de loop van 2021 de mogelijkheid bieden om luiers gescheiden te laten verwerken. De consequenties nemen wij op in de begroting 2022.

Met vriendelijke groet,

Namens Reinigingsdienst De Liemers,

Walter Gerritsen, voorzitter

Deze brief is digitaal aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Dashboard verbonden partij

Naam: Reinigingsdienst De Liemers 2021

Samenwerkingsvorm: Gemeenschappelijke regeling	**Samenwerkingspartners:** Gemeenten Montferland en Zevenaar.	**Aandeel Zevenaar:** 41% van de begroting
Aard van de samenwerking: Reinigingsdienst De Liemers is een samenwerkingsverband van Montferland en Zevenaar voor uitvoerende taken op het gebied van afval en reiniging.	**Belangrijk voor wie:** • College • Gemeenteraad	**Bestuurlijke vertegenwoordiging:** C.Koers (Bestuur) T.Albers, F.Jansen en B.Kagei (klankbordgroep)
Taken: Uitvoerende taken op het gebied van afval(inzameling) en reiniging, zoals inzameling van diverse afvalcomponenten, exploitatie en beheer van aanbiedstations en vegen.		**Risico's:** <u>Financieel</u> Overschrijding in jaarrekening werkt door in jaarrekening gemeente. Eventuele kostenstijging in begroting wordt via afvalstoffenheffing gedekt, dat is indirect. <u>Bestuurlijk</u> Aanleg nieuw aanbiedstation kan politiek gevoelig liggen.
Doelstelling: Het inzamelen van afvalstoffen en andere taken voor zover die door de deelnemende gemeenten zijn opgedragen.		**Risicoprofiel:** Gemiddeld
Begrote kosten en baten 2021 € 3.950.123,- (exclusief compensabele btw)	**Dekking gemeentebegroting Zevenaar:** € 1.862.423,- (FCL's 6097, 6105, 6114, 6126, 6127, 6218 en 6221 t/m 6231)	**Bijdrage per inwoner 2021:** € 42,23 per inwoner
Begrote kosten en baten 2022 Begroting 2022 is nog niet gereed	**Dekking gemeentebegroting Zevenaar:**	**Bijdrage per inwoner 2022:**
Nieuw beleid: Als sluitstuk van de harmonisatie gaat de gemeente Zevenaar diftar invoeren bij de hoogbouw in de gehele gemeente. In dit kader worden ondergrondse containers in een deel van de gemeente vervangen en in een ander deel worden de bovengrondse containers vervangen door	**Kostenstijging/verlaging** Kostenstijging door (prijs)ontwikkelingen in de verwerkingstarieven, nieuwe belastingen, stijging van de hoeveelheden en toename van het aantal huishoudens. En eenmalig	

ondergrondse. RDL is bezig met de voorbereiding van een nieuw aanbiedstation op 7Poort, met het doel dat begin 2022 in gebruik te kunnen nemen.		door Corona.		

Accountantsverslag 2020

Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdienst De Liemers

Definitief
21 april 2021

stolwijk kennisnetwerk

Inleiding

Aan het Bestuur van Gemeenschappelijke Regeling
Reinigingsdienst De Liemers
Postbus 10
6900 AA ZEVENAAR

Doetinchem, 21 april 2021
507501/HdF/NK

Geacht bestuur,

Wij hebben de jaarrekening 2020 van uw organisatie gecontroleerd. In dit verslag brengen wij de hoofdzaken van onze bevindingen en aanbevelingen vanuit de controle onder uw aandacht. Daarnaast besteden wij aandacht aan de jaarrekening zelf en aan de interne beheersing.

De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het Bestuur.
Wij geven hierbij een controleverklaring.

U heeft aan ons voor de controle van de jaarrekening 2020 geen aandachtspunten meegegeven.

Wij bespreken deze rapportage graag tijdens de bijeenkomst met het Bestuur en beantwoorden dan ook uw eventuele vragen.

Mocht u nog vragen hebben, aarzelt u dan niet om contact met ons op te nemen.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

w.g. dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Reinigingsdienst De Liemers

Waar bent u naar op zoek ?

Inhoudsopgave

1. Kernpunten
2. Onderbouwing oordeel
3. Jaarrekening
4. Interne beheersing
5. Onze verantwoordelijkheid
6. Afsluiting

1. Kernpunten

Wij hebben de jaarrekening 2020 van uw organisatie gecontroleerd. Wij informeren u in dit verslag over de uitkomsten van onze controle. De hoofdzaken hebben wij hier opgenomen.

Controleverklaring bij de jaarrekening

Onze controleverklaring heeft twee oordelen. Eén voor de getrouwheid en één voor de rechtmatigheid:

Onze controleverklaring heeft twee oordelen. Namelijk ten aanzien van getrouwheid en rechtmatigheid:

Getrouwheid

Wij zijn voornemens voor de getrouwheid een verklaring met beperking af te geven omdat de volledigheid van de opbrengsten van de aanbiedstations niet is vast te stellen. Wij verwachten niet dat eventuele afwijkingen groter dan 10% zullen zijn.

Rechtmatigheid

Wij zijn voornemens voor de rechtmatigheid een afkeurende verklaring af te geven omdat de aanbestedingsfouten groter zijn dan 3%, in combinatie met de onder de getrouwheid genoemde onzekerheid voor de volledigheid van de opbrengsten van de aanbiedstations.

Uit onze controle kwamen enkele kleinere aanpassingen in de jaarstukken voort. Deze zijn aangepast in de voorliggende versie.

Controleproces goed verlopen

Wij hebben voldoende controle-informatie verkregen om een controleverklaring te kunnen verstrekken. Wij vonden de samenwerking transparant en plezierig.

Interne beheersing op orde

De interne beheersing voldoet inzake de volledigheid van de opbrengsten en het proces Europese aanbestedingen niet, maar voor het overige voldoet dit aan de daaraan te stellen eisen en past bij de omvang van uw organisatie. Wij hebben nog enkele verbeterpunten geadviseerd.

Saldo van baten en laten

De bijdragen van de gemeenten in de GR Reinigingsdienst De Liemers zijn gerealiseerd op € 407.830 ten opzichte van € 391.186 begroot. De afrekening van € 16.644 is op de balans opgenomen.

Gevolgen Corona virus

De situatie rondom Corona hebben we nog niet achter ons kunnen laten.
De maatregelen ter bestrijding van het virus heeft in 2020 grote impact gehad. Voor Reinigingsdienst De Liemers zijn de hieruit voortvloeiende financiële lasten ingeschat op € 42.000.

In de jaarstukken is in de paragraaf Weerstandsvermogen een toelichting gegeven van de gevolgen van Covid-19. Hierin wordt nader ingegaan op de inzet en de gevolgen voor de organisatie.

Per programma is een nadere toelichting gegeven op de Corona-effecten op de te bereiken doelstellingen en maatregelen.

De Reinigingsdienst De Liemers heeft in 2020 geen extra vergoeding van het Rijk ontvangen ter compensatie van de gevolgen van Covid-19.

Met u hebben wij een afspraak gemaakt welke afwijkingen wij in dit verslag vermelden. U heeft ons gevraagd in ieder geval alle afwijkingen groter dan de goedkeuringstolerantie aan u te rapporteren. Er zijn geen afwijkingen.

	Getrouwheid		Rechtmatigheid	
Omschrijving	Fouten €	Onzeker-heden €	Fouten €	Onzeker-heden €
Europese aanbestedingen	0	0	521.218	0
Opbrengst aanbiedstations particulieren		PM		PM
Opbrengst aanbiedstations afvalverwerkers		PM		PM
Totaal	0	**PM**	**521.218**	**PM**
Goedkeuringstolerantie voor fouten (1%)	**58.207**			
Goedkeuringstolerantie voor onzekerheden (3%)	**174.620**			
Goedkeuringstolerantie voor oordeelonthouding (10%)	**582.070**			

	goedkeurend	met beperking	oordeel-onthouding	afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% van lasten)	≤ 1%	> 1% < 3%	–	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% van lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	–

2. Onderbouwing oordeel

De volledigheid van de baten van de aanbiedstations is door ons niet vast te stellen. Wij verwachten niet dat eventuele afwijkingen groter dan 10% zullen zijn. Dit leidt tot een onzekerheid in de opbrengst waardoor voor de getrouwheid een verklaring met beperking wordt afgegeven.

De fout in de Europese aanbestedingen komt boven de goedkeuringstolerantie van 3%, zodat het oordeel van de rechtmatigheid een afkeurend oordeel is in combinatie met de onzekerheid in de volledigheid van de opbrengst van de aanbiedstations van maximaal 10%.

Bij de controle van de WNT-verantwoording zijn geen afwijkingen die van invloed zijn op de strekking van ons oordeel.

Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen het jaarverslag (de programmaverantwoording en de paragrafen) en de jaarrekening.

Onze bevindingen over de jaarstukken

3. Jaarrekening

- Financiële positie
- Kwaliteit jaarstukken
- Begrotings-rechtmatigheid
- Overige bevindingen

Financiële positie

De jaarrekening geeft inzicht in de totstandkoming van het resultaat over 2020 en de financiële positie van uw organisatie op 31 december 2020.

Saldo van baten en lasten

In 2020 is aan het Bestuur de stijging van de lasten van € 500.000 gedurende het jaar gecommuniceerd. Deze stijging is vertaald in een begrotingswijziging.

De totale lasten zijn daarnaast nog € 420.000 hoger dan de definitieve begroting. De hogere lasten zijn ontstaan door de hogere verwerkingskosten van de aanbiedstations en het hogere aantal manuren.
De hogere lasten worden deels gecompenseerd door hogere baten van de aanbiedstations.

De hogere lasten zijn voornamelijk structureel en ook verwerkt in de begroting 2021. De stijging van de lasten wordt opgevangen door hogere inkomsten van de aanbiedstations.

Verloop lasten in de loop der jaren

De lasten zijn de afgelopen jaren gestegen van € 3.903.000 in 2017 naar € 5.821.000 in 2020. Dit is grafisch weergegeven in de grafiek hiernaast. Dit is- zoals aangegeven - voornamelijk veroorzaakt door de stijging in de verwerkingskosten.

Incidentele baten en lasten

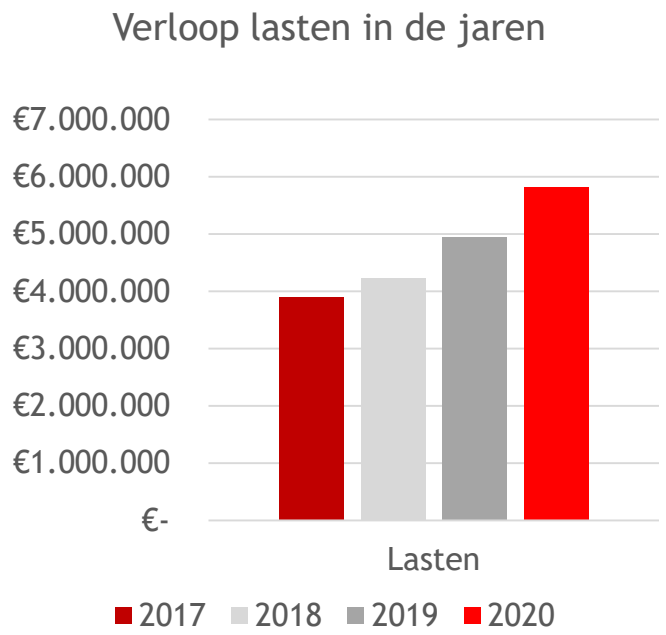
In de realisatie zijn incidentele lasten opgenomen van € 42.000 als gevolg van Covid-19.

Weerstandsvermogen

Er is geen algemene reserve. Een algemene reserve is het beschikbare weerstandsvermogen. Dit staat tegenover het benodigde weerstandsvermogen.
Het benodigde weerstandsvermogen wordt berekend door de kans op het zich voordoen van een risico x de impact van het risico.

In de jaarrekening 2020 zijn diverse risico's benoemd die op de organisatie van toepassing zijn.

Wij hebben de organisatie geadviseerd komend jaar te beoordelen in hoeverre de risico's zich hebben voorgedaan en tevens de risico's - het benodigde weerstandsvermogen - te kwantificeren.

Kwaliteit jaarstukken

Bij onze controle hebben wij de informatiewaarde, leesbaarheid en naleving van wettelijke vereisten van de jaarstukken beoordeeld.

Kwaliteit van de jaarstukken

De jaarstukken bestaan uit 3 onderdelen: De programma's, de paragrafen en de jaarrekening.

Wij vinden de structuur van de jaarstukken duidelijk. Uw organisatie kent 2 programma's. De kwaliteit van de toelichtingen is voldoende en is in overeenstemming met de begroting.

Jaarverslag en paragrafen

Het jaarverslag en de paragrafen voldoen aan de minimale eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording. Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen deze stukken en de jaarrekening 2020.

Naleving van de verslaggevingsregels

Het jaarverslag en de paragrafen voldoen aan de minimale eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording. Wij hebben geen tegenstrijdigheden vastgesteld tussen deze stukken en de jaarrekening 2020. Er is gen overzicht van algemene dekkingsmiddelen in de jaarrekening opgenomen, maar er is een toelichting opgenomen op de afzonderlijke onderdelen zoals de overhead, de vennootschapsbelasting en de post onvoorzien.

In de herziene begroting van 2020 zijn alle voorgeschreven onderdelen uit het Besluit Begroting en Verantwoording opgenomen. In de begroting zijn beperkte doelstellingen genoemd waaraan de Reinigingsdienst De Liemers zou kunnen voldoen.

Wij adviseren het Bestuur in de begroting doelstellingen te formuleren. Bijvoorbeeld op het beleidsterrein milieu.

Verloop van de controle

Het opstellen van de jaarrekening is over het boekjaar 2020 zodanig gepland om aan het Bestuur de gecontroleerde jaarrekening 21 april 2021 voor te kunnen leggen, zodat na advies van de deelnemende gemeenteraden, het Bestuur deze in juli 2021 kan vaststellen.

De controle over het jaar 2020 is soepel verlopen.

Het concept van de jaarstukken is gedurende de controle opgeleverd en het jaarrekeningdossier bevatte voldoende onderbouwingen om de controle te kunnen uitvoeren. De afwikkeling is op basis van de planning bereikt.

Wij kijken terug op een prettige en transparante samenwerking gedurende dit proces.

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de controle van de rechtmatigheid gaan wij na of de lasten en baten en de balansmutaties juist, tijdig, volledig én met de geldende wet- en regelgeving zoals opgenomen in het normenkader in overeenstemming zijn geweest. Wij hebben de baten en lasten en de balansmutaties over 2020 op rechtmatigheid gecontroleerd.

Begrotingscriterium

De jaarstukken zijn opgedeeld in 2 programma's. Dit geeft een overzichtelijk beeld van de resultaten. U heeft aangegeven om binnen de bandbreedtes van de beleidsregels die u heeft samengesteld, te handelen. De organisatie legt verantwoording af over de besteding op de programma's.

Wij hebben gecontroleerd of de begrotingsregels door de organisatie zijn nageleefd.

Bevindingen:

Bij beide programma's zijn de werkelijke lasten hoger dan de begrote lasten. Tegenover deze hogere lasten staan hogere baten bij de aanbiedstations. Hierover is een toelichting opgenomen in de jaarrekening.

In 2020 is geïnvesteerd in een veegmachine. Het krediet hiervoor is in 2021 beschikbaar gesteld maar de aanschaf is in 2020 gedaan.

Daarnaast is een overschrijding in de kredieten ontstaan als gevolg van de software kraakperswagen. Deze overschrijdingen zijn toegelicht in de jaarrekening.

Programma	Lasten Begroting	Lasten 2020	Passend binnen begroting
Afval	5.009.838	5.412.844	✗
Overhead	391.186	408.830	✗
Totaal	**5.401.024**	**5.820.674**	

Overige bevindingen

De belangrijkste bevindingen inzake de getrouwheid hebben wij onder de kernpunten gerapporteerd. Hier informeren wij u over de overige bevindingen.

1. Europese aanbestedingen

Wij hebben alle aanbestedingen van leveranciers waaraan over de periode 2017-2020 meer dan € 214.000 is geleverd onderzocht op het juist toepassen van de Europese aanbestedingsregels.

Onze controle-uitkomsten over 2020 geven aan dat de inkopen bij 3 leveranciers niet conform de Europese aanbestedingsregels is verricht. Uw organisatie maakt voor de verzekeringen gebruik van de contracten van de gemeente Zevenaar. Bij het afsluiten van het contract is geen Europese aanbestedingsprocedure gevolgd.

Uw organisatie heeft voor de inhuur van personeel met 1 leverancier een mantelcontract, dat Europees is aanbesteed, afgesloten. Omdat deze organisatie op diverse momenten geen geschikte kandidaten hadden, is bij andere leveranciers personeel ingehuurd. Uw organisatie heeft met deze leveranciers geen mantelovereenkomst.

Er wordt gebruik gemaakt van meerdere afvalverwerkers. Voor deze leveringen is bij de inkoop Europese aanbesteding uitgeschreven. De contracten zijn echter van beperkte duur, namelijk 1 jaar.

Wij hebben de organisatie geadviseerd de contracten meerjarig af te sluiten na een Europese aanbesteding. Dit om tijd te besparen.

2. Opbrengst aanbiedstations

Bij de aanbiedstations is geen weegbrug aanwezig. De te betalen vergoeding van een particuliere aanbieder wordt door de medewerkers zelf ingeschat.

Wij adviseren het Bestuur een prijsstelling van de aanbiedstations in te richten zodanig dat de volledigheid van de baten kan worden gewaarborgd, bijvoorbeeld door gebruik te maken van een weegbrug. De planning is dat deze weegbrug in 2022 in gebruik kan worden genomen.

De opbrengst van de afvalverwerkers van de aanbiedstations is niet onderbouwd met schriftelijk vastgelegde prijsafspraken. Het bepalen van de verkochte volumes wordt door de afvalverwerker afgewikkeld. De Reinigingsdienst steunt daarbij volledig op de opgave van de afvalverwerkers.

Wij hebben de organisatie geadviseerd de prijsafspraken met de afvalverwerkers schriftelijk vast te leggen en de volumes te toetsen.

3. Normenkader 2020

In 2020 is geen actualisatie van het normenkader voorgelegd aan het Bestuur. Op basis van de rechtmatigheidsvoorschriften dient het Bestuur jaarlijks een geactualiseerd normenkader vast te stellen als basis voor onze controle.

Wij hebben de organisatie geadviseerd het normenkader in 2021 te actualiseren, waarbij dient opgemerkt te worden dat de personele regelgeving niet van toepassing is.

Overige bevindingen

De belangrijkste bevindingen inzake de getrouwheid en rechtmatigheid hebben wij kort onder de kernpunten gerapporteerd. Hier gaan wij nader in op deze bevindingen en andere.

4. Tenaamstelling facturen

Het is essentieel dat alle facturen op naam van de GR staan of dat de gemeente Zevenaar een afzonderlijke factuur aan de GR stuurt. In 2020 is actie ondernomen om de tenaamstelling van de facturen te verbeteren. Een beperkt aantal facturen uit 2020 zijn nog op naam van de gemeente Zevenaar gesteld.

Wij hebben de organisatie geadviseerd ook hier in 2021 aandacht aan te besteden.

5. Onderbouwing prestatielevering

Wij hebben een steekproef uitgevoerd om de rechtmatigheid van de uitgaven te kunnen controleren. Van een aantal leveringen is geen bewijs aanwezig.
De levering is wel door de organisatie in voldoende mate bevestigd.

Wij de organisatie geadviseerd de documentatie van de leveringen te verbeteren.

6. Bestelling plaatsen

Bestellingen voor goederen en diensten kunnen door alle medewerkers worden gedaan.

Wij hebben de organisatie geadviseerd het aantal bestellers te beperken voor een beter overzicht en betere structuur van het inkoopproces.

7. Integriteit

Er is geen integriteitsbeleid of gedragscode. Ook bij ingehuurd personeel is het waarborgen van integriteit van groot belang. In de Ambtenarenwet is opgenomen dat een verantwoording inzake de integriteit jaarlijks afgelegd dient te worden aan het Bestuur.

Wij hebben de organisatie geadviseerd de integriteit nader te waarborgen door onder meer integriteitsverklaringen te laten ondertekenen en verantwoording over de integriteit af te leggen aan het Bestuur.

8. Geautomatiseerde gegevensverwerking

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel over de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken over de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen gaan over de onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij geen volledigheid pretenderen.

Wij hebben geen zaken gesignaleerd betreffende de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking die wij in het kader van onze jaarrekeningcontrole onder uw aandacht zouden moeten brengen.

4. Interne beheersing

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening hebben wij de processen en de interne beheersing beoordeeld.

Richting de rechtmatigheidsverantwoording

Over het jaar 2021 ligt er de uitdaging dat in de jaarstukken een rechtmatigheidsverantwoording opgesteld wordt door de organisatie voor het Bestuur. De organisatie geeft daarin aan dat zij heeft gehandeld binnen de wet- en regelgeving van de financiële rechtmatigheidsvereisten. Het oordeel van de accountant zal vanaf dat jaar alleen een getrouwheidsoordeel zijn, waarvan de rechtmatigheidsverantwoording een onderdeel is.
De rechtmatigheidsverantwoording is onderdeel van de totale controle van de jaarstukken. Hoewel er nog onzekerheden zijn over de precieze invulling, vormt een goede interne controle de basis voor het kunnen verstrekken van de rechtmatigheidsverantwoording.

Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording worden de verantwoordelijkheden rondom de rechtmatigheid helderder belegd.
Het Bestuur stelt de kaders vast. De organisatie voert uit en legt hierover verantwoording af aan het Bestuur. De accountant controleert deze verantwoording.

De verantwoordingstolerantie zal het Bestuur voor deze verantwoording zelf dienen te bepalen.

Wij hebben de organisatie geadviseerd de interne controle te ontwikkelen in dit jaar om zodoende een deugdelijke basis te verkrijgen voor een rechtmatigheidsverantwoording.

Beheersplannen

De aanbiedstations zijn continu onderhavig aan onderhoud.

Wij hebben de organisatie geadviseerd een beheerplan op te stellen voor het onderhoud van de aanbiedstations om op die manier inzichtelijk te krijgen welke toekomstige lasten hieruit voort kunnen vloeien.

5. Onze verantwoordelijkheid

Wij hebben onze controle overeenkomstig de opdracht uitgevoerd en in overeenstemming met de geldende wet- en regelgeving.

Onze opdracht

De jaarrekening 2020 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het Bestuur. In overeenstemming met uw opdracht hebben wij de jaarrekening gecontroleerd.

Wij hebben onze controle uitgevoerd op basis van onze controlestandaarden voor de accountantscontrole. Daarnaast hebben wij het besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO), de door u vastgestelde controleverordening (ex artikel 413 van de gemeentewet), het door u vastgestelde controleprotocol én het door u vastgestelde normenkader als basis voor de controle gebruikt.

De door ons voor de controle gehanteerde goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 58.207 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 174.621 (3% van de lasten). Voor de Wet Normering Topinkomens hebben wij de voorgeschreven lagere goedkeuringstoleranties gehanteerd.

Onze onafhankelijkheid

Voor de uitvoering van onze controle is het belangrijk, dat wij onafhankelijk zijn. De voor uw organisatie in 2020 door ons verrichte diensten passen binnen de regels van onafhankelijkheid. Onze teamleden zijn onafhankelijk van uw organisatie. Er zijn geen andere zaken, die in strijd zijn met de onafhankelijkheidsregels.

Fraude

De accountant is verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het Bestuur. Wij merken op, dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het Bestuur.
De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging.

Er zijn tijdens de door ons uitgevoerde reguliere controlewerkzaamheden geen materiële onjuistheden als gevolg van fraude ontdekt, noch hebben wij aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Inzicht urenbesteding

Vanuit het programma 'In het publiek belang' van de NBA dienen wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u te rapporteren. Voor uw inzicht verstrekken wij onderstaand een opgave van de tijdsbesteding (inclusief een schatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole).

	Uren
Tekenend accountant	10
Overige teamleden	80

6. Afsluiting

Dank u voor de samenwerking

Publicatie jaarrekening

Wij adviseren om de jaarrekening, na vaststelling door het Bestuur, op de website van uw gemeenschappelijke regeling, te publiceren samen met de controleverklaring van de accountant. Hierdoor is het voor de gebruikers duidelijk dat dit de definitieve versie van de jaarrekening is en wat het oordeel van de accountant bij deze jaarrekening is.

Afsluiting

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

w.g. dhr. R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Toegevoegde waarde
die bijdraagt aan uw duurzame succes

Samenwerkende specialisten

Binnen Stolwijk Kennisnetwerk bundelen wij een aantal kennisgebieden op financieel, bedrijfskundig, economisch en personeelsniveau. Vanuit deze verschillende disciplines hebben wij een 360 graden overview, zodat wij u beter en vollediger kunnen adviseren. Deze aanpak, waarbij specialisten en generalisten nauw samenwerken, leidt ertoe dat wij een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het duurzame succes van uw organisatie. Hoe wij dat doen? Dat leest u in het transparantieverslag op onze website.

Uw succes > www.stolwijkkennisnetwerk.nl

stolwijk kennisnetwerk

Commissie Ruimte 2018-2022

Dossiernummer	2410
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	19 mei 2021
Agendapunt	9
Omschrijving	Z/21/385342 Beschikbaar stellen krediet 2de fase revitalisering Tatelaar voor Toekomstbestendig bedrijventerrein Hengelder en Tatelaar

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Ruimte 2018-2022	**19 mei 2021**
Commissie Ruimte 2018-2022	26 mei 2021

Toelichting

T.b.v. de raadsvergadering van2 juni 2021.

*Z04C86BF7
25*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Beschikbaar stellen krediet 2de fase revitalisering Tatelaar voor Toekomstbestendig bedrijventerrein Hengelder en Tatelaar.
Zaaknummer	Z/21/385482
Documentnummer	INT/21/1020990
Portefeuillehouder	B. Elfrink
Portefeuille	Economie
Behandelend ambtenaar/afdeling	I. Willemsen/Ruimtelijke Ontwikkeling
Telefoon	362
E-mail	i.willemsen@zevenaar.nl

1. Samenvatting

In de Meerjarenbegroting 2021-2024 zijn de kapitaallasten voor een krediet van €500.000,- opgenomen voor de Revitalisering 2de fase Tatelaar. In het kader van het Herstelplan Zevenaar is besloten om dit bedrag in te zetten als cofinanciering voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar. De subsidie bij de provincie moet nog aangevraagd worden. Om de subsidie aan te kunnen vragen is een actieplan nodig. Het krediet van Tatelaar wordt ingezet voor het opstellen van een actieplan en deels voor de uitvoering.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. € 50.000,- beschikbaar te stellen van het krediet van € 500.000,- revitalisering 2de fase Tatelaar ten behoeve van een Actieplan voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar.

3. Waarom naar de raad

De raad is bevoegd om kredieten vrij te geven.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Samen met overheden, beheerders en eigenaren en ondernemers werken aan kansen en aanpakken van knelpunten op het gebied van economie, duurzame energie, klimaat, gezondheid en ecologie waardoor er een toekomstbestendig bedrijventerrein Tatelaar en Hengelder ontstaat.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 In de Meerjarenbegroting 2021-2024 zijn de kapitaallasten voor een krediet van €500.000,- al opgenomen voor de revitalisering 2de fase van Tatelaar, dus de dekking is al voorzien.

Het betreft een krediet voor de revitalisering van de 2de fase van Tatelaar waarvan de dekking al is voorzien. Het krediet wordt nu niet alleen ingezet voor Tatelaar maar ook voor het bedrijventerrein Hengelder. Deze bedrijventerreinen kunnen niet los van elkaar gezien worden, aangezien voorzien wordt dat door de verplaatsing van de ontsluiting op de A12 verschuivingen gaan plaatsvinden van ondernemers tussen beide terreinen. De gebiedsontwikkeling kent veel wisselwerking tussen de beide deelgebieden.

1.2 Zonder het krediet revitalisering 2de fase Tatelaar is het niet mogelijk om een Actieplan te maken voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar.
Om beide bedrijventerreinen toekomstbestendig te maken is budget nodig om een Actieplan op te stellen. Zonder het Actieplan kan er ook geen subsidie bij de provincie aangevraagd worden.

Alternatieven
1.1 Het is niet zeker dat de gemeente de gewenste subsidie van €500.000,- van de provincie ontvangt.
Om in aanmerking te komen voor de provinciale subsidie is een Actieplan nodig. Deze dient nog opgesteld te worden. Daarna kan subsidie bij de provincie aangevraagd worden. Op dit moment is niet duidelijk hoeveel subsidie mogelijk wordt ontvangen én of de gemeente deze ontvangt van de provincie.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
In het Plan van Aanpak Toekomstbestendig bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar is het projectresultaat aangegeven evenals de wijze waarop het resultaat bereikt kan worden. De realisatie van het project is afhankelijk van de medewerking ondernemers/eigenaren en ondernemersverenigingen. Nadat het Actieplan gereed is, komen wij met nadere voorstellen voor het verder vrijgeven van het krediet 2de fase Revitalisering Tatelaar.

7. Klimaat en duurzaamheid
Bedrijventerreinen kunnen een grote bijdrage leveren aan doelstellingen op het gebied van veiligheid, energietransitie, circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit. Nergens is zo veel 'duurzame winst' te behalen. Bedrijventerreinen kunnen een stuk duurzamer, gezonder en aantrekkelijker gemaakt worden.

8. Communicatie
Na beschikbaarstelling van het krediet door de raad kan gestart worden met de voorbereiding van de uitvoering. Communicatie vindt gedurende het gehele proces plaats en de wijze waarop is afhankelijk van de fase van het project. Het communicatietraject wordt per fase vastgelegd in een communicatieplan met bijbehorende planning. Het meenemen van ondernemers/eigenaren en verenigingen (onder andere Lindus) maakt deel uit van het communicatieplan.

9. Kosten, baten en dekking
In de Meerjarenbegroting 2021-2024 zijn de kapitaallasten voor een krediet van € 500.000,- opgenomen voor de revitalisering 2de fase van Tatelaar. Dit betekent dat de lasten van dit krediet al in de begroting zijn meegenomen, dus in de dekking is al voorzien. Het krediet kan nu ingezet worden als cofinanciering voor maximaal 500.000,- subsidie. Dit betekent dat er maximaal € 1.000.000,- beschikbaar is om de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar toekomstbestendig te maken.
De eerste stap betreft het opstellen van een Actieplan samen met de ondernemers. Hiervoor vragen wij €50.000,- beschikbaar te stellen. Nadat het Actieplan gereed is komen wij met nadere voorstellen voor het verder vrijgeven van het krediet 2de fase revitalisering Tatelaar.

10. Bijlagen
n.v.t.

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Beschikbaar stellen krediet Toekomstbestendig bedrijventerrein Hengelder en Tatelaar.
Zaaknummer	Z/21/385482
Documentnummer	INT/21/1020990

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat;

het wenselijk is het krediet beschikbaar te stellen voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 189 van de Gemeentewet.

besluit:

1. € 50.000,- beschikbaar te stellen van het krediet van € 500.000,- revitalisering 2de fase Tatelaar ten behoeve van een Actieplan voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen Hengelder en Tatelaar

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 2 juni 2021.

De griffier	De burgemeester
W. van der Vlies	L.J.E.M. van Riswijk

Gemeente Zevenaar
t.a.v. College, met verzoek afschrift aan de Raad als ingekomen stuk
Postbus 10
6900 AA Zevenaar

Betreft: Verzoek flexibele toepassing bestemmingsplan Babberichseweg perceel "F-4586" [redacted]

Zeist, 7 maart 2021

Geachte leden van het college,

Het hierboven genoemde perceel kwam in december 2020 op ons pad in onze zoektocht naar een plek om onze droom van "leven met genoeg" te realiseren. Vanaf ons eerste bezoek aan het terrein ademde het een sfeer uit die ons erg nieuwsgierig maakte. Zoekend naar de geschiedenis, ontdekten we dat "leven in en met de natuurlijke omgeving" hier zijn oorsprong had gevonden met de walwoning van de heer Hippmann. Wij zouden graag deze visie op deze bijzondere plek opnieuw invulling geven.

Als toekomstige eigenaren van de genoemd perceel vragen wij u om een flexibele toepassing van het bestemmingsplan, zoals genoemd in uw coalitieakkoord "Vernieuwend Verder" in hoofdstuk 9 [1].

Het coalitieakkoord ademt een sfeer van een gemeente die graag samen met (toekomstige) bewoners wil werken aan een leefbare, duurzame, omgeving. Een gemeente die bereid is samen met bewoners, de regelgeving vóór goede ideeën te laten werken, in plaats van ze een belemmering te laten vormen. Een coalitie die aangeeft open te staan voor kleine, verplaatsbare woningen. Wij vervullen graag die "pilot-plek"'.

Wij begrijpen heel goed dat de gemeente het groene karakter van het buitengebied wil behouden. Uiteraard zijn wij ons bewust van de huidige bestemming "Tuin" op dit perceel in het buitengebied. De invulling die we met het perceel voor ogen hebben sluit daar perfect bij aan, zoals ook te zien is in de bijlage bij deze brief. Aanvullend willen wij graag een verplaatsbare (maar zónder wielen), compacte en duurzame woning plaatsen, passend binnen de groene contouren van het gebied.

Wij hebben de buren (bewoners van de nummers [redacted] vanaf december betrokken bij onze plannen. Zij zijn erg te spreken over de invulling die we aan het perceel willen geven. Vooral omdat we er zelf willen gaan wonen en geen commerciële insteek hebben.

In een gesprek willen we graag de "mogelijkheden in plaats van onmogelijkheden" onderzoeken van een "postzegelbestemmingsplan" of omgevingsvergunning om het perceel in te richten zoals aangegeven in ons visie-document uit de bijlage, waarmee wonen op het perceel (onder voorwaarden) wordt toegestaan. We kijken daarom uit naar uw "ja, mits in plaats van nee, tenzij".

Met vriendelijke groeten, (*naam en contactgegevens zijn op te vragen bij de griffie*)

[redacted]

[redacted]

Bijlage 1: Duurzaam en compact wonen in Zevenaar V1.3

[1] Flexibele toepassing van bestemmingsplannen wordt expliciet benoemd in het Coalitieakkoord "Vernieuwend Verder", 2018-2022, hoofdstuk 9.

Duurzaam en compact wonen in Zevenaar

"NATUUR HOORT MIDDEN IN DE SAMENLEVING THUIS [...], OOK IN TUINEN IS GROEN VAN GROTE WAARDE."
Beleidsplan 2016-2020 Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Historie

Voormalige locatie van gebouw RondUit aan de Babberichseweg, tussen de huisnummers [redacted]. In de periode van 1998 tot 2008 is hier een duurzame walwoning gecreëerd met als centraal thema ‘leven in en met de natuurlijke omgeving’. Het ontwerp was gericht op schoon materiaal gebruik, waarde behoud en hergebruik, en op het gebruik van natuurlijk bronnen.
Na overdracht aan de gemeente is het gebouw gedemonteerd en circa 500 meter verderop weer opgebouwd.

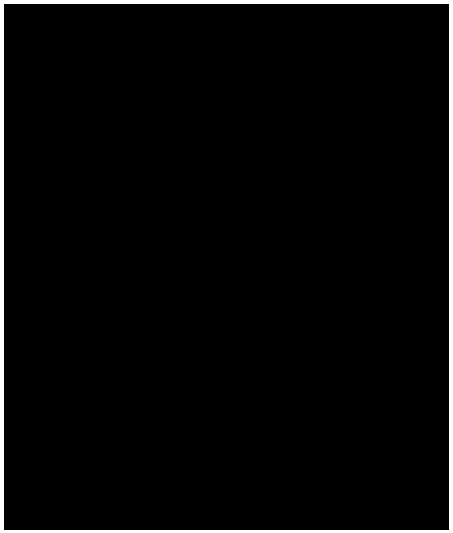
Na verplaatsing van het gebouw RondUit is het terrein niet meer onderhouden.

Het door de gemeente Zevenaar samen met Stichting Landschapsbeheer Gelderland ontwikkelde inrichtings- en landschaps-beleidsplan is als zodanig niet meer herkenbaar.
De door Vogelvriend Zevenaar opgehangen nestkasten zijn grotendeels verdwenen.

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

Over ons

Onze visie is een plek te creëren waar we kunnen leven met genoeg en in verbinding met een natuurlijke omgeving.
We richten ons leven in op consuminderen en dat biedt keuzes voor de wijze waarop we ons leven inrichten.
Wonen in een natuurlijke en landelijke omgeving helpt ons bewust te blijven van de waarde van een duurzaam leven.

Wij zijn een gezin van 4 personen: 2 volwassenen en 2 kinderen van basisschool leeftijd. Wij zijn beiden werkzaam. De een als product owner op het gebied van artificial intelligence bij een bekende Nederlandse bank en de andere als zelfstandig ondernemer in de financiële zorgverlening.

Visie

> "Onze samenleving moet in 2050 energieneutraal zijn. Wij willen dat voor Zevenaar al in 2040 bereiken."
> Coalitieakkoord Lokaal Belang & CDA 2018-2022, Zevenaar

We zien het perceel voor ons dat hersteld is in lijn met
de historische waarden, aangevuld met moderne mogelijkheden rondom duurzaam en compact wonen.

- ✓ Principe van evenwicht tussen natuur en mens.
- ✓ Verhoging biodiversiteit van het terrein door een natuur-inclusieve inrichting.
  In lijn met de doelstellingen van de Stichting Landschapsbeheer Gelderland.
- ✓ Behoud van een tuin-achtige uitstraling.

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

- ✓ Bewoning volgens het principe van Tiny Houses
  Verplaatsbaar, duurzaam en compact, maar niet op wielen. Daardoor blijft veel ruimte over voor een natuur-inclusieve inrichting van het terrein.

- ✓ Geen commerciële exploitatie van het terrein of wooneenheden.
  Bewoners ontwerpen, bouwen en wonen in hun eigen verplaatsbare, compacte woning (particulier opdrachtgeverschap).

- ✓ Gebruikte (natuurlijke) materialen zijn gericht op behoud van waarde en hergebruik.
  Veel groen, geen rood.

- ✓ Slimme inrichting van het terrein waardoor een optimale inzet van de grond gerealiseerd wordt.

- ✓ De opzet is zoveel mogelijk autarkisch van aard.

- ✓ Gebruik van duurzame energiebronnen.
  Zonnepanelen. Hergebruik onderzoeken van reeds aanwezige kleine windmolen.

- ✓ Energieneutraal wonen.
  Geen gas voor verwarming, goede isolatie. Elektriciteit wordt lokaal opgewekt.

- ✓ Water wordt lokaal opgevangen, gezuiverd en hergebruikt.
  Regenwater en bronwater voor consumptie. Hergebruik van grijs water door helofyten-filtering.

- ✓ Alternatieve woonvorm, reguliere leefstijl.

- ✓ Onderzoek mogelijkheden voor een voedselbos.
  Het perceel behoudt het karakter van een tuin, het verhoogt de biodiversiteit en levert een duurzame vorm van voedselvoorziening.

Wat hebben we nodig?

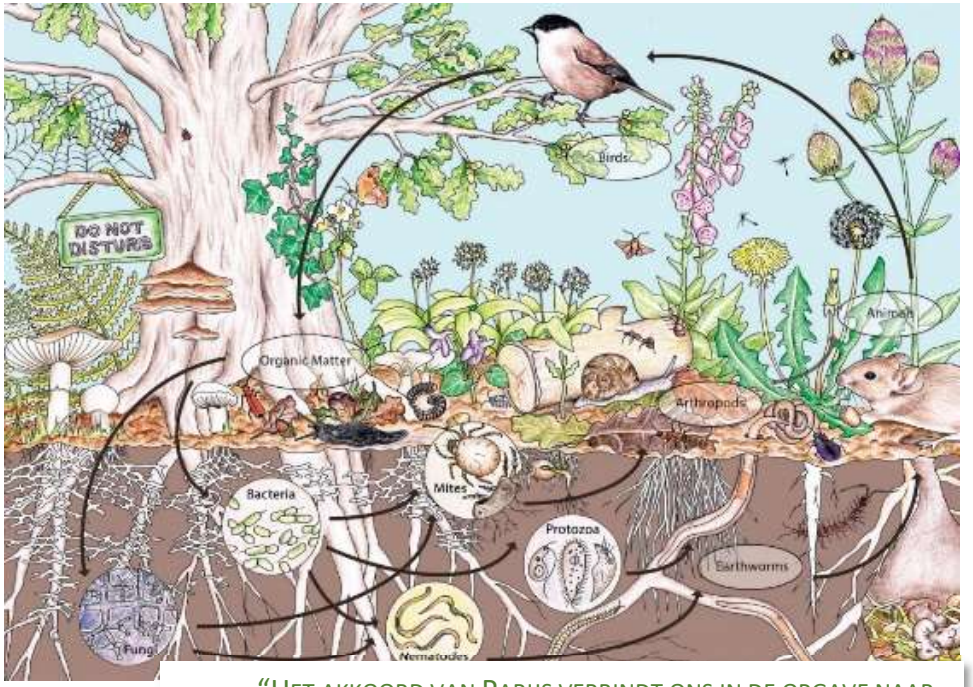
- ✓ Toestemming om te wonen op dit perceel met een verplaatsbare, compacte en duurzame woning.
- ✓ Een adres: postcode, huisnummer
- ✓ Mogelijkheid voor uitrit aan zijde van de Babberichseweg.
  Ter ontlasting van het recht van overpad aan de oostzijde.
- ✓ Toestemming voor bronwater boring t.b.v. drinkwater.

"WIJ STAAN OPEN VOOR KLEINE WONINGEN, MAAR KLEINE AANTALLEN PER WIJK."
Coalitieakkoord Lokaal Belang & CDA 2018-2022, Zevenaar

De voordelen op een rij

- ✓ Herstel van de ecologische waarde van het perceel.
- ✓ Herstel van de uitstraling van het perceel.
- ✓ Verhoging van biodiversiteit van het perceel.
- ✓ Beperkte inspanning van en beperkt risico voor de gemeente.
  Alleen vergunningen.
  Geen nutsvoorzieningen aanleggen (uitzondering wellicht bekabeld internet).
- ✓ Het ontstaan van compacte, duurzame woningen zonder inzet van grond van de gemeente.
  De gemeente kan risicoloos ervaring opdoen met het concept Tiny Houses.
- ✓ Verhoogde natuurlijke en duurzame uitstraling van de gemeente Zevenaar.
  De gemeente laat zien duurzame particuliere initiatieven te ondersteunen ter ondersteuning van haar beleidsdoelstellingen.
- ✓ Geen verstoring van de omgeving tijdens het inrichten van het perceel.
  De bouw van de woning vindt elders plaats. De woning zal in delen worden vervoerd naar het perceel.

"HET AKKOORD VAN PARIJS VERBINDT ONS IN DE OPGAVE NAAR EEN DUURZAME TOEKOMST."
Coalitieakkoord Lokaal Belang & CDA 2018-2022, Zevenaar

Planning

Verkrijgen perceel
33 days
15/4 - 31/5
Verkrijgen vergunningen
86 days
1/2 - 31/5
Onderzoek bronboring
36 days
12/4 - 31/5
Verkoop huidige woning
98 days
15/2 - 30/6
Tijdelijke huur sta-caravan
132 days
1/7 - 31/12
Voorbereiding deel van perceel
87 days
1/5 - 31/8
Onderzoek voedselbos
63 days
1/5 - 28/7
Contracteren aannemer
65 days
1/5 - 30/7
Bouwen woning
110 days
1/8 - 31/12
Vervoer van woning
20 days
1/1 - 30/1
2021
Feb
Mar
Apr
May
Jun
Jul
Aug
Sep
Oct
Nov
Dec
2022
2022
Today

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

Van: xxx
Verzonden: vrijdag 7 mei 2021 13:38
Aan: Griffie Zevenaar <Griffie@zevenaar.nl>
Onderwerp: Re: Tav Commissie Ruimte, tbv vergadering op 19 mei as

---

Goedendag mevrouw xxx,

Bijgaand een 2-tal documenten die als aanvulling gelden op de reeds bij u bekende brief (d.d. 7 maart).
Daarmee staat het aantal ingekomen stukken voor "ons" agendapunt op 3, als het goed is.
Onze inspreektekst is in ontwikkeling. Deze zullen we u na het inspreekmoment doen toekomen.

Groeten,
xxx

Naam en contactgegevens kunnen opgevraagd worden bij de griffie

Duurzaam en compact wonen in Zevenaar

"NATUUR HOORT MIDDEN IN DE SAMENLEVING THUIS [...], OOK IN TUINEN IS GROEN VAN GROTE WAARDE."
Beleidsplan 2016-2020 Stichting Landschapsbeheer Gelderland

Historie

Voormalige locatie van gebouw RondUit aan de Babberichseweg, tussen de huisnummers 45 en 47a. In de periode van 1998 tot 2008 is hier een duurzame walwoning gecreëerd met als centraal thema ‘leven in en met de natuurlijke omgeving’. Het ontwerp was gericht op schoon materiaal gebruik, waarde behoud en hergebruik, en op het gebruik van natuurlijk bronnen.
Na overdracht aan de gemeente is het gebouw gedemonteerd en circa 500 meter verderop weer opgebouwd.

Na verplaatsing van het gebouw RondUit is het terrein niet meer onderhouden.

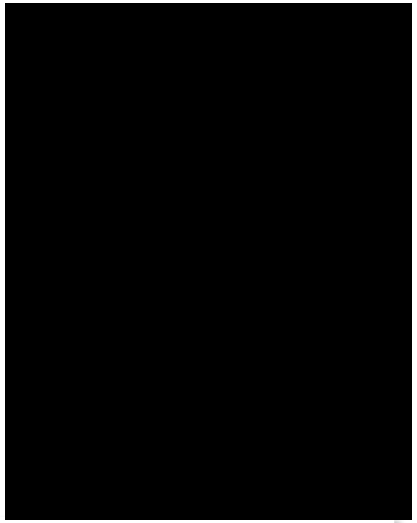

Het door de gemeente Zevenaar samen met Stichting Landschapsbeheer Gelderland ontwikkelde inrichtings- en landschaps-beleidsplan[1] is als zodanig niet meer herkenbaar.
De door Vogelvriend Zevenaar[2] opgehangen nestkasten zijn grotendeels verdwenen.

[1] https://landschapsbeheergelderland.nl/gemeente-zevenaar/
[2] http://www.vogelvriend-zevenaar.nl/

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

Over ons

Onze visie is een plek te creëren waar we kunnen leven met genoeg en in verbinding met een natuurlijke omgeving.
We richten ons leven in op consuminderen en dat biedt keuzes voor de wijze waarop we ons leven inrichten.
Wonen in een natuurlijke en landelijke omgeving helpt ons bewust te blijven van de waarde van een duurzaam leven.

Wij zijn een gezin van 4 personen: 2 volwassenen en 2 kinderen van basisschool leeftijd. Wij zijn beiden werkzaam. De een als product owner op het gebied van artificial intelligence bij een bekende Nederlandse bank en de andere als zelfstandig ondernemer in de financiële zorgverlening.

> "ONZE SAMENLEVING MOET IN 2050 ENERGIENEUTRAAL ZIJN. WIJ WILLEN DAT VOOR ZEVENAAR AL IN 2040 BEREIKEN."
> Coalitieakkoord Lokaal Belang & CDA 2018-2022, Zevenaar

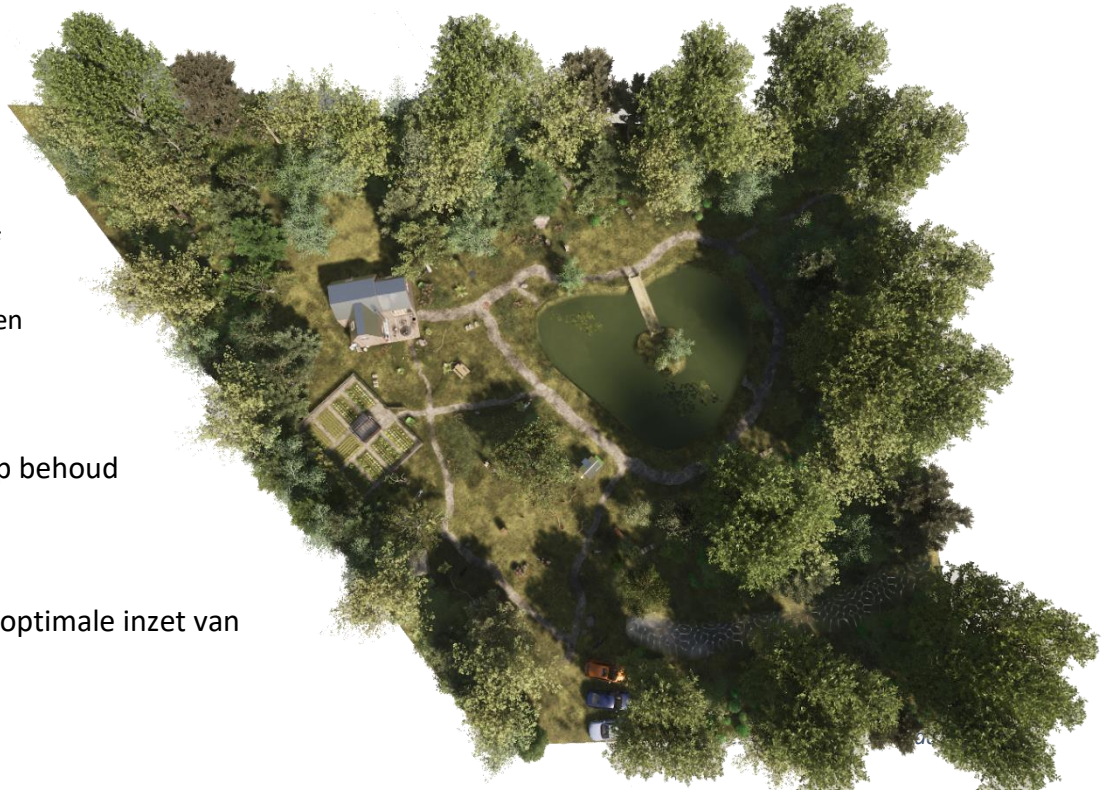
Visie

We zien het perceel voor ons dat hersteld is in lijn met
de historische waarden, aangevuld met moderne mogelijkheden rondom duurzaam en compact wonen.

- ✓ Principe van evenwicht tussen natuur en mens.
- ✓ Verhoging biodiversiteit van het terrein door een natuur-inclusieve inrichting[3].
  In lijn met de doelstellingen van de Stichting Landschapsbeheer Gelderland[4].
- ✓ Behoud van een tuin-achtige uitstraling.

[3] https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/technieken-beheer-en-innovatie/natuurinclusief-bouwen
[4] https://landschapsbeheergelderland.nl/wp-content/uploads/2016-04-01-Beleidsplan-2016-2020-Verknocht-aan-ons-landschap.pdf

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

- ✓ Bewoning volgens het principe van Tiny Houses
  Verplaatsbaar, duurzaam en compact, maar niet op wielen. Daardoor blijft veel ruimte over voor een natuur-inclusieve inrichting van het terrein.

- ✓ Geen commerciële exploitatie van het terrein of wooneenheden.
  Bewoners ontwerpen, bouwen en wonen in hun eigen verplaatsbare, compacte woning (particulier opdrachtgeverschap).

- ✓ Gebruikte (natuurlijke) materialen zijn gericht op behoud van waarde en hergebruik.
  Veel groen, geen rood.

- ✓ Slimme inrichting van het terrein waardoor een optimale inzet van de grond gerealiseerd wordt.

- ✓ De opzet is zoveel mogelijk autarkisch van aard.

- ✓ Gebruik van duurzame energiebronnen.
  Zonnepanelen. Hergebruik onderzoeken van reeds aanwezige kleine windmolen.

- ✓ Energieneutraal wonen.
  Geen gas voor verwarming, goede isolatie. Elektriciteit wordt lokaal opgewekt.

- ✓ Water wordt lokaal opgevangen, gezuiverd en hergebruikt.
  Regenwater en bronwater voor consumptie. Hergebruik van grijs water door helofyten-filtering[5].

[5] https://www.duurzaamthuis.nl/water/grijs-water

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

- ✓ Alternatieve woonvorm, reguliere leefstijl.

- ✓ Onderzoek mogelijkheden voor een voedselbos.
  Het perceel behoudt het karakter van een tuin, het verhoogt de biodiversiteit en levert een duurzame vorm van voedselvoorziening.

Wat hebben we nodig?

- ✓ Toestemming om te wonen op dit perceel met een verplaatsbare, compacte en duurzame woning.

- ✓ Een adres: postcode, huisnummer

- ✓ Mogelijkheid voor uitrit aan zijde van de Babberichseweg.
  Ter ontlasting van het recht van overpad aan de oostzijde.

- ✓ Toestemming voor bronwater boring t.b.v. drinkwater.

"WIJ STAAN OPEN VOOR KLEINE WONINGEN, MAAR KLEINE AANTALLEN PER WIJK."
Coalitieakkoord Lokaal Belang & CDA 2018-2022, Zevenaar

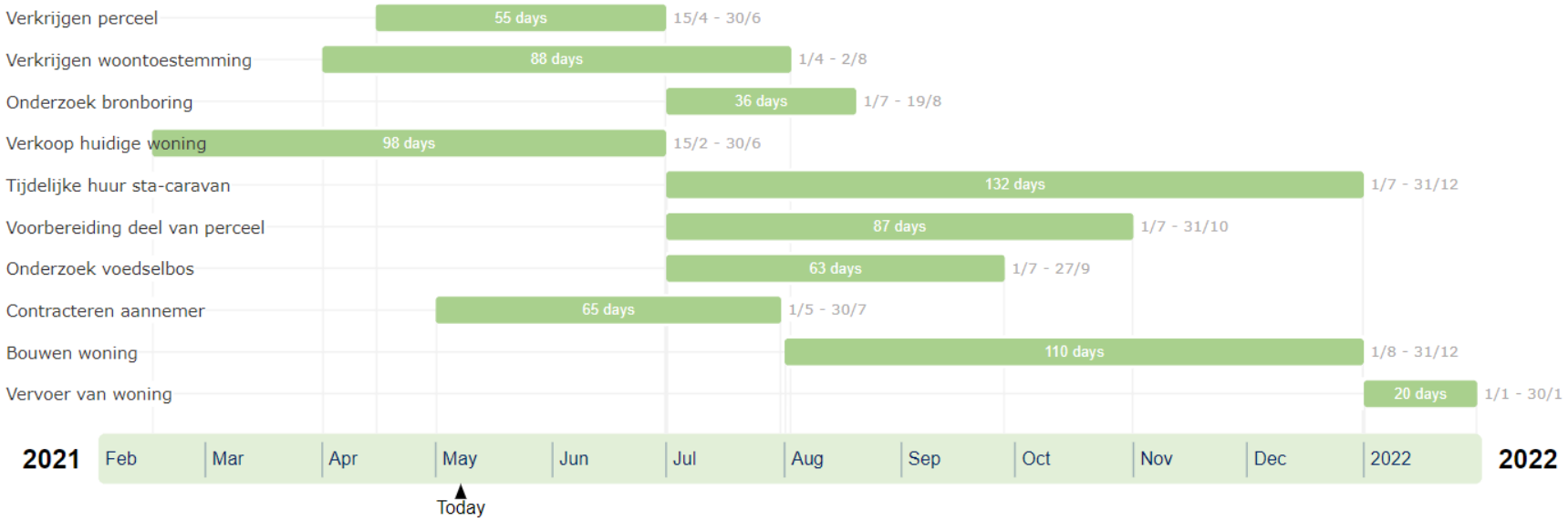
De voordelen op een rij

- ✓ Herstel van de ecologische waarde van het perceel.
- ✓ Herstel van de uitstraling van het perceel.
- ✓ Verhoging van biodiversiteit van het perceel.
- ✓ Beperkte inspanning van en beperkt risico voor de gemeente.
  Alleen vergunningen.
  Geen nutsvoorzieningen aanleggen (uitzondering wellicht bekabeld internet).
- ✓ Het ontstaan van compacte, duurzame woningen zonder inzet van grond van de gemeente.
  De gemeente kan risicoloos ervaring opdoen met het concept Tiny Houses.
- ✓ Verhoogde natuurlijke en duurzame uitstraling van de gemeente Zevenaar.
  De gemeente laat zien duurzame particuliere initiatieven te ondersteunen ter ondersteuning van haar beleidsdoelstellingen.
- ✓ Geen verstoring van de omgeving tijdens het inrichten van het perceel.
  De bouw van de woning vindt elders plaats. De woning zal in delen worden vervoerd naar het perceel.

"HET AKKOORD VAN PARIJS VERBINDT ONS IN DE OPGAVE NAAR EEN DUURZAME TOEKOMST."
Coalitieakkoord Lokaal Belang & CDA 2018-2022, Zevenaar

Planning

Verkrijgen perceel
55 days
15/4 - 30/6
Verkrijgen woontoestemming
88 days
1/4 - 2/8
Onderzoek bronboring
36 days
1/7 - 19/8
Verkoop huidige woning
98 days
15/2 - 30/6
Tijdelijke huur sta-caravan
132 days
1/7 - 31/12
Voorbereiding deel van perceel
87 days
1/7 - 31/10
Onderzoek voedselbos
63 days
1/7 - 27/9
Contracteren aannemer
65 days
1/5 - 30/7
Bouwen woning
110 days
1/8 - 31/12
Vervoer van woning
20 days
1/1 - 30/1
2021
Feb
Mar
Apr
May
Jun
Jul
Aug
Sep
Oct
Nov
Dec
2022
2022
Today

Evenwicht tussen natuur en mensen, door wonen in een natuurinclusieve setting.

overlab

overlab

overlàb

overlab

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: ~~A / B~~ / C (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: Bestemmingsplan Babberichseweg perceel “F4586”

Naam en fractie: Marcel Lap, PvdA

Datum indienen: 9 mei 2021

Afdeling: Ruimtelijke Ontwikkeling

Contactpersoon: Ard Schenk

Inleiding/Aanleiding:
In de commissie ruimte van 19 mei 2021 is de ingekomen brief geagendeerd met betrekking tot het verzoek flexibele toepassing bestemmingsplan Babberichseweg perceel “F4586”.

Vraag/Vragen:

1. Is door de schrijver van de brief inmiddels een verzoek tot een omgevingsvergunning ingediend.
   Reactie: Nee, er is geen formeel geen aanvraag voor een principe-uitspraak van het college of een omgevingsvergunning aangevraagd.
   De aanvraag is wel bekend bij afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling. Het idee is namelijk begin januari via een mail binnengekomen. Ambtelijk is geoordeeld dat dit plan niet kansrijk is voor een positief advies van het college. Dit is telefonisch teruggekoppeld aan initiatiefnemer. Hierbij is ambtelijk in overweging genomen dat eerdere gevallen voor een toevoeging voor een extra woning (zonder tegenprestatie) ook tot een negatief advies heeft geleid. Het college heeft toen ook ingestemd met dat negatief eindadvies. Onder punt 4 staat aangegeven wanneer wel meegewerkt kan worden aan een extra woning in het buitengebied.
   Er is toen telefonisch ook aangegeven dat het hun vrij staat om evengoed een conceptaanvraag in te dienen bij het college. Er is geen conceptaanvraag ingediend. Initiatiefnemers hebben zich nu rechtstreeks tot de raad gericht. Kortom, het college heeft geen standpunt ingenomen, omdat de aanvraag formeel niet is ingediend. Het staat initiatiefnemers vrij om deze aanvraag alsnog in te dienen.

2. Wat zijn in hoofdlijnen de stappen die in deze procedure zijn/ moeten worden doorlopen door de indiener, de gemeente, het college en de raad.
   Waar in het proces zijn wij nu?
   Wanneer verwacht u de procedure doorlopen te hebben? (los van het resultaat wel/geen omgevingsvergunning)
   Reactie: Bij aanvragen die niet passend zijn binnen een bestemmingsplan wordt ambtelijk vaak geadviseerd om een conceptaanvraag in te dienen. De reden hiervoor is dat de kosten (met name kosten voor onderzoeken) voor initiatiefnemer nog relatief laag zijn en ambtelijk wordt met meerdere disciplines naar een casus gekeken. Een conceptaanvraag met afwijking van het bestemmingsplan wordt met een positief of negatief eindadvies voorgelegd aan het college. Bij een positief eindadvies volgt vaak daarna de officiële procedure. Dit kan een bestemmingsplanherziening, wijzigingsplan of een uitgebreide procedure in het kader van de Wabo zijn. Mocht op voorhand duidelijk zijn dat een project niet kansrijk is, dan wordt dat ook in het kader van verwachtingsmanagement ook aangegeven.

3. In 1998 is experimenteel in de tuin van het perceel een duurzame walwoning gerealiseerd. Deze mocht een aantal jaren blijven staan.
   - Welke afspraken zijn met de eigenaar van het perceel aan de Babberichseweg gemaakt met betrekking tot het gebruik tijdens het experiment (walwoning) en het toekomstig gebruik.

   Reactie: Er is geen sprake meer van (restanten van) een walwoning. Ook de bestemmingsplan staat op deze locatie geen woning toe. Er kunnen derhalve geen rechten worden ontleend aan een tijdelijke woning uit het verleden.

4. Wat is het huidige beleid ten aanzien van het splitsen van bestaande kavels en het toevoegen van een extra woning.
   Reactie: Met het toevoegen van woningen in het buitengebied wordt terughoudend omgegaan. Dit is de lijn die gekozen is bij het recent vastgestelde bestemmingsplan buitengebied Zevenaar Noord.
   Als er sprake is van kwaliteitsverbetering, dan kan het college onder voorwaarden meewerken aan een extra woning. (“ja mitshouding):
   1. Als er sprake is van vrijkomende (agrarische) bedrijfsbebouwing bebouwing (bij sloop van agrarische bebouwing en bedrijfsbeëindiging). De regelingen hiervoor staan in bestemmingsplan buitengebied Zevenaar Noord en Buitengebied 2008 (voormalig Rijnwaarden). Als iets wel in lijn is met het VAB beleid, maar niet helemaal passend, dan wordt de casus in ieder geval besproken en mogelijk passen gemaakt.
   2. Woningsplitsing van (monumentale) gebouwen.
   3. Het bouwen van een tweede bedrijfswoning bij agrarische bedrijven, indien noodzaak wordt aangetoond.
   4. Het omzetten van een tweede bedrijfswoning naar een plattelandswoning.

   Daarnaast zijn er nog een twee bijzondere gevallen die wij hier niet onbenoemd willen laten, maar in sommige gevallen wel de mogelijkheid scheppen voor de bouw van woningen in het buitengebied:
   1. Het oprichten van een landgoed. Hiervoor is er geen gemeentelijk beleid. Voorlopig uitgangspunt is de laatste regeling van de provincie Gelderland 5 ha natuur, waarvan 4 ha openbaar toegankelijk is. Eén woongebouw met maximaal 3 wooneenheden. Ook rekening houden wat de maatschappelijke meerwaarde is (recreatief en natuur). Eén en ander moet nog bekrachtigd worden door college en raad.
   2. Een uitbreidingslocatie naast een bestaande kern. (voorbeelden zijn Uuleveld, Waaijakkers en Groot Holthuizen).

Van: Bert Berghoef <info@bertberghoef.com>
Verzonden: dinsdag 6 april 2021 10:27
Aan: Griffie Zevenaar <Griffie@zevenaar.nl>
Onderwerp: Fwd: Bijenkasten en omgevingswet.docx

Geachte griffier,
Inzake hieronder benoemde handhavingskwestie en interpretatie van de Wet Algemene Bepalingen zend ik u hierbij de e-mails en bijlage in deze casus als aanvulling op uw RaadsinformatieBrief nr. 2021-027.
Ik verzoek u deze informatie aan de raad ter beschikking te stellen.
Met een vriendelijke groet,
Met hoogachting,
Bert Berghoef
Voorzitter Nederlandse BijenhoudersVereniging

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: Bert Berghoef <info@bertberghoef.com>
Datum: 6 april 2021 om 10:12:35 CEST
Aan: Bestuurssecretariaat Zevenaar <Bestuurssecretariaat@zevenaar.nl>
Kopie: Nadine NBV <nadine@bijenhouders.nl>
Onderwerp: Bijenkasten en omgevingswet.docx

Geacht secretariaat,
Onlangs had ik met een van uw wethouders, dhr. Hans Winters, een online gesprek over bovenvermelde kwestie. Hij vroeg me o.a. mee te denken over ontwikkelingen deze zaak betreffend.
Mag ik uw vragen deze email met bijlage aan hem door te zetten.
Vrgr.
Bert Berghoef
Vz Nederlandse BijenhoudersVereniging

Geachte wethouder,
Zoals onlangs besproken heb ik onderhavige casus voorgelegd aan onze jurist, Dhr. Mr. Piet Huitema. Ik verwijs u naar de bijlage en verzoek u dit tevens te zien als advies van onze landelijke vereniging inzake deze kwesties.
Ook vraag ik u dit te delen met het college van Burgemeester en Wethouders. Dit is openbare informatie en vanaf morgen 07-04-2021 ook op onze website terug te vinden.
Met een vriendelijke groet,
Bert Berghoef
Vz NBV
In afschrift aan de Gemeenteraad van de gemeente Zevenaar, aan de directeur van de NBV.

Verstuurd vanaf mijn iPad

Bijenkasten en omgevingswet.

Inleiding

Uit een signaal van een landgoedeigenaar bleek dat de gemeente Zevenaar twee bijenkasten geplaatst op een terrein van 27 ha met toepassing van een dwangsom wil laten verwijderen. De bijenkasten staan op een perceel met de bestemming Agrarisch. De gemeente motiveerde de beslissing met een verwijzing naar het bestemmingsplan Buitengebied Zevenaar Noord (hierna: bestemmingsplan). In dit bestemmingsplan zijn regels gesteld voor bouwwerken. De gemeente is van mening dat een bijenkast moet worden aangemerkt als een bouwwerk in de zin van het bestemmingsplan. In het bestemmingsplan is beschreven welke bouwwerken in het gebied zijn toegestaan. Bijenkasten vallen niet onder de opsomming (art. 3.2.4, van het bestemmingsplan).

Ook van toepassing is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo). In deze wet is bepaald (art. 2.1, eerste lid onderdeel a) dat het niet is toegestaan zonder omgevingsvergunning een project uit te voeren dat bestaat uit het bouwen van een bouwwerk. Het is eveneens verboden een bouwwerk in stand te laten (art. 2.3a) of te gebruiken in strijd met een bestemmingsplan (art. 2, eerste lid onderdeel c). In artikel 2, eerste lid onderdeel f is bepaald dat het niet is toegestaan een rijksmonument aan te tasten.

Naar aanleiding van dit signaal heeft de voorzitter van de NBV gesproken met de wethouder die verantwoordelijk is voor de handhaving van het bestemmingsplan. De gemeente is bereid om in het kader van de Omgevingswet te kijken wat de planologische mogelijkheden zijn ten aanzien van bijenkasten en -stallen. Hierbij is voorgesteld dat de NBV de gemeente voorziet van informatie. De gemeente hoort graag van de NBV suggesties/informatie hoe zij als gemeente het plaatsen van bijenkasten met de nieuwe omgevingswet beter kan faciliteren.

Beschouwing

Is een bijenkast een bouwwerk?

In Nederland worden bijenkasten gebruikt bestaande uit onderdelen van 47 cm lang, 42 cm breed en 23 of 15 cm hoog, een losse bodem en een deksel. Een complete bijenkast kan gemakkelijk door een mens worden gedragen. Voor de duidelijkheid verwijs ik naar een tekening https://www.imkerpedia.nl/downloads/Spaarkast-Henk_Klok.pdf

Bijenkasten worden regelmatig verplaatst om de bijen op andere gewassen te kunnen laten foerageren. Een bijenkast is dus niet bedoeld om op één vaste plaats te functioneren.

Het bestemmingsplan geeft in artikel 1.28 een definitie van een bouwwerk.

Ik citeer:

“een bouwkundige constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die hetzij direct hetzij indirect duurzaam met de aarde is verbonden, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren”

Dit is een bekende formulering in het bestuursrecht. De Raad van State heeft op 1 mei 2019 een beslissing genomen die bruikbaar is voor de discussie over de bijenkasten.

Raad van State **ECLI:NL:RVS:2019:1423**

“ Het begrip ‘bouwwerk’ is in de Wabo niet omschreven. Zoals de Afdeling eerder heeft overwogen (onder meer de uitspraak van 17 juli 2013; ECLI:NL:RVS:2013:3132) kan voor de uitleg van het begrip bouwwerk aansluiting worden gezocht bij de omschrijving van dit begrip in de modelbouwverordening. Deze luidt: "elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren."

Indien hieraan is voldaan, is sprake van een bouwwerk.

Uit de stukken en ter zitting is gebleken dat de plantenbak een dichte bak betreft van ongeveer 2 m breed en 40 cm hoog, die op de bestaande erfafscheiding is geplaatst en daarvan ook weer eenvoudig kan worden verwijderd. Naast deze plantenbak, waren ten tijde van het controlerapport van het college van 18 mei 2018, tevens twee kleinere plantenpotten op de erfafscheiding geplaatst.

De Afdeling is van oordeel dat het college zich terecht op het standpunt heeft gesteld dat deze plantenbak niet is aan te merken als een bouwwerk. Daarbij wordt in aanmerking genomen dat deze geen ‘constructie van enige omvang’ vormt. Het betoog dat de plantenbak tezamen met de erfafscheiding wel een zodanige constructie vormt, wordt niet gevolgd. De plantenbak vormt daarmee geen geheel en dus geen constructie, maar wordt daar soms op geplaatst om ook weer te worden verwijderd. Dit laatste blijkt uit een nader controlerapport van het college van 28 november 2018, dat zich onder de gedingstukken bevindt. Ter zitting is door [appellant] bevestigd dat de plantenbak zich ook op dat moment niet op de erfafscheiding bevond. Daaruit kan mede worden geconcludeerd dat de plantenbak niet is bedoeld om (voortdurend) ter plaatse te functioneren. Dat de plantenbak weer kan worden teruggeplaatst en in dat geval weer voor langere duur ter plaatse aanwezig is, leidt niet tot een ander oordeel.

Over de afgezaagde vlaggenmast, met volgens het besluit van 18 juli 2018 een nog resterende hoogte van 2,20 m, is de Afdeling van oordeel dat ook die niet valt aan te merken als een bouwwerk. Ook deze enkele paal betreft geen ‘constructie van enige omvang’. Nu het niet gaat om een bouwwerk, wordt ook door de aanwezigheid van deze afgezaagde vlaggenmast het verbod in artikel 2.1, eerste lid, van de Wabo niet overtreden.”

Conclusie

Op grond van de hierboven genoemde uitspraak is het redelijkerwijs niet verdedigbaar dat een bijenkast, die nota bene veel kleiner is dan de genoemde bloembak en ook gemakkelijk is te tillen en te verplaatsen, zou kunnen worden aangemerkt als een bouwwerk. Naar mijn mening zal de Raad van State korte metten maken met een andersluidende opvatting.

Piet Huitema

2 april 2021

RAADSINFORMATIEBRIEF – Nr. 2021-027

Aan de leden van de gemeenteraad

Datum	23-03-2021
zaaknummer	Z/21/382986/ADV/21/1012430
onderwerp	Vergunningverlening en handhaving kleine bouwwerken
portefeuillehouder	H. Winters

Contactpersoon	R. Gerritsen
E-mail	R.Gerritsen@zevenaar.nl
Telefoon	0316-595111

Geachte leden van de gemeenteraad,

Inleiding
In de raadsvergadering van 16 december 2020 is er naar aanleiding van een motie gesproken over het plaatsen van kleine dierenverblijven (zoals bijenkasten). In deze vergadering is toegezegd dat het college onderzoek doet naar de vergunningverlening en handhaving ten aanzien van kleine bouwwerken en u hierover informeert In deze brief leest u onze bevindingen.

Context
- ☐ Actueel maatschappelijk onderwerp/probleem
- ☐ Collegeprogramma
- x ~~Motie/amendement/~~toezegging
- ☐ Anders, namelijk

Voor het plaatsen van kleine bouwwerken geldt zowel lokale als landelijke regelgeving.
Onderzoek wijst uit dat er lokaal weinig ' speelruimte' is binnen de bestaande bouwregelgeving.

In landelijke wetgeving zijn de volgende zaken vastgelegd:
- Uniforme kaders voor het vergunningsvrij plaatsen van een bouwwerk. De criteria hiervoor zijn bijvoorbeeld de afmetingen en de gewenste plaats op het perceel.
- Kan een bouwwerk niet vergunningsvrij worden geplaatst, dan moet hiervoor een omgevingsvergunning worden aangevraagd bij de gemeente.

Een omgevingsvergunning wordt naast de landelijke regelgeving getoetst aan lokale kaders. Deze kaders zijn vastgelegd in het bestemmingsplan en in de afwijkingsmogelijkheden (zoals de binnenplanse afwijking als de kruimelprocedure). Deze bieden momenteel veel mogelijkheden voor het bouwen zonder vergunning en/of met een omgevingsvergunning. Let wel, de lokale kaders zijn ondergeschikt aan de landelijke kaders.

Handhaven op illegale bouw van kleine objecten heeft in Zevenaar geen prioriteit.
Wij handhaven daarom niet actief op dergelijke bouwwerken. Als wij een handhavingsverzoek ontvangen, zijn wij verplicht om hiernaar te handelen en dus te handhaven. Alle objecten op het betreffende perceel (ook kleine dierenverblijven) worden dan geïnventariseerd.

Zevenaar heeft geen gedoogbeleid voor illegaal geplaatste (kleine) objecten.
Als bij de handhaving strijdigheden aangetroffen zijn, worden betrokkenen geïnformeerd over de mogelijkheden voor legalisatie. Wij denken graag in oplossingen. Wellicht is het object vergunningsvrij elders op het perceel te plaatsen of kan een omgevingsvergunning aangevraagd worden.
Dit geeft betrokkenen zekerheid en voorkomt willekeur.

Het college wil de mogelijkheden Omgevingswet en kosten onderzoeken.
Wij gaan de onderstaande punten verder onderzoeken:

1. Het college vindt dat voor kleine dierenverblijven het soms binnen de huidige wetgeving ingewikkeld kan zijn om deze aan te vragen en vervolgens vergund te krijgen. Volgens de huidige planning treedt op 1 januari 2022 de nieuwe Omgevingswet in werking. Deze wet geeft de gemeente mogelijk meer bevoegdheden. Het college onderzoekt de komende tijd welke mogelijkheden er zijn voor verruiming van vergunningsvrij bouwen binnen de Omgevingswet. Voor het einde van dit jaar (voor de invoering van de nieuwe omgevingswet) zal dit worden afgerond.
2. Voor een omgevingsvergunning betaalt de aanvrager leges. De hoogte hiervan is afhankelijk van de bouwkosten, het bestemmingsplan (mogelijk ook een monumentenvergunning) en de te volgen procedure (kruimelprocedure, bestemmingsplanwijziging, etc.). Het college snapt dat de hoogte van de leges mogelijk een drempel opwerpt voor het aanvragen van een vergunning. Het is zelfs mogelijk dat de legeskosten meer bedragen dan de aanschafkosten van een klein dierenverblijf. Het college wil hier graag aan uw verzoek tegemoet komen door het verlagen, dan wel reduceren tot een nultarief, van de leges. De legesverordening kent op dit moment geen uitzondering om voor deze bouwwerken een heel laag of nultarief in rekening te brengen. Daarom brengt het college de mogelijkheden en de financiële consequenties in kaart. Het college komt met een voorstel naar uw raad om de legesverordening te herzien.

Zodra wij het bovenstaande onderzocht hebben, bespreken wij de bevindingen graag met u in de commissies Ruimte en Middelen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

Danielle Jansen
secretaris

Lucien van Riswijk
burgemeester

Kerkstraat 27 ◆ Postbus 10 ◆ 6900 AA Zevenaar ◆ (0316) 595111 ◆ gemeente@zevenaar.nl ◆ www.zevenaar.nl

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: A / ~~B~~ / ~~C~~ (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: RIB 2021 – 027 Vergunningverlening en handhaving kleine bouwwerken

Naam en fractie: Harry Staring, Lokaal Belang

Datum indienen: 6 april 2021

Afdeling: …….. *(door organisatie in te vullen)*

Contactpersoon: …… *(door organisatie in te vullen)*

Inleiding/Aanleiding:

Naar aanleiding van de RIB 2021-027 Vergunningverlening en handhaving kleine bouwwerken heeft de fractie van Lokaal Belang enkele vragen.

Vraag/Vragen:

1. Er staat de lezen dat “onderzoek wijst uit dat er weinig speelruimte is”.
   Welk onderzoek is er exact uitgevoerd?
   Antwoord: het onderzoek betreft het ambtelijke onderzoek naar de lokalen en landelijke wet- en regelgeving.

2. Is het Handhavingsjaarverslag 2020 van Zevenaar reeds opgesteld? Zou deze verstrekt kunnen worden?
   Antwoord: het handhavingsjaarverslag 2020 wordt naar verwachting in mei aan het college ter vaststelling aangeboden. Kort daarna zal het ter kennisname worden doorgestuurd aan uw Raad.

3. Hoeveel handhavingsverzoeken zijn er het afgelopen jaar (2020) ingediend welke betrekking hebben op bouwwerken? Hoeveel “kleine” bouwwerken betrof het?
   Antwoord: In 2020 hebben we in totaal 6 handhavingsverzoeken (op diverse locaties) ontvangen die zagen op het bouwen van bouwwerken zonder dat daarvoor een

vergunning was aangevraagd. Daarbij is geen onderscheid gemaakt tussen grote en kleine bouwwerken.

4. In de RIB staat zowel de omschrijving kleine bouwwerken en kleine objecten. Wat is het verschil tussen kleine bouwwerken en kleine objecten? Is er voor object een juridische omschrijving?
   Antwoord: in de RIB zijn de termen ‘object’ en ‘bouwwerk’ door elkaar gebruikt. Daar waar in het RIB ‘object’ staat kan men ook ‘bouwwerk’ lezen, en andersom. Voor ‘object’ is geen juridische omschrijving. Voor de term ‘bouwwerk’ is er wel een juridische omschrijving.

   Wil er echter sprake zijn van een bouwwerk, dan kan (volgens de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State) aansluiting worden gezocht bij de in de model bouwverordening gegeven definitie. Deze definitie luidt: ‘’elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren’’.

5. Een bouwwerk is elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct hetzij indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren.
   Is er ook gekeken naar jurisprudentie wanneer er sprake is van enige omvang?
   Antwoord: Ja, zeker gelet op het feit dat het antwoord op die vraag per concreet geval kan verschillen.

6. Als het College de mogelijkheden Omgevingswet en kosten wil onderzoeken, is het College dan ook voornemens om huidige gevallen waar een handhavingsverzoek voor ligt, aan te houden?
   Antwoord: Nee, het college is niet voornemens om de huidige gevallen aan te houden, zolang er nog geen concreet zicht is op wijziging van het beleid. Het onderzoek naar de mogelijkheden biedt onvoldoende basis om het handhavingsverzoek af te wijzen/dergelijke bouwwerken te gedogen.

7. Wanneer is de verwachting dat het onderzoek van mogelijkheden Omgevingswet en kosten afgerond?
   Antwoord: zoals in het RIB al staat vermeld, onderzoekt het college de komende tijd welke mogelijkheden er zijn voor verruiming van vergunningsvrij bouwen binnen de Omgevingswet. Voor het einde van dit jaar (voor de invoering van de nieuwe omgevingswet) zal dit worden afgerond. Het college brengt tevens de mogelijkheden en de financiële consequenties in kaart om voor de in het RIB bedoelde bouwwerken een heel laag of nultarief in rekening te brengen. Het college komt daarvoor met een voorstel naar uw raad om de legesverordening te herzien.

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: C

Onderwerp: RIB Nr.2021-027

Naam en fractie: André Bulten / Lokaal Belang Zevenaar

Datum indienen: 4-05-2021

Afdeling: …….. *(door organisatie in te vullen)*

Contactpersoon: …… *(door organisatie in te vullen)*

Inleiding/Aanleiding: **RIB Nr.2021-027**

In deze RIB wordt voor het plaatsen van kleine bouwwerken gesproken over uniforme kaders voor het vergunningsvrij plaatsen van een bouwwerk.

De criteria hiervoor zijn de afmetingen en de gewenste plaats.

Vragen:

1. Graag zouden wij ASAP in bezit willen komen van deze geldende criteria c.q. kaders zowel Lokaal als Landelijk om de discussie in de cie Ruimte van 19 mei goed te kunnen voeren.
   Antwoord:
   Graag verwijzen u tevens naar de beantwoording van vraag 2 van de technische vragen in de commissie Ruimte van 2 december zijn gesteld door de heer Lap en de heer Van der Schaft met als onderwerp: ‘Bijenkasten – inspraak commissie Ruimte 2-12-2020’.

   In aanvulling daarop het volgende:
   De regels voor het vergunningvrije bouwen staan in Bijlage II van het Besluit omgevingsrecht (Bor). En dan is artikel 1 van belang voor de definities (en dan met name ‘erf’, ‘achtererfgebied’,’voorerf’ en ‘openbaar toegankelijk gebied’). In de artikelen 2 en 3 worden bouwwerken opgesomd die vergunningvrij kunnen worden gebouwd. Voor monumenten geldt een aparte uitzondering. Deze is te vinden in artikel 4a lid 1 bijlage II Bor. De tekst van die artikelen 1 t/m 3 en 4a lid 1 van bijlage II Bor kunt u vinden onder deze beantwoording.

Staat een bouwwerk niet in die opsomming van artikel 2 en 3 of voldoet een bouwwerk niet aan de daarin genoemde afmetingen, of staat het bouwwerk niet op een juiste locatie (bijvoorbeeld niet op een ‘erf’, niet in het achtererfgebied etc), dan betekent dit dat het bouwwerk vergunningplichtig is voor de activiteit ‘bouwen’.

Dat is de hoofdregel. Ondanks het feit dat een bouwwerk voldoet aan genoemde artikelen, kan het in sommige gevallen toch vergunningplichtig zijn voor de activiteit ‘bouwen’. Dat is bijvoorbeeld het geval indien het bouwwerk in, aan, op of bij een monument wordt gebouwd. Dan is het bouwwerk vergunningplichtig voor de activiteit ‘bouwen’ en wellicht ook vergunningplichtig voor de activiteit ‘het wijzigen van een monument’.

2. Verzoek alle fracties van deze informatie te voorzien.
   Antwoord: daarvoor zal worden gezorgd.

3. Wanneer denkt het college met het voorstel, waar in deze RIB over wordt gesproken, op zijn vroegst te komen
   Antwoord: op dit moment kunnen we alleen aangeven dat dit voorstel uiterlijk voor het eind van het jaar (een en ander afhankelijk van de inwerkingtreding van de Omgevingswet) gereed zal zijn.

4. Kan de Gemeenteraad van Zevenaar kleine bouwwerken vergunningsvrij verklaren in onze gemeente vooruitlopend op de invoering van de nieuwe Omgevingswet?
   Antwoord: zolang de bepalingen uit bijlage II Bor gelden, kan daar lokaal niet van worden afgeweken. Iets wat op basis van landelijke regelgeving vergunningplichtig is, kan lokaal niet als vergunningvrij worden opgevat.

Artikel 1

- **1.** In deze bijlage wordt verstaan onder:
    - *achtererfgebied:* erf achter de lijn die het hoofdgebouw doorkruist op 1 m achter de voorkant en van daaruit evenwijdig loopt met het aangrenzend openbaar toegankelijk gebied, zonder het hoofdgebouw opnieuw te doorkruisen of in het erf achter het hoofdgebouw te komen;
    - *antennedrager:* antennemast of andere constructie bedoeld voor de bevestiging van een antenne;
    - *antenne-installatie:* installatie bestaande uit een antenne, een antennedrager, de bedrading en de al dan niet in een of meer techniekkasten opgenomen apparatuur, met de daarbij behorende bevestigingsconstructie;
    - *bebouwingsgebied:* achtererfgebied alsmede de grond onder het hoofdgebouw, uitgezonderd de grond onder het oorspronkelijk hoofdgebouw;
    - *bijbehorend bouwwerk:* uitbreiding van een hoofdgebouw dan wel functioneel met een zich op hetzelfde perceel bevindend hoofdgebouw verbonden, daar al dan niet tegen aangebouwd gebouw, of ander bouwwerk, met een dak;
    - *daknok:* hoogste punt van een schuin dak;
    - *dakvoet:* laagste punt van een schuin dak;
    - *erf:* al dan niet bebouwd perceel, of een gedeelte daarvan, dat direct is gelegen bij een hoofdgebouw en dat in feitelijk opzicht is ingericht ten dienste van het gebruik van dat gebouw, en, voor zover een bestemmingsplan of een beheersverordening van toepassing is, deze die inrichting niet verbieden;
    - *hoofdgebouw:* gebouw, of gedeelte daarvan, dat noodzakelijk is voor de verwezenlijking van de geldende of toekomstige bestemming van een perceel en, indien meer gebouwen op het perceel aanwezig zijn, gelet op die bestemming het belangrijkst is;
    - *huisvesting in verband met mantelzorg:* huisvesting in of bij een woning van één huishouden van maximaal twee personen, van wie ten minste één persoon mantelzorg verleent aan of ontvangt van een bewoner van de woning;
    - *mantelzorg:* intensieve zorg of ondersteuning, die niet in het kader van een hulpverlenend beroep wordt geboden aan een hulpbehoevende, ten behoeve van zelfredzaamheid of participatie, rechtstreeks voortvloeiend uit een tussen personen bestaande sociale relatie, die de gebruikelijke hulp van huisgenoten voor

elkaar overstijgt, en waarvan de behoefte met een verklaring van een huisarts, wijkverpleegkundige of andere door de gemeente aangewezen sociaal-medisch adviseur kan worden aangetoond;

- *openbaar toegankelijk gebied:* weg als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994, alsmede pleinen, parken, plantsoenen, openbaar vaarwater en ander openbaar gebied dat voor publiek algemeen toegankelijk is, met uitzondering van wegen uitsluitend bedoeld voor de ontsluiting van percelen door langzaam verkeer;

- *voorerfgebied:* erf dat geen onderdeel is van het achtererfgebied;

- *voorgevelrooilijn:* voorgevelrooilijn als bedoeld in het bestemmingsplan, de beheersverordening dan wel de gemeentelijke bouwverordening;

- *woonwagen:* voor bewoning bestemd gebouw dat in zijn geheel of in delen kan worden verplaatst en op een daartoe bestemd perceel is geplaatst.

- **2.** Tenzij anders bepaald, worden de waarden die in deze bijlage in m of m^2 zijn uitgedrukt op de volgende wijze gemeten:

  - **a.** afstanden loodrecht,

  - **b.** hoogten vanaf het aansluitend afgewerkt terrein, waarbij plaatselijke, niet bij het verdere verloop van het terrein passende, ophogingen of verdiepingen aan de voet van het bouwwerk, anders dan noodzakelijk voor de bouw daarvan, buiten beschouwing blijven, en

  - **c.** maten buitenwerks, waarbij uitstekende delen van ondergeschikte aard tot maximaal 0,5 m buiten beschouwing blijven.

- **3.** Bij de toepassing van het tweede lid, aanhef en onderdeel b, wordt een bouwwerk, voor zover dit zich bevindt op een erf- of perceelgrens, gemeten aan de kant waar het aansluitend afgewerkt terrein het hoogst is.

- **4.** Voor de toepassing van deze bijlage wordt huisvesting in verband met mantelzorg aangemerkt als functioneel verbonden met het hoofdgebouw.

Hoofdstuk II. Categorieën gevallen waarin voor bouwactiviteiten en planologische gebruiksactiviteiten geen omgevingsvergunning is vereist
Artikel 2

Een omgevingsvergunning voor activiteiten als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a of c, van de wet is niet vereist, indien deze activiteiten betrekking hebben op:

- **1.** gewoon onderhoud van een bouwwerk, voor zover detaillering, profilering en vormgeving van dat bouwwerk niet wijzigen;

- **2.** werkzaamheden ingevolge een besluit als bedoeld in artikel 13, 13a of 13b van de Woningwet;

- **3.** een op de grond staand bijbehorend bouwwerk of uitbreiding daarvan in achtererfgebied, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:

    - **a.** voor zover op een afstand van niet meer dan 4 m van het oorspronkelijk hoofdgebouw, niet hoger dan:

        - **1°.** 5 m,

        - **2°.** 0,3 m boven de bovenkant van de scheidingsconstructie met de tweede bouwlaag van het hoofdgebouw, en

        - **3°.** het hoofdgebouw,

    - **b.** voor zover op een afstand van meer dan 4 m van het oorspronkelijk hoofdgebouw:

        - **1°.** indien hoger dan 3 m: voorzien van een schuin dak, de dakvoet niet hoger dan 3 m, de daknok gevormd door twee of meer schuine dakvlakken, met een hellingshoek van niet meer dan 55°, en waarbij de hoogte van de daknok niet meer is dan 5 m en verder wordt begrensd door de volgende formule:

            maximale daknokhoogte [m] = (afstand daknok tot de perceelsgrens [m] x 0,47) + 3;

        - **2°.** functioneel ondergeschikt aan het hoofdgebouw, tenzij het betreft huisvesting in verband met mantelzorg,

    - **c.** op een afstand van meer dan 1 m vanaf openbaar toegankelijk gebied, tenzij geen redelijke eisen van welstand van toepassing zijn,

    - **d.** de ligging van een verblijfsgebied als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van het Bouwbesluit 2012, in geval van meer dan een bouwlaag, uitsluitend op de eerste bouwlaag,

    - **e.** niet voorzien van een dakterras, balkon of andere niet op de grond gelegen buitenruimte,

    - **f.** de oppervlakte van al dan niet met vergunning gebouwde bijbehorende bouwwerken in het bebouwingsgebied bedraagt niet meer dan:

        - **1°.** in geval van een bebouwingsgebied kleiner dan of gelijk aan 100 m^2: 50% van dat bebouwingsgebied,

        - **2°.** in geval van een bebouwingsgebied groter dan 100 m^2 en kleiner dan of gelijk aan 300 m^2: 50 m^2, vermeerderd met 20%

van het deel van het bebouwingsgebied dat groter is dan 100 m^2,

- **3°.** in geval van een bebouwingsgebied groter dan 300 m^2: 90 m^2, vermeerderd met 10% van het deel van het bebouwingsgebied dat groter is dan 300 m^2, tot een maximum van in totaal 150 m^2,

- **g.** niet aan of bij:
  - **1°.** een woonwagen,
  - **2°.** een hoofdgebouw waarvoor in de omgevingsvergunning voor het bouwen daarvan is bepaald dat de vergunninghouder na het verstrijken van een bij die vergunning aangegeven termijn verplicht is de voor de verlening van de vergunning bestaande toestand hersteld te hebben,
  - **3°.** een bouwwerk ten behoeve van recreatief nachtverblijf door één huishouden;

- **4.** een dakkapel in het achterdakvlak of een niet naar openbaar toegankelijk gebied gekeerd zijdakvlak, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
  - **a.** voorzien van een plat dak,
  - **b.** gemeten vanaf de voet van de dakkapel niet hoger dan 1,75 m,
  - **c.** onderzijde meer dan 0,5 m en minder dan 1 m boven de dakvoet,
  - **d.** bovenzijde meer dan 0,5 m onder de daknok,
  - **e.** zijkanten meer dan 0,5 m van de zijkanten van het dakvlak, en
  - **f.** niet op:
    - **1°.** een woonwagen,
    - **2°.** een gebouw waarvoor in de omgevingsvergunning voor het bouwen daarvan is bepaald dat het slechts voor een bepaalde periode in stand mag worden gehouden, of
    - **3°.** een bouwwerk ten behoeve van recreatief nachtverblijf door één huishouden;

- **5.** een dakraam, daklicht, lichtstraat of soortgelijke daglichtvoorziening in een dak, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
  - **a.** indien in het achterdakvlak, een niet naar openbaar toegankelijk gebied gekeerd zijdakvlak of een plat dak, de constructie niet meer dan 0,6 m buiten het dakvlak respectievelijk het platte dak uitsteekt,
  - **b.** indien in een ander dakvlak dan bedoeld in onderdeel a,

        - **1°.** de constructie niet buiten het dakvlak uitsteekt, of
        - **2°.** ingeval geen redelijke eisen van welstand van toepassing zijn, de constructie niet meer dan 0,6 m buiten het dakvlak uitsteekt, en
    - **c.** zijkanten, onder- en bovenzijde meer dan 0,5 m van de randen van het dakvlak of het platte dak;
- **6.** een collector voor warmteopwekking of een paneel voor elektriciteitsopwekking op een dak, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
    - **a.** indien op een schuin dak:
        - **1°.** binnen het dakvlak,
        - **2°.** in of direct op het dakvlak, en
        - **3°.** hellingshoek gelijk aan hellingshoek dakvlak,
    - **b.** indien op een plat dak: afstand tot de zijkanten van het dak ten minste gelijk aan hoogte collector of paneel, en
    - **c.** indien de collector of het paneel niet één geheel vormt met de installatie voor het opslaan van het water of het omzetten van de opgewekte elektriciteit: die installatie aan de binnenzijde van een bouwwerk is geplaatst;
- **7.** een kozijn, kozijninvulling of gevelpaneel, mits in de achtergevel, of een niet naar openbaar toegankelijk gebied gekeerde zijgevel van een hoofdgebouw, dan wel in een gevel van een bijbehorend bouwwerk, voor zover die gevel is gelegen in achtererfgebied op een afstand van meer dan 1 m vanaf openbaar toegankelijk gebied, tenzij geen redelijke eisen van welstand van toepassing zijn;
- **8.** een zonwering, rolhek, luik of rolluik aan of in een gebouw, mits bij een rolhek, luik of rolluik in een voorgevel of een naar openbaar toegankelijk gebied gekeerde zijgevel van een ander hoofdgebouw dan een woning of woongebouw, wordt voldaan aan de volgende eisen:
    - **a.** geplaatst aan de binnenzijde van de uitwendige scheidingsconstructie, en
    - **b.** voor ten minste 75% voorzien van glasheldere doorkijkopeningen;
- **9.** een afscheiding tussen balkons of dakterrassen;
- **10.** tuinmeubilair, mits niet hoger dan 2,5 m;
- **11.** een sport- of speeltoestel voor uitsluitend particulier gebruik, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:

    - **a.** niet hoger dan 2,5 m, en
    - **b.** uitsluitend functionerend met behulp van de zwaartekracht of de fysieke kracht van de mens;
- **12.** een erf- of perceelafscheiding, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
    - **a.** niet hoger dan 1 m, of
    - **b.** niet hoger dan 2 m, en
        - **1°.** op een erf of perceel waarop al een gebouw staat waarmee de erf- of perceelafscheiding in functionele relatie staat,
        - **2°.** achter de voorgevelrooilijn, en
        - **3°.** op meer dan 1 m van openbaar toegankelijk gebied, tenzij geen redelijke eisen van welstand van toepassing zijn;
- **13.** een constructie voor het overbruggen van een terreinhoogteverschil van niet meer dan 1 m die niet hoger is dan het aansluitende afgewerkte terrein;
- **14.** een vlaggenmast op een erf, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
    - **a.** niet hoger dan 6 m, en
    - **b.** maximaal één mast per erf;
- **15.** een antenne-installatie ten behoeve van mobiele telecommunicatie op of aan een bouwwerk, met inbegrip van een hekwerk ter beveiliging van een zodanige antenne-installatie op of aan een bouwwerk als bedoeld in onderdeel a, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
    - **a.** indien op of aan een hoogspanningsmast, wegportaal, reclamezuil, lichtmast, windmolen, sirenemast dan wel een niet van een bouwwerk deel uitmakende schoorsteen, of op een antenne-installatie als bedoeld in onderdeel 16 dan wel een antenne-installatie voor het bouwen waarvan een vergunning als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, van de wet is vereist:
        - **1°.** de antenne, met antennedrager, gemeten vanaf de voet, niet hoger dan 5 m, en
        - **2°.** de antenne hoger geplaatst dan 3 m, gemeten vanaf het bij het bouwwerk aansluitende afgewerkt terrein,
    - **b.** indien op of aan een ander bouwwerk, dan bedoeld in onderdeel a:

            - **1°.** de antenne, met antennedrager, gemeten vanaf de voet, niet hoger dan 0,5 m, of
            - **2°.** de antenne, met antennedrager, gemeten vanaf de voet, of indien bevestigd aan een gevel van een gebouw, gemeten vanaf het punt waarop de antenne, met antennedrager, het dakvlak kruist, niet hoger dan 5 m, en:
                - **a.** de antenne, met antennedrager, hoger geplaatst dan 9 m, gemeten vanaf het bij het bouwwerk aansluitende afgewerkt terrein,
                - **b.** de bedrading in of direct langs de antennedrager of inpandig is aangebracht, dan wel in een kabelgoot, mits deze kabelgoot meer dan 1 m achter de voorgevel is geplaatst, en
                - **c.** de antennedrager bij plaatsing op het dak van een gebouw:
                    - **1°.** aan of bij een op het dak aanwezig object geplaatst,
                    - **2°.** in het midden van het dak geplaatst, of
                    - **3°.** elders op het dak geplaatst, mits de afstand in m tot de voorgevel van het bouwwerk ten minste gelijk is aan: 18 gedeeld door de hoogte waarop de antenne, met antennedrager, is geplaatst, gemeten vanaf het bij het gebouw aansluitende afgewerkt terrein tot aan de voet van de antenne, met antennedrager;

- **16.** een antenne-installatie met bijbehorend opstelpunt ten behoeve van de C2000-infrastructuur voor de mobiele communicatie door hulpverleningsdiensten;
- **17.** een andere antenne-installatie dan bedoeld in de onderdelen 15 en 16, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
    - **a.** de antenne-installatie achter het voorerfgebied geplaatst,
    - **b.** indien het een schotelantenne betreft:
        - **1°.** de doorsnede van de antenne niet meer dan 2 m, en
        - **2°.** de antenne, met antennedrager, gemeten vanaf de voet, niet hoger dan 3 m, of
    - **c.** indien het een andere antenne betreft dan bedoeld in onderdeel b: de antenne, met antennedrager, gemeten vanaf de voet, of indien deze is bevestigd aan de gevel, gemeten vanaf het punt waarop de

antenne, met antennedrager, het dakvlak kruist, niet hoger dan 5 m;

- **18.** een bouwwerk ten behoeve van een infrastructurele of openbare voorziening, voor zover het betreft:
    - **a.** een bouwwerk ten behoeve van een nutsvoorziening, de waterhuishouding, het meten van de luchtkwaliteit, het telecommunicatieverkeer, het openbaar vervoer of het weg-, spoorweg-, water- of luchtverkeer, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
        - **1°.** niet hoger dan 3 m, en
        - **2°.** de oppervlakte niet meer dan 15 m^2,
    - **b.** een bouwwerk, geen gebouw zijnde, ten behoeve van het weren van voorwerpen die de veiligheid van het weg-, spoorweg-, water- of luchtverkeer in gevaar kunnen brengen, ten behoeve van de beveiliging van een weg, spoor- of waterweg of een spoorweg- of luchtvaartterrein, of ten behoeve van verkeersregeling, verkeersgeleiding, handhaving van de verkeersregels, wegaanduiding, het opladen van accu's van voertuigen, verlichting, tolheffing of het verschaffen van toegang tot het openbaar vervoer of openbaar vervoersgebouwen,
    - **c.** bovenleidingen met de bijbehorende draagconstructies of seinpalen,
    - **d.** ondergrondse buis- en leidingstelsels, met uitzondering van een buisleiding als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van het Besluit externe veiligheid buisleidingen,
    - **e.** een container voor het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet milieubeheer, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
        - **1°.** niet hoger dan 2 m, en
        - **2°.** indien bovengronds geplaatst: de oppervlakte niet meer dan 4 m^2,
    - **f.** een elektronische sirene ten behoeve van het waarschuwen van de bevolking bij calamiteiten of de dreiging daarvan, alsmede de daarbij behorende bevestigingsconstructie,
    - **g.** straatmeubilair;
- **19.** een magazijnstelling die uitsluitend steunt op een vloer van het gebouw waarin zij wordt geplaatst, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
    - **a.** niet lager dan 3 m en niet hoger dan 8,5 m, en

- **b.** de magazijnstelling niet is voorzien van een verdiepingsvloer of loopbrug;

- **20.** een bouwkeet, bouwbord, steiger, heistelling, hijskraan, damwand of andere hulpconstructie die functioneel is voor een bouw-, onderhouds- of sloopactiviteit, een tijdelijke werkzaamheid in de grond-, weg- of waterbouw of een tijdelijke werkzaamheid op land waarop het Besluit algemene regels milieu mijnbouw van toepassing is, mits geplaatst op of in de onmiddellijke nabijheid van het terrein waarop die activiteit of werkzaamheid wordt uitgevoerd;

- **21.** een ander bouwwerk in voor- of achtererfgebied, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:

  - **a.** niet hoger dan 1 m, en

  - **b.** de oppervlakte niet meer dan 2 m^2;

- **22.** het gebruiken van een bestaand bouwwerk voor huisvesting in verband met mantelzorg.

Hoofdstuk III. Categorieën gevallen waarin voor bouwactiviteiten geen omgevingsvergunning is vereist
Artikel 3

Een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onder a, van de wet is niet vereist, indien deze activiteit betrekking heeft op:

- **1.** een op de grond staand bijbehorend bouwwerk of uitbreiding daarvan in achtererfgebied, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:

  - **a.** niet hoger dan 5 m,

  - **b.** op een afstand van meer dan 1 m vanaf openbaar toegankelijk gebied, tenzij geen redelijke eisen van welstand van toepassing zijn,

  - **c.** de ligging van een verblijfsgebied als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van het Bouwbesluit 2012, in geval van meer dan een bouwlaag, uitsluitend op de eerste bouwlaag, en

  - **d.** niet voorzien van een dakterras, balkon of andere niet op de grond gelegen buitenruimte;

- **2.** een op de grond staand bouwwerk ten behoeve van recreatief nachtverblijf, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:

  - **a.** niet hoger dan 5 m, en

  - **b.** de oppervlakte niet meer dan 70 m^2;

- **3.** een dakkapel in het voordakvlak, een naar openbaar toegankelijk gebied gekeerd zijdakvlak of, voor zover het betreft een bouwwerk als bedoeld in

artikel 2, onderdeel 4, onder f, het achterdakvlak, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:

- **a.** redelijke eisen van welstand zijn niet van toepassing;
- **b.** voorzien van een plat dak,
- **c.** gemeten vanaf de voet van de dakkapel niet hoger dan 1,75 m,
- **d.** onderzijde meer dan 0,5 m en minder dan 1 m boven de dakvoet,
- **e.** bovenzijde meer dan 0,5 m onder de daknok, en
- **f.** zijkanten meer dan 0,5 m van de zijkanten van het dakvlak;

- **4.** een sport- of speeltoestel anders dan voor uitsluitend particulier gebruik, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
  - **a.** niet hoger dan 4 m, en
  - **b.** uitsluitend functionerend met behulp van de zwaartekracht of de fysieke kracht van de mens;
- **5.** een zwembad, bubbelbad of soortgelijke voorziening, dan wel vijver op het erf bij een woning of woongebouw, mits deze niet van een overkapping is voorzien;
- **6.** een bouwwerk, geen gebouw zijnde, in achtererfgebied ten behoeve van agrarische bedrijfsvoering, voor zover het betreft:
  - **a.** een silo, of
  - **b.** een ander bouwwerk niet hoger dan 2 m;
- **7.** een buisleiding waarop artikel 2, onderdeel 18, niet van toepassing is;
- **8.** een verandering van een bouwwerk, mits wordt voldaan aan de volgende eisen:
  - **a.** geen verandering van de draagconstructie,
  - **b.** geen verandering van de brandcompartimentering of beschermde subbrandcompartimentering,
  - **c.** geen uitbreiding van de bebouwde oppervlakte, en
  - **d.** geen uitbreiding van het bouwvolume.

Artikel 4a

- **1.** Onverminderd artikel 5, zijn de artikelen 2 en 3 slechts van toepassing op een activiteit die plaatsvindt in, aan, op of bij een rijksmonument als bedoeld in artikel 1.1 van de Erfgoedwet, een monument of archeologisch monument waarop artikel 9.1, eerste lid, onderdeel b, van de

Erfgoedwet van toepassing is, een krachtens een provinciale of gemeentelijke verordening aangewezen monument dan wel een monument waarop, voordat het is aangewezen, een zodanige verordening van overeenkomstige toepassing is, voor zover het een activiteit betreft als bedoeld in:

- **a.** artikel 2, onderdelen 1 en 2, of
- **b.** artikel 2, onderdelen 4 tot en met 21, of artikel 3, onderdelen 4 tot en met 8:
  - **1°.** in, aan of op een onderdeel van het monument dat uit het oogpunt van monumentenzorg geen waarde heeft, of
  - **2°.** bij een monument.

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: ~~A~~ / B / ~~C~~ (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: Doden eikenprocessierupsen met XenTari

Naam en fractie: Tjeerd Boekhorst. Lokaal Belang

Datum indienen:

Afdeling: …….. *(door organisatie in te vullen)*

Contactpersoon: …… *(door organisatie in te vullen)*

Inleiding/Aanleiding:

De fractie van Lokaal Belang heeft er kennis van genomen dat binnen de gemeente de eikenprocessierupsen onder andere bestreden worden door het gebruik van XenTari. Dit wordt gedaan als de bomen groen worden en de rupsen zich aan de blaadjes hechten en ervan eten.

De Vlinderstichting en diverse ecologen hebben zich tegen het gebruik van XenTari uitgesproken. Door XenTari sterft niet alleen de eikenprocessierups maar ook andere rupsen/vlinders en andere insecten, en ook voor vogels, vleermuizen, vissen en andere dieren is XenTari gevaarlijk.

In de gebruiksaanwijzing staat onder meer “Niet in oppervlaktewater, riolering en grondwater laten terechtkomen”, “Stof niet inademen.” En “Veroorzaakt ernstige oogirritatie”.

Enkele gemeenten zijn reeds gestopt met het spuiten van XenTari vanwege de negatieve effecten.

De fractie van Lokaal Belang heeft de volgende vragen over het gebruik van XenTari.

Vraag/Vragen:

1. Aangegeven wordt dat 1.480 eikenbomen in de gemeente staan. Kan aangeven worden op welke locaties gebruik gemaakt wordt van XenTari en op welke locaties er geen gebruik wordt gemaakt van XenTari?

2. Zijn alle locaties voor advies voorgelegd aan de Vlinderstichting? Zo ja, welke locaties zijn door de Vlinderstichting aangewezen waar geen XenTari gebruik kan/mag worden. Zo nee, waarom niet?

3. Is het college op de hoogte van de negatieve effecten door het gebruik van XenTari? Zo ja, wat is het standpunt van het college hierin?

4. Erkent het college dat het gebruik van XenTari een ongewenste combinatie is in en rondom eikenbomen waar nestkasten voor mezen ter bestrijding van de eikenprocessierups zijn geplaatst, ook door het gevaar dat de mezen en hun jongen XenTari binnenkrijgen en sterven, en er geen voedsel meer voor hen is omdat alle insecten dood zijn? Zo nee, waarom niet?

5. De bestrijding van de eikenprocessierups in de eikenbomen langs de provinciale wegen valt onder verantwoordelijkheid van de Provincie Gelderland. Maakt de Provincie Gelderland ook gebruik van XenTari? Zo nee, van welk middel maakt de Provincie Gelderland gebruik?

6. Vindt er overleg plaats tussen de gemeente en provincie in de bestrijding van de eikenprocessierups? Zo nee, waarom niet?
   Zo zijn er ook nestkasten voor mezen geplaatst in eikenbomen langs de provinciale wegen.

7. Is het college het met Lokaal Belang eens dat bij het in het milieu, de natuur en stedelijke omgeving verspreiden van gif, “biologisch” of niet, niet uitgesloten kan worden dat dit ook op de lange termijn negatieve gevolgen heeft voor de volksgezondheid, dierenleven en ecologie? Zo nee, waarom niet?

8. Het college stimuleert biodiversiteit door verschillende manieren van zaaien en maaien. Dit zorgt voor meer natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups. Is het college bereid om het gebruik van XenTari te stoppen, dan wel af te bouwen en te kijken naar meer natuurvriendelijke bestrijding van de eikenprocessierups? Zo nee, waarom niet?

9. Is het college bereid om andere gemeenten (waar geen gebruik wordt gemaakt van XenTari), de Vlinderstichting en andere experts om advies te vragen hoe ook in Zevenaar het gebruik van XenTari te stoppen? Zo nee, waarom niet?

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: B (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: “Maai-Mei-Niet”

Naam en fractie: Marcel Lap, PvdA

Datum indienen: 16 mei 2021

Afdeling: …….. *(door organisatie in te vullen)*

Contactpersoon: …… *(door organisatie in te vullen)*

Inleiding/Aanleiding:
Zondag 16 mei werd in het radioprogramma Vroege Vogels aandacht besteed aan de campagne “Maai Mei Niet”.
In Engeland en België wordt al jaren opgeroepen om het gras te laten staan. En het resultaat is dat er tien keer meer bijen te vinden zijn. En nu is er eindelijk ook een pilot gestart in Nederland.
In Nederland promoot de Bijenstichting in 2021 dit project en wil het project in 2022 in Nederland verder uitrollen.
https://bijenstichting.nl/maai-mei-niet

De Gemeente Brummen doet mee aan de 'Maai Mei Niet' campagne en gaat 10.000 m2 gazon niet maaien deze maand. Op de gemeentelijke website wordt aandacht aan de campagne besteed en een overzicht gegeven van locaties die niet worden gemaaid.
https://www.brummen.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/news/maai-mei-niet-voor-meer-bloemen-en-bijen.html

Vraag/Vragen:

1. Is het college op de hoogte van deze campagne “Maai Mei Niet”.

2. Is deze campagne voor de gemeente Zevenaar een aanvulling op het bestaande beleid van het groenonderhoud.

3. Is het college bereid om in de toekomst op de website/social media aandacht te besteden aan deze campagne. Enerzijds door aan te geven per stad/dorp waar niet wordt gemaaid en anderzijds om inwoners op te roepen om in de tuin hetzelfde te doen.

Vragen vanuit de raad aan het college:

A. Schriftelijke vragen als bedoeld in artikel 36 Reglement van Orde

B. Schriftelijke vragen ter mondelinge beantwoording in de raads- of commissievergadering

C. Technische vragen

Categorie: / B / (doorhalen wat niet van toepassing is)

Onderwerp: Stelconplaten BAT terrein

Naam en fractie: VVD Zevenaar Wim Snelders

Datum indienen: 17 mei 2021

Afdeling: …….. *(door organisatie in te vullen)*

Contactpersoon: …… *(door organisatie in te vullen)*

Inleiding/Aanleiding:

ID 172 beantwoording rondvraag commissie ruimte waarom liggen er stelconplaten op de parkeervakken bij het BAT terrein ?

In de beantwoording van de rondvraag wordt door de wethouder aangegeven dat de toepassing van stelconplaten geen invloed op de waterhuishouding heeft, en dit niet leidt tot afwateringsproblemen / er blijft geen water op staan.
De platen liggen net als het straatwerk onder afschot en kunnen feitelijk als grote klinker beschouwd worden.

Wij als fractie VVD Zevenaar hebben de proef op de som genomen of bovenstaande beweringen op waarheid berusten !

Conform toegevoegde foto's blijft er wel degelijk water staan in zowel de "verholen goot" alsmede op de stelconplaten, de bewoners ondervinden ernstig ongemak om hun auto kunnen betreden !

De afvoer van de waterhuishouding bij de reeds gerealiseerde inrichting van het BAT terrein is ons inziens niet goed verwerkt in het bestek en is door Welstand onderschat wat de gevolgen hiervan kunnen zijn.

Vraag,

Welke mogelijkheden heeft de wethouder, om de nog aan te leggen bestrating bij overige fases van het BAT terrein zodanig in te richten dat er geen problemen ontstaat met de waterhuishouding ?

Vraag,

Welke aanpassing is er mogelijk om bij de reeds opgeleverde fase van het BAT terrein van deze wateroverlast af te komen ?
(tip wij denken bv aan extra infiltratie kolken of drainagebuizen aan te brengen in de verholen goot).

